TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KİTĀBU'L İDRĀK Lİ- LİSĀNİ'L ETRĀK'TE İSİMLER- DİVĀNU LÜGATİ'T TÜRK VE KIPÇAK SÖZLÜKLERİYLE KARŞILAŞTIRMA-

Adem BULUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KİTĀBU’L İDRĀK Lİ- LİSĀNİ’L ETRĀK’TE İSİMLER- DİVĀNU LÜGATİ’T TÜRK VE KIPÇAK SÖZLÜKLERİYLE KARŞILAŞTIRMA-

Adem BULUT

Danışman: **Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK**
Jüri Üyesi: **Prof. Dr. Zeki KAYMAZ**
Jüri Üyesi: **Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2019

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK

(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Zeki KAYMAZ

Üye: Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
…/…/2019

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. …. / …. / 2019

Adem BULUT

ÖZET

KİTĀBU'L İDRĀK Lİ- LİSĀNİ'L ETRĀK'TE İSİMLER- DİVĀNU LÜGATİ'T TÜRK VE KIPÇAK SÖZLÜKLERİYLE KARŞILAŞTIRMA-

Adem BULUT

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK
Şubat 2019, 948 sayfa

İsimler, insanların yaşamış oldukları evreni anlamlandırmada vazgeçilmez dilsel unsurların başında gelmektedir. İletişim esnasında varlıkları işaret etmek amacıyla onlara verilen isimler kullanılmaktadır. Varlıkların zihinde oluşan tasarılarının dile dökülmesi isimler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu nedenle isimler, gerek ana dili konuşucuları gerekse yabancı bir dil öğrenmeye çalışanlar için önem arz etmektedir. Bu çalışmada Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılmış olan Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk isimli eserdeki isim ve isim soylu sözcükler incelenmiştir. Eserdeki bu unsurlar, kendinden önce ve kendi devrinde yazılmış olan sözlüklerle karşılaştırılmış ve böylelikle tarihî karşılaştırmalı söz varlığı listesi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde isimler, yabancılara Türkçe öğretimi, eserin yazılmış olduğu Kıpçak sahası, eser ve müellifi ile karşılaştırmaya esas olan eserler hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünü oluşturan "İnceleme" kısmı ise üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümde metnin çevirisi ve diğer sözlüklerle karşılaştırılması yer almaktadır. Akabinde eserin isim söz varlığı tablo hâlinde diğer sözlüklerde yer alıp almamasına göre incelenmiş son bölümde ise isimler, yapı bilgisi bakımından incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü ise, sonuç bölümünden oluşmakta burada da elde edilen veriler değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk, Karahanlı, Kıpçak, İsimler.

ABSTRACT

NAMES IN THE KİTĀBU'L İDRĀK Lİ- LİSĀNİ'L ETRĀK -COMPARISON WITH DİVĀNU LÜGATİ'T TÜRK AND KIPCHAK'S DICTIONARIES-

Adem BULUT

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature
Supervisor: Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK
February 2019, 948 pages

Nouns are essential grammar category which helps to human about defining the whole universe. During the communication nouns are used to refer to the object/person/cretaure what was connected between as a grammatical refer and in real world. The design of objects in mind come true by the language. The reason why nouns are important for both native speakers and foreigners who want to learn a new language. In this study nouns that are in Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk are examined. These nouns are compared with other dictionaries that one of them was written in 11th century and the rest were in 14th century. In this way we tried to show the sitaution of nouns from the framework of Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk with comparing with other dictionaries.

In the first chapter, it is given an information about nouns, the short history of teaching Turkish to foreigners, the manuscript which work is based on itself and other dictionaries what are used for comparing. In the second chapter, there is a part which is called "İnceleme (Examination)" and this part is divided into three groups such as translating of manuscript and comparing with other dictionaries and tables and nouns' morphologies. The final chapter is conclsion part.

Key words: Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk, Kıpchak(s), Nouns.

ÖN SÖZ

Türk sözlükçülük geleneğinde önemli bir yeri olan Kıpçak sahası sözlüklerinin birçoğu Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmıştır. Bu sözlüklerin bir kısmı kelime listeleri ile dil bilgisi konularını ihtiva ederken bir kısmı da kelime listeleri ile metin parçalarından oluşmaktadırlar. Bu çalışmada ise, Kıpçak sahasında yazılmış olan sözlük ve dil bilgisi konularını ihtiva eden *Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk* isimli eserde isimler ve isim soylular incelenmiştir. Çalışmadaki amaç, ismi geçen eserden hareketle tarihî Kıpçak sözlüklerinin karşılaştırmalı isim söz varlığı denemesi ortaya koymaktır. Bunun için eserdeki isimler, kendinden önce yazılmış *Dîvānu Lugāti't Türk* ve kendi devir ve sahasında yazılmış diğer sözlüklerle karşılaştırılmıştır. Bunun için öncelikle Kİ'deki isimler, eserin bilinen ve elde bulunan üç nüshasında tespit edilmiştir. Bu madde başları arasında farklılık yok ise, V nüshası temel alınarak yazım verilmiş diğerlerinin de yer bilgisi verilmiştir. Ancak arada farklılık var ise, bunlar açık olarak belirtilmiştir bu amaçla tüm isimler (Arap harfli Türkçe madde başları) ve Arapça açıklamaları nüshalarda geçtikleri şekilde yazılmıştır. Tespit edilen isimler, daha önce de bahsedildiği gibi hem DLT'de hem Kıpçak sahasındaki diğer sözlüklerle karşılaştırılmış, yapı ve köken bakımından da incelenmiştir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın tanıtımı, amacı, kapsamı ve yöntemi belirtilmiştir. İkinci bölümde ise, "isim" kavramı üzerinde durulmuş, yabancılara Türkçe öğretiminin kısa bir tarihçesi verilmiş ve Kıpçaklar hakkında bilgi verildikten sonra çalışmaya esas olan Kİ ve müellifi hakkında bilgi verilmiştir. Akabinde karşılaştırmaya esas olan diğer sözlükler tanıtılmıştır. Üçüncü bölüm ise, dört alt bölümden oluşmaktadır: inceleme hakkında genel bilgi, çeviri yazı ve çeviri, karşılaştırma listeleri ve son olarak isimlerin yapı ve köken bakımından incelenmesi. Dördüncü bölüm de "sonuç" bölümünden oluşmaktadır. Burada elde edilen bulgular, değerlendirilmiştir.

İlk olarak beni bu zamana kadar her konuda desteklemiş olan merhum babam Şeyhmus BULUT'a ve hâlâ desteklerini benden esirgemeyen ve yaptığı her şey ile gerçek anlamda bir anne olduğunu ortaya koyan annem Meryem BULUT'a ve bilimsel anlamda bana bir duruş kazandırmaya çalışan bilimi eğlenceli hale getirerek öğrenme aşkını sürekli yenileyen ve diri tutan danışmanım sayın Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK'e ve tezimi okuyarak gerek Arapça tercümelerin kontrolü gerekse Türkçe sözcüklerin okunuşu konusunda yardımcı olup kıymetli eleştirileri ile tezimin bir adım daha ileri gitmesine

vesile olan sayın Prof. Dr. Zeki KAYMAZ'a şükranlarımı sunarım. Ayrıca tez jürimde yer alan sayın Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN'e teşekkürlerimi arz ederim. Bunun yanında tezimin bitmesi için benimle birlikte gayret gösteren ve şekilsel olarak sürekli bana yardımcı olan Dr. Öğr. Üyesi Nurcan AZGIN'a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak teşekkürlerimi iletmek istediğim bir başka kişi de Assem ADEL'dir. Her anlamda bana destek olan gerek çeviriler konusunda gerek tezin Kahire nüshasının temini konusunda vermiş olduğu çabalar ve her anlamda sağladığı destekler için teşekkürler Assem ADEL.

Adem BULUT

Şubat/2019

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM III

İNCELEME

KISALTMALAR

Ar.: Arapça

Bul.: Bulgarca

Bül. Müş: Kitābu Bulġatu'l Muştāķ fî Luġati't- Türk we'l ķıfçāķ

CC: Codex Cumanicus

Çuv.: Çuvaşça

D nüshası: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Arapça Yazmalar kısmı 3856 numara

DLT: Dîvānu Lugāti't Türk

Dur. M: Ed-Dürretü'l- Mudiyye Fi'l Lügati't Türkiyye

Er.: Ermenice

Far.: Farsça

Kav. K: El-Kavâninü'l-külliye Li- Zabti'l Lügati't Türkiyye

Kİ: Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk

King Dic: King Dictionary

Kit. E: Kitābü'l-Ef'āl

K nüshası: Kahire Nüshası

Moğ.: Moğolca

Rus.: Rusça

Sans.: Sanskritçe

Soğd.: Soğdça

Ter. T: Kitāb-ı Mecmū-ı Tercümān-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî

Toh.: Toharca

Tuh. Z: Et- Tuḥfetü'z- Zekiyye fi'l Luġati't Türkiyye

V nüshası: İstanbul Bayezid Umumî Kütüphanesinin Veliyüddin Efendi bölümü 2896 numara

TABLOLAR LİSTESİ

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

آ/ا	a, ā, e, ı, i	ع	‘
ب	b, p	غ	ġ
ت	t	ف	f
ث	s̱	ق	ḳ
ج	c, ç	ك	k, g
چ	ç	ل	l
ح	ḥ	م	m
خ	ḫ	ن	n
د	d	و	o, ö, u, ü, ū
ذ	ẕ, ḏ	ه	h, a, e
ر	r	لا	la, le
ز	z	ى	ı, i, î, ī
س	s	ء	a, e
ش	ş		
ص	ṣ		
ض	ḍ, ż		
ط	ṭ		
ظ	ẓ		

BÖLÜM I

GİRİŞ

1. Çalışmanın Tanıtımı

1.1. Çalışmanın Konusu

Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk (Kİ), Arap filolog Ebû Ḥayyān Muḥammed bin Yūsuf bin ʻAlī Yūsuf bin Ḥayyān el-Ġırnatī el-Endulusî tarafından on dördüncü yüzyılda Kıpçak sahasında yazılmış bir sözlük ve gramer kitabıdır. Eser, Kıpçak sahasında yazılmış en eski sözlük ve gramer kitabıdır. Eserin yazar tarafından yazılmış orijinal yazması elde bulunmamaktadır. Eserin günümüze ulaşabilen üç farklı nüshası vardır. Bunlardan ilki 15 Şaban 735 (13 Şubat 1335) tarihinde istinsah edilmiş olan ve İstanbul Bayezid Umumî Kütüphanesinin Veliyüddin Efendi (V nüshası) bölümünde 2896 numarada kayıtlı olan nüshadır. İkinci nüsha ise, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Arapça Yazmalar kısmında 3856 numarada kayıtlı nüshadır. D nüshası olarak adlandırılan bu nüsha, V nüshasından daha geç bir tarihte, 4 Cumādā'l-avval 805 (30 Kasım 1402) yılında Ahmed ibni Sāfi'ī adlı kişi tarafından Lazkiye'de istinsah edilmiştir. Üçüncü nüsha ise, Kahire'de bulunan 80 sayfadan ibaret olan nüshadır. Kahire nüshası baştan ve sondan eksik olduğundan kim tarafından nerede ve hangi tarihte istinsah edildiğine dair herhangi bir bilgi mevcut değildir. Eser, başka araştırmacılar tarafından çeşitli vesilelerle incelenmiştir ancak eserdeki isim unsurları daha önce kapsamlı olarak araştırılmamıştır. Bu eserdeki isim unsurlarının araştırılması söz varlığına yönelik çalışmalarda yeni bilgiler sağlayacaktır. Eserin isim unsurlarının çeviri yazıyla günümüz Türkçesine aktarılıp anlamlandırılması eserin ihtiva ettiği malzemeyi tanımaya olanak sağlayacaktır.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türk sözlükçülük geleneğinde önemli bir dönemi teşkil eden Kıpçak sahası sözlüklerinden ilki olan Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk isimli eserdeki isim ve isim soylu sözcüklerin çeviri yazısı ve günümüz Türkçesine çevirisi yapılarak eserde yer alan sözcüklerin temel söz varlığı içindeki yerinin tespit edilmesidir. Bu araştırma ile aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

1) Sözlükte yer alan isim madde başlarının temel söz varlığı içindeki yeri nedir ve bu sözcükler, neye bağlı kalınarak seçilmiştir?

2) Karahanlı Türkçesinin isim söz varlığının Dîvānu Lugāti't Türk (DLT)'ten hareketle Kıpçak Türkçesi sahasındaki durumu nedir?

3) Kıpçak sahasında yazılmış sözlükler, Karahanlı sahasında yazılmış olan DLT'den etkilenmişler midir? Eğer etkilenmişlerse bu etkileşimin oranı nedir?

4) Kıpçak sahasında birbiri ardına yazılmış sözlükler kendinden önce yazılmış sözlüklerden etkilenmişler midir? Eğer etkileşim var ise bu etkileşimin oranı nedir?

5) Kİ müellifi, eserini yazarken madde başlarının düzenlenmesinde nasıl bir yol izlemiştir?

6) Madde başlarının Kıpçak sahasındaki sözlüklerdeki durumu nedir ve bu madde başlarının temel söz varlığı içindeki yeri nedir?

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada, Kİ'deki isim unsurlarından (isim, sıfat, zarf ve zamirler) hareketle elde edilen veriler, Karahanlı sahasında yazılmış olan DLT ve Kıpçak sahasında yazılmış olan Codex Cumanicus (CC), Kitāb-ı Mecmū-ı Tercümān-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî (Ter. T), Kitābü'l-Ef'āl (Kit. E), Et- Tuḥfetü'z- Zekiyye fi'l Luġati't Türkiyye (Tuh. Z), King Dictionary (King Dic), Kitābu Bulġatu'l Muştāķ fî Luġati't- Türk we'l ķıfçāķ (Bül. Müş), Ed-Dürretü'l- Mudiyye Fi'l Lügati't Türkiyye (Dur. M), El-Kavâninü'l-külliye Li-Zabti'l Lügati't Türkiyye (Kav. K), gibi sözlükler ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda DLT ve Kıpçak sözlüklerindeki benzerlik oranı tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylelikle sözlük yazarları için madde başı olarak seçilen kavramların ilişkili olduğu alanların belirlenmesi ile Kıpçak sözlükçülüğünün önceki dönemle olan ilişkisi hakkında bilgi elde edilmiştir. Bunun sonucunda da iki dönem arasında sözlük yazarları için ortak bir kelime hazinesinin var olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada Kİ'de madde başı olarak geçen fiilden türemiş isim gövdeleri, karşılaştırmaya esas olan sözlüklerde isim gövdesi hâlinde değil de fiil kökü şeklinde yer almışsa dahi bunlar karşılaştırılmaya dâhil edilmiştir. Bunun yanında Kİ'de madde başlarının açıklamasında verilen aynı anlama gelen farklı sözcükler karşılaştırılmaya dâhil edilmemiş ancak yapı bilgisi bölümünde incelenmişlerdir.

Çalışmada Karahanlı ve Kıpçak sahasında yazılmış olan diğer eserler, karşılaştırılmaya dâhil edilmeyip sadece sözlük niteliğindeki çalışmalar esas alınmıştır. İnceleme bölümü üç temel bölüme ayrılmıştır. Bunlar, metnin çevirisinin ve karşılaştırmaların yer aldığı ilk bölüm, karşılaştırma listelerinin tablolar hâlinde sunulduğu ikinci bölüm ve madde başlarının yapı bilgisinin yer aldığı üçüncü bölümden oluşmaktadır.

1.4. Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk isimli eserin Veliyüddin Efendi ve İstanbul Üniversitesi Yazmalar Bölümü Daru'l Fûnün'daki nüshaları ile Kahire Devlet Kütüphanesindeki nüshada bulunan isim ve isim soylular (isim, sıfat, zamir, zarf) incelenmiştir. Bunlar daha sonra DLT ve Kıpçak sahasının diğer sözlükleri ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda elde edilen veriler, tablolar hâlinde sunulmuş ve bunlar yapı bakımından incelenmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM II

ÇALIŞMA İLE İLGİLİ KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1. İsmin Tanımı

İsim, bir varlığın dilsel dünyada algılanmasında, tanıtımında, bir belirginlik kazanmasında önemli bir kavramdır.

Kaynaklarda isim hakkında verilen açıklamalara bakacak olursak:

İsim, Ar. 1. Ad (I) (Türkçe Sözlük, 2011, s. 1206). **Ad** (I) a. 1. Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam. …. 3. db. Canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, çeşitli durumları bildiren kelime, isim (Türkçe Sözlük, 2011, s. 23). Devellioğlu'nun sözlüğünde ise; **İsm** (a.i.c: esâmî, esmâ'): İsim, ad. (bkz: nâm) (Devellioğlu, 2008, s. 451). Bir diğer Osmanlıca sözlük olan Şemsettin Sami'nin sözlüğünde isim ile ilgili açıklama şöyle geçmektedir: **İsm** ar. Cem: esmâ', esâmî. [aslı "semv" olup, müştakat-ı arabiyyesi ondan teşekkül eder: tesmiye gibi.] Ad, nam (Şemsettin Sami, 1898, s. 113). Redhouse ise, isim hakkında şu açıklamaları vermektedir: **İsim** [ism 1]: 1. Name, title (boks etc.). 2. Noun (Redhouse, 1998, s. 549).

Sözlüklere bakıldığında araştırmacıların/sözlük yazarlarının benzer tanımları verdikleri görülmektedir. Bunun yanında Şemsettin Sami ve Redhouse isim türlerini de sıralamaktadırlar, Redhouse sözlüğünde kırk farklı isim türüne yer vermektedir. Bu aşamadan sonra dil bilgisi/ dil bilim terimleri sözlüklerine bakıldığında isim ile ilgili dil bilgisel açıklamaların "ad" madde başı altında geçtiği görülmektedir. Genel olarak araştırmacılar, "ad" madde başının İngilizce, Almanca ve Fransızca karşılıklarını vererek madde başını tanımlama yoluna gitmişlerdir. Araştırmacıların vermiş oldukları bilgilerin genel özeti ise:

Ad (İng. Substantive, noun; Alm. Substantive, Gegenstandwort, Nomen; Fr. Substantif, nom). Evrendeki canlı cansız varlıkları, nesneleri, eşyaları, kavramları, duyguları, eylemleri, nitelikleri tanımlamaya yarayan sözcük türüne "ad" denir. Bunlar cümle içerisinde belli görevleri (özne, nesne, sıfat, zarf vb) olan yapılardır. Bu sözcükler üzerine aldıkları bazı ekler sayesinde çekimlenebilme özelliğine sahiptirler. Ayrıca somut

ad, soyut ad, özel ad, tür adı … gibi farklı türleri vardır (Hengirmen, 1999, s. 8; Vardar vd, 2002, s. 12; Korkmaz, 2007, s. 7; İmer vd, 2013, s. 11-12).

Ansiklopedilerde geçen isim/ad madde başlarına bakıldığında ise, kısaca, aşağıdaki bilgilerle karşılaşmak mümkündür:

"İsim, canlı cansız bütün varlıkları ve kavramları tek tek veya cins cins karşılayan, varlıkların kavramların adları olan kelime" (Türk Ansiklopedisi, 1972, s. 237).

"İsim veya ism, bir varlığı, bir nesneyi bir varlıklar veya nesneler bütününü belirtmeğe yarayan kelime … (dil. bil.) Canlı ve cansız her türlü varlık ve kavramları anlatan veya bildiren kelime" (Meydan Larousse, 1971, s. 416).

"İsim-Müsemma, sözlükte ism "varlıklara verilen ad" müsemma "adlandırılan varlık", tesmiye de "adlandırma" demektir. İsim bir hakikate delâlet eden mutlak lafız, müsemmâ bu hakikatin kendisini oluşturan şey, tesmiye ise isim ile müsemmâ arasındaki irtibatı sağlayan mânadır. İsim kelime çeşitlerinin hepsini içine almakta olup "cevher ve araz türünden bütün nesne ve mânalar için konulmuş lafız" diye tanımlanır. Bu yönüyle söz, fiil veya nitelik türündeki bütün kavramları zihne taşıyan bir vasıta konumundadır" (Çelebi, 2000, s. 548).

İsim. İsm, cem. asmā', aslında "ad" mânasına olup, Arap gramerinde kelâm aksamının birincisine verilen ıstılahtır. Bu ıstılah Aristo tarafından kullanılmış olan Yunanca Ovuụ'ya ve IV. asır (m. s.) için sâhip-kelâm sayılan Pānini'den birkaç nesil evvel yaşamış olan Yāska'nın Nirukta'sında mevcut bir sır. Nāman'a tekabül eder (Weiss, 1988, s. 1076).

İsim konusunun dil bilgisinde ele alınışında araştırmacılarca görüş ayrılığı yoktur. Sadece konunun işlenişi konusunda araştırmacılar tarafından farklı yollar izlenmiştir. Dil bilgisi kitaplarında isim konusu hakkında araştırmacıların görüşleri ise, aşağıda verilmiştir:

Ediskun, varlıkları ya da eylemleri bildiren ve onları tanıtan kelimeleri isim olarak adlandırır. "Varlık denince akla canlı ve cansız somut veya soyut yaratıklar ve bunların cinsleri, türleri, familyaları ve bireyleri gelir." diyen Ediskun, isimleri üç gruba ayırmaktadır:

A) Varlıklara verilişlerine göre isimler: Özel isim, cins isim.

B) Varlıkların oluşumlarına göre isimler: Somut ve soyut isimler.

C) Varlıkların sayılarına göre isimler: Tekil ve çoğul isimler (Ediskun, 1988, s. 104-109).

"Adlar, varlıkları tanıtmak için verilmiş sözcüklerdir." diyen Gencan da Ediskun'un vermiş olduğu sınıflandırmanın aynısını vermektedir (Gencan, 1971, s. 126-129).

Korkmaz, isimleri tanımlarken şu açıklamayı yapmaktadır: "*Adlar, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut bütün kavramları tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlerdir.*" (Korkmaz, 2009, s. 195). Bundan sonra Korkmaz, isimleri üç başlık altında toplayıp bunları açıklar ve yine bunları da kendi aralarında daha alt başlıklara ayırır. Korkmaz'ın tasnifi şu şekildedir:

1) Somut adlar ve soyut adlar

2) Özel adlar, cins adları (tür adları)

3) Oluş ve kılış adları (Korkmaz, 2009, s. 195-217).

Ergin, isimleri tanımlarken şu açıklamayı yapar: "*İsimler canlı, cansız bütün varlıkları ve mefhumları tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkların ve mefhumların adları olan kelimelerdir.*" Bundan sonra da isimleri "has isim" ve "cins isim" şeklinde iki gruba ayırır (Ergin, 2008, s. 218-220).

Kitabının ikinci bölümünü kelime çekimine ayırmış olan Banguoğlu, Türkçenin sekiz kelime grubunu açıklarken ilk olarak isimlere yer verir. Banguoğlu, "*Gerçekte veya tasavvurda bir varlığa ad olan kelimelere ad (substantif) deriz.*" diyerek tanımladığı isme dair bazı örnekler verir. Daha sonra isimlerin duyu organları tarafından algılanışına bağlı olarak somut isimlere "yoğun adlar" soyut isimlere de "yalın adlar" isimlerini verir. Bunun akabinde de isimlerin anlam genişlemelerinden, mecazî kullanımlarından bahseder (Banguoğlu, 1990, s. 319-322). Bundan sonra Banguoğlu, "*adlarda sayı*" başlığı altında cins, topluluk isimlerini "*adlarda çekim*" başlığındaysa isim çekim eklerini ve son olarak da "*ad takımları*" başlığı altında isim tamlamalarını anlatmıştır (Banguoğlu, 1990, s. 324-340).

Hengirmen, varlıkları bildiren sözcükleri isim olarak tanımlarken bu varlıklardan kimilerinin beş duyu organımızla algılandığını ve bunların isimlerinin somut isimler

olduğunu yine buna karşılık kimi varlıkların beş duyu organımızla algılanmadığını ve bunların isimlerinin de soyut isimler olduğunu açıklamıştır. Bunun ardından diğer araştırmacılarla aynı sınıflandırmayı Hengirmen de vermiştir (Hengirmen, 1998, s. 116-117).

Grönbech, kelime sınıfları içerisinde evvela isim ve fiil konusunu açıklar ve fiillerden türeme isimlere değinir; ancak isim ile ilgili herhangi bir tanıma yer vermez (Grönbech, 2011, s. 18-21). Aynı genel başlığın devamındaki isim ve sıfat bölümündeyse isimlerin sayı, zamir gibi çeşitli alt bölümlere ayrıldığını ifade eder. Bunun yanında isim ile sıfat arasında bir ayrım yapmanın gereksiz olduğunu çünkü sıfatların tek başlarına olduklarında bir isim olduğunu ifade eder (Grönbech, 2011, s. 21-25).

Deny ise, Türk Dil Bilgisi adlı eserinde isimler için şu tanımı verir: "*Türkçede genel ada (isme) ism-i cins adı verilir. Özel adına ism-i alem veya ism-i has denir.*" (Deny, 2012, s. 155).

Yüksel ise, "*Ad/ İsim: Varlıkları, duyguları, düşünceleri, durumları bildiren, karşılayan sözcük.*" tanımını verdikten sonra isim ile ilgili bütün kavramları (ad öbeği, ad takımı gibi) açıklayıp örnekler vermiştir (Yüksel, 2005, s. 11).

Yapılan çalışmalara bakıldığında çoğunlukla araştırmacıların isim/ad ve isim soylu kelimeler arasına isim/ad, sıfat, zarf ve zamirleri dâhil ettikleri görülmüştür (Ergin, 2008, s. 216-217; Korkmaz, 2009, s. 333/ 399-400/ 451; Hengirmen, 1998, s. 115; Karaağaç, 2013, s. 422-423; Deny, 2012, s. 150; Ediskun, 1988, s. 103). Gencan ise, sadece zamirleri, isimlerin yerini tuttuğundan dolayı zamirlerin isimlerle aynı olduğunu ifade ederken sıfat ve zarfların isimlerle ilgili bir ilintisine değinmemiştir (Gencan, 1971, s. 124-125/ 160/ 214/ 336). Banguoğlu da kelime gruplarını sekiz sınıfa ayırıp zamirlerin isimlere benzediğini söylerken zarfların belirtilen kelimenin cinsine göre fiil veya sıfat görevinde olduklarını ifade eder. Ancak zarf ve sıfatların isim soylu kelimeler olduklarına dair bir bilgiye yer vermemektedir (Banguoğlu, 1990, s. 319-379). Grönbech ise, isim, sıfat, sayı ve zamirleri isim soylu sözcükler sınıfına dâhil ederken zarflar ile edatları yapılarının birbirine benzerliği ve bu iki kelime grubunun diğer kelime gruplarından farklı oluşlarından dolayı bunları birlikte ayrı bir kelime grubu olarak değerlendirir. Bu nedenle Grönbech'in zarfları isim soylu sözcükler arasına dâhil edip etmediği konusunda bir yargıya varmak biraz güçtür (Grönbech, 2011, s. 22-31). Bu çalışmada ise, isim, sıfat,

zamir ve zarflar isim genel başlığı altında değerlendirilerek bütün bu kelime grupları çalışmaya dâhil edilmiştir.

2.2. Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

Osman Nedim Tuna'nın yapmış olduğu çalışmayla Türkçenin Sümerce ile ilişkisi ortaya konulmuş olmasına rağmen Türkçenin yabancılara ilk kez ne zaman öğretilmeye başlandığına dair kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Türkçenin yazılı metinlerle takip edilebilen dönemlerinde Türkçenin yabancılara öğretildiğine dair doğrudan bir bilgi veya bununla ilgili bir kaynak yoktur. Ancak yazılı metinlerde bulunan bazı ifadeler ya da başka bir alfabe/yazı sistemi ile yazılmış Türkçe ifadeler, ilk dönemlerde Türkçenin öğretimi konusunda akıllarda soru işaretleri oluşturmaktadır. Örneğin Çin Şu kaynaklarında geçen Hunca beyit araştırmacıları bu dönemde Türkçenin yabancı dil olarak öğretilip öğretilmediğine ilişkin sorular sormaya itmiştir. Çünkü Hunca beyitin Hintli bir rahip tarafından söylendiği varsayıldığından Hintli rahibin Türkçe bilmiş olması ihtimali araştırmacıları bu dönemde bir Türkçe öğretimi tezini ileri sürmelerine neden olmuştur. Ayrıca Taspar Kağan Dönemi'nde Türk ülkesine gelen on Budist rahibin halka dini anlatmak için çeviri faaliyetleri ile uğraştıkları bilinmekte ve bunların halka dini anlatmak için Türkçeyi öğrenmiş oldukları ihtimali araştırmacılar tarafından göz önünde tutulmaktadır, ancak yine de bu dönemde Türkçenin yabancılara öğretildiğine dair kesin bir bilgiye ulaşamamaktayız. Yine Taspar Kağan Dönemi'nde yazılan Bugut Yazıtı'nın üç tarafının Soğdca yazılmış olması da bu yazıtın Türklerin kültürünü ve dilini iyi bilen bir Soğdlu tarafından yazılmış olma ihtimali üzerinde duran araştırmacılar bunun doğruluğu söz konusu olduğunda olası bir dil öğretiminden bahsetmektedirler (Biçer, 2012, s. 108-129). Bunun yanında Göktürk Yazıtları'nda temas hâlinde olduğu belirtilen bazı millet isimleri geçmektedir, kimi araştırmacılar da buradaki yabancı millet isimlerinden hareket ederek siyasî ilişkilerin düzenli bir şekilde yürüyebilmesi için bu milletlerin Türkçe öğrenmiş oldukları ihtimalini değerlendirirler. Yine bunun yanında Büyük Türk Hakanlığı sırasında farklı dillere sahip boyların bir arada yaşadığını belirten araştırmacılar, bunların birbirleriyle iletişim kurmak için Türkçe öğrenmiş olabileceklerini söylerler. Buraya kadar ihtimal dâhilinde olan dil öğretiminden bahsedilmiştir ancak bir de kimi yazılı eserlerden asıl anlamda yapılmış olan yabancılara Türkçe öğretiminin izlerini bulmak mümkündür (Biçer, 2012, s. 108-129). Bu anlamda karşımıza ilk çıkan eser, Kaşgarlı Mahmud'un Divānu Lügati't Türk (DLT) isimli eseridir. On birinci yüzyılda yazılmış olan bu eser, Araplara Türkçeyi öğretmek üzere

yazılmıştır. Bu eserden sonra ise, Türk sözlükçülük döneminde önemli bir yeri olan Kıpçak sahası sözlükçülük geleneği içinde yazılan sözlükler gelmektedir. Bu dönemde Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk (Kİ), Et-Tuhfetü'z Zekiyye fi'l Lûgati't Türkiyye (Tuh. Z.), Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l-Lügati't-Türkiyye (Dur. M.) , El-Kavaninü'l-Külliyye Li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye (Kav. K.) , Bülgatü'l Müştak (Bül. Müş.) gibi birçok sözlük ve gramer kitapları yazılmıştır. Selçuklular Dönemi'nde ise, bilim dili olarak Arapça ve resmî dil olarak da Farsça kullanıldığından Türkçeye pek bir önem verilmemiştir. Bu nedenle bu dönemde dil öğretimine dair herhangi bir kaynak bulunmamaktadır. Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'nde ise, Türklere Farsçayı öğretmek amacıyla yazılmış Risâle-i Zebân gibi eserlerden de söz etmek mümkündür. Her ne kadar eser, Türklere Farsçayı öğretmek amacıyla yazılmış olsa da tersinden düşünüldüğünde aslında eser, gizil olarak ihtiva ettiği Türkçe gramer konuları sayesinde bir İranlı için de Türkçenin öğrenilmesi adına yarar sağlayacaktır. Aynı dönemde farklı bir sahada gelişen Çağatay sahasında da Çağatay Türkçesiyle yazılmış olan Nevaî'nin Muhakemetü'l-Lügateyn isimli eserini de yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek dolaylı bir kaynak olarak göstermek mümkündür. Eser, Türkçe ile Farsçayı karşılaştırmak üzere yazıldığından eserde bazı Türkçe sözcükler Farsça sözcüklerle anlamları açısından karşılaştırılmıştır. Bu nedenle bu eseri de yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında değerlendirmek mümkün görünmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda sadece Türkler tarafından yapılmış çalışmalar değil aynı zamanda Batılı araştırmacılar tarafından da Türk dilini anlamak ve öğrenmek için yazılmış birçok eser bulunmaktadır. 1533 yılında Filippo Argenti'nin yazmış olduğu konuşma kılavuzu ile başlayan Batı sahası araştırmaları daha sonrasında P. Ferraguto, Megiser gibi kişilerin yazmış oldukları eserler ile devam etmiştir. Bunun yanında Türkçe konuşabilen uzmanlar yetiştirmek amacıyla birçok dil oğlanları okulu açılmış ve burada Türkçe bilen uzman ihtiyacını karşılamak amacıyla yabancılara Türkçe öğretimi yapılmıştır (Eren, 1998, s. 23-45; Arslan, 2012, s. 167-180; Turan, 2005, s. 141-148; Biçer, 2012, s. 108-129).

2.3. Kıpçaklar

Doğu kaynaklarında "Kıpçak (Kıfçak)" ismi ile tanınan topluluğa bu ismin yanında "İmek (Yimek)" ve "Kimek" adları da verilmiştir (Kurat, 1972, s. 69). Kıpçak kavim adı, ilk defa İl İtmiş Bilge Kağan' (747-759) mezarının bir parçası olduğu tahmin edilen Şine Usu yazıtında "*türük kıbçak elig yıl olurmuş*" şeklinde yer almaktadır (Bilgin ve Hacıeminoğlu, 2002, s. 421). Golden ise, bu ibarenin tartışmalı olduğunu kabul ederek

Kıpçak isminin geçtiği ilk kaynak olarak Şine Usu yazıtının gösterilemeyeceğini düşünür (Golden, 2002, s. 757). Ancak bunun yanında Golden, Kıpçakların runik harfli metinlerde Kıpçak ismi ile değil de başka bir isimle geçmiş olduklarını ileri sürer (Golden, 1995, s. 100-101). Klaştornıy ise, Kıpçakların runik harfli metinlerde "Sir" ismi ile anıldıklarını ifade eder (Klaştornıy, 1994, s. 31-32). Göktürk yazıtlarında yer almayan isim, yukarıdaki tartışmalı durum da göz ardı edildiğinde, Kıpçak ismi bir diğer tarihî kaynak olan Kaşgarlı Mahmud'un yazdığı eserde yer almaktadır. Kaşgarlı, Kıpçaklar hakkında şu bilgilere yer vermektedir: "*Rum'a yakın boyların (qaba:yil) birincisi Beçenek'tir. Sonra sırasıyla Kıfça.k, Oguz, Yeme.k, Başgırt, Basmıl, Ka.y, Yaba.ku, Tata.r, Kırkız – bu Çin'e yakındır. Bu boyların hepsi Rum hizasından doğuya doğru uzanırlar* (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 10).", " *Kırkız, Kıfça.k, Oguz, Toxsı, Yagma, Çigil, Ugrak ve Çaruk'ların ortak ve katıksız bir Türkçeleri vardır. Yime.k ve Başgırtların dili bunlara yakındır* (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 11).", "*Kıfça.k Türklerden bir boy* (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 207).", "*Kıfça.k Kâşgar'a yakın bir yer adı* (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 207)". Görüldüğü üzere Kaşgarlı, önce Kıpçakları diğer Türk boyları ile birlikte saymakta ve Kıpçak maddesinde ise, onların bir Türk boyu olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanında Gökbel, Kıpçak isminin Kaşgarlı'nın eserinden önce Uygur vesikalarında geçtiğini ifade eder, ancak buna dair herhangi bir tanık göstermemiştir (Gökbel, 2002, s. 1277). Gökbel'in Ahmed Rıfat'tan yaptığı bir alıntıda ise Kıpçak ismi şu şekilde değerlendirilmektedir: " *Kazan, Volga, ve Don nehirleri ile Kırım havalisinde Cengizoğullarının bir şubesini oluşturan hükümete veya orduda bulunan Tatar kavimlere verilen isim* (Gökbel, 2002, s. 1277).". Oğuz Kağan efsanelerinde ise, Kıpçak isminin meydana çıkışı hakkında şu olaylar anlatılmaktadır:

Reşideddine göre:

"Oğuz-Kağan vaktiyle İt-Barak adlı bir kavimle savaşmış, fakat mağlup olmuştu. Bunun üzerine iki büyük ırmak arasında bulunan bir adaya gitmiş ve bir süre bu adada kalmışdı. İşte tam bu sırada, kocası savaşda ölen kadınlardan birinin doğum ağrıları tutmuş ve doğumu yaklaşmışdı. Etrafta sığınacak hiçbir yer yoktu. Çaresiz olarak kadın bir ağaç koğuğuna girmiş ve orada doğurmuşdu. Bunu gören beğler, hemen gelir ve kadının durumunu Oğuz-Han'a anlatırlar. Oğuz-Hasn kadına acır ve şöyle der:

-*" Mademki bu kadının kocası şehit olmuştur ve bu çocuğun da benden başka bir kimsesi yoktur,i şu halde bu doğan çocuk da benim oğlumdur. Bundan sonra herkes, bu*

çocuğu Oğuz-Han'ın bir oğluymuş gibi saydılar ve ona öyle bakdılar. Oğuz-Han ona Kıpçak adını verdi. Kıpçak sözü Türkçede "içi çürümüş ve oyulmuş ağaç" demektir. Kabuk anlamına gelir ve bu sözden bozulmuştur. Kıpçakların hepsi, onun soyundan gelirler."

Uygurca Oğuz-nâme'ye göre:

"Uruz-Beğ'in oğluna Saklab adını verdikten sonra, Oğuz-Kağan yoluna devam etti ve İtil (Volga) ırmağına geldi. İtil suyu büyük bir ırmakdır. Oğuz-Kağan bu ırmağı görünce, etrafındakilere:

-*"Bu ırmağı nasıl geçebiliriz?" dedi. Askerler arasında iyi bir beğ vardı. Adı da Uluğ-Ordu Beğ idi. O, çok akıllı ve ... idi. Yerde pek çok dallarla ağaçların bulunduğunu gördü ... Hemen ağaçları kesti (ve bu ağaçların üzerine) yatarak nehri geçti. Oğuz-Kağan buna çok sevindi ve gülerek şöyle dedi:*

-*"Sen burada Beğ olarak kal ve senin adın da Kıpçak olsun!"* (Ögel, 2003, s. 171).

Efsaneden anlaşıldığına göre, Kıpçak ismi "içi boş çürümüş ağaç, ağaç kovuğu anlamlarına gelmektedir. Kıldıroğlu, Ebul Gazi Bahadır Han'ın Şecere-i Türk isimli eserinde de Kıpçak ismine "*içi oyuk ağaç*" anlamı verildiğini ifade eder (Kıldıroğlu, 2013, s. 42).

Bu kaynakların yanı sıra, diğer Doğulu milletlerden Moğollar "*Kabçagut, Kibçaut*" Çinliler ise, "*Kinch'a, Kinçak*" isimlerini kullanmışlardır (Kıldıroğlu, 2013, s. 41).

Yukarıda genel olarak Doğulu kaynaklarda Kıpçak ismine verilen anlam ya da bu boydan gelen insanların nasıl adlandırıldığına dair bilgiler yer almakta Batılı kaynaklar ise aynı kavmi çok farklı şekilde adlandırmaktadırlar. Bizans kaynaklarında "*Kumanos, Cumanus, Komani*" isimlerini kullanmışlar, Latin kaynakları ise Bizans kaynaklarından etkilenerek aynı isimleri kullanmışlardır. Ruslar, "*Polovets*", Almanlar ve diğer Batılı milletler "*Falben, Valani, Pallidi*", Ermeniler "*Khartes*", Macarlar "*Kun, Kuman, Paloç*", Yahudiler "*Petakhia*" isimleri ile Kıpçakları anmışlardır (Yücel, 2002, s. 420; Kıldıroğlu, 2013, s. 41). Lehler, "Planci" Çekler, "Plawci" isimlerini vermişlerdir (Kononov, 2015, s. 518). Bu isimlerin ortak anlamı ise "*sarı, sarımsı, solgun*"dur (Yücel, 2002, s. 420). Rus, Alman ve Ermeni gibi milletlerin yapmış oldukları adlandırma Kıpçakların görünüşüyle ilgili olup daha çok onların ten renklerinden hareketle temelde sarı anlamına

gelen bir adlandırmadır (Kıldıroğlu, 2013, s. 41). Kumekov, Rusların Kıpçaklar için kullanmış oldukları "Polovets" ismi hakkında yapmış olduğu açıklamada şu bilgileri vermektedir: " *1055 senesine ait eski Rus yazıtlarında, Polovets adı altında geçerler. Buna göre Polovets terimini iki şekilde açıklayabiliriz. Dar anlamda sadece Kumanlara verilen isim ve geniş anlamda Kıpçak kavimler birliğinin tümüne verilen isimdir.* (Kumekov, 2002, s. 1380)".

Kononov, Kıpçak, Kuman, Kumuk kavim adları üzerine yazmış etimoloji çalışmasında bahsi geçen isimler hakkında birtakım bilgiler vermektedir. Kononov, öncelikle Kıpçak adının 11. yüzyıldan itibaren yavaş yavaş kullanımdan kalktığını Kuman adının ise Ruslar tarafından Polovets terimi ile değiştirildiğini ifade ettikten sonra Polovets teriminin "*pole (tarla)*" kökünden geldiğini "poley, stepey" sözcüklerinin "*tarla ahalisi, bozkır ahalisi*" anlamlarına geldiğini belirterek Polovets terimini "*bozkır halkı*" nı ifade etmek için kullanıldığını vurgulamak istemiştir. Kuman~Koman ismi üzerine yeni bir açıklama yapmaktan ziyade Nemeth'in yapmış olduğu tanımı vererek bunun yerinde olduğunu belirtir. Kononov'un Nemeth'ten alıntıladığı etimoloji denemesi ise, Kuman adının Türkçe "*quu (<*qub)" "falb, bleich*" kelimesinden geldiği ve kelimenin kökündeki uzun u sesinin belli bir fonetik süreç sonucunda oluştuğu (*qub>quw>quu* "telafi uzunluğu"), *"ku" "solgun, sarışın, koyu sarı", "quv" "belich, blass, falb", "kuv" "beyaz, ak şaçlı"* yönündedir. Kononov'un burada asıl tartıştığı nokta da Kuman isminin sonundaki "a" ve "n" ekleridir. "a" ekinin çok fazla sözcükte yer almadığından kökünün bilinemediğini "n" ekinin ise, sanıldığı gibi bir küçültme eki olmadığını ifade etmektedir. Kıpçak, Kumuk~Kumak isimlerine geldiğinde Kononov, bu isimlerin kökeni olarak yukarıda vermiş olduğu bilgiden hareketle "**kub*" kökünü göstermektedir. Bundan sonra bu isimler hakkında vermiş olduğu bilgiyi kendi ifadesi ile aktaracak olursak:

*... kavim adı olan Kıpçak <*kub-aç-ak kelimesinden gelmektedir; -aç küçültme eki, -ak ise topluluk ekidir. Bu ek, Türkmen ağızlarında –Ok'dır. Bazı Türk lehçelerinde, -w<-k/g ve topluluk ekinde –k-n/-g-n, -k-n/-i-n şeklinde bulunmaktadır. *kub-aç-ak şeklinin *kıb-aç-ak şekline değişmesi, ses yönünden benzer şu örnekle ispat edilebilir: Uygurca kıv "sevinç", kıvan- =kuban- "sevinmek". Öyle ise, kıpçak<kıbçak<*kıb-aç-ak kelimesinden gelmektedir. Kavim adı Kumuk~Kumak ise, *kub>kum-a/-ı [<-ay/-ıy; yukarıya bk.]+ -k topluluk ekinden oluşmaktadır* (Kononov, 2015, s. 518-526).

Kıpçak adı ile ilgili son olarak Gökbel'in yapmış olduğu sınıflandırmayı ve bunlara ilişkin vermiş olduğu açıklamaları göstermek mümkündür. Gökbel, Kıpçaklar için yapılan adlandırmaları temelde iki sınıfa ayırmaktadır: "yerli adlar" ve "yabancı adlar".

1) Yerli adlar:
   Kıpçak: 8. yüzyıldan itibaren Müslümanlar tarafından İslamî tarih ve coğrafya edebiyatında kullanılan Kıpçak kelimesi, 1240 yıllarında Moğol metinlerinde geçer Moğollardan da Çinlilere geçer.
   Kuman: Takriben 1080 yıllarından başlayarak genellikle Bizans yazarları tarafından kullanılmıştır.
   Kun: 1086'dan itibaren Macarların kullandığı isim.
2) Yabancı adlar:
   Polovets: 1055'ten itibaren Rus metinlerinde geçer.
   Pallidi: Bremenli Adam'ın Gesta isimli eserinde kullanılmıştır.
   Xarteks: Urfalı Mateus'un Ermenice yazılmış kitabında geçer (Gökbel, 2002, s. 1278).

Gökbel'in tasnifinde neye dayanarak bu tür bir sınıflandırmaya gidildiği belirtilmemiştir. Zira tasnife bakıldığında "yerli adlar" başlığı altında Batılı kaynaklarda geçen isimler yer almaktadır. Coğrafyaya dayalı bir tasnif olduğu düşünülse dahi bu durumda Anadolu'da yazılmış olan Urfalı Mateus'un eserinin "yabancı adlar" başlığı altında verilmesinin anlamı çözülememektedir. Bu nedenle araştırmacının tasnifine yönelik bir fikir belirtmek güçtür.

Kıpçakların menşei sorununa gelindiğinde bu konuda çok farklı görüşlerin olduğunu belirtmekle birlikte meselenin temelde iki ana sınıfa ayrılabileceği kanaatindeyiz. Bunlardan ilki Kaşgarlı'nın da eserinde belirttiği gibi Kıpçakların bir Türk boyu olduğunu savunan görüştür. İslamî kaynaklarda da Kıpçaklar, Türk soyundan kabul edilmektedir. Ancak Batılı araştırmacılar Kıpçakları "Arî" ırkına ya da Moğollara bağlamaya çalışmaktadırlar. Özellikle bu konuda ilk ayrıntılı çalışmayı yapmış olan Marquart, Kıpçakların Moğolların bir boyu olan "Murqa"lardan geldiğini ifade etmektedir. Ancak Marquart, metinlerde geçen "fırka" sözcüğünü "Murqa" olarak yanlış okumuştur, bu nedenle onun görüşü Barthold, Pelliot gibi araştırmacılar tarafından eleştirilmiş ve kabul görmemiştir. Haloun ise, "Kun" isminin bir Moğol- Tibet karışımı

olan “T’u-yü-hun” kavim adının kısaltılmış şekli olduğunu iddia eder. Ancak bu görüş de kabul görmemiştir. Bunun temel nedeni ise, beyaz ırkın vasıflarını taşıyan Kumanlarda herhangi bir Moğol çizgisi bulunmamasıdır. Pelliot, Marquart, Rasovksy, Barthold gibi araştırmacılar, tüm ırkî özelliklerine rağmen Kıpçakları tam bir Türk soyu olarak görmemekte ve bunların kökeni hakkında uzlaştıkları nokta ise, Moğol bölgesinde Türkleşmiş bir Hint- Avrupalı kavimden meydana geldikleridir. Buna karşın M. Ö. II. yüzyılda Tanrı Dağları’nın kuzey yamaçları ile Isık Göl çevresinde oturan ve başbuğları “Kun-mo” veya “Kun-mi” diye anılan Hun soyuna mensup ve Türklere ait bir kurt efsanesine sahip ve milattan sonra da burada varlıklarını devam ettiren bir Wu-sun (Vu-sun) isimli kırmızı saçlı, mavi-yeşil gözlü bir kavimden Çin kayıtlarında söz edilmektedir (Gökbel, 2002, s.1280; Kıldıroğlu, 2013, s. 45).

Kıldıroğlu, Kıpçakların teşekküllerini Kimek inançlarında aramaktadır. Ona göre, Cüveyni’de geçen “Kemçik” ile Moğol kaynaklarında yer alan “Kemçiut” sözleri zamanla “Kıpçak” ve “Kıpçaut” şekillerine dönüşmesi mümkündür. Kıldıroğlu, “Kemçik” veya “Kemçiut” bölgesinin Kimeklerin eski yerleşim yeri olduğunu ifade eder. Kimeklerin suyu kutsal kabul etmesi ve Eski Türk isimlerinin çoğunlukla kutsal kabul edilen su adlarından alınmasını ileri sürerek Kimeklerin kutsal olarak gördükleri Kem ile Kıpçak adının bağlantılı olduğunu ifade eder (Kıldıroğlu, 2013, s. 46). Benzer bir görüş, Şamşidenova tarafında da ileri sürülmektedir. Şamşidenova, Kıpçakların tarihini öncelikle Kimeklerin tarihinin içerisinde aramak gerektiğini savunur. Ona göre, Kimek isminin geçtiği yazılı kaynaklarda Kıpçakların varlığının da göz önünde bulundurmak gereklidir (Şamşidenova, 2004, s. 143).

Kıpçak kavimler birliği altında yaşayan boylar hakkında birbirinden farklı görüşler olmakla birlikte konu üzerinde uzlaşılan nokta ise, bunların siyasî bir birlik kuramadıklarıdır. Gökbel ise, bunların daha çok tehlike anında bir araya geldiklerini ifade etmekte ve bunları beş bölüğe ayırmaktadır: 1) Orta Asya, 2) Volga-Yayık, 3) Donyeç Don, 4) Aşağı Dinyeper, 5) Tuna Bölüğü (Gökbel, 2002, s. 1283).

Kıpçakların yaşamış oldukları sahaya Deşt-i Kıpçak adı verilmektedir. Bu adlandırma iki şekilde incelenmektedir. Dar anlamıyla Deşt-i Kıpçak tanımı, 11. yüzyılın ortalarından 13. yüzyılın ilk yarısına yani Moğol istilasına kadar olan devredeki Kıpçakların yayılmış oldukları sahayı ifade etmektedir. Bu dönemdeki sınırlar, Kıpçakların yayılmış oldukları asıl sahayı göstermektedir. Kıpçakların esas yayılma

merkezinin İrtiş ve Yayık ırmakları arasında olduğu göz önünde tutulduğunda Deşt-i Kıpçak, doğuda İrtiş ırmağından başlamaktadır. Batı Sibirya'yı, Hazar Denizi'nin ve Karadeniz'in kuzeyindeki bozkırları da içine alan Deşt-i Kıpçak'ın batıdaki sınırları Karpat Dağları'na kadar uzanmaktadır. Güney'deki sınırları ise, Kırım'ı da içine alarak Kuzey Kafkasya'daki Kuban ve Terek ırmakları sınır olmak üzere Hazar Denizi'ne, Aral Gölü'ne ve Sır-Derya boylarına kadar uzanmaktaydı. Kuzeyde de Slav Prenslikleri ve Orta İdil bölgesindeki yukarı Bulgarya Hanlığı ile sınır komşusuydu.

Geniş anlamda Deşt-i Kıpçak tanımı ele alındığında, Cuci Ulusu'nun Kıpçak sahasını işgal etmesinden sonra Kıpçakların yaşamış oldukları bütün coğrafya Cuci Devleti'nin egemenliği altına girmiştir. Ancak buna rağmen Deşt-i Kıpçak ismi varlığını halen devam ettirmekteydi hatta Arap kaynakları Cuci Ulusu'ndan bahsederken onları "Kıpçaklar" şeklinde zikretmekteydiler. Cuci Devleti zamanında Deşt-i Kıpçak sahasının sınırları, yukarı Bulgarya Hanlığı'nı Kuban ve terek ırmaklarından Derbend'e kadar olan Kuzey Kafkasya'yı ve Harezm ülkesini de içine alarak genişlemişti. Böylelikle Deşt-i Kıpçak sahası genişlemiştir.

Kıpçakların Moğol istilasından önce yayılmış oldukları Deşt-i Kıpçak sahası, İrtiş ve Yayık ırmakları arasındaki Batı Sibirya bozkırları idi. Kıpçaklar, 11. yüzyılın ortalarında Karadeniz'in kuzeyindeki ovalara yerleşmeye başladılar. Yine aynı yüzyılın ikinci yarısında güneye inerek Aral ve Sır-Derya'nın kuzeyine hâkim olmuşlardır. Batıdaki sınırlarını ise Karpat Dağları'na kadar uzatmışlardır. Hazar Denizi'nin ve Karadeniz'in kuzeyindeki bozkırlar, bu zamana kadar Deşt-i Hazar, Sır-Derya boylarından Yayık ırmağına kadar olan bozkırlar da Oğuz memleketi olarak biliniyordu. Ancak bu tarihten sonra bu her iki coğrafya da Doğu kaynaklarında Deşt-i Kıpçak olarak anılmaya başlanmıştır. 11. yüzyılın sonu ve 12. yüzyılın başlarında Aral Gölü çevresinde oturan Kıpçaklar, Kanglı ismi ile anılmışlardır. Kanglılar, 12. yüzyılın sonlarında başlı başına bir il hüviyeti kazanmışlardır. Ayrıca 12. yüzyılda Karahıtay Devleti'nin öncüleri olan bazı Kıtay kabileleri Aral Gölü'nün çevresine yerleşmişlerdi ve bir müddet sonra da Kıpçakların içerisinde erimişlerdir. Yine Kıpçakların Karadeniz'in ve Hazar Denizi'nin kuzeyindeki ovalara girmeleriyle bu sahadaki hâkimiyetleri sona eren Peçenekler, Oğuzlar Balkanlara göç etmişlerdir. Bunlardan kalan topraklara yerleşen Kıpçaklar da hâkimiyet alanlarını daha da genişletmişlerdir (Kafalı, 2011, s. 179-183).

Oğuz Kağan efsanesinde ise Deşt-i Kıpçak sahasının nasıl adlandırıldığına dair birtakım efsaneler yer almaktadır:

Ertesi gün, sabah olunca, Saklab-Han'ın iki oğlu da geldi. Bunların adları Barak ve Kıfçak idi. Onlar da kendi orduları ile beraber gelip bir yana kondular. Bu iki oğlan avdan dönmüşlerdi. Döndüklerinde kendi yurtlarında bir yabancı ordu görmüşler ve hemen Ozgan-Han'ın ordusu üzerine saldırmışlardı. O gece her iki tarafdan da yüz bin kişi ölmüştü. Geriye kalan atlar, etrafda gezinip duruyorlardı. Bunun üzerine Saklab halkı, hemen (Barak'la Kıfçak'ın) önüne gittiler ve şöyle dediler:

-" bu gece bizlerden ve onlardan tam yüz bin kişi öldü. Biz şimdi ne Ozgan-Han'ın ve ne de Tohmaşlı'ların yanına gideriz. Onlarla bizim aramızda artık bir kan davası vardır. Siz bizim Han oğullarımız; biz de sizin buyruğunuzdaki adamlarınızız. Eskilerin dedikleri yolda gideceğiz!"

"Meydana gelip ölüleri saydılar ve bir de baktılar ki otuz bin kişi ölmüş. Bu (yanlışlıkdan) utanan Barak'la Kıfçak, babalarının yanına gitmeğe cesaret edemediler. Böyle bir savaş görülmüş veya duyulmuş değildi. Bu sebepten dolayı o bölgeye "Deşt-i Kıpçak" adı verildi. Nereye bir ad verilmişse, bir sebebi olduğu için o ad oraya verilmiştir…" (Ögel, 2003, s. 183-184).

Oğuz Kağan'da geçen bir başka efsane ise, Oğuz Kağan'ın İt-Barak isimli kavmin üzerine yaptığı sefer sırasında Deşt-i Kıpçak sahasının nasıl ortaya çıktığına dairdir. Bu efsanenin başında Oğuz Kağan'ın yapmış olduğu seferlerden bahsedilir ve İt-Barak kavmi üzerine yaptığı sefer sırasında "Kıpçak" isimli çocuğun dünya gelişi ve Oğuz Kağan tarafından evlat edilişi anlatır. Deşt-i Kıpçak tabiri ise, "Kıpçak" adındaki gencin büyümesiyle ortaya çıkar. Bundan sonraki bölüm efsanede şu şekilde devam eder:

"Kıpçak, Oğuz-Han'ın yanında büyüdü. Artık bir delikanlı olmuştu. Bu sırada, (Güney Rusya'daki) Ruslar, Ulaklar, Macarlar ve Başkurdlar henüz daha Oğuz-Han'ın egemenliği altına girmemişlerdi. Oğuz-Han, Kıpçak Bey'in emrine gereği kadar asker verdi ve onu "Ten (yani Don)" ve "İtil (yani Volga)" ırmaklarının bulunduğu yönde gönderdi. Kıpçak-Bey o bölgelerde 300 sene hüküm sürdü. Bu sebeple Kıpçak ilinin hepsi, bu beyin soyundan gelir. Oğuz-Han'dan Çingiz-Han'a kadar, yani 400 sene, İtil ve Don bölgelerinde tek buyruk, Kıpçak-Bey idi. Bu ülkelerde onlardan başka bir insan veya halk topluluğu yaşamıyordu. Bundan dolayı oralara "Deşt-i Kıpçak" yani "Kıpçak Çölü" denmiştir." (Ögel, 2003, s. 186-187).

Türklerin Arap coğrafyası içerisine yerleşmeye başlamaları Abbasîler dönemine denk gelmektedir. İranlılara karşı denge politikası oluşturmak isteyen Abbasî halifeleri, Türkleri kendi topraklarına getirerek bunlardan askerî birlikler oluşturmaya başlamışlardı. Para karşılığında satın alınan bu askerlere "*memlûk*" adı verilmekteydi (Gökbel, 2002, s. 1304-1305; Ayaz, 2015, s. 21). Arapçadaki "*meleke (bir şeye sahip olmak)*" fiilinin ism-i mefulü olan "*memlûk*" kelimesinin sözlük anlamı, "*sahibinin mülkiyet ve tasarrufundaki şeyler*"dir. Bu sözcük, özellikle "*bir kimsenin mülkiyetindeki kadın veya erkek esir*" anlamında kullanılmıştır. Memlûk tabiri, esirlerin hür bir anne babadan dünyaya gelmelerinden ötürü "*abdü kinn*" ve "*rakîk*" gibi tabirlerden ayrılmaktadır. Bu iki tabir, esir bir anne babadan dünyaya gelmiş çocuklar için kullanılmaktaydı. Memlûk tabiri, zamanla İslam tarihinde daha özel bir anlam kazanmaya başlamış ve "*herhangi bir şekilde esaret, satın alma veya toplama yoluyla elde edilen beyaz köle*" anlamında kullanılmaya başlanmış ve bundan sonra da "*halife, hükümdar veya emirlerin köle olarak alıp özel bir eğitimle yetiştirerek kendi muhafız birliklerini oluşturdukları, özel bir hukukî ve toplumsal statüye sahip olan ücretli askerler*" için kullanılan bir kavram halini almıştır (Ayaz, 2015, s. 19-20). Memlûklerin sahip oldukları statü, onları diğer kölelerden ayırmaktaydı. Bu kişiler, köle olarak satın alınmalarına rağmen eğitimlerini tamamladıktan sonra özgürlüklerini elde edebilmekteydiler. Ayrıca bu kişiler, kendi kararlarını almakta özgür idiler ve istedikleri kişiler ile evlenebilip toprak edinme hakkına da sahiptiler. Yine bu kişilerin çocukları da hür kabul edilmekteydi (Ayaz, 2015, s. 20).

Orta Asya ve Kafkasya'dan getirilen ve genellikle Müslüman olmayan Türk kökenli Memlûkler, "hoca" lakaplı bazı köle tacirleri tarafından satın alınıp Mısır ve Suriye'ye ulaştırılmışlardır. Satın alınan bu kölelerde aranan özellikler ise, kabiliyetli, güçlü ve uzun boylu olmalarıydı. Bunlar daha sonra eğitime alınarak kökenlerine bakılmaksızın hepsine Türk ismi veriliyordu. Bu isim, memlûkler arasında bağlayıcı bir unsur olarak kullanılmaktaydı. Bu kölelere, temel İslamî bilgiler ile askerî eğitimler verilmekteydi (Ayaz, 2015, s. 23)

Abbasîler devrinde oluşturulan "*memlûk sistemi*"ne Kıpçak Türklerinin dâhil oluşu 12. yüzyılın yarısından sonra gerçekleşmiştir. Gökbel, kimi kaynakların Tolunoğulları, Ihşidler, Fatimîler devletlerinin ordularında Kıpçakların bulunduğuna dair bazı bilgilerin yer aldığına ve bunların doğru olmadığına dikkatleri çeker. Gökbel'e göre, Suriye ve Mısır sahasında Kıpçak unsuru ilk kez 1171 yılında kurulan Eyyubîler devrinde

ortaya çıkmıştır. Eyyubî emirleri kendi aralarındaki anlaşmazlıktan ötürü ordularındaki memlûk sayısını arttırmışlardı. Bunlar arasında da ilk sırayı Kıpçak Türkleri yer almaktaydı. Kıpçak köle ve cariyelerin satın alınmasında ise, Sivas ve Halep önemli ticaret merkezi konumundaydılar (Gökbel, 2002, s. 1305).

Memlûk gruplarının daha düzenli teşkilatlar halinde ortaya çıkışı ise, El-Melikü'@s Salih Necmeddin Eyyub döneminde gerçekleşmiştir. Çoğunluğunu Kıpçak ve Harezmlilerin oluşturduğu ayrı bir grup kurarak bunları, Nil nehri üzerindeki Ravza Adası'na yerleştirir. Adanın kara ile bağlantısı keserek burayı daha müstahkem hale getirir. Böylelikle de "*Bahrî Memlûkler*" grubu ortaya çıkmış oldu (Gökbel, 2002, s. 1306). Bahrî Memlûkler, Memlûk Devleti'nin temel yapısını oluşturmaktadır. Zira Necmeddin Eyyub'un kardeşine karşı olan mücadelesinde galip gelmesinin temelinde Bahrî Memlûkler yer almaktadır. Bu vesileyle de Necmeddin Eyyub, memlûklere daha bir önem vererek bunların sayılarını arttırmış ve devlet yönetimindeki önemli mevkilere de Bahrî Memlûklerden yetişen kişileri yerleştirmiştir (Ayaz, 2015, s. 26).

Eyyubî emiri, Turan Şah'ın vefatı üzerine Mısır'da tek söz sahibi olan ve Kıpçakların ağırlığı oluşturduğu Memlûkler, Türk asıllı bir cariye olması sebebiyle Melükü's Salih'in eşi, Şecereddür'ü sultan seçmişlerdir (Gökbel, 2002, s. 1306; Ayaz, 2015, s. 27). Memlûklü tarihçilerden Makrizî, onu Memlûklülerin ilk sultanı kabul ederken diğer tarihçiler, Şecereddür ile evlenip tahtın başına geçen El Melikü'l-Muiz İzzeddin Aybek Et- Turkmâni'yi ilk Memlûk sultanı olarak göstermektedirler (Ayaz, 2015, s. 27). Kumekov, daha yüzeysel bir ifade ile Memlûk Devleti'ni kuranların Kıpçak boy birliğinden olan Burcoğlu boyu olduğunu söyler (Kumekov, 2002, s. 1381).

Şecereddür'den tahtın idaresini devralan Aybek Et-Turkmanî, Bahrî Memlûklülerin liderlerini öldürerek kendi hâkimiyetini güçlendirmiştir. Bir süre sonra da yaklaşan Moğol tehlikesini de ileri sürerek çocuk yaşta kendisine tahtta ortak olan ve Eyyubî hanedanından gelen Muzafferüddin Mûsâ'yı öldürmüştür. Bu olayla Türk Memlûkler, Mısır'da Eyyubî hanedanına son vererek egemenliklerini ilan etmişlerdir (Ayaz, 2015, s. 28).

2.4. Ebū Ḥayyān Kimdir?

Ebū Ḥayyān, 1256 yılının Kasım ayının sonlarında Gırnata'nın Metahserre kasabasında dünyaya gelmiştir. Asıl adı, Muhammed bin Yusuf bin Ali bin Yusuf bin Hayyân'dır. Kendisi Ebū Ḥayyān künyesi ile tanınmakta ve lakap olarak da kendisine

Esîru'd-Dîn ismi verilmiştir. Nisbesi ise, memleketinden dolayı Endülüsî, doğduğu yerden dolayı Ceyyanî, çocukluğunu geçirdiği yerden dolayı Gırnatî, kabilesinden dolayı da Nifzî olarak anılmaktadır (Kafes, 1994, s. 1-3).

Ebū Ḥayyān'ın çocukluk yıllarını Gırnata'da geçirdiği bilgisi bulunmasına rağmen bu konu hakkında daha detaylı bilgiler bulunmamaktadır. Ancak eğitim hayatı, hocaları, yetiştirmiş olduğu öğrenciler ve yazmış olduğu eserler hakkında detaylı bilgiler bulunmaktadır (Kafes, 2002, s. 3).

Ebū Ḥayyān'ın kaynaklarda ismi yer alan Nudâr adında bir kızı ve künyesini almış olduğu Ḥayyān adında bir oğlu vardır. Eşinin ismi ise Zümrüde bint Ebrak'tır (Kafes, 2002, s. 4).

Ebū Ḥayyān, felsefeden ve Mutezile ile Mücessime görüşlerinden uzak bir hayat geçirmiştir. Hayatının ilk dönemlerinde Mâlikî mezhebini benimsemiş, Endülüs'de yaşadığı dönemde Zâhiriye mezhebini, Mısır'a geldikten sonra da Şafii mezhebini benimsemiştir. Şafii mezhebini benimsemiş olmasına rağmen gönlü hep Zâhiriye mezhebinden yana olmuştur (Kafes, 1994, s. 6).

Ebū Ḥayyān, vaktinin çoğunu okuyarak, yazarak ve düşünerek geçirirmiş. Zeki ve başarılı öğrencilerine de ayrı bir ihtimam göstererek onlara iltifat ederdi. Ebū Ḥayyān'ın açık sözlülüğü, dürüstlüğü, fazileti ve derin bilgisi kendi dönemindeki âlimlerle yakın ilişkiler kurmasına vesile olmuştur. Öte yandan Mısır'daki idareci kesim tarafından da kendisine büyük bir önem verilmekteydi (Kafes, 1994, s. 8).

Ebū Ḥayyān'ın Endülüs'ten ayrılıp doğuya doğru sefere çıkması hakkında iki farklı görüş bulunmaktadır. Bu görüşlerden ilkine göre, hocası Ebû Câfer et-Tibâ'ya birçok kez karşı gelmesi ve hocasına reddiye telif etme cüretinde bulunmasının üzerine Hocası, onu emire şikâyet etmiş ve emir de derhal huzura getirilerek cezalandırılmasını istemiştir. Bunu duyan Ebū Ḥayyān, bir süre gizlendikten sonra gizlice Endülüs'ten ayrılmıştır. İkinci görüş ise, Gırnata'da felsefe, mantık ve tabiat bilginlerinden bir grup emire gelerek kendilerinin yaşlandıklarını ve ölmeden önce eğitmek üzere kendilerine öğrenci tahsis edilmesini talep etmişlerdir. Bu öğrencilerin arasında Ebū Ḥayyān'ın da ismi yer almaktadır. Ebū Ḥayyān ise, felsefî eğitim almak istemediğinden ve Endülüs'te kaldığı takdirde bunun ilerde kendisine sıkıntı oluşturacağını bildiğinden Endülüs'ten ayrılmaya karar vermiştir (Kafes, 1994, s. 9-10). Endülüs'ten ayrıldığı tarih olarak 1279 yılı (bu yılın başları da olabilir) veya 1280 yılı kaydına rastlanmaktadır (Kafes, 2002, s.

13). Endülüs’ten ayrıldıktan sonra ilk olarak Fas’a gelmiş ve burada üç gün kalarak Ebu’l Kâsım el Mizyâtî ile görüşmüştür. Daha sonra Sebte, Bicâye, Tunus, Mısır ve İskenderiye bölgelerini ziyaret etmiş ve hac vazifesini yerine getirmek için Hicaz bölgesine gittiğinde de bu bölgenin tamamını gezmiş ve 1281 yılında da Kahire’ye yerleşmiştir (Kafes, 1994, s. 14-15).

Ebū Ḥayyān, 11 Temmuz 1345 yılında Kahire’de Bâbu’l Bahr’ın kenar semtindeki evinde vefat etmiş ve ertesi günü de Sûfiye mezarlığına gömülmüştür (Kafes, 1994, s. 15). Hayattayken yapmış olduğu görevler ise, Mısır’da hocası İbnu’n Nahhâs’ın ölümü üzerine ders vermeye başlaması, 1304 yılında Câmiu’l Hâkim’de nahiv hocalığı, 1310 yılında Kubbetu’l Melik Mansûr medresesi tefsir hocalığı, Câmiu’t Tûlun’da Kur’ân ilimleri ve kıraat ders hocalığıdır (Kafes, 1994, 18).

Ebū Ḥayyān’ın eğitim hayatına bakıldığında ise, ders almış olduğu hocalarının sayısının fazlalılığı göze çarpmaktadır. Ebū Ḥayyān, Endülüs, Kuzey Afrika, Mısır, Hicaz, Irak ve Şam gibi birçok bölgeyi ziyaret etmiş ve buradaki âlimlerle tanışmış kimilerinden ders almıştır. Ebū Ḥayyān’ın ders aldığı hoca sayısı 450 olarak verilmektedir (Kafes, 1994, s. 23). Öğrencisi Es-Safadî’ye vermiş olduğu icazetnamede dahi elliden fazla hocasının ismini vermiştir (Kafes, 1994, s. 24). Küçük yaşlarda eğitim hayatına önceleri kıraat, tefsir ve hadis ilimleri ile başlamış daha sonra nahiv, sarf ve dil sahalarına yönelmiştir (Kafes, 1994, s. 28). Endülüs’ten ayrılışı sırasında sekteye uğrayan eğitim hayatı Mısır’a yerleşmesinden sonra devam eder. Burada birçok hocadan ders almıştır. Dil, nahiv ve edebiyat alanlarında Sibeveyh’in “el-Kitab”ı ve Zeccâcî’nin “El-Cümel”i ile şiir alanında da El-Mütenebbî ve Ebû’l Alâ el-maarrî’nin divanlarını okumuştur (Kafes, 1994, s. 29). Ebū Ḥayyān, Arapça dışında Türkçe, Farsça, Habeşçe ve Himyerî dillerini de bilmekte ancak Türkçeye büyük bir önem vermekteydi. Türk dili üzerine dört farklı eser yazdığı iddia edilmektedir (Kafes, 1994, s. 37). Yaklaşık bir yüzyıllık ömründe gramer ve dil ağırlıklı eserler başta olmak üzere kıraat, Kur’ân ilimleri, tefsir, hadis, tarih, tabakat ve edebiyata ait birçok kitap yazmıştır. Yazmış olduğu eserlerin sayısının yetmişten fazla olduğu kabul edilmekte bunlardan sadece yirmi tanesinin elde bulunduğu ifade edilmektedir (Kafes, 1994, s. 41-42). Türkçeye dair yazmış olduğu iddia edilen kitapları ise: “ *Kitābu’l İdrāk Li Lisāni’l Etrāk, Zehvü’l-Mülk Fî Nahvi’t Türk, el-Ef’âl Fî Lisāni’t-Türk, ed-Durretü’l Mudiyye Fi’l Lûgati’t Türkiyye*” isimli eserlerdir (Kafes, 1994, s. 38).

2.5. Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk Nasıl Bir Eserdir?

Memlûk sahasında Türk dilinin önem kazandığı bir devirde ünlü Arap filolog Ebū Ḥayyān Muḥammed bin Yūsuf bin 'Alī Yūsuf bin Ḥayyān al-Ġırnatī (al-Endulusî) tarafından Mısır-Suriye sahasında konuşulan Türk dilini incelemek amacıyla yazılmış sözlük ve gramer kitabı olan Kitābu'l İdrāk li- Lisāni'l Etrāk, Türk dilinin en eski sözlük ve gramer kitaplarından biridir. Eser, Mısır-Kahire'de 20 Ramadan 712 (18 Aralık 1312) yılında Perşembe günü tamamlanmıştır. Eserin Ebū Ḥayyān tarafından yazılmış orijinali elimizde yoktur (Özyetgin, 2001, s. 41).

Kİ, söz varlığı bakımından orijinal bir malzemeye sahiptir. Ebū Ḥayyān, eserinin ön sözünde de belirttiği gibi, kendinden önce yazılmış bir kitabı esas tutarak değil, bizzat kendisinin itibar ettiği şahısların ağzından kelime kelime derleyerek hazırladığını söylemiştir. Ebū Ḥayyān, kitabını hazırlarken hiçbir kitaptan etkilenmediğini ifade etmiştir ancak yeri geldikçe bugün elimizde bulunmayan Kitāb-ı Beylik isimli bir kitaptan bazı kelime ve gramer yapılarıyla ilgili bilgilerin geçtiğinden bahsederek alıntılamalar yapmıştır (Özyetgin, 2001, s. 43).

Kİ'nin düzeni diğer Memlûk-Kıpçak sahası sözlüklerinden büyük oranda farklılık göstermektedir. Kİ'de sözcüklerin sıralanışında alfabetik sıra (yani abc sırası) gözetilmiş ve bu şekilde de Arap sözlükçülüğüne yeni bir sistem getirilmiştir. Aslında bu düzen, "*Modern Sözlük Tertip*"ine daha yakındır (Özyetgin, 2001: 44). Bunun yanında Bül. Müş., Dur. M., Kav. K., Ter. T. gibi sözlükler konu başlıklarına göre sıralanmıştır, ancak Kİ Ve Tuh. Z. bu anlamda diğer Kıpçak sözlüklerinden farklılık arz etmektedirler. Bahsedilen bu iki sözlük, Arap alfabesine göre düzenlenmiştir fakat bu iki sözlük de kendi aralarında bir farklılık göstermektedir. Kİ, sözcüklerin düzeninde sözcüklerin ikinci ve üçüncü seslerini de sıralamada göz önünde bulundururken Tuh. Z.'de böyle bir durum söz konusu değildir. Tuh. Z.'de uygulanan yöntemde tüm sözcüklerin ilk harfi abc düzenine ayrıldıktan sonra her harfte önce isimler sonra fiiller verilir. Tuh. Z.'de sadece elif harfinde sözcükler konu başlıklarına göre ayrılmış ancak diğer harflerdeki sözcükler, sadece isim ve fiil tasnifine tabi tutulmuştur. Kİ'de ise, bütün sözcükler alfabetik düzende isim ve fiiller karışık olacak şekilde verilmiştir. Bunun yanında Ebū Ḥayyān, *art damaksıl ŋ* sesi ile *diş-dudak n* sesinin farklı olduğunu belirtmek amacıyla alfabetik sıraya bağlı kalarak diş-dudak n sesini ifade etmek için "…… *ma' en nūn*" diyerek diş-dudak n sesi ile olan isimler verilir. Bunun hemen akabinde *art damaksıl ŋ* sesini ifade etmek için de

“..... ma’ en nūn el ẖayşūmiyye” diyerek de bu iki ses arasındaki farkı ortaya koymaya çalışmıştır. Ebū Ḥayyān, bu yöntem ile yapmış olduğu sözlük tertibini daha da detaylandırmıştır. Bunun dışında “*c*” ve “*ç*” sesleri arasındaki farkı belirtmek için de iki farklı yöntem uygulamıştır. Bunlardan ilki, “*ç*” sesini göstermek için *altı üç noktalı* ج harfini kullanmıştır. Bir diğer yöntem ise, tıpkı art damak ŋ sesini tanımlamak için kullanmış olduğu “*ẖayşūmiyye” sözünü* “*el cimu’l ẖayşūmiyye*” ifadesi ile “*ç*” sesini ifade etmek için kullanmıştır. Kıpçak sahasında yazılmış sözlüklerin yazmalarına baktığımızda genel olarak hepsi –Tuh. Z., Dur. M., Kav. K., Ter. T., Kİ, - Türkçe sözcükler, kırmızı mürekkeple yazılmışken karşılıkları olan Arapça sözcükler de siyah mürekkeple yazılmıştır.

Ebū Ḥayyān, eserinde sözcüklerin nasıl okunacağına dair okuyucuya kolaylık sağlamak için bazı ayırıcı işaretler kullandığını ön sözünde belirtmektedir: ince olanlar “marḳuḳ” kaydıyla (ق), kalın sesliler için “mufaẖẖam” kaydıyla (خ), karışık olanlar için meşūb kaydıyla (ش), Fars dilinden alınanlar için (ف), Türkmen dilinde olanlar için de (ت)” işaretlerini koyduğunu söylemektedir (V nüshası 2a/8-10; D nüshası 3a/4-8). Ancak bu noktalama işaretlerine birkaç örnek dışında rastlamak mümkün değildir. Muhtemeldir ki orijinal nüshadan istinsah eden müstensih bu işaretleri vermeyi ya unutmuş ya da gözden kaçırmıştır. Bu nedenle bahsi geçen işaretlere üç nüshada da çok az sayıdaki örnek dışında rastlanmamaktadır.

Ebū Ḥayyān, sözlük ve gramer olmak üzere iki ana kısımdan oluşan Kİ’nin üç konuda toplandığını belirtmiştir: 1. Sözlük; 2. Tasrif (çekim, türetme), 3. Nahiv (sentaks) (V nüshası 2a/14-16; D nüshası 3a/ 12-14).

Kİ’de Türkmence ve Kıpçakça sözcükler farklı yollarla okuyucuya sunulmuştur. Bazı kelimeler hemen yanında Türkmence (turkmāniyye/ turkmānī) veya Kıpçakça (ḳıbçāḳiyye/ ḳıbçāḳī) kayıtla geçerken, bazı kelimelerde de anlam verildikten sonra o kelimenin Kıpçaklarda veya Türkmenlerde kullanılan şekli verilir ya da sonuna “bi’l ḳıbçāḳī veya bi’t turkmānī” ya da “ḳıbçāḳī, turkmānī” kayıtları verilir. Örnek vermek gerekirse:

urġan

V nüshası 3a/11-12: أُرْغَنْ: الحبل الطويل يربط به الغنم عندَ الحلب و شبهه وَ با لقبجاقي أُركَنْ

Çeviri yazı: urgan: el ḥablu’ṭ ṭavīl yurbaṭ bihe el ġanem ‘inde el ḥalib ve şibhihu ve bil ḳıbçāḳī örken.

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

D nüshası 5a/4-5: أُرْغَنْ: الحَبْلُ الطَّوْيُل الذي يُربط به الغَنم للحلب و شبهِه بالقَفجاقِي أُركَنْ

Çeviri yazı: urgan: el ḥablu’ṭ ṭavīl elleẕī yurbaṭ bihe el ġanem lil ḥalib ve şibhihu bil ḳıfçāḳī örken

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

K nüshası 5a/1-3: أُرْغَنْ: الحبل الطويل يربط به الغنم عند الحلب و شبهه وَ با لقبجاقي أُركَنْ

Çeviri yazı: urgan: el ḥablu’ṭ ṭavīl yurbaṭ bihe el ġanem ‘inde el ḥalib ve şibhihu ve bil ḳıbçāḳī örken.

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

Sözlükteki bir başka dikkat çekici unsur, kimi zaman eş sesli sözcüklerin aynı madde başı altında verilmesi; bazen de ayrı madde başı olarak alınmasıdır. Bunun yanında aynı ismin farklı anlamlarının ayrı madde başı olarak verildiği örnekler de mevcuttur. Bunun yanında eş sesli olup farklı anlamlara gelen ve farklı türde olan kimi sözcükler de aynı madde başı altında incelenmiştir. Örneğin;

it

V nüshası 2b/2-3: إت: الكلب وا دفع مشْتَرك

Çeviri yazı: it: el kelb vā def‘ müşterek

Çeviri: it: Köpek aynı zamanda itmek fiili ile müşterektir.

D nüshası 3b/9: اِتْ: الكلبُ وَا دفَعْ مشترك

Çeviri yazı: it: el kelb vā def‘ müşterek

Çeviri: Köpek ve aynı zamanda itmek fiili ile müşterektir.

K nüshası 3b/2-3: إثْ: الكلب وا دفع مشترك

Çeviri yazı: it: el kelb ve defʿ müşterek

Çeviri: Köpek ve aynı zamanda itmek fiili ile müşterektir.

Yukarıda bahsedilen söz konusu durum, eserdeki it (köpek) ve it- fiili için de geçerlidir.

Kİ'nin üç farklı nüshası bulunmaktadır:

V nüshası: Eserin yazılış tarihinden yaklaşık 23 sene sonra 15 Şaban 735 (13 Şubat 1335) tarihinde istinsah edilmiş V nüshası, İstanbul'da Bayezid Umumî Kütüphanesi'nin Veliyüddin Efendi (V nüshası) bölümünde 2896 numarada kayıtlıdır. V nüshasının istinsah tarihi belli olmakla birlikte istinsah edildiği yer konusunda herhangi bir kayıt yoktur. 65 varak olan yazmanın büyüklüğü 28 X 18cm olup yazılı kısım 18 X 11 cm ebadındadır. Kİ'nin metin kısmı 23 satır olup Türkçe kelimeler kırmızı mürekkeple yazılmıştır ancak nadir de olsa kimi isimlerin siyah mürekkeple yazıldığı görülmüştür ayrıca sözcükler, hemen her zaman harekelendirilmiştir. Sülüs yazı çeşidiyle yazılmış olan eserde birkaç varakta satır sayısının 22 ve 24 olduğu dikkati çeker. Kelimelerin hemen yanında verilen Arapça karşılıklarında bu harkelendirme sistemine her zaman uyulmamıştır (Özyetgin, 2001, s. 50).

D nüshası: Kİ'nin D nüshası olarak adlandırılan ikinci nüshası, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Arapça Yazmalar kısmında 3856 numarada kayıtlıdır. V nüshasından daha geç bir tarihte, 4 Cumādā'l-avval 805 (30 Kasım 1402) yılında Ahmed ibni Şāfi'ī adlı kişi tarafından Lazkiye'de istinsah edilen bu nüsha, 21 X 15 cm (yazı 13 X 9) ebadında olup, metin kısmında her sayfada 15 satır vardır. Nüsha 97 varaktır. Bu nüshada da Türkçe kelimeler kırmızı mürekkeple yazılıp harekelendirilmiştir. D nüshası, V nüshasına göre daha açık, ancak özensiz bir şekilde nesih-sülüs arası bir yazı bir çeşidiyle yazılmıştır. D nüshasında belirli sayfalarda birkaç kelimeden oluşan notlar şeklinde kısa der-kenarlar yer almaktadır. Yazı açık ve okunaklı olmakla birlikte müstensihin Arapçaya ve Türkçeye tam vakıf olmadığı, eserin genelinde özellikle Türkçe kelimelerdeki yanlış harekelemeden anlaşılmaktadır. Ayrıca D nüshasında bazı Türkçe kelimelerin harekelerinin sonradan farklı bir kalemle konulduğu dikkati çekmektedir. Özellikle V nüshasında imlada ayırt edilemeyen c-ç ve b-p seslerinin D nüshasında ayırt edildiği ve

sonradan ilâve edilen hareke işaretleri ile gösterildiği görülür. Ancak bu harflerin noktalama işaretlerinin sonradan daha koyu renkli bir kalemle konduğu açıkça belli olmaktadır. V nüshası ile karşılaştırıldığında, varak sayısı bakımından da fark olduğu görülür (Özyetgin, 2001, s. 51).

Kahire nüshası: Bu nüsha Kahire'de Dar al-Kutup Kütüphanesi'nde saklandığından nüsha Kahire nüshası olarak isimlendirilmektedir. Bu nüsha, toplamda 80 sayfadan (40 varak) oluşmaktadır. Her sayfada 16 satır yer almaktadır. Yine bu nüshada da diğerlerinde olduğu gibi Türkçe madde başları kırmızı (kırmızıya yakın) mürekkeple yazılmışken Arapça karşılıkları siyah mürekkeple yazılmıştır. Bu nüshanın elde bulunan sayfalarında herhangi bir der-kenar bilgisi bulunmamaktadır. İlk üç sayfası eser hakkında müellifin vermiş olduğu eser hakkında açıklamalar yer almaktadır. Eserin son sayfası 40b'de yer alan "*killikçe*" madde başı ile sona ermektedir. K nüshasını istinsah eden müstensihin hem V nüshasına hem de D nüshasına sahip olduğu ancak temel olarak V nüshasından faydalandığı anlaşılmaktadır. Eldeki sayfalar dikkatli incelendiği takdirde V nüshasında yer almayan isimler, aynı şekilde Kahire nüshasında da yer almamaktadır. Bu kural birkaç istisna dışında Kahire nüshasının tamamında göze çarpmaktadır. Bunun yanında madde başları için verilen açıklamaların büyük bir kısmı V nüshasındaki açıklamalar ile örtüşmektedir. Kimi zamanda müstensih V nüshasında olmayan kimi isimleri (yukarıda bahsedilen istisna durum) D nüshasından almıştır. Bu birkaç örnek dışında Kahire nüshasının müstensihinin V nüshasını örnek aldığı göze çarpmaktadır. Bunun yanında eserim kim tarafından nerede ve ne zaman istinsah edildiğine dair bir bilgi bulunmamaktadır.

Kİ üzerine yapılmış birçok çalışma mevcuttur. Bunlardan belli başlı olanları burada tanıtmaya çalıştık. İlk grupta müstakil eserler yer almaktadır.

Caferoğlu, A. (1931), Kitāb al- İdrāk li-lisān al-Atrāk, İstanbul: Evkaf Matbaası:

Eser, Caferoğlu tarafından 1931 yılında yayıma hazırlanmıştır. Eser, iki bölümden oluşmaktadır. Bir bölümü eserin Arap harfli basımı ki bu bölümde V ve D nüshaları tenkitli olarak verilmiş nüshalar arasındaki farklar ise, dipnot olarak verilmiştir. Eserin diğer bölümü ise, metnin günümüz Türkçesine çevirisini içermektedir. Bu bölümde Caferoğlu, metni çevirmekle kalmamış o güne kadar yayımlanmış olan kimi sözlüklerden de yararlanarak sözcükleri karşılaştırmalı olarak vermiştir.

İzbudak, V. (1989), El-İdrāk Haşiyesi, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 27, (2. Bs.):

İdrāk Haşiyesi isimli eser, ilk önceleri Kilisli Muallim Rifat'in Kİ'in Veliyyüddin Efendi nüshasındaki derkenarları ortaya koyması ve bunu İzbudak'a hediye etmesiyle ortaya çıkmıştır diyebiliriz. Kilisli M. Rifat, der kenarlardaki sözcükleri nasıl gördüyse o şekilde aldığını sözcüklerin imlalarında herhangi bir değişikliğe gitmediğini belirtmiştir. Kilisli M. Rifat eseri İzbudak'a hediye ettikten sonra İzbudak, bu sözcükleri bazı sözlüklerle karşılaştırarak eseri tamamlamış ve Kilisli'nin isteği üzerine eseri basıma hazırlamıştır. Eser, bir ön sözden ve Kilisli M. Rifat'ın " Lūgatler Hakkında Malumat" başlıklı yazısıyla birlikte toplamda 53 sayfadan ibarettir.

Ermers, R. (1999), Arabic Grammars of Turkıc The Arabic Linguistic Model Applied to Foreign Languages &Translation of ʾAbū Ḥayyān al- ʾAndalusī's Kitāb al- ʾdrāk li- Lisān al-ʾAtrāk, Leıden-Boston-Köln: Brill:

"*Türkçenin Arapça Gramerleri, Yabancı Dillere Uygulanan Arap Dil Bilimi Modeli & Ebū Ḥayyān el Endulusī'nin Kitābu'l İdrāk Li-Lisāni'l Etrāk Çevirisi*" başlığıyla Türkçeye çevrilebilecek olan bu çalışma, Ermers'in 1995 yılında University of Nijmegen'deki doktora tezine dayanmaktadır. Eser, iki temel bölüm ve bu bölüm altındaki yan ana bölümlerden oluşmaktadır. Birinci bölümde Ermers, çalışma hakkında genel bilgiler vermiş ve çalışmanın konusu ortaya koymuştur. Bu bölüm toplamda yedi alt bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümün ilk alt bölümünde eserde "The Sources" başlığı altında DLT ile diğer Kıpçak sahasında yazılmış sözlükler tanıtılarak bu sözlüklere kaynaklık eden eserler "Direct evidence: references" başlığı altında "Turkic primary material" ile "Arabic primary material" verilmiş ve "Indirect evidence: internal structure" başlığı altında da kimi sözlükler karşılaştırılmıştır. Bundan sonraki bölümde Arap gramercilerin Türkçenin fonolojik ve fonetik algılayışları hakkında bilgiler eserlerden örneklerle tartışılmıştır. Bunu Türkçedeki eklerin Arap gramerciler tarafından Arapçadaki hangi ekle karşılandığı ve o gramercinin niçin o eki kullandığı açıklanmaya çalışılmıştır. Arapça ekin Türkçe eke karşılık olup olmadığı tartışılmıştır. Sonrasında Türkçedeki "çatı" kavramının Arap gramerciler tarafından nasıl algılanıp ne ile karşılanmaya çalışıldığı üzerinde durulmuştur. Birinci bölümün son bölümünde ise, birinci bölümünün sonucu ortaya konmuştur. İkinci bölümde ise, Kitābu'l İdrāk li Lisāni'l Etrāk isimli eserin gramer kısmının İngilizce tercümesi verilmiştir.

Özyetgin, A. M. (2001), Ebū Ḥayyān Kitābu'l İdrāk li Lisāni'l Etrāk Fiil: Tarihî-Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi, Ankara: Köksav:

Özyetgin'in çalışması, doktora tezine dayanmaktadır. Eser, toplamda üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kıpçak Türkleri ve bunların dilleri ile genel Kıpçak sözlükçülüğü içinde Ebū Ḥayyān ve Kİ'nin yeri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde Özyetgin, Ebū Ḥayyān'ın şahsiyeti hakkında bilgiler verdikten sonra Kİ'nin tanıtımını yapmış ve bunun yanında Kıpçak sahasında yazılmış diğer sözlük ve gramerleri de tanıtmıştır. İkinci bölümde ise Özyetgin, öncelikle Kİ'de yer alan fiillerin yazım ve ses bilgisi bakımından incelemesini yapmış sonrasında ise, bu fiilleri şekil bilgisi bakımından incelemiştir. Bunun yanında eserin söz varlığını ortaya koyarak ikinci bölümün son bölümünde de eserin söz varlığını leksikal-anlam bilimi bakımından incelemiştir. Üçüncü bölümde ise, Kİ'de yer alan fiilleri, tarihî lehçelerde ve günümüz Kıpçak lehçelerinde incelemiştir. Bunun akabinde de fiiller, Arap alfabesi düzenine göre orijinal metindeki dizini ile verilmiş ve bunun ardından da fiil dizini verilmiştir.

Bu alanda yazılmış bildiri ve makalelere baktığımızda ise şunları dört sınıfa ayırarak şu şekilde verilebilir:

a) Filoloji açısından yazılan bildiri ve makaleler: Bu grupta yazılan makalelere bakıldığında iki farklı bildiri/makale türü olduğu görülür. Bunlardan ilki Ebū Ḥayyān'ın şahsiyeti etrafında yazılanlar; diğerleri ise, eserden hareketle yazılmış bildiri/makalelerdir.

b) Sözlükçülük geleneği içerisinde yazılan bildiri ve makaleler: Bu gruptaki bildiri ve makaleler de Türk sözlükçülük geleneğini açıklayan bildiri ve makalelerden oluşuyor. Bilindiği gibi, Kıpçak dönemi Türk sözlükçülük geleneğinde önemli bir dönemi temsil etmektedir bu vesileyle yazılan tüm bildiri ve makaleler de Kıpçak sahasında yazılmış bütün sözlüklerden bahsetmektedirler.

c) Yabancılara Türkçe öğretimi dolayısıyla yazılan bilimsel yazılar: Kİ Araplara Türkçeyi öğretmek üzere yazıldığından yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimini konu edinen bilimsel yazılarda çok fazla yer almaktadır.

d) Çeşitli vesilelerle esere gönderme yapan bilimsel yazılar: Bu gruptaki bilimsel yazılar çeşitli konularda ele alınmış bu vesileyle de esere göndermede bulunmuş ve eserden alıntılarda bulunmuşlardır.

2.6. Karşılaştırmaya Esas Olan Kaynakların Tanıtımı

2.6.1. Divānu Lugati't Türk

Asıl ismi, "Kitābu Dîvānu Lugāti't Türk (Türk Lehçelerini Toplayan Kitap)" olan eser, 11. Yüzyılın ikinci yarısında Kaşgarlı Mahmud tarafından yazılmıştır. Eser, "Dîvānu Lugāti't Türk" ismi ile tanınmaktadır. Türkçeden Arapçaya ansiklopedik sözlük mahiyetindeki eserin yazımı 1074 veya 1077 yazımı tamamlanmıştır (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. XVi). Eserin yazılmaya başlandığı tarih olarak 25 Ocak 1072 kesin bir kayıtla verilirken bitiş tarihi olarak 1074 veya 1077 yıllarından birinin olması gerektiği düşünülür (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. XViii-XiX). DLT'nin eldeki nüshası 1266 yılında Şam'da Sâveli Muhammed tarafından istinsah edilmiş nüshadır. Eserin Kaşgarlı tarafından yazılmış orijinal el yazmasının günümüze ulaşmadığı düşünülmektedir (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. XiX). Eser, halife Ebilkâsım Abdullah bin Muhammed El- Muktedî bi-Emrillah'a sunulmuştur. Eserin bugüne ulaşmış olan tek nüshası İstanbul Fatih'teki Millet Yazma Eser Kütüphanesinde Arapça eserler bölümünde 4189 numarada kayıtlıdır. Eserde 8000 civarında Türkçe kelimenin Arapça karşılıkları verilmiştir. Eserde çeşitli bölümlerin veya kelime listelerinin sonunda yapılan gramer açıklamaları özellikle y. 279-304. Sayfalar arasındaki bilgiler, dönemin dil özelliklerini ortaya koyar. DLT 11. yüzyıldaki Türk boylarının ağızları hakkında bilgi vermesinden dolayı diyalektolojik bir çalışma özelliği gösterir. Bunun yanında Türk coğrafyasına ait bilgiler ihtiva etmesinden dolayı da coğrafik bir eser mahiyetini haizdir. Yer ve kişi adlarına da yer vermesi onomastik bir çalışma özelliği taşıdığını gösterir. Halk inançlarına ve kültürel birçok konuya hakkında bilgi vermesinden dolayı halk bilimi çalışmalarına kaynaklık eder (Ercilasun ve Akkoyun, 2014, s. XVi-XVii). Eserde 300 atasözü ve tamamı 764 mısra tutan dörtlük ve beyitlere de yer verilmiştir. Bunlar da eserin edebî yönünü ortaya koymaktadır (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, XViii-XiX). Eser üzerine birçok çalışma mevcuttur ancak bu çalışmada Besim Atalay'ın, Robert Dankoff ve James Kelly ile Ahmet Bican Ercilasun ve Ziyad Akkoyunlu'nun yapmış oldukları tercümeler kullanılmıştır.

2.6.2. Codex Cumanicus

13. yüzyıl sonlarıyla 14. Yüzyılın başlarında Karadeniz'in kuzeyinde yazılmış olan Codex Cumanicus, "Kuman Kitabı" anlamına gelmektedir. Eldeki tek nüsha yazması, İtalya'da Venedik Saint Marcus Kütüphanesinde Bibliothecae Divi Marci-

Bibliothecae Nazionale di S. Marco-Bibliothecae ad templum Divi Marci Venetiarum, Venezia, Mss. Latini, Fondo antico, Collocazione 1597 Codex DXLIX/No 549'da bulunmaktadır. Eser, 1362 yılında Petrarque tarafından Venedik Cumhuriyeti'ne hediye edilmiştir. Kitap, biri İtalyan diğeri Alman olmak üzere iki bölümden oluşmakta İtalyan bölümü 55 yaprak iken Alman bölümü 27 yapraktır (Argunşah ve Güner, 2015, s. 21). Eser, eldeki nüshanın yıpranmış olmasıyla Farsça ve Kıpçak Türkçesini iyi bilmeyen müstensihlerin hatalarından dolayı anlaşılması zor bir eserdir (Argunşah ve Güner, 2015, s. 11). Eser, Fransiskan mezhebine bağlı İtalyan ve Alman misyonerler tarafından yazılmıştır. Eserin Floransa Laurenziana Kütüphanesindeki 1584 numarada kayıtlı olan diğer nüshası sadece İtalyan bölümünden oluşmaktadır (Argunşah ve Güner, 2015, s. 21). Eserin yazılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Her ne kadar da İtalyan bölümünün başında XI.VII.1303 tarihi yer alıyor olsa da kimi araştırmacılar bunun eserin telif tarihi olduğunu söylerken büyük bir kısım araştırmacılar ise, bu tarihin istinsah tarihi olduğu görüşü üzerinde birleşmektedirler (Argunşah ve Güner, 2015, s. 22-23). Eserin kim tarafından yazıldığı da aydınlık değildir. İtalyan bölümün Cenevizli veya Venedikli tüccarlar, Fransiskan misyonerler veya İtalyan bir keşiş tarafından da yazılmış olabileceği ileri sürülür. Alman bölümü ise, birden fazla kişi yazılmıştır (Argunşah ve Güner, 2015, s. 25). Eser üzerinde K. Grönbech'in "Komanisches Wörterbüch" ve Mustafa Argunşah ve Galip Güner'in "Codex Cumanicus" isimli tercüme eserleri vardır.

2.6.3. Kitāb-ı Mecmū-ı Tercümān-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî

Eser, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla Memlūk sahası eserlerindendir. Houtsama'ya göre eser, 28 Ocak 1245'te yazılmıştır ancak Barbara Fleming eserin yazılış tarihini 1343 olarak düzeltilmiştir. Eser, Halil bin Muhammed bin Yusuf el-Konevî isimli Konyalı bir Türk tarafından yazılmıştır. Eserin yazması, Hollanda Leiden Akademisi Kütüphanesinde bulunmaktadır. Her sayfada 13 satır bulunan eser, 76 yapraktan oluşmaktadır. Eserde kısmen kırmızı kısmen de siyah mürekkep kullanılmıştır. Eser, 63 yapraklık Arapça-Türkçe sözlük ve 13 yapraklık Moğolca-Farsça sözlük bölümlerinden meydana gelmektedir. Houtsama, eserin ismini Kitāb-ı Mecmū-ı Tercümān-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî ve Farisî olarak vermektedir ancak orijinal yazmada eserin adında Farisî bulunmamakta bu ismin bilinmeyen bir kişi tarafından daha sonra eklendiği düşünülmektedir (Toparlı, Çögenli ve Yanık, 2000, s. V-VII). Eserin birinci kısmı, Martin Theodor Houtsama tarafından "Ein türkisch-arabischer glossar" adı ile 1894 yılında yayımlanmıştır. Ayrıca bu bölüm daha sonra 1970 yılında A. K. Kurışjanov tarafından

"Issledovanie po leksike storokypcokskogo pijmennogo pamjatnika XIII v Tjurksko-Arabskogo slovarja" ismiyle yayımlanmıştır (Toparlı vd, 2000, s. VII). Bu çalışmaların yanında Toparlı'nın önderliğinde "Kitāb-ı Mecmū-ı Tercümān-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî" isimli okuma çalışması vardır.

2.6.4. Kitābü'l-Ef'āl

'Abbâs ibni Hamza es-Sabrânî tarafından yazılmıştır. Eser, Mısır'da Seyfe'd-dîn Tükel es-Selâmî'nin evinde 18 Mart Cuma 1356 (H. 14 rebi'ülevvel 757) tarihinde yazılmıştır. Eserin tek nüshası Ahmet İyimaya'nın özel kütüphanesinde bulunmaktadır. İyimaya, eserin mikrofilmini Türk Dil Kurumuna bağışlanmıştır (Eminoğlu, 2011, s. 19). Eser, 173 varaktan oluşup her sayfada dokuz satır yer almaktadır, son sayfada ise yedi satır yer almaktadır. Kimi sayfalar, eksiktir (Eminoğlu, 2011, s. 20). Eser, satır arası düzenleme yöntemiyle yazılmış bir sözlüktür. Arap gramerindeki eylem kalıplarına göre bilinen bablara ayrılmış eylemlerin altına Türkçe karşılıklar yazılmıştır. Eser, 62. varağa kadar hem Türkçe hem de Farsça karşılıklar verilmişken 62. varaktan sonra sadece Türkçe karşılıklar verilmiştir (Eminoğlu, 2011, s. 20-21). Eminoğlu'nun "Kitabü'l Ef'âl –Kıpçakça Satır Arası Sözlük- 2011 yılında yapmış olduğu bir çalışma mevcuttur.

2.6.5. Et- Tuḥfetü'z- Zekiyye fi'l Luġati't Türkiyye

Besim Atalay, eserin Mısır'da yazılmış olabileceğini söylerken Fazılov, eseri yazan müellifin bir süre Suriye'de yaşayıp daha sonra Mısır'a giden bir kişi tarafından Mısır'da yazıldığını; Kun ve Zajączkowski de eserin Suriye'de yazıldığını düşünmektedirler (Al-Turk, 2006, s. 2-3). Eserin kesin yazılış tarihi belli olmamakla birlikte Atalay, eserin H. 829 yılından önce yazılmış olma ihtimali üzerinde durur. Atalay'a göre, metinde geçen ifadelerden müellifin H. 712 yılında yazılmış olan Kİ'den yararlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca eserin son sayfalarında H. 829 tarihine rastlanması bu tarihin eserin kaleme alınma tarihi olduğu izlenimini vermektedir. Eserin müellifi hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte Kun, müellifin Ebū Hayyān'ın öğrencisi olabileceğini söyler (Al-Turk, 2006, s. 4). Eser, sözlük ve gramer olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Sözlük, Arap alfabesine göre düzenlenmiştir. Türk dili hakkında açıklamaların verilmiş olduğu gramer kısmı Arap dili gramerine göre düzenlenmiştir. Eser, yaklaşık 3500 civarında Türkçe kelimeyi ihtiva etmektedir (Al-Turk, 2006, s. 5). Eserin tek nüshası, İstanbul Beyazıt Umumi Kütüphanesi Veliyüddin Efendi Bölümü 3092 numaralı nüshadır. Eser, 26X17.5 cm boyutlarında olup 91 varaktan oluşmaktadır.

Her sayfada 13 satır yer almaktadır. Arapça kelimeler, siyah Türkçe kelimeler kırmızı mürekkeple yazılmıştır (Al-Turk, 2006, s. 5). Eser üzerine Besim Atalay'ın sözlük çalışması G. Al-Turk'un yapmış olduğu yüksek lisans tezi mevcuttur.

2.6.6. King Dictionary

Eser Resulî hanedanı sultanı olan El-Melikü'l Efdal el-'Abbas b. 'Alî tarafından 14. yüzyılda yazılmış olan Fuṣûl Mecmû'a fi'l-envâ' ve'z-zurû' ve'l-ḥiṣâd" isimli Arapça antolojinin 186-206 sayfaları arasında yer alan çok dilli bir sözlüktür. Sözlükte Arapça, Farsça, Türkçe, Moğolca, Grekçe ve Ermenice kelimeler yer almaktadır. Eserin faksimilesi Daniel Martin Varisca ve G. Rex Smith tarafından 1998 yılında yapılmıştır. Eser, Kıpçak sahası söz varlığı yanında Oğuz-Türkmen Türkçesinin söz varlığına da yer verir (Güner, 2017, s. 15). Bunun yanında az da olsa eserde Harezm Türkçesinin söz varlığına yer verilir. Sözlüğün sistemi ve kelimelerin dillere bağlı olarak sıralanışı kendine özgü bir düzeni olmasına rağmen zaman zaman değişkenlik gösterir. 186-197. sayfalar arasında Arapça, Farsça, Türkçe, Grekçe ve Ermenice kelimeler yer alır. Golden yayınında bu kelimeler, A ve B diye iki sütuna ayrılmıştır. C sütunu ise, Arapça-Moğolca, Arapça-Türkçe ve Arapça-Farsça kelimelerden oluşur. 197-205 arasındaki sayfalar ise A, B, C diye üç sütuna ayrılmış burada da Arapça, Farsça, Türkçe ve Moğolca kelimeler yer almaktadır. Metnin her sayfasında 29 ile 32 arası yer alırken 205. sayfada 45 satır yer almaktadır. Sözlükte kelimeler, daha çok kavram alanlarına göre sıralanmıştır (Güner, 2017, s. 16-17). Golden'in önderliğindeki grup eserin İngilizce yayımını yapmış G. Güner ise "Resûlî Sözlüğü'nün Türkçe Sözvarlığı" isimli eser ile eserdeki Türkçe söz varlığını ortaya koymuştur.

2.6.7. Kitābu Bulġatu'l Muştāķ fî Luġati't- Türk we'l ķıfçāķ

Eser, aslen Türk olan Cemālü'd-Dîn Ebū Muhammed Abdullāh et-Türkî tarafından yazılmıştır. Yazılış tarihi kesin olmamakla birlikte 1451 yılından önce bir tarihte yazılmıştır. Eserin tek el yazması Paris Bibliotheque Nationale'de bulunmaktadır. Turc No. 293 numarada kayıtlıdır. Eser 21X15 cm boyutlarındadır ve her sayfada 10 satır yer almaktadır. Arapça kelimeler siyah, Türkçe kelimeler ise, kırmızı mürekkeplidir. Giriş sayfalarından sonra eserin metni zikzaklı ve baklavalı biçimde üçer sütuna ayrılmıştır. Her sayfada bu düzene riayet edilmiştir, ayrıca kelimeler 23 baklava biçiminde yan yana ve alt alta sıralanmıştır. Eserin Mısır veya Suriye'de yazıldığı düşünülmektedir (Al-Turk, 2012, s. 15-16). Ananiasz Zajączkowski eseri fiil ve isim

şeklinde iki ayrı kitap hâlinde Lehçeye çevirmiş G. Al-Turk ise eser üzerine doktora çalışması yapmıştır.

2.6.8. Ed-Dürretü'l- Mudiyye Fi'l Lügati't Türkiyye

Eserin isminin anlamı "Türk Dilinin Parlayan İncisi" anlamına gelmekte olup orijinal nüshası, Florasandaki Medica Bibliotheca Laurenziana'da Orient 130 numara ile kayıtlıdır. Eser, her sayfasında 15-16 satır bulunan 24 yapraktan oluşmaktadır. Arapça metin siyah mürekkeple bunun altında yer alan Türkçe metin ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eser, 21.5X15 cm ölçülerindedir. Yazmanın kâğıdı koyu sarı ve filigranlıdır. Filigranlardan kâğıdın İtalyan kâğıt olduğu anlaşılmaktadır. Cilt yarı deri olup Avrupaî tarzda yapılmıştır. Eser 24 bölümden oluşmaktadır (Toparlı, 2003, s. V-VII). Toparlı, yazmanın müellifinin bilinmediğini ve yazmanın müstensihini de 24a'da bulunan bir kayda dayanarak Hüsrev b. Abdullah olduğunu söyler. Ancak Toparlı'nın bahsetmiş olduğu gibi 24a'da Hüsrev b. Abdullah ismine rastlanmamaktadır. Bunun dışında kesinliği henüz kanıtlanmamış olsa da Ebū Ḥayyān hakkında bilgi veren kaynakların hemen hepsinde eserin Ḥayyān'a ait olduğu belirtilmektedir. Toparlı, Çögenli ve Yanık tarafından eser tercüme edilmiştir.

2.6.9. El-Kavâninü'l-külliye Li- Zabti'l Lügati't Türkiyye

15. yüzyıl başlarında Kahire'de yazıldığı eserin tek nüshası İstanbul Süleymaniye Şehit Ali Paşa bölümünde 2659 numarada bulunmaktadır. Eser, 1928'de Kilisli Rifat Bilge tarafından orijinal biçimiyle Türkiyat Enstitüsünce yayımlanmıştır. S. Telegdi de Kilisli Rifat'ın yayınından hareketle eserin bazı gramer özelliklerini ve fihristini Almanca olarak "Eine türkische grammatik in arabischen sprache aus dem XV jhdt" ismiyle 1937 yılında yayımlanmıştır (Toparlı, Çögenli ve Yanık, 1999, s. III). Eserin yazarı belli değildir. Eser, 84 yapraktan oluşmakta her sayfada 13 satır yer almaktadır. Türkçe kırmızı mürekkeple Arapça karşılıklar ise, siyah mürekkeple verilmiştir (Toparlı vd, 1999, s. IV). Bu eser de Toparlı, Çögenli ve Yanık tarafından tercüme edilmiştir.

BÖLÜM III

İNCELEME

3.1. Çeviriyazı, Çeviri, Karşılaştırma[1]

ip

V nüshası 2a/ 19-20: اب: ال حبل و باليأ يب

Çeviri yazı: ip: el-ḥabl ve bi'l yā' yip b

Çeviri: İp ve aynı zamanda y ile yip şeklinde söylenir.

D nüshası: yok

K nüshası 3a/10: اِبْ: الحبل بالياء يِبْ بالقبجاقي

Çeviri yazı: ip: el-ḥabl ve bi'l yā' yip bil ḳıbcāḳī

Çeviri: İp ve aynı zamanda Kıpçakçada y ile yip şeklinde söylenir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yıp "Kendisiyle at bağlanan uzunca örk. İp'e de denir. "yip" de denir (Atalay, c.4, 1986, s. 785), yip "yarn; tether; rope" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 227),

---

[1] 1. İncelemenin birinci bölümünde madde başları metnin nüshalarında nasıl yazılmışlarsa o şekilde yazılıp arada herhangi bir farkın olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Daha sonra çeviri yazı aktarılıp çevirisi yapılmış ve karşılaştırma için esas alınan sözlüklerde ismin geçip geçmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelemede her ne kadar isim madde başları esas alınmış olsa da karşılaştırma esnasında diğer sözlüklerde ismin fiil kökü var ise fiil kökü, isim gövdesi var ise isim gövdesi veya fiil gövdesi var ise bunlar karşılaştırmaya tanık amacıyla alınmıştır. Bunun yanında madde başının olduğu hali ile değil de birbirine yakın birden fazla isim ya da fiil gövdesinin olduğu tespit edilmişse bunlardan Kİ'deki şekle en yakın olanı tanık olarak alınmıştır.

2. Karşılaştırma listelerinin olduğu bölümde ise iki farklı tablo verilmiştir. Bunlardan ilki Kİ'den hareketle Karahanlı ve Kıpçak sahasındaki isim söz varlığını ortaya koymaya yönelik tablolardır. İkinci tablo ise, Kıpçak sahasında yazılmış diğer sözlüklerde Kİ'deki isim madde başlarını göstermeye yönelik verilen tablodur.

3. İncelemenin üçüncü bölümünde ise, isimler yapı ve köken bakımından incelenmiştir. Bu bölümde sadece madde başları değil madde başlarında ve dil bilgisi bölümünde yer alan diğer isimler de incelemeye dâhil edilmiştir.

yıp “ip, iplik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 972); CC: ip “iplik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 486), ip (ip, yp) “faden, garn, schnur” (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: yiplik “ip, iplik” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: ip “ip” (Toparlı, 2003, s. 142); Kav. K: yip “iplik” (bk. İp) (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yip “ip” (Eminoğlu, 2011, s. 312); Tuh. Z: yip “ip” (Atalay, 1945, s. 286), yip “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: ip “ip” (Golden, 2000, s. 179), ip “ip” (Güner, 2017, s. 65); Bül. Müş: yok.

ābṭara

V nüshası 2a/20, D nüshası 3b/ 3, K nüshası 3a/11: آبطرَا: علمٌ يسمّى بهِ

Çeviri yazı: ābṭara: ‘alemun yusemmi bih

Çeviri: Abtara: İnsanlar onu bu şekilde çağırırlar.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aba

V nüshası 2a/ 20-21, D nüshası 3b/ 3-4, K nüshası 3a/11-12: ابا: الام و اصلهُ للجدةِ و يقال للام على طريقة التحنُّن

Çeviri yazı: aba: el umm ve āṣlıhu lil-ced ve yuḳāl lil-umm ‘ala ṭarīḳatu’t taḥannun

Çeviri: Anne, aslında sevgi ve şefkat yoluyla anne kastedilir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: aba “Ana, Oğuzca. Karluklu Türkmenlerce bu kelime (sert ب) ile söylenir” (Atalay, c.4, 1986, s. 1), aba “father” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 3), ebe “Oğuzcada anne. Karluk Türkmenlerinde sert b (p) ile.” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 41); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ebçi

V nüshası 2a/21, D nüshası 3b/4, K nüshası 3a/12: أبجي: المراة

Çeviri yazı: ebçi: el marā

Çeviri: Kadın, ev hanımı, eş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC ėpçi “kadın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 467), epçi (epçi, epzi) “frau, ehefrau, mulier” (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: epçi “kadın, hanım, eş.

Evdaş da denir.” (Toparlı vd, 2000, s. 45); Dur. M: ebşi “eş hanım” (Toparlı, 2003, s. 274); Kav. K: ibçi[2] “kadın” (Toparlı vd, 1999, s. 109); Kit. E: yok; Tuh. Z: ebçi/ipçi[3] “kadın” (Atalay, 1945, s. 169/178), ėpçi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: ebçi “kadın” (Golden, 2000, s. 204), ėbçi “kadın” (Güner, 2017, s. 55); Bül. Müş: yok.

appaḳ

V nüshası 2a/21-23, D nüshası 3b/5-6, K nüshası 3a/13-15: اَبْقْ: الشَدِد البيَاض اَصلُهُ أباق كَمَا قَالوُ ا صَبصَرِي فكررو اوّل الكَلمَة في الالوان اذا ارادُ وا المَبالغَة فيهَا وَ زَادُ بعدهُ باءً

Çeviri yazı: appaḳ: eş-şedīdu’l beyāż āṣluhu ap aḳ keme ḳālū ṣabṣarı fekerrerū evvel el kelime fī’l elvān iẕā ārādū vā el mubālaġa fīhā ve zādu baʿdehu bā’en

Çeviri: appak: Çok şiddetli beyaz, aslı apak’tır. (Türkler) eğer bir renk adı için mübalağa yapmak istiyorlarsa kelimenin başına ilk heceyi eklerler tıpkı sapsarı örneğinde olduğu gibi appakta da bā hecesini eklerler.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ābbāḳ “bembeyaz” (Toparlı vd, 2000, s. 44); Dur. M: apaḳ “bembeyaz” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: appaḳ “bembeyaz krş. apaḳ” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

abraḳ

V nüshası 2b/1: أبرَقْ: القماش

Çeviri yazı: abraḳ: el ḳumāş

Çeviri: Kumaş, elbise.

D nüshası 3b/7: اِبرَقْ: القماش

Çeviri yazı: ıpraḳ: el ḳumāş

Çeviri: Kumaş, elbise.

K nüshası 3a/16: أَبْرَقْ: القماش

Çeviri yazı: abraḳ: el ḳumāş

---

[2] Sözcük, Toparlı tarafından ibçi okunmuş ancak metnin orijinalinde ابشى olarak ش harfi ile yazılmıştır.
[3] Her iki okuyuş şekli de mevcuttur. Sayfa sayıları kelimelerin veriliş sırasına göre yazılmıştır.

Çeviri: Kumaş, elbise.

Sözlükler: DLT: oprak “Yıprak, yıpranmış” (Atalay, c.4, 1986, s. 440), opra- “be shabby or worn” (opraq) (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 41), opra.k “yıpranmış elbise ve benzeri şeyler.” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2015, s. 58); CC: oprak “Giysi, elbise, Elbise astarı, astar” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 533), opraq (oprac) “kleid, vestimentum” (Grönbech, 1942, s. 178); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: aprak “1) Kumaş. 2) Yıpranmış” (Atalay, 1945, s. 140), āpraḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok: Bül. Müş: yok.

öpke

V nüshası 2b/1: أبكا: الرّئة

Çeviri yazı: öpke: er- ri’ye

Çeviri: Akciğer

D nüshası 3b/7-8: أپكَا: الريُة

Çeviri yazı: öpke: er riye

Çeviri: Akciğer.

K nüshası 3a/16: أبكا: الريه

Çeviri yazı: öpke: er riye

Çeviri: Akciğer.

Sözlükler: DLT: öpke “akciğer” (Atalay, c.4, 1985, s. 460), öpkä “lung, anger” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 48), öpke “akciğer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 64) ; CC: öpke “akciğer” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 795), öpke (opcha/øpkɐ /ópk ɐ) “lunge” (Grönbech, 1942, s. 183); Ter. T: öyke[4] “Akciğer. Türkmence de öyken de denir.” (Toparlı vd, 2000, s. 29); Dur. M: öyke[5] “Akciğer” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: öfke “akciğer” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: yok; Tuh. Z: öpke “ciğer” (Atalay, 1945, s.

---

[4] Sözcük, metinde ابكا 22b/8 olarak yazılmaktadır ancak kendisinden sonra gelen ايكان (Türkmence “öyken” aslında bu sözcükteki son ses de daha çok ث sesine benzemektedir.) şeklinden dolayı öyke olarak okunmuş olabilir.

[5] Bu sözcük de öyke şeklinde okunmuştur ancak metinde أوْيكاَ 13b/6 şeklinde yazılmaktadır.

226), öpke “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: öfken “ akciğer” (Golden, 2000, s. 105), öpke “akciğer” (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: yok.

ıpar

V nüshası 2b/1, D nüshası 3b/8, K nüshası 3a/16: أِبَار: المسك

Çeviri yazı: ıpar: el misk

Çeviri: Misk, güzel koku.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yıpar “misk” (Atalay, c.4, 1986, s. 785), yipār “musk (misk)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 227), yıpa.r “misk. Sert be ile” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2015, s. 359); CC: ıpar “misk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 481), ypar (ypar, jypar) “maschus, muscatum cum” (Grönbech, 1942, s. 273); Ter. T: yıpar “misk” (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yıpar “koku, misk” (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: ıpar “amber” (Atalay, 1945, s. 174), ıpar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: yıpar “misk” (Golden, 2000, s. 309), yıpar “misk” (Güner, 2017, s. 138); Bül. Müş: ybar “pižmo/ musc (Zajączkowski, 1958, s. 55), ıbar “ıpar, misk” (Al-Turk, 2012, s. 89).

ata

V nüshası 2b/ 2: أتَا: إِدْمَ

Çeviri yazı: ata: ādem

Çeviri: İnsan, âdemoğlu

D nüshası 3b/9: أتَ: آدَمَ

Çeviri yazı: ata: ādem

Çeviri: İnsan, âdemoğlu

K nüshası 3b/2: أتْ: اِدْم

Çeviri yazı: at: ādem

Çeviri: Âdemoğlu, insan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

et

V nüshası 2b/2: اآت: اللحم

Çeviri yazı: et: el laḥm

Çeviri: Et.

D nüshası 3b/9: اَتْ: اللحمُ

Çeviri yazı: et: el laḥmu

Çeviri: Et.

K nüshası 3b/2: ات: اللحم

Çeviri yazı: et: el laḥm

Çeviri: Et.

<u>Sözlükler:</u> DLT: et "et (elif yumuşak ve ince söylenerek et yir)" (Atalay, c.4, 1986, s. 200), ät "meat" (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 28), et "-ince elifle- et" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 15); CC: ėt "et" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 471), et (et) "fleisch" (Grönbech, 1942, s. 95); Ter. T: et "et" (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: et "et" (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: et "et" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: et "et" (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: et "et" (Atalay, 1945, s. 170), et "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006,); King Dic: çig it "et" (Golden, 2000, s. 153), ėt "et" (Güner, 2017, s. 59); Bül. Müş: ät "mięso" (Zajączkowski, 1958, s. 10), et "et" (Al-Turk, 2012, s. 122).

etmek

V nüshası 2b/2, D nüshası 3b/9, K nüshası 3b/2: اَتْمك: اَلخبز

Çeviri yazı: etmek: el ḫubz

Çeviri: Ekmek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: etmek "ekmek" (Atalay, c.4, 1986, s. 203), ätmäk "bread" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), etmek "ekmek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 50); CC: ėtmek "ekmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 473), etmek, ötmek (etmac/øtmek, øtmᴗk, øtmöck/etmäk) "brot" (Grönbech, 1942, s. 96); Ter. T: etmek "ekmek" (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: etmek "ekmek" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: etmek "ekmek" (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: ötmek "yenecek ekmek" (Atalay, 1945, s.

227), ötmek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006,); King Dic: etmek “ekmek” (Golden, 2000, s. 152), ėtmek “etmek” (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: ätmäk “chleb” (Zajączkowski, 1958, s. 10), ḳara etmek “bir nevi peynirli börek” (Al-Turk, 2012, s. 135).

it

V nüshası 2b/2-3, D nüshası 3b/9, K nüshası 3b/2-3: إت: الكلب وا دفع مشْتَرك

Çeviri yazı: it: el kelb vā defʿ müşterek

Çeviri: it: Köpek aynı zamanda itmek fiili ile müşterektir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ıt “it, köpek” (Atalay, c.4, 1986, s. 221), it “dog” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 37), ıt “köpek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 16); CC: it “it, köpek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 487), it (jtt/jt, yt) “hund, (canis), der hunt” (Grönbech, 1942, s. 108); Ter. T: it “it, köpek” (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: it “it, köpek” (Toparlı, 2003, s. 86); Kav. K: it “it, köpek” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: it “it, köpek” (Eminoğlu, 2011, s. 216); Tuh. Z: it “it, köpek” (Atalay, 1945, s. 180), it “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006,); King Dic: it “it, köpek” (Golden, 2000, s. 168), it “köpek” (Güner, 2017, s. 66); Bül. Müş: it “pies” (Zajączkowski, 1958, s. 22), it “it, köpek” (Al-Turk, 2012, s. 157).

ot

V nüshası 2b/3, K nüshası 3b/3: أُتْ: أُقْمُرْ

Çeviri yazı: ot: ūḳmūr

Çeviri: Parlak, ateş?

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ata

V nüshası 2b/3-4, D nüshası 3b/10, K nüshası 3b/3-4: اتاَ: الاب وَ يقال اطاَ

Çeviri yazı: ata: el āb ve yuḳāl aṭa

Çeviri: Ata, baba ve ط ile aṭa şeklinde söylenir.

Sözlükler: DLT: ata “baba, ata” (Atalay, c.4, 1986, s. 47), ata “father” (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 15), ata “baba” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 42); CC: ata “baba” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 427), ata/atta/ata “vater, grassvater (avus)” (Grönbech, 1942, s. 44); Ter. T: aṭa “baba” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: yok; Kav. K: aṭa “baba” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: ata “ata, baba” (Eminoğlu, 2011, s. 164); Tuh. Z: ata “ata” (Atalay, 1945, s. 143), aṭa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: ata “baba” (Golden, 2000, s. 109), ata “baba” (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: ata qaryndaš “stryj/ oncle paternel” ve ata qyz qaryndaš “ciotka stryjeczna” (Zając̨zkowski, 1958, s. 9), aṭa ḳarındaş “amca” (Al-Turk, 2012, s. 138).

ot

V nüshası 2b/4:أوت: نبات

Çeviri yazı: ot: nebāt

Çeviri: Ot, bitki.

D nüshası 3b/10: أُتْ: نبات

Çeviri yazı: ot: nebāt

Çeviri: Ot, bitki.

K nüshası 3b/4: أُوت: نبات

Çeviri yazı: ot: nebāt

Çeviri: Ot, bitki.

Sözlükler: DLT: ot “ot, bitki” (Atalay, c.4, 1986, s. 443), ot “plant, fobber, medicine, poison” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), ot “bitki, ot” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 15); CC: ot “yabani bitki, ot” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 535), ot (ot) “kraul, gemüse, (erba)” (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: oṭ “ot” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: oṭ “ot” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: ot “yeşillik, ot” (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: yok; King Dic: oṭ “bitki, ot” (Golden, 2000, s. 141), oṭ “ot” (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: ot “ziele lecznicze, lekartswo, driakiew” (Zajączkowski, 1958, s. 36), oṭ “ot, göz hastalığını tedavi etmek için kullanılan ev ilacı” (Al-Turk, 2012, s. 165).

ötrük

V nüshası 2b/4, D nüshası 3b/ 11, K nüshası 3b/5: أترُك: الكَذب

Çeviri yazı: ötrük: el keẕb

Çeviri: Yalan.

Sözlükler: DLT: ütrük “hileci, ütücü adam” (Atalay, c.4, 1986, s. 719), ötrük “scheming” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 49), ötrük “Oğuzcada hilekâr” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 50); CC: ötrükçi “yalancı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 539), ötrükči (otruczi) “lügner, lügnerisch. Mendax” (Grönbech, 1942, s. 185); Ter. T: ötrük” yalan” (Toparlı vd, 2000, s. 133), “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006,); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ötürgü

V nüshası 2b/ 5: أتُرْكوُ: اَلْمنْقارْ

Çeviri yazı: ötürgü: el mınḳār

Çeviri: Kesici, delici alet.

D nüshası 3b/12: اتُرْكُوْ: المثقَب

Çeviri yazı: ötürgü: el mis̱ḳab

Çeviri: Matkap, delici alet.

K nüshası 3b/5: أتُرْكُو: المنقار

Çeviri yazı: ötürgü: el mınḳār

Çeviri: Matkap, delici alet.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ötürgü “keski” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 594), ötürgü (uturgu) “Meissel (scopollus)” (Grönbech, 1942, s. 271); Ter. T: ötürgü “eğe demiri” (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ötürgü “delgiç, matkap” (Atalay, 1945, s. 227), ötürgü “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

etik

V nüshası 2b/5: أَتِكْ: الخُف وَ هِىَ تُركيه اَدُك ترْ كمانيه

Çeviri yazı: etik: el ḫuf ve hiye turkiyye edük turkmāniyye

Çeviri: Çizme, ayakkabı. Türkçe bir kelimedir Türkmencesi ise “edük”.

D nüshası 3b/12: اَتِك: الخفّ و هى تر كيّة و اَدُك ترْ كمانيه

Çeviri yazı: etik: el ḫuff ve hiye turkiyye ve edük turkmāniyye

Çeviri: Çizme, ayakkabı. Türkçe bir kelimedir ve Türkmencesi ise “edük”.

K nüshası 3b/5-6: أَتِكْ: الخُف وَ هِىَ تُركيه اَدُك ترْ كمانيه

Çeviri yazı: etik: el ḫuf ve hiye turkiyye edük turkmāniyye

Çeviri: Çizme, ayakkabı. Türkçe bir kelimedir Türkmencesi ise “edük”.

Sözlükler: DLT: etik/etük “pabuç, mest” (Atalay, c.4, 1986, s. 202), ätük “boot” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 29), etik “ayakkabı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 648); CC: ėtik “kısa çizme” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 473), etik (etic) “stiefel, bot” (Grönbech, 1942, s. 96); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: etük “ayakkabı, kısa çizme” (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: yok; King Dic: etik “ayakkabı, çizme” (Golden, 2000, s. 159), ėtik “çizme” (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: yok.

etek

V nüshası 2b/6, D nüshası 3b/13, K nüshası 3b/6: اَتَكْ: الزيل

Çeviri yazı: etek: ez zeyl

Çeviri: Etek.

Sözlükler: DLT: etek “etek (Atalay, c.4, 1986, s. 202), ätäk “skirt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 29), etek “etek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 32); CC: yok; Ter. T: etek “etek” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: etek “etek, giysinin alt kenarı” (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: etek “etek” (Atalay, 1945, s. 170); King Dic: etek “etek” (Golden, 2000, s. 299), ėtek “damen, etek” (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: yok.

öt

V nüshası 2b/ 6: أُتْ: المرَارَة

Çeviri yazı: öt: el marāra

Çeviri: Öd, safra.

D nüshası 3b/13: اتْ: المرارَة بالبأِ شعر الغنم

Çeviri yazı: öt: el marāra bi’l bā’ şa‘ru’l ġanem

Çeviri: Öd, safra. ب harfi ile olduğunda koyun kılı anlamında olur.

K nüshası 3b/7: أَتْ: المرارة

Çeviri yazı: öt: el marāra

Çeviri: Öd, safra.

Sözlükler: DLT: öt “acılık, öt kesesi” (Atalay, c.4, 1986, s. 467), öt “gall” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 49), ȫt “safra kesesi. Dudakları daha az daraltarak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 20); CC: ötli “içine öd karıştırılmış olan, ödlü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 796), ötli (øtli) “gallig” (Grönbech, 1942, s. 184); yok; Ter. T: öt “öd” (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: öd “öd” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: öt “öd” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: yok; Tuh. Z: öt “öt, acılık” (Atalay, 1945, s. 227), öt “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 152); King Dic: öt “öd, safra” (Golden, 2000, s. 105), öt “safra kesesi” (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: yok.

açuḳ

V nüshası 2b/7: أجُق: المفتُوح

Okmunuşu: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

D nüshası 3b/15: آچُقْ: المفتوُح

Çeviri yazı: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

K nüshası 3b/9: أَجُقْ: المفتوح

Çeviri yazı: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

<u>Sözlükler:</u> DLT: açuķ “açık” (Atalay, c.4, 1986, s. 5), açuq “maftūḥ; muṣḥiya (sky) bayyin” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 3), açuk “açık olan her şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 31); CC: aç- “açmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 412), ač (Grönbech, 1942, s. 27); Ter. T: aç- “açmak” (Toparlı vd, 2000, s. 82); Dur. M: aş- “açmak” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: aç- “açmak” (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: açuķ “açık” (Eminoğlu, 2011, s. 154); Tuh. Z: açık “açılmış” (Atalay, 1945, s. 135), açıķ “açık” (Al-Turk, 2012, s. 188); King Dic: açıķ “açık” (Golden, 2000, s. 119), açıķ “açık” (Güner, 2017, s. 23); Bül. Müş: yok.

uçmaķ

V nüshası 2b/8: أُجْمَقْ: الطيَران وَ الجنه مشترَك

Çeviri yazı: uçmaķ: eṭ ṭayrān ve’l cenne muşterek

Çeviri: Uçma fiili ve cennet sözcüğü ile ortaktır.

D nüshası 4a/1: أُچْمَقْ: الطَيَران مشترك هي و الجنَّةُ

Çeviri yazı: uçmaķ: eṭ ṭayrān müşterek hiye ve’l cenne

Çeviri: Uçma fiili ve cennet sözcüğü ile ortaktır.

K nüshası 3b/10: أُجْمَقْ: الطيَران وَ الجنه مشترَك

Çeviri yazı: uçmaķ: eṭ ṭayrān ve’l cenne müşterek

Çeviri: Uçma fiili ve cennet sözcüğü ile ortaktır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uçmak “uçmak, cennet” (Atalay, c.4, 1986, s. 682), učmāq “paradise (al-janna)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 51), uçma.k “cennet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 58); CC: uçmak (<Sogd. Uştmaq) “cennet” (Lat. Paradisus, Far. Behişt) (Argunşahve Güner, 2015, s. 586), učmaq (vçmac/ uçmak/ včmak) “paradies” (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: uçmaķ “cennet. Türkmencedir” (Toparlı vd, 2000, s. 10); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uçmaḫ “cennet” (Eminoğlu, 2011, s. 296); Tuh. Z: uçmaķ “uçmak, cennet” (Atalay, 1945, s. 268), uçmaķ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 73); King Dic: ucmaķ “cennet” (Golden, 2000, s. 61), uçmaķ “cennet” (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: učmaq “raj (paradis)” (Zajączkowski, 1958, s. 54), uçmaķ “cennet” (Al-Turk, 2012, s. 55).

aç

V nüshası 2b/ 8-9, D nüshası 4a/1-2, K nüshası 3b/11: اَجْ: الجايعْ وهوَ اَمرٌ من اَجْدي بِمعني جَاع

Çeviri yazı: aç: el cāyī‘ ve huve emrun min açdı bi-ma‘na cā‘

Çeviri: Aç, ayrıca açdı sözcüğünden emir şekli.

Sözlükler: DLT: aç "aç, karnı tok olmayan" (Atalay, c.4, 1986, s. 2), āč "hungry" (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 3), āç "aç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 37); CC: aç "tok olmayan, aç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 619), ač (az) "hungern, famescer" (Grönbech, 1942, s. 27); Ter. T: aç "aç, tok olmayan" (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: aç "aç" (Eminoğlu, 2011, s. 153); Tuh. Z: acı "aç, acıkmış, tokun karşıtı" (Atalay, 1945, s. 135), açıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 76)[6]; King Dic: aç "aç" (Golden, 2000, s. 119), aç "tok olmayan, aç" (Güner, 2017, s. 23); Bül. Müş: yok.

üç

V nüshası 2b/9, D nüshası 4a/2-3, K nüshası 3b/12: اوج: ثلاَثه

Çeviri yazı: üç: s̱elās̱e

Çeviri: Üç.

Sözlükler: DLT: üç "sayıda üç" (Atalay, c.4, 1986, s. 707), üč "three" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 58), üç "sayıda üç." (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 16); CC: üç "üç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 867), üč (uč) "drei" (Grönbech, 1942, s. 268); Ter. T: üç "üç" (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: üç "üç sayısı" (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: üç "üç" (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: üç "üç sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: üç "sayıda üç" (Atalay, 1945, s. 273), üç "üç" (Al-Turk, 2012, s. 205); King Dic: üç "üç" (Golden, 2000, s. 241), üç "üç (3)" (Güner, 2017, s. 128); Bül. Müş: üč "trzy" (Zajączkowski, 1958, s. 54), üç "üç" (Al-Turk, 2012, s. 179).

üçünci

V nüshası 2b/ 9, D nüshası 4a/3, K nüshası 3b/12: أُجنجى: الثَّالث

---

[6] Al-Turk, sözcüğün okunuşu ile ilgili şu bilgileri verir: "Kelimenin altında aş kelimesi vardır. Bundan başka açıḳ kelimesinin altında (/ḳ/ harfi düşerek) bir yazı vardır. Buna göre bu kelime, açı olarak da okunur." (Al-Turk, 2006, s. 76).

Çeviri yazı: üçünci: es̱ s̱ālis̱

Çeviri: Üçüncü, sayıda üçüncü sırada olan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: üçünç “sayıda üçüncü” (Atalay, c.4, 1986, s. 708), üčünč “ṯāliṯ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 58), üçünç “sayılardan üçüncü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 66); CC: üçünci “üçüncü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 592), üčünči (uzunzi/ včunči) “der dritte, drittens” (Görnbech, 1942, s. 269); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: üçünci “üçüncü” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: üçünci “üçüncü” (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: üçünci “üçüncü” (Atalay, 1945, s. 273); King Dic: üçünc “third month” (Golden, 2000, s. 239), üçünç “üçüncü” (Güner, 2017, s. 128); Bül. Müş: yok.

uç

V nüshası 9-10: أُوج: طَرَفُ كُل شئ و يستعمل فى الاليه يُقال أُجُن تبْرَتكِل اَى اليَك هُز و حَرّكِ

Çeviri yazı: uç: ṭarafu kull şey’ ve yusta‘mel fī’l eliyah yuḳāl ucun tebretgil ey eliyek huzz ve ḥarrik

Çeviri: Uç, her şeyin ucu aynı zamanda kaba et için de kullanır ve harekete geç anlamında “ucun tebretgil” denir.

D nüshası 4a/3-4: أُوْجْ: طَرْفُ كُلّ شَئ و يُستَعملُ فيِ الالية يُقال أُجلْث تَبْرَتكِل اَيْ اَليتك هُزّ و حَرّكْ

Çeviri yazı: uç: ṭarafu kull şey’ ve yusta‘mel fī’l eliyah yuḳāl “ucun tebretgil” ey eliyetik huzz ve ḥarrik

Çeviri: Uç, her şeyin ucu ve harekete geç anlamında “ucun tebretgil” denir.

K nüshası 3b/13-14: أُوج: طَرَفُ كُل شئ و يستعمل فى الالية يُقال أُجُن تبْرَتكِل اَى اليَتك هُز و حَرّكِ

Çeviri yazı: uç: ṭarafu kull şey’ ve yusta‘mel fī’l eliyete yuḳāl “ucun tebretgil” ey eliyetik huzz ve ḥarrik

Çeviri: Uç, her şeyin ucu ve harekete geç anlamında “ucun tebretgil” denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uç “bir nesnenin tükenmesi, bitmesi” (Atalay, c.4, 1986, s. 681), uč “end, extremity”/ “ a mountain shrub” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 51), ūç “bir şeyin ucu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 20); CC: uç “uç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 860), uč (uč) “ ende” (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: yok; Dur. M: uç “kenar, uç” (Toparlı, 2003, s. 11); Kav. K: yok; Kit. E: uç “uç, kenar” (Eminoğlu, 2011, s. 296); Tuh. Z: uç “taraf, yan” (Atalay, 1945, 268), uç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 119);

King Dic: uç “taraf” (Golden, 2000, s. 96), uç “uç, kenar” (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: yok.

öç

V nüshası 2b/11, D nüshası 4a/5, K nüshası 3b/14: أُوج: الثَّار

Çeviri yazı: öç: es̱ s̱ār

Çeviri: İntikam.

<u>Sözlükler:</u> DLT: öç “öç, hınç, kin, intikam” (Atalay, c.4, 1986, s. 448), ȫč “vengeance” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), ȫç “kin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 20); CC: öç “intikam, öç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 792), öč (øč) “rache, (vindicta)” (Grönbech, 1942, s. 181); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: öç “öç, öndül” (Atalay, 1945, s. 224), öç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 72); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uçar[7]

V nüshası 2b/11, D nüshası 4a/5, K nüshası 3b/15: أُجَرْ: اَلسوْق

Çeviri yazı: uçar: es sevḳ

Çeviri: Çarşı, pazar.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uç

V nüshası 2b/ 11-12: أُوجْ: اَلرهن عن المغَالبه في سِباَق اوْ رَمى

Çeviri yazı: uç: er rehn ‘anni’l muġālebe fī sibāḳ āv ramī

Çeviri: Bahis karşılığında bir şeyi rehin bırakmak.

D nüshası 4a/ 5-6: أُوْجْ: اَلرهنُ عند المغالَبة فى سباقٍ او رَميٍ

Çeviri yazı: uç: er rehnu ‘andu’l muġālebe fī sibāḳin āv ramiyyin

---

7 Sözcük, Moğolca pazar anlamına gelmektedir; bu sözcüğe Türkçe karşılık olarak The King’s Dictionary’de “bazar” sözcüğü kullanılmıştır (Golden, 2000, s. 249).

Çeviri: Bahis karşılığında bir şeyi rehin bırakmak.

K nüshası 3b/15-16: اوجْ: اَلرهن عن المغَالبة في سِباَق اوْ رامى

Çeviri yazı: uç: er rehn ‘anni’l muġālebe fī sibāḳ āv rāmī

Çeviri: Bahis karşılığında bir şeyi rehin bırakmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uçan

V nüshası 2b/ 12, D nüshası 4a/6, K nüshası 3b/16: أُجَنْ: السَفِينَةُ الصغيره

Çeviri yazı: uçan: es sefīnetu’l ṣaġīre

Çeviri: Küçük gemi.

Sözlükler: DLT: uçan “iki yelkenli gemi” (Atalay, c.4, 1986, 682), uçan “ship with two sails” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 52), uça.n “Kıpçak lehçesinde iki kanatlı gemi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 61); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok, Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: uçan “küçük gemi” (Atalay, 1945, s. 268)[8]; King Dic: yok; Bül. Müş: uçan “statek, mały, okręt” (Zajączkowski, 1958, 54), uçan “uçan, iki yelkenli gemi” (Al-Turk, 2012, s. 83).

üçün

V nüshası 2b/12, D nüshası 6-7, K nüshası 3b/16: أُجُنْ: اجْل

Çeviri yazı: üçün: ecl

Çeviri: İçin.

Sözlükler: DLT: uçun “sebep bildiren bir edat, için” (Atalay, c.4, 1986, s. 682), üçün “because, the sake of” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 58), üçün “bu edatla sebep ifade edilir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 36); CC: üçün “için” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 867), üçün (uçun, uzun, ucum) “wegen, um ….willen” (Grönbech, 1942, s. 269); Ter. T: üçün “için” (Atalay vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: üçün “için” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: uçun “sebebiyle/için” (Eminoğlu, 2011, s. 296); Tuh. Z: uçun “için/ ötürü” (Atalay, 1945, s. 268), uçun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 242); King

---

[8] Sözcük, Al-Turk tarafından incelenmemiştir.

Dic: içün “edat/için” (Golden, 2000, s. 95); Bül. Müş: üçün “dla, w celu” (Zajączkowski, 1958, s. 55), üçün “için” (Al-Turk, 2012, s. 211).

acı

V nüshası 2b/12, D nüshası 4a/7, K nüshası 4a/1: أَجى: المُرُّ

Çeviri yazı: acı: el murr

Çeviri: Acı.

Sözlükler: DLT: açıġ “acı, acı olan her nesne” (Atalay, c.4, 1986, s. 3), ačiγ “bitter/murr” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), açıg “acı olan her şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 30); CC: açı “acı, ekşi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 620), ačy (açi/azi/ači) “herb, bitter, (armonus)” (Grönbech, 1942, s. 28); Ter. T: açı “acı” (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: açı “acı” (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: acı “acı, tuzlu” (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: acıġ “acı, ekşi” (Eminoğlu, 2011, s. 153); Tuh. Z: acı “acı” (Atalay, 1945, s. 135), acı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 81); King Dic: acı “acı, ekşi” (Golden, 2000, s. 261), acı “acı, ekşi” (Güner, 2017, s. 23); Bül. Müş: yok.

eçki

V nüshası 2b/ 12-13, D nüshası 4a/7, K nüshası 4a/1: أَجْكي: المعْزي

Çeviri yazı: eçki: el mi‘za

Çeviri: Keçi.

Sözlükler: DLT: eçkü “keçi” (Atalay, c.4, 1986, s. 167), äčkü “goat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), eçkü “keçi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 64); CC: ėçki “teke” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 463), ečki (ezchi) “bock (belus)” (Grönbech, 1942, s. 84); Ter. T: eçki “keçi” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: eçkü “keçi” (Eminoğlu, 2011, s. 195); Tuh. Z: eçki bk. (Düzelt.) içki[9] “keçi” (Atalay, 1945, s. 167/175), işki “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 156); King Dic: keçi[10] “keçi” (Golden, 2000, s. 167), kėçi “keçi” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: äčki “koza” (Zajączkowski, 1958, s. 10), keçi “keçi” (Al-Turk, 2012, s. 121).

uç

[9] Metnin orijinalindeki yazım إكْشِى (ikşi 11a/4)’dir.
[10] Metnin orijinalinde yukarıdaki şekil yanında اركج (195-C-B) şekli de mevcuttur.

V nüshası 2b/13, D nüshası 4a/7, K nüshası 4a/1: أُجْ: الشَّىء

Çeviri yazı: uç: eş şey’

Çeviri: Nesne, şey.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ıçḳur

V nüshası 2b/13: إِجقُر: اَلكَمَرّان وَالكمَرّان قَارِشِيَّه

Çeviri yazı: ıçḳur: el kemerrān ve’l kemerrān ḳārşīyye

Çeviri: Uçkur ve kemer, don bağı.

D nüshası 4a/7-8: اِجْقُرْ: الكَمَرّان قَارِشِيَّه

Çeviri yazı: ıçḳur: el kemerrān ḳārşīyye

Çeviri: Uçkur, don bağı.

K nüshası 4a/1-2: اجقُنْ: الكمران و الكمران فارسيّة[11]

Çeviri yazı: ıçḳun: el kemerrān ve’l kemerrān fārisiyye

Çeviri: Uçkur, don bağı Farsça(?).

Sözlükler: DLT: iç kur “uçkur” (Atalay, c.4, 1986, s. 223), ič qur “girdle” (wišaḥ) (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 31), iç kur “iç kuşak için iç kur denir; elbisenin iç kısmındadır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 16); CC: ıçkır “kemer, uçkur” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 715), yčkyr (ičkir) “gürtel, hasenträger (en bruch gvurtel)” (Grönbech, 1942, s. 272); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: içḳur “uçkur, kuşak, kemer” (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iç ṭon

V nüshası 13-14, D nüshası 4a/8-9, K nüshası 4a/2-3: اجْطُن: السِروال اِي ثَوبْ جَوانِيّ وَ هوَ مركب مِنْ إج جُوَّانِي و طُنْ ثَوبْ

Çeviri yazı: iç ṭon: es servāl ey s̱evb cuvānī ve huve mürekkep min iç cuvānī ve ṭon s̱evb

---

[11] K nüshasında sözcüğün Arapça açıklamasında bir yazım yanlışı var gibi zira diğer iki nüshada قَارِشِيَّه (kemer) şeklinde yazılmış olan sözcük K nüshasında فارسيّة (Farsça) şeklinde yazılmıştır.

Çeviri: İç çamaşırı, bu sözcük iç ve ton sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: iştonlandı (er iştonlandı. Adam iş elbisesini giydi) "elbise" (Atalay, c.4, 1986, s. 240), ištonlan- see. * ic tōn "inner garment, drawers" (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 31), iştonlan- "er iştonlandı adam don giydi." (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 137); CC: yok; Ter. T: iç ṭon "don" (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: iç ṭoŋ "iç donu, urba" (Atalay, 1945, s. 175), iç ṭon "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

eçi

V nüshası 2b/15, D nüshası 4a/9, K nüshası 4a/4: إِجِي: العِمّ

Çeviri yazı: eçi: el ʻamm

Çeviri: Amca.

Sözlükler: DLT: içi "amca, yaşça büyük olan erkek kardeş" (Atalay, c.4, 1986, s. 224), eči "older brother" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), içi "yaşça büyük erkek kardeş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 42); CC: yok; Ter. T: açkı "amca" (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: äčči "stryje, oncle paternel" (Zajączkowski, 1958, s. 10), eççi "eçi, amca, büyük kardeş" (Al-Turk, 2012, s. 139).

ıçğı

V nüshası 2b/15, D nüshası 4a/9-10, K nüshası 4a/4: أَجغيِ: الصغِير يَخاطِبُ الكبِير

Çeviri yazı: ıçğı: eş ṣağīr yuḫaṭıbu'l kebīr

Çeviri: Küçüğün büyüğe seslenme şekli.

Sözlükler: DLT: açık "büyük kardeş" (Atalay, c.4, 1986, s. 3), eči "older brother"/ačiqim (ax akbar) (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), açıkım "büyük kardeşe hitap şekli (2. Şahıs kullanımı yoktur)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 539); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ucuz

V nüshası 2b/15-16, D nüshası 4a/10-11, K nüshası 4a/5: أُجُزْ: الرخيص

Çeviri yazı: ucuz: er raḫīṣ

Çeviri: Ucuz.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uçuz "ucuz, hor ve alçak, değersiz" (Atalay, c.4, 1986, s. 683), ucuz "cheap, despicable" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 52), ucuz nēŋ "ucuz şey" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 26); CC: ucuz "ucuz, değersiz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 588), ucuz (uçux) "schlecht, wertlos, vilis" (Görnbech, 1942, s. 263); Ter. T: ucuz "ucuz" (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: ucuz "ucuz" (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: yok; Kit. E: ucuz "ucuz, değeri düşük" (Eminoğlu, 2011, s. 296); Tuh. Z: uşuz "ucuz" (Atalay, 1945, s. 271), uşuz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 97); King Dic: ucuz "ucuz" (Golden, 2000, s. 121), uçuz "ucuz" (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: yok.

ad

V nüshası 2b/16-17, D nüshası 4a/13, K nüshası 4a/7: أَدْ: الاسم

Çeviri yazı: ad: el ism

Çeviri: İsim.

<u>Sözlükler:</u> DLT: at "lakap, unvan, ad, isim" (Atalay, c.4, 1986, s. 45), āt "name" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 15), āt/at "isim, unvan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 37); CC: at "isim, ad" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 426), at (at) "name" (Grönbech, 1942, s. 44); Ter. T: yok; Dur. M: ad "ad, isim" (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: ad "ad, isim" (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: Tuh. Z: ada- "ad vermek" (Atalay, 1945, s. 136), adadı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 107); King Dic: ad "isim" (Golden, 2000, s. 306), ad "isim, ad" (Güner, 2017, s. 24); Bül. Müş: yok.

ud~uyad

V nüshası 2b/17, D nüshası 4a/13, K nüshası 4a/7:أُدْ: الحيَا و يُقاَل لهُ ايضاً أُويَدْ

Çeviri yazı: ud: el ḥayā ve yuḳāl lehu eyżān uyad

Çeviri: Utanç, ar, namus. Aynı şekilde uyad da denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: utandı "ol mendin utandı" (Atalay, c.4, 1986, s. 702), utan- see uwut "shame" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), utan- "ol mendin utandı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 98); CC: yok; Ter. T: uṭ "haya, utanma" (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ada

V nüshası 2b/17, K nüshası 4a/7-8: اَدَا: الجزيَره

Çeviri yazı: ada: el cezīre

Çeviri: Ada.

D nüshasında: yok.

Sözlükler: DLT: otruğ “ada” (Atalay, c.4, 1985, s. 445), otru$_{\gamma}$ “island” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 44), otrug “ada” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 780); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ada “ada” (Atalay, 1945, s. 136), ada “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 73); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iḍi

V nüshası 2b/19, D nüshası 4b/1, K nüshası 4a/10: إذىْ: الرَّبْ

Çeviri yazı: iḏi: er rabb

Çeviri: Tanrı, iye, sahip.

Sözlükler: DLT: iḍi “efendi, sahip” (Atalay, c.4, 1986, s. 226), iḍi “lord” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 32), iḍi “sahip, efendi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 42); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tağrı “tanrı” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: eḍe “sahip, iye” (Eminoğlu, 2011, s. 195); Tuh. Z: iye “iye, sahip, tanrı” (Atalay, 1945, s. 180), iye “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 165); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aḍaḳ

V nüshası 2b/19, D nüshası 4b/1, K nüshası 4a/10: اَذَقْ: الرَجْلْ

Çeviri yazı: aḏaḳ: er ricl

Çeviri: Ayak.

Sözlükler: DLT: adhak “ayak” (Atalay, c.4, 1986, s. 5), aḏaq “foot” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), aḍak “ayak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 31); CC: ayak “ayak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 644), ajaq (ayac, ayach, ayag/ ayɤk) “fuss (pes)” (Grönbech, 1942, s. 31); Ter. T: ayaḳ “ayak” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: ayaḳ “1) kadeh. 2) ayak.” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: ayaġ “ayak” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: aḍaḳ “ayak” (Eminoğlu, 2011, s. 155); Tuh. Z: ayaḳ “ayak” (Atalay, 1945, s. 145), ayaḳ “anlam

verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 106); King Dic: ayaḳ “ayak” (Golden, 2000, s. 107), aḍaḳ “ayak” (Güner, 2017, s. 24); Bül. Müş: yok.

er

V nüshası 2b/21, D nüshası 4b/3, K nüshası 4a/13: اَرْ: الرجُلْ

Çeviri yazı: er: er racul

Çeviri: Erkek, adam.

Sözlükler: DLT: er “er, erkek, adam” (Atalay, c.4, 1986, s. 184), är “man (rajul)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), er “adam” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 16); CC: ėr “erkek, koca” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 467), er (er) “mann, ehemann (maritus)” (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: er “adam” (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: er “adam” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: er “er, erkek, koca, kişi, yiğit, baba” (Eminoğlu, 2011, s. 197); Tuh. Z: er “erkek, adam, er” (Atalay, 1945, s. 169), er “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: er “erkek” (Golden, 2000, s. 115), ėr “erkek” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

uraġut

V nüshası 2b/21, D nüshası 4b/3, K nüshası 4a/13: أرَغُتْ: المرْأة

Çeviri yazı: uraġut: el marā’

Çeviri: Kadın.

Sözlükler: DLT: uraġut “arvat, avrat” (Atalay, c.4, 1986, s. 695), urāγūt “woman” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 55), ura.gu.t “kadın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 71); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ur

V nüshası 2b/21, D nüshası 4b/3, K nüshası 4a/13: أرْ: المُهندس

Çeviri yazı: ur: el muhendis

Çeviri: Mühendis, becerikli.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

armaḳ

V nüshası 2b/21: التعب :اَرْمَق

Çeviri yazı: armaḳ: et ta‘b

Çeviri: Yorulmak.

D nüshası 4b/4: التعب :اَرْنُقْ

Çeviri yazı: arnuḳ: et ta‘b

Çeviri: Yorulmak.

K nüshası 4a/14: التعب :اَرْمَق

Çeviri yazı: armaḳ: et ta‘b

Çeviri: Yorulmak.

Sözlükler: DLT: ar- "yorulmak, dermansız kalmak" (Atalay, c.4, 1986, s. 30), ar- "be tired" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), ar- "yorulmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 553); CC: ar- "yorulmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 634), ar- "ermüden" (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: ar- "yorulmak, zahmet çekmek" (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ar- "yormak, yorulmak" (Eminoğlu, 2011, s. 160); Tuh. Z: ar- "yorulmak, armak" (Atalay, 1945, s. 141), ardı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 68); King Dic: arılmıš "tired" (Golden, 2000, s. 260), arılmış "yorgun, tembel" (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: yok.

ör

V nüshası 2b/22, D nüshası 4b/4, K nüshası 4a/14: اُر: ابِنْ و اصفِر مشترك

Çeviri yazı: ör: ibn ve āṣfır müşterek

Çeviri: Oğul ile hendek sözcüğü ortaktır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E:yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ır

V nüshası 2b/22, D nüshası 4b/4-5, K nüshası 4a/15: اِرْ: الغِناَء

Çeviri yazı: ır: el ġınā’

Çeviri: Şarkı.

Sözlükler: DLT: ır “ol bir ır ırladı.” (Atalay, c.4, 1986, s. 217), ir “song (see yir “yīr love poem, song”)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 35/227), yır “şarkı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 349); CC: ır “şarkı, türkü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 481), yr (yr/ir) “gesang (cantus)” (Grönbech, 1942, s. 273); Ter. T: ırla- “şarkı söylemek” (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ır “yır, şarkı, şiir” (Eminoğlu, 2011, s. 209); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ur

V nüshası 2b/23, D nüshası 4b/5, K nüshası 4a/16: أُورْ: البِزر

Çeviri yazı: ur: el bızır

Çeviri: Çekirdek, tohum.

Sözlükler: DLT: uruġ “tane, tohuma da uruġ denir.” (Atalay, c.4, 1986, s. 697), uruγ “seed” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 55), urug “her şeyin tanesi. “Tohuma da urug denir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 30); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uruġ “tohum, tane” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

urluḳ

V nüshası 2b/23, D nüshası 4b/6, K nüshası 4a/16: أُورلُق: المُعَدّ منه للزرع

Çeviri yazı: urluḳ: el mua‘dde minhe liz zer‘

Çeviri: Ekim için ayrılmış tohum.

Sözlükler: DLT: uruġluk bugday “tohumluk için saklanmış buğday” (Atalay, c.4, 1986, s. 697), uruγluq 96 (badr)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 55), urugluk bugday “ekmek için saklanan buğday. Diğer tohumlar için de kullanılır.” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 77); CC: urluk “bitki tohumu, tohum” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 590), urluq (vrluc/ourluc) “same (der pflanzen) (semen)” (Grönbech, 1942, s. 266); Ter. T: urluġ “tohum” (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uruġluḳ “tohumluk” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: urluḳ “tohum” (Atalay, 1945, s. 270), urluḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ard

V nüshası 3a/2, D nüshası 4b/8, K nüshası 4b/4 : أَرْدْ: خَلفْ وَ يُقَالُ أَرْطْ

Çeviri yazı: ard: ẖalf ve yuḳāl arṭ

Çeviri: Ard ve ayrıca art şeklinde de söylenir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: art “sırt; dağ beli ve sırtı; sarp yer, yokuş; boyun; tepe (Atalay, c.4, 1986, s. 37), art “nape, mountain pass” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 13), art “dağ geçidi, sarp dağ geçidi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 557); CC: art “arka, art” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 424), art (art/art) “after, hinterer, die hinterseite, der raum hinter etwas” (Grönbech, 1942, s. 40); Ter. T: yok; Dur. M: ard “ard” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: yok; Kit. E: art “art, arka” (Eminoğlu, 2011, s. 161); Tuh. Z: arṭ “art” (Atalay, 1945, s. 142), arṭ “art” (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aru

V nüshası 3a/2-3: أَرُو: مُشتَرَك بين النَحل وَالزَ نبوَر فاذا اَرادُ وا النحل بعينه قالو بال أَرِسى

Çeviri yazı: aru: müşterek beynu’n naḥl vez zanbor fāiẕā ārādu vā’n naḥl bi ‘aynihe ḳālū bal arısı

Çeviri: Arı, eşek arısı ile bal arısı arasında ortak kullanılır ancak kendi gözleriyle gördüklerinde bal arısı derler.

D nüshası 4b/8-9: اَرُوْ: مشتَرك بينَ النحل و الزنبور وَ اذا ارادو النَحِل بعَينه قالوا بَالْ ارُوسيِ

Çeviri yazı: aru: müşterek beynu’n naḥl vez zanbor ve iẕā ārādū en naḥl bi ‘aynihe ḳālū bal arusı

Çeviri: Arı, bal arısı ile eşek arısı arasında ortaktır ancak kendi gözleriyle gördüklerinde bal arısı derler.

K nüshası 4b/4-5: اَرُو: مشترك النحل و الزنبور و اذا ارادو النحل بعينه قالوا بال ارُوسِي

Çeviri yazı: aru: müşterek beynu’n naḥl vez zanbor ve iẕā ārādū en naḥl bi ‘aynihe ḳālū bal arusı

Çeviri: Arı, bal arısı ile eşek arısı arasında ortaktır ancak kendi gözleriyle gördüklerinde bal arısı derler.

<u>Sözlükler:</u> DLT: arı “arı” (Atalay, c.4, 1986, s. 31), ari “hornet (zanbūr)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), arı “eşek arısı. Bu Arapçaya uygun düşmüştür; çünkü eri: Arapçada “bal”dır; Türkçede ise kendisinden “bal” çıkana (bal yapan hayvana) denir. Çigil Türkleri bala “arı yagı” derler; anlamı “arının yağı”dır.” (Ercilasun ve Akkoyunlu,

2014, s. 42); CC: yok; Ter. T: aru “arı” (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: aru “bal arısı” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: aru balı “arı balı” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ‘aru “arı” (Golden, 2000, s. 103), aru “bal ve balmumu yapan böcek, arı (Güner, 2017, s. 30); Bül. Müş: aru “pszczola, abeille” (Zajączkowski, 1958, s. 8), aruw “aru, hayvan” (Al-Turk, 2012, s. 162).

ördek

V nüshasında yoktur.

D nüshası 4b/7: أُرْدَكْ: البَطّ

Çeviri yazı: ördek: el baṭṭ

Çeviri: Ördek.

K nüshası 4a/6: أُرْدِنْ: البيدر

Çeviri yazı: ördin: el baydar

Çeviri: ????

Sözlükler: DLT: ördek “ördek” (Atalay, c.4, 1986, s. 463), ördäk “duck” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 48), ördek “ördek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 51); CC: yok; Ter. T: ördek “ördek” (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: ördek “ördek” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ördek “ördek” (Atalay, 1945, s. 226), ördek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: ördek “ördek” (Golden, 2000, s. 227), ördek “ördek” (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: yok.

oru/uru

V nüshası 3a/4, D nüshası 4b/10, K nüshası 4a/6-7: أُرُو: المطمَوره

Çeviri yazı: oru/uru: el maṭmūre

Çeviri: Tahıl ambarı.

Sözlükler: DLT: oru “şalgam, buğday ve buna benzer şeylerin saklanması için kazılan çukur (Atalay, c.4, 1986, s. 442) ōru “pit, valley, ravine” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), ōru “buğday, şalgam vb. şeyleri korumak için kazılan çukur” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 778); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: uru “kuyu (yer altında hububatı saklamaya özgü mahzen)” (Atalay, 1945, s. 270),

uru “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yok; Bül. Müş: oru “piwnica (na zboze), cave, silo” (Zajączkowski, 1958, s. 36), owru “mahzen, hububat ambarı” (Al-Turk, 2012, s. 70).

örmeçek

V nüshası 3a/4, D nüshası 4b/10, K nüshası 4a/7: أُرْمَجَكْ: القَريشَه

Çeviri yazı: örmeçek: el ķarīşe

Çeviri: Örümcek.

Sözlükler: DLT: örümçek “örümcek” (Atalay, c.4, 1986, s. 466), örümčäk “spider” (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 36), örümcek “örümcek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 78); CC: örümçik “örümcek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 796), örümčik (órvmčik) “spinne, (di spinne)” (Grönbech, 1942, s. 184); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: örümcük/örümcek “örümcek” (Atalay, 1945, s. 227), örümcük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

art

V nüshası 3a/5, D nüshası 4b/11, K nüshası 4a/8: اَرْثْ: ذد

Çeviri yazısı: art: zıdd

Çeviri: Art, arka, zıt.

Sözlükler: Sözcük, daha önce ard maddesinde incelenmiştir.

arţuķ

V nüshası 3a/5-6, D nüshası 4b/11-12, K nüshası 4b/7-9: اَرْطُق: اَزيَد الماَضِى أَرطّيِ هزافى الازِم وَا ما فِى المتَعدي فتقُول ارطردى

Çeviri yazı: arţuķ: azyad el māżī arţţı hezā fī’l lazm vā mā fī el mutea‘ddī feteķūl arţţurdı

Çeviri: Ziyade, geçmiş zaman çekimli şekli arttı ve artturdı şeklinde söylenir.

Sözlükler: DLT; artuk “artık, ziyade” (Atalay, c.4, 1986, s. 39), artuq “ziyada” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 13), artuk “fazlalık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 48); CC: artuk “fazlalık, artık, ziyade” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 424), artuq, artuc (artuc/artuk/artuch) “was eine gewisse Menge überschreitet, überrest; mehr, zu viel superfluum, plus” (Grönbech, 1942, s. 41);Ter. T: artuķ “artık, fazla” (Toparlı, 2000, s.

88); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: artuḳ “artmış, çok, fazladan” (Toparlı vd, 1999, s. 161); Tuh. Z: artıḳ “artık” (Atalay, 1945, s. 142), arṭıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, s. 2006, 101); King Dic: artuḳ “ziyade” (Golden, 2000, s. 120), artıḳ “fazla” (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: yok.

arı

V nüshası 3a/6, D nüshası 4b/12, K nüshası 4b/9: أَرِي: النظيف

Çeviri yazı: arı: en naẓīf

Çeviri: Temiz.

Sözlükler: DLT: arığ “temiz” (Atalay, c.4, 1986, s. 32), ariγ “naẓīf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), arıg nēŋ “temiz şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 30); CC: arı “saf, temiz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 422), ary (arri/ari, are) “rein, Sauber, nitidus” (Grönbech, 1942, s. 41); Ter. T: aru “temiz” (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: yok; Kav. K: aru “temiz” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: yok; Tuh. Z: aru “temiz” (Atalay, 1945, s. 142), aru “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: arı “temiz” (Golden, 2000, s. 272), arı “temiz” (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: yok.

arıġ

V nüshası 3a/6-7, D nüshası 4b/13, K nüshası 4b/10: اَرِغْ: مطهر و هو رَاجعٌ لارِي بمعنى النظيف

Çeviri yazı: arıġ: muṭahhir ve huve rāci‘un lil-arı bi ma‘na en naẓīf

Çeviri: Mutahhir, temiz, saf ve anlam olarak yine arı’ya uzanır.

Sözlükler: DLT: arıġ neŋ “temiz nesne” (Atalay, c.4, 1986, s. 32), ariγ “naẓīf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), arıg nēŋ “temiz şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 30); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: arıġ “arı, temiz, saf; münezzeh, temizlenmiş, hoş; seçilmiş.” (Eminoğlu, 2011, s. 160); Tuh. Z: yok; King Dic: arıġ “temiz” (Golden, 2000, s. 1285), arıġ “temiz” (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: yok.

örtü

V nüshası 3a/7-8, D nüshası 4a/14, K nüshası 4b/11: أرتو: الغطاء

Çeviri yazı: örtü: el ġıṭā’

Çeviri: Örtü.

Sözlükler: DLT: örtük "Bir şeyin örtüsü; eğer örtüsü. Büyüklerin mezarlarına örtülen ipekli kumaş gibi her şeyin örtüsüne de böyle denir." (Atalay, c.4, 1986, s. 465), örtüg "satra" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 49), örtüg "bir şey üzerinde örtü. Eyer üzerindeki örtü, büyüklerin kabirlerine örtülen ipek kumaş veya herhangi bir şeyin örtüsü gibi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 51); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: örtüg "örtü, perde" (Eminoğlu, 2011, s. 263); Tuh. Z: örtü "örtü" (Atalay, 1945, s. 226), örtü "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

orta

V nüshası 3a/8, D nüshası 4b/15, K nüshası 4b/12: أُرتا: الوسط

Çeviri yazı: orta: el vasaṭ

Çeviri: Orta, vasat.

Sözlükler: DLT: ortu "orta, her şeyin ortası" (Atalay, c.4, 1986, s. 442), ortu "middle-age (man); middle" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), ortu "bir şeyin ortası" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 62); CC: orta "orta" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 789), orta "mitte (Grönbech, 1942, s. 179); Ter. T: orta "orta" (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: orṭa "orta" (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: orta "orta, ara yer, iç, yarı, yarım" (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: orṭa "orta" (Atalay, 1945, s. 222), orṭa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: orṭa "vasat, ara" (Golden, 2000, s. 316), orta "orta" (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: yok.

irte

V nüshası 3a/8, D nüshası 4b/15, K nüshası 4b/12: إِرتَا: الغَد

Çeviri yazı: irte: el ġada

Çeviri: Yarın.

Sözlükler: DLT: ėrte "erte" (Atalay, c.4, 1986, s. 192), ertä "bukra" (Dankoff ve Kelly, c. 3, 1985, s. 25), erte/irte "sabahın erken saati" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 62); CC: ėrte "tan vakti, sabah, erken" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 703); erte (erto) "früh" (Grönbech, 1942, s. 93); Ter. T: irte "sabahleyin, yarın" (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: irte "erken, er, seher vakti" (Eminoğlu, 2011, s. 214); Tuh. Z: irte "seher vakti, erte" (Atalay, 1945, s. 179), irte "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006,

s. 104); King Dic: irte kün “yarın” (Golden, 2000, s. 236), ėrte; Bül. Müş: ertä “jutro/ demain” (Zajączkowski, 1958, s. 20).

urul

V nüshası 3a/8, D nüshası 4b/15, K nüshası 4b/12: أُرُلْ: السندان

Çeviri yazı: urul: es sinden

Çeviri: Örs, demirci örsü.

Sözlükler: DLT; yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: uzan “örs” (Atalay, 1945, s. 273), uzan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105)[12]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

orman

V nüshası 3a/8-9, D nüshası 4b/15-5a/1, K nüshası 4b/12-13: أرْمَن: الدّوح و الشّعر الغابه و الحَرَجه

Çeviri yazı: orman: ed davḥ ve’ş şa‘ru’l ġābe ve’l ḥarece

Çeviri: Ağaçlık, orman, çamlık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: orman “orman” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 534), orman (orman) “wald, bascus” (Grönbech, 1942, s. 179); Ter. T: orman “orman” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: ormanlıḳ “ormanlık” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: yok; Tuh. Z: ormanlıḳ “ormanlık” (Atalay, 1945, s. 222), ormanlıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: orman “las, zarośle, gaszcz drzew” (Zajączkowski, 1958, s. 35), orman “orman” (Al-Turk, 2012, s. 66).

ortaḳ

V nüshası 3a/9, D nüshası 5a/1, K nüshası 4b/13: أرْتَقْ: الشَرِيك

Çeviri yazı: ortaḳ: eş şerik

Çeviri: Ortak, şerik.

Sözlükler: DLT: ortaḳ “ortak” (Atalay, c.4, 1986, s. 442), ortuq “partner (šarīk)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), ortak “ortak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 48);

[12] Sözcüğün Arap harfli bir yazımında karışıklık olmuş olma ihtimali yüksektir çünkü hem Kİ’de hem de Tuh.’de es-sinden karşılığı vardır.

CC: ortak “arkadaş, yoldaş, ortak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 534), ortaq (ortac) “genosse (socius)” (Grönbech, 1942, s. 179); Ter. T: ortaḳ “ortak” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ortaḳ “ortak” (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: ortak “ortak” (Atalay, 1945, s. 223), orṭaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ara

V nüshası 3a/9, D nüshası 5a/1-2, K nüshası 4b/14: أَرَا: بَيْن

Çeviri yazı: ara: beyn

Çeviri: Ara, iki şeyin arası.

Sözlükler: DLT: ara “ara” (Atalay, c.4, 1986, s. 31), ara “midst” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), ara bir şeyin ortası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 42); CC: ara “orta, iç, ara” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 634), ara (ara) “zwischenraum” (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: ara “ara” (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ara “ara” (Atalay, 1945, s. 141), ara “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: yok; Bül. Müş: ara “przestrzeń pomiędzy czymś/ milieu, intervalle” (Zajączkowski, 1958, s. 7), ara “ara” (Al-Turk, 2012, s. 36).

ersek

V nüshası 3a/10-11, D nüshası 5a/ 3-4, K nüshası 4b/16: أَرْسَك: و يقال أُرُسبى القحبْه و هى منقوله

Çeviri yazı: ersek: ve yuḳāl uruspi el ḳaḥbe ve hiye menḳūle

Çeviri: Ersek, azgın kadın ve aynı zamanda oruspu, kahpe de denir.

Sözlükler: DLT: ersek “ortaya düşmüş azgın kadın” (Atalay, c.4, 1986, s. 192), ärsäk “prostitute” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), ersek “orospu kadın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 51); CC: ėrsek “fahişe, ahlaksız, namussuz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 702), ersek (ersac/ersek; hersek) “mannstoll” (Grönbech, 1942, s. 93); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: eresi/ersik “ersek” (Atalay, 1945, s. 169), eresik/ersek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: irsek ebçi “kahpe” (Golden, 2000, s. 267), ėrsek “fahişe” (Güner, 2017, s. 58); Bül. Müş: ärsük

"cudzołoznica, nierządnica, adultěre (femme), prostituěe" (Zajączkowski, 1958, s. 10), ersük "ersek, erkeğe düşkün kadın" (Al-Turk, 2012, s. 142).

erçel

V nüshası 3a/11, D nüshası 5a/4, K nüshası 5a/1: اَرْجَل: المشوم

Çeviri yazı: erçel: el meşūm

Çeviri: Kademsiz, düztaban, meşum, uğursuz.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

urġan

V nüshası 3a/11-12: أرْغَنْ: الحبل الطويل يربط به الغنم عندَ الحلب و شبهه وَ با لقبجاقي أُركَنْ

Çeviri yazı: urġan: el ḥablu'ṭ ṭavīl yurbaṭ bihe el ġanem 'inde el ḥalib ve şibhihu ve bil ḳıbçāḳī örken.

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

D nüshası 5a/4-5: أرْغَنْ: الحَبْلُ الطَوْيُل الذي يُربط به الغَنم للحلب و شبهِه بالقَفجاقِي أُركَنْ

Çeviri yazı: urġan: el ḥablu'ṭ ṭavīl elleẕī yurbaṭ bihe el ġanem lil ḥalib ve şibhihu bil ḳıfçāḳī örken

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

K nüshası 5a/1-3: أرْغَنْ: الحبل الطويل يربط به الغنم عند الحلب و شبهه وَ با لقبجاقي أُركَنْ

Çeviri yazı: urġan: el ḥablu'ṭ ṭavīl yurbaṭ bihe el ġanem 'inde el ḥalib ve şibhihu ve bil ḳıbçāḳī örken.

Çeviri: İp, urgan. Uzun ip özellikle koyunları bağlamak için kullanılır ve Kıpçakçada örken şeklinde telaffuz edilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: örgen " urgan, ip, yular" (Eminoğlu, 2011, 263); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

arḳ~ırmaḳ

V nüshası 3a/12-13, D nüshası 5a/5-6, K nüshası 5a/3: أَرْق: النَهر و يقَال اَيضا إِرمَقْ

Çeviri yazı: arḳ: en nehr ve yuḳāl eyżān ırmaḳ

Çeviri: Nehir, aynı zamanda ırmak da denir.

Sözlükler: DLT: arıḳ "ırmak" (Atalay, c.4, 1986, s. 32), ariq "canal (nahr)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 12), arık "nehir" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 31); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: arıḳ " ark, ırmak, suyolu, su kenarı" (Eminoğlu, 2011, s. 161); Tuh. Z: arıḳ "ırmak" (Atalay, 1945, s. 141), arıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: arḳ "nehir" (Golden, 2000, s. 142); Bül. Müş: arγ "rzeka, riviĕre" (Zajączkowski, 1958, s. 8), özen "özen, çay, ırmak" (Al-Turk, 2012, s. 82).

arḳun

V nüshası 3a/13-14: أرْقن: رِفقاً يَقال اَرْقُن اَرْقُن كَلُر اي يجي رِفقاً رِفقاً

Çeviri yazı: arḳun: rıfḳān yuḳāl arḳun arḳun kelür ey yecī rıfḳān rıfḳān

Çeviri: Yavaş ve ayrıca yavaş yavaş geliyor anlamında arḳun arḳun kelür deyimi kullanılır.

D nüshası 5a/7: اَرْقُنْ: رِفقاً يُقال اَرْقُنْ اَرْقُنْ كَلُرْ اي يجي رِفقاً رِفقاً

Çeviri yazı: arḳun: rıfḳān yuḳāl arḳun arḳun kelür ey yecī rıfḳān rıfḳān

Çeviri: Yavaş ve ayrıca yavaş yavaş geliyor anlamıda arḳun arḳun kelür deyimi kullanılır.

K nüshası 5a/3-5: [13] اَرُقْ: المهزل اَرُقْلَدِي رفقا يقال اَرْقُنْ اَرقُنْ كَلِرْ اي يجيُ رفقا رفقا

Çeviri yazı: aruḳ: el muhezzel aruḳladı rafaḳā yuḳāl arḳun arḳun kelir ey yeci' rıfḳān rıfḳān

Çeviri: Aruk, yavaş yavaş geliyor anlamında arḳun arḳun kelir denir.

Sözlükler: DLT: arḳun "yaban aygırıyla evcil kısraktan olan at. Koşuyu en çok bu atlar kazanır." (Atalay, c.4, 1986, s. 35), arγun "type of rat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 11), arkun "yabani aygırla ehlî kısraktan doğan at. Yarışta en iyi koşan attır." (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 53); CC: arkun "yavaş, sakin, sessiz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 423), arqun/ aqryn "langsam, ruhig, plane" (Grönbech, 1942, s. 39-40); Ter. T: yok;

---

[13] Açıklaması verilmiş olan madde başı yanlış yazılmıştır.

Dur. M: yok; Kav. K: arḳun “acele etmemek” (Toparlı vd, 1999, s. 101), Kit. E: arḳun “yavaş” (Eminoğlu, 2011, s. 161); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

arḳa

V nüshası 3a/14, D nüshası 5a/8, K nüshası 5a/5: اَرْقا: الظهر

Çeviri yazı: arḳa: eẓ ẓahr

Çeviri: Sırt, arka.

Sözlükler: DLT: arḳa “arka, sırt” (Atalay, c.4, 1986, s. 34), arqa “back, backer or helper” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 12), arka “sırt” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 64); CC: arka “arka, sırt” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 423); arqa (archa) “rücken” (Grönbech, 1942, s. 40); Ter. T: arḳa “arka, sırt” (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: arḳa “arka, sırt” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: arḳa “sırt” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: arḳa “arka, geri taraf, sırt” (Eminoğlu, 2011, s. 161); Tuh. Z: arka “arka” (Atalay, 1945, s. 141), arḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 122); King Dic: arqa “sırt, arka” (Golden, 2000, s. 101), arḳa “art, arka, sırt” (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: yok.

irkek

V nüshası 3a/ 14-15, D nüshası 5a/ 8, K nüshası 5a/5: إِركَكْ: الزكر مقَابل الانثى

Çeviri yazı: irkek: ez zakar muḳābil el uns̱a

Çeviri: Erkek, kadının karşı cinsi.

Sözlükler: DLT: erkek “her hayvanın erkeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 190), ärkäk “male” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), erkek “hayvanların erkeği.” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 54); CC: erkek “erkek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 468), erkek (erca st. Ercac) “mänlich; männchen masculus” (Grönbech, 1942, s. 92); Ter. T: erkek “erkek” (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: irkek “her hayvanın erkeği” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: irkek “erkek” (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: irkek “erkek” (Atalay, 1945, s. 179), erkek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 94); King Dic: irkek “erkek” (Golden, 2000, s. 116), erkek “erkek” (Güner, 2017, s. 58); Bül. Müş: yok.

erkeç

V nüshası 3a/15, D nüshası 5a/8-9, K nüshası 5a/5-6: ارْكج: التيس و بالقبجَاقي المخصى من المِعزَى

Çeviri yazı: erkeç: et-tīs ve bi'l ḳıbçāḳī el muḫaṣī el mi'za

Çeviri: Teke, Kıpçakça iğdiş edilmiş keçi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: erkeç "erkeç, genç teke" (Atalay, c.4, 1986, s. 190), ärkäç "he- goat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), erkeç "erkeç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 642); CC: ėrkeç "erkek keçi, teke" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 702), erkeç "back, ziege" (Grönbech, 1942, s. 92); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: irkeč "he goat" (Golden, 2000, s. 219), ėrkeç "erkek keçi" (Güner, 2017, s. 58); Bül. Müş: irkäč "kozioł" (Zajączkowski, 1958, s. 22), irkeç "irkeç, erkeç, iğdiş edilmiş üç yaşından büyük erkek keçi" (Al-Turk, 2012, s. 122).

örküç

V nüshası 3a/15: أرْكُجْ: السَنام

Çeviri yazı: örküç: es-senām

Çeviri: Hörgüç.

D nüshası 5a/9: أرْكج: السَنام

Çeviri yazı: örküç: es-senām

Çeviri: Hörgüç.

K nüshası 5a/6-7: اَرْكج: السَنام

Çeviri yazı: erkeç (?): es senem

Çeviri: Hörgüç.

<u>Sözlükler:</u> DLT: örkü "örküç, hörküç" (Atalay, c.4, 1986, s. 463), örgü "hump" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 48), örkü "hörküç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 789); CC: yok; Ter. T: örgüç "hörgüç" (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: örkeş/ örküç "hörgüç" (Atalay, 1945, s. 226), örkeş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

örkü

V nüshası 3a/16, D nüshası 5a/9-10, K nüshası 5a/7: أرْكُوْ: الجِفْلَة

Çeviri yazı: örkü: el cıfle

Çeviri: Kırkılmış yün yapağı, ürkü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

arslan

V nüshası 3a/16, D nüshası 5a/10, K nüshası 5a/7: اَرْسَلاَن: السَبعُ

Çeviri yazı: arsalan: es- sebū‘

Çeviri: Arslan.

Sözlükler: DLT: arslan "arslan" (Atalay, c.4, 1986, s. 37), arslan "lion" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 13), arslan "aslan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 557); CC: arslan "aslan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 423), arslan/ astlan "löwe, leo" (Grönbech, 1942, s. 40); Ter. T: arslan "aslan" (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: araslan "arslan" (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: arsalan "arslan" (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: arslan " aslan" (Eminoğlu, 2011, s. 161); Tuh. Z: arslan/aslan "arslan" (Atalay, 1945, s. 141-142), arslan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 44); King Dic: arslan "lion" (Golden, 2000, s. 168), arslan "aslan" (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: arslan "lew" (Zajączkowski, 1958, s. 29), arslan "arslan" (Al-Turk, 2012, s. 151).

arpa

V nüshası 3a/16, D nüshası 5a/10, K nüshası 5a/7: اَرْبَا: الشَعِير

Çeviri yazı: arpa: eş-şa‘īr

Çeviri: Arpa.

Sözlükler: DLT: arpa "arpa" (Atalay, c.4, 1986, s. 36), arpa "barley" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 12), arpa "arpa" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 556); CC: arpa "arpa" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 423), arpa "gerste" (Grönbech, 1942, s. 40); Ter. T: arpa "arpa" (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: arpa/arfa "arpa" (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: arfa "arpa" (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: yok; Tuh. Z: arpa "arpa" (Atalay, 1945, s. 141), arpa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: arpa "barley" (Golden, 2000, s. 151), arpa "arpa" (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: arpa "jęczmień" (Zajączkowski, 1958, s. 8), arpa "arpa" (Al-Turk, 2012, s. 110).

örü

V nüshası 3a/16, D nüshası 5a/10, K nüshası 5a/8: أرُو: نصبةُ القِيَام

Çeviri yazı: örü: nıṣbetu'l ḳıyām

Çeviri: Ayakta durma, dikilme.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: örü "durma, ayakta durma" (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

erk

V nüshası 3a/16-17, D nüshası 5a/11, K nüshası 5a/8: أَرْك: ال اختيار

Çeviri yazı: erk: el iḫtiyār

Çeviri: Deneyim, tecrübe, ustalık, güç.

Sözlükler: DLT: erk "saltanat ve sözü geçerlik" (Atalay, c.4, 1986, s. 190), ärk "authority" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 25), erk "emrin geçerli olması, otorite" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 642); CC: ėrk "güç, kuvvet, erk; arzu, istek, irade" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 701), erk "Kraft" (Grönbech, 1942, s. 92); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: erk "irade, kudret, arzu, istek" (Eminoğlu, 2011, s. 199); Tuh. Z: erk "erk, irade" (Atalay, 1945, s. 170), erk "irade" (Al-Turk, 2006, s. 244); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

erdem

V nüshası 3a/17, D nüshası 5a/11, K nüshası 5a/8: أَرْدَمْ: الفضيلة

Çeviri yazı: erdem: el fażīle

Çeviri: Erdem, fazilet.

Sözlükler: DLT: erdem "edep, terbiye" (Atalay, c.4, 1986, s. 188), ärdäm "virtue" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), erdem/ erḍem "terbiye, erdem, iyi ve övülmeye değer iş (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 641); CC: ėrdem "güç, enerji, ustalık, hüner, sanat" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 701), erdem "tugend, virtus" (Grönbech, 1942, s. 91); Ter. T: erdemlü "erdemli, alim" (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: erdem "fazilet" (Toparlı, 2003, 83); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: irdem iyesi "fenmen fen bilen" (Atalay,

1945, s. 178), irdem iyesi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

orun

V nüshası 3a/17, D nüshası 5a/11, K nüshası 5a/9: أُرُن: اصل مكَان و غيره

Çeviri yazı: orun: aṣl mekân ve ġayrihe

Çeviri: Mekan, yer.

Sözlükler: DLT: kara orun “sin, mezar” (Atalay, c.3, 1986, s. 266), orun “place” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), orun “yer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 778); CC: orun “yer” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 790), orun “platz, stelle, locus” (Grönbech, 1942, s. 179); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: orun “yer, mekan, taht, mezar” (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: orun “piwnica” (Zajączkowski, 1958, s. 36), owru “mahzen, hububat ambarı” (Al-Turk, 2012, s. 70).

ırġaḳ

V nüshası 3a/18, D nüshası 5a/12-13, K nüshası 5a/10: إرغَق: الكلابُ و الصُّنَاره

Çeviri yazı: ırġaḳ: el kullāb ve’ṣ ṣanāra

Çeviri: Kanca.

Sözlükler: DLT: ırgağ “donmuş olan buzu, buzluğa çekip getirmek için kullanılan kanca (Atalay, c.4, 1986, s. 218), irγāγ “hook, grapnel” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 35), ırgag “balık avlamak için kullanılan olta, sudan buzu çekip buzluğa koymakta kullanılan çengel” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 657); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ırġaḳ (bk. bızġaḳ) “çengel, kanca” (Atalay, 1945, s. 174), ırġaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ırḳıtaḳ

V nüshası 3a/18-19: إرْقِطاق: نجم يسيمى الجبّار

Çeviri yazı: ırḳıṭāḳ: necm yusemmī el cabbār

Çeviri: Cabbar yıldızı.

D nüshası 5a/13: إرْقِطَاق: نجم يسيمى الجبار

Çeviri yazı: ırḳıṭaḳ: necm yusemmī el cabbār

Çeviri: Cabbar yıldızı.

K nüshası 5a/11: اِرْقطَاق: النجم يسيمى الجبار

Çeviri yazı: ırḳṭaḳ: en necm yusemmī el cabbār

Çeviri: Cabbar yıldızı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: arık tak "bir burç adı; çoban yıldızı (Atalay, 1945, s. 141), arıḳ taḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 73); King Dic: yok; Bül. Müş: aruqtaq "trzy gwiazdy" (Zajączkowski, 1958, s. 8), aruḳṭaḳ "üç Orion yıldızı, Avcı takımyıldızı" (Al-Turk, 2012, s. 53).

arḳaṭaḳ

V nüshası 3a/19, D nüshası 5a/13-14, K nüshası 5a/11-12: اَرْقَطاق: الجُمجمَاة المطاولة البوز

Çeviri yazı: arḳaṭaḳ: el cumcumetu'l muṭāvale el būz

Çeviri: Uzun yüzlü kimse, kafatası uzun olan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

araba

V nüshası 3a/19, D nüshası 5a/14, K nüshası 5a/12: اَرَباَ: العَجَلة

Çeviri yazı: araba: el 'acele

Çeviri: Araba.

Sözlükler: DLT: yok; CC: araba "at vb. hayvanla çekilen tekerlekli araç, araba" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 442), araba "wagen" (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: araba "araba" (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: apra/araba "araba" (Atalay, 1945, s. 141), apra "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

arṭmaḳ

V nüshası 3a/19, D nüshası 5a/14, K nüshası 5a/12: اَرْطمَق: الخُرْج

Çeviri yazı: arṭmaḳ: el ḫurc

Çeviri: Hurç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: artmak "zulüm, heybe" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 422), artmaq "quersack" (Grönbech, 1942, s. 41); Ter. T: yok; Dur. M: aratma "heybe" (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

orġa/urġa

V nüshası 3a/20, D nüshası 5a/14-15, K nüshası 5a/12-13: أُرْغَا: البَيرَق

Çeviri yazı: orġa/urġa: el bayraḳ

Çeviri: Bayrak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

örpek

V nüshası 3a/20, D nüshası 5a/15, K nüshası 5a/13-14: أُرْبَك: الشَعَفِة عَلى رَاس الرُمح او عَلى هوادى الجمَال

Çeviri yazı:örpek: eş şa'fe 'ala rās er-rumuḥ āv 'ala huvādī el cemel

Çeviri: Mızrağın başındaki saç veya devenin hörgücündeki kıl/saç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ürpek "ürpermiş, keçeleşmiş saç, dağınık saç" (Eminoğlu, 2011, s. 300); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

erin

V nüshası 3a/21, D nüshası 5b/1, K nüshası 5a/14: اَرِنْ: الَشفة

Çeviri yazı: erin: eş şıfte

Çeviri: Dudak.

Sözlükler: DLT: ėrin "dudak" (Atalay, c.4, 1986, s. 189), erin "lip" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 26), irin "dudak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 667); CC: ėrin "burun deliği, diş eti" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 468), erin "nasenloch" (Grönbech, 1942, s. 92); Ter. T: erin "dudak" (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: irin "dudak, ağız" (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: irin "dudak" (Atalay, 1945, s. 179),

irin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: irin “lip” (Golden, 2000, s. 204), ėrin “dudak” (Güner, 2017, s. 58); Bül. Müş: yok.

orṭa parmaḳ

V nüshası 3a/21, D nüshası 5b/1, K nüshası 5a/14-15: أُرطا بَرْمَقْ: اَلاصبُع الوسطىٰ

Çeviri yazı: orṭa parmaḳ: el aṣbu‘ el vusṭa

Çeviri: Orta parmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: orta barmaḳ “orta parmak” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: orṭa barmaḳ “orta parmak” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: orta barmaq “the middle finger” (Golden, 2000, s. 208), orta barmaḳ “orta parmak” (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: yok.

aṭṣız parmaḳ

V nüshası 3a/21, D nüshası 5b/1-2, K nüshası 5a/15: اَطْصز برمق: البنْصر

Çeviri yazı: aṭṣız parmaḳ: el banṣır

Çeviri: Yanı parmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

erük

V nüshası 3a/21-23, D nüshası 5b/2-4, K nüshası 5a/15-5b/2: اَرُكْ: الاجاص و هو مشترك بين الخوخ و القراصيا وَالبرقوق وَالمشمش

فاذا اَرَادو المشمش قَالى صرِى اَرُكْ يقال للَخوخ شفتلو و هى فاريسيّه

Çeviri yazı: erük: el icāṣ ve huve muşterek beynu’l ḫūḫ ve’l ḳarāṣīyā ve’l berḳūḳ ve’l mışmış fāiẕā ārādū el mışmış ḳālā ṣarı erük yuḳāl lil ḫūḫ şeftalü ve hiye fārīsīyye

Çeviri: Kara erik, erik, şeftali, kayısı ve vişne/kiraz gibi meyveler için ortak bir isimdir ancak kayısı için sarı erik şeftali için ise şeftali sözcüğü kullanılır ve şeftali sözcüğü Farsçadır.

Sözlükler: DLT: erük “şeftali, kaysı, erik gibi meyvelere verilen ad” (Atalay, c.4, 1986, s. 193), ärük tülüg “peach” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 26), erük “şeftali, kayısı, siyah

erik türünün genel ismi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 644); CC: ėrik "erik" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 468), erik/eric "pflaume" (Grönbech, 1942, s. 92); Ter. T: yok; Dur. M: erük "erik" (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: irik "erik" (Atalay, 1945, s. 178), ėrük "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: saru erkük "apricot" (Golden, 2000, s. 255), ṣarıġ ėrik "kayısı" (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: yok.

irin

V nüshası 3b/1, D nüshası 5b/4, K nüshası 5b/2-3: اِرِنْ: القَيحُ وَ المِدَّةُ

Çeviri yazı: irin: el ḳayḥ ve'l midde

Çeviri: İrin ve cerahat.

<u>Sözlükler:</u> DLT: iring "irin" (Atalay, c.4, 1986, s. 234), iriŋ "pus" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 35), iriŋ "cerahat, irin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 667); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: irin "cerahat" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: iriŋ "irin, cerahat" (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: irin "irin" (Atalay, 1945, s. 179), irin "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: irin "pus" (Golden, 2000, s. 108), irin "cerahat, irin" (Güner, 2017, s. 65); Bül. Müş: yok.

arıḳ

V nüshası 3b/1, D nüshası 5b/5, K nüshası 5b/3: اَرِقْ: الخِرْو

Çeviri yazı: arıḳ: el ḫırū

Çeviri: İnsan pisliği, dışkı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: arḳ "pislik" (Atalay, c.4, 1986, s. 34), arq "feces, slag" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 12), ark "pislik" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 555); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: arıq "human excrement" (Golden, 2000, s. 215), arıḳ "dışkı, bok" (Güner, 2017, s. 29); Bül. Müş: yok.

erşi

V nüshası 3b/1, D nüshası 5b/5, K nüshası 5b/3: اَرْشِى: المخنّث

Çeviri yazı: erşi: el muḫannaṡ

Çeviri: Puşt.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

az

V nüshası 3b/4, D nüshası 5b/9, K nüshası 5b/7: أَزْ: القَلِيل

Çeviri yazı: az: el ḳalīl

Çeviri: Az.

Sözlükler: DLT: az “az” (Atalay, c.4, 1986, s. 56), āz “little, amount” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), āz/az “az” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 567); CC: az “nicelik, nitelik, güç, süre sayı bakımından eksik, çok karşıtı, az” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 429), az/ax/as “wenig” (Grönbech, 1942, s. 45); Ter. T: az “az” (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: yok; Kav. K: az “az” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: az “az, eksik” (Eminoğlu, 2011, s. 166); Tuh. Z: az “az” (Atalay, 1945, s. 146), az “az” (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: az “little, few” (Golden, 2000, s. 268), az “az” (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: yok.

az

V nüshası 3b/5, D nüshası 5b/10, K nüshası 5b/9: اَزْ: اَلاصفر من اَلخيْل

Çeviri yazı: az: el āṣfar min el ḫayl

Çeviri: Sarı renkli at.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

azġun

V nüshası 3b/6, D nüshası 5b/11, K nüshası 5b/9: اَزْغُن: الضالّ

Çeviri yazı: azġun: el ḍāll

Çeviri: Azgın, azmış, yoldan çıkmış.

Sözlükler: DLT: az-“azmak, yoldan çıkmak” (Atalay, c.4, 1986, s. 56), āz-“ go astray” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), az- “yol için şaşırmak, kaybetmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 567); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: azġır “azgın” (Eminoğlu, 2011, s. 167); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iz

V nüshası 3b/6, D nüshası 5b/11, K nüshası 5b/10: إِيزْ: الأَثَر

Çeviri yazı: iz: el eṯer

Çeviri: İz, eser.

Sözlükler: DLT: iz “yerde ve deride uzunlamasına olan çizik” (Atalay, c.4, 1986, s. 241), īz “footstep” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 38), iz “derideki ve yerdeki uzunlamasına çizik, kazıntı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 672); CC: iz “iz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 722), iz/jzin “spur” (Grönbech, 1942, s. 108); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: iz “yol, iz, nişan” (Eminoğlu, 2011, s. 216); Tuh. Z: iz “iz” (Atalay, 1945, s. 180-181), iz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 44); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uz

V nüshası 3b/6, D nüshası 5b/11-12, K nüshası 5b/10: أُوزْ: الصَّانِعُ الماَهِر

Çeviri yazı: uz: eṣ-ṣāni‘u’l māhir

Çeviri: Usta ve becerikli.

Sözlükler: DLT: uz “eli uzu, eli işe yaraşıklı” (Atalay, c.4, 1986, s. 705), uz “skilled” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), ūz “eli sanatlı ve mesleğinde mahir (insan) (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 928); CC: uz “marifet, hüner, beceri” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 591), uz/ux/us “tüchtig, kunstfertig” (Grönbech, 1942, s. 265); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uz “uygun, yumuşak, arkadaş, dost” (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: uz “usta, akılıı” (Atalay, 1945, s. 273), uz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: uz “skilled craftsman” (Golden, 2000, s. 305), uz “usta” (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: uṣ “rozum” (Zajączkowski, 1958, s. 54), uṣ “us, akıl” (Al-Turk, 2012, s. 98).

öz

V nüshası 3b/7-8, D nüshası 5b/12-13, K nüshası 5b/11-12: أُزْ: اِفصِل و هو اسْم لِما يَعلو الطبِيخ مِن الدُهن عندَا الغَليان

Çeviri yazı: öz: ıfṣıl ve huve ism limā ya‘lū eṭ- ṭabīḫ min ed-duhn ‘inde el ġalyān

Çeviri: Öz, kaynayan yemeğin üzerinde oluşan yağ, öz.

Sözlükler: DLT: öz “yağ” (Atalay, c.4, 1986, s. 471), üz “grease” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 62), üz “yağ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 937); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

özen

V nüshası 3b/8-9, D nüshası 5b/13-14, K nüshası 5b/12-13: أُزَن: الخَليج وَ النهر وَ سَاق الشُجَر وَ الرُكب وَ المغَنى عَلى قُبزْ يُقال يخشى أُزَندُر

Çeviri yazı: özen/üzen: el ḫalīc ve’n nehr ve sāḳu’ş şecer ve’r rukb ve’l muġannī āla ḳubz yuḳāl yaḫşı ozandur

Çeviri: Dere, vadi, nehir ve ağaç kökü anlamına gelmektedir. Ayrıca kopuz ile çalan bir kişiye yahşı ozandur denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: özen “vadi, yatak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 798), öšeŋ “widerspenstig”[14] (Grönbech, 1942, s. 184); Ter. T: özen “nehir” (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: özen “ırmak” (Atalay, 1945, s. 228), özen “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: özen “rud, river” (Golden, 2000, s. 246), özen “ırmak, nehir” (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: özän “rdzen” (Zajączkowski, 1958, s. 87), özen “özen, çay, ırmak” (Al-Turk, 2012, s. 82).

özge

V nüshası 3b/10, D nüshası 5b/15, K nüshası 5b/14-15: أُزْكا: بمعنى غير وَ بمعنىساير مشترك

Çeviri yazı: özge: bi ma‘na ġayr ve bi ma‘na sāyīr muşterek

Çeviri: Başka, diğer ve sayir sözcüğü ile ortaktır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: özge “başka (kimse, şey)” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 540), özge/oxga “anderer” (Grönbech, 1942, s. 186); Ter. T: özge “başka” (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: yok; Kav. K: özge “ başka, başkası” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: özge “başka” (Eminoğlu, 2011, s. 264); Tuh. Z: özge “başka, ayrı” (Atalay, 1945, s. 228), özge “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 131); King Dic: özge “other, other than” (Golden, 2000, s. 319), özge “başka, diğer” (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: yok.

---

[14] Almanca sözcüğün Türkçe karşılığı “asi” anlamındadır.

üzre

V nüshası 3b/10-11, D nüshası 6a/1, K nüshası 5b/15-16: أزرا: بمعنىَ على وهى في لغَة التركمان اكثَر

Çeviri yazı: üzre: bi ma‘na ‘ala ve hiye fī’l luġati’t turkmān eks̱er

Çeviri: Üzere, üzerinde anlamında daha çok Türkmencede.

Sözlükler: DLT: üze “üste” (Atalay, c.4, 1986, 720), üzä “on, over” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, 62), üze “üzerine, üzerinde, ile” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 937); CC: öze “yüzünden, aracılığıyla, ile” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 798), öze “durch, vermittels, wegen” (Grönbech, 1942, s. 186); Ter. T: üzere “üst” (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: üze “üzerinde” (Eminoğlu, 2011, s. 300); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: üzrä “na, nad” (Zajączkowski, 1958, s. 55), üzere “üzere” (Al-Turk, 2012, s. 215).

uzun

V nüshası 3b/11, D nüshası 6a/1, K nüshası 5b/16: أُزُن: الطَويل

Çeviri yazı: uzun: aṭ ṭavīl

Çeviri: Uzun.

Sözlükler: DLT: uzun “uzun” (Atalay, c.4, 1986, 706), uzun “ṭawīl” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), uzun “uzun olan her şey, uzun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 928); CC: uzun “uzun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 592), uzun “lang” (Grönbech, 1942, s. 268); Ter. T: uzun “uzun” (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: uzun “uzun” (Toparlı, 2003, s. 127); Kav. K: uzun “uzun” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: uzun “uzun, boylu, yüksek; süresince” (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: uzun “uzun” (Atalay, 1945, s. 273), uzun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: uzun “long” (Golden, 2000, s. 117), uzun “kısa karşıtı, uzun, başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı olan” (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: yok.

izlik

V nüshası 3b/12: إِزْلِكْ: مَا يلبيس في الرَجل

Çeviri yazı: izlik: mā yulebbīs fī’r ricl

Çeviri: Ayağa giyilen ayakkabı.

D nüshası 6a/2: اَزْلك: ما يُلبسَ في الرِجِلْ

Çeviri yazı: ezlek(?): mā yulebbis fī’r ricl

Çeviri: Ayağa giyilen ayakkabı.

K nüshası 6a/1: إِزْلِكْ: ما يُلَبِس في الرجل

Çeviri yazı: izlik: mā yulebbīs fī’r ricl

Çeviri: Ayağa giyilen ayakkabı.

Sözlükler: DLT: izlik “kesilen hayvanların derisinden yapılan Türk çarığı” (Atalay, c.4, 1986, s. 241), īzlik “sandle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 38), īzlik “kesilen hayvanın derisinden yapılan Türk ayakkabısı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 672); CC: yok; Ter. T: izlik “ayakkabı” (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

azıḳ

V nüshası 3b/12, D nüshası 6a/2-3, K nüshası 6a/1: اَزِقْ: الزاد

Çeviri yazı: azıḳ: ez zād

Çeviri: Azık, yiyecek.

Sözlükler: DLT: azuḳ “azık, yiyecek” (Atalay, c.4, 1986, s. 57), azuq “provisions” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), azuk “azık, yiyecek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 568); CC: azıẖ “yiyecek, erzak, azık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 648), azyx “spiese” (Grönbech, 1942, s. 46); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: azıḳ “azık, yol yiyeceği” (Eminoğlu, 2011, s. 167); Tuh. Z: azıḳ “azık” (Atalay, 1945, s. 146), azıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: azıq “provisions” (Golden, 2000, s. 152), azıḳ “nevale, azık” (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: azyq “prowiant, żywnośk” (Zajączkowski, 1958, s. 10), azıḳ “yiyecek, yol yiyeceği, erzak” (Al-Turk, 2012, s. 136).

üzüm

V nüshası 3b/12, D nüshası 6a/3, K nüshası 6a/2: أُزُم: العَنب

Çeviri yazı: üzüm: el ‘ıneb

Çeviri: Üzüm.

Sözlükler: DLT: üzüm "üzüm" (Atalay, c.4, 1986, s. 721), üzüm "grapes" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 62), üzüm "üzüm" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 937); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: üzüm (Eminoğlu, 2011, s. 301); Tuh. Z: yok; King Dic: üzüm "grapes" (Golden, 2000, s. 156), üzüm "üzüm" (Güner, 2017, s. 129); Bül. Müş: üzüm "winogiona" (Zajączkowski, 1958, s. 55), ḳurı üzüm "kuru üzüm" (Al-Turk, 2012, s. 130).

özen

V nüshası 3b/13, D nüshası 6a/3, K nüshası 6b/2: أُوزَن: الوادئ

Çeviri yazı: özen: el vādī

Çeviri: Vadi.

Sözlükler: Sözcük, daha önce özen madde başlığı altında incelenmiştir.

üzüt

V nüshası 3b/13, D nüshası 6a/3, K nüshası 6a/2: أُزُتْ: الموتى

Çeviri yazı: üzüt: el mevtī

Çeviri: Ölü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: üzüt "nieboszczyk, zmorły" (Zajączkowski, 1958, s. 55), üzüt "ölü, meyyit" (Al-Turk, 2012, s. 150).

öz

V nüshası 3b/13, D nüshası 6a/4, K nüshası 6a/2: أوز: النفس

Çeviri yazı: öz: en nefs

Çeviri: Öz, kendi, nefis.

Sözlükler: DLT: öz "öz, kendi, nefs" (Atalay, c.4, 1986, s. 470), öz "self" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 50), öz "kendi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 794); CC: öz "kendi, öz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 798), öz "selbest" (Grönbech, 1942, s. 186); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: öz "kendi" (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: öz "öz, kendi, kendisi, nefis" (Eminoğlu, 2011, s. 264); Tuh. Z: öz "nefs, kendi" (Atalay, 1945, s. 228), öz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

azu

V nüshası 3b/13, D nüshası 6a/4, K nüshası 6a/3: اَزو: الضِرس

Çeviri yazı: azu: eḍ ḍırs

Çeviri: Diş, azı dişi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: azıġ "azı dişi" (Atalay, c.4, 1986, s. 56), azīγ "canine tooth" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), azıg "hayvanların azı dişi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 567); CC: yok; Ter. T: azuġ "azı dişi" (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: azı "azı dişi" (Atalay, 1945, s. 146), azı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: azıġ diŝ "canine, large tooth" (Golden, 2000, s. 99), azıġ diş "azı dişi" (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: yok.

eze

V nüshası 3b/13-14, D nüshası 6a/4, K nüshası 6a/3: اَزا: العَمّه

Çeviri yazı: eze: el ʻamme

Çeviri: Hala.

<u>Sözlükler:</u> DLT: eke "büyük kız kardeş, Oğuzlar buna (eze) derler"(Atalay, c.4, 1986, s. 173), äkä/äzä "older sister" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), eze "abla" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 652); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

azman

V nüshası 3b/14, D nüshası 6a/4-5, K nüshası 6a/3: أَزْمَنْ: الحِصَان المخصّي في الكبَر

Çeviri yazı: azman: el ḥıṣān el muḫaṣṣī fī'l kebir

Çeviri: İğdiş edilmiş at.

<u>Sözlükler:</u> DLT: azma "taşağının derisi yarıldığı için aşamayan koç" (Atalay, c.4, 1986, s. 37), azma "gelded ram" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), azma "taşağının derisi yarıldığı için cinsî muamele yapamayan koç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 568);

CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: azman “azmış, iri yarı” (Atalay, 1945, s. 146)[15], King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

es

V nüshası 3b/15, D nüshası 6a/6, K nüshası 6a/5: أَسْ: الحِسّ

Çeviri yazı: es: el ḥıss

Çeviri: Ses.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

esen

V nüshası 3b/15, D nüshası 6a/6, K nüshası 6a/5: اَسَنْ: السالِم

Çeviri yazı: esen: es sālim

Çeviri: Sağ, salim.

Sözlükler: DLT: esen “sağ salim” (Atalay, c.4, 1986, s. 194), äsän “sound or well; well being” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 27), esen “her şeyin selamette olanı; sağ salim” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 644); CC: yok; Ter. T: esen “salim” (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: esenlik “esenlik” (Atalay, 1945, s. 170), esenlik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: esen “healthy” (Golden, 2000, s. 123), esen “sağlıklı” (Güner, 2017, s. 58); Bül. Müş: yok.

üstün

V nüshası 3b/15, D nüshası 6a/6, K nüshası 6a/5-6: أُستُنْ: فَوقْ

Çeviri yazı: üstün: fevḳ

Çeviri: Üst, üstün.

Sözlükler: DLT: üstün “üstün” (Atalay, c.4, 1986, s. 717), üstün “above” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 61), üstün “üst, üzerinde” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 935); CC:

[15] Al-Turk, Atalay’ın azman olarak okuduğu sözcük hakkında şu dipnotu vermektedir: “Bu kelimeyi, Atalay, azman olarak yanlış okumuştur. Bu kelime (elif, şin, ayn, ra, elif, hemze/ vav/ elif dal vav ha) anlamında olup (elif, ra, mim, nun) şeklinde yazılmasıyla birlikte orman olarak okuduk. (GT) Kİ’de de bu kelime (hemzeli elif, ra, mim, nun) yazılmıştır. bk. Ahmet Caferoğlu, Kitâb al-İdrâk li- Lisân al Atrâk, İstanbul 1931, s. 10” (Al-Turk, 2006: 111).

üstün "üstün, yukarı, üste" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 869), üstün/ustun/wstwn "die oberseite, der raum über etwas" (Grönbech, 1942, s. 270); Ter. T: üst "üst" (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: üstün "üst" (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: üstün "üst, üstteki" (Eminoğlu, 2011, s. 300); Tuh. Z: üst "üst" (Atalay, 1945, s. 274), üst "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 37); King Dic: üstün "above" (Golden, 2000, s. 97), üstün "üzerinde, üstünde" (Güner, 2017, s. 129); Bül. Müş: yok.

ısırġa~ sırġa

V nüshası 3b/16-17, D nüshası 6a/7-8, K nüshası 6a/6-7: اِسِرغا: حلقَة الاذن وَ يقال سِرغا و يقَال فيهما بالصَاد

Çeviri yazı: ısırġa : ḥalaḳatu'l uẕn ve yuḳāl sırġa ve yuḳāl fihimā bi'ṣ ṣād

Çeviri: Kulağa takılan küpe aynı zamanda sırġa şeklinde ve ص ile söylenebilir.

__**Sözlükler:**__ DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ısırġaḳ "küpe" (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: ısraġa "kisminın kulağındaki halka" (Toparlı vd, 1999, s. 109); Kit. E: ıṣırġa "küpe, kulak memesine takılan" (Eminoğlu, 2011, s. 209); Tuh. Z: ısırḳa "küpe" (Atalay, 1945, s. 174), sızġa[16] "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: ısırġa "earning" (Golden, 2000, s. 304), ısırġa "küpe" (Güner, 2017, s. 63); Bül. Müş: yok.

esri

V nüshası 3b/17, D nüshası 6a/8, K nüshası 6a/7: اسْرِى: الفَهد

Çeviri yazı: esri: el fehd

Çeviri: Pars.

__**Sözlükler:**__ DLT: esri "kaplan, tekir renk, kaplan rengi" (Atalay, c.4, 1986, s. 196), esri "leopard, black and White; two colored" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 27), esri "kaplan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 645); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

esrük

V nüshası 3b/17, D nüshası 6a/8, K nüshası 6a/8: اَسْرُك: السَكران

[16] Al-Turk'un sözcük ile ilgili vermiş olduğu dipnot şöyledir: "Sayfa kenarındaki ibareden küpeye ıṣırḳa dendiği şeklinde bir açıklama vardır" (Al-Turk, 2006, s. 81).

Çeviri yazı: esrük: es sekrān

Çeviri: Sarhoş.

Sözlükler: DLT: esrük "sarhoş" (Atalay, c.4, 1986, s. 196), äsrük "sakrān" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 27), esrük "sarhoş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 646); CC: ėsrikçi "içkici, ayyaş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 704), esrikči "trunkenbold" (Grönbech, 1942, s. 94); Ter. T: esrük "sarhoş" (Toparlı vd, 2000, 106 s.); Dur. M: esür- "sarhoş olmak" (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: esrik "sarhoş" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: esrük "sarhoş, esrik" (Eminoğlu, 2011, s. 199); Tuh. Z: esrik "sarhoş" (Atalay, 1945, s. 170), esrik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: esrük "drunk" (Golden, 2000, s. 120), ėsrük "sarhoş" (Güner, 2017, s. 59); Bül. Müş: yok.

eski

V nüshası 3b/18, D nüshası 6b/9, K nüshası 6a/8: اَسْكى: العَتيق

Çeviri yazı: eski: el 'atīḳ

Çeviri: Eski.

Sözlükler: DLT: eski "eski" (Atalay, c.4, 1986, s. 195), äski "old, worn" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 27), eski "eski ve yıpranmış şey" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 645); CC: eski "eski" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 469), eski "veterus" (Grönbech, 1942, s. 94); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: eski "eski" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: eski "eski" (Eminoğlu, 2011, s. 199); Tuh. Z: ėski "eski" (Atalay, 1945, s. 170), iski "eski" (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: eski "old" (Golden, 2000, s. 122), ėski "eski" (Güner, 2017, s. 59); Bül. Müş: yok.

isi

V nüshası 3b/18, D nüshası 6b/9, K nüshası 6a/8-9: اِسيِ: الحَر

Çeviri yazı: isi: el ḥar

Çeviri: Sıcaklık.

Sözlükler: DLT: isig "sıcak" (Atalay, c.4, 1986, s. 237), isi-(mäk) "become warm" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 36), isig "sıcak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 668); CC: issi "sıcak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 486), isi/issi " heiss" (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: issi "sıcak" (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: issi "sıcak, sıcaklık" (Toparlı,

2003, s. 86); Kav. K: yok; Kit. E: isig “ısı, sıcak” (Eminoğlu, 2011, s. 214); Tuh. Z: issi “sıcak” (Atalay, 1945, s. 179), issi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: isi “hot” (Golden, 2000, s. 123), isig “sıcak” (Güner, 2017, s. 66); Bül. Müş: issi “ciepły, groący” (Zajączkowski, 1958, s. 22), issi “issi, sıcak” (Al-Turk, 2012, s. 60).

isilik

V nüshası 3b/18: اِسِلِكْ: الحمّي

Çeviri yazı: isilik: el ḥumma

Çeviri: İsilik.

D nüshası 6a/9-10: اِسِلِكْ: الحمّي و يقال لمَا اِسِتْمَا و اُشُتْمِشْ

Çeviri yazı: isilik: el humma ve yuḳāl limā ısıtma ve üşütmiş

Çeviri: İsilik, humma ve ısıtma da denir.

K nüshası 6a/9: اِسِيلِكْ: الحمّي

Çeviri yazı: isilik: el humma

Çeviri: İsilik.

Sözlükler: DLT: isiglig “sıcaklık” (Atalay, c.4, 1986, s. 237), isiglik “love” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 36), isiglik “sıcaklık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 668); CC: issilik “sıcaklık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 486), issilik “hitze” (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: isiglig “sıcaklık, hararetli” (Eminoğlu, 2011, s. 214); Tuh. Z: issilik “sıcak” (Atalay, 1945, s. 179), issilik“anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: yok; Bül. Müş: issilik “gorączka, febra” (Zajączkowski, 1958, s. 22), isilik ısılık, hastalık” (Al-Turk, 2012, s. 147).

eselik

V nüshası 3b/19, D nüshası 6a/11, K nüshası 6a/10: اَسَلِك: السَلام

Çeviri yazı: eselik: es selām

Çeviri: Selamet, salim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aş

V nüshası 3b/20: اَشْ: اَلطَعَام و هو ايضا امر مِن التعدي و من موضع مرتَفع

Çeviri yazı: aş: eṭ ṭa‘am ve huve eyżān emr min et ta‘ddī ve min mevzu‘ mürtefi‘

Çeviri: Aş, yiyecek, ve yükselmenin emir şekli “aş”.

D nüshası 6b/13: اَشْ: الطَعَام و هو موضع مِن التعدي مرتَفع

Çeviri yazı: aş: eṭ ṭa‘am ve huve mevzu‘ min et ta‘ddī mürtefi‘

Çeviri: Aş, yiyecek ve bundan yükselmek.

K nüshası 6a/12-13: اَشْ: الطعام و هو ايضا امرٌ مِن التعدي و من موضع مرتَفع

Çeviri yazı: aş: eṭ ṭa‘am ve huve eyżān emrun min et ta‘ddī ve min mevzu‘ mürtefi‘

Çeviri: Aş, yiyecek ve yükselmenin emir şekli “aş”.

Sözlükler: DLT: aş “yemek, aş” (Atalay, c.4, 1986, s. 42), āŝ “food” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 14), aş/āş “yemek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 559); CC: aş “yemek, yiyecek, aş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 425), aŝ “nohrung” (Grönbech, 1942, s. 43); Ter. T: aş “yemek” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: aş “yemek, aş” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: aş “yemek” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: aş “aş, yemek” (Eminoğlu, 2011, s. 162); Tuh. Z: aş “aş, yiysi” (Atalay, 1945, s. 143), aş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: aŝ “food” (Golden, 2000, s. 152), aş “yemek, aş” (Güner, 2017, s. 30); Bül. Müş: aŝ “jedzenie, potrowa (gotowana) (Zajączkowski, 1958, s. 9), aş “aş, yemek” (Al-Turk, 2012, s. 123).

eş

V nüshası 3b/21, D nüshası 6a/13, K nüshası 6a/13: اِشْ: اِلرفيق

Çeviri yazı: eş: er refīḳ

Çeviri: Eş, sevgili.

Sözlükler: DLT: ėş “eş, arkadaş. Genç kısmından eşi bulunan kimseye eşliġ denir” (Atalay, c.3, 1986, s. 197), ėŝ “companion” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 27), īş “eş, arkadaş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 669); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: eŝ “companion” (Golden, 2000, s. 115), ėş “karı, kocadan her biri eş” (Güner, 2017, s. 59); Bül. Müş: eŝ “towarzysz, kolega, jeden

z pary” (Zajączkowski, 1958, s. 20), eş “eş, dost, arkadaş, ikisinden biri” (Al-Turk, 2012, s. 141).

iş

V nüshası 3b/20, D nüshası 6a/14, K nüshası 6a/13: إِيش: العمَل

Çeviri yazı: iş: el ‘amel

Çeviri: İş, amel.

<u>Sözlükler:</u> DLT: iş “iş” (Atalay, c.4, 1986, s. 239), īŝ “work, bussines, matter, affair” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 36), īş “iş, amel” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 669); CC: iş “iş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 487), iŝ “werk” (Grönbech, 1942, s. 107), Ter. T: iş “iş” (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: iş “iş” (Toparlı, 2003, s. 86); Kav. K: yok; Kit. E: iş “iş, hizmet, durum, davranış” (Eminoğlu, 2011, s. 214); Tuh. Z: iş “iş” (Atalay, 1945, s. 179), iş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: iŝ “work” (Golden, 2000, s. 76), iş “iş” (Güner, 2017, s. 66); Bül. Müş: iŝ “praca, zajęcie” (Zajączkowski, 1958, s. 22), iş “iş” (Al-Turk, 2012, s. 97).

uş

V nüshası 3b/21-22: أُشْ: بمعني هَا التي للتنبيه

Çeviri yazı: uş: bi ma‘nahā elletī li’t tenbīh

Çeviri: Tenbih etmek için kullanılan bir sözcük.

D nüshası 6a/14: أُشْ: بمَعني هَا التي للتَنبِيهِ

Çeviri yazı: uş: bi ma‘nahā elletī li’t tenbīh

Çeviri: Tenbih etmek için kullanılan bir sözcük.

K nüshası 6a/14: اِشْ: بمعني ها التي للتَنبيه

Çeviri yazı: ış(?): bi ma‘nahā elletī li’t tenbīh

Çeviri: Tenbih etmek için kullanılan bir sözcük.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uş uş “öküzü suvarmak için söylenen söz” (Atalay, c.4, 1986, s. 701), oš oš “said to incite oxen to drink” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), oş oş “öküzün su içmesini teşvik için kullanılan ünlem” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 779); CC: yok;

Ter. T: oşla- “sineği kovmak, uzaklaştırmak” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: yok; Kav. K: uş “uyarı edatı” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aşaġa

V nüshası 3b/22: اشاغا: الموَضُع المنحدرو بل لتُركي اشاقا

Çeviri yazı: aşaġa: el mevżu‘ el munḥadur ve bi’t turkī aşaḳa

Çeviri: Alçak yer, dağ dibi ve Türkçe aşaḳa.

D nüshası 6a/15: اَشِن: الموضع المنحدر وَ بل لتركي اَشَقاَ

Çeviri yazı: aşan(?): el mevżu‘ el munḥadur ve bi’t turkī aşaḳa

Çeviri: Alçak yer, dağ dibi ve Türkçe aşaḳa.

K nüshası 6a/15: اشاقا[17]

Çeviri yazı: aşaḳa:

Çeviri:

Sözlükler: DLT: aşak “aşağı, dağ dibi Oğuzca” (Atalay, c.4, 1986, s. 44), âsaq “foot of mountain” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 15), aşak “Oğuzcada dağ eteği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 560); CC: yok; Ter. T: aşaġa “aşağı” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: aşaġa “aşağı, aşağıya” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: aşaġa “aşağı” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: aşaga “aşağı aşağıya” (Eminoğlu, 2011, s. 163); Tuh. Z: aşaḳ “aşak, alçak” (Atalay, 1945, s. 143), aşaḳ “alçak” (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: aŝaġa “under, below” (Golden, 2000, s. 315), aşaġa “alt, aşağı” (Güner, 2017, s. 30); Bül. Müş: aŝaγa “niżej, u dołu, w dole” (Zajączkowski, 1958, s. 9), aşaġa “aşağı” (Al-Turk, 2012, s. 197).

aşınġı yıl

V nüshası 3b/23-4a/1, D nüshası 6a/15-6b/1, K nüshası 6a/15-6b/1: اَشِنغى يِلْ: عَامَ الام الاول و يقالُ اَشِنْغِيل و المستَعمل اليوم كَشكَنيل

Çeviri yazı: aşınġı yıl: ‘ām el ām el evvel ve yuḳālū aşınġı yıl ve’l musta‘mel el yevm keşken yıl

[17] Madde başının açıklaması verilmemiştir.

Çeviri: Geçen sene, aşıngı yıl şeklinde de söylenir ve günümüzde keşken yıl da kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: aŝynγy jyl "miniene czasy, przed rokiem ubiegłym" (Zajączkowski, 1958, 9), aşıngı yıl "geçmiş zaman, geçen sene" (Al-Turk, 2012, 194).

aşaḳ

V nüshası 4a/1, D nüshası 6b/1-2, K nüshası 6b/1-2: أَشَقْ: اَلمتَواضِع

Çeviri yazı: aşaḳ: el mutevāżi'

Çeviri: Mütevazi, alçak gönüllü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: aşaġ "alçak, aşağı" (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: aşaḳ "miğfer, başlık" (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: yok; Kit. E: aşaḳ "aşağı, aşağıya" (Eminoğlu, 2011, s. 163); Tuh. Z: aşaḳ "aşak, alçak" (Atalay, 1945, s. 143), aşaḳ "alçak" (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: yok; Bül. Müş: aŝaq "niski" (Zajączkowski, 1958, s. 9), aşaḳ "alçak" (Al-Turk, 2012, s. 203).

aşuḳ

V nüshası 4a/1, D nüshası 6b/2, K nüshası 6b/2: أَشُقْ: الكَعَبْ

Çeviri yazı: aşuḳ: el ka'b

Çeviri: Aşık kemiği.

Sözlükler: DLT: aşuk "insanın aşığı, topuğu, topuk kemiği" (Atalay, c.4, 1986, s. 44), aŝuq "anklebone" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 15), aşuk "insanın ve başka şeylerin aşık kemiği" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 561); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: aşıḳ "aşık kemiği" (Atalay, 1945, s. 143), aşıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: aŝuq "anklebone" (Golden, 2000, s. 213), aşıḳ/aşuḳ "aşık kemiği" (Güner, 2017, s. 30); Bül. Müş: yok.

işik

V nüshası 4a/2-3, D nüshası 6b/3, K nüshası 6b/3: اِشِك: عتبه الباب و يكني به عن الباب

Çeviri yazı: işik: 'atbe el bāb ve yuknī bihe 'anni'l bāb

Çeviri: Kapı eşiği aynı zamanda kapıya da itlak olur.

Sözlükler: DLT: eşik "eşik" (Atalay, c.4, 1986, s. 198), eŝik "threshold" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 28), eşik "eşik" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 647); CC: ėşik "kapı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 469), eŝik "tür" (Grönbech, 1942, s. 94); Ter. T: işik "kapı" (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: yok; Kav. K: işik "kapı" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: işik "eşik, kapı, kapı ağzındaki alçak basamak" (Eminoğlu, 2011, s. 215); Tuh. Z: işik "eşik" (Atalay, 1945, s. 179), işik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 127); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

eşek

V nüshası 4a/3, D nüshası 6b/3, K nüshası 6b/3: أَشَكْ: الحِمَار

Çeviri yazı: eşek: el ḥımār

Çeviri: Eşek.

Sözlükler: DLT: eşgek "eşek" (Atalay, c.4, 1986, s. 197), äŝgäk/ äŝɣäk "donkey" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 28), eşgek "eşek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 646); CC: ėşek "eşek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 487), eşek "esel" (Grönbech, 1942, s. 94); Ter. T: eşek "eşek" (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: eşek "eşek" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: eşek "eşek" (Eminoğlu, 2011, s. 199); Tuh. Z: eşek "eşek" (Atalay, 1945, s. 170), eşek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: eŝek "donkey" (Golden, 2000, s. 166), ėşek "eşek" (Güner, 2017, s. 59); Bül. Müş: yok.

işkik

V nüshası 4a/1, D nüshası 6b/4, K nüshası 6b/4-5: إِشكِكْ: المجداف و لم يعرف شيخِنا فخرالدين هزه اللِفظة

Çeviri yazı: işkik: el mucdāf ve lemm ya'rif şeyẖunā faẖreddīn hezehe el lafẓa

Çeviri: Kürek, şeyhimiz Fahreddin lafzen söylemiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ėşkik "gemi küreği" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 704), eŝkik "ruder" (Grönbech, 1942, s. 95); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: eşgük "gemi küreği" (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: işkik "kürek" (Atalay, 1945, s. 180), işkik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 155); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aşnu

V nüshası 4a/4: اشنو: القَدِيم منَ الزمَان

Çeviri yazı: aşnu: el ḳadīm min ez zamān

Çeviri: Geçmiş zaman.

D nüshası 6b/5: اَشن: القدِيم منَ الزمَان

Çeviri yazı: aşan: el ḳadīm min ez zamān

Çeviri: Geçmiş zaman.

K nüshası 6b/5: أَشْنُو: القَديم من الزمان

Çeviri yazı: aşnu: el ḳadīm min ez zamān

Çeviri: Geçmiş zaman.

Sözlükler: DLT: aşnu "önce, evvel" (Atalay, c.4, 1986, s. 43), aŝnu "qabla" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 14), aşnu "önce" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 561); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: aşnu "önce, evvel" (Eminoğlu, 2011, s. 163); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ışıḳ

V nüshası 4a/4-5, D nüshası 6b/5, K nüshası 6b/5-6: إشِقْ: الضو و الشُعَاعُ

Çeviri yazı: ışıḳ: eż żav ve eş şu'a'

Çeviri: Işık, ziya.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ışık "ışık" (Atalay, 1945, s. 174), ışıẖ/ışıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: yok; Bül. Müş: yŝyq "światła, blask, miejsce, błyszczące" (Zajączkowski, 1958, 56), ışıḳ "ışık, ziya, nur" (Al-Turk, 2012, s. 58).

ışḳun

V nüshası 4a/5, D nüshası 6b/5-6, K nüshası 6b/6: اِشْقُن: الربيَاس

Çeviri yazı: ışḳun: er ribyās

Çeviri: Işkın otu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ışgun “Farsça’sı aşhun arabçası الرِبيَاس olan bitki” (Atalay, c.4, 1985, s. 221), iš$_{\gamma}$un “rhubarb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 37), ışgun “ışkın, ravent, karabuğdaygillerden otsu bir bitki (Rheum ribes)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 658); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uşaḳ

V nüshası 4a/5, D nüshası 6b/6, K nüshası 6b/6: أُشَقْ: الصِغَار جدّا

Çeviri yazı: uşaḳ: eṣ ṣıġār cidden

Çeviri: Küçük çocuk.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uşaḳ “küçük, ufak” (Atalay, c.4, 1986, s. 770), ûšaq “small oγlān” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 56), uşak “küçük” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 925); CC: uşak “dedikodu, laf taşıma” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 864), ûšax “klein” (Grönbech, 1942, s. 267); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uşaḳ “ufak, küçük, kırıntı, parça” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

işim~yişim

V nüshası 4a/6: إِشِمْ: الراتاق

Çeviri yazı: işim: er ratāḳ

Çeviri: Baldırlık.

D nüshası 6b/7: اِشْمِر: الراتاق

Çeviri yazı: işmir: er ratāḳ

Çeviri: Baldırlık.

K nüshası 6b/7: اِشْمِ: الراناق[18]

Çeviri yazı: işim: er ranāḳ

Çeviri: Baldırlık.

---

[18] Muhtemelen t harfinin noktalarından biri silinmiş veyahut müstensih hatası olabilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: işim “baldıra çekilen potur” (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: iŝim “gaiters, breeches, greaves” (Golden, 2000, s. 159), işim “iç donu” (Güner, 2017, s. 66); Bül. Müş: yok.

aşlıḳ

V nüshası 4a/6, D nüshası 6b/7, K nüshası 6b/8: اَشِلْق: القمح

Çeviri yazı: aşlıḳ: el ḳamḥ

Çeviri: Buğday.

Sözlükler: DLT: aşlık “aşevi, mutfak” (Atalay, c.4, 1986, s. 43), āŝliq “wheat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 14), aşlık “mutfak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 560); CC: aşlık “buğday” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 426), aŝlyq “korn, getreide” (Grönbech, 1942, s. 44); Ter. T: yok; Dur. M: aşlıḳ “yemeklik buğday vb” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: yok; Kit. E: aşlıḳ “yiyecek, buğday, zahire” (Eminoğlu, 2011, s. 163); Tuh. Z: aşlık “aş olabilecek her şey, hele evinli bitkiler” (Atalay, 1945, s. 143), aşlıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: aŝlyq “zboże” (Zajączkowski, 1958, s. 9), aşlıḳ “aşlık, buğday” (Al-Turk, 2012, s. 109).

aşḳaḳ

V nüshası 4a/7, D nüshası 6b/7, K nüshası 6b/8: اَشْقَق: السَّاق

Çeviri yazı: aşḳaḳ: es sāḳ

Çeviri: Baldır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: aşgaḳ “baldır ile ökçe arasındaki sinirler” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uş

V nüshası 4a/8, D nüshası 6b/9, K nüshası 6b/10: أوصْ: العَقل

Çeviri yazı: uş: el ‘aḳl

Çeviri: Us, akıl.

<u>Sözlükler:</u> DLT: us “hayır ile şerri ayırt ediş” (Atalay, c.4, 1986, s. 669), us “discrimination between good and evil” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 55), us “Oğuzcada hayrı ve şerri birbirinden ayırma” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 924); CC: us “akıl” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 590), us “vernunft, verstandigkeit” (Grönbech, 1942, s. 267); Ter. T: uṣ “akıl” (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: us “akıl” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: us “akıl” (Atalay, 1945, s. 271), uṣlı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: uslu “intelligent” (Golden, 2000, s. 266), uslu “akıllı” (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: yok.

aṣ

V nüshası 4a/9, D nüshası 6b/9-10, K nüshası 6b/10-11: اَاص: نوع مِنَ الاعاجم

Çeviri yazı: aṣ: nev‘ mine’l ā‘cem

Çeviri: Arapların dışındaki bir boy.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aṣnu

V nüshası 4a/10, D nüshası 6b/11, K nüshası 6b/12-13: اَصنُو: المدَلَّل

Çeviri yazı: aṣnu: el mudellel

Çeviri: Şımarık.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aṣıġ ve aṣlam

V nüshası 4a/11, D nüshası 6b/12, K nüshası 6b/13-14: اصيغ و اصلم: هما بمعنيَ الفَايدَه

Çeviri yazı: aṣıġ ve aṣlam: humā bi ma‘na el fāīde

Çeviri: Kar ve kazanç anlamında bir sözcüktür.

<u>Sözlükler:</u> DLT: asıġ “kazanç, fayda” (Atalay, c.4, 1986, s. 40), asiγ “profit” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 14), asıg “kör, fayda, yarar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 559); CC: asık “fayda, yarar” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 638), asyx “nutzen, vorteil” (Grönbech, 1942, s. 43); Ter. T: aṣıġ “kazanç” (Toparlı vd, 2000, s. 88); Dur. M: ıṣıġ “kâr,

kazanç" (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: yok; Kit. E: asıġ "yarar, fayda, kazanç, çıkar" (Eminoğlu, 2011, s. 162); Tuh. Z: assıla- "kâr etmek faydalanmak" (Atalay, 1945, s. 142), aṣlamladı[19] "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 132); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oṣurmaḳ

V nüshası 4a/12: أُصُرْمَق: الضُراطُ و الفُسَاء

Çeviri yazı: oṣurmaḳ: eż żurrāṭ ve'l fusā'

Çeviri: Osurmak ve gaz çıkarmak.

D nüshası 6b12-13: أُصُرْمَق: الضراطوَ الفُسَاءُ

Çeviri yazı: oṣurmaḳ: eż żurrāṭ ve'l fusā'

Çeviri: Osurmak ve gaz çıkarmak.

K nüshası 6b/14-15: أُصُرْمَقْ: الضُراطُ و الفُسَاد مشترك بينهما

Çeviri yazı: oṣurmaḳ: eż żurrāṭ ve'l fusād müşterek beynahumā

Çeviri: Osurmak ve gaz çıkarmak sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: osruk "osuruk" (Atalay, c.4, 1986, s. 443), osruq "fort" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), osruk "osuruk" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 778); CC: ossur- "yellenmek, osurmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 790), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: osır- "osurmak" (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: osur- "osurmak, yellenmek" (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: osruk "osuruk" (Atalay, 1945, 223); King Dic: usurmaq "fort" (Golden, 2000, s. 215), osurmaḳ "osuruk" (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: yok.

ıṣra

V nüshası 4a/13: إصْرَا: اَقْصِي

Çeviri yazı: ıṣra: āḳṣī

Çeviri: Uzak.

D nüshası: yok.

---

[19] Al-Turk'un sözcük ile ilgili verdiği dipnotta şu bilgiler yer almaktadır: "Sayfa kenarında (gayn nun mim) aṣṣıladı kelimeleri de görülmektedir." (Al-Turk, 2006, s. 132).

K nüshası 6b/15: اِصْرَا: اَقْصِي

Çeviri yazı: ışra: āķṣī

Çeviri: Uzak.

Sözlükler: DLT: isre "aşağı, sonra" (Atalay, c.4, 1986, s. 126), isra>asra "beyond" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 14), isre "oradan aşağı olan, sonra aşağı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 669); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aṭ

V nüshası 4a/13, D nüshası 6b/15, K nüshası 7a/2: اَطْ: الفَرَس

Çeviri yazı: aṭ: el faras

Çeviri: At.

Sözlükler: DLT: at "at" (Atalay, c.4, 1986, 34), at "horse" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 15), at "at, kısrak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 561); CC: at "binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı hayvan, at" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 426), at "pferd" (Grönbech, 1942, s. 44); Ter. T: at "at" (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: aṭ "at" (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: aṭ "at" (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: aṭ "at, binek hayvanı" (Eminoğlu, 2011, s. 163); Tuh. Z: at "at" (Atalay, 1945, s. 143), aṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: aṭ "horse(s)" (Golden, 2000, s. 165), aṭ "binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı hayvan, at (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: yok.

aṭlu

V nüshası 4a/13: اَطْلُو: الفَارس

Çeviri yazı: aṭlu: el fāris

Çeviri: Atlı, atlı süvari.

D nüshası: yok.

K nüshası 7a/2: اَطْلُو: الفَارس اي ذو الفرس

Çeviri yazı: aṭlu: el fāris ey ẕū el faras

Çeviri: Atlı, atlı süvari.

Sözlükler: DLT: atlıġ “atlı adam” (Atalay, c.4, 1986, s. 46), atliγ “fāris” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 15), atlıg “atlı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 564); CC: atlu “ata binen, atlı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 427), atlu “beritten” (Grönbech, 1942, s. 45); Ter. T: aṭlu “atlı” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: aṭlıġ “atlı, süvari” (Eminoğlu, 2011, s. 164); Tuh. Z: atlı “atlı” (Atalay, 1945, s. 143), aṭlı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: aṭlıġ “horseman” (Golden, 2000, s. 120), atlıġ/aṭlıġ “atlı, süvari” (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: yok.

oṭ

V nüshası 4a/14, D nüshası 6b/15, K nüshası 7a/3: أُوُط: النار

Çeviri yazı: oṭ: en nār

Çeviri: Ateş.

Sözlükler: DLT: ot “ateş” (Atalay, c.4, 1986, s. 444), ōt “fire” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), ōt/ ot “ateş, alev” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 779); CC: ot “ateş, od” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 535), ot “fever” (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: oṭ “ateş” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: oṭ “ateş” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: oṭ “ateş” (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: yok; King Dic: oṭ “fire” (Golden, 2000, s. 147), oṭ “ateş” (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: oṭ “ogień” (Zajączkowski, 1958, s. 36), oṭ “ateş, ot, ilaç” (Al-Turk, 2012, s. 80).

oṭluk

V nüshası 4a/14-15, D nüshası 6b/15, K nüshası 7a/3-4: اطلق: الزناد لَحِقَت لُق للا عداد

Çeviri yazı: oṭluḳ: ez zanād laḥikatu luḳ lil āʻdād

Çeviri: Ateş yakmaya yarayan nesne luk isim yapım ekidir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: otluk “çakmak taşı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 536), otluq “esse” (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: oṭluġ “ateşli, yanan” (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: otluk “çakmak” (Atalay, 1945, s. 223), oṭluḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 101); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oṭun

V nüshası 4a/15, D nüshası 7a/1, K nüshası 7a/4: أُطُنْ: الحِطَب

Çeviri yazı: oṭun: el ḥıṭab

Çeviri: Odun.

<u>Sözlükler:</u> DLT: otunğ "odun" (Atalay, c.4, 1986, s. 446), otuŋ "firewood" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 44), otuŋ "odun" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 780); CC: yok; Ter. T: odun "odun" (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: odun "odun" (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: oṭun "odun" (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: otun "odun" (Atalay, 1945, s. 223), oṭun "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: odun "firewood" (Golden, 2000, s. 254), odun "odun" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: otun "drzewo na opeł" (Zajączkowski, 1958, s. 36), oṭun "odun" (Al-Turk, 2012, s. 80).

oṭaḳ

V nüshası 4a/15, D nüshası 7a/1-2, K nüshası 7a/4: أُطَقْ: يُعَبّرُ به عن الخيمَة وَ الوَاطن في البريّه يقولون أُطَقِنقِي اي اينَ منزلُكَ

Çeviri yazı: oṭaḳ: yu'abbir bih 'anni'l ḫayme ve'l vāṭan fī'l berriye yaḳūlūn oṭaḳın ḳanı ey eyn munzelik

Çeviri: Otak, çadır, ve kara üzerindeki vatan demektir ve birine otağın nerde sorusu için "oṭaḳın ḳanı" sorulur.

<u>Sözlükler:</u> DLT: otaġ "otağ" (Atalay, c.3, 1986, s. 444), otāγ "tent" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 44), otag "çismir"(Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 779); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oṭuv~ oṭraç

V nüshası 4a/16-17: أُطُوْ: بلغَة طُقْصِباَ الجزيره و بلغه غيرهمُ أُطرَجْ

Çeviri yazı: oṭuv: bi'l luġati'ṭ ṭoḳṣoba el cezīre ve bi'l luġa ġayri him oṭraç

Çeviri: Toksoba lehçesinde ada diğer lehçelerde ise otraç şeklindedir.

D nüshası 7a/2-3: أُطُوْ: بلغة طَقْصَباَ الجزيرة و بلغه غيرهمُ أَطرَجْ

Çeviri yazı: oṭuv: bi'l luġati'ṭ ṭoḳṣoba el cezīre ve bi'l luġa ġayri him aṭraç

Çeviri: Toksoba lehçesinde ada, diğer lehçelerde ise atraç şeklindedir.

K nüshası 7a/6: أُطُوْ: بلغَة طُقْصُباَ الجزيره و بلغه غيرهمُ أُطرَجْ

Çeviri yazı: oṭuv: bi'l luġati'ṭ ṭoḳṣoba el cezīre ve bi'l luġa ġayri him oṭraç

Çeviri: Toksoba lehçesinde ada, diğer lehçelerde ise otraç şeklindedir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: atov "ada, büyük ada" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 642), atov "ınsel" (Grönbech, 1942, s. 45); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: oṭraĉ "wyspa" (Zajączkowski, 1958, s. 36), otraç "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 90).

oṭ

V nüshası 4a/17, D nüshası 7a/3, K nüshası 7a/6-7: أطْ: الدَوَاء

Çeviri yazı: oṭ: ed devā'

Çeviri: Deva, ilaç.

Sözlükler: DLT: ot "ilaç" (Atalay, c.4, 1986, s. 444), ot "plant, fodder, medicine, poision" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), ot "ot, bitki, yulaf" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 779); CC: ot "yabanî bitki, ot" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 535), ot "kraul" (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: oṭ "ot, ilaç" (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: oṭ "deva, ilaç" (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: ot "ilaç yerine kullanılan ot, ağız otu" (Eminoğlu, 2011, s. 260); Tuh. Z: ot "ilaç" (Atalay, 1945, s. 223), oṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 92); King Dic: oṭ "grass" (Golden, 2000, s. 141), oṭ "ot" (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: oṭ "ziele lecznicze, lekarsłwo, driakiew" (Zajączkowski, 1958, s. 36), oṭ "ot, ilaç" (Al-Turk, 2012, s. 95).

oṭçı/oṭacı

V nüshası 4a/18, D nüshası 7a/3, K nüshası 7a/7: أطَجِى: الطَبِيبْ

Çeviri yazı: oṭçı/oṭacı: eṭ ṭabīb

Çeviri: Doktor, devacı, tabip.

Sözlükler: DLT: otaçı "hekim" (Atalay, c.4, 1986, s. 444), otāci "doctor" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), otaçı "tabip" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 779); CC: otaçı "hekim, cerrah" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 535), otaĉy "arzt" (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: oṭaçı "doktor, tabip" (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: otaçı "hekim" (Atalay, 1945, s. 223), oṭaçı "anlam verilmemiş" (Al-Turk,

2006, s. 120); King Dic: otajı “physician, doctor” (Golden, 2000, s. 321), otaçı “doktor” (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: yok.

oṭuv/uṭuv

V nüshası 4a/18: أُطُوْ: ظِفر

Çeviri yazı: oṭuv/uṭuv: ẓıfr

Çeviri: Tırnak.

D nüshası 7a/3-4: أُطُوْ: ظَفِر

Çeviri yazı: oṭuv/uṭuv: ẓafir

Çeviri: Tırnak(lar).

K nüshası 7a/7: أُطُوْ: ظَفِر الحمل الخصي[20]

Çeviri yazı: oṭuv/uṭuv: ẓafir el ḥaml el ḥassī

Çeviri: Tırnak(lar).

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aṭın

V nüshası 4a/18: اَطِنْ: الجمَلْ الخَصِي

Çeviri yazı: aṭın: el cemelu’l ẖaṣiyyū

Çeviri: İğdiş edilmiş deve.

D nüshası 7a/4: اَطِنْ: الجَمَلْ الخَصِيُّ

Çeviri yazı: aṭın: el cemel’ul ẖaṣiyyū

Çeviri: İğdiş edilmiş deve.

K nüshası: Gerekli açıklama yukarıdaki madde başının dipnotunda verilmiştir.

---

[20] aṭın madde başının açıklaması oṭuv madde başında verilmiş, aṭın madde başı ise verilmemiştir.

Çeviri yazı:

Çeviri:

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oṭuz

V nüshası 4a/18, D nüshası 7a/4, K nüshası 7a/7-8: أُطُزْ: الثَلاَثون

Çeviri yazı: oṭuz: es̱ s̱alās̱ūn

Çeviri: Otuz sayısı.

Sözlükler: DLT: ottuz “otuz” (Atalay, c.4, 1986, s. 446), ottuz “thirty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 44), ottuz “otuz, üçer defa, üçer üçer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, s. 2014, 180); CC: otuz “otuz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 790), otuz “dreissig” (Grönbech, 1942, s. 180); Ter. T: otuz “otuz (sayı)” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: oṭuz “otuz sayısı” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: oṭuz “otuz sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: oṭuz “otuz sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 120); Tuh. Z: otuz “sayıda otuz” (Atalay, 1945, s. 224), oṭuz “otuz” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: otuz “thirty” (Golden, 2000, s. 193), otuz/oṭuz “otuz” (Güner, 2017, s. 97); Bül. Müş: oṭuz “trzydzieści” (Zajączkowski, 1958, s. 36), oṭuz “otuz” (Al-Turk, 2012, s. 131).

uġan

V nüshası 4a/19, D nüshası 7a/6, K nüshası 7a/9: أُغَن: الله

Çeviri yazı: uġan: Allah

Çeviri: Allah.

Sözlükler: DLT: uġan “her şeye gücü yeten, kadir” (Atalay, c.4, 1986, s. 686), uγan “qādir” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 151), ugan “iş yapmaya muktedir olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 917); CC: yok; Ter. T: oğan “yaradan, Allah” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aġurçuḳ

V nüshası 4a/21, D nüshası 7a/7, K nüshası 7a/10-11: اَغُرْجُقْ: الشَطرنج و النرد

Çeviri yazı: aġurçuḳ: eş şaṭranc ve’n nerd

Çeviri: Satranç ve dama oyunu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aġ

V nüshası 4a/21, D nüshası 7a/8, K nüshası 7a/11: أاغ: الشبكه للسمك

Çeviri yazı: aġ: eş şebeke li’s semek

Çeviri: Balık ağı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ag “iplik, sicim, tel vb. ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü, ağ” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 414), aγ “netz” (Grönbech, 1942, s. 28); Ter. T: aġ “balık ağı” (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: aġ “ağ” (Atalay, 1945, s. 136), aw[21] “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: aġ “net” (Golden, 2000, s. 102), aġ “ağ” (Güner, 2017, s. 24); Bül. Müş: aγ “sieć, sieci” (Zajączkowski, 1958, s. 6), aġ “ağ” (Al-Turk, 2012, s. 87).

aġ

V nüshası 4a/22, D nüshası 7a/8, K nüshası 7a/11-12: االغْ: سرَج السروَال

Çeviri yazı: aġ: saracu’a sarvāl

Çeviri: Şalvarın iki bacağı arasındaki boşluk.

Sözlükler: DLT: aġ “iki bacak arasındaki boşluk” (Atalay, c.4, 1986, s. 8), āγ “space between the thighs” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), āg “iki bacak arasındaki boşluk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 542); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

uġ

V nüshası 4a/22-23: اوُغْ:عُود مِن عيدَان الخِركاه اللتي تعزز قبتها يقال مِنه اغلدى اى عززهَا

[21] Al-Turk’un sözcük ile ilgili verdiği dipnot şu şekildedir: “Sayfa kenarında aġ kelimesi görülmektedir.” (Al-Turk, 2006, s. 110).

Çeviri yazı: uġ: ‘avd min ‘aydān el ḫırkah elletī ta‘zuz ḳabtihā yuḳāl minhe uġladı ey ‘azazhā

Çeviri: Fars tarzında yapılmış ve kubbeyi ayakta tutmaya yarayan direk.

D nüshası 7a/8-9: أُغْ:عُود مِن عيدان الخِركاه اللتي تعزز قبتها يقال مِنه أُغلدِى اى عَززهَا

Çeviri yazı: uġ: ‘avd min ‘aydān el ḫırkāh elletī ta‘zaz ḳabtihā minhe uġladı ey ‘azazha

Çeviri: Fars tarzında yapılmış ve kubbeyi ayakta tutmaya yarayan direk.

K nüshası 7a/12-13: اوُغْ:عُود مِن عيدان الخِركاه اللتي تعززفي قبتها يقال منه أُغْلَدِى اى عززهَا

Çeviri yazı: uġ: ‘avd min ‘aydān el ḫırkah elletī ta‘zuz fī ḳabtihā yuḳāl minhe uġladı ey ‘azazhā

Çeviri: Fars tarzında yapılmış ve kubbeyi ayakta tutmaya yarayan direk.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uğ “çadırın üst yanındaki köşelerden her biri” (Atalay, c.4, 1986, s. 686), ū$_γ$ “rib (tent)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 52), ūg “çadırın üst kısmındaki kirişlerden her biri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 917); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: iv oqı “tent beam” (Golden, 2000, s. 252), oḳ “çadır direği” (Güner, 2017, s. 95); Bül. Müş: yok.

ıġ

V nüshası 4a/23-24-4b/1: إِغْ: طَرَفَ الشعرة الى لفلاف القمح و الشعير

Çeviri yazı: ıġ: ṭarafu’ş şa‘ratu ile leflef el ḳamh ve’ş şa‘īr

Çeviri: Buğday başağı.

D nüshası 7a/10: اِغْ: طرف الشعَرة الى لفلاف القمح وَ الشعير

Çeviri yazı: ıġ: ṭarafu’ş şa’ratu ile leflef el ḳamḥ ve’ş şa‘īr

Çeviri: Buğday başağı.

K nüshası 7a/13-16: إِغْ: طَرَفَ الشعرة الى لغلاف اَغْشَامْ المغرب اَغُنْدِي غمي خر اوُغْرَشْدِي صادف اَغْسُرِدِي عطس القمح و الشعير

Çeviri yazı: ıġ: ṭarafu’ş şa‘ratu ile el ġulāf aġşam el maġrib aġındı ġamm ḥarr uġraşdı ṣadāf agsırdı ‘aṭṭas el ḳamh ve’ş şa‘īr

Çeviri: Buğday başağı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oġrı/uġrı

V nüshası 4b/5, D nüshası 7a/14, K nüshası 7b/5: أُغْرِي: اللَصْ

Çeviri yazı: oġrı/uġrı: el laṣ

Çeviri: Hırsız.

Sözlükler: DLT: oġrı “hırsız, uğru” (Atalay, c.4, 1986, s. 425), oγri “thief” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 39), ogrı “hırsız” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 771); CC: ogur “hırsız” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 784), oγrı/oγur “dieb” (Grönbech, 1942, s. 173); Ter. T: oġrı “hırsız” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: oġrı “hırsız” (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: oġrı “hırsız” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: oġrılıḳ “hırsızlık” (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: ugru “uğru, hırsız” (Atalay, 1945, s. 269), uġrı[22] “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oġ

V nüshası 4b/5-7, D nüshası 7a/14-15- 7b/1, K nüshası 7a/6-8: أُغْ: خال فارغ يُقال بَي أُغْمُدُر اي الا مير في الخالوة وَ يقال تيرمنَ أُغْمُدُر اَى الطاحونه خَالِيه

Çeviri yazı: oġ: ḫāl fāriġ yuḳāl bey oġ mudur ey el emīr fī’l ḫālve ve yuḳāl tirmen oġ mudur ey eṭ ṭāḥūna ḫālīye

Çeviri: Boş olma (müsaitlik olma durumu) durumu “bey og mudur” diyerek emir halvette midir diye sorulur ve ayrıca değirmen boş mu diye “teyirmen og mudur” diye sorulur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: oġ “kefillik, borçlanma, borcu, üzerine olma durumu” (Eminoğlu, 2011, 251); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

---

[22] “Bu kelimenin içinde iki kelime yazılmaktadır. Kelimenin /r/ harfi hem esreli hem de ötrelidir. Buna göre, bu kelimeyi hem uğrı hem de uğru okumak gerekir.” (Al-Turk, 2006, s. 79).

oġlaḳ

V nüshası 4b/7, D nüshası 7b/1, K nüshası 7a/8: أُغلَقْ: العَنَاق

Çeviri yazı: oġlaḳ: el ʻanāḳ

Çeviri: Oğlak.

Sözlükler: DLT: oġlaḳ "oğlak" (Atalay, c.4, 1986, s. 422), oγlaq "kid" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 39), oğlak "oğlak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 770); CC: ogulak "oğlak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 532), oγulaq "zicklein" (Grönbech, 1942, s. 174); Ter. T: oġlaḳ "oğlak" (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: oġlaḳ "oğlak" (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: yok; Kit. E: oġlaḳ "oğlak, keçi yavrusu" (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: oġlaḳ "oğlak" (Atalay, 1945, s. 220), oġlaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: oğlaq "kid, young billy goat" (Golden, 2000, s. 167), oġlaḳ "keçi yavrusu, oğlak" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: oγlaq "kożlą" (Zajączkowski, 1958, s. 35), oġlaḳ "oğlak, keçi yavrusu" (Al-Turk, 2012, s. 122).

oġlan

V nüshası 4b/7, D nüshası 7b/1, K nüshası 7a/8: أُغْلَنْ: اَلغُلاَم

Çeviri yazı: oġlan: el ġulām

Çeviri: Küçük çocuk.

Sözlükler: DLT: oġlan "oğullar" (Atalay, c.4, 1986, s. 423), oγlān "oγullār" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 38), oglan "oğlan, çocuk" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 770); CC: oglan "çocuk, bebek, evlat, kız, genç kız" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 783), oγlan "kind und junger" (Grönbech, 1942, s. 173); Ter. T: oġlan "oğlan, çocuk" (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: oġul "oğul" (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: oġul "evlat, çocuk, erkek çocuk" (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: oglan "oğlan" (Atalay, 1945, s. 220), oġlannı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 226); King Dic: oġlan "boy" (Golden, 2000, s. 110), oġlan "erkek çocuk, erkek köle çocuk" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: oγlan "syn, dziecko" (Zajączkowski, 1958, s. 35), oġlan "oğul, çocuk" (Al-Turk, 2012, s. 137).

oġul

V nüshası 4b/7-8, D nüshası 7b/1-2, K nüshası 7a/8-9: أُغُلْ: الابن وَ بِا لقِبجَاقى أوُلْ

Çeviri yazı: oğul: el ıbn ve bil ḳıbcāḳī uvul

Çeviri: Oğul, oğlan Kıpçakça uvul.

Sözlükler: DLT: oğul "oğul, herhangi bir çocuğa da "oğul" denir" (Atalay, c.4, 1986, s. 425), oγul "son, baby or boy" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 38), ogul/ogıl "oğul, çocuk" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 771); CC: ogul "evlat, oğul" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 532), oγul/ovul "sohn" (Grönbech, 1942, s. 173); Ter. T: oğul "oğul" (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: oğul "oğul" (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: oğul "evlat, çocuk, erkek çocuk" (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: ogul "oğul" (Atalay, 1945, s. 220), owul/oğul "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: oğul "son" (Golden, 2000, s. 231), oğul "erkek evlat, oğul" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: oγul "syn" (Zajączkowski, 1958, s. 35), oğul "oğul" (Al-Turk, 2012, s. 138).

ağıl

V nüshası 4b/8-9: اَغِلْ: الحظِيرَة يقالُ لحظِيرة الغَنَم قُويْنْ اَغِلي و يقال اىَ اَغِلنْدى اى القَمَر صَارَذا هَالةِ تشبهَا بالحظيره

Çeviri yazı: ağıl: el ḥażīre yuḳāl li ḥażīre el ġanem ḳoyun ağılı ve yuḳāl ey el ḳamar ṣāraẕā hālleti teşbihā bil ḥażīre

Çeviri: Ağıl, koyunların olduğu yer için koyun ağılı denir ve (ayrıca ay ağıllandı) denilerek benzetme yapılır.

D nüshası 7b/2-3: اَغِلْ: الحظِيرة يقالُ حظِيرة الغَنَم قُويْنْ اَغِلي و يُقال اَىْ اَغِلنْدى اى القَمَر صَارَذا هَالةِ تشبهَا بالحظيره

Çeviri yazı: ağıl: el ḥażīre yuḳāl ḥażīretu'l ġanem ḳoyun ağılı ve yuḳāl ey ağıllandı ey el ḳamar ṣāraẕā halleti teşbihā bil ḥażīre

Çeviri: Ağıl, koyunların olduğu yer için koyun ağılı denir ayrıca ay ağıllandı denilerek benzetme yapılır.

K nüshası 7a/9-11: اَغِلْ: الحظِيرَة يقالُ لحظِيرة الغَنَم قُويْنْ اَغِلي و يقال اىَ اَغِلنْدى اى القَمَر صَارَذا هَالةِ تشبهَا بالحظيره

Çeviri yazı: ağıl: el ḥażīre yuḳāl li ḥażīre el ġanem ḳoyun ağılı ve yuḳāl ey el ḳamar ṣāraẕā hālleti teşbihā bil ḥażīre

Çeviri: Ağıl, koyunların olduğu yer için koyun ağılı denir ve ayrıca (ay ağılandı denilerek) benzetme yapılır.

Sözlükler: DLT: ağıl "koyun yatağı. Oğuzlarca koyun pisliği" (Atalay, c.4, 1986, s. 9), aγil "sheepfold" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), agıl "ağıl" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 542); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ıġlıḳ

V nüshası 4b/10, D nüshası 7b/4, K nüshası 7a/11-12: إِغْلِقْ: الرَّباب الذي يُغَنّي بهِ

Çeviri yazı: ıġlıḳ: er rabāb elleẕī yuġannī bih

Çeviri: Rebap kendisiyle şarkı söylenen nesne.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ıḳlıḳ "saz" (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ıklık "bir çeşit çalgı, saz" (Atalay, 1945, s. 174), oluḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aġurşaḳ

V nüshası 4b/11: اَغُرْشَقْ: يقَالهُ المِغْزل وَ كُل مَا يشبه يُسَمي اَغُرْشَقْ

Çeviri yazı: aġurşaḳ: yuḳāl el mıġzal ve kulla mā yeşbeh yusemmi aġurşaḳ

Çeviri: Ağırşak ve buna benzeyen bütün nesnelere aynı isim verilir.

D nüshası : أُغُرْشَقْ: يقَالةَ المِغْزل وَ كل مَا يشبه يسَمي أُغُرْشَقْ

Çeviri yazı: oġurşaḳ: yuḳāl el mıġzal ve kulla mā yeşbeh yusemmī oġurşaḳ

Çeviri: Ağırşak ve buna benzeyen bütün nesnelere bu isim verilir.

K nüshası 7a/12-13: اَغُرْشَقْ: يقَالهُ المِغْزل وَ كُل مَا يشبه يُسَمي اَغُرْشَقْ

Çeviri yazı: aġurşaḳ: yuḳāl el mıġzal ve kulla mā yeşbeh yusemmi aġurşaḳ

Çeviri: Ağırşak ve buna benzeyen bütün nesnelere aynı isim verilir.

Sözlükler: DLT: aġurşaḳ "ağırşak" (Atalay, c.4, 1986, s. 13), aγirŝuq "spindle whorl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), agırşuk "ağırşak, iğin halkası" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 543); CC: yok; Ter. T: aġırşaḳ "ağırşak, iplik eğrilecek iğne takılan tahta" (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: aġırşaḳ "yün, iplik eğrilen iği ağırlaştırmak için alt ucuna geçirilen yarım küre ağaç" (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: yok; Kit. E: aġırşaḳlan- "yuvarlaklaşmak, kabarıp büyümek" (Eminoğlu, 2011, s. 156); Tuh. Z: agırçak "ağorşak" (Atalay, 1945, s. 136), awurçuḳ/aġırçaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ağır

V nüshası 4b/11, D nüshası 7b/5, K nüshası 7a/13: أَغِرْ: الثَّقِيل

Çeviri yazı: aġır: es̱ s̱aḳīl

Çeviri: Ağır.

Sözlükler: DLT: aġır "ağır" (Atalay, c.4, 1986, s. 9), aγir/aγīr "heavy, expensive" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), agır "ağır, yavaş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 542); CC: agır "tartıda çok çeken, hafif karşıtı, ağır" (Argunşah ve Güner, s. 2015, 415), aγyr "gewicht" (Grönbech, 1942, s. 29); Ter. T: aġır "ağır" (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: aġır "ağır" (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: aġır "ağır" (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: aġır "ağır, tartıda çok çeken, güç, zahmetli, sert, kötü, değerli" (Eminoğlu, 2011, s. 156); Tuh. Z: agır "ağır" (Atalay, 1945, s. 136), awur/aġır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, 76); King Dic: aġır "heavy" (Golden, 2000, s. 121), aġır "hafif olmayan, ağır" (Güner, 2017, s. 24); Bül. Müş: yok.

oġurlu

V nüshası 4b/12, D nüshası 7b/6, K nüshası 7a/14: أَغُرْلُو: ذوُ يَمِن

Çeviri yazı: oġurlu: z̠ū yemin

Çeviri: Uğurlu.

Sözlükler: DLT: oġur "hayır ve bereket" (Atalay, c.4, 1986, s. 427), uγur "time, reign, opportunity" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 52), ugur "bir işte imkân ve fırsat"

(Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 918); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ağuz

V nüshası 4b/12-13, D nüshası 7b/6-7, K nüshası 7a/15: اَغُزْ: اَلِلبَا وَ بالقَبجَاقي مكان الغين الواو

Çeviri yazı: aġuz: el libā ve bil ḳıbcāḳī mekānu'l ġaynu'l vāv

Çeviri: Ağız sütü, ilk sütü Kıpçakçada ġayn sesi ile değil vav ile telaffuz edilir.

Sözlükler: DLT: aguz "ağız, inek veya koyun doğurduktan sonra ilk gelen süt" (Atalay, c.4, 1986, s. 10), aγuž/aγuz "beestings" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), aguj/aguz "ağız (ilk süt)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2 s. 014, 545); CC: yok; Ter. T: aġuz oġlan "süt emen çocuk" (Toparlı vd, 2000, s. 86); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: avuz "ilk süt, ağız" (Atalay, 1945, s. 145), awuz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: yok; Bül. Müş: avuz "ferment, podpuszczka do kwaszenia mleka" (Zajączkowski, 1958, s. 9), awuz "yeni doğurmuş memelilerin ilk sütü" (Al-Turk, 2012, s. 126).

oğuz

V nüshası 4b/13, D nüshası 7b/7, K nüshası 7a/15-16: أُغُزْ: ابُو التُرك الكبير بعد يافث

Çeviri yazı: oġuz: ebū't turku'l kebir ba'dehu yāfeṯ

Çeviri: Yafes'ten sonra Türklerin en büyük babası.

Sözlükler: DLT: oğuz "bir Türk boyudur" (Atalay, c.4, 1986, s. 428), oγuz (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 39), oguz "Türklerden bir boy (kabile)" oguz "Türklerden bir kabile" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 772); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ağı

V nüshası 4b/14, D nüshası 7b/7-8, K nüshası 7a/16: أَغِى: اَلكِرم

Çeviri yazı: aġı: el kerim

Çeviri: Kerem sahibi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ağır

V nüshası 4b/14, D nüshası 7b/8, K nüshası 7b/16-8a/1: اَغِزْ: السّمِين

Çeviri yazı: ağır: es semīn

Çeviri: Şişman.

<u>Sözlükler:</u> Sözcük, “ağır” maddesinde işlenmiştir.

ağız

V nüshası 4b/14, D nüshası 7b/8, K nüshası 8a/1: اَغِزْ: الفَمُ و بالقبجاقى اَازْ

Çeviri yazı: ağız: el fumm ve bil ḳıbcāḳī aız

Çeviri: Ağız, Kıpçakça aız.

<u>Sözlükler:</u> DLT: agız “ağız” (Atalay, c.4, 1986, s. 10), a$_{\gamma}$iz “mouth” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), agız “insanların ve bütün hayvanların ağzı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 543); CC: agız “ağız” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 416), a$_{\gamma}$yz/ avuz “mund” (Grönbech, 1942, s. 30); Ter. T: agız “ağız” (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: agız “ağız” (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: agız “ağız” (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: ag(ı)z “ağız” (Eminoğlu, 2011, s. 156); Tuh. Z: avuz “ağız” (Atalay, 1945, s. 144), awuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: agız “mouth” (Golden, 2000, s. 99), ağız “ağız” (Güner, 2017, 24); Bül. Müş: yok.

ağruḳ

V nüshası 4b/14-15, D nüshası 7b/8-9, K nüshası 8a/1: اَغْرُقْ: الثِقَل

Çeviri yazı: ağruk: eṡ ṡiḳal

Çeviri: Değerli, ağır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ağırlıḳ “misafir” (Atalay, c.4, 1986, s. 10), aγirlγ “honored” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), agırlıg “itibarlı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 543); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ağrıq “disease” (Golden, 2000, s. 273), ağrıḳ “hastalık, maraz, hasta, hastalık, ev eşyası” (Güner, 2017, s. 225); Bül. Müş: yok.

ağlaḳ

V nüshası 4b/15: أُغْلَقْ: الخَالي

Çeviri yazı: aġlaḳ: el ḫālī

Çeviri: Issız yer.

D nüshası 7b/9: اَغْلَقْ: الخالي

Çeviri yazı: aġlaḳ: el ḫālī

Çeviri: Issız yer.

K nüshası 8a/1-2: أُغْلَقْ: الخَالي

Çeviri yazı: oġlaḳ: el ḫālī

Çeviri: Issız yer.

Sözlükler: DLT: aġlaḳ yir "ıssız yer" (Atalay, c.4, 1986, s. 11), aγlāq "lā anīs bihi" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), aglak "boş, ıssız, çorak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 544); CC: avlak "bozkır, kıraç, ıssız yer" (Argunşah ve Güner, 2015, 643), avlaq "ödland, wüste" (Grönbech, 1942, s. 45); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: avlak "havuz, havza" (Atalay, 1945, s. 144), awlaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 82); King Dic: avlig "game" (Golden, 2000, s. 169), oġlaḳ "keçi yavrusu, oğlak" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: yok.

aġaç

V nüshası 4b/15-16, D nüshası 7b/9-10, K nüshası 8a/2-3: اَغَجْ: العصَا و الشجر مشترك بينهماً يقال ألما اَغَجِى اى شجر التفاح

Çeviri yazı: aġaç: el ʻaṣā ve'ş şecer müşterek beynahumā yuḳāl alma aġacı ey şeceru't tuffāḥ

Çeviri: Ağaç ve değnek sözcükleri arasında ortaklaşa kullanılan bir sözcük. Elma veren ağaç için elma ağacı denir.

Sözlükler: DLT: yıġaç "ağaç" (Atalay, c.4, 1986, s. 780), yiγaĉ "wood, penis; parasang, three or shrub" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 225), yıgaç "odun, tahta, kereste" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 969); CC: ağaç "ağaç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 415), ayaĉ "baum" (Grönbech, 1942, s. 28); Ter. T: ağaç "ağaç" (Toparlı vd, 2000, s. 85);

Dur. M: aġaş “ağaç” (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: ağaç “ağaç, sopa, asa” (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: ağaç “ağaç” (Eminoğlu, 2011, s. 155); Tuh. Z: agaş “ağaç, sopa” (Atalay, 1945, s. 136), aġaç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: ağaç “tree” (Golden, 2000, s. 157), ağaç “ağaç” (Güner, 2017, s. 24); Bül. Müş: yok.

aġı

V nüshası 4b/16, D nüshası 7b/10, K nüshası 8a/3: أَغِى: نوع مِن الحرير

Çeviri yazı: aġı: nev‘ min el ḥarīr

Çeviri: Bir tür ipek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ağı “ipekli kumaş” (Atalay, c.4, 1986, s. 9), aγi “brocade” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), agı “ipekli kumaş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 542); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aġu

V nüshası 4b/16, D nüshası 7b/10, K nüshası 8a/3: أَغُو: السمّ

Çeviri yazı: aġu: es semm

Çeviri: Zehir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ağu “ağı” (Atalay, c.4, 1986, s. 11), aγu “poison” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), agu “zehir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 545); CC: yok; Ter. T: ağu “zehir” (Toparlı vd, 2000, s. 85); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ağu “zehir” (Eminoğlu, 2011, s. 156); Tuh. Z: agu “ağı” (Atalay, 1945, s. 136), awu/aġu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: ağu “poison” (Golden, 2000, s. 308), ağu “zehir” (Güner, 2017, s. 25); Bül. Müş: aγu “trucizna” (Zajączkowski, 1958, s. 6), aġuw “ağı, zehir” (Al-Turk, 2012, s. 165).

aḳ

V nüshası 4b/17, D nüshası 7b/12, K nüshası 8a/5: أَق: الأَبيض

Çeviri yazı: aḳ: el ābyaḍ

Çeviri: Beyaz, ak.

Sözlükler: DLT: aḳ "ak, her şeyin beyazı, Oğuzca" (Atalay, c.4, 1986, s. 15), āq "White" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 10), āk/ak "Oğuzcada beyaz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 545); CC: ak "ak, beyaz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 417), aq "weiss" (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: aḳ "beyaz" (Toparlı vd, 2000, s. 86); Dur. M: aḳ "beyaz" (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: aḳ "beyaz" (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: aḳ "ak, beyaz" (Eminoğlu, 2011, s. 157); Tuh. Z: aḳ "ak" (Atalay, 1945, s. 136), aḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: aq "gray, White" (Golden, 2000, s. 277), aḳ "beyaz, beyaz (at)" (Güner, 2017, s. 25); Bül. Müş: aq ajγyr "syrusz (gwiazda) (Zajączkowski, 1958, s. 7), aḳ ayġır "Şirâ-yı yemanî yıldızı" (Al-Turk, 2012, s. 54).

aḳ ayġır

V nüshası 4b/17-18, D nüshası 7b/12, K nüshası 8a/5: اَقْ اَيْغِرْ: الشعرى اليَمَانه

Çeviri yazı: aḳ ayġır: eş şa'rīu'l yemāne

Çeviri: Yemen yıldızı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ak aygır "şirâ-yı yemanî denen yıldızın adı yaldırak denen yıldız" (Atalay, 1945, s. 137), aḳ ayġır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: yok; Bül. Müş: aq ajγyr "syrusz (gwiazda) (Zajączkowski, 1958, s. 7), aḳ ayġır "Şirâ-yı yemanî yıldızı" (Al-Turk, 2012, s. 54).

aḳ az

V nüshası 4b/18, D nüshası 7b/12-13, K nüshası 8a/5-6: اق از: الاصفر العظم بالبياض

Çeviri yazı: aḳ az: al aṣfaru'l 'aẓm bil bayāḍ

Çeviri: Beyaz ile karışık sarı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oḳ

V nüshası 4b/18, D nüshası 7b/13, K nüshası 8a/6: أُوقْ: النشَاب

Çeviri yazı: oḳ: en nuşāb

Çeviri: Ok.

Sözlükler: DLT: oḳ "ok" (Atalay, c.4, 1986, s. 429), oq "arrow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 41), ok "ok" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 772); CC: oḫ "ok" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 784), ox "pfeil" (Grönbech, 1942, s. 174); Ter. T: oḳ "ok" (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: oḳ "ok" (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: oḳ "ok" (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: oḳ "ok, yay ile atılan çubuk" (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: ok "ok" (Atalay, 1945, s. 221), oḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: oq "arrow" (Golden, 2000, s. 287), oḳ "ok" (Güner, 2017, s. 94); Bül. Müş: yok.

aḳruḳ

V nüshası 4b/19: اَقرُق: الحبل الذي يحصّل به ما نفر منَ الخيل

Çeviri yazı: aḳruḳ: el ḥabl elleẕī¸yuḥaṣṣıl bihe mā nefer min el ḫayl

Çeviri: Atlardan düşen şeyleri (kenarlardan sarkan) tutmaya yarayan ip.

D nüshası 7b/13-14: أقرُق: الحبل الذي يحصّل به ما نفر منَ الخيل

Çeviri yazı: oḳruḳ: el ḥabl elleẕī yuḥaṣṣıl bihe mā nefer min el ḫayl

Çeviri: Atlardan düşen şeyleri (kenarlardan sarkan) tutmaya yarayan ip.

K nüshası 8a/7: اَقرُق: الحبل الذي يحصّل به ما نفر منَ الخيل

Çeviri yazı: aḳruḳ: el ḥabl elleẕī¸yuḥaṣṣıl bihe mā nefer min el ḫayl

Çeviri: Atlardan düşen şeyleri (kenarlardan sarkan) tutmaya yarayan ip.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aḳṣaḳ

V nüshası 4b/19, D nüshası 7b/14, K nüshası 8a/7-8: اَقْصَق: الأَعرْج

Çeviri yazı: aḳṣaḳ: el āʻrac

Çeviri: Aksak, topal.

Sözlükler: DLT: axsaḳ "ağsak, topal" (Atalay, c.4, 1986, s. 14), axsāq "aʻraj" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 17), axsak "aksak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 565); CC: agsaḫ "aksak, topal" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 416), aqsax "hinkend, lahm" (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: aḳṣaḳ "aksak, topal" (Toparlı

vd, 1999, s. 99); Kit. E: aẖṣaḳ “aksak, hafifçe topallayan” (Eminoğlu, 2011, s. 156); Tuh. Z: aksak “aksak” (Atalay, 1945, s. 137), aḳṣaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 41); King Dic: aqsaq “lame” (Golden, 2000, s. 274), aẖsaḳ “topal, aksak” (Güner, 2017, s. 25); Bül. Müş: yok.

aḳça/aḳçe

V nüshası 4b/20, D nüshası 7b/15, K nüshası 8a/8-9: اَقجَا: الابيض وَ غَلب عَلى الدرهم

Çeviri yazı: aḳça/aḳçe: el ābyaż ve ġalebe ‘ala’d dirhem

Çeviri: Beyaz ve dirhem manasına kullanılan bir sözcük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: akça “akçe, para” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 417), aqĉa “geld” (Grönbech, 1942, s. 39); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: aẖça “dirhem, akçe” (Toparlı vd, 1999, s. 99); Kit. E: yok; Tuh. Z: akşa “akça, para” (Atalay, 1945, s. 137), aḳça “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 179); King Dic: aqĉa yarmaq “money” (Golden, 2000, s. 328), aḳça “gümüş para, dirhem” (Güner, 2017, s. 25); Bül. Müş: aqĉa “moneta srebrna, pieniądze” (Zajączkowski, 1958, s. 7), aḳça “akçe, gümüş para” (Al-Turk, 2012, s. 76).

aḳ bars

V nüshası 4b/20-21, D nüshası 7b/15-8a/1, K nüshası 8a/9: اَقْ بَرس: الفهَد الابيَض و يسمى به و هو مُرك

Çeviri yazı: aḳ bars: el fehdu’l ābyaż ve yusemmī bih ve huve murekkeb

Çeviri: Beyaz pars, birleşik bir isimdir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: aḳbars “akbars, zengin, pars” (Toparlı, 2003, s. 69); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ak pars “erkek adı” (Atalay, 1945, s. 137), aḳ pars “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 176); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ekin

V nüshası 5a/4, D nüshası 8a/8, K nüshası 8b/1: اَكِنْ: الزَرْع

Çeviri yazı: ekin: ez zer‘

Çeviri: Ekin.

Sözlükler: DLT: ekin “çiftlik ekin ekilen yer (Oğuzca)” (Atalay, c.4, 1986, s. 174), äkin “mazr‘a” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), ekin “tarla” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 635); CC: yok; Ter. T: ekin “ekin” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: ekin “ekin” (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: ekin “ekin” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: ekin “ekin, buğday, ürün” (Eminoğlu, 2011, s. 196); Tuh. Z: ėkin “ekin” (Atalay, 1945, s. 167), ėkin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: äkin “zasiew (pola)” (Zajączkowski, 1958, s. 10), ekin “ekin, tahılın tarlaya atıldığı anda harman oluncaya kadar aldığı durum” (Al-Turk, 2012, s. 109).

öküz

V nüshası 5a/5, D nüshası 8a/8-9, K nüshası 8b/2: أُكُزْ: الثَّور

Çeviri yazı: öküz: eṡ ṡavr

Çeviri: Öküz.

Sözlükler: DLT: öküz “öküz” (Atalay, c.4, 1986, s. 456), öküz “ox” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 47), öküz “öküz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 786); CC: öküz “öküz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 537), ögüz “achs” (Grönbech, 1942, s. 182); Ter. T: öküz “öküz” (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: öküz “öküz” (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: öküz “öküz” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: öküz “öküz, erkek sığır” (Eminoğlu, 2011, s. 262); Tuh. Z: öküz “öküz” (Atalay, 1945, s. 225), öküz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: öküz “bull” (Golden, 2000, s. 217), öküz “öküz” (Güner, 2017, s. 99); Bül. Müş: öküz “wół” (Zajączkowski, 1958, s. 36), öküz “öküz, iğdiş edilmiş erkek sığır” (Al-Turk, 2012, s. 117).

öküz almaşı

V nüshası 5a/5-6, D nüshası 8a/9, K nüshası 8b/2: أُكُزْ المَاصِى: السّفَرجَل اي تفاحُ الثور

Çeviri yazı: öküz almaṣı: es sefercel ey tuffāḥu’ṡ ṡavr

Çeviri: Armut, öküz elması.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iki

V nüshası 5a/6: اِكِى: الثَنَان

Çeviri yazı: iki: es̱ s̱anān

Çeviri: İki sayısı.

D nüshası 8a/9: اِكِى: الاِثنَان

Çeviri yazı: iki: el is̱nān

Çeviri: İki sayısı.

K nüshası 8b/2-3: اِكِى: الاثنان

Çeviri yazı: iki: el is̱nān

Çeviri: İki sayısı.

Sözlükler: DLT: iki “iki” (Atalay, c.4, 1986, s. 228), ekki “two” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), ikki “iki” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 663); CC: ėki “iki” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 696), ekki, eki “zwei” (Grönbech, 1942, s. 85); Ter. T: iki “iki (sayı)” (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yeki “iki” (Toparlı, 2003, s. 122); Kav. K: iki “iki sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: iki “iki sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 212); Tuh. Z: ikki “sayıda iki” (Atalay, 1945, s. 176), ikki “iki” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: iki “two” (Golden, 2000, s. 190), ėki “iki” (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: ikki “dwa” (Zajączkowski, 1958, s. 22), ikki “iki” (Al-Turk, 2012, s. 179).

iki boz aṭ

V nüshası 5a/6: اِكِى بُزْاَطْ: الفرقدان

Çeviri yazı: iki boz aṭ: el farḳdān

Çeviri: İki Kardeşler, İki Boz At yıldızı.

D nüshası 8a/10: اِكِى بُزْاَطْ: الفرقدان

Çeviri yazı: iki boz aṭ: el farḳdān

Çeviri: İki Kardeşler, İki Boz At yıldızı.

K nüshası 8b/3: اِكِى مُزْاط: الفرقدا

Çeviri yazı: iki moz/muz aṭ: el farḳdā

Çeviri: İki Kardeşler, İki Boz At yıldızı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ikki boz at "iki kardeşler denen göğün kuzey tarafında görülen iki yıldızın adı" (Atalay, 1945, s. 176), ikki boz aṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 133); King Dic: yok; Bül. Müş: iki boz aṭ "dwie geiazdy małej niedżwiedziey" (Zajączkowski, 1958, s. 22), iki bozaṭ "Küçükayı'nın iki yıldızı" (Al-Turk, 2012, s. 52).

iki yıllı ṭay

V nüshası 5a/7: اِكِى يِلِ طاى: الجزعُ مِن الخَيْل

Çeviri yazı: iki yıllı ṭay: el caz' min el ḫayl

Çeviri: İki yaşındaki at.

D nüshası 8a/10: اِكِى يِلكى طاى: الجزعُ مِن الخَيْل

Çeviri yazı: iki yılki ṭay: el caz' min el ḫayl

Çeviri: İki yaşındaki at.

K nüshası 8b/3-4: اكى يِلي طاى: الجزع من الخيل

Çeviri yazı: iki yıllı ṭay: el caz' min el ḫayl

Çeviri: İki yaşındaki at.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iki bile

V nüshası 5a/7, D nüshası 8a/11, K nüshası 8b/4: اِكِى بِلا: السيف ذو الَحدين

Çeviri yazı: iki bile: es seyf ẕū'l ḥaddeyn

Çeviri: İki tarafı keskin kılıç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ikinci

V nüshası 5a/8, D nüshası 8a/11, K nüshası 8b/4-5: اِكِنجِى: الثاني

Çeviri yazı: ikinci: eṡ ṡānī

Çeviri: İkinci.

Sözlükler: DLT: ikinç “sayıda ikinci” (Atalay, c.4, 1986, s. 228), ekinĉ “ṯāni” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), ikinç “ikinci” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 663); CC: ėkinçi “ikinci” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 696), ekinĉi “der zweite” (Grönbech, 1942, s. 86); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ikinci “ikinci” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: ikinci “ikinci” (Eminoğlu, 2011, s. 212); Tuh. Z: ikinci “ikinci” (Atalay, 1945, s. 176), ikkinçi “ikinci” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: ikinĉ ay “the second month” (Golden, 2000, s. 238), ėkinç “ikinci” (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: yok.

eksük

V nüshası 5a/8: أَكْسُكْ:الناقِص

Çeviri yazı: eksük: an nāḳıṣ

Çeviri: Eksik.

D nüshası 8a/12: أَكْسُكْ:الناقص

Çeviri yazı: eksük: an nāḳıṣ

Çeviri: Eksik.

K nüshası 8b/5: اكسك:الناقِص

Çeviri yazı: eksik: an nāḳıṣ

Çeviri: Eksik.

Sözlükler: DLT: eksük “eksik, eksik olan nesne” (Atalay, c.4, 1986, s. 175), ägsük “nāqis” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 20), egsük “eksik olan şey, eksik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 635); CC: ėksik “noksan, eksik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 696), eksük/eksik/ejsik/efsik “weniger” (Grönbech, 1942, s. 86); Ter. T: eksük “eksik, noksan” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: eksük “eksik, noksan” (Eminoğlu, 2011, s. 196); Tuh. Z: eksik “eksik” (Atalay, 1945, s. 167), eksik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: eksük “deficit, deficiency” (Golden, 2000, s. 121), ėksük “az olan, noksan, eksik” (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: yok.

ikindi

V nüshası 5a/9, D nüshası 8a/13, K nüshası 8b/6-7: إِكِنْدِي: العصر

Çeviri yazı: ikindi: el ʻaṣr

Çeviri: İkindi vakti.

Sözlükler: DLT: ikindi "ikindi, ikindi namazı vakti" (Atalay, c.4, 1986, s. 229), ekindi "time of afternoon prayer" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), ikindi "ikindi namazı vakti" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 663); CC: ėḳindü "ikindi, ikindi namazı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 464), ekindü "stunde vesper" (Grönbech, 1942, s. 86); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ikkindi "ikindi" (Atalay, 1945, s. 176), ikkindi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 127); King Dic: ikindü "afternoon prayers" (Golden, 2000, s. 131), ėkindi "ikindi" (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: yok.

üküş

V nüshası 5a/10, D nüshası 8a/13-14, K nüshası 8b/7: أُكُشْ: الكَثِير

Çeviri yazı: üküş: el keṡīr

Çeviri: Çok.

Sözlükler: DLT: öküş "çok" (Atalay, c.4, 1986, s. 455), ǖkǖŝ "much" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 59), üküş "çok" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 932); CC: yok; Ter. T: öküş "çok" (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: öküş "çok" (Eminoğlu, 2011, s. 262); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

eke

V nüshası 5a/10: اَكاَ: العَمّه

Çeviri yazı: eke: el ʻamme

Çeviri: Hala.

D nüshası 8a/15: اِكاَ: العمه

Çeviri yazı: ike: el ʻamme

Çeviri: Hala.

K nüshası 8b/9: اَكاَ: العَمّه

Çeviri yazı: eke: el ‘amme

Çeviri: Hala.

Sözlükler: DLT: ece/eke “büyük kız kardeş” (Atalay, c.4, 1986, s. 167), äcä/äkä “older sister” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), eke “abla, büyük kız kardeş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 635); CC: ėgeçi “babanın kız kardeşi, hala” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 463), egeĉi “vaterschwester” (Grönbech, 1942, s. 84); Ter. T: egeçi “büyük bacı, abla” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: eke “hala, bibi” (Atalay, 1945, s. 167), eke “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: ekeĉi “sister” (Golden, 2000, s. 231), ėkeçi “kız kardeş” (Güner, 2017, s. 55); Bül. Müş: yok.

ögüt

V nüshası 5a/11-12: أُكُتْ: اَلنصيحَه يقال أُكُتْ برَدِى نصحه اي عطاهُ النصيحَه

Çeviri yazı: ögüt: en naṣīḥa yuḳāl ögüt berdi naṣṣaḥu ey ‘aṭā en nāṣīḥa

Çeviri: Öğüt, öğüt vermek anlamında öğüt verdi denir.

D nüshası 8b/1-2: أُكُتْ: اَلنَصِيحَه يُقَالُ أُكُتْ برَدِى نصَّحهُ اي عطاهُ النصِيحَه

Çeviri yazı: ögüt: en naṣīḥa yuḳāl ögüt birdi naṣṣaḥu ey ‘āṭā en naṣīḥa

Çeviri: Öğüt, öğüt vermek anlamında öğüt verdi denir.

K nüshası 8b/10-11: أُكُتْ: اَلنصيحَه يقال أُكُتْ برَدِى نصّحه اي اعطا النصيحَه

Çeviri yazı: ögüt: en naṣīḥa yuḳāl ögüt berdi naṣṣaḥ ey ā‘ṭā en nāṣīḥa

Çeviri: Öğüt, öğüt vermek anlamında öğüt verdi denir.

Sözlükler: DLT: ögüt “öğüt” (Atalay, c.4, 1986, s. 453), ögüt “advice” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), öğüt “ögüt” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 785); CC: yok; Ter. T: ögütle- “öğüt vermek” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ögüt “öğüt” (Eminoğlu, 2011, s. 262); Tuh. Z: ögüt “öğüt” (Atalay, 1945, s. 224), öwüt/ögüt “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 97); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ige

V nüshası 5a/12, D nüshası 8b/2, K nüshası 8b/11: اِكَا: المَبرَد

Çeviri yazı: ige: el mabrad

Çeviri: Eğe.

<u>Sözlükler:</u> DLT: igedi “eyeledi” (Atalay, c.4, 1986, s. 227), egä- “sharpen, gnash” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 20), ige- “bıçak vb. bilemek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 662); CC: egev “eğe, törpü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 463), egev “feile” (Grönbech, 1942, s. 84); Ter. T: ige “eğe, demirci eğesi” (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: ige “eye, törpü” (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: yok; Kit. E: igek “eğe, demir törpüsü” (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: ege- “eğelemek” (Atalay, 1945, s. 167), egedi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 63); King Dic: egek “file, sharp” (Golden, 2000, s. 284), ėgek “törpü, eğe” (Güner, 2017, s. 55); Bül. Müş: yok.

ök

V nüshası 5a/13, D nüshası 8b/3, K nüshası 8b/12-13: أُكْ: اَلبَالِك يُقال أُكُن طُطْغِل اى اِمسِك بَالك وَ اجعَل بَالِك

Çeviri yazı: ök: al bālik yuķāl ögün ţutġıl ey emsik bālik ve ac‘al bālik

Çeviri: Zihin, akıl, aklında tut anlamında öğün tutgıl denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ök “akıl ve anlayış; akıllı ve anlayışlı ve yaşlı kimselere (öge) denir” (Atalay, c.4, 1986, s. 453), ȫg “understanding” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), ōg “akıl, fetanet, iz’an” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 784); CC: yok; Ter. T: äk “hatır, gönül” (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ögür

V nüshası 5a/14-15: أْكُرْ: انيس الفرس و قرينه من

Çeviri yazı: ögür: enīse’l faraş ve karina min

Çeviri: At vb cinsteki hayvanlar topluluğu/sürüsü.

D nüshası 8b/4-5: أْكُرْ: اَنِيس الفَرس و قرينَه من جنسه

Çeviri yazı: ögür: enīse’l faraş ve ķarīna min cins

Çeviri: At vb cinsteki hayvanlar topluluğu/sürüsü.

K nüshası 8b/14: أُكِرْ: اَنِيس الفرس و قرينه

Çeviri yazı: ögir: enīse’l faraş ve ḳarīna

Çeviri: At vb cinsteki hayvanlar.

Sözlükler: DLT: ögür “koyun, geyik, bağırtlak kuşu, cariye deve gibi şeylerin toplu bir hâlde bulunması, bu gibi şeylerin sürüsü” (Atalay, c.4, 1986, s. 452), ögür “herd” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 46), ügür “at, koyun, geyik, cariye, bağırtlak kuşu ve deve gibi şeylerin sürüsü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 931); CC: yok; Ter. T: ögür “uysal (at)” (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

eygir

V nüshası: yok

D nüshası 8b/5: اَيْكِرْ: الادَهَم و المسْتَعمل اَيكَر

Çeviri yazı: eygir: el edhem ve’l musta‘mel eygir

Çeviri: Egir ve eygir şeklinde de kullanılır.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ig

V nüshası 5a/15: إِكْ: المغزل وَ الدا مشترك بينَهُما

Çeviri yazı: ig: al maġzal ve el dā müşterek beynahumā

Çeviri: İp eğirmeye yarayan alet.

D nüshası 8b/6: اِك: شَغل[23]

Çeviri yazı: ig: şaġal

Çeviri: İş.

K nüshası 8b/14-15: إِكْ: المغزل و الدا مشترك بينهما

Çeviri yazı: ig: al maġzal ve el dā müşterek beynahumā

[23] D nüshasında sözcüğe karşılık olarak “iş, çalışma” anlamı verilmiş.

Çeviri: İp eğirmeye yarayan alet.

Sözlükler: DLT: ig “iğ, ip bükmek için kullanılan aygıt. Bu manada (yig) dahi denir. Hastalık” (Atalay, c.4, 1986, s. 226), yigi/yi “seam (garment)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 224), īg “iğ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 661); CC: yok; Ter. T: yig “iğ, dert, illet” (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: ig “iğ” (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: yok; Kit. E: ig “hasta, hastalık, ağrı” (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: iğ “iğ” (Atalay, 1945, s. 176), égew “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 158); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ügü

V nüshası 5a/15, D nüshası 8b/6: أُكُو:البُومه

Çeviri yazı: ügü: el būme

Çeviri: Baykuş.

K nüshası 8b/15-9a/4: اكو: المهد و يسمى ايضا بِشِك و الفرق بينهما اَنَّ بِشِكْ مُتّخز من الخشب و الحديد سريرا للصغير و اكرُمُك اعم من ذلك و هو كلما يحرك الصغير فيه من سرير و غيره و يشتمل ايضا على ارجوجه الصغِير[24]

Çeviri yazı: ügü: el mehd ve yusemmi eyżān bişik ve’l farḳ baynahumā ānna bişik muttaḫiz min el ḫaşb ve’l ḥadīd serīr liş-ṣaġīr ve ögrümük ā‘m min ẕalik ve huve kullamā yuḥarrik el ṣaġīr fīhe min serīr ve ġayrihe ve yuştemel eyżān ‘āla arcūca eṣ ṣaġīr

Çeviri: Baykuş (ügü sözcüğünden hareketle), beşik (yanlışlıkla verilen açıklamadan hareketle) veya salıncak içersinde küçük yatak bulunduran ve ahşaptan yapılmış olan sallanabilen her türlü şey için kullanılır.

Sözlükler: DLT: ügi “baykuş, Türklerin çoğu ügi diye söylerler, doğrusu da budur.” (Atalay, c.4, 1986, s. 709), ügi “owl” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 58), ügi “Türklerde (ölçünlü dilde) ve Kıpçaklarda baykuş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 930); CC: ügü “baykuş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 593), ügü “evle” (Grönbech, 1942, s. 269); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ügü “uhu kuşu” (Atalay, 1945, s. 273), ügü “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: yok; Bül. Müş: ügü “sowa (duża) (Zajączkowski, 1958, s. 55), ügüw “ügü, baykuş” (Al-Turk, 2012, s. 173).

ügrümük

[24] Ögü/ügü (baykuş) ve ögrümük (beşik) sözcükleri ve açıklamaları karıştırılmıştır.

V nüshası 5a/17-18: أُكرُمُك: اعَم مِن ذَلك وَ هو كُل الصَغِيرفيه مِن سَرير وَ غيِره و ينطلق ايضًا على من ذلك ا رجوجه الصَغير

Çeviri yazı: ügrümük: āʻm min ẕalik ve huve kull eṣ ṣaġīr fīhe min serīr ve ġayrihe ve yunṭalıḳ ʻala min ẕalik ārcūcuha'ṣ ṣaġīr

Çeviri: Beşik veya salıncak içersinde küçük yatak bulunduran ve ahşaptan yapılmış olan sallanabilen her türlü şey için kullanılır.

D nüshası 8b/7-10: أُكْرُمُك: المَهد و يسَمّى ايضاً بِشِك وَ الفَرقُ بيَنهما اَنَّ بِشِكْ مُتّخز منَ الخَشب و الحديد سريرا للصغير و اكرُمُك اعُم من ذَلك و هوَ كُلّما يُحرّكُ الصَغِير فيه من سَرِير و غيرِه و يشتمل ايضا على ارجوجه الصغِير

Çeviri yazı: ügrümük: el mehd ve yusemmi eyżān bişik ve'l farḳ baynahumā ānna bişik muttaḫiz min el ḫaşb ve'l ḥadīd serīr liş-ṣaġīr ve ögrümük āʻm min ẕalik ve huve kullamā yuḥarrik el ṣaġīr fīhe min serīr ve ġayrihe ve yuştemel eyżān ʻāla arcūca eṣ ṣaġīr

Çeviri: Beşik veya salıncak içersinde küçük yatak bulunduran ve ahşaptan yapılmış olan sallanabilen her türlü şey için kullanılır.

K nüshası: Gerekli açıklama bir önceki madde başının dipnotunda verilmiştir.

Sözlükler: DLT: ügürmek "deve üzerine iki taraflı atılarak içerisine binilen sepetle sepete benzer nesne. Oğuzlar buna ügürmek derler." (Atalay, c.4, 1986, s. 710), tägirmäk/ügürmek "camel-litter" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), ügürmek "Oğuz lehçesinde deve tahtırevanı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 936); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

egin

V nüshası 5a/19, D nüshası 8b/11, K nüshası 9a/4-5: اَكِنْ: الكِتف وَ بِا لقبجَاقي اَيِن

Çeviri yazı: egin: el kıtf ve bil ḳıbcāḳī eyin

Çeviri: Omuz, Kıpçakça eyin.

Sözlükler: DLT: egin "sırt, eğin" (Atalay, c.4, 1986, s. 171), ägin "kürek kemiği, omuz" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 20), egin "kürek kemiği, omuz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 634); CC: yok; Ter. T: egin "sırt, arka" (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: yok; Kav. K: iyin "omuz" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: igin "omuz, sırt, arka" (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: yok; King Dic: egin "his shoulder, shoulder" (Golden, 2000, s. 207), ėgin "omuz" (Güner, 2017, s. 55); Bül. Müş: yok.

igne

V nüshası 5a/19: إِكْنَا: الإِبْره وَ بالقبجَاقيه إياَ

Çeviri yazı: igne: el ıbre ve bil ḳıbcāḳīyye iye

Çeviri: İğne, Kıpçakça iye.

D nüshası 8b/11: إِكْنَا: الإِبْره

Çeviri yazı: igne: el ıbre

Çeviri: İğne.

K nüshası 9a/5: إكنا: الابره و بالقبجَاقيه إناك

Çeviri yazı: igne: el ıbre ve bil ḳıbcāḳīyye inek(?)

Çeviri: İğne, Kıpçakça inek.

Sözlükler: DLT: yigne "iğne" (Atalay, c. 4, 1986, s. 789), yignä "needle" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 225), yigne "iğne" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: igine "iğne" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 484), igine/ ine "nadel" (Grönbech, 1942, s. 105); Ter. T: iyne "iğne" (Toparlı vd, 2000, s. 110); Dur. M: igne "iğne"" (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: igne "iğne" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: igne "iğne" (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: igne "iğne" (Atalay, 1945, s. 176), iyne "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 45); King Dic: yigne "needle" (Golden, 2000, s. 148), yigne "iğne" (Güner, 2017, s. 138); Bül. Müş: yok.

alın

V nüshası 5a/21, D nüshası 8b/13, K nüshası 9a/7: اَلِنْ: الجَبهَة

Çeviri yazı: alın: el cebhe

Çeviri: Cephe, alın.

Sözlükler: DLT: alın "alın, insanın karşısına gelen yer, cephe; dağın yumru ve yüksek tarafı" (Atalay, c.4, 1986, s. 19), alin "forehead, brow (mountain)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 7), alın "alın" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 419); CC: alın "alın" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 419), alyn "stirn" (Grönbech, 1942, s. 36); Ter. T: alın "alın" (Toparlı vd, 2000, s. 86); Dur. M: alın "alın" (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: yok; Kit. E: alın "alın" (Eminoğlu, 2011, s. 158); Tuh. Z: alın "alın" (Atalay, 1945, s. 139), alın "anlam

verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: alın “forehead” (Golden, 2000, s. 98), alın “alın” (Güner, 2017, s. 26); Bül. Müş: yok.

el

V nüshası 5a/22, D nüshası 8b/15, K nüshası 9a/9: اَلْ: اليد

Çeviri yazı: el: el yed

Çeviri: El.

<u>Sözlükler:</u> DLT: elig “el” (Atalay, c.4, 1986, s. 177), älig “hand” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 22), elig “el” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: ėl “el” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 465), el “hand” (Grönbech, 1942, s. 86); Ter. T: il “el” (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: el “el” (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: el “el” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: el “el” (Eminoğlu, 2011, s. 197); Tuh. Z: ėl “el” (Atalay, 1945, s. 168), ėl “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: el “hand” (Golden, 2000, s. 105), ėl “kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü, el” (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: yok.

al

V nüshası 5b/22-23: اال: الَحِيله وَ الَفرس الاشَقَر مآيِل عَلي اَصفر مشترك بينهُمَا

Çeviri yazı: al: el ḥīle ve’l faraş el āşkar māyīl ‘ala āṣfar muşterek beynehumā

Çeviri: Hile, sarı renge yakın at bu iki sözcük arasında müşterek olarak kullanılır.

D nüshası 8b/15-9a/1: اال: الَحِيله وَ الَفرس الاشَقَر مآيِل عَلي صفر مشترك بينهُمَا

Çeviri yazı: al: el ḥīle ve’l faraş al āşḳar māyīl ‘ala ṣufr muşterek beynehumā

Çeviri: Hile, sarı renge yakın at bu iki sözcük arasında müşterek olarak kullanılır.

K nüshası 9a/9-10: أال: الَحيله و الَفرس الاشقَر المايل الي اَلصفرة مشترك بينهُمَا

Çeviri yazı: al: el ḥīle ve’l faraş el āşkar māyīl ala eş ṣufra muşterek beynehumā

Çeviri: Hile, sarı renge yakın at bu iki sözcük arasında müşterek olarak kullanılır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: al “hile, al” (Atalay, c.4, 1986, s. 17), āl “deceit, trickery” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 6), āl/al “hile, aldatma” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 546); CC: al “hile, dalavere, kurnazlık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 622), al “kniff” (Grönbech,

1942, s. 33); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: al “al, aldatma, düzen, hile” (Eminoğlu, 2011, s. 157); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ala

V nüshası 5a/23: أَلاَ: الفرس الأَبلق وَ يُقَال اَلَجَا

Çeviri yazı: ala: el farasu’l āblaḳ ve yuḳāl alaca

Çeviri: Ala renkli at ve alaca da denir.

D nüshası: yok.

K nüshası 9a/11: الاَ: الفرس الايلق[25] و يقال اَلَجَا

Çeviri yazı: ala: el farasu’l āylaḳ ve yuḳāl alaca

Çeviri: Ala renkli at ve alaca da denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ala “ala tenli kişi” (Atalay, c.4, 1986, s. 18), ala “leprous, spotted black and White” (Dankoff ve Kelly, s. 1985, 7), ala “alaca” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 547); CC: ala “ala, alaca” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 547), ala “scheckig” (Grönbech, 1942, s. 34); Ter. T: alaça “alaca, ala renkli” (Toparlı vd, 2000, s. 86); Dur. M: alaca “alaca” (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: ala “ela” (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: ala “ala, karışık renkli, alaca” (Eminoğlu, 2011, s. 158); Tuh. Z: ala “ala” (Atalay, 1945, s. 139), ala “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: ala “leprous, leper” (Golden, 2000, s. 186), ala “alaca, iki veya daha çok renkli rengârenk” (Güner, 2017, s. 26); Bül. Müş: yok.

ülü vü ülüş

V nüshası 5b/1: اُلُو و اُلُشْ: النَصِيب

Çeviri yazı: ülü ve ülüş: en naṣīb

Çeviri: Kısmet, pay, nasip.

D nüshası 9a/1-2: اُلُوق[26] و اُلُش: النَصِيب مشترك بَينهما

Çeviri yazı: ülü ve ülüş: en naṣīb müşterek beynehumā

[25] ب harfi yerine yanlışlıkla ي yazılmıştır.
[26] Buradaki kaf işareti inceltme olduğunu belirtmek için kullanılmış.

Çeviri: Kısmet, pay, nasip müşterektir.

K nüshası 9a/12: اُلُو و اُلُشْ: النَصِيب

Çeviri yazı: ülü ve ülüş: en naṣīb

Çeviri: Kısmet, pay, nasip.

Sözlükler: DLT: ülüş "pay, hisse" (Atalay, c.4, 1986, s. 712), ülüş/ülüg "naṣīb; tafriqa al-anṣibā' " (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 59), ülüş "pay, hisse" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 932); CC: ülüş "pay, hisse" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 539), ülüŝ "teil" (Grönbech, 1942, s. 270); Ter. T: üleştir- "taksim etmek, dağıtmak" (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: ülüş- "paylaşmak, üleşmek" (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: ülüş "hisse, bölüm, parça, baht, kısmet" (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: ülüş "pay, hisse" (Atalay, 1945, s. 274), ülüş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yok; Bül. Müş: ülüŝ "część, udział" (Zajączkowski, 1958, s. 55), ülüş "ülüş, hisse, pay" (Al-Turk, 2012, s. 101).

il

V nüshası 5b/2-3: إلْ: لِلبَلد و الصلح مُشتَرك بينهما و مِنه يُقال للرسُول الذي يطلب الصلح إلجي الرسول

Çeviri yazı: il: lil beled ve'ṣ ṣulḥ müşterek beynehumā ve minhe yuḳāl li'r resul elleẕī yuṭlab eṣ ṣulḥ ilçi er resūl

Çeviri: İl ve barış sözcükleri arasında ortaktır ve bu sözcükten hareketle barış talep eden aracıya/resula elçi denir.

D nüshası 9a/2-3: الاَجَا: و منه يقال للرسول الذي يَطلُب الصُلَح اَلْجِى[27]

Çeviri yazı: alaca: ve minhe yuḳāl lil resul elleẕī yuṭlāb eṣ ṣulḥ elçi

Çeviri: Bundan barış talep eden kişiye elçi.

K nüshası 9a/12-14: إلْ: لِلبَلد و الصلح مُشتَرك بينهما و مِنه يُقال للرسُول الذي يطلب الصلح إلجي الرسول

---

[27] Burada dört farklı sözcük karışmış durumdadır. Ela/ala, alaca, ülü-ülüş ve il sözcükleri birbirine karışmış ela/ala sözcüğü hiç yokken V nüshasında bu sözcüğün açıklamasında yer alan "alaca" sözcüğü D nüshasında "il" sözcüğünü açıklayan madde başına yazılmış bununla birlikte "ülü ve ülüş" sözcüklerinde yer alan açıklamanın bir kısmı da aslında "il" sözcüğüne aittir.

Çeviri yazı: il: lil beled ve'ṣ ṣulḥ müşterek beynehumā ve minhe yuḳāl li'r resul elleẕī yuṭlab eṣ ṣulḥ ilçi er resūl

Çeviri: İl ve barış sözcükleri arasında ortaktır ve bu sözcükten hareketle barış talep eden aracıya/resula elçi denir.

Sözlükler: DLT: ėl/il "vilayet, iki bey arasındaki barışıklık" (Atalay, c.4, 1986, s. 175), ėl "realm or province, courtyard" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 21), īl "ülke, devlet" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 664); CC: ėl "memleket" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 465), el "volk, provinz" (Grönbech, 1942, s. 86); Ter. T: il "barış" (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: il "il, şehir, yurt, memleket" (Eminoğlu, 2011, 212); ėl "il" (Atalay, 1945, s. 168)[28], el "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: il "subordinate" (Golden, 2000, s. 112), ėl "bağımlı, tâbi, ülke" (Güner, 2017, s. 56); Bül. Müş: il "spokój, pokój" (Zajączkowski, 1958, s. 22), il "sulh" (Al-Turk, 2012, s. 105).

ol

V nüshası 5b/3-4: أُلْ: هُوَ وَ بمعنى زَاك وَ بمعنى الأُصل و يُقَّال بمعنى التحسِين يُقَّال فى المدِح أُل صَغا وَ يُقَّال أُلى اَى اَحْسَنَت و الى الى

Çeviri yazı: ol: huve ve bi ma'na el aṣl ve yuḳāl bi ma'na et taḥsīn yuḳāl fī'l medḥ ol ṣaġa ve yuḳāl ulu ey āhsanat ve olay olay

Çeviri: O, asil manası ayrıca medihte de tahsin manasında.

D nüshası 9a/3-5: أُلْ: هو بمعنىَ ذَاك و بمَعنى الاصل وَ يُقال بمَعنى التّحسِين يُقال فى المدَح أُل صَغا وَ يُقَّال أُلى اَى اَحْسَنَت و الى الى

Çeviri yazı: ol: huve ve bi ma'na ẕāk ve bi ma'na al aṣl ve yuḳāl ve yuḳāl bi ma'na et taḥsīn yuḳāl fī el medḥ ol ṣaġa ve yuḳāl ulu ey āḥsanat ve olay olay

Çeviri: O anlamında, asil anlamında ve medihte de tahsin manasında.

[28] Atalay, her ne kadar sözcüğe "il" (Atalay, 1945: 168) anlamını vermiş de olsa metnin aslında sadece "el" anlamına gelen كف (30b/8) sözcüğü bulunmaktadır. Ayrıca sözcük Al-Turk'un çalışmasında da sadece "el" sözcüğüne karşılık olarak alınmıştır (Al-Turk, 2006, s. 144).

K nüshası 9a/14-15: أُلْ: هو بمعنى ذَاكر و بمعنى الاصل و يقال بمعنى التحسين يقال فى المدح أُل صَغا و يُقَال أُلْى اَى اَحْسَنَت و الى الى

Çeviri yazı: ol: huve ve bi ma‘na ẕāk ve bi ma‘na al aṣl ve yuḳāl ve yuḳāl bi ma‘na et taḥsīn yuḳāl fī el medḥ ol ṣaġa ve yuḳāl ulu ey āḥsanat ve olay olay

Çeviri: O anlamında, asil anlamında ve medihte de tahsin manasında.

Sözlükler: DLT: ol “o demektir” (Atalay, c.4, 1986, s. 431), ol “he, that, definitely” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 39), ol “o” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 773); CC: ol “o” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 533), ol “demonsratives pronomen” (Grönbech, 1942, s. 175); Ter. T: ol “o” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: ol “o” (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: ol “o” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: ol “o, teklik üçüncü kişi zamiri, sıfat” (Eminoğlu, 2011, s. 252); Tuh. Z: ol “o, tekil üçüncü şahıs ismi” (Atalay, 1945, s. 221), ol “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 94); King Dic: ol “he, she, it” (Golden, 2000, s. 88), ol “o, işaret sıfatı, işaret zamiri” (Güner, 2017, s. 95); Bül. Müş: oł “ów, tamten” (Zajączkowski, 1958, s. 35), ol “o” (Al-Turk, 2012, s. 205).

eleşke

V nüshası 5b/5, D nüshası 9a/5-6, K nüshası 9a/16-9b/1: اَلَشْكا: قِطعُ العجِين الرَقاَق المصلوق مع اللحم او عَلى حدة

Çeviri yazı: eleşke: ḳaṭ‘ el ‘acīn er raḳāḳ el maṣlūḳ ma‘l laḥm āv ‘ala ḥadda

Çeviri: Etli kesilmiş ve kızartılmış hamur parçaları.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ölü

V nüshası 5b/6, D nüshası 9a/6, K nüshası 9b/2: اُلُو: لميّت

Çeviri yazı: ölü: el meyyīt

Çeviri: Ölü.

Sözlükler: DLT: ölüg “ölü” (Atalay, c.4, 1986, s. 457), ölüg “mayyit” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 47), ölüg “ölü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 786); CC: ölü “ölü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 538), ölü “tot, ein toter” (Grönbech, 1942, s. 183); Ter. T: ölü “ölü” (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: yok; Kav. K: öl- “ölmek” (Toparlı vd, 1999,

s. 120); Kit. E: ölüg “ölü, ölmüş” (Eminoğlu, 2011, s. 262); Tuh. Z: öli “ölü” (Atalay, 1945, s. 225); King Dic: ölüg “dead” (Golden, 2000, s. 122), ölüg “ölü” (Güner, 2017, s. 100); Bül. Müş: yok.

ulu

V nüshası 5b/7, D nüshası 9a/6-7, K nüshası 9b/2: ألو: الكَبِير

Çeviri yazı: ulu: el kebīr

Çeviri: Büyük, ulu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: uluġ “her şeyin büyüğü” (Atalay, c.4, 1986, s. 691), uluγ “large, great, old” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 53), ulug “yüce, ulu, büyük” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 921); CC: ulu “büyük, ulu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 588), ulu “gross” (Grönbech, 1942, s. 265); Ter. T: ulu barmaḳ “başparmak” (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: ulu taġ “büyük dağ” (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: ulu “büyük” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: uluġ “ulu, büyük, başkan” (Eminoğlu, 2011, s. 296); Tuh. Z: ulu “ulu” (Atalay, 1945, s. 269); King Dic: ulu “great” (Golden, 2000, s. 116), ulu “büyük, saygın, ulu” (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: yok.

ulu anası

V nüshası 5b/7, D nüshası 9a/7, K nüshası 9b/3: اُلُو اَنسِى: ام الام و معناه الام الكبيره

Çeviri yazı: ulu anası: ummu’l umm ve ma‘na el umm’ul kebīre

Çeviri: Annenin annesi ve büyük anne.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ulu azu

V nüshası 5b/8, D nüshası 9a/8, K nüshası 9b/4: اُلُو اَزُو: كبَار الأضراس

Çeviri yazı: ulu azu: kubāru’l āḍrās

Çeviri: Büyük diş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ulu tiş "azı dişi" (Toparlı, 2003, 117); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ılı ṣu

V nüshası 5b/13, D nüshası 9a/13, K nüshası 9b/10-11: إِلْ صُو: اِيْ مَا سخن

Çeviri yazı: ılı ṣu: ey mā saẖn

Çeviri: Ilık su.

Sözlükler: DLT: ılığ "ılık Oğuzca ve Kıpçakça" (Atalay, c.4, 1986, s. 216), yiliγ "fātir" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), ılıg "ılık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 656); CC: yok; Ter. T: ıllı ṣu "hamam, sıcak su" (Toparlı vd, 2000, s. 108); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ılı su "ılık su, hamam" (Atalay, 1945, s. 174), yılı ṣu "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 82); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alp

V nüshası 5b/14, D nüshası 9a/14, K nüshası 9b/11: اَلْب: اَلْشَجاع

Çeviri yazı: alp: eş şecā'

Çeviri: Cesaret.

Sözlükler: DLT: alp "yiğit" (Atalay, c.4, 1986, s. 21), alp "brave, warrior" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 8), alp "kahraman, yiğit, şecaatli" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 549); CC: alpavut "asilzade, soylu, aristokrat" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 626), alpavut "soldat" (Grönbech, 1942, s. 35); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: alp "yiğit, cesur" (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: yok; King Dic: alp "courageuos, brave, valiant" (Golden, 2000, s. 117), alp "yiğit, cesur, (kişi), alp" (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: yok.

altı

V nüshası 5b/14, D nüshası 9a/14, K nüshası 9b/11: اَلْتِي: السَتّ

Çeviri yazı: altı: es sıtte

Çeviri: Altı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: altı "altı (sayı)" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 626), alty "sechs" (Grönbech, 1942, s. 36); Ter. T: altı "altı (sayı)" (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur.

M: alṭı “altı sayısı” (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: alṭı “altı sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: altı “altı sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: altı “altı” (Atalay, 1945, s. 139), alṭı “altı” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: altı “six” (Golden, 2000, s. 190), altı “altı” (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: alty “sześć”(Zajączkowski, 1958, s. 7), alṭı “altı” (Al-Turk, 2012, s. 180).

alçu

V nüshası 5b/14, D nüshası 9a/14-15, K nüshası 9b/11-12: اَلْجُو ش: ثَمَر شجر فى بلاد الترك شبيه بالز عرور

Çeviri yazı: alçu: s̱emer şecer fī bilādu’t turk şebbih bāliz ‘urūr

Çeviri: Türk illerinde yetişen alıça benzer bir ağaç türünün meyvesi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ulaḳ

V nüshası 5b/15, D nüshası 9a/15, K nüshası 9b/13: أُلَقْ: البَريد

Çeviri yazı: ulaḳ: el barīd

Çeviri: Postacı, posta işi için kullanılan kişi.

Sözlükler: DLT: ulaġ “ulak, beyin emriyle koşa koşa giden postacının başka bir ata erişip bininceye değin, bindiği at” (Atalay, c.4, 1986, s. 688), ulaγ “post relay horse; patch” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 53), ulag “beyin emriyle hızlı posta için alınan ve diğerine ulaşıncaya kadar binilen at” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 920); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iliki

V nüshası 5b/16, D nüshası 9b/1, K nüshası 9b/14: اِلْكِى: الهَاونْ

Çeviri yazı: iliki el hāvan

Çeviri: Havan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

olṭurḳaç~ olṭurġaç

V nüshası 5b/17, D nüshası 9b/2, K nüshası 9b/14-15: ألْطُرْقَجْ:الكُرسي وَ يقال بِالغين مكان القَاف

Çeviri yazı: olṭurḳaç: el kursī ve yuḳāl bil ġayn mekānu’l ḳāf

Çeviri: Sandalye, kaf yerine gayn ile de söylenir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: olturguç “sandalye, oturak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 523), olturγuĉ “bank, sessel” (Grönbech, 1942, s. 177); Ter. T: oltur- “oturmak” (Toparlı vd, 2000, 130); Dur. M: yok; Kav. K: oltur- “oturmak” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: oldur- “oturmak” (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: olturgaş “oturulacak yer, kerevet” (Atalay, 1945, s. 221), olṭurġaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: oltur “sit down” (Golden, 2000, s. 63), oltur- “oturmak” (Güner, 2017, s. 95); Bül. Müş: yok.

ovlaḳ

V nüshası 5b/17-18, D nüshası 9b/3, K nüshası 9b/15: أوْلَقْ: وَلدُ الَغزال

Çeviri yazı: ovlaḳ: veledu’l ġazāl

Çeviri: Ceylan yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: avlaḳ “oğlak, av” (Atalay, 1945, s. 144), awlaḳ, oğlaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ilgik

V nüshası 5b/18, D nüshası 9b/3, K nüshası 9b/16: إلْكِك: العُروة

Çeviri yazı: ilgik: el ‘urve

Çeviri: İlik.

Sözlükler: DLT: ilik “ilik. Oğuzca, öbür Türkler yilik derler.” (Atalay, c.4, 1986, s. 231), yilik “marrow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), yilik “ilik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 975); CC: yok; Ter. T: ilkek “ilik” (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: ilik “ilik” (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ilik/ilgik “ilik-elbisede-” (Atalay, 1945, s. 177), ilgek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ülkü

V nüshası 5b/18, D nüshası 9b/3, K nüshası 9b/16: اُلْكو: الغرض المتباعد

Çeviri yazı: ülkü: el ġarażu’l mutebāi‘d

Çeviri: Gelecekteki hedef, amaç.

Sözlükler: DLT: ülkü “ahid, peyman” (Atalay, c.4, 1986, s. 712), ülgü “measure” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 59), ülgü “ölçü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 932); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alem

V nüshası 5b/19, D nüshası 9b/4, K nüshası 9b/16-10a/1: اَلَمْ:العَلَمُ

Çeviri yazı: alam: el ‘alem

Çeviri: Alem, nişan, iz, bayrak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: alam “alem, tuğ, nişan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 418), alam fahne” (Grönbech, 1942, s. 34); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ‘alem “nakış, süs, sarığın altın teli, işaret, nişan” (Eminoğlu, 2011, s. 158); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alancı

V nüshası 5b/19, D nüshası 9b/4, K nüshası 10a/1: اَلَنْجِى: الرُجُل العَاتى

Çeviri yazı: alancı: er rucul el ‘ātī

Çeviri: Soğuk kalpli kimse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ilgerü

V nüshası 5b/9: إِلْكرِى: الاول

Çeviri yazı: ilgeri: el evvel

Çeviri: İleri, önce.

D nüshası 9b/4: إِلْكرى: الاول

Çeviri yazı: ilgeri: el evvel

Çeviri: İleri, önce.

K nüshası 10a/1: إِلْكرْدِى: الاول

Çeviri yazı: ilgerdi: el evvel

Çeviri: İleri, önce.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ilgeri "ilk, ön, önce"(Argunşah ve Güner, 2015, s. 484), ilgeri "vorne, vorar" (Grönbech, 1942, s. 106); Ter. T: yilgeri "ön" (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: ilgeri "ileri" (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: ilgeri "ileri" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: ilgerü "ileri, önde, önce" (Eminoğlu, 2011, s. 212); Tuh. Z: ilgeri "ileri" (Atalay, 1945, s. 177), ilgeri "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 47); King Dic: ilerü "in front of" (Golden, 2000, s. 97), ilerü "ileri, ön" (Güner, 2017, s. 65); Bül. Müş: ilerü "noprzód, wprózd, prezd" (Zajączkowski, 1958, s. 22), ilerü "ileri, ön" (Al-Turk, 2012, s. 190).

ölçi

V nüshası 5b/19, D nüshası 9b/5-6, K nüshası 10a/1-2: اُلْجِ: القياس و الاعتبار

Çeviri yazı: ölçi: el ḳıyās ve'l 'itibār

Çeviri: Ölçü ve itibar.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ölçe "ölçü" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 538), ölĉe "mass" (Grönbech, 1942, s. 182); Ter. T: ölç- "ölçmek" (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: ölşek "ölçek" (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: ölç- "ölçmek, yeri ekip biçmek için sürmek" (Eminoğlu, 2011, s. 262); Tuh. Z: ölç "ölçü" (Atalay, 1945, 225), ölç "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: ölĉ- "measure" (Golden, 2000, s. 75), ölç- "öçlmek" (Güner, 2017, s. 10); Bül. Müş: ölüĉ "miara" (Zajączkowski, 1958, s. 36), ölüç "ölüç" (Al-Turk, 2012, s. 142).

elli

V nüshası 5b/20, D nüshası 9b/5, K nüshası 10a/2: اَلّىُ: الخمسون

Çeviri yazı: elli: el ḫamsūn

Çeviri: Elli sayısı.

Sözlükler: DLT: elliġ “elli” (Atalay, c.4, 1986, s. 177), älliġ “fifty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 22), elliġ “elli” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: yok; Ter. T: elli “elli” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: yelli “elli sayısı” (Toparlı, 2003, s. 122); Kav. K: elli “elli sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: elli “sayıda elli” (Atalay, 1945, 168), elli “elli” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: elli “fifty” (Golden, 2000, 193), ėlli “elli” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: älli “pięćdziesiąt” (Zajączkowski, 1958, s. 10), elli “elli” (Al-Turk, 2012, s. 182).

ilek[29]

V nüshası 5b/20, D nüshası 9b/5, K nüshası 10a/2: إِلَكْ: التّين

Çeviri yazı: ilek: et tīn

Çeviri: İncir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

elik[30]

V nüshası 5b/20, D nüshası 9b/5, K nüshası 10a/3: اَلِكْ: الغَزَال

Çeviri yazı: elik: el ġazāl

Çeviri: Ceylan, gazel.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ilik “geyik” (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ellig

V nüshası 9b/20-21, D nüshası 9b/6, K nüshası 10a/3-4: اَلّك: القُفَاز و هوَ مُركب مِن اَلْ اليَد و لِك اللاّحِق علامةً لِلاعْداد

---

[29] İsmin Derleme Sözlüğü’nde tanığı verilen şu illerde halen devam ettiği tespit edilmiştr: Aydın, Denizli, İzmir, Konya, Muğla (http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_ttas&view=ttas&kategori1=acikla2&kod=115701 19.01.2019).

[30] İsmin Türkçe okunuşunu verebilmek için verilen harekeler, tam olarak seçilememektedir bu nedenle ismin ilek olma ihtimali de bulunmaktadır.

Çeviri yazı: ellik: el ḳufāz ve huve murekkep min el el yed ve lik el lāḥiḳa ‘alāmeten lil ā‘dād

Çeviri: Eldiven el ve lik ekinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oluḳ

V nüshası 5b/22, D nüshası 9b/7, K nüshası 10a/4-5: أُلُقْ: المِثْعبْ الذي يجري فية الما بسرعه

Çeviri yazı: oluḳ: el mis̱‘ab elleẕī yecrī fīhe el mā bis sur‘a

Çeviri: İçerisinden süratli su akan yer/delik.

Sözlükler: DLT: oluḳ “oluk, yalak” (Atalay, c.4, 1986, s. 438), oluq “something hollowed out of a tree trunk: through small boat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 40), oluk “hayvanlara bir şey içirmek için yemlik gibi ağaçtan oyulan şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 774); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alaḳ

V nüshası 5b/22-23, D nüshası 9b/7-8, K nüshası 10a/5-6: اَلَقْ: اختلاف الراي يقال القدلر اختلف رايهم

Çeviri yazı: alaḳ: ıẖtilāf er rāy yuḳāl alaḳdılar ıẖtilāf rāyuhum

Çeviri: Fikir ayrılığı fikir ayrılığına düştüler için alakdılar deniliyor.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: alak “pekitme edatı” (Atalay, 1945, s. 139), alaḳ “ama, alaḳ kelimesi haberde ve diğerleri için pekitme edatı” (Al-Turk, 2006, s. 244); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aluḳ

V nüshası 5b/23-6a/1: اَلُقْ: عده الدَابة كاينا ماكانت يقال الق لا سو العده

Çeviri yazı: aluḳ: ‘ıdde ed dābbe kāyinā mā kānet yuḳāl aluḳla sū’l ‘ıdde

Çeviri: Her türlü semer, palan, hayvanın üzerinde konulan şey ve aynı zamanda fiil şekli aluḳla şeklindedir.

D nüshası 9b/8-9: اَلُقْ: عده الدَابة كاينا ماكانت يُقال اُلُقْ لا اى سو العده

Çeviri yazı: aluḳ: ‘ıdde ed dābbe kāyinā mā kānet yuḳāl aluḳla ey sū’l ‘ıdde

Çeviri: Her türlü semer, palan, hayvanın üzerinde konulan şey ve aynı zamanda fiil şekli aluḳla şeklindedir.

K nüshası 10a/6-9: اَلُقْ: عده الدَابة كاينا ماكانت الچغيراق اخفض الشدردي وزع اَلِّكْ القفَّاز اُلْدُرْدُمْ شبكت يقال الق لا سو العده

Çeviri yazı: aluḳ: ‘ıdde ed dābbe kāyinā mā kānet alçağıraḳ(?) aḫfaz üleşdirdi vazza‘ ellik el ḳuffāz oldurdum/öldürdüm şebeket yuḳāl aluḳla sū’l ‘ıdde

Çeviri: Her türlü semer, palan, hayvanın üzerinde konulan şey ve aynı zamanda fiil şekli aluḳla şeklindedir. Ayrıca burada ellik “eldiven” ismi ile üleşdirdi “ülelştirdi” ………… fiillerinin açıklaması verilmiştir.

Sözlükler: DLT: uluḳ ton “eskimiş, yıpranmış elbise. Her eskiyen nesneye uluk denir.” (Atalay, c.4, 1986, s. 692), oluq “sturdy, shabby, worn” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 40), uluk “eski, yıpranmış olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 921); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ülker

V nüshası 6a/1, D nüshası 9b/9-10, K nüshası 10a/9: اُلْكَرْ: الثُرَيّا

Çeviri yazı: ülker: eṯ ṯureyyā

Çeviri: Süreyya yıldızı.

Sözlükler: DLT: ülker “ülker” (Atalay, c.4, 1986, 712), ülkär “pleiades” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 59), ülker “ülker yıldızı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 932); CC: yok; Ter. T: ülker “ülker yıldızı” (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ülker “ülker yıldızı” (Atalay, 1945, s. 274), ülker “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 64); King Dic: ülker yıldız “pleiades” (Golden, 2000, s. 134), ülker yıldız “ülker yıldızı” (Güner, 2017, s. 128); Bül. Müş: ülkär “część, udział” (Zajączkowski, 1958, s. 55), ülker “ülker, Süreyya yıldızı, Boğa burcunda yedi yıldızdan oluşan takım” (Al-Turk, 2012, s. 53).

elgin

V nüshası 6a/1-2, D nüshası 9b/10, K nüshası 10a/9-10: اَلْكِنْ: الغريْبْ و الصَّاعقه مشْتَرك

Çeviri yazı: elgin: el ġurub ve'ṣ ṣā'iḳa muşterek

Çeviri: Garib (yolcu) ve saika/yıldırım sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: elkin/yelkin "yolcu, misafir" (Atalay, c.4, 1986, s. 177), yelgin/elgin "traveller" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 222), elgin "yolcu" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ulaḳ

V nüshası 6a/2, D nüshası 9b/10, K nüshası 10a/10: اُلَقْ: الخوض

Çeviri yazı: ulaḳ: el ḫavż

Çeviri: Havuz, içi su dolu yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ałaq "basen, cysterna" (Zajączkowski, 1958, s. 7), alaḳ "alak, bataklık yer, havuz"(Al-Turk, 2012, s. 69).

elek

V nüshası 6a/2, D nüshası 9b/11, K nüshası 10a/10: اَلَكْ: المُنْخُل وَ الكاف للالة

Çeviri yazı: elek: el munḫul ve'l kef lil ālet

Çeviri: Elek, elemeye yarayan alet.

Sözlükler: DLT: elge- "elemek" (Atalay, c.4, 1986, s. 176), älgä- "sift" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 22), elge- "un vb. elemek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 636); CC: ėlek "elek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 465), elek "sieb" (Grönbech, 1942, s. 87); Ter. T: elek "elek" (Toparlı vd, 2000, s. 104); - yelek "elek, kalbur" (Toparlı, 2003, s. 122); Kav. K: yok; Kit. E: ele- "elemek, elekten geçirmek" (Eminoğlu, 2011, s. 197); Tuh. Z: elek "elek" (Atalay, 1945, s. 168), elek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 158); King Dic: elekle- "sift" (Golden, 2000, s. 68), ėlekle- "elekten geçirmek, elemek" (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

ilgü

V nüshası 6a/3: إِلْكُو: معلوم يُرمي اليه

Çeviri yazı: ilgü: ma‘lūm yurmī ileyh

Çeviri: Hedef alınan yer.

D nüshası 9b/11: إِلْكُو:غرض معلوم يُرمي اليه

Çeviri yazı: ilgü: ġarż ma‘lūm yurmī ileyh

Çeviri: Siyasî olarak ilerlenecek olan hedefe işaret eder.

K nüshası 10a/11: إِلْكُو: معلوُم يُرمي اليه

Çeviri yazı: ilgü: ma‘lūm yurmī ileyh

Çeviri: Hedef alınan yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alḳış

V nüshası 6a/3-4: اَلْقِشْ: الثَنَاءَ اَلْقِشْ قِلدِى اى جعل اَلثَنَاء بمعنى أُثْنى

Çeviri yazı: alḳış: es̱ s̱enā’ alḳış ḳıldı ey ca‘l es̱ s̱enā’ bi ma‘na us̱nī

Çeviri: Şükür etmek, dua etmek, dua etti anlamında alkış kıldı denir.

D nüshası 9b/12: اَلْقِشْ قِلدِى: اى جعل اَلثَنَاء بمعنى أُثْنى

Çeviri yazı: alḳış ḳıldı: ey ca‘l es̱ s̱enā’ bi ma‘na us̱nī

Çeviri: Dua etti anlamında alkış kıldı denir.

K nüshası 10a/11-12: اَلْقِشْ: الثَنَاءَ اَلْقِشْ قِلدِى اى جعل اَلثَنَاء بمعنى أُثْنى

Çeviri yazı: alḳış: es̱ s̱enā’ alḳış ḳıldı ey ca‘l es̱ s̱enā’ bi ma‘na us̱nī

Çeviri: Şükür etmek, dua etmek, dua etti anlamında alkış kıldı denir.

Sözlükler: DLT: alḳış “dua etme, öğme, birinin iyiliklerini soyma” (Atalay, c.4, 1986, s. 21), alqiŝ “s̱anā’” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 8), alkış “övgü, dua, insanın iyiliklerini zikretme ve menkıbelerini sayma; (peygamber için) salavat” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 548); CC: algış “dua, övgü, kutlama, iyi dilek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 624), alγyŝ “segen” (Grönbech, 1942, s. 35); Ter. T: yok; Dur. M: alġış “dua, hayır dua” (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: alġış “dua” (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: alḳış “övme,

dua" (Eminoğlu, 2011, s. 158); Tuh. Z: alkış "alkış, öğme" (Atalay, 1945, s. 139), alḳış "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72)[31]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ilgün

V nüshası 6a/4-5, D nüshası 9b/12-13, K nüshası 10a/12-14: إِلْكُنْ: الدَولة و هُو مُركب من إِل بلَد و كُن الشمس فجعلوا ذلك عبَاره عن الدّولَة

Çeviri yazı: ilgün: ed devle ve huve murekkeb min il beled ve kün eş şems feca'lū ẕalik 'ibāre 'anni'd devle

Çeviri: Devlet, sözcük il (köy/şehir) ve kün (güneş) sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alma

V nüshası 6a/5: اَلْمَا: التّفَاحْ

Çeviri yazı: alma/elma: et tuffāḥ

Çeviri: Elma.

D nüshası 9b/14: اَلْمَا: التفَاح

Çeviri yazı: alma/elma: et tuffāḥ

Çeviri: Elma.

K nüshası 10a/14: اَلْمَا: التّفَاحْ

Çeviri yazı: alma/elma: et tuffāḥ

Çeviri: Elma.

Sözlükler: DLT: alma "elma Oğuzca, öbür Türkler almıla derler" (Atalay, c.4, 1986, s. 21), almila "apple" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 7), alma "elma" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 549); CC: alma "elma" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 419), alma "apfel" (Grönbech, 1942, s. 35); Ter. T: alma "elma" (Toparlı vd, 2000, s. 86); Dur. M: alma "elma" (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: alma "elma" (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit.

[31] Al-Turk, sözcük ile ilgili şu açıklamaya yer verir: "Sayfa kenarında ve bu kelimenin yanında (/ğ/ ile de denir) şeklinde bir ibare vardır. Bundan anlıyoruz ki Türkmenler bu kelimeye alğış da der. Bundan başka (alḳış kelimesi dua için de kullanılır) anlamında bir ibare vardır" (Al-Turk, 2006, s. 72).

E: yok; Tuh. Z: elma “elma” (Atalay, 1945, s. 168), alma “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 66); King Dic: alma “elma” (Golden, 2000, s. 156), alma “elma” (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: yok.

alnaḳ

V nüshası 6a/6, D nüshası 9b/14, K nüshası 10a/14-15: اَلْنَاقُ: اسمُ عَلَمٌ

Çeviri yazı: alnaḳ: ısmu ‘alemun

Çeviri: Özel isim

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alu

V nüshası 6a/6: اَلُو: العَاجِز عَن غريمه يقال بُو سَنْدَنْ اَلُدُر اى هزا مِن اَعاجز و اِزا اَرَادوا اعجز قالو اُلُرَقدُر

Çeviri yazı: alu: el ‘āciz ‘ann ġarime yuḳāl bu senden aludur ey hezā min ā‘ācaz ve izā ārādū ā‘caz ḳālū aluraḳdur

Çeviri: Aciz, aciz iki kişi arasında karşılaştırma yapıldığında bu senden aludur diyerek bu senden daha acizdir derler ayrıca daha aciz biri görüldüğünde alurakdur diyerek acizliğin derecesi arttırılır.

D nüshası 9b/14-15-10a/1: اَلُو:عاجِز عَن غريمه يقال بُو سَنْدَنْ اَلُدُر اى هَزا عاجِز و اِزا اَرَادوا اعجز قالو اُلُرَقدُر

Çeviri yazı: alu: ‘āciz ‘ānn ġarime yuḳāl bu senden aludur ey hezā ‘āciz ve izā ārādū ā‘caz ḳālū aluraḳdur

Çeviri: Aciz, aciz iki kişi arasında karşılaştırma yapıldığında bu senden aludur diyerek bu senden daha acizdir derler ayrıca daha aciz biri görüldüğünde alurakdur diyerek acizliğin derecesi arttırılır.

K nüshası 10a/15-10b/1: اَلُو: العَاجِز عَن غريمه يقال بُو سَنْدَنْ اَلُدُر اى هزا مِن اَعاجز و اِزا اَرَادوا اعجز قالو اُلُرَقدُر

Çeviri yazı: alu: el ‘āciz ‘ann ġarime yuḳāl bu senden aludur ey hezā min ā‘ācaz ve izā ārādū ā‘caz ḳālū aluraḳdur

Çeviri: Aciz, aciz iki kişi arasında karşılaştırma yapıldığında bu senden aludur diyerek bu senden daha acizdir derler ayrıca daha aciz biri görüldüğünde alurakdur diyerek acizliğin derecesi arttırılır.

Sözlükler: DLT: elük "alay etme, maskraya alma" (Atalay, c.4, 1986, s. 178), älük "mockery" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 22), elük "alay etme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: ėlükle- "alay etmek, küçük düşürmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 465), elikle- "verspotten, höhnen" (Grönbech, 1942, s. 87); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: alu "alış" (Atalay, 1945, s. 139), alu "alınan" (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

alṭı

V nüshası 6a/8, D nüshası 10a/1, K nüshası 10b/1: اَلْطِى: السِتّه

Çeviri yazı: alṭı: es sitte

Çeviri: Altı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: altı "altı (sayı)" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 87), alty "sechs" (Grönbech, 1942, s. 36); Ter. T: altı "altı (sayı)" (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: alṭı "altı sayısı" (Toparlı, 2003, s. 70); Kav. K: alṭı "altı" (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: altı "altı sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: altı "sayıda altı" (Atalay, 1945, s. 139), alṭı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: altı "six" (Golden, 2000, s. 190), altı "altı" (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: ałty "sześć" (Zajączkowski, 1958, s. 7), alṭı "altı" (Al-Turk, 2012, s. 180).

alṭaġu

V nüshası 6a/8-19: أَلْطَغو السته قسبر هَزا المثل الْطَغُو اَلَقْسَا اَلطُن دَقِنْ اَلْطُزُر دُرْدَو دُزَلْ سَادَبَا دَقِن إندرر: المجمعَه أَلَقْسَا او اختلفوا وَ سَا هِيَ اداة الشرط اَلْطِنْ التحت و دَا بمعنى في وق بمعنى الاضافة و النون بمعنى المفعو ليه و يعبر عن الطن بالذي منهم اَلْطُزُرْ يوخّذ منهم دُرْد وَ الاربعه المجمعه و دُرْد هو الاربعه وَ هزه الواو دَ الة علي هيه الاجتماع معَ الرقق ق يخلفها معَ المفخم الغين و تستعمل الكاف ايضا موضع الواو و الكاف هى الاصِل دُزلْ شاان انتظموا بمعنى ان انفقوا يقال دُزَلْدِى اى انتظَم و دُزْدِى نظمه غيره دَبَا التل و اليا فوخ و يرادنه التل و دقن التل الذي في التل علي ما فسرنا إِنْدُرُرْ ينزل إِنْدِي نزل إِنْدِر

Çeviri yazı: alṭaġu alaḳsa alṭındaḳın alṭuzur dördevü düzelse depedaḳın indürür: ḳasbar hezā el mes̱el alṭaġu es sitte el mecmu‘a al ḳıssā āv ıẖtılafū ve sa hiye ādāte eş şarṭ alṭın en taḥt ve da bi ma‘na el iżāfe ve’n nūn bi ma‘na el mef‘ūl ileyh ve yu‘abbir ‘ann alṭın bi’ẕ ẕā munhim alṭazur yūaẖẖaz munhim dördevü el ārba‘ ve huve el vāv dallete ‘ala hiye el ictıma‘ ma‘r raḳiḳ ḳaf yuẖallifīhā el mufaẖẖam el ġayn ve testa‘mel el kāf eyżān mevżu‘ el vāv ve’l kef hiye el āṣl düzelse ān intiżamū bi ma‘na in ittafaḳū yuḳāl düzeldi ey ıntıżam düzdi naẓẓam ġayre debe/depe et tal ve el yāfūẖ yuradunaha et til ve daḳın et tal elleẕī fī et tal ‘ala mā fassarnā indürür yunezzil indi nezzel indir

Çeviri: Altısı alaksa (anlaşamazsa) altındakini alırlar dördü düzelse (bir araya gelse) tepedekini indiririrler: Örnekte olduğu gibi alṭaġu altısı birlikte anlamındadır (dilciler?) sa’nın şart eki olduğu konusunda ihtilafa düştüler da bulunma hal eki kaf (k harfi) izafet nun ise mef‘ul ileyh anlamındadır. altın alt anlamında (?) alṭazur alır anlamında dördevü dördü birlikte anlamında ve vav sesi (vU eki kastedilmekte) topluluğa işaret eder –ince sesli olanlarda- ḳaf sesi kalın seslilerde ve ġayn ile kef sesleri de aynı anlamda kullanılır ancak kef sesi aslidir. Düzelse dizilmiş/dizilme anlaştılar, bir araya geldiler, ittifak ettiler anlamında ayrıca düzeldi ve dizdi de denir. Bunun dışında debe/depe (tepe) …………………………………… indürür indirir ve indi anlamında da indi denir.

D nüshası 10a/1-13: ا اَلطغُو: السّتةُ المجتمعُون و من امثالهم اَلطغُو اَلَقْسا الُطْن دَقِن الطزُر دُرْدَو دُزل سَا دبَا دقِن انذُرُرْ نفس هَذا المثل الطَغُوالسّتةُ المجتمعَة اَلَقُسَا ان اختلَفوا و سَاهي اداةُ الشَرط الطِن التحت و دا بمعني في و من ق الاضافة و النُون بمعني المفعوليه و يعبر عَن اَلطن دَقِن الطغو السّتة المجتمعة القسا ان اَلَقُسَا بالذي تحتهم اُلْطُزُرْ يوخذ منهم دُرْدَوُ الاربعةُ المجتَمعوُن و دُرد هي الاربعه هذه الواو دَالة علي هيئة الاجتماع مع المرقق و يخلفها مع المفخّم الغين و تستعمل الكاف ايضا موضع الواو وَ الكاف هي الاصل دُزِلْ سَا اِن انتظموا بمعني ان اتّفقوا يقال دِزِلدِي اي انتَظم وَ دُزْدِيِ نظمهُ غيره دبَا التَلّ و اليَافُوخ و يُرَاد به التل وَ دَقِنْ الذي في التل علي ما فسّرنا اِنْدُرُرْ يَنْزِل اِنْدِي نَزِلْ اِنْدُرْدِي نَزَّلَ

Çeviri yazı: alṭaġu: es sittetu el muctemi‘ūn ve min ems̱ālihim alṭaġu alaḳsa alṭundaḳın alṭuzur dördevü düzelse depedaḳın indürür nafs heẕā el mes̱el alṭaġu es sittetu el muctemiu‘ alaḳsa in iẖtilafū ve sa hiye ādātu eş şārṭ alṭın et taḥt ve da bi ma‘na fī ve min ḳaf el iżāfe ve’l nūn bi ma‘na el mef‘ūliyye ve yu‘abbir in alṭındaḳın alṭaġu es sitte el muctemi‘ alaḳsa in billeẕī taḥtihim alṭuzur yuaẖẖaẕ minhum dördevü el arba‘tu el muctemi‘ūn ve dörd hiye el arba‘ heẕahe el vāv dāllete ‘ala hiyyetu’l ictimā‘ ma el marḳuḳ ve yuẖallafihe ma‘ el mufaẖẖam el ġayn ve tasta‘mel el ḳef eyżān mevżu‘ el vāv ve el kef hiyye el aṣl düzilse in ıntaẓamū bi ma‘na in ıttafaḳū yuḳāl dizildi ey ıntaẓam ve

düzdi naẓẓama ġayrihe depe et tal ve el yafūẖ ve yurād bihe et tal ve daḳın elleẕī fī et tal ‘ala mā fassarnā indirür yennezil indi nazil indürdi nazzal

Çeviri: Altısı birlikte anlamında ve ayrıca şu örnekte olduğu gibi altısı alaksa (anlaşamazsa) altındakini alır dördü düzelse tepedekini indürür. Bu örnekte alṭağu altısı birlikte anlamında alaḳsa sözcüğündeki sa şart-adet eki için (dilciler?) ihtilafa düştüler altın alt anlamında ve da bulunma hâl eki ḳaf izafet ve nun sesi mef‘ul ileyh anlamındadır. alṭağu altısı birlikte alaḳsa …. altında alṭuzur alır anlamında dördevü dördü birlikte anlamında ve dörd dört anlamında buradaki vav (vU eki kastedilmekte) topluluğu ifade etmektedir –ince seslilerde- kalın seslilerde gayn ve kef sesleri kullanılır ve kef sesi aslîdir. Düzilse (düzelmek) ittifak ettiler anlamında kullanılır dizildi ve düzdi (dizdi) sözcükleri de kullanılır. ………………. indirir anlamında indürür, indi anlamında indi ve indirdi anlamında da indürdi kullanılır.

K nüshası 10b/1-15: ا اَلطغُو: السّتةُ المجتمعُون و من امثالهم اَلطغُو اَلَقْسا اُلطْن دَقِن الطزُر دُرْدَو دُزل سَا دَبَا
دقِن إندُرُرْ تفسير هَذا المثل الطَغُوالسّتةُ المجتمعَة اَلَقُسَا ان اختلَفوا و سَا هي اداةُ الشَرط الطِن التحت و دا بمعني في
و ق بمعني الاضافة و النُون بمعني المفعوليه و يعبر عَن اَلطن بالذي تحتهم اُلْطُزُرْ يوخذ منهم دُرْدَوُ الاربعةُ
المجتَمعوُن و دُرد هو الاربعه و هذه الواو دَالة علي هيئة الاجتماع مع المرقق و يخلفها مع المفخّم الغين و تستعمل
الكاف ايضا موضع الواو وَ الكاف هي الاصل دُزِلْ سَا اِن انتظموا بمعني ان اتّفقوا يقال دِزِلدِي اي انتَظم وَ دُزْدِي
نظمهُ غيره دَپَا التَلّ و اليَافُوخ و يُرَاد به التل وَ دَقِنْ الذي في التل علي ما فسّرنا اِنْدُرُرْ تنُزِل اِنْدِي نَزِلْ اِنْدُرْدِي نَزَّلَ

Çeviri yazı: alṭağu: es sittetu el muctemi‘ūn ve min emsālihim alṭağu alaḳsa alṭundaḳın alṭuzur dördevü düzelse depedaḳın indürür nafs heẕā el meẕel alṭağu es sittetu el muctemiu‘ alaḳsa in iẖtilafū ve sa hiye ādātu eş şārṭ alṭın et taḥt ve da bi ma‘na fī ve ḳaf bi ma‘na el iżāfe ve’l nūn bi ma‘na el mef‘ūliyye ve yu‘abbir in alṭın billeẕī taḥtihim alṭuzur yuaẖẖaẕ minhum dördevü el arba‘tu el muctemi‘ūn ve dörd hiye el arba‘ heẕahe el vāv dāllete ‘ala hiyyetu’l ictimā‘ ma el marḳuḳ ve yuẖallafihe ma‘ el mufaẖẖam el ġayn ve tasta‘mel el ḳef eyżān mevżu‘ el vāv ve el kef hiyye el aṣl düzilse in ıntaẓamū bi ma‘na in ıttafaḳū yuḳāl dizildi ey ıntaẓam ve düzdi naẓẓama ġayrihe depe et tal ve el yafūẖ ve yurād bihe et tal ve daḳın elleẕī fī et tal ‘ala mā fassarnā indirür yennezil indi nazil indürdi nazzal

Çeviri: Altısı birlikte anlamında ve ayrıca şu örnekte olduğu gibi altısı alaksa (anlaşamazsa) altındakini alır dördü düzelse tepedekini indürür. Bu örnekte alṭağu altısı birlikte anlamında alaḳsa sözcüğündeki sa şart-adet eki için (dilciler?) ihtilafa düştüler altın alt anlamında ve da bulunma hâl eki ḳaf izafet ve nun sesi mef‘ul ileyh anlamındadır.

alṭağu altısı birlikte alaḳsa …. altında alṭuzur alır anlamında dördevü dördü birlikte anlamında ve dörd dört anlamında buradaki vav (vU eki kastedilmekte) topluluğu ifade etmektedir –ince seslilerde- kalın seslilerde gayn ve kef sesleri kullanılır ve kef sesi aslîdir. Düzilse (düzelmek) ittifak ettiler anlamında kullanılır dizildi ve düzdi (dizdi) sözcükleri de kullanılır. ………………. indirir anlamında indürür, indi anlamında indi ve indirdi anlamında da indürdi kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

imdi

V nüshası 6a/20, D nüshası 10a/14, K nüshası 10b/16: اِمْدِى: الآنَ

Çeviri yazı: imdi: el ān

Çeviri: Şimdi.

Sözlükler: DLT: emdi "şimdi" (Atalay, c.4, 1986, s. 178), ämdi "now" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 8), emdi "şimdi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: ėmdi "şimdi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 466), emdi, imdi "jetzt" (Grönbech, 1942, s. 88); Ter. T: imdi "şimdi" (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: imdi "şimdi" (Atalay, 1945, s. 177), imdi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 47); King Dic: imdi "now" (Golden, 2000, s. 96), ėmdi "şimdi" (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

emgek~emek

V nüshası 6a/21, D nüshası 10a/15, K nüshası 11a/1-2: اَمْكَكْ: التَعَب وَ يُقَال اَمَكْ بَالتركمَانى

Çeviri yazı: emgek: et ta'b ve yuḳāl emek bit turkmānī

Çeviri: Sıkıntı, zorluk Türkmence emek denir.

Sözlükler: DLT: emgek "emek, mihnet" (Atalay, c.4, 1986, s. 179), ämgäk "miḥna" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 23), emgek "sıkıntı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 637); CC: ėmgek "ıstırap, acı, işkence, vahşi, zalim"(Argunşah ve Güner, 2015, s. 698), emgek "leiden, qual" (Grönbech, 1942, s. 88); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: emgek "acı, sıkıntı, zahmet, eziyet" (Eminoğlu, 2011, s. 197); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

emcek

V nüshası 6b/1, D nüshası 10b/3, K nüshası 11a/5: اَمْجَكْ: اَلثَّدى

Çeviri yazı: emcek: es̱ s̱edi

Çeviri: Göğüs, meme.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ėmçek “meme” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 466), emcek “brustwarze” (Grönbech, 1942, s. 87); Ter. T: emcek “meme” (Toparlı vd, 2000, s. 104); Dur. M: emçek “meme” (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: emçek “meme” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: emçek “emçek, meme” (Eminoğlu, 2011, s. 197); Tuh. Z: emçek “meme” (Atalay, 1945, s. 168), ėmçek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: emĉek “breast” (Golden, 2000, s. 104), ėmçek “meme” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

am ve amcuḳ

V nüshası 6b/1, D nüshası 10b/4, K nüshası 11a/5: اَمْ و اَمْجُقْ: الفرج

Çeviri yazı: am ve amcuḳ: el farac

Çeviri: Am.

Sözlükler: DLT: em “kadının dişilik aleti. Oğuzlar ve Kıpçaklarda” (Atalay, c.4, 1986, s. 178), am “female organ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 8), am “Oğuz ve Kıpçak lehçelerinde kadınlık organı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 549); CC: am “dişilik organı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 420), am(eŋ “zuersl” (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: am “kadının cinsel organı” (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: amçuḳ “dişilik organı” (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: am “kadınlık organı” (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: yok; Tuh. Z: am “kadının dişilik aygıtı” (Atalay, 1945, s. 139), am “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: am “pudendum of thge female” (Golden, 2000, s. 212), am “dişilik organı” (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: yok.

amaç

V nüshası 6b/3, D nüshası 10b/7, K nüshası 11a/9: اَمَجْ: الغَرَضُ اَلْمُتقَارب

Çeviri yazı: amaç: el ġarażu’l mutaḳārrib

Çeviri: Yakın tarihteki hedef.

Sözlükler: DLT: amaç “amaç, hedef, nişangâh” (Atalay, c.4, 1986, s. 23), amaĉ “target, plow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 8), amaç “hedef” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 549); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: omaç “amaç, nişangâh” (Atalay, 1945, s. 222), omaç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 156); King Dic: amaĉ “target” (Golden, 2000, s. 177), amaç “hedef” (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: yok.

ana

V nüshası 6b/6, D nüshası 10b/8, K nüshası 11a/11: اَنَا: اَلأُم

Çeviri yazı: ana: el umm

Çeviri: Anne.

Sözlükler: DLT: ana “ana” (Atalay, c.4, 1986, s. 23), ana “mother” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 9), ana “anne” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 550); CC: ana “anne” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 627), ana “mutter” (Grönbech, 1942, s. 37); Ter. T: ana “anne” (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: yok; Kav. K: ana “anne” (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: ana “anne” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: ana “ana” (Atalay, 1945, s. 140), ana “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: ana “mother” (Golden, 2000, 109), ana “anne” (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: ana “matka” (Zajączkowski, 1958, s. 7), ana “ana, anne” (Al-Turk, 2012, s. 137).

anuḳ

V nüshası 6b/6-8: اَنُقْ: الحَاضِر يقال اَنُقلاَغِل اى حضِره و يقال اذَا طَلَب الإنسَان الهَديِه يُقَال لصَاحِبه اَرْمَغَنْ مَعْنَاه اينَ الهديه فيجيهبه صاحبه اَنُقْطُر اي حضر

Çeviri yazı: anuḳ: el ḥāżır yuḳāl anuḳlaġıl ey ḥażıra ve yuḳāl iẕā ṭalaba el insān el hedīyye yuḳāl li’ṣ ṣaḥibe armaġan eyne el hedīyye fecīhebihe ṣāḥibe anuḳṭur ey ḥażır

Çeviri: Hazır ve hazırla anlamında anuklagıl denir. Bunun yanında bir insan bir başkasından hediye talep ettiği zaman hediye verecek kişiye armağan[32] der ve bu sözcük hediye anlamındadır. Hediye verecek kişi ise, anuktur diyerek hediyenin hazır olduğunu belirtir.

[32] Her iki nüshada da armağan sözcüğü anukla- fiili olmadan yazılmıştır. Bunun unutmadan kaynaklanan bir eksiklik olduğunu düşünmekteyiz sebebi ise; hediyeyi verecek kişinin cevabının “anuktur” olması ve hediyenin hazır olduğunu anlatmak istemesidir. Bu cevaba karşılık olarak söylenmesi gereken talebin “armağan anukla(gıl)” olması gerektiği düşünülmektedir.

D nüshası 10b/8-10: اَنُقْ: الحاضِر يقال اَنُقلاَغِل اى احضره و يقال اذَا طَلَب الانسان الهديه يقَال لصَاحبه اَرْمَغَنْ معنَاه اينَ الهَدِيةَ فَيجِيهبه صاحبه اَنُقْطُر اَيْ حاضِر

Çeviri yazı: anuḳ: el ḥāżır yuḳāl anuḳlaġıl ey āḥżara ve yuḳāl iẕā ṭalaba el insān el hedīyye yuḳāl li'ṣ ṣaḥibe armaġan eyne el hedīyye fecīhebihe ṣāḥibe anuḳṭur ey ḥażır

Çeviri: Hazır ve hazırla anlamında anuklagıl denir. Bunun yanında bir insan bir başkasından hediye talep ettiği zaman hediye verecek kişiye armağan der ve bu sözcük hediye anlamındadır. Hediye verecek kişi ise, anuktur diyerek hediyenin hazır olduğunu belirtir.

K nüshası 11a/11-14: اَنُقْ: الحاضر يقال اَنُقلاَغِل اى ما احضَرَهُ و يقال اذَا طَلَب الإنسَان الهدية يقَال لصاحبه اَرْمَغَنْ مَعْنَاه اينَ الهديه فيجيهبه صاحبه اَنُقْطُر اي حضر

Çeviri yazı: anuḳ: el ḥāżır yuḳāl anuḳlaġıl ey ma āḥżāra ve yuḳāl iẕā ṭalab el insān el hedīyye yuḳāl li'ṣ ṣaḥibe armaġan eyne el hedīyye fecīhebihe ṣāḥibe anuḳṭur ey ḥażır

Çeviri: Hazır ve hazırla anlamında anuklagıl denir. Bunun yanında bir insan bir başkasından hediye talep ettiği zaman hediye verecek kişiye armağan der ve bu sözcük hediye anlamındadır. Hediye verecek kişi ise, anuktur diyerek hediyenin hazır olduğunu belirtir.

Sözlükler: DLT: anuḳ "hazır" (Atalay, c.4, 1986, s. 29), anuq "ḥāḍir" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 9), anuk/anūk "hazır" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 552); CC: yok; Ter. T: anuklan- "hazırlık yapmak" (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: anuḳ "hazır, amade" (Eminoğlu, 2011, s. 160); Tuh. Z: anık "hazır, hazırlanmış" (Atalay, 1945, s. 140), anıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 82); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

enek

V nüshası 6b/8-9, D nüshası 10b/10-11, K nüshası 11a/14: اَنَكْ: الاشيتان وَ الدّقَنْ مُشتَرَكْ

Çeviri yazı: enek: el āşītān ve'd daḳın muşterek

Çeviri: Çene, sakal bu sözcükler arasında müşterektir.

Sözlükler: DLT: engek "ağzın iki yanındaki azıların bittiği yer" (Atalay, c.4, 1986, s. 187), äŋäk "jaws, veil string" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), eŋek "ağzın iki yanında çeneden azı dişlerine kadar olan bölge" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 640); CC: yok;

Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: enek "damak" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: enek "damak" (Atalay, 1945, s. 169), enek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: enek "chin" (Golden, 2000, s. 99), ėŋek/ėnek "çene" (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

ün

V nüshası 6b/10, D nüshası 10b/12, K nüshası 11a/16: أنْ: اَلصّوتْ

Çeviri yazı: ün: eṣ ṣavt

Çeviri: Ses.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ün "ses" (Atalay, c.4, 1986, s. 712), ün/ǖn "voice" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 60), ǖn/ün "ses" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 932); CC: ün "ses" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 593), ün "laut" (Grönbech, 1942, s. 270); Ter. T: ün "ses" (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: ün "ses, genel anlamda his" (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: ün "ün, ses" (Eminoğlu, 2011, s. 299); Tuh. Z: ün "ses" (Atalay, 1945, s. 274), ün "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

un

V nüshası 6b/10, D nüshası 10b/12, K nüshası 11a/16: أنْ: الدَّقِيق

Çeviri yazı: un: ed daḳīḳ

Çeviri: Un.

<u>Sözlükler:</u> DLT: un "un" (Atalay, c.4, 1986, s. 49), un "flour" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 54), ūn "un" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 922); CC: un "un" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 589), un "mehl" (Grönbech, 1942, s. 265); Ter. T: un "un" (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: un "un" (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: un "un" (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: un "un, tahıl tozu" (Eminoğlu, 2011, s. 297); Tuh. Z: un "un" (Atalay, 1945, s. 269), un "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: un "flour" (Golden, 2000, s. 152), un "un" (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: un "mąka" (Zajączkowski, 1958, s. 54), un "un" (Al-Turk, 2012, s. 130).

on

V nüshası 6b/10, D nüshası 10b/12-13, K nüshası 11a/16: أنْ: عَشرة

Çeviri yazı: on: ‘aşre

Çeviri: On.

<u>Sözlükler:</u> DLT: on “sayıda on” (Atalay, c.4, 1986, s. 49), on “ten” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 41), ōn “on” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 776); CC: yok; Ter. T: on “on (sayı)” (Toparlı vd, 2000, s. 130); Dur. M: yok; Kav. K: on “on sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: on “on, on sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: on “sayıda on” (Atalay, 1945, s. 222), on “on” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: on “ten” (Golden, 2000, s. 191), on “on” (Güner, 2017, s. 95); Bül. Müş: on “dziesięć” (Zajączkowski, 1958, s. 35), on “on” (Al-Turk, 2012, s. 181).

in

V nüshası 6b/10-13: إ نْ: العَرْصُ صِند الطِول و يُنطَلق عَلي شرْط أُذنْ الغَنم وَ ينطلق بالقبجَاقي عَلَيَ الوَ كروَ و جَارِ السِبَاع و بيَوت اَلحَشَرات يُقَال يِلَنْ أُنْدُره اىَ حُجْر الحّيِة

Çeviri yazı: in: el ‘arṣ ṣındu’ṭ ṭavil ve yunṭāliḳ ‘ala şarṭ uẕnu’l ġanem ve yunṭaliḳ bil ḳıbcāḳī ‘ala el vakru ve cārū’s sebā‘ ve buyūt’ul ḥaşarāt yuḳāl yılan inidür ey ḥaceru’l ḥayya

Çeviri: Uzunluğun zıddı, in (hayvan ini) ve koyun kulağına işaret eder ayrıca Kıpçakça aslan ve haşarat deliğine işaret eder bunun için yılan inidür derler yani yılanın yaşadığı yer.

D nüshası 10b/13-15: إنْ: العَرْص صِند الطِول و ينطلق علي شرطِ أُذنْ الغَنم وَ ينطلق بالقبجَاقي عَلَيَ الوَ كروَ و جَارِ السباع و بيَوت الحشرات يُقَال يِلَنْ أُنْدُره اىَ حُجْر الحّيِة

Çeviri yazı: in: el ‘arṣ ṣındu’ṭ ṭavil ve yunṭāliḳ ‘ala şarṭ uẕnu’l ġanem ve yunṭaliḳ bil ḳıbcāḳī ‘ala el vakru ve cārū’s sebā‘ ve buyūt’ul ḥaşarāt yuḳāl yılan inidür ey ḥaceru’l ḥayya

Çeviri: Uzunluğun zıddı, in (hayvan ini) ve koyun kulağına işaret eder ayrıca Kıpçakça aslan ve haşarat deliğine işaret eder bunun için yılan inidür derler yani yılanın yaşadığı yer.

K nüshası 11a/16-11b/4: إنْ: العَرْض صِند الطِول و ينطَلق علي شرط أُذنْ الغَنم وَ ينطلق بالقبجاقي علَي لو كرو و جَارِ السباع و بيوت اَلحشرات يقال يِلَنْ أُنْدُره اىَ حُجْر الحّيِة

Çeviri yazı: in: el ‘arş ṣındu’ṭ ṭavil ve yunṭālıḳ ‘ala şarṭ uẕnu’l ġanem ve yunṭalıḳ bil ḳıbcāḳī ‘ala el vakru ve cārū’s sebā‘ ve buyūt’ul ḥaşarāt yuḳāl yılan inidür ey ḥaceru’l ḥayya

Çeviri: Uzunluğun zıddı, in (hayvan ini) ve koyun kulağına işaret eder ayrıca Kıpçakça aslan ve haşarat deliğine işaret eder bunun için yılan inidür derler yani yılanın yaşadığı yer.

Sözlükler: DLT: ėn/in “yan tarafa olan genişlik” (Atalay, c.4, 1986, s. 49), ėn “declivity, width” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 23), in “en” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 665); CC: ėŋ “en” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 467), eŋ “ante” (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: inli “geniş” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: in “en, genişlik” (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: en “yassı” (Atalay, 1945, s. 169), en “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: enlü “broad” (Golden, 2000, s. 266), ėnlü “geniş, enli” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

ansız

V nüshası 6b/14, D nüshası 11a/1, K nüshası 11b/5: أَنْسِزْ: الغَفْلة

Çeviri yazı: ansız: el ġafle

Çeviri: Ansızın.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ansızın “ansızın, aniden” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 634), ansyzyn “plötzlich, unerwarteter weise” (Grönbech, 1942, s. 38); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iŋen

V nüshası 6b/14, D nüshası 11a/1, K nüshası 11b/5: اِنَنْ:جدّا

Çeviri yazı: iŋen: cidden

Çeviri: Pek, çok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: iŋen “çok” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 720), iŋen “sehr” (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

andavuḳ

V nüshası 6b/14, D nüshası 11a/2, K nüshası 11b/5-6: أَنْدَوُقْ: كَزاك اي مثل زاك

Çeviri yazı: andavuḳ: kezāk ey mis̱l zāk

Çeviri: Böyle, bunun gibi anlamında bir edat.

Sözlükler: DLT: andağ "böyle, öyle, o kadar" (Atalay, c.4, 1986, s. 118), andaγ "thus" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 40), andag "Çigil lehçesinde öyle, onun gibi, böyle" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 550); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: andaq "so, thus, that way" (Golden, 2000, s. 313), andaḳ "öyle" (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: yok.

anda

V nüshası 6a/15, D nüshası 11a/2, K nüshası 11b/6: أَنْدَا: هنالِك

Çeviri yazı: anda: hunālik

Çeviri: Orada, orda.

Sözlükler: DLT: anda "orada, anda" (Atalay, c.4, 1986, s. 195), anda "there" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, 40), anda "orada, ondan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 550); CC: anda "onda, orada"(Argunşah ve Güner, 2015, s. 629), andy "ein sokher" (Grönbech, 1942, s. 38); Ter. T: yok; Dur. M: anda "orada, oraya" (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: anda "orada" (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: anda "orada, oraya, oradan" (Eminoğlu, 2011, 159); Tuh. Z: anda "onda" (Atalay, 1945, s. 140), anda "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 180); King Dic: anda "there" (Golden, 2000, s. 313), anda "orada" (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: anda "tam" (Zajączkowski, 1958, s. 7), anda "orada" (Al-Turk, 2012, s. 204).

incü

V nüshası 6b/15, D nüshası 11a/3, K nüshası 11b/6-7: إِنْجُو: اللولو

Çeviri yazı: incü: el lū lū

Çeviri: İnci.

Sözlükler: DLT: yincü/cinçü "inci" (Atalay, c.4, 1986, s. 792), yinĉü "pearl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 227), yinçü "inci, büyük inci" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 976); CC: incü "inci" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 485), inĉü "perle" (Grönbech, 1942, s. 106); Ter. T: yok; Dur. M: inçi "inci" (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: inci "inci" (Toparlı

vd, 1999, s. 110); Kit. E: inçü “inci” (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: inci “inci” (Atalay, 1945, s. 178), inci “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: yincû “pearl” (Golden, 2000, s. 303), yinçü “inci” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: jinci “ciasto ugnieciane” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yençü “inci” (Al-Turk, 2012, s. 89).

ancaḳ

V nüshası 6b/15-16: أَنْجَقْ: بمِعني حسب يقال سَن بوُدُرْ اَنْجَقْ

Çeviri yazı: ancaḳ: bi ma‘na ḥasb yuḳāl sen budur ancaḳ

Çeviri: Ancak, hasep, sen budur ancak denir.

D nüshası 11a/3: أَنْجَقْ: بمعني حَسب يقال سَن بوُدُرْ اَنْجَقْ

Çeviri yazı: ancaḳ: bi ma‘na ḥasb yuḳāl sen budur ancaḳ

Çeviri: Ancak, hasep, sen budur ancak denir.

K nüshası 11b/7: أَنْجَقْ: بمِعني حسب يقال دُس بوُدُرْ اَنْجَقْ

Çeviri yazı: ancaḳ: bi ma‘na ḥasb yuḳāl dus(?) budur ancaḳ

Çeviri: Ancak, hasep …… budur ancak denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ança “o kadar” (Atalay, c.4, 1986, s. 24), ancâ “also” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 40), ança “ o kadar, onca, ona göre, şöyle” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 550); CC: ança “o kadar, öyle” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 628), ancâ “so, so sehr, so viel” (Grönbech, 1942, s. 37); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ança “onca, o kadar, onun gibi, öyle” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: ancak “ancak” (Atalay, 1945, s. 140), ançaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 244); King Dic: yok; Bül. Müş: ancâq “tylko” (Zajączkowski, 1958, s. 7), ançaḳ “ancak, yalnız” (Al-Turk, 2012, s. 210).

anṭ

V nüshası 6b/16-17, D nüshası 11a/3-4, K nüshası 11b/8-9: اَنْطْ: اَليمين يقال اَنْطِشْتَي اي شرب اليمين بمعني حلف

Çeviri yazı: anṭ: el yemin yuḳāl anṭ işti ey şarb el yemin bi ma‘na ḥalef

Çeviri: Yemin, ant içmek anlamında ant işti denir.

Sözlükler: DLT: and “yemin, yemin et diyecek yerde andık denir” (Atalay, c.4, 1986, s. 24), and “swearing, an oath” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 9), and “yemin, ant, söz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 550); CC: yok; Ter. T: and “ant, yemin” (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: ant iş- “yemin etmek” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: ant “yemin, ant” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: ant “and, yemin, söz verme” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: ant “ant, yemin” (Atalay, 1945, s. 140), anṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 174); King Dic: and “swearing, oath” (Golden, 2000, s. 308), and “yemin, ant” (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: yok.

anlar

V nüshası 6b/18, D nüshası 11a/6, K nüshası 11b/11: اَنْلَرْ: بمعنَي همْ وَ بمعنَي اوليك

Çeviri yazı: anlar: bi maʻna hüm ve bi maʻna ulāike

Çeviri: Onlar.

Sözlükler: DLT: yok; CC: anlar “anlar” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 634), anlar/alar (Grönbech, 1942, s. 175); Ter. T: anlar “onlar” (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: anlar “onlar” (Toparlı, 2003, s. 71); Kav. K: anlar “onlar” (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: anlar “onlar” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: anġar “onlara” (Atalay, 1945, s. 140), aŋar “onlar” (Al-Turk, 2006, s. 240); King Dic: yok; Bül. Müş: anłar “oni, tamci” (Zajączkowski, 1958, s. 7), anlar “onlar” (Al-Turk, 2012, s. 206).

inek

V nüshası 6b/20, D nüshası 11a/7, K nüshası 11b/13: إِنَكْ: البقره

Çeviri yazı: inek: el baḳara

Çeviri: İnek.

Sözlükler: DLT: ingek “inek Oğuzlar kaplumbağanın dişisine de ingek derler” (Atalay, c.4, 1986, s. 233), ingäk “cow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 34), ingek “inek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 666); CC: inek “inek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 485), inek “kuh” (Grönbech, 1942, s. 106); Ter. T: inek “inek” (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: inek “inek” (Toparlı, 2003, s. 86); Kav. K: inek “inek” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: inek “inek” (Eminoğlu, 2011, s. 213); Tuh. Z: inek “inek” (Atalay, 1945, s. 178), inek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: inek “cow” (Golden, 2000, s.

167), inek “inek” (Güner, 2017, s. 65); Bül. Müş: inäk “krowa” (Zajączkowski, 1958, s. 22), inek “inek” (Al-Turk, 2012, s. 117).

iniş

V nüshası 6b/21, D nüshası 11a/8-9, K nüshası 11b/13-14: إِنِشْ: الحَدور وَ ضِده يُقُشْ و هو الصّعود

Çeviri yazı: iniş: el ḥadūr ve żıdd yoḳuş ve huve eṣ ṣu‘ūd

Çeviri: İniş, yokuşun zıddı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ėniş “vadi, yamaç, iniş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 467), eniŝ “tal, niederung” (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: iniş “iniş” (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: iniş “iniş” (Atalay, 1945, s. 178), iniş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: iniŝ “descent” (Golden, 2000, s. 121), éniş “iniş” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

enilik

V nüshası 6b/21-22, D nüshası 11a/9, K nüshası 11b/14: اَنِلِكْ: الحُمره للنسَاء

Çeviri yazı: enilik: el ḥumra lin nisā’

Çeviri: Kadınların kullandığı yanak boyası.

Sözlükler: DLT: englik “kadınların yanaklarına sürdükleri kırmızı boya” (Atalay, c.4, 1986, s. 183), äŋlik “rouge” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), eŋlik “allık, kadınların yanaklarını boyadıkları kırmızı bir boya” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 640); CC: yok; Ter. T: eŋlik “kadınların yüzlerine sürdükleri allık” (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ınam

V nüshası 6b/22: إِنَمْ: الامِين

Çeviri yazı: ınam: el emīn

Çeviri: Güvenilir, sadık.

D nüshası 11a/9-10: انَم: الامين

Çeviri yazı: ınam/enam: el emīn

Çeviri: Güvenilir, sadık.

K nüshası 11b/15: إِنَامْ: الامِين

Çeviri yazı: ınam: el emīn

Çeviri: Güvenilir, sadık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ense

V nüshası 6b/22, D nüshası 11a/10, K nüshası 11b/15: اَنْسَا: القَفا

Çeviri yazı: ense: el ḳafā

Çeviri: Ense.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ėŋse "ense" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 700), eŋse "nacken" (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: eŋse "başın arkası" (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: eŋse "ense" (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: eŋse "ense" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: engse "ense" (Atalay, 1945, s. 169), eŋse "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ini

V nüshası 6b/23, D nüshası 11a/10, K nüshası 11b/16: إِنِمْ: الكبير يخَاطِب الصَغير

Çeviri yazı: ini: el kebir yuḫaṭıb eş ṣaġīr

Çeviri: Büyük kardeş, küçüğüne seslenirken kullanır.

Sözlükler: DLT: ini "yaşça küçük kardeş" (Atalay, c.4, 1986, s. 233), ini "younger brother" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 34), ini "erkeğin kendisinden küçük kardeşi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 666); CC: ini "torun, erkek torun" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 486), ini "kindersohn" (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ini "young brother" (Golden, 2000, s. 231), ini "küçük kız kardeş" (Güner, 2017, s. 65); Bül. Müş: yok.

enir

V nüshası 6b/23, D nüshası 11a/10, K nüshası 11b/16: اَنِرْ: المدَّة

Çeviri yazı: enir: el mudde

Çeviri: Zaman.

Sözlükler: DLT: ingir "aydınlıkla karanlığın birbirine karışması. Oğuzlar buna imir derler" (Atalay, c.4, 1986, s. 233), iŋir "twilight" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 34), iŋir "alacakaranlık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 666); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: anur "akres czasu, termin" (Zajączkowski, 1958, s. 7), enüz "henüz, müddet" (Al-Turk, 2012, s. 194).

iniş

V nüshası 6b/23, D nüshası 11a/11, K nüshası 11b/16-12a/1: إِنِشْ:النُّزُول

Çeviri yazı: iniş: en nuzūl

Çeviri: İniş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ėniş "vadi, yamaç, iniş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 467), eniŝ "tal, niederung, abhang" (Grönbech, 1942, s. 89); Ter. T: iniş "iniş" (Toparlı vd, 2000, s. 109); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

andan

V nüshası 7a/1, D nüshası 11a/11, K nüshası 12a/1: أَنْدَنْ: حرف بمعني ثم و يكون هَذ اللَفظ مركب بمعني من زاك

Çeviri yazı: andan: ḥarfun bi ma'na s̱umme ve yekūn haẕe el lafẓ murekkeb bi ma'na min zāk

Çeviri: Ondan anlamında kullanılan bir edat, o ve dAn sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: andın "ondan sonra anlamına gelen bir kelime" (Atalay, c.4, 1986, s. 25), andın/andan (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 40), andan "ondan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 550); CC: andan "ondan, ondan sonra" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 629), andan (Grönbech, 1942, s. 175); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: andan "ondan" (Toparlı vd, 1999, s. 100); Kit. E: andın "andan, oradan, ondan sonra, ondan ötürü, onun için" (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: andan "ondan" (Atalay, 1945, s. 140), ondan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 197); King Dic: andan "from him" (Golden, 2000, s. 94), andan "ondan" (Güner, 2017, s. 28); Bül. Müş: yok.

aŋıt

V nüshası 7a/3: اَنِتْ: طأِير يقال لهُ الا نيسة

Çeviri yazı: aŋıt: ṭā’ir yuḳāl lehu el enīse

Çeviri: Enise denilen bir kuş.

D nüshası 11a/13: اَنِتْ: طاير يقال لهُ الا نيسَة

Çeviri yazı: aŋıt: ṭā’ir yuḳāl el enīse

Çeviri: Enise denilen bir kuş.

K nüshası 12a/3-4: إِنَتْ: طايرٌ يقال لهُ الا نيسَة

Çeviri yazı: iŋat (?): ṭāyr yuḳāl lehu el enīse

Çeviri: Enise denilen bir kuş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oŋ

V nüshası 7a/4, D nüshası 11a/14, K nüshası 12a/4: أُنْ: اليَمِين

Çeviri yazı: oŋ: el yemīn

Çeviri: Sağ taraf.

Sözlükler: DLT: ong “sağ solun karşıtı” (Atalay, c.4, 1986, s. 438), oŋ “right (hand)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 41), oŋ “sağ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 776); CC: oŋ “sağ, sağ taraf” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 533), oŋ “rechts, die rechte seite” (Grönbech, 1942, s. 177); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: oŋ “sağ taraf” (Toparlı vd, 1999, s. 120); Kit. E: oŋ “uğur, hayır, iyi, sağ, doğru” (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: ongul- “onat olmak, düzelmek, seğinmek” (Atalay, 1945, s. 222), oŋuldı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 55); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oŋ ḳolı

V nüshası 7a/4, D nüshası 11a/14, K nüshası 12a/4-5: أُنْقُلِي: المَيْمَنة وَ قلِي عضده و اطلق علي الميمنه

Çeviri yazı: oŋ ḳolı: el meymene ve ḳolı ‘ażda ve āṭlaḳ ‘ala el meymene

Çeviri: Sağ kol ve aynı zamanda cennet ehline itlak olur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: oŋ kolı “sağ kolu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 788), oŋ qoly “sağ kolu” (Grönbech, 1942, s. 177); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oŋ

V nüshası 7a/5, D nüshası 11a/15, K nüshası 12a/5: أُنْ: اَلمسْتقِيم

Çeviri yazı: oŋ: el mustaḳīm

Çeviri: Sağ, güvenli, doğru, dürüst.

Sözlükler: DLT: yok; CC: oŋ “doğru, gerçek, yalan olmayan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 789), oŋ (Grönbech, 1942, s. 177); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: oŋ “uğur, hayır, iyi, sağ, doğru” (Eminoğlu, 2011, s. 259); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oŋat

V nüshası 7a/5, D nüshası 11a/15, K nüshası 12a/5-6: أُنَتْ: الرَّشيد

Çeviri yazı: oŋat: er reşīd

Çeviri: Reşit.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: onat “olgun, engin” (Atalay, 1945, s. 222), onaṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: yok; Bül. Müş: yok

aŋ

V nüshası 7a/5-8: اَنْ: حَاجز يقال بُنُنْ اَنْ يُقدُرْ اي مَا لهزا حاجز و يقال للشي المفهوُم اَنْلوُ اي ذو حَاجز وَ كانه منقوُل من مَا تقدم لانَ المفهوم يتميز عن غيره وَ منه يقال اَنْلَدِي اَندِي حرفَ بالنَقْر

Çeviri yazı: aŋ: ḥāciz yuḳāl bunun aŋ yoḳdur ey mā lahze ḥāciz ve yuḳāl liş şey el mefhum aŋlu ey ẕū ḥāciz ve kānnehe menḳūl min mā taḳḳadem la ann el mefhum yetemeyyez ‘ann ġayrihe ve minhe yuḳāl aŋladı aŋdı ḥarf bin naḳr

Çeviri: Zihin, an (anlam) anlamı olmayan bir şey için bunun an yokdur denir yine bunun yanında anlamlı bir mefhum için anlu denir.

D nüshası 11a/15-11b/2: اَنْ: حَاجز يُقال بُنُنْ اَنْ يُقدُرْ اَيْ مَا لَهَزَا حاجز و يُقال للشي المفهوُم اَنْلوُ اَيْ ذُو حَاجز و كانه منقول من مَا تقدم لانَ المفهوم يتميز عن غيره وَ منه يقال اَنْلَدِي اَندِي حرفَ بالنَقْر

Çeviri yazı: aŋ: ḥaciz yuḳāl bunun aŋ yoḳdur ey mā laheze ḥāciz ve yuḳāl liş şey el mefhum aŋlu ey ẕū ḥāciz ve kānnehe menḳūl min mā taḳaddem la ānn el mefhūm yetemeyyez ‘ann ġayrihe ve minhe yuḳāl aŋladı aŋdı ḥarf bin naḳr

Çeviri: Zihin, an (anlam) anlamı olmayan bir şey için bunun an yokdur denir yine bunun yanında anlamlı bir mefhum için anlu denir.

K nüshası 12a/6-9: انْ: حاجز يقال بُنُنْ اَنْ يُقدُرْ اي لهزا حاجز و يقال للشي المفهوم اَنْلوُ اي ذو حاجز و كانه منقول من مَا تقدم لانَ المفهوم يتميز عن غيره و منه يقال اَنْلَدِي اَندِي حرف بالنَقْر

Çeviri yazı: aŋ: ḥāciz yuḳāl bunun aŋ yoḳdur ey lahze ḥāciz ve yuḳāl liş şey el mefhum aŋlu ey ẕū ḥāciz ve kānnehe menḳūl min mā taḳḳadem la ann el mefhum yetemeyyez ‘ann ġayrihe ve minhe yuḳāl aŋladı aŋdı ḥarf bin naḳr

Çeviri: Zihin, an (anlam) anlamı olmayan bir şey için bunun an yokdur denir yine bunun yanında anlamlı bir mefhum için anlu denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: aŋ- “anmak, hatırlamak” (Toparlı vd, 2000, s. 87); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: aŋ- “anmak, hatırlamak” (Eminoğlu, 2011, s. 159); Tuh. Z: ang- “anmak” (Atalay, 1945, s. 140), aŋdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 52); King Dic: anggıl “remember” (Golden, 2000, s. 75), aŋ- “anmak, hatırlamak” (Güner, 2017, s. 27); Bül. Müş: yok.

eŋ

V nüshası 7a/10, D nüshası 11b/5, K nüshası 12a/11-12: اَنْ: يطلق عَلي الخَد

Çeviri yazı: eŋ: yuṭlaḳ ‘ala el ḫadd

Çeviri: Yanağa işaret eder.

Sözlükler: DLT: ang “yanak” (Atalay, c.4, 1986, s. 25), eŋ “cheek” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 23), eŋ “yanak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 640); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: enek “chin” (Golden, 2000, s. 99), ėnek “çene” (Güner, 2017, s. 57); Bül. Müş: yok.

eŋek

V nüshası 7a/10, D nüshası 11b/5, K nüshası 12a/12: انك: الذقن

Çeviri yazı: eŋek: eẕ ẕakn

Çeviri: Çene.

Sözlükler: DLT: engek “ağzın iki yanındaki azıların bittiği yer” (Atalay, c.4, 1986, s. 182), äŋäk “jaws, veil string” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 24), eŋek “ağzın iki yanında çeneden azı dişlerine kadar oaln bölge” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 640); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: eŋek “damak” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: enğeğ “çene” (Atalay, 1945, s. 169), eŋeg “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 37); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ev

V nüshası 7a/12, D nüshası 11b/7, K nüshası 12a/13: أَوْ: البيت

Çeviri yazı: ev: el beyt

Çeviri: Ev.

Sözlükler: DLT: ew “ev” (Atalay, c.4, 1986, s. 205), äw “house” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 30), ew “ev, çadır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 650); CC: äv “ev” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 797), ev/iv/öv “haus” (Grönbech, 1942, s. 96); Ter. T: ev “ev” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yev “ev” (Toparlı, 2003, s. 124); Kav. K: ev “ev” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: ev “ev, çadır” (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: ev “ev” (Atalay, 1945, s. 171), ew “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: ev “house” (Golden, 2000, s. 144), ėv “ev, çadır” (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: äv “dam” (Zajączkowski, 1958, s. 10), ew “ev” (Al-Turk, 2012, s. 200).

evdeş

V nüshası 7a/12, D nüshası 11b/7, K nüshası 12a/13: أَوْداش: المعرفه من المكان

Çeviri yazı: evdeş: al maʻrūf min el mekān

Çeviri: Aynı yerde yaşayan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: evdaş “hanım, eş” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

evlü

V nüshası 7a/12-13, D nüshası 11b/7-8, K nüshası 12a/13-14: اَوْلُو: المُتَزوِج و معناه ذُو البيت

Çeviri yazı: evlü: el mutazavic ve ma‘naha ẕū’l beyt

Çeviri: İki kişinin evliliği anlamındaki evli ve aynı zamanda ev sahibi anlamındaki evli.

Sözlükler: DLT: ewlük “kadın” (Atalay, c.4, 1986, s. 206), äwlük “wife” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 30), ewlük “kadın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 651); CC: yok; Ter. T: evlü “evli, ev sahibi” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: evlen- “evlenmek” (Atalay, 1945, s. 171), ewlendi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 68); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

av

V nüshası 7a/13, D nüshası 11b/8, K nüshası 12a/14: اَوْ: الصَّيد

Çeviri yazı: av: eṣ ṣayd

Çeviri: Av.

Sözlükler: DLT: aw “av” (Atalay, c.4, 1986, s. 50), aw “hunt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 16), av “Oğuzlarda av” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 564); CC: uv “av, avcılık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 864), av “fischgarn” (Grönbech, 1942, s. 45); Ter. T: avla- “avlamak” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: av avla- “avlamak” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: yok; Kit. E: av “av” (Eminoğlu, 2011, s. 164); Tuh. Z: av “av” (Atalay, 1945, s. 144), aw “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: avlamaq “hunting, hunt” (Golden, 2000, s. 310), avla- “avlamak” (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: av “polowanie, zwierzyna” (Zajączkowski, 1958, 9), aw “av, av hayvanı” (Al-Turk, 2012, s. 151).

avlu

V nüshası 7a/13-14: اَوْلُوْ: موَضع الصَّيد و الفعل من الاول اولاندي اي نزوج و من الثاني اولادي اي اصطاد

Çeviri yazı: avlu: mevżu‘ eṣ ṣayd ve’l fi‘l min el evvel avlandı ey nazavvac ve min eṯ ṯānī avladı ey āṣṭād

Çeviri: Ava konu olan ve öncekinden türetilen fiil olarak avlandı ve ikincisi ise, avladı.

D nüshası 11b/8-9: اَوْلُوْ: موَضع الصَيد و الفعل منَ الاَوّل اَوْلندي اي نزوّج وَ مَن الثاني اَوْلدِي اي اصطَاد

Çeviri yazı: avlu: mevżu‘ eṣ ṣayd ve’l fi‘l min el evvel avlandı ey nazavvac ve min eṯ ṯānī avladı ey āṣṭād

Çeviri: Ava konu olan ve öncekinden türetilen fiil olarak avlandı ve ikincisi ise, avladı.

K nüshası 12a/14-16: اَوْلُوْ: موضع الصيد و الفعل من الاول اولَندي اي تزوج و من الثاني اَوْلَدِي اي اصطاقد

Çeviri yazı: avlu: mevżu‘ eṣ ṣayd ve’l fi‘l min el evvel avlandı ey tazavvac ve min eṯ ṯānī avladı ey āṣṭāḳad

Çeviri: Ava konu olan ve öncekinden türetilen fiil olarak avlandı ve ikincisi ise, avladı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: avlak “av yeri” (Atalay, 1945, s. 144), awlaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: avlig “game” (Golden, 2000, s. 169), av “yabani av hayvanı” (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: yok.

evet

V nüshası 7a/16, D nüshası 11b/12, K nüshası 12b/2-3: اَوَتْ: نَعَم

Çeviri yazı: evet: na‘m

Çeviri: Evet.

Sözlükler: DLT: ewet “evet, peki” (Atalay, c.4, 1986, s. 204), äwät “yes” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 30), evet “evet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 650); CC: ėvet” “evet” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 474), evet “ja” (Grönbech, 1942, s. 96); Ter. T: yok; Dur. M: evet “evet” (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: evet “evet” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: evet “evet” (Atalay, 1945, s. 171), ewet “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 167); King Dic: evet “yes” (Golden, 2000, s. 90), ėvet “evet” (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: yok.

avraṭ

V nüshası 7a/17, D nüshası 11b/12, K nüshası 12b/3: اَوْرَطْ: المَراة

Çeviri yazı: avraṭ: el marrā

Çeviri: Kadın, hanım.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: avrat “avrat” (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: ‘avrat “kadın” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: ‘avrat “kadın” (Toparlı vd, 1999, s. 101);

Kit. E: ‘avrat “kadın, kadınlar” (Eminoğlu, 2011, s. 165); Tuh. Z: avrat “avrat, kadın” (Atalay, 1945, s. 144), awrat “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

avra

V nüshası 7a/17, D nüshası 11b/12, K nüshası 12b/3: اَوْرَا: اَلطبِيخ

Çeviri yazı: avra: eṭ ṭabīḫ

Çeviri: Yiyecek pişmiş yemek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

avuş

V nüshası 7a/17: اَوُصْ: الشمع

Çeviri yazı: avuṣ: eş şam‘

Çeviri: Mum.

D nüshası 11b/12-13: اَوُصْ: اللبا

Çeviri yazı: avuṣ: el libā[33]

Çeviri: Ağız sütü.

K nüshası 12b/3: اَوُصْ: الشمع

Çeviri yazı: avuṣ: eş şam‘

Çeviri: Mum.

<u>Sözlükler:</u> DLT: awus “mum, balmumu Bulgarca” (Atalay, c.4, 1986, s. 52), awus “wax” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 16), awus “Bulgar lehçesinde mum” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 565); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

avuz

---

[33] D nüshasında avus sözcüğünün açıklaması olarak V nüshasında yer alan avuz sözcüğünün açıklaması verilmiş avuz madde başı ise yazılmayıp açıklaması avus madde başına yazılmıştır. Sonuç olarak iki sözcük karıştırılmıştır.

V nüshası 7a/17: اَوُزْ: اِللباَ

Çeviri yazı: avuz: el libā

Çeviri: Ağız sütü.

D nüshası: Sözcüğe ilişkin açıklama bir önceki madde başının D nüshasına yönelik dipnotta verilmiştir

Çeviri yazı:

Çeviri:

K nüshası 12b/4: اَوُزْ: اِللباء

Çeviri yazı: avuz: el libā'

Çeviri: Ağız sütü.

Sözlükler: Sözcük, daha önce agız maddesinde incelenmiştir.

uvu

V nüshası 7a/18: اُوُ وْ: السم

Çeviri yazı: uvu: es semm

Çeviri: Zehir.

D nüshası 11b/13: اَوُ وْ: السم

Çeviri yazı: avu: es semm

Çeviri: Zehir.

K nüshası 12b/4: اُوُ وْ: السم

Çeviri yazı: uvu: es semm

Çeviri: Zehir.

Sözlükler: Sözcük daha önce ağu maddesinde incelenmiştir.

avuṭ

V nüshası 7a/18, D nüshası 11a/13, K nüshası 12b/4: اَاُطْ: التُريَاقْ

Çeviri yazı: avuṭ: et turyāḳ

Çeviri: Panzehir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ördek

V nüshası 7a/18, D nüshası 11a/13, K nüshası 12b/4: أُرْدَكْ: البَطّ وَ الاخضَر

Çeviri yazı: ördek: el baṭṭ ve'l āḫḍar

Çeviri: Yeşil ördek.

Sözlükler: DLT: ördek "ördek" (Atalay, c.4, 1986, s. 463), ördäk "duck" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 48), ördek "ördek, ördeğe benzer su kuşları" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 789); CC: yok; Ter. T: ördek "ördek" (Toparlı vd, 2000, s. 132); Dur. M: ördek "ördek" (Toparlı, 2003, s. 101); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ördek "ördek" (Atalay, 1945, s. 226), ördek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: ördek "duck" (Golden, 2000, s. 226), ördek "ördek" (Güner, 2017, s. 101); Bül. Müş: jördäk "kaczka" (Zajączkowski, 1958, s. 27), yördek "ördek" (Al-Turk, 2012, s. 170).

uça

V nüshası 7a/18-19, D nüshası 11b/14, K nüshası 12b/4-5: أُوجَا: الكِفِل

Çeviri yazı: uça: el kefıl

Çeviri: Kuyruk sokumu.

Sözlükler: DLT: uça "sırt, arka" (Atalay, c.4, 1986, s. 682), uĉa "back" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 51), uça "sırt" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 915); CC: uça "sırt, sağrı, yan, arka" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 860), uĉa "rücken" (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: uca "uca kemiği, kuyruk sokumu kemiği" (Atalay, 1945, s. 268), uça "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

avlan/ulan

V nüshası 7a/19, D nüshası 11b/14, K nüshası 12b/5: اَوْلَن: الصَّبِي

Çeviri yazı: avlan/ ulan: eṣ ṣabī

Çeviri: Çocuk.

Sözlükler: Sözcük, oğlan maddesinde incelenmiştir.

ay

V nüshası 7a/21, D nüshası 12a/1, K nüshası 12b/7: اَیْ: القَمَر و يطلق اَیْ ايضاً على الشّهْر

Çeviri yazı: ay: el ḳamar ve yuṭlaḳ ey eyżān ʻala eş şahr

Çeviri: Kamer, ay ve aynı zamanda otuz günden oluşan zaman dilimi olan aya işaret eder.

Sözlükler: DLT: ay "dolun ay, ay (30 günden ibaret olan ay)" (Atalay, c.4, 1986, s. 52), āy "month" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 17), āy "ay, yılın 12 bölümünden biri" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 565); CC: ay "dünyanın uydusu olan gök cismi, ay; yılın on iki bölümünden her biri ay" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 428), aj "mand, monat" (Grönbech, 1942, s. 30); Ter. T: ay "ay, kamer, 30 günlük süre" (Toparlı vd, 2000, s. 89); Dur. M: ay "ay, kamer, ay, otuz günlük süre" (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: ay "ay, kamer, ay, otuz günlük süre" (Toparlı vd, 1999, s. 101); Kit. E: ay "ay, hilal, ay, otuz günlük zaman" (Eminoğlu, 2011, s. 165); Tuh. Z: ay "ay" (Atalay, 1945, s. 145), ayġa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 182); King Dic: ay "moon and month" (Golden, 2000, s. 199), ay yılın on iki bölümünden her biri ay, dünyanın uydusu olan gök cismi, ay" (Güner, 2017, s. 31); Bül. Müş: aj "księżyc, lune" (Zajączkowski, 1958, s. 6), kiren ay "ayın kamerin başlaması" (Al-Turk, 2012, s. 171).

ay seli

V nüshası 7a/21-22, D nüshası 12a/1, K nüshası 12b/7-8: أَيْسَلِي : ملمّس القَمر و يسمي به المراه

Çeviri yazı: ayseli: mulemmes el ḳamar ve yusemmī bih el marā

Çeviri: Temiz, pürüzsüz ay ve aynı zamanda kadın ismi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ay seli "temiz ay (özel isim)" (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

aydın

V nüshası 7a/22, D nüshası 12a/2, K nüshası 12b/8: اَيْدِنْ: النُورُ

Çeviri yazı: aydın: en nūr'

Çeviri: Işık, aydınlık.

Sözlükler: DLT: aydıng "aydın, ay aydınlığı" (Atalay, c.4, 1986, s. 53), aydiŋ "moonlight" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 17), aydıŋ "ay ışığı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 566); CC: aydınlık "aydınlık" (Argunşah ve Güner, 2015, 645), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: aydın "aydınlık, ay ışığı" (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: aydınlıḳ "ay ışığı" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: aydınlık "aydınlık" (Atalay, 1945, s. 145), aydınlık "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: aydın "light" (Golden, 2000, s. 201), aydın "aydınlık, mehtaplı" (Güner, 2017, s. 32); Bül. Müş: yok.

ayva

V nüshası 7a/22, D nüshası 12a/2, K nüshası 12b/9: اَيْوَ: السَفرجل

Çeviri yazı: ayva: es sefercel

Çeviri: Ayva.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ayva "ayva" (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayı

V nüshası 7a/23, D nüshası 12a/2, K nüshası 12b/9: اَيُ: الدُب

Çeviri yazı: ayu: ed dubb

Çeviri: Ayı.

Sözlükler: DLT: ayıġ "ayı, Oğuz ve Kıpçak lehçelerinde aḍıġ'dır" (Atalay, c.4, 1986, s. 54), adiγ "bear" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), aḍıg "ayı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 541); CC: ayu "ayı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 429), aju "bär" (Grönbech, 1942, s. 33); Ter. T: yok; Dur. M: ayu "ayı" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: ayu "ayı" (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: ayu "ayı" (Atalay, 1945, s. 146), ayu "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: ayu "bear" (Golden, 2000, s. 222), ayu "ayı" (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: aju "niedźwiedź" (Zajączkowski, 1958, s. 6), ayu "ayı, ayu" (Al-Turk, 2012, s. 159).

oyuḳ

V nüshası 7a/23, D nüshası 12a/2-3, K nüshası 12b/9-10: أُيُقْ: الرَحام و هي اَلاحجار بَعضها عَلى بعض علامَةً لشيءٍ

Çeviri yazı: oyuḳ: er raḥm ve hiye el āḥcār ba‘ḍahā ‘ala ba‘żı ‘alāmeten liş şey’

Çeviri: Bir nesneye nişan almak üzere birbiri üzerine konan taşlar.

Sözlükler: DLT: oyuk "hayal, belge, Oğuzca" (Atalay, c.4, 1986, s. 447), oyuq "scarecrow, waymark, stone" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), oyuk "Oğuz lehçesinde bostan korkuluğu ve yollara işaret için konulan taş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 751); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayuḳ

V nüshası 7b/1, D nüshası 12a/3, K nüshası 12b/11: اَيُقْ: ذاك

Çeviri yazı: ayuḳ: ẕāk

Çeviri: O, şu (zamir).

Sözlüklükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayuḳ

V nüshası 7b/1, D nüshası 12a/3-4, K nüshası 12b/11: اَيُق: الصَّاحي

Çeviri yazı: ayuḳ: eṣ ṣāḥī

Çeviri: Ayık, sarhoş olmayan.

Sözlükler: DLT: adhıġ "ayık" (Atalay, c.4, 1986, s. 6), aḍıq "ṣāḥī" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), aḍıg "sarhoşluktan ayılmış, ayık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 541); CC: yok; Ter. T: ayıḳ "ayık" (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ayıl- ayılmak, sarhoşluktan baygınlıktan ayılmak" (Eminoğlu, 2011, s. 166); Tuh. Z: ayık "ayık, uyanık, ayılmış" (Atalay, 1945, s. 145), ayıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, 1 s. 16); King Dic: ayık "aware, alert, sober" (Golden, 2000, 264), ayıḳ "aklı başında olan ayık" (Güner, 2017, s. 32); Bül. Müş: ajuq "bocian" (Zajączkowski, 1958, s. 6), ayuḳ "leylek" (Al-Turk, 2012, s. 170).

uyḳu

V nüshası 7b/2, D nüshası 12a/5, K nüshası 12b/12: أُيْقُو: النَّوم

Çeviri yazı: uyḳu: en nevm

Çeviri: Uyku.

<u>Sözlükler:</u> DLT: udhu “uyku” (Atalay, c.4, 1986, s. 685), uḍu (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 51), uḍı- “uyku” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 916); CC: uyuḫı “uyku” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 866), ujuxu/ujuxy “schlaf” (Grönbech, 1942, s. 264); Ter. T: uyı- “uyumak” (Toparlı vd, 2000, s. 151); Dur. M: yok; Kav. K: uyuḳla- “uyuklamak” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: uyḳu “uyku” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: uyku “uyku” (Atalay, 1945, s. 272), uyḳu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: yok; Bül. Müş: ujqu “sen, sommeil” (Zającżkowski, 1958, s. 54), uḫu “uyku” (Al-Turk, 2012, s. 100).

uyanuḳ

V nüshası 7b/4, D nüshası 12a/6, K nüshası 12b/14-15: أُيَنُقْ: المسْتيَقظ

Çeviri yazı: uyanuḳ: el musteyaḳḳiẓ

Çeviri: Uyanık.

<u>Sözlükler:</u> DLT: udhuġ “uyanık” (Atalay, c.4, 1986, s. 685), uḏıq “wasnān” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 51), uḍık “uyuklayan (adam)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 916); CC: uyag “uyanık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 591), ujax “wach” (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: uyanuḳ “uyanık, uyumayan” (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: oyanuḳ “uyanık” (Eminoğlu, 2011, s. 261); Tuh. Z: uyanık “uyanık” (Atalay, 1945, s. 272), uyanıḳ “uyanık” (Al-Turk, 2006, s. 187); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

üyen

V nüshası 7b/4-5: أُيَنْ: اللجَام بالتُركِي و بَالقبجَاقي أُيْكَنْ

Çeviri yazı: üyen: el lacām bit turkī ve bil ḳıbcāḳī öyken

Çeviri: Gem, hayvan başlığı Türkice[34] ve Kıpçakça öyken şeklindedir.

D nüshası 12a/7: أُيَنْ: اللجامُ بالتركي و بالقبجاقي اَيْكَنْ

Çeviri yazı: üyen: el lacām bit turkī ve bil ḳıbcāḳī eyken

[34] Burada doğrudan doğruya Türkice şeklinde anlamdırılmasının nedeni, bu adlandırma ile neyin kasdedildiğinin bilinmemesidir.

Çeviri: Gem, hayvan başlığı Türkice ve Kıpçakça eyken şeklindedir.

K nüshası 12b/14-15: أُيَنْ: اللجام بالتركي و بالقبجاقي أُيْكَنْ

Çeviri yazı: üyen: el lacām bit turkī ve bil ḳıbcāḳī öyken

Çeviri: Gem, hayvan başlığı Türkice ve Kıpçakça öyken şeklindedir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: oyanla- "gem vurmak" (Toparlı vd, 2000, s. 131); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: uyan "yular" (Atalay, 1945, s. 272), uyġan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: uyan "bridler, rein" (Golden, 2000, s. 178), uyan "gem" (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: yok.

uyġan

V nüshası 7b/6, D nüshası 12a/8-9, K nüshası 12b/16: أُيُغن: التَّابِع

Çeviri yazı: uyġan: et tābi'

Çeviri: Tabi olan, uyan kişi.

Sözlükler: DLT: udhmaḳ "uyan, çırak, şakirt" (Atalay, c.4, 1986, s. 685), udmaq "follower, servant" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 52), uḍmak "tabi olan, çırak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 917); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: uy- "uymak, tabi olmak, izinden gitmek" (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

iyin

V nüshası 7b/6, D nüshası 12a/9, K nüshası 12b/16: اِيِنْ: الكِتف

Çeviri yazı: iyin: el kıtf

Çeviri: Omuz.

Sözlükler: DLT: egin "eğin, sırt" (Atalay, c.4, 1986, s. 171), ägin "shoulder" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 20), egin "kürek kemiği, omuz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 634); CC: yok; Ter. T: eyin "sırt, arka" (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: iyin "omuz" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: igin "omuz, sırt, arka" (Eminoğlu, 2011, s. 211); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oyun

V nüshası 7b/6-7, D nüshası 12a/9, K nüshası 13a/1: أُيُنْ: اَللعْب

Çeviri yazı: oyun: el la‘b

Çeviri: Oyun.

Sözlükler: DLT: oyun “oyun” (Atalay, c.4, 1986, s. 447), oyun “game” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), oyun “oyun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 781); CC: oyın “oyun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 536), ojun “spiel” (Grönbech, 1942, s. 175); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: oyıncı “player, dancer” (Golden, 2000, s. 269), oyınçı “oyuncu, dansçı” (Güner, 2017, s. 98); Bül. Müş: yok.

eyer

V nüshası 7b/7: اَيَرْ: السَرْج

Çeviri yazı: eyer: es serc

Çeviri: Eyer.

D nüshası 12a/9-10: اَيَرْ: السَرْج

Çeviri yazı: eyer: es serc

Çeviri: Eyer.

K nüshası 13a/1: إِيَرْ: السَرْج

Çeviri yazı: iyer: es serc

Çeviri: Eyer.

Sözlükler: DLT: edher “eğer, hayvan eğeri” (Atalay, c. 4, 1986, s. 167), äḏär “saddle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), eḍer “eyer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 632); CC: ėyer “eyer” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 474), ejer “sattel” (Grönbech, 1942, s. 85); Ter. T: eyer “eyer” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: ėyer “eyer” (Toparlı, 2003, s. 83); Kav. K: eyer “eyer” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: yok; Tuh. Z: eyer “hayvanın eğeri” (Atalay, 1945, s. 171), ėyer “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: eyer “saddle” (Golden, 2000, s. 177), ėyer “binek hayvanlarının sırtına konulan oturmaya yarayan nesne, yer” (Güner, 2017, s. 61); Bül. Müş: yok.

üyez

V nüshası 7b/7, D nüshası 12a/10, K nüshası 13a/2: أُيَزْ: البَرغش

Çeviri yazı: üyez: el barġış

Çeviri: Sinek.

Sözlükler: DLT: öyez "öyez, bir çeşit sivrisinek. Oğuzca" (Atalay, c.4, 1986, s. 470), uyaz "small gnats" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), üyez "Oğuzcada sokucu sivrisinek, üvez" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 937); CC: yok; Ter. T: üyez "sivrisinek" (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: üyez "küçük sinek, üvez" (Toparlı, 2003, s. 118); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: öyez "öyez sivrisinek" (Atalay, 1945, s. 228), öyez "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: yok; Bül. Müş: üjäz "komar, moucheran" (Zajączkowski, 1958, s. 55), üyez "üvez, sivrisinek" (Al-Turk, 2012, s. 162).

uya

V nüshası 7b/8-9, D nüshası 12a/10-12, K nüshası 13a/2-4: أُيَا: العُش كزا فيِ كتاب بَيْلك وَ قال شيخُنا فَخْرالدين لا أَعْرفه الايُوَا و قد ذكرناه في حَرف اليَاء

Çeviri yazı: uya: el ʻaşş kezā fī kitāb beylik ve ḳāl şeyḫunā faḫraddīn lā āʻrrafa ilā yuva āv ḳadd zakarna fī el yā'

Çeviri: Yuva, Beylik kitabında da böyledir. Hocamız Fahreddin "Bunu bilmem ancak yuvayı bilirim" dedi bunu "y" harfinde andık.

Sözlükler: DLT: uya "yuva, kuş yuvası" (Atalay, c.4, 1986, s. 704), uya "nest, kinsman" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), uya "kuş yuvası" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 927); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yuva "yuva" (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: uya "yuva" (Atalay, 1945, s. 272), uya "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: uja "gniazdo" (Zajączkowski, 1958, s. 54), uya "yuva" (Al-Turk, 2012, s. 176).

aya

V nüshası 7b/9, D nüshası 12a/12, K nüshası 13a/4-5: أَيَا: الكف و الَمالِك و الصَاحِب أَيَا أُرْدُو اى صَفَقَ ضَرَبَ الكف

Çeviri yazı: aya: el kef ve'l malik ve'ṣ ṣāḥib aya urdu ey ṣaffaḳ ve ḍaraba el kef

Çeviri: Avuç içi ve malik ile sahip anlamına gelir. Tokat attı anlamında aya urdu denir.

Sözlükler: DLT: aya “aya, avuç içi” (Atalay, c.4, 1986, s. 53), aya “palm of hand” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 566), aya “avuç içi, el ayası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 428); CC: aya “avuç içi, el ayası” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 428), aja “handlöche” (Grönbech, 1942, s. 31); Ter. T: aya “avuç içi” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: yok; Kav. K: aya “aya, avuç içi” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: aya “avuç” (Atalay, 1945, s. 145), aya “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: aya “palm of the hand” (Golden, 2000, s. 106), aya “avuç içi, aya” (Güner, 2017, s. 32); Bül. Müş: ajaqas- “klakasć, bić w dłone” (Zajączkowski, 1958, s. 41), aya ḳasġıl “el çırpmak” (Al-Turk, 2012, s. 279).

eyegü

V nüshası 7b/10-11: اَيَكُ: الضّلع يُقال لمَن لا بيالي بالعتَاب وَ اليَوم اَيكُوسِي بَرْكطُر اَي ضِلَعُه شَديده

Çeviri yazı: eyegü: eḍ ḍılla‘ yuḳāl limen lā biyā lī bil ‘itāb ve’l yevm eyegüsi berkṭur ey ḍılla‘ şedīde

Çeviri: Sırt, sırtı sağlam biri için eygüsi berktur denir.

D nüshası 12a/13-15: اَيَكُ: الضِّلع يُقال قبرقا الضلع يقال

لمَن لا بيالي بالعتَاب وَ اليَوم اَيكُوسِي بَرْكطُر اَي ضِلَعُه شَديده

Çeviri yazı: eyegü: eḍ ḍıllā‘ yuḳāl ḳaburḳa eḍ ḍılla‘ yuḳāl limen lā biyā lī bil ‘itāb ve’l yevm eyegüsi berkṭur ey ḍılla‘ şedīde

Çeviri: Sırt ve kaburga, sırtı sağlam biri için eygüsi berktur denir.

K nüshası 13a/5-7: اَيَكُ: الضّلع يقال لمن لا بيالي بالعتَاب و اليوم اَيكُوسِي بَرْك طُر اي ضِلَعُه شَديده

Çeviri yazı: eyegü: eḍ ḍılla‘ yuḳāl limen lā biyā lī bil ‘itāb ve’l yevm eyegüsi berkṭur ey ḍılla‘ şedīde

Çeviri: Sırt, sırtı sağlam biri için eygüsi berktur denir.

Sözlükler: DLT: eyegü “her hayvanın egisi, eye kemiği, kaburga; yan; çadırın yanı” (Atalay, c.4, 1986, s. 209), äyägü “rib” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 31), eyegü “hayvan vb. nine ye kemiği kaburga, çadırın kaburgaları” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 652); CC: yok; Ter. T: eyegü “kaburga kemiği” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: eyegü “eye kemiği” (Atalay, 1945, s. 171), eyegü

“anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: eyegü “rib” (Golden, 2000, s. 211), ėyegü “kaburga kemiği” (Güner, 2017, s. 61); Bül. Müş: yok.

ayaḳ

V nüshası 7b/12, D nüshası 12a/15, K nüshası 13a/7: اَيَقْ: الرَجْل

Çeviri yazı: ayaḳ: er ricl

Çeviri: Ayak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: adhak “ayak” (Atalay, c.4, 1986, s. 5), aḏaq “foot” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 5), aḍaḳ “ayak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 540); CC: ayak “ayak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 428), ajaq/ajáq “fuss” (Grönbech, 1942, s. 31); Ter. T: ayaḳ “ayak” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: ayaḳ “ayak” (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: yok; Kit. E: ayaḳ “ayak” (Eminoğlu, 2011, s. 166); Tuh. Z: ayak “ayak” (Atalay, 1945, s. 145), ayaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: ayaq “foot” (Golden, 2000, s. 107), ayaḳ “ayak” (Güner, 2017, s. 32); Bül. Müş: yok.

ayanu

V nüshası 7b/12-15: اَيَنُو: المدَلّل وَ هَو لاَيسْكت وَ يقالَ اَيَنوُ بِسْلَنْمِشْ اي المربي بلا ادب لعدم قبوله للا دب مِن لا لَه بِس هي التربّيه بَسْلَدي رَبي بَسْلَنْدِي تربي و يقال بِسِي يَخْشِدُر اي تَربيه جيده و يَمَنْدُر اي ردي

Çeviri yazı: ayanu: el mudellel ve huve lā yeskut ve yuḳāl ayanu bislenmiş ey el mürebbi bilā edeb la‘dam lil edeb min dalālen bis hiye et terbiyye besledi rebbī beslendi terebbī ve yuḳāl bisi yaḫşıdur ey terbiye cīdde yamandur ey reddī

Çeviri: Terbiye, yetiştirme usülü, ağlayan uslu durmayan çocuğun ayanu bislenmiş diyerek arsız yetiştirildiği ifade edilmek istenmiştir. Besledi büyütme beslendi büyütüldü ve ayrıca iyi beslenmiştir denmesi için de bisi yahşıdur denir.

D nüshası 12a/15-12b/1-3: اَيَنُو: المدَلّل وَ هَو لاَيسْكت وَ يقالَ اَيَنوُ بِسْلَنْمِشْ اي المربي بلا ادب لعدم قبوله للا دب مِن دلا لَه بِس هي التربّيه بَسْلَدي رَبي بَسْلَنْدِي تربي و يقال بِسِي يَخْشِدُر اي تَربيه جيده و يَمَنْدُر اي ردي

Çeviri yazı: ayanu: el mudellel ve huve lā yeskut ve yuḳāl ayanu bislenmiş ey el mürebbi bilā edeb la‘dam lil edeb min dalālen bis hiye et terbiyye besledi rebbī beslendi terebbī ve yuḳāl bisi yaḫşıdur ey terbiye cīdde yamandur ey reddī

Çeviri: Terbiye, yetiştirme usülü, ağlayan uslu durmayan çocuğun ayanu bislenmiş diyerek arsız yetiştirildiği ifade edilmek istenmiştir. Besledi büyütme beslendi büyütüldü ve ayrıca iyi beslenmiştir denmesi için de bisi yahşıdur denir.

K nüshası 13a/7-12: اَيَنُو: المدَلّل وَ هَو لاَيسْكت وَ يقالَ اَيَنوُ بِسْلَنْمِشْ اي المربي بلا ادب لعدم قبوله للا دب مِن دلا لَه بِس هي التربّيه بَسْلَدي رَبي بَسْلَنْدِي تربي و يقال بِسِي يَخْشِدُر اي تَربيه جيده و يَمَنْدُر اي ردي

Çeviri yazı: ayanu: el mudellel ve huve lā yeskut ve yuḳāl ayanu bislenmiş ey el müterebbi bilā edeb la‘dam lil edeb min dalālen bis hiye et terbiyye besledi rebbī beslendi terebbī ve yuḳāl bisi yaḫşıdur ey terbiye cīdde yamandur ey reddīye

Çeviri: Terbiye, yetiştirme usülü, ağlayan uslu durmayan çocuğun ayanu bislenmiş diyerek arsız yetiştirildiği ifade edilmek istenmiştir. Besledi büyütme beslendi büyütüldü ve ayrıca iyi beslenmiştir denmesi için de bisi yahşıdur denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

oyuru

V nüshası 7b/15, D nüshası 12b/3, K nüshası 13a/12: أيُرُو: الوَادِي

Çeviri yazı: oyuru: el vādī

Çeviri: Vadi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayruḳ

V nüshası 7b/15, D nüshası 12b/3-4, K nüshası 13a/12: اَيْرُقْ: غير

Çeviri yazı: ayruḳ: ġayr

Çeviri: Ayrı, başka.

Sözlükler: DLT: aḍruḳ “başka, ayrı Oğuzca” (Atalay, c.4, 1986, s. 8), aḏruq “γayr” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), aḍruk “başka” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 542); CC: ayrı “çatallanmış, ikiye ayrılmış, ayrı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 646), ajry “verzweigt, gegabelt” (Grönbech, 1942, s. 32); Ter. T: ayruk “başka” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: yok; Kav. K: ayrıḳ “başka” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: ayrıḳ “ayrı

birbirinden uzak” (Eminoğlu, 2011, s. 166); Tuh. Z: ayrık “ayrık” (Atalay, 1945, s. 146), ayrıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 159); King Dic: ayruq “other than” (Golden, 2000, 96), ayruḳ “-den başka, gayrı” (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: yok.

ayraḳ ve ayran

V nüshası 7b/17, D nüshası 12b/5-6, K nüshası 13a/14-15: اَيْرَقَ و اَيْرَن: المَفرْق و في القبجَاقي اَيْرَن القارص

Çeviri yazı: ayraḳ ve ayran: el mafruḳ ve fī'l ḳıbcāḳī ayran el ḳārṣ

Çeviri: Ayrık ve Kıpçakçada içecek anlamındaki ayran.

Sözlükler: DLT: ayran “ayran” (Atalay, c.4, 1986, s. 55), ayrān “churned milk” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 18), ayran “ayran” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 579); CC: ayran “at ahırı, tavla” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 429), ayran “pferdestand” (Grönbech, 1942, s. 32); Ter. T: ayran “ayran” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: ayran “ayran” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ayran “ayran” (Atalay, 1945, s. 145), ayran “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: ayran “buttermilk” (Golden, 2000, s. 154), ayran “ayran” (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: ajran “kwaśne mleko” (Zajączkowski, 1958, s. 6), ayran “ayran” (Al-Turk, 2012, s. 126).

oynaş

V nüshası 7b/18, D nüshası 12b/6, K nüshası 13a/15: أيْنَاش: المعشُوقه

Çeviri yazı: oynaş: el ma‘şuḳa

Çeviri: Maşuka, sevgili.

Sözlükler: DLT: oynaş “oynaş, başka biriyle sevişen kadın” (Atalay, c.4, 1986, s. 447), oynāŝ “a woman who has an illict lover” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 45), oynaş “haram olarak” başkasıyla sevişen kadın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 781); CC: oynaş “cariye, metres, sevgili, oynaş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 537), ojnaŝ/óhnaŝ “konkubine” (Grönbech, 1942, s. 174); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: oynaş- “oynaşmak, şakalaşmak” (Eminoğlu, 2011, s. 261); Tuh. Z: oynaş “oynaş” (Atalay, 1945, s. 224), oynaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: oynaŝmaq “to play together” (Golden, 2000, s. 125), oynaş- “birlikte oynamak, oynaşmak” (Güner, 2017, s. 98); Bül. Müş: ojnaŝ “kochanka” (Zajączkowski, 1958, s. 35), oynaş “oynaş, maşuka, cariye” (Al-Turk, 2012, s. 141).

ayġır

V nüshası 7b/18, D nüshası 12b/7, K nüshası 13a/16: اَيْغِرْ: الحِصَان

Çeviri yazı: aygır: el ḥışān

Çeviri: Aygır.

Sözlükler: Sözcük, daha önce eygir maddesinde incelenmiştir.

uyaṭ ve uṭ

V nüshası 7b/19, D nüshası 12b/7, K nüshası 13a/16-13b/1: اُيَطْ وَ اُط: بالتُّركمَاني ا لحَيا

Çeviri yazı: uyaṭ ve uṭ: bit turkmānī el ḥayā

Çeviri: Türkmence haya.

Sözlükler: DLT: uyadh- “utan-” (Atalay, c.4, 1986, s. 705), uyaḏ-/uyat- “istaḥyā” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 57), uyaḍ-/uyat- “utanmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 927); CC: uyat “utanma, sıkılma, utanç, ayıp, leke, ar, hayâ” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 865), ujat “scham” (Grönbech, 1942, s. 264); Ter. T: uṭ “hayâ, utanma” (Toparlı vd, 2000, s. 150); Dur. M: yok; Kav. K: uyal- “utanmak” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: uvta- “utanmak” (Eminoğlu, 2011, s. 298); Tuh. Z: utan- “utanmak” (Atalay, 1945, s. 271), utandı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 54); King Dic: uṭlu “bashful” (Golden, 2000, s. 270), uṭlu “mahcup, utangaç” (Güner, 2017, s. 127); Bül. Müş: yok.

aylaḳ

V nüshası 7b/19, D nüshası 12b/8, K nüshası 13b/1: اَيْلَقْ: مجّانِ اي بلا شئ

Çeviri yazı: aylaḳ: meccāni ey bilā şey’

Çeviri: Hiçbir şeyi olmayan adam, meczup.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayna

V nüshası 7b/19-21: اَيْنَا: يوم الجمعه و هي محَّرفه من الفارِسيه وَ اصَلها في الفارِسيه اَذِينَه و من أَعلام النسأ اَيْنَا خاتون

Çeviri yazı: ayna: yevm el Cuma‘ muḥarrafa min el fārisīyye ve āṣlıhā fi’l fārisīyye āẕīne[35] ve min ā‘lām en nisā’ ayna ḫatun

Çeviri: Cuma günü sözcük aslından Farsçadan geçmiştir Farsçadaki şekli āẕīne’dir aynı zamanda kadın ismi olarak da kullanılır, örnek olarak Ayna Hatun.

D nüshası 12b/8-10: أَيْنَا: يوم الجمعَه و هي محرفه من الفارِسيّه وَ اصلها في الفارِسيّه آَدينَه و من أَعلام النسأ أَيْنَا خاتون

Çeviri yazı: ayna: yevm el Cuma‘ muḥarrafa min el fārisīyye ve āṣlıhā fi’l fārisīyye ādīne ve min ā‘lām en nisā’ ayna ḫatun

Çeviri: Cuma günü sözcük aslından Farsçadan geçmiştir Farsçadaki şekli ādīne’dir aynı zamanda kadın ismi olarak da kullanılır, örnek olarak Ayna Hatun.

K nüshası 13b/1-3: أَيْنَا: يوم الجمعة و هي محَّرفه من الفارِسية وَ اصَلها في الفارِسيه آَذِينَه و من اعلام النساء أَيْنَا خاتون

Çeviri yazı: ayna: yevm el Cuma‘ muḥarrafa min el fārisīyye ve āṣlıhā fi’l fārisīyye āẕīne ve min ā‘lām en nisā’ ayna ḫatun

Çeviri: Cuma günü sözcük aslından Farsçadan geçmiştir Farsçadaki şekli āẕīne’dir aynı zamanda kadın ismi olarak da kullanılır, örnek olarak Ayna Hatun.

Sözlükler: DLT: yok; CC: ayna “hafta” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 645), ajna/ájna “freitag” (Grönbech, 1942, s. 31); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: eyne “Cuma günü” (Atalay, 1945, s. 171), eyne “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: ayna kün “friday” (Golden, 2000, s. 130), ayna “Cuma günü” (Güner, 2017, s. 32); Bül. Müş: ajna “piątek” (Zajączkowski, 1958, s. 6), ayne “Cuma günü” (Al-Turk, 2012, s. 182).

oymaḳ

V nüshası 7b/21, D nüshası 12b/10, K nüshası 13b/3-4: أُيْمَقْ: الكستبَان

Çeviri yazı: oymaḳ: el kastbān

Çeviri: Dikiş yüksüğü.

---

35 Zal ile dal karıştırılmış gibi duruyor.

Sözlükler: DLT: yok; CC: oymak “yüksük, dikiş yüksüğü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 537), ojmaq/ojmax “fingerhut” (Grönbech, 1942, s. 174); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: oymak “dikiş yüksüğü” (Atalay, 1945, s. 224), oymaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ayman

V nüshası 7b/22, D nüshası 12b/10-11, K nüshası 13b/4: أَيمان: الجوزه و العين المدورَه

Çeviri yazı: ayman: el cavz ve’l ‘ayn el mudavvara

Çeviri: Ceviz ve yuvarlak göz.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ayman “kalbur, elek” (Atalay, 1945, s. 145), ayman “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

eygü

V nüshası 7b/22: اَيْكُ: خَيْر

Çeviri yazı: eygü: ẖayr

Çeviri: İyi, hayır

D nüshası 12b/11: اَيْكُ: خَير

Çeviri yazı: eygü: ẖayr

Çeviri: İyi, hayır.

K nüshası 13b/4-5: اَيْكُ: حب

Çeviri yazı: eygü: ḥabb

Çeviri: Sözcüğün Arapça açıklaması “tane” anlamına gelmektedir ancak Arap harfli Türkçe sözcük ise “iyi” sözcüğüdür.

Sözlükler: DLT: edhgü “iyi, güzel” (Atalay, c.4, 1986, s. 168), äḏgü “good” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 19), eḍgü “iyi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 632); CC: ėygi “iyi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 474), ejgi/egi “gut” (Grönbech, 1942, s. 85); Ter. T: eygi “iyi” (Toparlı vd, 2000, s. 106); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: eygü “iyi” (Eminoğlu, 2011, s. 200); Tuh. Z: eyi “iyi” (Atalay, 1945, s. 171), ėgü “anlam verilmemiş” (Al-Turk,

2006, s. 85); King Dic: eyü "good" (Golden, 2000, s. 117), ėyü "iyi" (Güner, 2017, s. 61); Bül. Müş: yok.

öyük/üyük

V nüshası 7b/22-23, D nüshası 12b/11, K nüshası 13b/5: أُيُكْ: التِل الكبير وَ يُقَال باش ايضاً

Çeviri yazı: öyük/üyük: et tıl el kebīr ve yuḳāl baş āyżān

Çeviri: Bel, belen, tepe aynı zamanda baş da denir.

Sözlükler: DLT: ödh "dağ" (Atalay, c.4, 1986, s. 450), öḏ "ayyām, dahr" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 46), öḍü "dağ, tepe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 784); CC: yok; Ter. T: öyük "tepe" (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: üyük "balçık, bataklık çamuru" (Eminoğlu, 2011, s. 300); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: üjük "duży pagórek, kopiec" (Zajączkowski, 1958, s. 55), üyük "üyük, yığma toprak tepe, höyük" (Al-Turk, 2012, s. 63).

ayrı

V nüshası 7b/23, D nüshası 12b/12, K nüshası 13b/5-6: اَيرِي: الشعب و الوادي

Çeviri yazı: ayrı: eş şa'b ve'l vādī

Çeviri: Yol ayrımı ve vadi.

Sözlükler: DLT: adhrış "ikiye ayrılan yolun başı" (Atalay, c.4, 1986, s. 8), aḏriŝ "fork of road" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 4), aḍrış "iki yolun başı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 542); CC: ayrı "çatallanmış, ikiye ayrılmış, ayrı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 646), ajry "verzweigt, gegabelt" (Grönbech, 1942, s. 32); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ayrı "ayrı" (Atalay, 1945, s. 146), ayrı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 243); King Dic: yok; Bül. Müş: ajrı "droga górska, dolina" (Zajączkowski, 1958, s. 6), ayrı "dağlar arasındaki yol" (Al-Turk, 2012, s. 64).

ayrıç

V nüshası 7b/23-8a/1, D nüshası 12b/12-13, K nüshası 13b/6-7: اَيْرِجْ: مكان ذاشعبتين من سهم او طريق او خشبه و نحو ذلك

Çeviri yazı: ayrıç: mekân ẕā şa'beteyn min sehm āv ṭarīḳ āv ḫaşbe ve naḥv ẕalik

Çeviri: İki uçlu yol ayrımı ya da buna benzer şeyler.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bu

V nüshası 8a/3, D nüshası 12b/15, K nüshası 13a/9: بوُ: بمعنى ذا اِسم الاشَارة

Çeviri yazı: bu: bi ma'na ẕā ism el işāre

Çeviri: İşaret ismi

Sözlükler: DLT: bu "bu" (Atalay, c.4, 1986, s. 109), bu "this" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), bu "bu" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: bu "bu" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 449), bu "dieser" (Grönbech, 1942, s. 67); Ter. T: bu "bu (işaret zamiri)" (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: bu "bu" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: bu "bu" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: bu "bu" (Eminoğlu, 2011, s. 182); Tuh. Z: bu "bu" (Atalay, 1945, s. 156), uç bu "işte bu" (Al-Turk, 2006, s. 180); King Dic: bu jihan "this world" (Golden, 2000, s. 61), bu cihan (Güner, 2017, s. 46); Bül. Müş: bu "ten" (Zajączkowski, 1958, s. 14), bu "bu" (Al-Turk, 2012, s. 205).

baba

V nüshası 8a/6-7, D nüshası 13a/2-3, K nüshası 13b/12-13: بَبَا: يَدعُو الصَغير اباه وَ الكبِير ايضاً يَدعُوه كزلك اصَلَه للصَغير

Çeviri yazı: baba: yed'ū eṣ ṣaġīr ābāhu ve'l kebir eyżān yed'ū kezalik āṣlıhu liṣ ṣaġīr

Çeviri: Küçüğün büyüğe (babasına) seslenme şekli.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bibi

V nüshası 8a/7: بِبِي: الاخت الكبير

Çeviri yazı: bibi: el āẖt el kebīre

Çeviri: Büyük kız kardeş.

D nüshası 13a/3: بِبِي: الاخت الكبير

Çeviri yazı: bibi: el āẖt el kebīre

Çeviri: Büyük kız kardeş.

K nüshası 13b/13-14: ابِي: الاخت الكبير

Çeviri yazı: ebi (?): el āḫt el kebīre

Çeviri: Büyük kız kardeş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bebeçük

V nüshası 8a/7, D nüshası 13a/3-4, K nüshası 13b/14: بَبَجُكْ: انسان العَين

Çeviri yazı: bebecük: insānu'l 'ayn

Çeviri: Göz bebeği.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bebek "göz bebeği" (Atalay, 1945, s. 150), bebek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

babalaġ

V nüshası 12a/7, D nüshası 13a/4, K nüshası 13b/14: بَبَلَغْ: الحِيَاصَه

Çeviri yazı: babalaġ: el ḥıyāṣa

Çeviri: Kuşak, bel bağı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: bėl bagı "kuşak, kemer, bel bağı" (Argunşah-Güner, 2015, s. 437), belibaƛ "leibgurt" (Grönbech, 1942, s. 55); bil bağı "kuşak, kemer" Ter. T: (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biti vü bitik

V nüshası 8a/9-10, D nüshası 13a/5-6, K nüshası 13b/16-14a/1: بِتِيْ وَ بِتُكْ: الكتاب وَ اصله الكاَف فُقلبت وَ المَاضِي منهُ بِتِدِي اي كَتَبَ

Çeviri yazı: biti ve bitük: el kitāb ve āṣlıha el kef fataḳallebet ve al māżī minhe bitidi ey keteb

Çeviri: Kitap ve aslı kef ile geçmiş fiili bitidi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: biti "gökten inen kitaplardan her biri" (Atalay, c.3, 1986, s. 95), biti "a revelead book" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 74), biti "gökten inen kitaplardan bir kitap" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 590); CC: biti "yazı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 664), biti- "schreiben" (Grönbech, 1942, s. 61); Ter. T: bitik "kitap" (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: bitik "kitap, mektup" (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: bitig "mektup" (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bitig "yazı, kitap, mektup, muska" (Eminoğlu, 2011, s. 178); Tuh. Z: bitik "yazı, kitap, kefin, mihir" (Atalay, 1945, s. 153), bitik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: bitik "book" (Golden, 2000, s. 309), bitik "kitap" (Güner, 2017, s. 41); Bül. Müş: yok.

bit

V nüshası 8a/10, D nüshası 13a/6, K nüshası 14a/1: بِتْ: اَلقَمْل

Çeviri yazı: bit: el ḳaml

Çeviri: Bit.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bit "bit" (Atalay, c.4, 1986, s. 95), bit "louse" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 74), bit "bit" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 590); CC: bit "bit" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 443), bit "lous" (Grönbech, 1942, s. 60); Ter. T: bit "bit" (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: bit "bit" (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: yok; Kit. E: bit "bit, asalak, böcek" (Eminoğlu, 2011, s. 177); Tuh. Z: bit "bit" (Atalay, 1945, s. 153), bit "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, 140); King Dic: bit "louse" (Golden, 2000, s. 170), bit "bit" (Güner, 2017, s. 41); Bül. Müş: bit "wesz" (Zajączkowski, 1958, s. 13), bit "bit, kehle" (Al-Turk, 2012, s. 165).

bütün

V nüshası 8a/11: بُتُنْ: الكَامِل

Çeviri yazı: bütün: el kāmil

Çeviri: Bütün, kamil, tamam.

D nüshası 13a/7: بِتُنْ: الكَامل

Çeviri yazı: bitün: el kāmil

Çeviri: Bütün, kamil, tamam.

K nüshası 14a/2: بِتُنْ: الكَامل

Çeviri yazı: bitün: el kāmil

Çeviri: Bütün, kamil, tamam.

Sözlükler: DLT: bütün “bütün” (Atalay, c.4, 1986, s. 127), bütün “trustworthy, sound” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 84), bütün “doğru, gerçek, güvenilir, sağlam” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 608); CC: bütün “bütün, tam” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 453), bütün “genehmigen, gutheissen, billigen” (Grönbech, 1942, s. 71); Ter. T: bütün “sağlam” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: bit- “bitmek, tükenmek, sona ermek” (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: yok; Kit. E: bütün “bütün, doğru, parçalanmamış, sağlam” (Eminoğlu, 2011, s. 188); Tuh. Z: bütün “doğru, bütün” (Atalay, 1945, 160), bütün “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: bütün “complete, entire, perfect” (Golden, 2000, s. 119), bütün “tam, bütün, eksiksiz, sahih, sağlam” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: yok.

bütün

V nüshası 8a/11, D nüshası 13a/7, K nüshası 14a/2: بُتُنْ: الصحِيح

Çeviri yazı: bütün: eṣ ṣaḥīḥ

Çeviri: Sahih.

Sözlükler: Sözcük, daha önce bütün maddesinde incelenmiştir.

bitük

V nüshası 8a/11-12, D nüshası 13a/8, K nüshası 14a/3: بِتكْ: الضيق العين

Çeviri yazı: bitük: eḍ ḍayḳ el ‘ayn

Çeviri: Kısık gözlü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bütür

V nüshası 8a/12-13, D nüshası 13a/8-9, K nüshası 14a/3-4: بُتُرْ: العبُوس الوَجه يقال بُتُرْ يُزْلُوْ اي ذُو وجه عبوسْ

Çeviri yazı: bütür: al ‘abūs el vech yuḳāl bütür yüzlü ey ẕū vech ‘ābūs

Çeviri: Pütür, yüzünde pütür olan biri için bütür yüzlü denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

batır

V nüshası 8a/13: بَتِرْ: اَلبَطُر و كانَّهَا مترَكه من العرَبيَّه

Çeviri yazı: batır: el baṭur ve kānnahā muterreke min el ‘arabiyye

Çeviri: Şımarık, Arapçadan Türkçeleştirilmiştir.

D nüshası 13a/9: بُتُرْ: اَلبَطر و كانها مترَكه من العربيه

Çeviri yazı: botur: el baṭır ve kānnahā muterreke min el ‘arabiyye

Çeviri: Şımarık, Arapçadan Türkçeleştirilmiş bir sözcüktür.

K nüshası 14a/4-5: بَتَرْ: اَلبَطُر و كانَّهَا مترَكه من العرَبيَّه

Çeviri yazı: batar: el baṭur ve kānnahā muterreke min el ‘arabiyye

Çeviri: Şımarık, Arapçadan Türkçeleştirilmiş bir sözcüktür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

batuḳ

V nüshası 8a/14, D nüshası 13a/10, K nüshası 14a/5-6: بَتُقْ: طاير يقالُ لهُ الغطّاس

Çeviri yazı: batuḳ: ṭāir yuḳāl lehu el ġaṭṭās

Çeviri: Dalgıç kuşu denilen hayvan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bitek

V nüshası 8a/14-14-16: بِتَكْ: وعَاءٌ يُتّخز من الطِين للدَّقيق و غيره مَثقُوب الاسفَل وَ تسمي بهِ كوارة النحل وَ هيَ او كارها التي يعمل فهَا العَسَل

Çeviri yazı: bitek: va‘āun yuttaẖaz mine’ṭ ṭīn lid daḳīḳ ve ġayrihe mes̱ḳūb el āsfal ve tusemmī bihe kūratu’n naḥl ve hiye āv kariha elletī ya‘mal fihā el ‘asel

Çeviri: Un, incir vb maddelerin saklanması için kullanılan kavanoz bunun yanında arıların bal yapmak için kullanmış oldukları yere de bu isim verilir.

D nüshası 13a/10-12: بِتَكْ: وعَاءٌ يُتّخز من الطين للدقيق و غيره مثقوب الاسفَل و تسمي به كوارة النحل وَ هيَ او كارها التي يعمل فيها العَسَل

Çeviri yazı: bitek: va‘āun yuttaẖaz mine’ṭ ṭīn lid daḳīḳ ve ġayrihe mes̱ḳūb el āsfal ve tusemmī bihe kūratu’n naḥl ve hiye āv kariha elletī ya‘mal fīhā el ‘asel

Çeviri: Un, incir vb maddelerin saklanması için kullanılan kavanoz bunun yanında arıların bal yapmak için kullanmış oldukları yere de bu isim verilir.

K nüshası 14a/6-8: بِتَكْ: وعَاءٌ يتّخز من الطِين للدَّقيق و غيره مثقوب الاسفل و تسمي به كوارة النحل و هي او كارها التي يعمل فهَا العَسَل

Çeviri yazı: bitek: va‘āun yuttaẖaz mine’ṭ ṭīn lid daḳīḳ ve ġayrihe mes̱ḳūb el āsfal ve tusemmī bihe kūratu’n naḥl ve hiye āv kariha elletī ya‘mal fīhā el ‘asel

Çeviri: Un, incir vb maddelerin saklanması için kullanılan kavanoz bunun yanında arıların bal yapmak için kullanmış oldukları yere de bu isim verilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok

baca

V nüshası 8a/18, D nüshası 13a/14, K nüshası 14a/10: بَجَا: الرّوْشن

Çeviri yazı: baca: er rūşen

Çeviri: Baca.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: baca “pencere” (Atalay, 1945, s. 146) baça “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bucaḳ

V nüshası 8a/18, D nüshası 13a/14, K nüshası 14a/10: بُجَقْ: الزَاويِه

Çeviri yazı: bucaḳ: ez zāvīye

Çeviri: Köşe, bucak.

Sözlükler: DLT: buçġaḳ "bucak, zaviye" (Atalay, c.4, 1986, s. 110), buĉqāq "quarter (earth); corner; skin from camel's flanks" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), buçgak "dünyanın dört köşesinden biri" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 599); CC: buçgak "köşe, bucak, yer" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 674), buĉqak "winkel" (Grönbech, 1942, s. 67); Ter. T: bucaḳ "ev vb. nin bir tarafı" (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: bucaḳ "köşe, bucak" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bucak "bucak, köşe" (Atalay, 1945, s. 156), buçaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: buĉaq "kąt, róg" (Zajączkowski, 1958, s. 14), buçak "bucak, köşe" (Al-Turk, 2012, s. 205).

bacanaḳ

V nüshası 8a/18, D nüshası 13a/14-15, K nüshası 14a/10-12: بَجَنَقْ: اذا تَزوجَ رَجولاين أُخْتين فكِل وَاحِد منهما يدعُو صَاحِبَه بَجَنَقْ

Çeviri yazı: bacanaḳ: iẕā tazavvaca racūleyn ūḫteyn fe kull vāḥid mınhuma yed'ū ṣāḥıbahu bacanaḳ

Çeviri: Eğer iki erkek iki kız kardeş ile evlenirse bunlardan her biri diğerinin bacanağı olur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

becük

V nüshası 8a/19-20, D nüshası 13a/15-13b/1, K nüshası 14a/12: بَجُكْ: علَمٌ وَلاَ تُعَرف مِن اَي شيءٍ نَقِل

Çeviri yazı: becük: 'alemun ve lā tu'arrif min ay şey'in naḳil

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bıçaḳ

V nüshası 8a/22, D nüshası 13b/2, K nüshası 14a/14: بِجَقْ: السّكِين

Çeviri yazı: bıcaḳ: es sıkkīn

Çeviri: Bıçak.

Sözlükler: DLT: bıçġu "bıçak" (Atalay, c.4, 1986, s. 88), biĉγu/biĉāsi "knife" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 72), bıçgu "bir şeyi kesen alet, balta" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 584); CC: bıçak "bıçak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 440), byĉaq "messer" (Grönbech, 1942, s. 71); Ter. T: yok; Dur. M: bıçaḳ "bıçak" (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: bıçaḳ "bıçak" (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bıçaḳ "biçak, küçük çakı" (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: bıçak "bıçak" (Atalay, 1945, s. 151), bıçaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 82); King Dic: bıĉaq "knife" (Golden, 2000, s. 177), bıçaḳ "bıçak" (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

buçuḳ

V nüshası 8b/22: بُجُقْ: النِصف

Çeviri yazı: bucuḳ: en nıṣf

Çeviri: Yarım.

D nüshası 13b/2: بُچُقْ: النصف

Çeviri yazı: buçuḳ: en nıṣf

Çeviri: Yarım.

K nüshası 14a/14: بُلجُقْ: النِصف

Çeviri yazı: bulcuḳ: en nıṣf

Çeviri: Yarım.

Sözlükler: DLT: bıçuḳ "kesik şey, kesilmiş, parçalanmış her nesnenin yarısı" (Atalay, c.4, 1986, s. 89), biĉuq "half" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 72), bıçuk "yarım" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 585); CC: yok; Ter. T: buçuḳ "yarı, yarım, buçuk" (Toparlı vd, 2000, s. 105); Dur. M: yok; Kav. K: buçuḳ "yarım, buçuk" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: buçuk "buçuk, yarım" (Atalay, 1945, s. 157), buçuḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: yok; Bül. Müş: buĉuq "połowa" (Zajączkowski, 1958, s. 14), buçuḳ "buçuk, yarım" (Al-Turk, 2012, s. 146).

biçin

V nüshası 8a/22-23: بِجِنْ: الحصَاد الماضِي منه بِجْتِي و هَو مشترك بين حَصَد الزرع و فَصّل الثَوب

Çeviri yazı: biçin: el ḥıṣād el māżī minhe biçti ve huve muşterek beyn ḥaṣṣad ez zer‘ ve faṣṣal eṯ ṯevb

Çeviri: Hasat, hasat zamanı geçmiş zaman şekli ise biçti'dir. Bunun yanında elbise biçmek anlamında da kullanılır.

D nüshası 13b/2-3: بِچِنْ: الحصاد الماضي منه بِچْتِي و هو مشترك بين حصد الزرع و فَصل الثَّوب

Çeviri yazı: biçin: el ḥıṣād el māżī minhe biçti ve huve muşterek beyn ḥaṣṣad ez zer‘ ve faṣṣal eṯ ṯevb

Çeviri: Hasat, hasat zamanı geçmiş zaman şekli ise biçti'dir. Bunun yanında elbise biçmek anlamında da kullanılır.

K nüshası 14a/14-16: بِچِنْ: الحصاد الماضي منه بِچْتِي و هو مشترك بين حَصَد الزرع و فَصّل الثَّوب

Çeviri yazı: biçin: el ḥıṣād el māżī minhe biçti ve huve muşterek beyn ḥaṣṣad ez zer‘ ve faṣṣal eṯ ṯevb

Çeviri: Hasat, hasat zamanı geçmiş zaman şekli ise biçti'dir. Bunun yanında elbise biçmek anlamında da kullanılır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bıçma "biçme" (Atalay, c.4, 1986, s. 89), biĉma "maqtū‘" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 72), bıçma "biçilmiş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 585); CC: biçen "saman, kuru ot" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 441), biĉen "hev" (Grönbech, 1942, s. 57); Ter. T: biç- "kumaş, elbise biçmek, kılıçla biçmek" (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: biçin "biçme" (Atalay, 1945, 152), biçen "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 234); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

beçel

V nüshası 8b/1: بَجَلْ: الزّمنُ مِن الا نسَان و الفرَس و غيره هما

Çeviri yazı: beçel: ez zamn min el ınsān ve'l faraş ve ġayri humā

Çeviri: İnsan, at vb gibi iğdiş edilmiş olan kimse veya hayvan.

D nüshası 13b/4: بَجَلْ: الزمن من الا نسان و الفرس و غيره هما

Çeviri yazı: beçel: ez zamn min el ınsān ve'l faraş ve ġayri humā

Çeviri: İnsan, at vb gibi iğdiş edilmiş olan kimse veya hayvan.

K nüshası 14a/16: بَجَلْ: الزمن من الا نسان و الفرس و غيره هما

Çeviri yazı: beçel: ez zamn min el ınsān ve’l faraş ve ġayri humā

Çeviri: İnsan, at vb gibi iğdiş edilmiş olan kimse veya hayvan.

Sözlükler: DLT: beçel “sünnet edilmemiş kadın, hadım edilmiş erkek, iğdiş edilmiş at ve başka hayvanlar” (Atalay, c.4, 1986, s. 77), bičal “uncircumcised (woman), castrated (man, animal)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 72), beçel “bızırı geniş kadın, hadım edilmiş erkek; iğdiş edilmiş at ve bütüm hayvanlar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 579); CC: bėçel “kalçası kırık, topal, sakat” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 656), becêl “hüftenlahm” (Grönbech, 1942, s. 54); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

buṭaḳ

V nüshası 8b/3: بُدَقْ: الغص و بَعضهم يَقْلِيبْ الدّال طاءً

Çeviri yazı: budaḳ: el ġaṣṣ ve ba‘ḍehum yaḳallīb ed dāl ṭā’en

Çeviri: Budak, sonraları dal harfi ṭa harfine çevrilmiştir.

D nüshası 13b/6: بُدَقْ: الغص و بَعضهم يَقْلِيب الدّال طاءً

Çeviri yazı: budaḳ: el ġaṣṣ ve ba‘ḍehum yaḳallīb ed dāl ṭā’en

Çeviri: Budak, sonraları dal harfi ṭa harfine çevrilmiştir.

K nüshası 14b/3: بُدَقْ: الغصن و بَعضهم يَقْلبْ الدّال طاءً

Çeviri yazı: budaḳ: el ġaṣṣan ve ba‘ḍehum yaḳallīb ed dāl ṭā’en

Çeviri: Budak, sonraları dal harfi ṭa harfine çevrilmiştir.

Sözlükler: DLT: butaḳ “budak” (Atalay, c. 4, 1986, s. 120), butaq “γuṣn” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), butık/butak “dal, budak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605); CC: butak “ağaç dalı, dal, budak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 451), butaq “zweig” (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: butaḳ “budak” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: budaḳ “dal, budak” (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: buṭaḳ “budak” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: buṭaḳ “budak, dal” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: butak “budak” (Atalay, 1945, s. 159), buṭaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: butaq “branch”

(Golden, 2000, s. 157), butaḳ “dal, budak” (Güner, 2017, s. 44); Bül. Müş: buṭaq “gałąż” (Zajączkowski, 1958, s. 15), buṭaḳ “budak, dal” (Al-Turk, 2012, s. 68).

bud~ buṭ

V nüshası 8b/4: بُدْ: الفَخِزْ و بَعْضَهُم يُبدلهَا طاءً فيَقوُل بُطْ

Çeviri yazı: bud: el faḫız ve ba‘dehum yubedilluhā ṭā’en fayaḳul buṭ

Çeviri: But, dal harfi sonradan ṭa harfine çevrilmiştir.

D nüshası 13b/7: بُدْ: الفَخِزْ و بَعْضَهُم يُبدلهَا طاءً فيَقوُل بُطْ

Çeviri yazı: bud: el faḫız ve ba‘dehum yubedilluhā ṭā’en fayaḳul buṭ

Çeviri: But, dal harfi sonradan ṭa harfine çevrilmiştir.

K nüshası 14b/4: بُدْ: الفخز و بعضهم يبدلها طاءً فيقول بُطْ

Çeviri yazı: bud: el faḫız ve ba‘dehum yubedilluhā ṭā’en fayaḳul buṭ

Çeviri: But, dal harfi sonradan ṭa harfine çevrilmiştir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: but “but” (Atalay, c.4, 1986, s. 120), but “thigh” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), būt “but, ayak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 604); CC: but “uyluk, bacak, but” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 451), but “schenkel” (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: buṭ “but” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: buṭ “uyluk” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: buṭ “but” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: but(d) “but, bacağın etli yeri” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: but “but, kalça” (Atalay, 1945, s. 159), buṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: but “thigh, leg” (Golden, 2000, 106), but “uyluk, but” (Güner, 2017, s. 44); Bül. Müş: yok.

birişik

V nüshası 8b/6, D nüshası 13b/9, K nüshası 14b/6: بِرِشِكْ: اَلعَطَا

Çeviri yazı: birişik: el ‘aṭā

Çeviri: Verme.

<u>Sözlükler:</u> DLT: birgü “borç, verecek” (Atalay, c.4, 1986, s. 127), bėrgü “debt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 71), birgü “borç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 589); CC: yok;

Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

birişmek

V nüshası 8b/6-7, D nüshası 13b/9-10, K nüshası 14b/6-7: بِرِشْمَكْ: المُعَاطاة

Çeviri yazı: birişmek: el mu‘aṭa

Çeviri: Alış veriş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bėriş- “verişmek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 84), beriŝ- “dafa‘a” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 71), biriş- “karşılıklı vermek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 589); CC: bėrneli “borçlu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 439), berneli/bernelü “schuldig” (Grönbech, 1942, s. 56); Ter. T: ber- “vermek” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: ber- “vermek” (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: bir- “vermek” (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bir- “vermek, göndermek, ödemek, kadını biriyle evlendirmek” (Eminoğlu, 2011, s. 175); Tuh. Z: bėr- “vermek” (Atalay, 1945, s. 150), bėr “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 179); King Dic: qoy bir- “set free” (Golden, 2000, s. 63), ḳayu bėr- “serbest bırakmak, salıvermek” (Güner, 2017, s. 83); Bül. Müş: yok.

barlı

V nüshası 8b/7, D nüshası 13b/10, K nüshası 14b/7: برلي: قَبِيله مِنَ اَلقِبجَاق

Çeviri yazı: barlı: ḳabīle min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçaklardan bir kabile.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bardaḳ

V nüshası 8b/8, D nüshası 13b/11, K nüshası 14b/8: بَرْدَقْ: الكُوز

Çeviri yazı: bardaḳ: el kevz

Çeviri: Bardak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: bardak “su testisi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 434), bardaq “krug” (Grönbech, 1942, s. 51); Ter. T: bardaḳ “bardak” (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: bardaḳ “büyük testi, fıçı” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: bardaḳ “bardak” (Toparlı

vd, 1999, s. 103); Kit. E: yok; Tuh. Z: bardak "testi" (Atalay, 1945, s. 148), bardaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bir

V nüshası 8b/8: بر: وَاحدٌ

Çeviri yazı: bir: vaḥidun

Çeviri: Bir sayısı.

D nüshası 13b/11: بر: واحد

Çeviri yazı: bir: vāḥid

Çeviri: Bir sayısı.

K nüshası 14b/9: بر: وَاحدٌ

Çeviri yazı: bir: vāḥid

Çeviri: Bir sayısı.

Sözlükler: DLT: bir "bir" (Atalay, c.4, 1986, s. 94), bir "one" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 73), bir "sayıda bir" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 588); CC: bir "bir (sayı)" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 663), vir "eins" (Grönbech, 1942, s. 58); Ter. T: bir "bir (sayı)" (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bir "bir sayısı" (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: bir "bir" (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bir "bir sayısı, öbür, diğer, herhangi" (Eminoğlu, 2011, s. 175); Tuh. Z: bir "sayıda bir" (Atalay, 1945, s. 152), bir "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: bir "one" (Golden, 2000, s. 190), bir "bir" (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: bir "jeden" (Zajączkowski, 1958, s. 13), bir "bir" (Al-Turk, 2012, s. 179).

bar

V nüshası 8b/9, D nüshası 13b/11-12, K nüshası 14b/9-10: بَرْ: موجود و مقابليه يُقْ اي مَعْدوُم و لم يُصَرّف منهما فعل

Çeviri yazı: bar: mevcūd ve muḳābīle yoḳ ey ma‘dūm ve lemm yuṣarraf minhuma fi‘l

Çeviri: Var, mevcud ve yok'un karşılığı ve bundan fiil şekli türetilir.

Sözlükler: DLT: bar "var" (Atalay, c.4, 1986, s. 66), bār "existing" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 65), bār/bar "bir şeyin mevcut olduğunu ve yerinde bulunduğunu haber veren bir kelime, var" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 573); CC: bar "mevcut, var" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 433), bar "was varhanden ist" (Grönbech, 1942, s. 50); Ter. T: barlu "varlıklı" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: var "var, mevcut" (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: bar "var" (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: bar "var, mevcut" (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: bar "var" (Atalay, 1945, s. 148), bar "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: bar "the eternal and overlasting" (Golden, 2000, 198), bar "ebedî, bengi" (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: yok.

barlu

V nüshası 8b/10, D nüshası 13b/12, K nüshası 14b/10: بَرْلُو: غنِي اي ذو مَوجود

Çeviri yazı: barlu: ġanī ey ẕū mevcūd

Çeviri: Zengin ve var olmak.

Sözlükler: DLT: barlıġ "mallı, zengin" (Atalay, c.3, 1986, s. 66), bārliγ "wealthy" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 65), bārlıg "malı olan, zengin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 575); CC: barlu "zengin, varlıklı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 434), barlu "reich" (Grönbech, 1942, s. 51); Ter. T: barlu "varlıklı" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

borġu

V nüshası 8b/10: بُرْغُوْ: البوق

Çeviri yazı: borġu: el būḳ

Çeviri: Burgu, boru.

D nüshası 13b/13: بُرُغُو: البوق

Çeviri yazı: boruġu: el būḳ

Çeviri: Burgu, boru.

K nüshası 14b/10-11: بُرْغُوْ: البوق

Çeviri yazı: borġu: el būḳ

Çeviri: Burgu, boru.

Sözlükler: DLT: borġuy "üflenerek öttürülen boru" (Atalay, c. 4, 1986, s. 103), borγūγ "trumpet" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 76), borguy "üfürülen boru" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 594); CC: burgu "üfleyerek çalınan bir çalgı, boru, nefir" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 451), burγu "trompete" (Grönbech, 1942, s. 69); Ter. T: yok; Dur. M: borġı "boru" (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: yok; Kit. E: burgu "boru" (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: burgu "boru" (Atalay, 1945, s. 158), burġa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: burγa "trąbka, róg" (Zajączkowski, 1958, s. 15), burġa "burga, boru" (Al-Turk, 2012, s. 103).

parmaḳ

V nüshası 8b/10, D nüshası 13b/13, K nüshası 14b/11: بَرْمَقْ: اَلْأَصْبَع

Çeviri yazı: parmaḳ: el āṣba'

Çeviri: Parmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: barmak "el parmağı, ayak parmağı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 434), barmaq "finger" (Grönbech, 1942, s. 51); Ter. T: barmaḳ "parmak" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: barmaḳ "parmak" (Toparlı, 2003, s. 72); Kav. K: barmaḳ "parmak" (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: barmaḳ "parmak" (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: parmak "parmak" (Atalay, 1945, s. 229), barmaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: barmaq "finger" (Golden, 2000, s. 208), barmak "parmak" (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: yok.

burunduruḳ

V nüshası 8b/11-12: بُرُنْدُرُق: البُرَة وَ في كتَاب بَيْلك بُرُنْدق زمَام الجمل

Çeviri yazı: burunduruḳ: el bura ve fī kitāb-ı beylik/bilik burunduḳ zimām el cemel

Çeviri: Burunduruk, Kitab-ı Beylik/Bilik'te burunduk şekli ile geçer, deve yuları.

D nüshası 13b/13-14: بُرُنْدُرُق: البرة و في كتاب بيلك برندق زمام الجمل

Çeviri yazı: burunduruḳ: el bura ve fī kitāb-ı beylik/bilik burunduḳ zimām el cemel

Çeviri: Burunduruk, Kitab-ı Beylik/Bilik'te burunduk şekli ile geçer, deve yuları.

K nüshası 14b/11-12: بُرُنْدُرُق: البرة و في كتَاب بَيْلك بُرُنْدق زمَام الجمل

Çeviri yazı: burunduruḳ: el bura ve fī kitāb-ı beylik/bilik burunduḳ zimām el cemel

Çeviri: Burunduruk, Kitab-ı Beylik/Bilik’te burunduk şekli ile geçer, deve yuları.

Sözlükler: DLT: burunduḳ “yular” (Atalay, c.4, 1986, s. 118), burunduq “halter or nose-rope” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), burunduk “dizgin, burunluk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 603); CC: yok; Ter. T: burunduḳ “deve yuları” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: burunduḳ “yular, gem” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: burunduk “burunsalık” (Atalay, 1945, s. 158), burunduḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yok; Bül. Müş: burundaq “uzda, rodzaj, kogańca, ze sznuren” (Zajączkowski, 1958, s. 15), burundaḳ “gen, yular (deve)” (Al-Turk, 2012, s. 116).

burç

V nüshası 8b/12, D nüshası 13b/14, K nüshası 14b/12: بُرْجْ:ا لفُلْفُلْ

Çeviri yazı: burç: el fülfül

Çeviri: Biber.

Sözlükler: DLT: yok; CC: burç “biber” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 69), burĉ “pfeffer” (Grönbech, 1942, s. 69); Ter. T: burç “biber” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: burç “biber” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: pürşe “büber” (Atalay, 1945, s. 230), bürşe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 136); King Dic: yok; Bül. Müş: burĉ “pieprz” (Zajączkowski, 1958, s. 15), burç “burç, karabiber” (Al-Turk, 2012, s. 112).

burçalaḳ

V nüshası 8b/12, D nüshası 13b/14-15, K nüshası 14b/12-13: بُرْجَلَقْ: نوع مِن النَبات

Çeviri yazı: burçalaḳ: nev‘ min en nebāt

Çeviri: Bir tür bitki.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

borsuḳ

V nüshası 8b/12-13, D nüshası 13b/15, K nüshası 14b/13-14: بُرسُقْ: جوَان يُشَبّه الضَّبُع مُنتن الرّايحه

Çeviri yazı: borsuḳ: civan yuşibhihu eḍ ḍabu‘ munten er rāyīḥa

Çeviri: Porsuk, sırtlana benzer bir hayvan kötü kokar.

Sözlükler: DLT: porsmuḳ “porsuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 474), borsmuq/borsuq “badger” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 76), borsuk “Oğuzlarda kaba ete benzer küçük bir hayvan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 594); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: borsuq “blaireau” (Zajączkowski, 1958, s. 14), borsuḳ “porsuk, dağ gelinciği” (Al-Turk, 2012, s. 156).

bürtük

V nüshası 8b/13: بُرْتُكْ: الحُبْ اي حُب كان

Çeviri yazı: bürtük: el ḥubb ey ḥubb kān

Çeviri: Tane.

D nüshası 14a/1: بُرْتُكْ: اي حَبّ كان

Çeviri yazı: bürtük: ey ḥubb kān

Çeviri: Tane.

K nüshası 14b/14: بُرْتُكْ: الحب اي حب كان

Çeviri yazı: bürtük: el ḥubb ey ḥubb kān

Çeviri: Tane.

Sözlükler: DLT: bitrik “fıstık, Arguca” (Atalay, c.4, 1986, s. 97), bitrik “cirtoris, klitoris” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 74), bitrik “bızır, klitoris” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 591); CC: bürtük “küçük tane, kum tanesi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 677), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: bürtük “ziarno” (Zajączkowski, 1958, s. 15), bürtük “bürtük, taneli tohum, buğday” (Al-Turk, 2012, s. 114).

bertük

V nüshası 8b/14, D nüshası 14a/1-2, K nüshası 14b/14-15: بَرْتُكْ: العضو المفكوك يقال منه بُرْتِنْدِي اي وثئ

Çeviri yazı: bertük: el ‘użū el mefkūk yuḳāl minhe bürtindi ey vas̱ī

Çeviri: Kırık organ, fiil şekli olarak bürtündi kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bürçek

V nüshası 8b/15, D nüshası 14a/2, K nüshası 14b/16: بُرْجَكْ: النَا صِيَه

Çeviri yazı: bürçek: en nāṣīye

Çeviri: Kakül.

Sözlükler: DLT: pürçek insanın kâkülü, atın perçemi” (Atalay, c.4, 1986, s. 475), bürĉäk “forelock (man; horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 83), bürçek “insanın kâkülü; atın perçemi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 607); CC: yok; Ter. T: bürçek “dalların baş kısmı” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bürçek(g) “kâkül, saç, hayvanın iki kulağı arası, iki kulak arasındaki kemik” (Eminoğlu, 2011, s. 188); Tuh. Z: pürçek “kâkül” (Atalay, 1945, 230), bürçek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: börĉek “forelock” (Golden, 2000, s. 204), börçek “perçem” (Güner, 2017, s. 43); Bül. Müş: yok.

barṣ

V nüshası 8b/15, D nüshası 14a/2, K nüshası 14b/16: بَرْصْ: الفَهْد

Çeviri yazı: barṣ: el fehd

Çeviri: Pars.

Sözlükler: DLT: pars “yırtıcı bir hayvan” (Atalay, c.4, 1986, s. 473), bars “leopard” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 66), bars “pars” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 575); CC: yok; Ter. T: bars “pars” (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: bars “pars” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: bars “pars” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: yok; Tuh. Z: pars “pars” (Atalay, 1945, s. 229), bars “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: yok;

Bül. Müş: bars “jaguar, pantera” (Zajączkowski, 1958, s. 11), bars “yaban kedisi” (Al-Turk, 2012, s. 152).

bor

V nüshası 8b/15, D nüshası 14a/2-3, K nüshası 14b/16: بر: الجِصْ وَاَلكدَّان

Çeviri yazı: bor: el cıṣṣ ve’l keddān

Çeviri: Kireç, beyazımsı yumuşak taş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

barma ṣuluḳ

V nüshası 8b/16, D nüshası 14a/3, K nüshası 15a/1: بَرْمَا صُولُقْ: الزمزميّه

Çeviri yazı: barma ṣuluḳ: el zemzemīyye

Çeviri: Matara.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biltirik

V nüshası 8b/16, D nüshası 14a/3-4, K nüshası 15a/1: بِلْتِرِكْ: وقايةُ عدَّة الحَرب

Çeviri yazı: biltirik: vaḳāye ‘iddete el ḥarb

Çeviri: Harp edavatının muhafazası (Caferoğlu, 193, s. 18).

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

burun

V nüshası 8b/17, D nüshası 14a/4, K nüshası 15a/2: بُرُنْ: الانف وَ يستَعْمل بمعني قبل وَ بمعني اوّل

Çeviri yazı: burun: el enf ve yusta‘mel bi ma‘na ḳabl ve bi ma‘na evvel

Çeviri: Burun aynı zamanda önce anlamında da kullanılır.

Sözlükler: DLT: burun “burun” (Atalay, c.4, 1986, s. 118), burun “nose, peak (mountain)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), burun “burun” (Ercilasun ve Akkoyunlu,

2014, s. 603); CC: burun “koklama organı, burun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 675), burun/brun “nase” (Grönbech, 1942, s. 69); Ter. T: burun “burun, önce, evvel” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: burun “burun” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: burun “önce, burun” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: bur(u)n “burun” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: burun “burun, önce” (Atalay, 1945, s. 158)[36], King Dic: burun “nose, before” (Golden, 2000, s. 205), burun “burun, bazı şeylerin ön bölümü, ileri” (Güner, 2017, s. 44); Bül. Müş: yok.

borla

V nüshası 8b/17: بُرْلاَ: العَنَب

Çeviri yazı: borla: el ‘anıb

Çeviri: Üzüm.

D nüshası 14a/5: بُرْلاَ: العَنب

Çeviri yazı: borla: el ‘anıb

Çeviri: Üzüm.

K nüshası 15a/1-2: بُرْلاَ: العنيب

Çeviri yazı: borla: el ‘anīb

Çeviri: Üzüm.

<u>**Sözlükler:**</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: borla “üzüm” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

berk

V nüshası 8b/18, D nüshası 14a/5, K nüshası 15a/3: بَرْكْ: القَوْي

Çeviri yazı: berk: el ḳavī

Çeviri: Sağlam, güçlü.

---

[36] Sözcük, Atalay’ın eserinin dizininde organ ismi olan “burun” (Atalay, 1945, s. 158) ile karşılanırken Al-Turk, sözcüğe “kumaş parçası” anlamını vermektedir (Al-Turk, 2006. s. 140). Ayrıca Atalay’ın organ ismi olarak göstermiş olduğu sözcüğün dizininde vermiş olduğu varak sayısına bakıldığında sözcüğün bu anlamına rastlanmadığı görülmüştür.

Sözlükler: DLT: berk “muhafaza edilmiş, tahkim edilmiş, sağlam” (Atalay, c.4, 1986, s. 84), bärk/bäk “firm, fixed” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 70), berk “muhkem, sağlam, muhafazalı, saklanmış” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 583); CC: bėrk “sağlam, berk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 438), berk/bek fest, stark” (Grönbech, 1942, s. 56); Ter. T: bekçeri “güçlü asker” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: berk “sert, katı, sağlam” (Eminoğlu, 2011, s. 173); Tuh. Z: berk “pek, berk” (Atalay, 1945, s. 150), berkdi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 53); King Dic: berk “hard, firm” (Golden, 2000, s. 265), bėrk “sıkı, berk” (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

börü

V nüshası 8b/19, D nüshası 14a/6, K nüshası 15a/4: بُرُوْ: الزِيب

Çeviri yazı: börü: ez zīb

Çeviri: Kurt.

Sözlükler: DLT: böri “kurt” (Atalay, c.4, 1986, s. 108), böri “wolf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), böri “kurt, börü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: börü “kurt, börü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 449), böri/börü “wolf” (Grönbech, 1942, s. 66); Ter. T: börü “kurt” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: böri “kurt” (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: böri “kurt” (Atalay, 1945, s. 156), böri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 94); King Dic: yok; Bül. Müş: börü “wilk” (Zajączkowski, 1958, s. 14), börü “börü, kurt” (Al-Turk, 2012, s. 152).

barça

V nüshası 8b/19, D nüshası 14a/6-7, K nüshası 15a/5: بَرْجَا: الكل

Çeviri yazı: barça: el kull

Çeviri: Parça.

Sözlükler: DLT: barça “bütün” (Atalay, c.4, 1986, s. 69), barĉa “all” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 65), barça “bütün, hepsi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 574); CC: barça “hepsi, bütün, hep” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 434), barĉa/barĉa “all, ganz” (Grönbech, 1942, s. 50); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: barça “bütün, hep” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: barça “bütün, hep” (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: barça “hep,

bütün” (Atalay, 1945, s. 148), barşa “hepsi” (Al-Turk, 2006, s. 231); King Dic: barĉa “all, whole” (Golden, 2000, s. 269), barça “bütün, hepsi” (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: yok.

bürgü

V nüshası 8b/20, D nüshası 14a/7, K nüshası 15a/5: بُرْكُوْ: الوَهَجْ و الكَرَبْ

Çeviri yazı: bürgü: el vehc ve’l kereb

Çeviri: Sıcaklık, hararet, ısı ve keder.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bürgü “burgu” (Atalay, 1945, s. 159), burgu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: bürkü “upoł, skwar” (Zajączkowski, 1958, s. 15), bürkü “sıcaklık, hararet” (Al-Turk, 2012, s. 195).

burçaḳ

V nüshası 8b/20, D nüshası 14a/7, K nüshası 15a/5-6:: بُرْجَقْ: البَرَد

Çeviri yazı: burçak: el berd

Çeviri: Dolu, dolu tanesi.

Sözlükler: DLT: burçaḳ “ter taneleri” (Atalay, c.4, 1986, s. 117), burĉaq “beans, beads of sweet” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), burçak “ter taneleri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 602); CC: yok; Ter. T: burçaḳ “dolu” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: burşak “ufak taş, çakıl taşı” (Atalay, 1945, s. 158), burşaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: burĉaq “lentils” (Golden, 2000, s. 151), burçaḳ “mercimek” (Güner, 2017, s. 44); Bül. Müş: burĉaq “wyka” (Zajączkowski, 1958, s. 15), burçaḳ “baklagillerden, burçak, nohut” (Al-Turk, 2012, s. 111).

börek

V nüshası 8b/20-21: بُرَكْ: قَطِع اَلعجِين اَلمَحْشو لحما وَ لما أُكل بالاسْيَاخ قيل له شِشْ بُرَكْ

Çeviri yazı: börek: ḳaṭ‘ el ‘acīn el maḥşū laḥme ve limā ukl bil āsyāẖ ḳīl lehu şiş börek

Çeviri: İçi etle doldurulmuş hamur, şişle yenilene şiş börek denir.

D nüshası 14a/7-8: بُرَكْ: قَطِع اَلعجِين اَلمَحْشوّ لحما و يقال له شِشْ بُرَكْ

Çeviri yazı: börek: ḳaṭ‘ el ‘acīn el maḥşū laḥme ve yuḳāl lehu şiş börek.

Çeviri: İçi etle doldurulmuş hamur aynı zamanda şiş börek de denir.

K nüshası 15a/6-7: بُرَكْ: قَطِع اَلعِجِين اَلمَحْشورة لحما و لما أُكِل بالاسْيَاخ قيل له شِشْ بُرَكْ

Çeviri yazı: börek: ḳaṭ‘ el ‘acīn el maḥşūra laḥme ve limā ukl bil āsyāẖ ḳīl lehu şiş börek

Çeviri: İçi etle doldurulmuş hamur, şişle yenilene şiş börek denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: böräk “ciasta nadziewane mięsem, posztet” (Zajączkowski, 1958, s. 14), börek “börek” (Al-Turk, 2012, s. 134).

bürçe

V nüshası 8b/22, D nüshası 14a/8, K nüshası 15a/7: بُرْجَا: البَرَاغِيث

Çeviri yazı: bürçe: el barāġīs̱

Çeviri: Pire.

Sözlükler: DLT: bürge “pire, bir yerde duramayan zevzek, taşkın kimseye bürge kişi denir” (Atalay, c.4, 1986, s. 125), bürgä “flea, light-witted” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 84), bürge “pire” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 607); CC: bürçe “pire” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 453), bürĉe “floh” (Grönbech, 1942, s. 71); Ter. T: bürçe “pire” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: bürşe “pire” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: pürşe “pire” (Atalay, 1945, s. 230), bürşe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: bürge “flea” (Golden, 2000, s. 224), bürge “pire” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: bürĉä “pchła” (Zajączkowski, 1958, s. 15), bürçe “bit” (Al-Turk, 2012, s. 166).

barçın

V nüshası 8b/22, D nüshası 14a/9, K nüshası 15a/8: بَرْجِنْ: دِيبَاج

Çeviri yazı: barcın: dībāc

Çeviri: Diba, ipekli kumaş.

Sözlükler: DLT: barçın “ipekli kumaş” (Atalay, c.4, 1986, s. 69), barĉin “brocade” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 66), barçın “ipekli kumaş, ipekli” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 574); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok;

Tuh. Z: yok; King Dic: barĉın “brocade” (Golden, 2000, s. 159), barçın “ipekli kumaş” (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: yok.

bezek

V nüshası 9a/1, D nüshası 14a/10, K nüshası 15a/9: بَزَكْ: الزّينة يُقَال بَزَدِي زَيّنَ بَزَنْدِي اَزْدَان

Çeviri yazı: bezek: ez zīne yuḳāl bezedi zeyyen bezendi āzdān

Çeviri: Zinet ve bezedi, bezendi.

Sözlükler: DLT: bezek “nakış” (Atalay, c.4, 1986, s. 86), bäzäk “naqŝ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 69), bezek “bezek, nakış, süsleme” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 584); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bezek “süs, nakış” (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: bezen- “bezenmek” (Atalay, 1945, s. 151), bezendi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 69); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biz

V nüshası 9a/1: بِزْ: الاشفي الذي يخرز به

Çeviri yazı: biz el eşfī elleẕī yaḫriz bihe

Çeviri: İri iğne, biz

D nüshası 14a/11: بِزْ: الاشفي

Çeviri yazı: biz: el eşfī

Çeviri: Biz.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: biz “deri vb. şeyleri dikerken iğne geçirecek yeri delmek için kullanılan sivri uçlu tığ, biz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 444), biz “ahle” (Grönbech, 1942, s. 61); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: biz “biz, delgi aleti, sivri uçlu tığ, çuvaldız” (Eminoğlu, 2011, s. 178); Tuh. Z: yok; King Dic: biz “a shosemaker’s aul” (Golden, 2000, s. 180), biz “çuvaldız” (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: yok.

biz

V nüshası 9a/2, D nüshası 14a/11, K nüshası 15a/10: بِزْ: نَحْنُ و يُقَال مِزْ

Çeviri yazı: biz: naḥnu ve yuḳāl miz

Çeviri: Biz ve aynı zamanda miz şeklinde de söylenir.

Sözlükler: DLT: biz “biz” (Atalay, c.4, 1986, s. 95), biz “we” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 75), biz “biz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 591); CC: biz “biz (çokluk birinci kişi zamiri)” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 444), biz “wir” (Grönbech, 1942, s. 61); Ter. T: biz “biz” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: biz “biz, birinci çokluk şahıs zamiri” (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: biz “biz” (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: biz “biz, birinci çokluk şahıs zamiri” (Eminoğlu, 2011, s. 178); Tuh. Z: biz “biz” (Atalay, 1945, s. 153), biz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: biz “we” (Golden, 2000, s. 186), biz “biz” (Güner, 2017, s. 41); Bül. Müş: biz “my” (Zajączkowski, 1958, s. 113), biz “biz şahıs zamiri” (Al-Turk, 2012, s. 222).

biz

V nüshası 9a/2, D nüshası 14a/11, K nüshası 15a/10: بِزْ: المُخصَف

Çeviri yazı: biz: el muḫṣaf

Çeviri: İğneyi geçirmek için istenilen yeri delmeye mahsus saplı iri iğne, tığ.

Sözlükler: DLT: yok; CC: biz “deri vb. şeyleri dikerken iğne geçirecek yeri delmek için kullanılan sivri uçlu tığ, biz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 444), biz “ahle” (Grönbech, 1942, s. 61); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: biz “biz, delgi aleti, sivri uçlu tığ, çuvaldız” (Eminoğlu, 2011, s. 178); Tuh. Z: yok; King Dic: biz “a shosemaker’s aul” (Golden, 2000, s. 180), biz “çuvaldız” (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: yok.

buz

V nüshası 9a/2, D nüshası 14a/11, K nüshası 15a/10: بوز: اَلجَليد

Çeviri yazı: buz: el celīd

Çeviri: Buz.

Sözlükler: DLT: buz “buz” (Atalay, c.4, 1986, s. 121), buz “ice” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 83), buz “buz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605); CC: buz “buz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 676), buz “eis” (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: buz “buz” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: buz “buz” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: buz “buz” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: buz “buz” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: buz “buz” (Atalay, 1945, s. 159), buz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: buz “ice”

(Golden, 2000, s. 200), buz “buz” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: buz “lód” (Zajączkowski, 1958, s. 15), buz “buz” (Al-Turk, 2012, s. 60).

boz

V nüshası 9a/2-3, D nüshası 14a/12, K nüshası 15a/11: بوز: الاشْهَب

Çeviri yazı: boz: el eşheb

Çeviri: Boz

Sözlükler: DLT: boz “boz” (Atalay, c. 4, 1986, s. 106), boz “gray” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), boz “boz, beyaz ile kula arasındaki hayvan rengi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 597); CC: bozak “boz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 448), bozax “grau” (Grönbech, 1942, s. 66); Ter. T: boz “boz, kır” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: boz “boz” (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: boz “boz, beyaz” (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: boz “boz renk” (Atalay, 1945, s. 156), boz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 43); King Dic: boz “gray” (Golden, 2000, s. 277), boz “boz renkli at” (Güner, 2017, s. 43); Bül. Müş: bozaṭ “siwykoń” (Zajączkowski, 1958, s. 14), ikki bozaṭ “Küçükayı’nın iki yıldızı” (Al-Turk, 2012, s. 52).

bez

V nüshası 9a/3, D nüshası 14a/12, K nüshası 15a/11: بَز: الغدَّة

Çeviri yazı: bez: el ġudde

Çeviri: Bez, kumaş parçası.

Sözlükler: DLT: bez “bez, deri ile et arasında bulunan bez" (Atalay, c.3, 1986, s. 86), bȫz “cotton cloth” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), böz “bez” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: böz “pamujk veya keten dokuma, bez” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 673), böz “baumwollenzeug” (Grönbech, 1942, s. 66); Ter. T: biz “bez, kumaş” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bäz “bez, kumaş” (Eminoğlu, 2011, s. 182); Tuh. Z: bez “bez” (Atalay, 1945, s. 151), böz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: bez “cotton cloth” (Golden, 2000, s. 297), bez “gudde, bez” (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

bazuḳ

V nüshası 9a/3, D nüshası 14a/12, K nüshası 15a/11: بَزُقْ: الرجل اللَّحِيم

Çeviri yazı: bazuḳ: er recul el laḥīm

Çeviri: Şişman adam.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

büzük

V nüshası 9a/5, D nüshası 14a/14, K nüshası 15a/13-14: بُزَكْ: وَ هَي مماً يستقبح ذِكرها

Çeviri yazı: büzük: ve hiye mimmen yustaḳbiḥ zikrihā

Çeviri: Dübür, kıç, göt.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bazıḳ

V nüshası 9a/6, D nüshası 14a/14-15, K nüshası 15a/14: بَازِقْ: الرَجُل العَاتِي

Çeviri yazı: bazıḳ: er recul el ‘ātī

Çeviri: Terbiyesiz adam.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: bazık "kaba, kalın" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 436), bazyq "diek, grab" (Grönbech, 1942, s. 53); Ter. T: yok; Dur. M: bazıḳ "kaba, iri, kötü huylu" (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baz

V nüshası 9a/6, D nüshası 14a/15, K nüshası 15a/15: بَازْ: الصلح

Çeviri yazı: baz: eṣ ṣulḥ

Çeviri: Barış.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: bazlık "barış, esenlik" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 436), bazlyq/bazylyx/bazlux "friede" (Grönbech, 1942, s. 53); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bazu

V nüshası 9a/9-10, D nüshası 14b/2-3, K nüshası 15b/2: بَازُوْ: عود يُفَرش به ورَق اَلططمَاج او الرّشته او الرَقاق او نحوها

Çeviri yazı: bazu: ‘avd yuferreş bihe varaḳ el ṭuṭmac āv er rişte āv el riḳāḳ āv naḥvihe

Çeviri: Tutmaç, erişte, yufka veya benzeri şeyleri açmak için kullanılan odun/sopa, oklava.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bozġuş

V nüshası 9a/10-11, D nüshası 14b/3-4, K nüshası 15b/3-5: بُزْ غُشْ: عَلَمٌ منقوُل مِن طَايِرٍ اشبها وَ اصْلُهُ بُزْ قُشْ ثُمَّ عُرِّب بابدال قافه غيناً و رُققت الباَء

Çeviri yazı: bozġuş: ‘alemun menḳūl min ṭāirin aşbahā ve āṣluhu boz ḳuş s̠umme ‘urred bil beddel ḳāfe ġaynen ve ruḳḳat el bā’

Çeviri: Bozkuş, aslı bozkuş’tur (kaf ile) ancak daha sonraları kaf gayn ile değiştirilmiş ve ba harfi de inceltilmiştir.

Sözlükler: DLT: boz ḳuş “boz kuş” (Atalay, c. 4, 1986, s. 12), bōzquŝ “bozkuş” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), bozkuş “bozkuş (akdoğan)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 597); CC: yok; Ter. T: bozġuş “bozkuş” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bazara

V nüshası 9a/13: بَزَرَاَ: اَلسّوق و هي منقُوله مِنَ الفَارِسِيَّه ايضا

Çeviri yazı: bazara: es sevḳ ve hiye menḳūle min el fārisīyye eyżān

Çeviri: Pazar, Farsçadan alınmıştır.

D nüshası 14b/6: بِزْرَا: اَلسوق و هي منقُوله مِنَ الفَارِسِيَّه ايضاً

Çeviri yazı: bızra: es sevḳ ve hiye menḳūle min el fārisyye eyżān

Çeviri: Pazar, Farsçadan alınmıştır.

K nüshası 15b/6-7: بَزَرْ: بالفارسية اي المتبرئ فحذفت الراء بَزَرَاَ اَلسّوق و هي منقُوله مِنَ الفَارِسِيَّه ايضا

Çeviri yazı: bazar: bil fārisīyye ey el muteberrī' faḥaẕafat er rā' es sevḳ ve hiye menḳūle min el fārisīyye eyżān

Çeviri: Pazar, Farsçadan alınmıştır ve rā sesi değiştirilmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: bazar "satıcıların mallarını satmak için sergiledikleri yer" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 436), bazar "markt" (Grönbech, 1942, s. 53); Ter. T: bazar "pazar" (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: bazarçı "pazarcı" (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: bazar "pazar" (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: bāzār "Far. pazar, alışveriş yeri, alışveriş" (Eminoğlu, 2011, s. 172); Tuh. Z: pazar "pazar"(Atalay, 1945, s. 229), pazarda "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 226); King Dic: bazar "bazar, market" (Golden, 2000, s. 249), bāzār "alışveriş yapılan yer, pazar" (Güner, 2017, s. 37); Bül. Müş: pazar "targ, rynek, bazar" (Zajączkowski, 1958, s. 12), bazar "pazar, pazar yeri" (Al-Turk, 2012, s. 203).

bozuḳ

V nüshası 9b/14, D nüshası 14b/7-8, K nüshası 15b/15b/7-9: بُزُقْ: كَلمة يقال للمستهجَن المستَغرَب اذا استفحمُوهُ وَ عَدوه اخرَسَ

Çeviri yazı: bozuḳ: kelimete yuḳāl lil mustehcen el mustaġrib iẕā istifḥamuhu ve 'advehu āḫras

Çeviri: Bozuk, müstehcen şeyler için kullanılan bir sözcük.

Sözlükler: DLT: bozuḳ "bozuk" (Atalay, c.4, 1986, s. 105), bozuq "maksūr munhadim"(Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), buzuk "yıkılmış, kırık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: boz- "bozmak, yıkmak, geçersiz duruma getirmek (düğüm) açmak, bağlı bir şeyi ayırmak" (Eminoğlu, 2011, s. 182); Tuh. Z: boz- "bozmak" (Atalay, 1945, s. 156), bozdı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 57); King Dic: yok; Bül. Müş: bozmaq "napad z grabieżá, spustoszenie" (Zajączkowski, 1958, s. 14), bozmaḳ "bozmak, tahrip etmek, yağma etmek" (Al-Turk, 2012, s. 91).

buzavu~ buzaġu

V nüshası 9a/15-17: بُزَوُ: العجل الصغير وَ يقال بُزَغُو بالوَاو وَ الغين وَ في كتابِ بَيْلك وَلَدُ الاتل و فيه ايضاً العجل الصَغِير

Çeviri yazı: buzavu: el ‘acl eş ṣaġīr ve yuḳāl buzaġu bil vāv ve el ġayn ve fī kitāb-ı beylik/bilik veledu et tıl ve fīhe eyżān el ‘acl eş ṣaġīr

Çeviri: Buzağı, aynı zamanda buzaġu şeklinde vav ve gayn ile de söylenir Kitab-ı Beylik/Bilik’te küçük dana diye geçer.

D nüshası 14b/8-9: بِزَوُ: العجل الصغير و يُقال بُزَغُو بالواو وَ الغين وَ في كتاب بيليك ولد الاتل و فيه ايضاً العجل الصغير

Çeviri yazı: bızavu: el ‘acl eş ṣaġīr ve yuḳāl buzaġu bil vāv ve el ġayn ve fī kitāb-ı bilik veledu et tıl ve fīhe eyżān el ‘acl eş ṣaġīr

Çeviri: Buzağı, aynı zamanda buzaġu şeklinde vav ve gayn ile de söylenir Kitab-ı Bilik’te küçük dana diye geçer.

K nüshası 15b/9-11: بُزَوُ: العجل الصغير و يقال بُزَغُو بالواو و الغين و في كتابِ بَيْلك ولد الاتل و فيه ايضا العجل الصغير

Çeviri yazı: buzavu: el ‘acl eş ṣaġīr ve yuḳāl buzaġu bil vāv ve el ġayn ve fī kitāb-ı beylik/bilik veledu et tıl ve fīhe eyżān el ‘acl eş ṣaġīr

Çeviri: Buzağı, aynı zamanda buzaġu şeklinde vav ve gayn ile de söylenir Kitab-ı Bilik’te küçük dana diye geçer.

Sözlükler: DLT: buzaġu “buzağı” (Atalay, c.4, 1986, s. 121), buzāγu “calf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 83), buzagu “buzağı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605); CC: buzav “buzağı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 452), buzav “kalb” (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: buzaġu “buzağı” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: buzaġu “buzağı” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: buzaġu “süt danası” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: buzaġu “buzağı, yeniden doğmuş sığır yavrusu” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: yok; King Dic: buzaġu “calf” (Golden, 2000, s. 217), buzaġu “buzağı” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: buzaγu “cielak, cielą (düze)” (Zajączkowski, 1958, s. 15), buzaġuw “buzağı, yeni doğmuş ana sütüyle beslenen sığır yavrusu” (Al-Turk, 2012, s. 118).

bezevü

V nüshası 9a/17, D nüshası 14b/9-10, K nüshası 15b/11: بَزَوُ: الاسفِيذَاج

Çeviri yazı: bezevü: el asfīẕāc

Çeviri: Pudra.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boza

V nüshası 9b/17, D nüshası 14b/10, K nüshası 15b/11: بُزَا: المِزرُ

Çeviri yazı: boza: el mızur

Çeviri: Boza.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: boza "hurmadan yapılan şarap" (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: boza "boza" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: boza "buğdaydan yapılan şarap" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bizgek

V nüshası 9b/18, D nüshası 14b/10, K nüshası 15b/12: بِزكك: الحُمَّي البَارِدَةُ

Çeviri yazı: bizgek: el ḥummī el bārida

Çeviri: Soğuk titreme, humma.

Sözlükler: DLT: bezgek "titreme, titretici sıtma" (Atalay, c. 4, 1986, s. 87), bäzgäk "ri'da" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 71), bezgek "titreme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 584); CC: bėzgek "sıtma, sıtma nöbeti" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 659), bezgek "das kalte fieber" (Grönbech, 1942, s. 57); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bezgek "titreme nöbeti, sıtma" (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bis vü bisü

V nüshası 9b/20, D nüshası 14b/12, K nüshası 15b/13: بِسْ وَبِسُو: التَرْبِيَة

Çeviri yazı: bis ve bisü: et terbīye

Çeviri: Edep, terbiye, yetiştirilme tarzı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: bėstle- "beslemek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 56), bestle- /besle- "ernöhren, füttern" (Grönbech, 1942, s. 56); Ter. T: besle- "beslemek, terbiye etmek" (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: yok; Kav. K: besle- "beslemek" (Toparlı vd,

1999, s. 103); Kit. E: bisle- “beslemek, büyütmek” (Eminoğlu, 2011, s. 177); Tuh. Z: besle- “beslemek” (Atalay, 1945, s. 150)[37]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

busu

V nüshası 9a/21, D nüshası 14b/13, K nüshası 15b/14: بُسُو: الكَمِين وَ يُقَال مِنْه بُسْدِي اي كَمَن

Çeviri yazı: busu: el kemin ve yuḳāl minhe busdı ey kemmen

Çeviri: Pusu, fiil şekli ise busdı.

Sözlükler: DLT: pusuġ/busuġ “pusu” (Atalay, c.4, 1986, s. 475), busuγ “kamīn” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), busug “pusu, tuzak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 604); CC: yok; Ter. T: buṣu “pusu” (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: pus- “bir yere oturup kalmak yapışmak” (Atalay, 1945, s. 230), puştı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 151); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biserek

V nüshası 9a/21-22, D nüshası 14b/13-14, K nüshası 15b/14-15: بِسَرَكْ: الجَمَل البُخْتِيّ

Çeviri yazı: biserek: el cemel el buẖtī

Çeviri: Deve yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: besrek “erkek ve kızgın deve” (Atalay, 1945, s. 150), besrek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baş parmaḳ

V nüshası 9a/22, D nüshası 14b/14, K nüshası 15b/15: بَشْبَرْمَقْ: الابهَام

Çeviri yazı: baş parmaḳ: el ābhām

Çeviri: Baş parmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: baş barmaḳ “baş parmak” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: başbarmak “baş parmak” (Eminoğlu, 2011, s.

[37] Atalay’ın çalışmasında 17a-12’de gösterilen sözcük, Al-Turk’un çalışmasında gösterilmemiştir ayrıca bu varakın devamı olan 17b sahifesi de Al-Turk’un çalışmasında yer almamaktadır.

171); Tuh. Z: yok; King Dic: baŝ barmaq “thumb” (Golden, 2000, s. 208), baş barmaḳ “baş parmak” (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: yok.

bısra

V nüshası 9a/22, D nüshası 14b/14, K nüshası 15b/15: بِسْرَا: الي هُنا

Çeviri yazı: bısra: ila hunā

Çeviri: Yakın.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bisre “yakın” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baş

V nüshası 9b/1: بَاشْ: اَلرْاس و منه بَشْلَدِي اَبتِدا

Çeviri yazı: baş: er rās ve minhe başladı ıbtıdā

Çeviri: Baş, kafa ve bu sözcükten başladı fiili türetilir.

D nüshası 15a/1: بَاشْ: الراس و منه بَشْلَدِي اي اَبتِدأ

Çeviri yazı: baş: er rās ve minhe başladı ey ıbtıdā’

Çeviri: Baş, kafa ve bu sözcükten başladı fiili türetilir.

K nüshası 16a/1: بَاشْ: اَلرْاس و منه بَشْلَدِي اَبتَداء

Çeviri yazı: baş: er rās ve minhe başladı ıbtıdā’

Çeviri: Baş, kafa ve bu sözcükten başladı fiili türetilir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: baş “baş” (Atalay, c.4, 1986, s. 72), baŝ “head” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 67), baş “insanın başı, genel olarak baş (hayvan, bitki, eşya, dağ vb.)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 576); CC: baş “baş, kafa, ilk, başlangıç, uç, burun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 434), baŝ “kopf, haupt” (Grönbech, 1942, s. 52); Ter. T: baş “baş, kafa” Toparlı vd, 2000, s. 52); Dur. M: baş “baş” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: baş “baş, kafa” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: baş “baş, kafa, baş taraf; uç başak; başlangıç, ilk” (Eminoğlu, 2011, s. 171); Tuh. Z: baş “baş” (Atalay, 1945, s. 148), baş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: baŝ “head” (Golden, 2000, s. 204), baş

“kafa, baş” (Güner, 2017, s. 36); Bül. Müş: baŝ “rana” (Zajączkowski, 1958, s. 12), baş “baş, çıban, yara” (Al-Turk, 2012, s. 150).

başlıḳ

V nüshası 9b/2-3, D nüshası 15a/2-3, K nüshası 16a/3: بَشْلِقْ: المُلك اصله بَاذشاهلْق و هي فَارِسِيّه

Çeviri yazı: başlıḳ: el mülk āṣlıha bāḍşāhlıḳ ve hiye fārīsiyye

Çeviri: Mülk sahibi olmak, hükümdarlık, padişahlık ve aslen Farsça badşahlık sözcüğünden gelir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: başlıġ “başlı” (Atalay, c.4, 1986, s. 73), baŝliγ “ar’us” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 67), balıg “başlı, başı olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 578); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: başlıġ “başlı, kafalı” (Eminoğlu, 2011, s. 171); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biş

V nüshası 9b/3, D nüshası 15a/3, K nüshası 16a/3-4: بِشْ: الخَمسَه

Çeviri yazı: biş: el ḫamse

Çeviri: Beş sayısı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bėş “beş” (Atalay, c.4, 1986, s. 86), bėŝ “five” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 71), bīş “beş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 590); CC: bėş “beş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 658), beŝ “fünf” (Grönbech, 1942, s. 56); Ter. T: biş “beş” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: beş “beş sayısı” (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: beyş “beş sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: biş “beş sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 177); Tuh. Z: beş “sayıda beş” (Atalay, 1945, s. 151), beş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: biŝ “five” (Golden, 2000, s. 190), bėş “beş” (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: beŝ “pięc” (Zajączkowski, 1958, s. 12), biş “beş” (Al-Turk, 2012, s. 180).

başmaḳ

V nüshası 9b/3, D nüshası 15a/3-4, K nüshası 16a/4: بَشْمَقْ: المدَاس و اصله بَصْمَقْ بالصَّاد

Çeviri yazı: başmaḳ: el maddās ve āṣlıha baṣmaḳ bi’ṣ ṣād

Çeviri: Başmak, aslı sad ile olup basmak şeklindedir.

Sözlükler: DLT: başaḳ “pabuç Çiğilce, Oğuzlarla Kıpçaklar bir (m) getirerek başmak derler bu Arapçada da yapılır” (Atalay, c.1, 1986, s. 378), baŝaq “head (arrow) point (spear)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 67), başak “Çigil lehçesinde (Türklerde) ayakkabı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 577); CC: başmak “ayakkabı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 433), baŝmaq “schuh” (Grönbech, 1942, s. 52); Ter. T: başmak “ayakkabı” (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: yok; Kav. K: başmaḳ “çizme” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bişi

V nüshası 9b/5, D nüshası 15a/5, K nüshası 14a/6: بِشِي: رُقَاق معرُوف عندهم

Çeviri yazı: bişi: ruḳāḳ ma‘rūf ‘ındehum

Çeviri: Türklerce meşhur bir yemek.

Sözlükler: DLT: pışık “pişmiş” (Atalay, c.4, 1986, s. 474), biŝiq “matbūx” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 74), bışıg “pişmiş (yemek, yiyecek)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 585); CC: bişi “olgun, pişmiş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 442), biŝi “reif” (Grönbech, 1942, s. 60); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bışıġ “olgun, pişmiş” (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boş

V nüshası 9b/5, D nüshası 15a/5, K nüshası 14a/7: بُشْ: صِفر خال

Çeviri yazı: boş: ṣıfır ḫāl

Çeviri: Boş, sıfır hali, boş olma durumu.

Sözlükler: DLT: boş “boş” (Atalay, c.4, 1986, s. 103), bōŝ “free (man)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 77), boş “(insan için) özgür, hür” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 594); CC: boş “dolu olmayan, boş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 447), boŝ “leer” (Grönbech, 1942, s. 65); Ter. T: boş “boş” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: boş “boş” (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: boşaṭ- “boşaltmak” (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: boş “boş, boşanmış” (Eminoğlu, 2011, s. 181); Tuh. Z: boş “boş” (Atalay, 1945, s. 155), boş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: boŝ “disappoinment” (Golden, 2000, s. 310), boş “hayal kırıklığı, hüsran” (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: yok.

boş

V nüshası 9b/5-6, D nüshası 15a/6, K nüshası 16a/7: بُشْ: مُنطلِق

Çeviri yazı: boş: munṭalıḳ

Çeviri: Boşanmış, artık evli olmayan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: boşan- "kurtulmak, boşanmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 447), boşan-"sich befreien, loskommen" (Grönbech, 1942, s. 65); Ter. T: boş "boşanmış" (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: boşaṭṭır- "boşanmak" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: boşan- "boşanmak" (Atalay, 1945, s. 155), boşandı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 88); King Dic: boŝatmaq "to release, empty" (Golden, 2000, s. 123), boşat- "boşatmak" (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: yok.

buşaḳ

V nüshası 9b/8-9, D nüshası 15a/9-10, K nüshası 16a/12: بُشَقْ: الرجُل الكثِير الغيظ مِن بُشْتِي اي اغتَاظ

Çeviri yazı: buşaḳ: er racul el kesir el ġayẓ min buştı ey āġtāẓ

Çeviri: Çok kızgın adam buştı (kızdı) fiilinden türemiştir.

Sözlükler: DLT: buşġan/buşaḳ "içi sıkıntılı, mükedder" (Atalay, c.4, 1986, s. 119), buŝaq "ḍajūr" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), buşak "Oğuzcada ve diğerlerinde sıkıntılı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 604); CC: boşak "günah çıkarma, günahtan kurtulma, bağış, af" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 671), boŝaq "ablass" (Grönbech, 1942, s. 65); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bişik

V nüshası 9b/10-11, D nüshası 15a/10, K nüshası 16a/13-14: بِشِكْ: مهد الصغير و في كتاب بَيْلك السرير

Çeviri yazı: bişik: mehd eş ṣaġīr ve fī kitāb-ı beylik/bilik es serīr

Çeviri: Yatak ve sair şeyler, Kitab-ı Beylik/Bilik'te beşik (daha doğru ifadeyle yatak tarzı bir eşya) olarak geçer.

Sözlükler: DLT: bėşik “beşik” (Atalay, c.4, 1986, s. 86), bėŝik “cradle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 71), bişik/bīşik “çocuk beşiği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 590); CC: yok; Ter. T: beşik “beşik” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: beşik “beşik” (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: beşik “çocuk beşiği” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: biŝik “cradle” (Golden, 2000, s. 281), beşik “beşik” (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

başaḳ

V nüshası 9b/11-13, D nüshası 15a/10-12, K nüshası 16a/14-16: بَشَقْ: السّنبله يُقال بَشَقْ دِرْمقَا بَردِي دِرْمَق اللقْطُ و الجمع وَ فَتَح القافِ بَعدهَا الف يُعْطِي معني الّلام وَ المعْنَي رَاحَ للقط السُّنْبل

Çeviri yazı: başaḳ: es sunbule yuḳāl başaḳ dırmaḳa bardı dırmaḳ el laḳṭ ve’l cem‘ ve fatḥu’l ḳāf ba‘daha elif yu‘ṭī ma‘na el lām ve’l ma‘na rāḥ lil ḳaṭ es sunbul

Çeviri: Başak, “başak dırmaka bardı” denir dırmak koparmak, hasat demektir buradaki dırmak sözcüğü çoğuldur kaf yumuşatılarak söylenir (yumuşak ğ kastedilir) elif harfi de yönelmeyi belirtir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: başaḳ “başak, ok başı, ok temreni” (Eminoğlu, 2011, 171); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

paṣ

V nüshası 9b/15, D nüshası 15a/14, K nüshası 16b/1: بَصْ: الصَّدا

Çeviri yazı: paṣ: eṣ ṣadā

Çeviri: Ses, seda.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baṣa

V nüshası 9b/17-19: بَصَا: يقال عند الأَستزادة مِن الحدِيث نحوايه في اللسَان العَربي وَ قال بَيْلك بَصَا كلمة تجي في اثناَ كلامهم فاصِلة و هي لفظَة بَصَا فتارة تكون بمَعْنَي ثم وَ تارة بمعنَي الأو تارة بمعني ايضا

Çeviri yazı: baṣa: yuḳāl el ıstızāde min el ḥadīs̱ naḥvīyye el lisānu’l ‘arabīyye ḳāl beylik/bilik baṣa kelimete tecī es̱nā kelāmihim fāṣıla ve hiye lafẓa baṣa fatāra tekūn s̱umme tārate bi ma‘na el lav tarate bi ma‘na eyżān

Çeviri: Sonra anlamında kullanılan bir edattır. Kitab-ı Beylik/Bilik’te sözcükten sonra kullanıldığına dair bilgi vardır.

D nüshası 15b/1-3: بَصَا: يقال عندَ الأَستزادة مَن الحدِيث نحوَايهِ في اللسان العَربي و قال بَيْليك بَصَا كلمة تجي في اثناَ كلامهم فاصِلة و هي لفظَة بَصَا فتارة تكون بمَعْني ثم وَ تارة بمعنَي الأوّ تارة بمعني ايضا

Çeviri yazı: başa: yuḳāl el ıstızāde min el ḥadīs̱ naḥvīyyin el lisānu’l ‘arabīyye ḳāl bilik başa kelimete tecī es̱nā kelāmihim fāṣıla ve hiye lafẓa başa fatāra tekūn s̱umme tārate bi ma‘na el lav tarate bi ma‘na eyżān

Çeviri: Sonra anlamında kullanılan bir edattır. Kitab-ı Bilik’te sözcükten sonra kullanıldığına dair bilgi vardır.

K nüshası 16b/4-7: بَصَا: يقال عند الأَستزادة من الحديث نحوايه في اللسان العربي و قال بَيْلك بصا كلمة يجئ في اثناَ كلامهم فاصلة و هي لفظَة بصا فتارة تكون بمَعْني ثم وَ تارة بمعنَي الاو تارة بمعني ايضا

Çeviri yazı: başa: yuḳāl el ıstızāde min el ḥadīs̱ naḥvīyyin el lisānu’l ‘arabīyye ḳāl bilik başa kelimete yecī’ es̱nā kelāmihim fāṣıla ve hiye lafẓa başa fatāra tekūn s̱umme tārate bi ma‘na el lav tarate bi ma‘na eyżān

Çeviri: Sonra anlamında kullanılan bir edattır. Kitab-ı Bilik’te sözcükten sonra kullanıldığına dair bilgi vardır.

Sözlükler: DLT: basa “sonra” (Atalay, c.3, 1986, s. 71), basa “after” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 66), basa “sonra” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 575); CC: basa “sonra ve bundan dolayı, diğer taraftan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 654), basa “satzeinleitende, weiterführande” (Grönbech, 1942, s. 52); Ter. T: yok; Dur. M: başa “ancak, illâ” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: basa “ancak” (Atalay, 1945, s. 148), basa “bundan başka gerek” (Al-Turk, 2006, s. 244); King Dic: yok; Bül. Müş: basa (nä): opróc z poza tym” (Zajączkowski, 1958, s. 12), basa(ne) “+Dan fazla, daha” (Al-Turk, 2012, s. 220).

buşarıḳ

V nüshası 9b/21: بُصَرِقْ: الغُبَار الذي ياتي مِن بَعِيدٍ

Çeviri yazı: buşarıḳ: el ġubār elleẕī yātī min ba‘īdin

Çeviri: Uzaktan gelen toz/toprak.

D nüshası 15b/4-5: بُصَرِقْ: الغُبَار الذي ياتي من بعيد

Çeviri yazı: buṣarıḳ: el ġubār elleẕī yātī min ba‘īd

Çeviri: Uzaktan gelen toz/toprak.

K nüshası 16b/9: بُصَرِقْ: الغبار الذي ياتي من بَعِيدٍ

Çeviri yazı: buṣarıḳ: el ġubār elleẕī yātī min ba‘īdin

Çeviri: Uzaktan gelen toz/toprak.

Sözlükler: DLT: pusar- "pusarmak, sislenmek" (Atalay, c.4, 1985, s. 475), busar- "ḍabāb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), busar- "sislenmek, bulutlanmak, sis kopmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 604); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

busu

V nüshası 9b/21-22, D nüshası 15b/5, K nüshası 16b/10: بُصُو: الكمين وَ قد تقدم انه يقال بالسين ايضاً

Çeviri yazı: buṣu: el kemin ve ḳadd taḳaddam annehu yuḳāl bis sīn eyżān

Çeviri: Pusu, ilk hecesi sin ile de söylenebilir.

Sözlükler: Sözcük daha önce pusu maddesinde incelenmiştir.

baṣan

V nüshası 9b/22-23: بَصَنْ: يُسَمّي بِهِ الكَلب وَ اصله من بَصْطِي اي صَرَعَ لانّه يصرع الزيب

Çeviri yazı: baṣan: yusemmī bihi el kelb ve āṣlıha min baṣṭı ey ṣar‘ la annehu yuṣra‘ ez zīb

Çeviri: Köpeğe verilen isim aslında sözcüğün kökü bastı fiilinden gelmektedir. Kurdu yakalayan köpek anlamında kullanılır.

D nüshası 15b/6-7: بَصَنْ: يُسَمّي بِهِ الكَلب وَ اصله من بَصْطِي اي صَرَعَ لانّه يصرع الزيب

Çeviri yazı: baṣan: yusemmī bihi el kelb ve āṣlıha min baṣṭı ey ṣar‘ la annehu yuṣra‘ ez zīb

Çeviri: Köpeğe verilen isim aslında sözcüğün kökü bastı fiilinden gelmektedir. Kurdu yakalayan köpek anlamında kullanılır.

K nüshası 16b/11-12: بَصَنْ: يُسَمّي بِهِ الكَلب و اصله من بَصْطِي اي صَرَعَ لانه يصرع الزيب

Çeviri yazı: başan: yusemmī bihi el kelb ve āṣlıha min baṣṭı ey ṣar‘ la annehu yuṣra‘ ez zīb

Çeviri: Köpeğe verilen isim aslında sözcüğün kökü bastı fiilinden gelmektedir. Kurdu yakalayan köpek anlamında kullanılır.

Sözlükler: DLT: basan “ölü gömüldükten sonra yenilen yemek” (Atalay, c.4, 1986, 71), basan “meal for the dead” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 67), basan “ölüyü gömdükten sonra yapılan yemek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 575); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

başağı kün

V nüshası 9b/23: بَصَغِي كُنْ: بَعد غد

Çeviri yazı: başağı kün: ba‘d ġada

Çeviri: Yarından sonraki gün.

D nüshası 15b/7: بَصَغِي كُنْ: بَعدَ غدٍ

Çeviri yazı: başağı kün: ba‘d ġadain

Çeviri: Yarından sonraki gün.

K nüshası 16b/12: بَصَغِي كُنْ: بَعدَ غد

Çeviri yazı: başağı kün: ba‘d ġada

Çeviri: Yarından sonraki gün.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: başγy kün “pojutrze” (Zajączkowski, 1958, s. 12) başġıkün “yarından sonra, öbür gün” (Al-turk, 2012, s. 188).

buṭaḳ

V nüshası 10a/2, D nüshası 15b/8, K nüshası 16b/14: بُطَقْ: الغُصْنُ و تَقَدَّم انه يقال بالدَّال

Çeviri yazı: buṭaḳ: el ġuṣn ve taḳaddam annehu yuḳāl bid dāl

Çeviri: Budak, aynı zamanda dal ile söylenir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce budak maddesinde incelenmiştir.

buṭ

V nüshası 10a/3: بُطْ: الفَخْذ مَتَقَدَم

Çeviri yazı: buṭ: el faẖz mataḳaddam

Çeviri: But.

D nüshası 15b/9: بُطْ: الفَخْذ و قد تقدَّم

Çeviri yazı: buṭ: el faẖz ve ḳadd taḳaddam

Çeviri: But.

K nüshası 16b/15: بُطْ: الفَخْذ و تقدَّم

Çeviri yazı: buṭ: el faẖz ve taḳaddam

Çeviri: But.

<u>Sözlükler:</u> Sözcük, daha önce but maddesinde incelenmiştir.

baṭman

V nüshası 10a/3, D nüshası 15b/9, K nüshası 16b/15: بَطْمَنْ: الّرطل

Çeviri yazı: baṭman: er rıṭıl

Çeviri: Batman, ritil, 7.697 kg ağırlık birimi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: batman "batman" (Atalay, c.4, 1986, s. 75), batmān "mana (measure)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 68), batman "batman" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 578); CC: batman "coğrafyaya göre değişen bir ağırlık ölçüsü" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 655), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: batman "batman" (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: baṭman "batman" (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: batman "batman" (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: yok; Tuh. Z: batman "batman" (Atalay, 1945, s. 149), baṭman "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: bir batman "a weight of 2 rail" (Golden, 2000, s. 244), batman "yaklaşık 8 kilogramlık bir ağırlık ölçüsü birimi batman" (Güner, 2017, s. 37); Bül. Müş: baṭman "ciężar, waga" (Zajączkowski, 1958, s. 12), baṭman "batman, 7, 692 kilogram olan ağırlık ölçü birimi" (Al-Turk, 2012, s. 145).

boġa

V nüshası 10a/5-7: بُغَا: الَفَحْل المدّخَر للضِرات و يُسَمي به الفحل من كل شيءٍ وَ بَغا يقال لها التُرك و الفُرس وَ اَصْلحا مِن العربيّه من بغاء و هو المابور

Çeviri yazı: boġa: el faḥl el muddaḫar el ḍırrāt ve yusemmī bih el faḥl min kull şey'in yuḳāl laha et turk ve'l furs ve āṣlıha min el 'arabīyye mn baġā' ve huve el mābūr

Çeviri: Boğa, aslı Arapça baġa olmasına rağmen Farsça ve Türkçede de boğa şeklinde kullanılır.

D nüshası 15b/11-12: بُغَا: الَفَحْل المدّخَر للضِرات و يُسَمي به الفحل من كل شيءٍ وَ بَغا يقال لها التُرك و الفُرس وَ اَصْلحا مِن العربيّه من بغاء و هو المابور

Çeviri yazı: boġa: el faḥl el muddaḫar el ḍırrāt ve yusemmī bih el faḥl min kull şey'in yuḳāl laha et turk ve'l furs ve āṣlıha min el 'arabīyye mn baġā' ve huve el mābūr

Çeviri: Boğa, aslı Arapça baġa olmasına rağmen Farsça ve Türkçede de boğa şeklinde kullanılır.

K nüshası 16b/1-3: بُغَا: الَفَحْل المدّخَر للضرات و يسمي به الفحل من كل شيءٍ و بَغا يقال لها الترك و الفُرس و اَصلحا من العربيّه من بغاء و هو المابون

Çeviri yazı: boġa: el faḥl el muddaḫar el ḍırrāt ve yusemmī bih el faḥl min kull şey'in yuḳāl laha et turk ve'l furs ve āṣlıha min el 'arabīyye mn baġā' ve huve el mābūn

Çeviri: Boğa, aslı Arapça baġa olmasına rağmen Farsça ve Türkçede de boğa şeklinde kullanılır.

Sözlükler: DLT: boḳa "boğa" (Atalay, c. 4, 1986, s. 101), buqa "bull" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), buka "ineğin erkeği, boğa" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 599); CC: boga "boğa" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 444), boγa "stier" (Grönbech, 1942, s. 62); Ter. T: boġa "boğa" (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: yok; Kav. K: boġa "boğa, öküz" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: boga "boğa" (Atalay, 1945, s. 154), boġa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: yok; Bül. Müş: buγa "byk" (Zajączkowski, 1958, s. 14), boġa "boğa, damızlık erkek sığır" (Al-Turk, 2012, s. 118).

boġanaḳ

V nüshası 10a/7: بُغَنَقْ: شوُبْوُب من المَطر

Çeviri yazı: boġanaḳ: şūbūb min el maṭar

Çeviri: Sağanak yağmur.

D nüshası 15b/13: بُغَنَقْ: شوُبْوُب من المَطر و هو الذي يقال له في المطر عابور

Çeviri yazı: boġanaḳ: şūbūb min el maṭar ve huve elleẕī yuḳāl lehu fi el maṭar ‘ābūr

Çeviri: Sağanak yağmur.

K nüshası 17a/3: بُغَنَقْ: شوبوب من المطر

Çeviri yazı: boġanaḳ: şūbūb min el maṭar

Çeviri: Sağanak yağmur.

Sözlükler: DLT: bognaklan- "bulut parça parça olmak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 100), boγnaqlan- "qaza‘ār (clouds)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 75), bognaklan- "küme küme olmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 592); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baġ

V nüshası 10a/7: بَاغْ: الرباط

Çeviri yazı: baġ: er rabāṭ

Çeviri: Bağ, bostan.

D nüshası 15b/14: بَاغْ: الرِبَاط

Çeviri yazı: baġ: er rıbāṭ

Çeviri: Bağ, bostan.

K nüshası 16b/4: بَاغْ: الرباط و باغ البستان منقول من الفارسية

Çeviri yazı: baġ: er rabāṭ ve baġ el bustān menḳūl min el farisīyye

Çeviri: Bağ ve bostan, Farsçadan alınmıştır.

Sözlükler: DLT: bag "bağ, üzüm asması" (Atalay, c.4, 1986, s. 59), bāγ "vineyard" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 63), bāg "üzüm bağı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s.

569); CC: bag “üzüm bağı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 430), baγ “weingarten” (Grönbech, 1942, s. 43); Ter. T: bağ “bağ, bostan” (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: yok; Kav. K: bağ “bağ ve bahçe” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: bağ “bağ, ip, düğüm; bir araya getirilmiş” (Eminoğlu, 2011, s. 168); Tuh. Z: yok; King Dic: quŝ bağı “card of the wings” (Golden, 2000, s. 230), bağ “bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel vb düğümlenebilir nesne, bağ” (Güner, 2017, s. 34); Bül. Müş: baγ “winnica, ogród” (Zajączkowski, 1958, s. 11), bağ “bağ, bahçe, meyve bahçesi” (Al-Turk, 2012, s. 108).

buġ

V nüshası 10a/8, D nüshası 15b/15, K nüshası 17a/5-6: بُوُغْ: ما يرتفع من بخار القدر

Çeviri yazı: buġ: mā yertafi‘ min buḫār el ḳadr

Çeviri: Buhar.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

buġra

V nüshası 10a/11: بُغْرَا: فحل الجمِل وَ فيِ كتابِ بَيْلك بَغْرَا البختي

Çeviri yazı: buġra: faḥl el cemel ve fī kitāb-ı beylik buġra el buḫtī

Çeviri: Buğra, erkek deve Kitab-ı Beylik/Bilik’te buğra iğdiş edilmiş.

D nüshası 16a/2-3: بُغْرَا: و هوَ فَحل الجَمَل و في كتاب بيليك بُغْرَا البختي

Çeviri yazı: buġra: ve huve faḥl el cemel ve fī kitāb-ı bilik buğra el buḫtī

Çeviri: Buğra, Kitab-ı Bilik’te buğra iğdiş edilmiş.

K nüshası 17a/9-10: بُغْرَا: فحل الجمِل وَ فيِ كتابِ بَيْلك بَغْرَا البختي

Çeviri yazı: buġra: ve huve faḥl el cemel ve fī kitāb-ı bilik buğra el buḫtī

Çeviri: Buğra, erkek deve Kitab-ı Beylik/Bilik’te buğra iğdiş edilmiş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: boğra “her hayvanın aygırı, boğa, deve aygırı, pohur” (Atalay, c.4, 1986, s. 100), buγra “camel stallion” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 80), bugra “erkek deve” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 599); CC: yok; Ter. T: buġra “erke deve”

(Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: buġra “erkek deve” (Eminoğlu, 2011, s. 186); Tuh. Z: yok; King Dic: buġra “male camel” (Golden, 2000, s. 166), buġra “erkek deve” (Güner, 2017, s. 43); Bül. Müş: buγra “wielbłed” Zajączkowski, 1958, s. 14), boġra “buğra, iki hörgüçlü deve” (Al-Turk, 2012, s. 115).

baġır

V nüshası 10a/12: بَغِرْ: المس

Çeviri yazı: baġır: el mess

Çeviri: Bakır.

D nüshası 16a/3: بَغَرْ: المسّ

Çeviri yazı: baġar: el mess

Çeviri: Bakır.

K nüshası 17a/10-11: بَغِرْ: المس

Çeviri yazı: baġır: el mess

Çeviri: Bakır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bakır “bakır” (Atalay, c.4, 1986, s. 63), bāqir “copper” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 65), bakır “bakır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 571); CC: bağır “bakır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 430), baqyr “kupfer” (Grönbech, 1942, s. 47); Ter. T: baḳır “bakır” (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: baḳır “bakır” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: baḳır “bakır” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: bakır “bakır” (Atalay, 1945, s. 147), baḳır “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: bakır “copper” (Golden, 2000, s. 165), baḳır “bakır” (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: baqγr “miedż” (Zajączkowski, 1958, s. 11), baḳır “bakır” (Al-Turk, 2012, s. 78).

baġırṣaġan

V nüshası 10a/12, D nüshası 16a/4, K nüshası 17a/11: بَغِرْ صَغَن: نجم يقال لهُ الدّبران

Çeviri yazı: baġırṣaġan: nücm yuḳāl lehu ed dubarān

Çeviri: Düberan yıldızı

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boġaġ

V nüshası 10a/12-13, D nüshası 16a/4-5, K nüshası 17a/11-12: بُغَغْ: الحلِق و بُغَرْدَقْ و بُغَزْ ايضا

Çeviri yazı: boġaġ: el ḥalḳ ve boġurdaḳ ve boġaz eyżān

Çeviri: Boğaz, boġurdaḳ ile boġaz da aynı anlamdadırlar.

Sözlükler: DLT: boġaz "boğaz" (Atalay, c.4, 1986, s. 99), boγur "throat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 75), boguz "boğaz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 593); CC: bogaz "boğaz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 445), boγaz "kehle" (Grönbech, 1942, s. 62); Ter. T: boġaz "boğaz" (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: boġaz "boğaz" (Toparlı, 2003, s. 77); Kav. K: boġaz "boğaz" (Toparlı vd, 1999, 105); Kit. E: boġaz "boğaz" (Eminoğlu, 2011, s. 178); Tuh. Z: bogaz "boğaz" (Atalay, 1945, s. 154), bowaz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: yok; Bül. Müş: boγaγy "wole (uptaków)" (Zajączkowski, 1958, s. 13), boġaġı "kursak, mide" (Al-Turk, 2012, s. 177).

baġırṣaḳ

V nüshası 10a/13: بَغَرْصُقْ: المصرَان

Çeviri yazı: baġarṣuḳ: el mıṣrān

Çeviri: Bağırsak.

D nüshası 16a/5: بَغَرْصُقْ: المِصرَان

Çeviri yazı: baġarṣuḳ: el mıṣrān

Çeviri: Bağırsak.

K nüshası 17a/13: بَغَرْصَقْ: المِصرَان

Çeviri yazı: baġarṣaḳ: el mıṣrān

Çeviri: Bağırsak.

Sözlükler: DLT: bagırsuḳ "bağırsak" (Atalay, c.4, 1986, s. 60), baγirsuq "intestines" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 63), bagırsuk "bağırsak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 570); CC: yok; Ter. T: baġırsaḳ "bağırsak" (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: baġarṣuḳ

"bağırsak" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: buvarsık "bağırsak" (Atalay, 1945, s. 159), buwarşıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: baġarsuq "entrails" (Golden, 2000, s. 211), baġarsuḳ "bağırsak" (Güner, 2017, s. 34); Bül. Müş: yok.

bağır

V nüshası 10a/13, D nüshası 16a/5, K nüshası 17a/13: بَغِرْ: الَكبد

Çeviri yazı: bağır: el kebd

Çeviri: Bağır, ciğer.

Sözlükler: DLT: bağır "karaciğer" (Atalay, c.4, 1986, s. 59), baγir "liver" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 63), bagır "karaciğer" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 569); CC: yok; Ter. T: bağır "bağır" (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: bağır "karaciğer" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bagır "karaciğer" (Atalay, 1945, s. 147), bawur/bağır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: bağır "liver" (Golden, 2000, s. 210), bağır "karaciğer" (Güner, 2017, s. 34); Bül. Müş: yok.

buġuz

V nüshası 10a/15-17: بُغُزْ: المَرّة وَ بالقبجَاقي وَ التركمانِي بُو كَزْ وَ كَزْ هي المَرّه و بُوكَزْ هَذِهِ المرّا و بِرْ كَزْدَا اي في مَرّةٍ وَاَحِده

Çeviri yazı: buġuz: el marra ve bil ḳıbcāḳī ve't turkmānī bu kez ve kez hiye el marra ve bu kez heẕihi el marrā ve bir kezde fī marrā vāḥide

Çeviri: Bu kez Kıpçakça ve Türkmence bu kez (kef ile) ve kez, defa/kere anlamındadır bir kezde ise bir defada anlamındadır.

D nüshası 16a/8-10: بُغُزْ: المَرّة وَ بالقبجاقي وَ التركماني بُو كَزْ وَ كَزْ هي المره و بُوكَزْ هَذِهِ المرّا و بِرْ كَزْدَا اي في مرة وَاحدة

Çeviri yazı: buġuz: el marra ve bil ḳıbcāḳī ve't turkmānī bu kez ve kez hiye el marra ve bu kez heẕihi el marrā ve bir kezde fī marrā vāḥide

Çeviri: Bu kez Kıpçakça ve Türkmence bu kez (kef ile) ve kez, defa/kere anlamındadır bir kezde ise bir defada anlamındadır.

K nüshası 17a/15-17b/1: بُغُزْ: المَرّة و بالقبجاقي و التركماني بُو كَزْ وَ كَزْ هي المَرّة و بُوكَزْ هذه المرّا و بِرْ كَزْدَا اي في مَرّةٍ واحدة

Çeviri yazı: buġuz: el marra ve bil ḳıbcāḳī ve’t turkmānī bu kez ve kez hiye el marra ve bu kez heẕihi el marrā ve bir kezde fī marrā vāḥide

Çeviri: Bu kez Kıpçakça ve Türkmence bu kez (kef ile) ve kez, defa/kere anlamındadır bir kezde ise bir defada anlamındadır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baġacı[38]

V nüshası 10a/17: بَاغَجِي: قِضْبَان عَصيً للمِقَارع المحلوبَة من القبجاق

Çeviri yazı: baġacı: ḳıḍbān ‘aṣyan lil muḳārī‘ el maḥlūbe min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçak’tan gelen kamçıların çubukları.

D nüshası 16a/10-11: بَاغَجِي: هي قضبان عصي للمِقَارع المحلوبَة من القبجاق

Çeviri yazı: baġacı: hiye ḳıḍbān ‘aṣyan lil muḳārī‘ el maḥlūbe min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçak’tan gelen kamçıların çubukları.

K nüshası 17b/1-2: بَاغَجِي: قضبان عَصي للمقارع المحلوبة من القبجاق

Çeviri yazı: baġacı: ḳıḍbān ‘aṣyan lil muḳārī‘ el maḥlūbe min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçak’tan gelen kamçıların çubukları.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

baḳır

V nüshası 10a/19, D nüshası 16a/12, K nüshası 17b/4: بَقِرْ: النُحَاس

Çeviri yazı: baḳır: en nuḥās

Çeviri: Bakır.

Sözlükler: DLT: bakır “bakır” (Atalay, c.4, 1986, s. 63), bāqir “copper” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 65), bakır “bakır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 571); CC: bağır “bakır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 430), baqyr “kupfer” (Grönbech, 1942, s. 47); Ter.

---

[38] Kİ’deki bu örnek, “bağ ağacı” isim tamlamasının kaynaşmasından oluşan bir örnek gibi durmaktadır zira benzer bir kaynaşma “şamaġacı (şam aġacı “çam ağacı”)” örneğinde de görülmektedir.

T: baḳır “bakır” (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: baḳır “bakır” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: baḳır “bakır” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: bakır “bakır” (Atalay, 1945, s. 147), baḳır “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: bakır “copper” (Golden, 2000, s. 165), baḳır “bakır” (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: baqγr “miedż” (Zajączkowski, 1958, s. 11), baḳır “bakır” (Al-Turk, 2012, s. 78).

boḳ

V nüshası 10a/19: بُقْ: الخُرو

Çeviri yazı: boḳ: el ḫurr

Çeviri: İnsan dışkısı.

D nüshası 16a/12: بُقْ: الخُرْء

Çeviri yazı: boḳ: el ḫurr’

Çeviri: İnsan dışkısı.

K nüshası 17b/4: بُقْ: الخُروُ

Çeviri yazı: boḳ: el ḫurrū’

Çeviri: İnsan dışkısı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bok “bok Oğuzca” (Atalay, c.4, 1986, s. 101), bōq “greenness on moldy bread; excrement” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 76), bok “Oğuz lehçesinde bok” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 593); CC: bok “dışkı, bok” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 68), box “mist” (Grönbech, 1942, s. 63); Ter. T: boḳ “bok” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bok “bok” (Atalay, 1945, s. 154), boḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: boq “human excrement” (Golden, 2000, s. 215), boḳ “dışkı, bok” (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: yok.

bıḳın

V nüshası 10a/19, D nüshası 16a/12, K nüshası 17b/4: بِقِنْ: الخاصرَة

Çeviri yazı: bıḳın: el ḫāṣra

Çeviri: Uca kemiği.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bıḳın "bel, böğür" (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: bıkın "uca kemiği" (Atalay, 1945, s. 151), bıḳın "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

buḳavu

V nüshası 10a/19, D nüshası 16a/13, K nüshası 17b/5: بَقَوُ وْ: القَيد

Çeviri yazı: buḳavu: el ḳayd

Çeviri: Bukağı.

Sözlükler: DLT: bukaġu "hırsızların eline vurulan kelepçe" (Atalay, c.4, 1986, s. 112), buqāγu "fetter" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), bukagu "hırsızlara takılan kelepçe, bukağı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 599); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: buġau "zincir" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: yok; Kit. E: buḳaġu "bukağı, kelepçe, köstek" (Eminoğlu, 2011, s. 186); Tuh. Z: bukagı "bukağı" (Atalay, 1945, s. 157), buwawı/buġawı/buġadı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boḳardaḳ

V nüshası 10a/20, D nüshası 16a/13, K nüshası 17b/5: بقَرْدَقْ: الحُلقوم

Çeviri yazı: boḳardak: el ḥulḳūm

Çeviri: Boğaz.

Sözlükler: DLT: bagırdak "kadın göğüslüğü" (Atalay, c.4, 1986, s. 59), baγirdaq "bodice (woman) (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 63), bagırdak "kadın göğüslüğü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 569); CC: yok; Ter. T: bağırdak "beşik bağı" (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: baġardaḳ "yutak" (Toparlı, 2003, s. 105); Kav. K: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boḳṣaḳ

V nüshası 10a/20: بُقْصَقْ: سَيْرٌ يُعْمَل فِي القَوْس المُوتر ليَعْتَدِل الجانب المايل

Çeviri yazı: boḳṣaḳ/buḳṣaḳ: seyrun yu'mal fī el ḳavs el mevtūr la ya'tadil el cānib el māyil

Çeviri: Yay kayışı.

D nüshası 16a/13-14: بُغْصَقْ: سَيْر يُعمَل في القَوس الموتر ليَعْتَدِل الجانب المايل

Çeviri yazı: boġṣaḳ/buġṣaḳ: seyrun yu‘mal fī el ḳavs el mevtūr la ya‘tadil el cānib el māyil

Çeviri: Yay kayışı.

K nüshası 17b/5-6: بُقْصَقْ: سَيْرٌ يُعْمَل في القوس الموتر ليعتدل الجانب المايل

Çeviri yazı: boḳṣaḳ/buḳṣaḳ: seyrun yu‘mal fī el ḳavs el mevtūr la ya‘tadil el cānib el māyil

Çeviri: Yay kayışı.

Sözlükler: DLT: boẖsuḳ/boġsuḳ “kölelerin boyunlarına geçirilen lale” (Atalay, c.4, 1986, s. 101), boxsuq/boγsuq “manacles” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 76), bogsuk “boyna takılan bukağı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 592); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bek

V nüshası 10a/21-22: بَكْ: الرّبْط الشّدِيْدَ و اَصْلِه بَرْكْ و يُنْطقُ بالاَصْل ايضا و هُوَ اَكثَر استعما لاً و يشنق منه بَكِدِي و بَرْكدي و للتعدية بَرْكِتي و بركدي

Çeviri yazı: bek: er rabṭ eş şedīd ve āṣlıha berk ve yunṭaḳ bil āṣl eyżān ve huve ekṡer ista‘mal lā ve yuşnaḳ minhe bekidi ve berkdi ve li’ ta‘addī berkitti ve berkiddi

Çeviri: Sıkı, sağlam aslı berk sözcüğüdür sözcüğün fiil şekilleri ise, bekidi, berkdi veya ettirgen şekli ise berkitti ve berkiddi.

D nüshası 16b/1-3: بَكْ: الرَبط الشديد و اَصْلِه بَرْكْ و ينطق بالاصل ايضاً و هو اكثَر استعما لا و يشنق منه بَكِدِي و بَرْكدي و للتعدية بَرْكِتي و بركدي

Çeviri yazı: bek: er rabṭ eş şedīd ve āṣlıha berk ve yunṭaḳ bil āṣl eyżān ve huve ekṡer ista‘mal lā ve yuşnaḳ minhe bekidi ve berkdi ve li’ ta‘addī berkitti ve berkiddi

Çeviri: Sıkı, sağlam aslı berk sözcüğüdür sözcüğün fiil şekilleri ise, bekidi, berkdi veya ettirgen şekli ise berkitti ve berkiddi.

K nüshası 17b/8-11: بَكْ: الرّبْط الشديد و اصله بَرْكْ و ينطق بالاصل ايضا و هو اكثَر استعما لا و يشنق منه بَكْدِي و بَرْكِدِي و للتعدية بَرْكِتي و بَكِتّي بُكْتِي فتل

Çeviri yazı: bek: er rabṭ eş şedīd ve āṣlıha berk ve yunṭaḳ bil āṣl eyżān ve huve ekṡer ista‘mal lā ve yuşnaḳ minhe bekdi ve berkidi ve li’ ta‘addī berkitti ve bekitti bükti fetel

Çeviri: Sıkı, sağlam aslı berk sözcüğüdür sözcüğün fiil şekilleri ise, bekdi, berkidi veya ettirgen şekli ise berkitti ve berkitti, bükti.

Sözlükler: DLT: bek “sağlam” (Atalay, c.4, 1986, s. 79), bäk “firm, fixed” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 70), bek “sağlam, muhkem, sıkı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 581); CC: bėk “sağlam, sıkı, kapalı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 656), bek “fest, stark” (Grönbech, 1942, s. 56); Ter. T: bektir- “sağlamlaştırmak” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bekiş

V nüshası 10b/1-2, D nüshası 16b/4-5, K nüshası 17b/11-12: بَكِشْ: عَلَمٌ يُنظَرْ من اي شي نقل

Çeviri yazı: bekiş: ‘alemun yunẓar min ey şey naḳl

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

büker

V nüshası: yok.

D nüshası 16b/4: بُكَر: المخني

Çeviri yazı: büker: el muḫannī

Çeviri: Deve yavrusu, eğilmiş, bükülmüş.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: bükrü “eğri, büğrü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 452), bükrü “krumm” (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: bük- “bükmek, eğmek” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: yok; Kav. K: bük- “bükmek” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: bükrü “iki bükülmüş, kambur” (Eminoğlu, 2011, s. 188); Tuh. Z: bük- “bükmek” (Atalay, 1945, s. 159), bükti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 64); King Dic: bükri “hunch-backed” (Golden, 2000, s. 275), bükri “kambur” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: yok.

bük

V nüshası 10b/2, D nüshası 16b/4, K nüshası 17b/12: بُكْ: الغَابَة

Çeviri yazı: bük: al ġābe

Çeviri: Orman.

Sözlükler: DLT: bük "bök, sık ağaçlık" (Atalay, c.4, 1986, s. 123), bük "thicket" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), bük "sık ağaçlık, çalılık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 606); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bigit

V nüshası 10b/2, D nüshası 16b/4-5, K nüshası 17b/12: بِكِتْ: الزِّفت

Çeviri yazı: bigit: ez zift

Çeviri: Zift.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bükter

V nüshası 10b/2, D nüshası 16b/5, K nüshası 17b/12: بُكْتَرْ: الحَدّاجَه

Çeviri yazı: bükter: el ḥuddāce

Çeviri: Mahfe.

Sözlükler: DLT: büktir "dağlardaki çukur ve sert yerler, dağların inişli çıkışlı yerleri" (Atalay, c.4, 1986, s. 124), böktir "hard ground (mountain)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), büktir "dağlardaki girinti çıkıntılar" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 606); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

biker

V nüshası 10b/2, D nüshası 16b/5, K nüshası 17b/13: بِكَرْ: الطرَان

Çeviri yazı: biker: eṭ ṭarān

Çeviri: Elbisenin üzerine yapılan süs (Caferoğlu, 1931: 18).

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bükrek

V nüshası 10b/3, D nüshası 16b/6, K nüshası 17b/13: بُكْرَكْ: الكلوَة

Çeviri yazı: bükrek: el kilve

Çeviri: Böbrek.

Sözlükler: DLT: bögür "böğür" (Atalay, c.4, 1986, s. 107), bögür "kidney" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), bögür "böbrek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 507); CC: böksmen "hayvanın yan tarafı, böğür, gövde" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 673), böksmen et "eine seite fleisch" (Grönbech, 1942, s. 66); Ter. T: bögrek "böbrek" (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: bügrük "böbrek" (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: börek "böbrek" (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: yok; Tuh. Z: bögrek "böbrek" (Atalay, 1945, s. 156), bögrek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: bögrek "kidney" (Golden, 2000, s. 105), bögrek "böbrek" (Güner, 2017, s. 43); Bül. Müş: yok.

büker

V nüshası 10b/3: بُكَرْ: اَلاحْدَب

Çeviri yazı: büker: el āḥdab

Çeviri: Kambur.

D nüshası 16b/6: بُكَرْ: اَلاحدَب

Çeviri yazı: büker: el āḥdab[39]

Çeviri: Kambur.

K nüshası 17b/13: بُكِرْ: اَلاحْدَب

Çeviri yazı: bükir: el āḥdab

Çeviri: Kambur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: bükrü "eğri, büğrü" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 452), bükrü "krumm" (Grönbech, 1942, s. 70); Ter. T: bük- "bükmek, eğmek" (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: yok; Kav. K: bük- "bükmek" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: bükrü "iki bükülmüş, kambur" (Eminoğlu, 2011, s. 188); Tuh. Z: bükri "kambur" (Atalay, 1945, s.

[39] Bu sözcük, D nüshasında iki kez geçmiştir.

159), bügri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 41); King Dic: bükri “hunch-backed” (Golden, 2000, s. 275), bükri “kambur” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: yok.

beg

V nüshası 10b/5, D nüshası 16b/7, K nüshası 17b/15: بَكْ: الأَمير بالتركماني وَ بَيْ بالقِبْجَاقي

Çeviri yazı: beg: el emīr bi’t turkmānī ve bey bil ḳıbcāḳī

Çeviri: Emir Türkmence Kıpçakça bey.

Sözlükler: DLT: beg “bey” (Atalay, c.4, 1986, s. 79), bėg “emir, husband” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 69), beg/bėg “bey (emir)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 580); CC: bėg “bey” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 436), beg “fürst” (Grönbech, 1942, s. 54); Ter. T: bey “bey, emir” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: beg “bey” (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: beg “bey” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: beg “bey, efendi, emir” (Eminoğlu, 2011, s. 172); Tuh. Z: bi(x) “beg” (Atalay, 1945, s. 151), bi “bey” (Al-Turk, 2006, s. 178); King Dic: beg “commander, prince” (Golden, 2000, s. 116), bėg “bey” (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: yok.

bili vü bilüv

V nüshası 10b/9, D nüshası 16b/10, K nüshası 18a/2: بِلْ و بِلوُ: العلم

Çeviri yazı: bil ve bilü: el ‘ilm

Çeviri: İlim, bilgi.

Sözlükler: DLT: bil- “bilmek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 90), bil- “know” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 72), bil- “bilmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 586); CC: bilik “bilgi, idrak, hikmet” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 662), bilik “wissen” (Grönbech, 1942, s. 58); Ter. T: bil- “bilmek” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bil- “bilmek” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bil- “bilmek” (Atalay, 1945, s. 152), bildi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 128); King Dic: bilgil “know” (Golden, 2000, s. 71), bil- “bilmek” (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: yok.

boluş/buluş

V nüshası: yok.

D nüshası 16b/11-13: بُلْش: اعان و ساعد اصله بل بمعني صر من قولهم بلدي اي صار و الشين للفاعليه اي صاير و نقل بمعني ساعد و جهه النقل المشاركه في المعني من صار معك فصير وزنه تضمن المساعد و بالقبجاقي

Çeviri yazı: boluş/buluş: āʻān ve sāʻid aṣlıha bol bi maʻna ṣar min ḳavlihim boldı ey ṣār ve'ş şīn lil fāʻliye ey ṣāir ve nākl bi maʻna ṣāʻid ve ciheh en naḳl el mişāreke fī el maʻna min ṣār maʻk faṣair veznehe tazmin el musaʻade ve bil ḳıbcāḳī

Çeviri: Yardım etmek, aslı bol- fiilinden gelir ve boldı oldu anlamında ve şin harfi faaliyeti gösteriyor bunun yanında yardım etmeye izin istemek anlamına gelen bir sözcük.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: buluş/boluş "sözle yardım" (Atalay, c.4, 1986, s. 103), boluŝ "verbal aid" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 76), boluş "sözle yardım etme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 594); CC: boluş "yardımcı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 670), boluŝ "hilfe" (Grönbech, 1942, s. 64); Ter. T: boluş- "yardımlaşmak" (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: buluş- "yardım etmek, taziye ve teselli etmek" (Atalay, 1945, s. 158), boluşladı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 48); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bulġamaç

V nüshası 10b/11, D nüshası 16b/15, K nüshası 18a/4: بُلغَمَجْ: العَصيدَه

Çeviri yazı: bulġamaç: el ʻaṣīde

Çeviri: Bulamaç.

Sözlükler: DLT: bulġama "yağsız ve tatsız bulamaç" (Atalay, c.4, 1986, s. 114), bulɣama "type of gruel" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 80), bulgama "yağı ve şekeri olmayan bulamaç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 601); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: bulamaç "bulamaç, un çorbası" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: bułyamaç "rodzaj gęstej zupy z maki, żur" (Zajączkowski, 1958, s. 14), bulġamaç "bulamaç, sulu hamur yemekleri" (Al-Turk, 2012, s. 133).

bıldırak

V nüshası 10b/11, D nüshası 16b/15, K nüshası 18a/5: بِيلْدِرَق: الورَق

Çeviri yazı: bıldıraḳ: el varaḳ

Çeviri: Yaprak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bülçek

V nüshası 10b/11-12, D nüshası 17a/1, K nüshası 18a/5: بُلْجَكْ: وَلدُ الذِّيب المتزعزع

Çeviri yazı: bülçek: veledü eẕ ẕīb el mutaza‘zi‘

Çeviri: Kurt yavrusu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bülçek "kurt yavrusu" (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: bülĉäk "młode wilka, wilczę" (Zajączkowski, 1958, s. 15), bülçek "kurt yavrusu" (Al-Turk, 2012, s. 160).

bulnaḳ

V nüshası 10b/12, D nüshası 17a/1, K nüshası 18a/6: بُلْنَقْ: اليحمُور

Çeviri yazı: bulnaḳ: el yaḥmūr

Çeviri: Karaca.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bilevü

V nüshası 10b/12-13: بِلَوُ: المِسَن و بالتُركمَاني بِلَكُو

Çeviri yazı: bilevü: el misen ve bi't turkmānī bilegü

Çeviri: Bilek, Türkmence bilegü şeklindedir.

D nüshası 17a/2: بِلَوُ: المَسَن و بالتُركمَاني بِلَكُو

Çeviri yazı: bilevü: el mesen ve bi't turkmānī bilegü

Çeviri: Bilek, Türkmence bilegü şeklindedir.

K nüshası 18a/6-7: بِلَوُ: المسن و بالتُركمَاني بِلَكُو

Çeviri yazı: bilevü: el misen ve bi’t turkmānī bilegü

Çeviri: Bilek, Türkmence bilegü şeklindedir.

Sözlükler: DLT: bilek “bilek” (Atalay, c.4, 1986, s. 91), biläk “wrist” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 73), bilek “bilek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 587); CC: yok; Ter. T: bilek “kol” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bilegi “bileği” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: bilek “bilek” (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: yok; Tuh. Z: bilek “bilek” (Atalay, 1945, s. 152), bilek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 99); King Dic: bilek “upper arm” (Golden, 2000, s. 207), bilek “bilek” (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: yok.

bil[40]

V nüshası 10b/13, D nüshası 17a/2, K nüshası 18a/7: بِلْ: الوَسَط

Çeviri yazı: bil: el vasaṭ

Çeviri: Vasat, orta.

Sözlükler: DLT: bėl “bel” (Atalay, c.4, 1985, s. 81), bȅl “waist” (Dankoff- Kelly, 1985, s. 70), bil “bel” (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 586); CC: bėl “insan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm, bel” (Argunşah-Güner, 2015, s. 436), bel “traille” (Grönbech, 1942, s. 54); Ter. T: bil bağı “kuşak, kemer” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bil “bel” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: bel “bel, sırt” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: bil “bel, sırt” (Eminoğlu, 2011, s. 174); Tuh. Z: yok; King Dic: bil “waist” Golden, 2000, s. 202), bėl “bel” (Güner, 2017, s.); Bül. Müş: yok.

bilik

V nüshası 10b/13, D nüshası 17a/2, K nüshası 18a/7: بِلِكْ: اَلسِلاح

Çeviri yazı: bilik: es silāḥ

Çeviri: Silah.

---

[40] “Bel” sözcüğü vücudun orta yerini olduğundan sözcük zamanla mecaz anlam kazanıp “bir şeyin ortası, vasat” anlamında ölçü ifade etmek için de kullanılmış olabilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bellik “bele bağlanan silahların tümü” (Toparlı vd, 2000, 92); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bilek

V nüshası 10b/13, D nüshası 17a/3, K nüshası 18a/7: بِلَكْ: السَاعد

Çeviri yazı: bilek: es sā‘ad

Çeviri: Bilek, pazıbent.

Sözlükler: Sözcük, daha önce bilevü maddesinde incelenmiştir.

bölük

V nüshası 10b/14, D nüshası 17a/3, K nüshası 18a/8: بُلُكْ: الفَريق منَ الناس

Çeviri yazı: bölük: el farīḳ min en nās

Çeviri: İnsanlardan bir bölük.

Sözlükler: DLT: bölük “bölük, hayvanlardan bir bölük” (Atalay, c.4, 1986, s. 107), bölük “ṭa’ifa; qaṭī” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), bölük “hayvan topluluğu (sürü) insan topluluğu (grup)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bölük “bölük, kum grup” (Eminoğlu, 2011, s. 182); Tuh. Z: bölük “bölük, bölünmüş” (Atalay, 1945, s. 156), bölek/bölük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

belük

V nüshası 10b/14, D nüshası 17a/3-4, K nüshası 18a/8: بَلُكْ: الضَفِيره منَ الشَعر

Çeviri yazı: belük: eż żafīra min eş şa‘r

Çeviri: Saçtan bir parça, saç örgüsü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bilge

V nüshası 10b/14, D nüshası 17a/4, K nüshası 18a/9: بِلْكَا: العالم

Çeviri yazı: bilge: el ‘ālim

Çeviri: Alim, bilge.

Sözlükler: DLT: bilge “bilge, hakim, alim, akıllı” (Atalay, c.4, 1986, s. 92), bilgä “ḥakīm, ‘ālim, ‘āqil” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 73), bilge “akıllı, âlim, bilge, hakim” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 587); CC: bilge “bilge” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 662), bilge “weise” (Grönbech, 1942, s. 58); Ter. T: bil- “bilmek” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bil- “bilmek” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: bil- “bilmek” (Atalay, 1945, s. 152), bildi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 128); King Dic: bilge “wise” (Golden, 2000, s. 127), bilge “âlim, bilge” (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: yok.

belgülü

V nüshası 10b/15, D nüshası 17a/4, K nüshası 18a/9: بَلْكلُو: المَعلوُم

Çeviri yazı: belgülü: el ma‘lūm

Çeviri: Malum, bilinen.

Sözlükler: DLT: belgülüġ “belli” (Atalay, c.4, 1986, s. 82), bälgülüg “evident” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 70), belgülüg “açık, meydanda, belli bilinen ve görünen, malum” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 582); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: belgülük “belli, belirli, apaçık, meydanda” (Eminoğlu, 2011, s. 173); Tuh. Z: yok; King Dic: belgü “sign, mark” (Golden, 2000, s. 311), bėlgülüg “belli, bilinen, malum” (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: yok.

bal

V nüshası 10b/15, D nüshası 17a/4, K nüshası 18a/9: بَال: اَلْعَسَل

Çeviri yazı: bal: el ‘asel

Çeviri: Bal.

Sözlükler: DLT: bal “bal” (Atalay, c. 4, 1986, s. 64), bāl “honey” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), bal “bal” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 571); CC: bal “bal” (Argunşah

ve Güner, 2015, s. 650), bal “hanig” (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: bal “bal” (Toparlı vd, 2000, s. 91); Dur. M: balavası “bal mumu” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: bal “bal” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: bal “bal” (Eminoğlu, 2011, s. 169); Tuh. Z: bal “bal” (Atalay, 1945, s. 147), bal “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: bal “honey” (Golden, 2000, s. 296), bal “bal” (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: bał “miód” (Zajączkowski, 1958, s. 11), bal “bal” (Al-Turk, 2012, s. 127).

balavuṣ

V nüshası 10b/15, D nüshası 17a/4-5, K nüshası 18a/9-10: بَلَوُصْ: الشَمع

Çeviri yazı: balavuṣ: eş şam‘

Çeviri: Mum.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: balavuz “bal mumu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 432), balavuz “wachs” (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: yok; Dur. M: balavası “bal mumu” (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: balavuz “bal” (Atalay, 1945, s. 147), balawuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bol

V nüshası 10b/15, D nüshası 17a/5, K nüshası 18a/10: بُوُل: الكَثير

Çeviri yazı: bol: el kes̱īr

Çeviri: Bol, çok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bol “bol” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: boł(ł)uq “bogactwo, dostatek” (Zajączkowski, 1958, s. 13), bolluḳ “bolluk, zenginlik” (Al-Turk, 2012, s. 90).

buluṭ

V nüshası 10b/15-16, D nüshası 17a/5, K nüshası 18a/10: بُلُطْ: السَحاب

Çeviri yazı: buluṭ: es saḥāb

Çeviri: Bulut.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bulıt “bulut”(Atalay, c.4, 1986, s. 113), bulit “cloud” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 81), bulıt/bulut “bulut” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 601); CC: bulut

"bulut" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 450), bulut "wolke" (Grönbech, 1942, s. 68); Ter. T: bulıt "bulut" (Toparlı vd, 2000, s. 97); Dur. M: buluṭ "bulut" (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: buluṭ "bulut" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: bulıt "bulut" (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: bulut "bulut" (Atalay, 1945, s. 158), buluṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 102); King Dic: buluṭ "clouds" (Golden, 2000, s. 199), buluṭ "bulut" (Güner, 2017, s. 44); Bül. Müş: bułut "chmura" (Zajączkowski, 1958, s. 14), baluṭ "bulut" (Al-Turk, 2012, s. 55).

balṭır

V nüshası 10b/16, D nüshası 17a/5, K nüshası 18a/10: بَلْطِرْ: لَحْمه السَاق

Çeviri yazı: balṭır: lahme es sāḳ

Çeviri: Baldır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: balṭır "baldır" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: balṭır "baldır" (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: balṭır "baldır" (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: baltır "baldır" (Atalay, 1945, s. 148), balṭır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: baldır "shank, leg, thigh" (Golden, 2000, s. 102), baldır "baldır" (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: yok.

baldaran

V nüshası 10b/16, D nüshası 17a/6, K nüshası 18a/11: بلْدَرَنْ: نوع منَ النَبَات

Çeviri yazı: baldaran: nev‘ min en nebāt

Çeviri: Bir tür bitki.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bulun

V nüshası 10b/17: بلن: الغَارة وَ بلقبجَاقي البرَ المتصل بالجزيرة و الغنية و الكسب

Çeviri yazı: bulun: al ġāre ve bil ḳıbcāḳī el berr el muttaṣal bil cezīre ve al ġanīyye ve el kesb

Çeviri: Saldırı yeri Kıpçakça ada kara ile bağlantısı olan yer ve yağma anlamlarına gelir.

D nüshası 17a/6-7: بُكُن[41]: الغَارة وَ بلقبجَاقي البرَ المتصل بالجزيرة و الغنية و الكسب

Çeviri yazı: bukun: al ġāre ve bil ḳıbcāḳī el berr el muttaṣal bil cezīre ve al ġanīyye ve el kesb

Çeviri: Saldırı yeri Kıpçakça ada kara ile bağlantısı olan yer ve yağma anlamlarına gelir.

K nüshası 18a/11-12: بُلُنْ: الغَارة و بلقبجاقي البرَ المتصل بالجزيرة و الغنيمة و الكسب

Çeviri yazı: bulun: al ġāre ve bil ḳıbcāḳī el berr el muttaṣal bil cezīre ve al ġanīme ve el kesb

Çeviri: Saldırı yeri Kıpçakça ada kara ile bağlantısı olan yer ve yağma anlamlarına gelir.

Sözlükler: DLT: bulun "esir, tutsak" (Atalay, c.4, 1986, s. 113), bulun "captive" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 80), bulun "esir, tutsak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 602); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bulun "esir" (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

balıḳ

V nüshası 10b/18-19, D nüshası 17a/8, K nüshası 18a/13-14: بَلِقْ: السَمك

Çeviri yazı: balıḳ: es semek

Çeviri: Balık.

Sözlükler: DLT: balıḳ "balık" (Atalay, c.4, 1986, s. 65), baliq "fish" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), balık "balık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 572); CC: baluk "balık" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 433), balık "fisch" (Grönbech, 1942, s. 49); Ter. T: balık "balık" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: balıḳ "balık" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: balıḳ "balık" (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: balıḳ "balık" (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: balık "balık" (Atalay, 1945, s. 147), balıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: balıq "fish" (Golden, 2000, s. 154), balık "balık" (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: bałyq "ryba" (Zajączkowski, 1958, s. 11), balıḳ "balık" (Al-Turk, 2012, s. 86).

balıḳ bay

V nüshası 10b/19, D nüshası 17a/8-9, K nüshası 18a/14: بَلِقْ بَيْ: البوري اي امير السمك

---

[41] Sözcük kef ile yazılmıştır.

Çeviri yazı: balıḳ bay: el būrī ey emīr es semek

Çeviri: Merlanos balığı, balıkların emiri anlamına gelir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bıldırcın

V nüshası 10b/19-20: بِلْدِرْجِنْ: بالتُركمَاني السّمأني و بالقبجاقي بيرجن

Çeviri yazı: bıldırcın: turkmānī es semānī ve bil ḳıbcāḳī buyurcın

Çeviri: Türkmence bıldırcın Kıpçakça ise, buyurcın.

D nüshası 17a/9-10: بِلْدِرْجِنْ: بالتُركمَاني السّمأني و بالقبجاقي بُيُرْجِنْ

Çeviri yazı: bıldırcın: turkmānī es semānī ve bil ḳıbcāḳī buyurcın

Çeviri: Türkmence bıldırcın Kıpçakça ise, buyurcın.

K nüshası 18a/15-16: بِلْدِرْچِنْ: بالتركمَاني السمأني و بالقبجاقي بَيُرْچِنْ

Çeviri yazı: bıldırçın: turkmānī es semānī ve bil ḳıbcāḳī bayurçın

Çeviri: Türkmence bıldırcın Kıpçakça ise, bayurçın.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bıldırçın "bıldırcın" (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: bıldırcın "quail" (Golden, 2000, s. 228), bıldırçın "bıldırcın" (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: byłdyrĉyn "przepiórka" (Zajączkowski, 1958, s. 15), bıldırçun "bıldırcın" (Al-Turk, 2012, s. 170).

bala

V nüshası 10b/20, D nüshası 17a/10, K nüshası 18a/16: بَلاَ: الفرخ

Çeviri yazı: bala: el farẖ

Çeviri: Yavru.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bala “kuşpalazı” (Atalay, c. 4, 1986, s. 64), bala “young (bird, animal)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), bala “kuş yavrusu, genel olarak hayvan yavrusu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 572); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: bala “yavru” (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: bala “bala, yavru” (Atalay, 1945, s. 147), bala “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bile vü birle

V nüshası 10b/20-21, D nüshası 17a/10, K nüshası 18a/16: بَلاَ و بِرْلاَ: بمعني مع

Çeviri yazı: bile ve birle: bi ma‘na ma‘

Çeviri: Birlikte anlamında.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bile “ile, beraber” (Atalay, c.4, 1986, s. 91), birlä/bilä “with” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 73), birle “ile, birlikte manasında” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 590); CC: birle “ile, birlikte” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 442), birle/bile “mit” (Grönbech, 1942, s. 59); Ter. T: bile “birlikte, beraber” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bile “ile, birlikte” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: bile “birlikte” (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bile “birlikte, beraber, ile” (Eminoğlu, 2011, s. 175); Tuh. Z: birle “ile” (Atalay, 1945, s. 153), birle “bile” (Al-Turk, 2006, s. 233); King Dic: yok; Bül. Müş: bilä “razem, razem ż” (Zajączkowski, 1958, s. 15), bile “vasıta hal eki ile” (Al-Turk, 2012, s. 204).

balṭa

V nüshası 10b/21, D nüshası 17a/10-11, K nüshası 18a/16-18b/1: بَلْطَا: الفَاس الذي يكسر به الحَطَب

Çeviri yazı: balṭa: el fās elleẕī yukessir bihe el ḥaṭab

Çeviri: Odun kırılan balta.

<u>Sözlükler:</u> DLT: baldu “balta” (Atalay, c.4, 1986, s. 65), baldu “ax” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), baldu “balta” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 572); CC: balta “balta” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 433), balta “axt” (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: yok; Dur. M: balṭa “balta” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: balṭa “balta” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: yok; Tuh. Z: balta “balta” (Atalay, 1945, s. 147), balṭa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: balta “axe, hatchet” (Golden, 2000, s. 282), balta “balta” (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş: yok.

bıltır

V nüshası 10b/21, D nüshası 17a/11, K nüshası 18b/1: بِلْطِرْ: العام الماضِي

Çeviri yazı: bıltır: el ʻām el māżī

Çeviri: Geçen yıl.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: bıltır "geçen yıl, bıldır" (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: bıltır "geçen yıl" (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: yok; Tuh. Z: bıltır "bıldır, geçen yıl- bir yıldır-" (Atalay, 1945, s. 151), bıltır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: bıldır "last year" (Golden, 2000, s. 237), bıldır "geçen yıl, bıldır" (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

balḳan

V nüshası 10b/22, D nüshası 17a/11-12, K nüshası 18b/2: بَلْقَنْ: جَبَل للترك

Çeviri yazı: balḳan: cebel lil turk

Çeviri: Balkan bölgesi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

balçıḳ

V nüshası 10b/22, D nüshası 17a/12, K nüshası 18b/2: بَلْجِقْ: الطِينْ

Çeviri yazı: balçıḳ: eṭ ṭīn

Çeviri: Balçık, çamur.

Sözlükler: DLT: balçıḳ "çamur" (Atalay, c.4, 1986, s. 64), balĉiq "waḥl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), balçık "balçık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 572); CC: balçuk "balçık, çamur" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 432), balĉuq "balçık, çamur" (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: balçıḳ "balçık, çamur" (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: balşıḳ "balçık" (Toparlı, 2003, s. 73); Kav. K: balçıḳ "balçık" (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: balçıḳ "balçık, çamur" (Eminoğlu, 2011, s. 170); Tuh. Z: balşık "balçık" (Atalay, 1945, s. 147), balşıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: balĉiq "clay, mud" (Golden, 2000, s. 250), balçıḳ "çamur, balçık" (Güner, 2017, s. 35); Bül. Müş:

balĉyq “glina, namuł” (Zajączkowski, 1958, s. 11), balçıḳ “içinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil, balçık” (Al-Turk, 2012, s. 78).

belgü

V nüshası 10b/23, D nüshası 17a/13-14, K nüshası 18b/4: بَلْكُو: ظاهر

Çeviri yazı: belgü: ẓāhir

Çeviri: Bilinen, açık, belli olan, zahir.

Sözlükler: DLT: belgü “belgü, im, nişan, alâmet” (Atalay, c.1 1985, s. 82), bälgü “mark, sign” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 70), belgü “işaret ve alamet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 582); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: belgülük “belli, belirli, apaçık, meydanda” (Eminoğlu, 2011, s. 173); Tuh. Z: yok; King Dic: belgü “sign, mark” (Golden, 2000, s. 311), belgü “belli, belirli, malum” (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: yok.

balṭaçaḳ

V nüshası 11a/1, D nüshası 17a/14, K nüshası 18b/4: بَلْطَجَقْ: المِطرَقه

Çeviri yazı: balṭaçak: el mıṭraḳ

Çeviri: Büyük çekiç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: baltıçak “çekiç, balyoz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 650), baltyĉaq “hammer” (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bilezik

V nüshası 11a/1, D nüshası 17a/14, K nüshası 18b/5-6: بِلَزِكْ: السّوَار

Çeviri yazı: bilezik: es sivār

Çeviri: Bilezik.

Sözlükler: DLT: bilezük “bilezik” (Atalay, c.4, 1986, s. 92), biläzük “bracelet” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 73), bilezük “bilezik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 587); CC: yok; Ter. T: bilezük “bilezik” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: bilezük “bilezik” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: bilezik “bilezik” (Toparlı vd, 1999, s. 104); Kit. E: bilezük “bilezik” (Eminoğlu, 2011, s. 175); Tuh. Z: bilezük “bilezik” (Atalay, 1945, s. 152),

bilezük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: bilezük “bracelet” (Golden, 2000, 304), bilezük “bilezik” (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: yok.

beltek

V nüshası 11a/1, D nüshası 17a/14, K nüshası 18b/5: بلتك: الفافا

Çeviri yazı: beltek: el fāfe

Çeviri: Peltek

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: peltek “peltek, dilini dişleri arasına alır gibi konuşan” (Eminoğlu, 2011, s. 265); Tuh. Z: peltek “peltek” (Atalay, 1945, s. 229), beltek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ben

V nüshası 11a/3: مَنْ بمعني انا بَنْ بالتُركماني و يَعكسون يقولونَ في بِزْ نحنُ مِزْ

Çeviri yazı: men bi ma‘na ene ben bi’t turkmānī ve ya‘kesūn yaḳūlūn fī biz naḥnu miz

Çeviri: Ben anlamında men kullanılır Türkmence ben ve ayrıca biz için biz ve miz kullanılır.

D nüshası 17b/1-2: مَنْ بمعني انا بَنْ بالتُركماني و يَعكسون يقولونَ في بِزْ نحنُ مِزْ

Çeviri yazı: men bi ma‘na ene ben bi’t turkmānī ve ya‘kesūn yaḳūlūn fī biz naḥnu miz

Çeviri: Ben anlamında men kullanılır Türkmence ben ve ayrıca biz için biz ve miz kullanılır.

K nüshası 18b/6-7: من بمعني انا بَنْ بالتُركماني و يعكسون يقولون في بِزْ نحنُ مِزْ

Çeviri yazı: men bi ma‘na ene ben bi’t turkmānī ve ya‘kesūn yaḳūlūn fī biz naḥnu miz

Çeviri: Ben anlamında men kullanılır Türkmence ben ve ayrıca biz için biz ve miz kullanılır.

Sözlükler: DLT: ben “ben” (Atalay, c.4, 1986, 83), män “I” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 118), ben “Oğuzcada ben” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 582); CC: mén “ben” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 526), men “ich” (Grönbech, 1942, s. 163); Ter. T: men “ben” (Toparlı vd, 2000, s. 128); Dur. M: men “ben” (Toparlı, 2003, s. 98); Kav. K: men

"ben" (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: men "ben, kişi zamiri" (Eminoğlu, 2011, s. 243); Tuh. Z: men "ben, birinci şahıs zamiri" (Atalay, 1945, s. 217), men "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 176); King Dic: ben "I" (Golden, 2000, s. 88), bén "ben (teklik 1. kişi zamiri)" (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: män "ja" (Zajączkowski, 1958, s. 34), men "ben" (Al-Turk, 2012, s. 221).

bun

V nüshası 11a/5, D nüshası 17a/3-4, K nüshası 18b/8-9: بُنْ: العيب يقال منه بُندِي و بُنَلْدِي عاب

Çeviri yazı: bun: al ʻayb yuḳāl minhe bundı ve bunaldı ʻāb

Çeviri: Sıkıntı, keder bu sözcükten bundı ve bunaldı şekilleri türetilir.

Sözlükler: DLT: muŋ "sıkıntı, keder" (Atalay, c.4, 1986, s. 414), muŋ "hardship" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 120), muŋ "bela, sıkıntı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 765); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: mung "bun" (Atalay, 1945, s. 218), muŋ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

benek

V nüshası 11a/5: بَنَكْ: النُقْطَه

Çeviri yazı: benek: en noḳṭa

Çeviri: Nokta, benek.

D nüshası 17b/4: بَنَكْ: النقطه

Çeviri yazı: benek: en noḳṭa

Çeviri: Nokta, benek.

K nüshası 18b/9: بَنَكْ

Çeviri yazı: benek: Herhangi bir açıklama verilmemiştir.

Çeviri: Benek.

Sözlükler: DLT: benek "tane, habbe Arguca ve bir takımlarının dillerince" (Atalay, c.4, 1986, s. 83), bänäk "seed of grain" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 70), benek "Argu lehçesinde ve diğer bazı lehçelerde tane" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 582); CC:

yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: benek “a small spot a speck, a freckle” (Golden, 2000, s. 108), benek “küçük leke, güneş lekesi, benek” (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: yok.

bünüt

V nüshası 11a/6, D nüshası 17b/4-5, K nüshası 18b/9-10: بُنُتْ: المركب مشتق من بِنْدِي اي ركب

Çeviri yazı: bünüt: el merkeb muştaḳ min bindi ey rekb

Çeviri: Bindi fiilinden türeyen isim, merkep, binit.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

penir

V nüshası 11a/6-7, D nüshası 17b/5-6, K nüshası 18b/10-11: بَنِرْ: الجُبن و هو منقول من الفَارسيه و بالتركماني بَيْنِر

Çeviri yazı: benir: el cubn ve huve menḳūl min el fārīsiyye ve bi’t turkmānī peynir

Çeviri: Peynir Farsçadan alınmıştır, Türkmence’de beynir şeklinde söylenir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: penir “peynir” (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: peynir “peynir” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: peynir “peynir” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: yok; Tuh. Z: peynir “peynir” (Atalay, 1945, s. 229), peynir “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: beynir “cheese” (Golden, 2000, s. 295), peynir “peynir” (Güner, 2017, s. 102); Bül. Müş: päjnir “ser” (Zajączkowski, 1958, s. 37), peynir “peynir” (Al-Turk, 2012, s. 124).

bön

V nüshası 11a/7, D nüshası 17b/6, K nüshası 18b/11-12: بُنْ: الرجل الغمر

Çeviri yazı: bön: er recul el ġamır

Çeviri: Bön adam.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bönğ “iri yarı, ağır, öbür” (Atalay, c.3, 1986, s. 108), böŋ “gross, boorish” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), böŋ “iri ve kaba (insan)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bayar

V nüshası 11a/9: بَيَرْ: اسم الله تعَالي او تَعبر و هم التُرْكِسْتَان

Çeviri yazı: bayar: ism Āllāh te‘ālā av ta‘bir ve hum et turkistān

Çeviri: Türkistan’da Allah için kullanılan bir tabir.

D nüshası 17b/7: بَيَرْ: اسم الله تعالي او تعبر و هم التركستان

Çeviri yazı: bayar: ism Āllāh te‘ālā av ta‘bir ve hum et turkistān

Çeviri: Türkistan’da Allah için kullanılan bir tabir.

K nüshası 18b/12-13: بَيَرْ: اسم الله تعَالي بلغة او تَعبر و هم التركستان

Çeviri yazı: bayar: ism Āllāh te‘ālā ……… av ta‘bir ve hum et turkistān

Çeviri: Türkistan’da Allah için kullanılan bir tabir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

bayan

V nüshası 11a/9, D nüshası 17b/7, K nüshası 18b/13: بَيَنْ: السّنْجَاب

Çeviri yazı: bayan: es sincāb

Çeviri: Sincap.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

boyun

V nüshası 11a/10, D nüshası 17b/8, K nüshası 18b/14: بُيُنْ: العنُق

Çeviri yazı: boyun: el ‘anuḳ

Çeviri: Boyun.

<u>Sözlükler:</u> DLT: boyun “boyun” (Atalay, c.3, 1986, s. 105), boyin “neck, tang-pin” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 77), boyın/boyun “insan vb’nin boynu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 596); CC: boyun “boyun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 672), bojun/bojyn “hals” (Grönbech, 1942, s. 63); Ter. T: boyun “boyun” (Toparlı vd, 2000, s.

96); Dur. M: boynı “boyun” (Toparlı, 2003, s. 78); Kav. K: boyun “boyun” (Toparlı vd, 1999, s. 105); Kit. E: boy(u)n “boyun” (Eminoğlu, 2011, s. 181); Tuh. Z: boyun “boyun” (Atalay, 1945, s. 155), boyun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: boyun “neck” (Golden, 2000, s. 207), boyun “boyun” (Güner, 2017, s. 43); Bül. Müş: yok.

bay

V nüshası 11a/10, D nüshası 17b/8, K nüshası 18b/14-15: بَيْ: الامير بالقِبْجَاقِي بأي الغَني

Çeviri yazı: bay: el emīr bil ḳıbcāḳī bay el ġanī

Çeviri: Bey, emir, Kıpçakça zengin demek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bay “zengin” (Atalay, c.4, 1986, s. 76), bāy “rich” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 68), bay “zengin, varlıklı kimse” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 579); CC: bay “zengin, varlıklı kimse” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 435), baj “reich” (Grönbech, 1942, s. 48); Ter. T: bey “zengin” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: bay “zengin” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: bay “zengin” (Toparlı vd, 1999, s. 103); Kit. E: bay “zengin, varlıklı” (Eminoğlu, 2011, s. 172); Tuh. Z: yok; King Dic: bay “wealthy” (Golden, 2000, s. 267), bay “zengin” (Güner, 2017, s. 37); Bül. Müş: yok.

boy

V nüshası 11a/10, D nüshası 17b/8, K nüshası 18b/15: بُيْ: القَامه

Çeviri yazı: boy: el ḳāme

Çeviri: Boy, ölçü.

<u>Sözlükler:</u> DLT: bodh “boy” (Atalay, c.4, 1986, s. 98), bōḏ “clan, tribe” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 75), boy “Oğuzcada cemaat, (insanlar), kavim, kabile, aşiret” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 596); CC: boy “vücut, beden, kişi, insan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 448), boj “körper, person” (Grönbech, 1942, s. 63); Ter. T: boy “boy” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: boy bos “boy bos” (Atalay, 1945, s. 155), boyı bos “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: boy “body” (Golden, 2000, s. 107), boy “kamet, boy, endam” (Güner, 2017, s. 42); Bül. Müş: boj “rodzaj trawy, siano greckie” (Zajączkowski, 1958, s. 13), boy “buy, çemen” (Al-Turk, 2012, s. 112).

böy

V nüshası 11a/10, D nüshası 17b/9, K nüshası 18b/15: بُوي: العقرب

Çeviri yazı: böy/büy: el ‘aḳreb

Çeviri: Akrep.

Sözlükler: DLT: böy “örümcek nevinden bir böcek” (Atalay, c.3, 1986, s. 141), bög “a poisonous spider” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 78), böy “Oğuzcada örümcek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 598); CC: böv “örümcek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 673), böv “spinne” (Grönbech, 1942, s. 66); Ter. T: böy “akrep” (Toparlı vd, 2000, s. 96); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: böy “böy, örümcek” (Atalay, 1945, s. 156), böy “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: böji “skorpion” (Zajączkowski, 1958, s. 14), böyi “akrep” (Al-Turk, 2012, s. 163).

bayam

V nüshası 11a/11, D nüshası 17b/9, K nüshası 18b/15-16: بَيَمْ: اللوز

Çeviri yazı: bayam: el lavz

Çeviri: Badem.

Sözlükler: DLT: yok; CC: badam “badem” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 430), badam “mandel” (Grönbech, 1942, s. 46); Ter. T: bayam “badem” (Toparlı vd, 2000, s. 93); Dur. M: bayam “badem” (Toparlı, 2003, s. 75); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

beyġanber

V nüshası 11a/11-12: بَيْغَنْبَر: يطلق علي النبي و بَيْغَنْ رساله و بَرْ معناه مؤد

Çeviri yazı: beyġanber: yuṭlaḳ ‘ala en nebi ve beyġan risale ve ber ma‘nāha mue’ddin

Çeviri: Peygamber, beyġan risaleye işaret eder ve ber de sadık olmaya işaret eder.

D nüshası 17b/10-11: بَيْغَنْبَر: يطلق علي النبي صَلي الله عليه و سّلم و بَيْغَنْ رساله و بَرْ معناه مؤد

Çeviri yazı: beyġanber: yuṭlaḳ ‘ala en nebi ṣalla Āllah ‘aleyhi ve sellem ve beyġan risale ve ber ma‘nāha mue’ddin

Çeviri: Peygamber ve Hazreti Muhammed’e işaret eder, beyġan risaleye işaret eder ve ber de sadık olmaya işaret eder.

K nüshası 19a/1-2: بَيْغَنْبَر: يطلق علي النبي و بَيْغَنْ رساله و بَرْ معناه مؤد

Çeviri yazı: beyġanber: yuṭlaḳ ‘ala en nebi ve beyġan risale ve ber ma‘nāha mue’ddin

Çeviri: Peygamber işaret eder, beyġan risaleye işaret eder ve ber de sadık olmaya işaret eder.

Sözlükler: DLT: yok; CC: paygambar “peygamber” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 541), pašγambar/pejγambar “prophet” (Grönbech, 1942, s. 186); Ter. T: peygamber “elçi, peygamber” (Toparlı vd, 2000, s. 133); Dur. M: peyġānber “peygamber” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: peygamber “peygamber” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: peygamber “peygamber, elçi, yalavaç” (Eminoğlu, 2011, s. 265); Tuh. Z: peyġanber “peygamber” (Atalay, 1945, s. 229), payġanber “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: yok; Bül. Müş: päjġanbär “prorok” (Zajączkowski, 1958, s. 37), peygamber “peygamber” (Al-Turk, 2012, s. 48).

buyruḳ

V nüshası 11a/12, D nüshası 17b/11, K nüshası 19a/2: بُيْرُقْ:الامر

Çeviri yazı: buyruḳ: el emr

Çeviri: Buyruk, emir.

Sözlükler: DLT: buyur- “buyurmak, emretmek” (Atalay, c.3, 1986, s. 186), buyur- “order” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 82), buyuruk “buyruk, emir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605); CC: buyuruk “emir, buyruk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 452), bujuruq/bujrux “befehl, varschrift, gebat” (Grönbech, 1942, s. 68); Ter. T: buyruḳ “emir, buyruk” (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: buyruḳ “emir” (Toparlı, 2003, s. 79); Kav. K: buyruk “emir” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: buyruḳ “emir” (Eminoğlu, 2011, s. 187); Tuh. Z: buyur- “buyurmak” (Atalay, 1945, s. 159)[42]; King Dic: buyur- “order” (Golden, 2000, s. 62), buyur- “emretmek, buyurmak” (Güner, 2017, s. 45); Bül. Müş: bujruq “rozkaz, nakaz” (Zajączkowski, 1958, s. 14), buyruḳ “buyruk, emir” (Al-Turk, 2012, s. 109).

tepe

V nüshası 10b/13: تَبَا: التّل

[42] Al-Turk’un eserinde 17b sayfasına yer verilmemiştir.

Çeviri yazı: tebe: et tıl

Çeviri: Tepe.

D nüshası 17b/14: تَپَا: التّل

Çeviri yazı: tepe: et tıl

Çeviri: Tepe.

K nüshası 19a/5: تَبَا: التّل

Çeviri yazı: tebe: et tıl

Çeviri: Tepe.

Sözlükler: DLT: tüpü "tepe" (Atalay, c.4, 1986, s. 672), töpü "summit (mountain); top of head, hill" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 197), töpü "dağın tepesi, tepe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 896); CC: tėbe "başın üst kısmı, başın tepesi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 569), tebe "scheitel und kopfhaare" (Grönbech, 1942, s. 238); Ter. T: tepe "tepe" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: tepe "tepe, yığın, toprak tepe" (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: depe "tepe" (Atalay, 1945, s. 164), tüpe "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 63); King Dic: tebe "hill" (Golden, 2000, s. 247), tėpe "tepe" (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: yok.

tebük

V nüshası 10b/13, D nüshası 17b/14, K nüshası 19a/5: تَبُكْ: لعبَة يلعَبُ بالصّغار

Çeviri yazı: tebük: la'be yula'b bi'ṣ ṣıġar

Çeviri: Çocukların oynadığı bir oyun.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tipi

V nüshası 10b/15, D nüshası 17b/14-15, K nüshası 19a/5-6: تِبِي: ريح تاتي بالثّلج

Çeviri yazı: tibi: rīḥ te'tī bi' s̱ s̱elc

Çeviri: Karla gelen rüzgar, tipi.

Sözlükler: DLT: tüpi “tipi” (Atalay, c.4, 1986, s. 672), tüpi “strong wind” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), tüpi “şiddetli rüzgâr” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 960); CC: yok; Ter. T: tipi “tipi, kar vb’nin esmesi” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tübi “felt of its top” (Golden, 2000, s. 251), tüpi “kar fırtınası, tipi” (Güner, 2017, s. 125); Bül. Müş: yok.

tebiz

V nüshası 11a/16: تَبِزْ: الارض السِبخه

Çeviri yazı: tebiz: el arżu’s sıbẖa

Çeviri: Çorak arazi, tuzlu yer.

D nüshası 18a/1: تِبِزْ: الارض السَّبخه

Çeviri yazı: tibiz: el arżu’s sıbẖa

Çeviri: Çorak arazi, tuzlu yer.

K nüshası 19a/7: تِبِزْ: الارض السبخه

Çeviri yazı: tibiz: el arżu’s sıbẖa

Çeviri: Çorak arazi, tuzlu yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: täbiz “ziemia słona (nieurodzajna)” (Zajączkowski, 1958, s. 50), tebiz “tuzlu yer” (Al-Turk, 2012, s. 62).

tepkeç

V nüshası 11a/16, D nüshası 18a/1, K nüshası 19a/7: تَبْكَجْ: المَهماز

Çeviri yazı: tebkeç: el mahmāz

Çeviri: Mahmuz.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: tikiç "mahmuz" (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tepkeç "mahmuz" (Atalay, 1945, s. 255), tepkeç "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tütün

V nüshası 11a/18, D nüshası 18a/2, K nüshası 19a/8: تُتُنْ: الدُخان

Çeviri yazı: tütün: ed dıḫḫān

Çeviri: Duman, tütün.

Sözlükler: DLT: tütün "duman tütmek" (Atalay, c.4, 1986, s. 679), tütün "smoke" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 206), tütün "duman" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 913); CC: tütün "duman" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 587), tütün "rauch" (Grönbech, 1942, s. 261); Ter. T: tütün "tütün" (Toparlı vd, 2000, s. 261); Dur. M: tütün "tütün" (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: yok; Kit. E: tütün "tütün, duman" (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: tütün "duman" (Atalay, 1945, s. 267), tütün "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: tütük "pipe" (Golden, 2000, s. 311), tütük "kamış düdük" (Güner, 2017, s. 125); Bül. Müş: tütün "dym" (Zajączkowski, 1958, s. 53), tütün "tütün, duman" (Al-Turk, 2012, s. 81).

tütel

V nüshası 11a/17-18: تُتَلْ: عَلمٌ يسمي بهِ الرجل

Çeviri yazı: tütel: ʻalemun yusemmī bih er recul

Çeviri: Özel isim.

D nüshası 18a/3: تُتَلْ: علم يسمّي بهِ الرجل

Çeviri yazı: tütel: ʻalemun yusemmī bih er recul

Çeviri: Özel isim.

K nüshası 19a/9: تَتَلْ: عَلمٌ يسمي به الرجل

Çeviri yazı: tetel: ʻalemun yusemmī bih er recul

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tetik

V nüshası 11a/19, D nüshası 18a/3-4, K nüshası 19a/9-10: تَتِكْ: مفتاح شي خفي ما يعرفه الاصانعه

Çeviri yazı: tetik: mıftāḥ şey ḫafī mā ya'rıfe el āṣāni'a

Çeviri: Gizli olan bir şeyin anahtarı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tetik "akıllı, zeki, bilge" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 839), tetik "klug, weise" (Grönbech, 1942, s. 243); Ter. T: tetik "zeki" (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tutuḳ

V nüshası 11a/19, D nüshası 18a/4, K nüshası 19a/10: تُتُقْ: البشخانة

Çeviri yazı: tutuḳ: el başḫāna

Çeviri: Örtü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tutuġ "esir, rehin, tutsak, köle, örtü, peçe, perde" (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tutu "tutu, rehin" (Atalay, 1945, s. 265), ṭuṭu "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 97); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

türk

V nüshası 11a/21, D nüshası 18a/6, K nüshası 19a/11-12: تُرْكْ: قبيله من الاعاجم و هم اهل هزا اللسان

Çeviri yazı: türk: ḳabīle min el 'ācem ve hum ehl hezā el lisān

Çeviri: Arapların dışında bir kabile ve bu dili konuşan millet.

Sözlükler: DLT: Türk "vakit anlamına gelen bir kelime"(Atalay, c.4, 1985, s. 674), Türk "mid-point Turk" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), Türk "Türklerden olan kişi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 911); CC: yok; Ter. T: Türkeri "Türkeri (özel isim)" (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: Türkişe "Türkçe" (Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: yok; Kit. E: Türkī "Türk'e ait olan" (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: Türk "Türk"

(Atalay, 1945, s. 267), Türkten "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 228); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

türkmen

V nüshası 11a/21-22, D nüshası 18a/6-7, K nüshası 19a/12: تُرْكمَان: قبيلة من الاعاجم ايضا

Çeviri yazı: türkmen: ḳabile min el ʿācem eyżān

Çeviri: Türkmen, gaayr-ı Araptan bir kabile.

<u>Sözlükler:</u> DLT: Türkmen "Türkmen" (Atalay, c.3, 1986, s. 353), Türkmän "turk mānand" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), Türkmen "Oğuzlar ve Oğuzların dışında kalan göçebelerden Karluklar" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 911); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

türlü

V nüshası 11a/22: تُرْلُوْ: نوع وَضَرب منِ شيئ يقال تُرْلُو يَمِشْ

Çeviri yazı: türlü: nevʿ ve ḍard min şey' yuḳāl türlü yemiş.

Çeviri: Türlü ve türlü yemiş.

D nüshası 18a/7-8: تُرْلُوْ: نوع وَضَرب منِ شيئ يقال تُرْلُو يَمِشْ كَتُرْدِي اي جأ بفاكهة متنوعة

Çeviri yazı: türlü: nevʿ ve ḍard min şey' yuḳāl türlü yemiş ketürdi ey cā' bi fākihetun mutenevveʿun

Çeviri: Türlü ve çeşitli meyveler getirdi anlamında türlü yemiş ketürdi denir.

K nüshası 19a/12-14: تُرْلُوْ: نوع وَضَرب منِ شيئ يقال تُرْلُو يَمِشْ كَتُرْدِي اي جأ بفاكهة متنوعة

Çeviri yazı: türlü: nevʿ ve ḍard min şey' yuḳāl türlü yemiş ketürdi ey cā' bi fākihetun mutenevveʿun

Çeviri: Türlü ve çeşitli meyveler getirdi anlamında türlü yemiş ketürdi denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: türlüġ "türlü" (Atalay, c.4, 1986, s. 675), türlüg "sorts, types" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), türlüg "türlü, çeşitli" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 911); CC: türlü "tür, nitelik, çeşit" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 586), türlü "so beschaffen" (Grönbech, 1942, s. 260); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E:türlüg "türlü, çeşit" (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ters

V nüshası 11a/23-11b/1, D nüshası 18a/8-9, K nüshası 19a/14-15: تَرْسْ: المقلوب يقال طُنُنْ تَرْسْ كِيدِي اي لبس ثوبه ماقلوباً

Çeviri yazı: ters: maḳlūb yuḳāl ṭonun ters kiydi ey lıbas s̱evab māḳlūben

Çeviri: Ters, elbisesini ters giydi anlamında tonun ters kiydi denir.

Sözlükler: DLT: ters "güç olan her nesne" (Atalay, c.4, 1986, s. 607), tärs "difficult" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 187), ters "zor olan şey" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 872); CC: ters "ters, aykırı, öfkeli, şiddetli, ihtiraslı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 838), ters "widerwillig, jähzrnig, scamandrum" (Grönbech, 1942, s. 243); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ters "ters, aksi" (Atalay, 1945, s. 256), ters "anlam verilmemiş (Al-Turk, 2006, s. 159); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tersa

V nüshası 11b/1, D nüshası 18a/9, K nüshası 19a/15: تَرْسَا: اليهود

Çeviri yazı: tersa: al yehūd

Çeviri: Yahudi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tiri

V nüshası 11b/2, D nüshası 18a/10, K nüshası 19a/16: تِرِي: الحَي

Çeviri yazı: tiri: el ḥayy

Çeviri: Diri.

Sözlükler: DLT: tirig "diri, her hayvanın dirisi" (Atalay, c.4, 1986, s. 625), tirig "ḥayy" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 191), tirig "canlı, diri" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 883); CC: tiri "diri" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 575), tiri "lebendig" (Grönbech, 1942, s. 245); Ter. T: tiri "diri" (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: tirlik "hayat, dirlik" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: tirig "diri, canlı" (Eminoğlu, 2011, s. 289); Tuh. Z: tiri "diri" (Atalay, 1945, s. 259), tiri "ter" (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: tirig "living, lively" (Golden, 2000, s. 261), tirig "canlı" (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: yok.

tirlik

V nüshası 11b/2, D nüshası 18a/10, K nüshası 19a/16: تِرْلِكْ: الحيَاه

Çeviri yazı: tirlik: el ḥayā

Çeviri: Hayat.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: tirilik "hayat, ömür" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 844), tirilik "leben" (Grönbech, 1942, s. 245); Ter. T: yok; Dur. M: tirlik "hayat, dirlik" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: tiriglik(g) "dirilik, canlılık, dirlik, geçim, yaşayış" (Eminoğlu, 2011, s. 289); Tuh. Z: yok; King Dic: tirlik "life" (Golden, 2000, s. 62), tirlik "hayat, yaşam, canlılık" (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: dirlik "życie" (Zajączkowski, 1958, s. 19), dirlik "dirlik, hayat" (Al-Turk, 2012, s. 93).

terbes

V nüshası 11b/5, D nüshası 18a/13, K nüshası 19b/4: تَرْبَسْ: ظَلاَّلة المُلول

Çeviri yazı: terbes: ẓullāle el melūl

Çeviri: Gölgelik.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ter

V nüshası 11b/5, D nüshası 18a/14-15, K nüshası 19b/4: تَرْ: العَرق الفِعل منه تَرْلَدِي اي عرَق

Çeviri yazı: ter: el ʻaraḳ el fiʻl minhe terledi ey ʻaraḳ

Çeviri: Ter, bu sözcükten terledi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ter "ücret, çalışana verilen para, bu sözden alınarak ırgata terçi denir" (Atalay, c.3, 1986, s. 148), tär "wages, sweat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), ter "ter" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 871); CC: tėr "ter" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 571), ter "schweiss" (Grönbech, 1942, s. 242); Ter. T: ter "ter" (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: yok; Kav. K: ter "ter" (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: ter "kira, ücret" (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: ter "deriden çıkan ter" (Atalay, 1945, s. 256), der "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 127); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

turp

V nüshası 11b/6, D nüshası 18a/14, K nüshası 19b/5: تُرْبْ: الفجْل

Çeviri yazı: turp: el fecl

Çeviri: Turp.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: turma “turp” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: turp “turp” (Atalay, 1945, 265), ṭurp “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 136); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tirek

V nüshası 11b/6, D nüshası 18a/14-15, K nüshası 19b/5: تِرَكْ: العمَاد

Çeviri yazı: tirek: el ‘amād

Çeviri: Direk.

Sözlükler: DLT: tiregü “direk, kendisine bir şey dayanılan her nesne, direcen ve buna benzer şeyler” (Atalay, c.3, 1986, s. 447), tirägü “support” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 191), tiregü “kendisine dayanılacak ve yelken ve benzeri şeyleri dik tutacak olan nesne (direk)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 882); CC: tirek “direk, destek, mesnet” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 844), tirek “sävle” (Grönbech, 1942, s. 245); Ter. T: yok; Dur. M: tirek “ağaç” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: diräk “drzewo” (Zajączkowski, 1958, s. 19), direk “direk, ağaç” (Al-Turk, 2012, s. 65).

terk

V nüshası 11b/7-8, D nüshası 18a/15, K nüshası 19b/5: تَرْكْ: العَجَله

Çeviri yazı: terk: el ‘acele

Çeviri: Acele.

Sözlükler: DLT: terk “tez, çabuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 606), tärk “quickly” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), terk “çabuk, acele, hemen, hız” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 871); CC: tėrk “tez, çabuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 572), terk “schnell” (Grönbech, 1942, s. 242); Ter. T: terkin- “acele etmek” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: terk “hemen, çabuk, acele” (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: därk “pośpiech” (Zajączkowski, 1958, s. 19), derk “acele” (Al-Turk, 2012, s. 99).

terek

V nüshası 11b/7, D nüshası 18b/1, K nüshası 19b/6: تَرَكْ: الشجرة

Çeviri yazı: terek: eş şecere

Çeviri: Terek, ağaç.

Sözlükler: DLT: tirek “direk, kavak” (Atalay, c.4, 1986, s. 625), teräk “poplar (tree)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), tirek “kavak ağacı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 882); CC: tėrek “ağaç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 571), terek “baum” (Grönbech, 1942, s. 242); Ter. T: yok; Dur. M: tirek “ağaç” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: terek “ağaç” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: terek “ağaç, sıtma” (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: terek “”direk, hurma ağacı” (Atalay, 1945, s. 256), terek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: titrek “White poplar” (Golden, 2000, s. 253), terek “kavak” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: diräk “drzewo” (Zajączkowski, 1958, s. 19), direk “direk, ağaç” (Al-Turk, 2012, s. 65).

teri

V nüshası 11b/7, D nüshası 18b/1, K nüshası 19b/6: تَرِي: الجلد بالصوف

Çeviri yazı: teri: el cild bi’ṣ ṣūf

Çeviri: Deri, yünlü deri.

Sözlükler: DLT: teri “deri” (Atalay, c.4, 1986, s. 605), täri “skin” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), teri “deri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 871); CC: tėri “deri” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 571), teri “hout, fell” (Grönbech, 1942, s. 242); Ter. T: yok; Dur. M: teri “deri” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: teri “deri” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: teri “deri, gön” (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: teri “deri, döşek, minder, halı gibi şeyler” (Atalay, 1945, s. 256), teri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: deri “skin” (Golden, 2000, s. 163), deri “post, deri” (Güner, 2017, s. 52); Bül. Müş: yok.

törpi

V nüshası 11b/8, D nüshası 18b/1, K nüshası 19b/6-7: تُرْبِي: المَبْرَد الكبير

Çeviri yazı: törbi: el mabrad el kebīr

Çeviri: Büyük törpü.

Sözlükler: DLT: törpiġ "törpü, keser buna törpigü dahi denir" (Atalay, c.3, 1986, s. 476), törpig(törpigü "adzor, file" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 198), törpig "törpü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 897); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tört

V nüshası 11b/9, D nüshası 18b/2, K nüshası 19b/7: تُرْتْ: الاربعه

Çeviri yazı: tört: el ārba'

Çeviri: Dört.

Sözlükler: DLT: tört "sayıda dört" (Atalay, c.4, 1986, s. 646), tört "four" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 198), tört "dört" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 897); CC: tört "dört" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 850), tört/dört "vier" (Grönbech, 1942, s. 251); Ter. T: dört "dört" (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: dört "dört sayısı" (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: dört "dört sayısı" (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: tört "dört sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 292); Tuh. Z: dört "sayıda dört" (Atalay, 1945, s. 166), dört "dört" (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: tört "dört" (Golden, 2000, s. 190), tört "dört" (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: tört "tery" (Zajączkowski, 1958, s. 52), tört "dört" (Al-Turk, 2012, s. 179).

taz

V nüshası 11b/10, D nüshası 18b/3, K nüshası 19b/9: تَاز: العَرب

Çeviri yazı: taz: el 'arab

Çeviri: Arap.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tazī "Arap, Arapça, Arapçaya ait" (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tiz

V nüshası 11b/10, D nüshası 18b/3, K nüshası 19b/9: تِزْ: الرّكبَه

Çeviri yazı: tiz: er rukbe

Çeviri: Diz.

Sözlükler: DLT: tiz “diz” (Atalay, c.3, 1986, s. 123), tīz “knee” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 192), tīz “diz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 885); CC: tiz “diz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 845), tiz “diz” (Grönbech, 1942, s. 246); Ter. T: tiz “diz” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: diz “diz” (Toparlı, 2003, s. 86); Kav. K: tiz “diz” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: tiz “diz, kaval, baldır ve uyluk kemiğin birleştiği yer” (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: tiz “diz” (Atalay, 1945, s. 259), tiz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: diz/tiz “knee” (Golden, 2000, s. 213), tiz “diz” (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: yok.

toz

V nüshası 11b/10: توُزْ: قشر شجَر بِه القِسي

Çeviri yazı: toz: ḳaşr şecer bih el ḳasī

Çeviri: Yaya sürülen ağaç tozu.

D nüshası 18b/3: توُزْ: قشر شجَر بِه القِسي

Çeviri yazı: toz: ḳaşr şecer bih el ḳasī

Çeviri: Yaya sürülen ağaç tozu.

K nüshası 19b/9: توُزْ: قشر شجر تغشي به القسي

Çeviri yazı: toz: ḳaşr şecer taġaşşī bih el ḳasī

Çeviri: Yaya sürülen ağaç tozu.

Sözlükler: DLT: toz “yaylara sarılan sırım” (Atalay, c.3, 1986, s. 123), toz “birch bark strop wound around bows” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 197), toz “toz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 894); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ya tozı “the thin bark of a tree which is wrapped round bows” (Golden, 2000, s. 286), ya tozı (Güner, 2017, s. 130); Bül. Müş: doz “kurz, pył” (Zajączkowski, 1958, s. 20), ṭoz etti “toz atmak” (Al-Turk, 2012, s. 301).

tezek

V nüshası 11b/11, D nüshası 18b/4, K nüshası 19b/10: تَزَكْ: الرَوث اليابس

Çeviri yazı: tezek: er raviṡ el yābis

Çeviri: Kuru tezek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tezek “tezek, at gübresi” (Atalay, c.4, 1986, s. 611), täzäk “dung (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 188), tezek “at pisliği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 876); CC: yok; Ter. T: tezek “at gübresi” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tezek “tezek, sığır, at dışkısı” (Eminoğlu, 2011, s. 287); Tuh. Z: tezek “hayvan pisliği, gübre, süprüntü” (Atalay, 1945, s. 256), tezek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: tizek “dung (of a horse, camel etc.)” (Golden, 2000, s. 226), tezek “tezek” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: yok.

tizgin

V nüshası 11b/11-13: تزْكِنْ: السير الدي في فاس اللجَام من جانبيه يقال اَطْ تِزْكِنِنْ طُطْ ايَ المسك اللجُام و يقال تِزْكِنلا اي الق طرف ذلك عَلي سَرجه

Çeviri yazı: tizgin: es seyr ed eddī fī fās el lecām min canibe yuķāl aṭ tizginin ṭuṭ ey emsik el lecām ve yuķāl tizginle ey alķ ṭaraf ẕalik ‘ala sercih

Çeviri: Dizgin, atın dizginlerini tut demek için at tizginin tut denir aynı zamanda dizginle şekli için de tizginle denir.

D nüshası 18b/5-7: تِزْكِنْ: السير الذي في فاس اللجَام من جانبيه يقال اَطْ تِزْكِنِنْ طُطْ اي امسك اللجُام و يقال تِزْكِنلا اي الق طرف ذلك عَلي سَرجه

Çeviri yazı: tizgin: es seyr ed eddī fī fās el lecām min canibe yuķāl aṭ tizginin ṭuṭ ey emsik el lecām ve yuķāl tizginle ey alķ ṭaraf ẕalik ‘ala sercih

Çeviri: Dizgin, atın dizginlerini tut demek için at tizginin tut denir aynı zamanda dizginle şekli için de tizginle denir.

K nüshası 19b/10-13: تِزْكِنْ: السير الذي في فاس اللجَام من جانبيه يقال اَطْ تِزْكِنِنْ طُطْ اي امسك اللجُام و يقال تِزْكِنلا اي الق طرف ذلك عَلي سَرجه

Çeviri yazı: tizgin: es seyr ed eddī fī fās el lecām min canibe yuķāl aṭ tizginin ṭuṭ ey emsik el lecām ve yuķāl tizginle ey alķ ṭaraf ẕalik ‘ala sercih

Çeviri: Dizgin, atın dizginlerini tut demek için at tizginin tut denir aynı zamanda dizginle şekli için de tizginle denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tizgin “dizgin” (Atalay, c.4, 1986, s. 628), tizgin “rein” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 192), tizgin “yular, dizgin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 884); CC: yok; Ter. T: tizgin “dizgin” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: tüzgün “dizgin”

(Toparlı, 2003, s. 117); Kav. K: yok; Kit. E: tizgin “dizgin, hayvanı yönetmeye yarayan kayış” (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: yok; King Dic: tizgin “rein(s) bridle” (Golden, 2000, s. 180), tizgin “dizgin” (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: yok.

teze

V nüshası 11b/13: تَزْا: الرَخُن الناعم

Çeviri yazı: taze: er raḫun en nā‘im

Çeviri: Taze.

D nüshası 18b/7: تَزْا: الرَخُن الناعم

Çeviri yazı: taze: er raḫun en nā‘im

Çeviri: Taze.

K nüshası 19b/13: تَزْا: الرَخُص الناعم

Çeviri yazı: taze: er raḫuṣ en nā‘im

Çeviri: ……, küçük.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: teze “taze” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: yok; Kit. E: tāze “taze, bayatlamamış, yaş” (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: teze “taze” (Atalay, 1945, s. 256), teze “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tişi

V nüshası 11b/17, D nüshası 18b/10, K nüshası 20a/1: تِشِي: الأُنثي

Çeviri yazı: tişi: el uns̠e

Çeviri: Dişi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tişi “dişi, her hayvanın dişisi, kadın” (Atalay, c.4, 1986, s. 627), tiŝi “female (animal)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 192), tışı “dişi, her şeyin dişisi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 878); CC: tişi “dişi, kadın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 576), tiŝi “weiblich” (Grönbech, 1942, s. 246); Ter. T: tişi “dişi” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: yok; Kav. K: tişi “dişi, her hayvanın dişisi” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: tişi “dişi” (Eminoğlu, 2011, s. 289); Tuh. Z: tişi teve “dişi deve” (Atalay, 1945, s. 259),

tişi tewe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: tiŝi eŝek “female donkey” (Golden, 2000, s. 216), tişi “dişi” (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: yok.

tiş

V nüshası 11b/17, D nüshası 18b/10, K nüshası 20a/1: تِشْ: السّن

Çeviri yazı: tiş: es sin

Çeviri: Diş.

Sözlükler: DLT: tış “diş” (Atalay, c.4, 1986, s. 618), tīŝ “tooth, ploughshare” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 191), tīş/tış “diş” Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 878); CC: tiş “diş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 576), tiŝ “zahn” (Grönbech, 1942, s. 246); Ter. T: tiş “diş” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: tiş “diş” (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: tiş “diş” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: tiş “diş” (Eminoğlu, 2011, s. 289); Tuh. Z: tiş “diş” (Atalay, 1945, s. 259), tiş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: tiŝ “tooth” (Golden, 2000, s. 206), tiş “diş” (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: yok.

töşek

V nüshası 11b/18-19: تُشَكْ: البسَاط و في كتاب بيلك تُشَكْ الطَرَّاحَه و الفراش وا ما البساط فكلم

Çeviri yazı: töşek: el basāṭ ve fī kitāb-ı beylik töşek eṭ ṭarrāḥa ve’l faraş vā mā el basāṭ fe kilim

Çeviri: Döşek, yatak, kilim.

D nüshası 18b/12-13: تُشَكْ: البسَاط و في كتاب بيلك تُشَكْ الطَرَّاحَه و الفراش وا ما البساط فكوز

Çeviri yazı: töşek: el basāṭ ve fī kitāb beylik töşek eṭ ṭarrāḥa ve’l faraş vā mā el basāṭ fe kevūz

Çeviri: Döşek, yatak, kilim.

K nüshası 20a/2-4: تُشَكْ: البسَاط و في كتاب بيلك تُشَكْ الطَراحه و الفراش وا ما البساط فكليم

Çeviri yazı: töşek: el basāṭ ve fī kitāb-ı beylik töşek eṭ ṭarrāḥa ve’l faraş vā mā el basāṭ fe kilīm

Çeviri: Döşek, yatak, kilim.

Sözlükler: DLT: töşek "döşek" (Atalay, c.4, 1986, s. 647), tôŝäk "firāŝ" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 198), töşek "döşek, yatak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 897); CC: töşek "yatak, döşek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 581), tôŝek "matratze" (Grönbech, 1942, s. 251); Ter. T: töşek "döşek" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: töşek "döşek" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: töşek "döşek" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: töşek "döşek, yatak" (Eminoğlu, 2011, s. 292); Tuh. Z: töşek "döşek" (Atalay, 1945, s. 263), töşek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: tôŝek "matress" (Golden, 2000, s. 145), töşek "döşek" (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: yok.

töş

V nüshası 11b/20, D nüshası 18b/13, K nüshası 20a/4: تُشْ: الصَدُر و الظَهر

Çeviri yazı: töş: eṣ ṣadır ve'ẓ ẓahır

Çeviri: Göğüs ve sırt.

Sözlükler: DLT: töş "döş, göğsün başı" (Atalay, c.3, 1986, s. 125), tȫŝ "sternum or breat-bone" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 198), tȫş "döş, göğsün başı, göğüs" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 897); CC: töş "sine, göğüs, döş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 581), tôŝ "brust" (Grönbech, 1942, s. 251); Ter. T: döş "göğüs" (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: töş "döş" (Atalay, 1945, s. 262)[43]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

taḳı

V nüshası 11b/21, D nüshası 18b/14, K nüshası 20a/6: تقي: بمعني ايضا شرحَ

Çeviri yazı: taḳı: bi ma'na eyżān şarḥ

Çeviri: Açıklama için kullanılan bir sözcük.

Sözlükler: DLT: takı "dahi" (Atalay, c.4, 1986, s. 562), taqi "also; another" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 178), takı "yine, ve anlamında bir bağlama edatı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 848); CC: tagı "dahi, ve" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 563), daγy/taγy "auch, jedach" (Grönbech, 1942, s. 80); Ter. T: dağı "dahi, de" (Toparlı vd,

[43] Eserde 17b-3 numarada gösterilen sözcük, Al-Turk'un çalışmasında 17b numaralı varak verilmediğinden tespit edilememiştir.

2000, s. 102); Dur. M: yok; Kav. K: dağı “dahi, bile” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: ṭaḳı “ve, dahi, da, başka” (Eminoğlu, 2011, s. 280); Tuh. Z: dagı “dahi” (Atalay, 1945, s. 163), dağı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

taḳı

V nüshası 11b/21, D nüshası 18b/15, K nüshası 20a/6: تَقِي: بمعني آخرا

Çeviri yazı: taḳı: bi ma‘na āḫiren

Çeviri: Sonrasında anlamında.

Sözlükler: Sözcük, daha önce takı maddesinde incelenmiştir.

tikenek

V nüshası 11b/22: تكنك: الشوك

Çeviri yazı: tikenek: eş şevk

Çeviri: Diken

D nüshası 19a/1: تَكَنَكْ: الشوك

Çeviri yazı: tikenek: eş şevk

Çeviri: Diken.

K nüshası 20a/7: تِكِنَك: الشواك

Çeviri yazı: tikinek: eş şevāk

Çeviri: Diken.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tigenek “diken” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 842), tikenek “darnen gestrüpp” (Grönbech, 1942, s. 243); Ter. T: tikenek “diken” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: tekenek “diken” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tiken “diken, sert bitki çıkıntısı” (Eminoğlu, 2011, s. 254); Tuh. Z: tegenek “”sopa, değnek” (Atalay, 1945, s. 254), tegenek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tekçek

V nüshası 11b/22: تَكْجَكْ:ا لهناب

Çeviri yazı: tekçek: el hunnāb

Çeviri: Hünnap.

D nüshası 19a/1: تَكْجَكْ:ا لهناب

Çeviri yazı: tekçek: el hunnāb

Çeviri: Hünnap.

K nüshası 20a/7: تِكْجَكْ:ا لهناب

Çeviri yazı: tikçek: el hunnāb

Çeviri: Hünnap.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tekne

V nüshası 11b/22: تَكْنَا:ا لقير

Çeviri yazı: tekne: el ḳayr

Çeviri: Tekne.

D nüshası 19a/1: تَكْنَا:ا لقير

Çeviri yazı: tekne: el ḳayr

Çeviri: Tekne.

K nüshası 20a/7: تَكْنَا:ا لتقير

Çeviri yazı: tekne: el taḳḳayr

Çeviri: Tekne.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tekne “tekne” (Atalay, c.4, 1986, s. 595), täknä “trough” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), tekne “tekne” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 267); CC: tėgene “su teknesi, leğen” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 569), tegene “wassertrog” (Grönbech, 1942, s. 238); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tekne “trough” (Golden, 2000, s. 279), tėkne “leğen, su teknesi” (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: yok.

teke

V nüshası 11b/22, D nüshası 19a/1-2, K nüshası 20a/7-8: تَكَا: التيس

Çeviri yazı: teke: et tīs

Çeviri: Teke.

<u>Sözlükler:</u> DLT: teke “teke, erkek geyik” (Atalay, c.3, 1986, s. 102), täkä “ male antelope, billy goat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), teke “geyiklerin erkeği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: tėge “erkek keç, teke” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 832), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: teke “teke” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: teke “teke, erkek keçi” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: teke “erkek keçi” (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: teke “teke” (Atalay, 1945, s. 254), teke “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 65); King Dic: deke “billy goat” (Golden, 2000, s. 168), dėke “teke” (Güner, 2017, s. 51); Bül. Müş: täkä “kazioł, cap” (Zajączkowski, 1958, s. 50), teke “teke, erkek keçi” (Al-Turk, 2012, s. 121).

tükürmek

V nüshası 11b/23, D nüshası 19a/2, K nüshası 20a/8: تُكُرمَكْ: البصاق

Çeviri yazı: tükürmek: eṣ baṣāḳ

Çeviri: Tükürmek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: tükürmek “tükürme, tükürük” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 857), tüpkür-/tükür-/tüpkür “spucken” (Grönbech, 1942, s. 260); Ter. T: tükür- tükürmek” (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: yok; Kav. K: tükrük “tükürük” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: tükrük(g) “tükürük” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tükürük “tükürük” (Atalay, 1945, s. 266), tükürük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: tükrük “saliva also spittle” (Golden, 2000, s. 214), tükürük “tükürük” (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: yok.

tökmek

V nüshası 11b/23, D nüshası 19a/2, K nüshası 20a/8: تُكْماكْ: المشبه للخركي

Çeviri yazı: tökmek: el muşabaha lil ḫırakī

Çeviri: Çöp ve benzeri şeyleri dökmek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tüklü elma

V nüshası 12a/2: تُكْلُو اَلمي: السفرجل

Çeviri yazı: tüklü elma: es sefercel

Çeviri: Ayva.

D nüshası 19a/4: تُكْلُو اَلمي: الفقر[44]

Çeviri yazı: tüklü elma: el faḳr

Çeviri: Fakir, yoksul.

K nüshası 20a/10-11: تُكْلُو اَلمي: السفرجل بالقبجاقي تاك

Çeviri yazı: tüklü elma: es sefercel bil ḳıbcāḳī tek

Çeviri: Ayva, Kıpçakçası tek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

telik

V nüshası 12a/4, D nüshası 19a/5, K nüshası 20a/11: تَلِكْ: البخش

Çeviri yazı: telik: el baḫş

Çeviri: Delik.

Sözlükler: DLT: telik "delik" (Atalay, c.4, 1986, s. 596), talik "ṯaqb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), telik "delik" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: telik "delik" (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: telük "delik, delinmiş, çukr, yarık" (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: telik delik" (Atalay, 1945, s.

[44] D nüshasında sözcüğe verilen karşılık faḳır'dır.

254), telik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: yok; Bül. Müş: dälik “dziura, otwór” (Zajączkowski, 1958, s. 19), delik “delik” (Al-Turk, 2012, s. 70).

tilkü

V nüshası 12a/4: تِلْكُو: الثعلب و البُرطاسي

Çeviri yazı: tilkü: eṡ ṡa‘leb ve’l burṭasī

Çeviri: Tilki.

D nüshası 19a/5-6: تُلْكُو: الثعلب و البُرطاسي

Çeviri yazı: tülkü: eṡ ṡa‘leb ve’l burṭasī

Çeviri: Tilki.

K nüshası 20a/12: تِلْكُو: الثعلب و البُرطاسي

Çeviri yazı: tilkü: eṡ ṡa‘leb ve’l burṭasī

Çeviri: Tilki.

Sözlükler: DLT: tilkü “tilki” (Atalay, c.4, 1986, s. 624), tilkü “fox” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 190), tilkü “tilki” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 882); CC: tülkü “tilki” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 586), tülkü “fuchs” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: tilkü “tilki” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: tilkü “tilki” (Toparlı, 2003, s. 146); Kav. K: yok; Kit. E: tülkü “tilki” (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: tülki “tilki” (Atalay, 1945, s. 266), tülki “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: dilkü “fox” (Golden, 2000, s. 170), dilkü “tilki” (Güner, 2017, s. 52); Bül. Müş: tilkü “lis” (Zajączkowski, 1958, s. 51), tilküw “tilki” (Al-Turk, 2012, s. 153).

til

V nüshası 12a/4, D nüshası 19a/6, K nüshası 20a/12: تِلْ: اللسَان

Çeviri yazı: til: el lisān

Çeviri: Lisan.

Sözlükler: DLT: til “dil” (Atalay, c.1, 1986, s. 336), tīl “tongue” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 189), tıl “dil, lehçe (luġa)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 876); CC: til “lisan, dil, ağızdaki organ, dil” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 842), til “zunge, sprache”

(Grönbech, 1942, s. 244); Ter. T: yok; Dur. M: til “dil” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: til “dil” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: til “dil, ağızdaki organ, dil, söz, lisan” (Eminoğlu, 2011, s. 288); Tuh. Z: til “dil” (Atalay, 1945, s. 258), til “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: til “tongue” (Golden, 2000, s. 206), til “dil” (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: yok.

tülek

V nüshası 12a/4-5, D nüshası 19a/6, K nüshası 20a/12: تُولَكْ: الأعمي

Çeviri yazı: tülek: el āʿmī

Çeviri: Kör.

Sözlükler: DLT: tüklüġ “kör” (Atalay, c.4, 1986, s. 669), tüklüg>täglük “blind” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204>183), teglük (közlüg) “kör” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 866); CC: tävlük “kör, âma” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 582), tävlük “blind” (Grönbech, 1942, s. 252); Ter. T: tevlük “kör” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tilsiz

V nüshası 12a/5, D nüshası 19a/6-7, K nüshası 20a/13: تِلْسِز: الاخرس

Çeviri yazı: tilsiz: el āḫras

Çeviri: Dilsiz, konuşamayan kimse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tilsiz “konuşma engelli, ahraz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 572), tilsiz “stumm” (Grönbech, 1942, s. 244); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tilsiz “dilsiz” (Atalay, 1945, s. 258), tilsiz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 41); King Dic: tilsiz “without a tongue” (Golden, 2000, s. 119), tilsiz “konuşma engelli” (Güner, 2017, s. 119); Bül. Müş: yok.

temir

V nüshası 12a/7, D nüshası 19a/8, K nüshası 20a/14: تَمِرْ: الحَديد و يقال بالدال

Çeviri yazı: temir: el ḥadīd ve yuḳāl bi'd dāl

Çeviri: Demir, dal ile de söylenir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: temür "demir" (Atalay, c.4, 1986, s. 598), tämür "iron" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), temür "demir" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 868); CC: tėmir "demir" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 570), temir "eisen, eisern" (Grönbech, 1942, s. 240); Ter. T: temür "demir" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: demür "demir" (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: temir "demir" (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: temür "demir" (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: temir "demir" (Atalay, 1945, s. 255), temir "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: oq temiri "arrowhead" (Golden, 2000, s. 177), tėmir "demir" (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: tämür "żelazo" (Zajączkowski, 1958, s. 51), temür "demir" (Al-Turk, 2012, s. 81).

temir ḳazıḳ

V nüshası 12a/7-8: تَمِرْ قَزِقْ: النجم الدي يسمي بالجدي

Çeviri yazı: temir ḳazıḳ: en nucum ed dī yusemmī bil cidī

Çeviri: Demir kazık yıldızı oğlak yıldızı olarak da adlandırılır.

D nüshası 19a/8-9: تَمِرْ قَزُقْ: النجم الدي يسمي بالجدي

Çeviri yazı: temir ḳazuḳ: en nucum ed dī yusemmī bil cidī

Çeviri: Demir kazık yıldızı oğlak yıldızı olarak da adlandırılır.

K nüshası 20a/14-15: تَمِرْ قَزِقْ: النجم الدي يسمي بالجدي

Çeviri yazı: temir ḳazıḳ: en nucum ed dī yusemmī bil cidī

Çeviri: Demir kazık yıldızı oğlak yıldızı olarak da adlandırılır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: temir ġazıḳ "kutup yıldızı, Süreyya" (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: temir ḫazuḳ "Oğlak burcu, kuzay yıldızı, sabit" (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: yok; Tuh. Z: temir kazık "kutup yıldızı, demir kazık" (Atalay, 1945, s. 255), temir ḳazuḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok; Bül. Müş: tämür qazuq "wiazda polarna, kaziorożec" (Zajączkowski, 1958, s. 51), temür ḳazuḳ "Demirkazık, Kutupyıldızı" (Al-Turk, 2012, s. 51).

temir boġu

V nüshası 12a/8: تَمِرْ بُغُو: الخرنشف

Çeviri yazı: temir boġu: el ḫarneşef

Çeviri: Demir artığı.

D nüshası 19a/9: تَمِرْ بُغُو: الخرنشف خر الحديد

Çeviri yazı: temir boġu: el ḫarneşef ḫurr el ḥadīd

Çeviri: Demir artığı, demir pisliği.

K nüshası 20a/15:تَمِرْ بُغُو: الخرنشف

Çeviri yazı: temir boġu: el ḫarneşef

Çeviri: Demir artığı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

temir baş

V nüshası 12a/8, D nüshası 19a/9-10, K nüshası 20a/15-16: تَمِرْ بَاشْ: المقرعه المحددة الراس

Çeviri yazı: temir baş: el maḳraʿ el maḥduda er rās

Çeviri: Demir başlık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tüvme

V nüshası 12a/8-9, D nüshası 19a/10, K nüshası 20a/16: تُوما: الزر

Çeviri yazı: tüvme: ez zır

Çeviri: Düğme

Sözlükler: DLT: tügme "düğme" (Atalay, c.4, 1986, s. 667), tügmä "button" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tügme "düğme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 908); CC: tüvme "düğme" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 587), tüvme "knopf" (Grönbech, 1942, s. 261); Ter. T: tügme "düğme" (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: tügme "düğme" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tügme "düğme" (Eminoğlu, 2011, s. 294);

Tuh. Z: tüyme “düğme” (Atalay, 1945, s. 267), tüyme/dügme “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: tügme “button” (Golden, 2000, s. 299), tügme “düğme” (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: tüvmälä- “zapiąć na guziki” (Zajączkowski, 1958, s. 53), tüwmeleme- “düğmelemek” (Al-Turk, 2012, s. 269).

tümen

V nüshası 12a/9, D nüshası 19a/10-11, K nüshası 20b/1: تُمَنْ: البدرة

Çeviri yazı: tümen: el badara (?)

Çeviri: Tümen.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tümen “tümen tümen, pek çok” (Atalay, c.4, 1986, s. 670), tümän “much or many” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tümen “çok, çeşitli” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 909); CC: tümen “on bin” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 857), tümen “zehn tausend” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tuman “on bin” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tünle

V nüshası 12a/11, D nüshası 19a/11, K nüshası 20b/1: تُنْلاَ: الليل

Çeviri yazı: tünle: el leyl

Çeviri: Gece.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tünle “geceleyin” (Atalay, c.4, 1986, s. 670), tünlä “laylan” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tünle “geceleyin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 909); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tünle “geceleyin, geceleri” (Toparlı vd, 1999, s. 295); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: dünlä “noc, nocą” (Zajączkowski, 1958, s. 20), dünle “dünle, gece” (Al-Turk, 2012, s. 192).

teniz

V nüshası 12a/11, D nüshası 19a/12, K nüshası 20b/2: تَنِزْ: البَحر

Çeviri yazı: teniz: el baḥr

Çeviri: Deniz.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tenğiz “deniz” (Atalay, c. 4, 1986, s. 599), täŋiz “sea” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), teŋiz “deniz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 868); CC: teŋiz

“deniz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 570), teŋiz “meer” (Grönbech, 1942, s. 241); Ter. T: teŋiz “deniz” (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: teŋiz “deniz” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: tengiz “deniz” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: yok; Tuh. Z: tengiz “deniz” (Atalay, 1945, s. 255), teŋiz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: dengiz “sea” (Golden, 2000, s. 142), dėŋiz “deniz” (Güner, 2017, s. 51); Bül. Müş: däŋiz/daniz “morze” (Zajączkowski, 1958, s. 19), dengiz “deniz” (Al-Turk, 2012, s. 81).

tünlük

V nüshası 12a/11, D nüshası 19a/12, K nüshası 20b/2: تُنْلُكْ: دور القَاعَة

Çeviri yazı: tünlük: devr el ḳā‘

Çeviri: Pencere.

Sözlükler: DLT: tünglük “pencere, ocak, baca gibi evdeki delikler” (Atalay, c.4, 1986, s. 671), tüŋlük “smokehole or window” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), tüŋlük “baca deliği, dünlük (tepe penceresi)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 909); CC: tüŋlik “çadırın tepesindeki duman çıkacak yerde bulunan keçe parçası” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 857), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tünlük “gecelik, gece için” (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: tünglük “pencere, kafes” (Atalay, 1945, s. 266), tüŋlük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: tünglük “felt of its top” (Golden, 2000, s. 251), tüŋlik “çadırın tepesinde bulunan duman çıkacak yerde bulunan keçe parçası” (Güner, 2017, s. 125); Bül. Müş: yok.

tün

V nüshası 12a/12, D nüshası 19a/12, K nüshası 20b/2-3: تُنْ: امس

Çeviri yazı:tün: ems

Çeviri: Dün.

Sözlükler: DLT: tün “gece” (Atalay, c.4, 1986, s. 339), tün “night” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 670), tün/tü̃n “gece” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 909); CC: tün “gece” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 586), tün “nacht” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: tün “gece” (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: yok; Kav. K: tün “gece” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: tün “gece” (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: tün “gece, akşam” (Atalay, 1945, s. 266), tünle “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 220); King Dic: dün “night time” (Golden, 2000, s. 132), dün “bugünden bir önceki gün, dün” (Güner, 2017, s. 53);

Bül. Müş: tün “wczoraj (nocą)” (Zajączkowski, 1958, s. 53), tün “dün” (Al-Turk, 2012, s. 188).

tın

V nüshası 12a/12, D nüshası 19a/12-13, K nüshası 20b/3: تِنْ: الرُّح

Çeviri yazı: tın: er ruḥ

Çeviri: Ruh.

Sözlükler: DLT: tın “ruh, nefes” (Atalay, c.4, 1986, s. 616), tīn “spirit breath” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 190), tīn/tın “nefes, ruh” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 877); CC: tın “can, ruh” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 840), tyn “geist, seele” (Grönbech, 1942, s. 262); Ter. T: tın- “dinlenmek, istirahat etmek” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tın “nefes” (Eminoğlu, 2011, s. 287); Tuh. Z: tın “nefes, soluk” (Atalay, 1945, s. 257), ṭın “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: tın “soul, psyche, spirit, breath” (Golden, 2000, 10), tın “ruh, can” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: yok.

teŋri

V nüshası 12a/13, D nüshası 12a/13, K nüshası 20b/3: تنري: بالنون الخيشومية الله

Çeviri yazı: teŋri: bi’n nūn el ḫayşūmiyye Āllah

Çeviri: Nazal n sesi ile Allah.

Sözlükler: DLT: tengri “tanrı” (Atalay, c.4, 1986, s. 600), täŋri “god” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), teŋri “yücve ve aziz olan Allah, Tanrı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 868); CC: teŋri “tanrı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 835), teŋri/teŋeri “gott” (Grönbech, 1942, s. 241); Ter. T: teŋri “tanrı, Allah” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: teŋri “tanrı” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: taŋrı “tanrı” (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: tangrı “tanrı” (Atalay, 1945, s. 251), teŋri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: tanġrı “god” (Golden, 2000, s. 198), taŋrı “Tanrı, Allah” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: tängri/tänri “bóg” (Zajączkowski, 1958, s. 51), tengri “Allah, tanrı” (Al-Turk, 2012, s. 47).

ten

V nüshası 12a/12: تَنْ: الجسم

Çeviri yazı: ten: el cism

Çeviri: Cisim, ten, madde.

D nüshası: Yok.

K nüshası 20b/4: تَنْ: الجسم

Çeviri yazı: ten: el cism

Çeviri: Cisim, ten, madde.

Sözlükler: DLT: ten “vücut” (Atalay, c. 4, 1986, s. 598), täŋ “equal, like” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), ten “vücut” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 868); CC: ten “cilt, deri, ten; vücut, beden” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 833), ten “fleisch” (Grönbech, 1942, s. 240); Ter. T: yok; Dur. M: ten “ten” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: tenlig “tenli, gövdeli, ciltli” (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: ten “ten, deri” (Atalay, 1945, s. 255), ten “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tüvür

V nüshası 12a/14, D nüshası 12a/14, K nüshası 20b/4: تُوْ ورْ: ص در المجلس

Çeviri yazı: tüvür: ṣadr el meclis

Çeviri: Evin baş köşesi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tövmek

V nüshası 12a/14: تُوْمَك:المكمده

Çeviri yazı: tövmek: el mukmede

Çeviri: Dövecek.

D nüshası 19a/14: تومَك:المكمده

Çeviri yazı: tevmek: el mukmede

Çeviri: Dövecek.

K nüshası 20b/5: تَوْمَكْ:المكمده

Çeviri yazı: tevmek: el mukmede

Çeviri: Dövecek.

Sözlükler: DLT: tög- "döğmek, dövmek, inceltmek" (Atalay, c.3, 1986, s. 184), tög- "crush" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 197), tög- "(tuz vb. şeyleri) dövmek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 895); CC: tövgüç "havan, havan tokmağı, havaneli" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 581), tövgüĉ "mörsel und stössel" (Grönbech, 1942, s. 252); Ter. T: dög- "dövmek" (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: dögüç "havan" (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: yok; Kit. E: tög- "dövmek, parçalamak, ezmek, inceltmek" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: tög- "döğmek" (Atalay, 1945, s. 262), töydi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 119); King Dic: tögil "ceush, grind, pound, pulverize" (Golden, 2000, s. 67), tög- "dövmek, ezmek" (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: yok.

tügü

V nüshası 12a/14, D nüshası 19a/14: تُوكُو: الدخن المقشور

Çeviri yazı: tügü: ed daḫḫan el maḳşūr

Çeviri: Soyulmuş darı.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: tögi "darının kabuğu çıkarıldıktan sonra kalan özü Oğuzca" (Atalay, c.3, 1986, s. 229), tügi "millet seeds" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tügi "Oğuz lehçesinde ak darının kepeği alındıktan sonra esas kısmı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 907); CC: tüv "darı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 859), tüvi/tü "kern" (Grönbech, 1942, s. 261); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tügü "peeled millet" (Golden, 2000, s. 256), tügü "kabuğu soyulmuş darı, ince bulgur" (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: yok.

tölekün/tülekün

V nüshası 12a/15, D nüshası 19a/15, K nüshası 20b/5: تُوْلَكُنْ: الحداة

Çeviri yazı: tölekün/tülekün: el ḥidā

Çeviri: Çaylak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tüvün

V nüshası 12a/15: تُوُنْ: العاقر وَ فِي الَّتِي لامتلد

Çeviri yazı: tüvün: el ʻāḳir ve fī elletī lā mutelled

Çeviri: Kısır ve bu hastalığa yakalanmış kimse.

D nüshası 19a/15: تُوُنْ: العَاقر وَيقال اَصلَقْ للعاقر المسكن و هي التي لامتلد

Çeviri yazı: tüvün: el ʻāḳir ve yuḳāl aṣalaḳ lil ʻāḳir el meskun ve hiye elletī lā mutelled

Çeviri: Kısır ve bu hastalağa yakalanmış kimseye asalak denir.

K nüshası 20b/5: تَوُنْ: العاقر وَ فِي الَّتِي لامتلد

Çeviri yazı: tevün: el ʻāḳir ve fī elletī lā mutelled

Çeviri: Kısır ve bu hastalığa yakalanmış kimse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tüvün "kısır kadın" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 859), tüvün "gelt, unfruchtbar" (Grönbech, 1942, s. 261); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tiyek aṭ

V nüshası 12a/17: تِيَكْ اَطْ: تَقَّدمَة المهر

Çeviri yazı: tiyek aṭ: taḳḳaddeme el mehr

Çeviri: Tay.

D nüshası 19b/1: تِيَكْ : المهر

Çeviri yazı: tiyek: el mehr

Çeviri: Tay.

K nüshası 20b/6: تِيَكْ أَطْ: تقدمة المهر

Çeviri yazı: tiyek aṭ: taḳḳaddeme el mehr

Çeviri: Tay.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tek "tiyek"-tevek "tiyek" (Atalay, 1945, s. 254/256), tewek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

teyirmen

V nüshası 12a/17, D nüshası 19b/1-2, K nüshası 20b/6-7: تَيِرْمَنْ: الطَّاحونَه

Çeviri yazı: teyirmen: eṭ tāḥūn

Çeviri: Deyirmen.

Sözlükler: DLT: tegirmen "değirmen, değirmen taşı" (Atalay, c.4, 1986, s. 594), tägirmän "mill" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), tegirmen "değirmen" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 866); CC: tėgirmen "değirmen" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 569), tegirmen "mühle" (Grönbech, 1942, s. 238); Ter. T: teyirmen "değirmen" (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: tegirmen "değirmen" (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: tegirmen "değirmen" (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: yok; King Dic: tegirmen "mill" (Golden, 2000, s. 147), tėgirmen "değirmen" (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: yok.

teyirme yüzli

V nüshası 12a/17-18, D nüshası 19b/2, K nüshası 20b/7: تَيِرْمَا يُزْلِيُ: المَدور الوجه

Çeviri yazı: teyirme yüzlü: el mudavvar el vech

Çeviri: Yuvarlak yüzlü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

teyme

V nüshası 12a/18, D nüshası 19b/2, K nüshası 20b/7: تَيْمَ: كل

Çeviri yazı: teyme: kull

Çeviri: Değme, hepsi.

Sözlükler: DLT: tegme "değme, her, her bir, türlü türlü" (Atalay, c.4, 1986, s. 594), tägmä "every" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 183), tegme "her biri, her türlü, her" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 866); CC: tėgme "her, herhangi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 569), tegme "jeder" (Grönbech, 1942, s. 239); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tegme "her, her biri" (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: dägmä "każdy" (Zajączkowski, 1958, s. 19), degme "her" (Al-Turk, 2012, s. 219).

ci

V nüshası 12a/19: جي: الرخم

Çeviri yazı: ci: er raḫm

Çeviri: Akbaba, kartal.

D nüshası 19b/3: جي: الرخم المهمن

Çeviri yazı: ci: er raḫm el muhmen

Çeviri: Akbaba, kartal.

K nüshası 20b/9: جيِ: الرخم

Çeviri yazı: ci: er raḫm

Çeviri: Akbaba, kartal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çiaṭ/ ciaṭ

V nüshası 12a/20, D nüshası 19b/3, K nüshası 20b/9: جِاَطْ: الجُبْنْ

Çeviri yazı: çiaṭ/ ciaṭ: el cubn

Çeviri: Peynir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çıbıḳ

V nüshası 12a/20, D nüshası 19b/4, K nüshası 20b/10: جِبِقْ: القَضِيب

Çeviri yazı: çıbıḳ: el ḳażīb

Çeviri: Çubuk.

Sözlükler: DLT: çıbıḳ "her ince ve yumuşak dal, bu kelime çıbıḳ sözünden kısaltılmıştır" (Atalay, c.3, 1986, s. 318), ĉipiq "freahly-cut branch" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 92), çıbık "dalların taze çubuğu, ince dal, değnek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 620); CC: çıbuk "değnek, dal, çubuk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 682), ĉybuq/ĉybux "zweig, reis" (Grönbech, 1942, s. 78); Ter. T: çıbuḳ "dal" (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çapaḳ

V nüshası 12a/20-21, D nüshası 19b/4, K nüshası 20b/10: جَبَقْ: رَمَص العين

Çeviri yazı: çapaḳ: ramaṣ el ʻayn

Çeviri: Gözdeki çapak.

Sözlükler: DLT: çalpak "kir, pislik" (Atalay, c.4, 1985, s. 133), čalpaq "dirty, filthy mixed" (Dankoff- Kelly, 1985, s. 85), çalpak "pislik ve kir" (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 613); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şapaklı "çapaklı" (Atalay, 1945, s. 246), şapaḳlı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 40); King Dic: ĉapaq "mucus from eye" (Golden, 2000, s. 215), çapaḳ "çapak" (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

çöprek

V nüshası 12a/21, D nüshası 19b/5, K nüshası 20b/10-11: جُبْرَكْ: الثوب

Çeviri yazı: çöprek: es̱ s̱evb

Çeviri: Elbise.

Sözlükler: DLT: çupra "eski elbise" (Atalay, c.4, 1986, s. 161), ĉöprä "shaby" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 95), çöpre "eski elbise" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 629); CC: çüprek "bebek kundağı, kundak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 687), ĉüprek "windeln" (Grönbech, 1942, s. 77); Ter. T: çöprek "elbise" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: şüprek "yırtık bez parçası" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: çüprek "bez parçası"

(Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: şüprek “yıpranmış, eski” (Atalay, 1945, s. 249), şüprek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çubur/çupur/çübür/çüpür

V nüshası 12a/22, D nüshası 19b/5-6, K nüshası 20b/12: جُبُرْ: القشّ

Çeviri yazı: çubur/çupur: el ḳaşş

Çeviri: Kabuk, pislik.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çübür “keçi kılı” (Atalay, c.4, 1985, s. 162), čöpür “goat’s hair” (Dankoff-Kelly, 1985, s. 95), çöpür “keçi kılı” (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 629); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çapar

V nüshası 12a/22, D nüshası 19b/6, K nüshası 20b/12-13: جَبَرْ: الاعمش يقال جَبَرْ كُزلو اي ذو عين عمشاء

Çeviri yazı: çapar: el ā‘miş yuḳāl çapar közlü ẕū ‘ayn ‘amişā’

Çeviri: Çapak, çapak gözlü için çapar közlü denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çibin

V nüshası 12a/23, D nüshası 19b/7, K nüshası 20b/13: جِبِنْ: الذُباب

Çeviri yazı: çibin: ez ẕubāb

Çeviri: Sinek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: çibin “sinek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), ĉibin “fliege” (Grönbech, 1942, 75); Ter. T: çibin “sinek” (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: şibin “sinek” (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: cibin “sinek” (Eminoğlu, 2011, s. 189); Tuh. Z: şibin “kara sinek” (Atalay, 1945, s. 248), şibinlik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 158); King Dic: ĉibin “gnats; mosquitoes” (Golden, 2000, s. 175), çibin “sivrisinek” (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: ĉibin “mucha” (Zajączkowski, 1958, s. 17), çibin “cibin, karasinek” (Al-Turk, 2012, s. 161).

çabuṭ

V nüshası 12a/23, D nüshası 19b/7, K nüshası 20b/13: جَبُطْ: بالهُدمَة

Çeviri yazı: çabuṭ: bil hudme

Çeviri: Çaput.

Sözlükler: DLT: çapġut "çaput, şilte" (Atalay, c.4, 1986, s. 135), ĉapγut "mattress" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 87), çapgut "kıtık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 615); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çapçıḳ

V nüshası 12a/23, D nüshası 19b/7, K nüshası 20b/14: جَبْجقْ: العصفر

Çeviri yazı: çapçıḳ: el ʻaṣfur

Çeviri: Serçe.

Sözlükler: DLT: çançarga "serçe kuşu" (Atalay, c.4, 1986, s. 135), čıpčır$_γ$a "sparrow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 92), çıpçırga "serçe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 624); CC: çıpçık "kuş, serçe" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 457), ĉypĉyq "sagel" (Grönbech, 1942, s. 78); Ter. T: çıpçık "serçe" (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: şıpşık "serçe" (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: çıfçak "serçe" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: şıpşık "serçe" (Atalay, 1945, 247), şıpşıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉypĉaq "wróbel" (Zajączkowski, 1958, s. 18), çıpçaḳ "serçe" (Al-Turk, 2012, s. 169).

çıban

V nüshası 12a/23, D nüshası 19b/8, K nüshası 20b/15: جِبانْ: الدمل

Çeviri yazı: çıban: er demmel

Çeviri: Çıban.

Sözlükler: DLT: çıpkan "innap, vücutta çıkan kırmızılık" (Atalay, c.4, 1986, s. 150), ĉibiqan "jujube, oil" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 91), çıbıkan "hünnap, çıban" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 620); CC: yok; Ter. T: çıban "çıban" (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şiban "çıban" (Atalay, 1945, s.

247), şiben “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: ĉıban “abscess” (Golden, 2000, s. 273), çıban “apde, çıban” (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: ĉyban “wrzód, czyrak” (Zajączkowski, 1958, s. 18), çıban “çıban” (Al-Turk, 2012, s. 150).

çepni

V nüshası 12b/1, D nüshası 19b/8, K nüshası 20b/14: جَبْنِي: قَبيله من التُرك

Çeviri yazı: çepni: ḳabīle min et turk

Çeviri: Türklerden bir kabile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çöp

V nüshası 12b/2, D nüshası 19b/9, K nüshası 20b/15: جُبْ: قَش

Çeviri yazı: çöp: ḳaşş

Çeviri: Çöp.

Sözlükler: DLT: çöp “şarabın tortusu, her şeyin çöküntüsü bu sözden alınarak değersiz kimselere çöp çep kişiler denir” (Atalay, c.4, 1986, s. 158), ĉō̈p “dregs, sediment” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 95), çöp “bir şeyin çöpü ve usaresi; üzüm vb. şeylerin posası şarap, yağ vb. şeylerin dibe çöken kısmı, tortu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 628); CC: çöp “kırıntı, ekmek ufağı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 686), ĉöp “verstärkende” (Grönbech, 1942, s. 76); Ter. T: yok; Dur. M: şöp “çöp” (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: yok; Kit. E: çöp “çöp, çalı çırpı” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: şöp “çöp” (Atalay, 1945, s. 248), çöp “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 142); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çepiş

V nüshası 12b/2, D nüshası 19b/9, K nüshası 20b/16: جَبِشْ: وَلدُ المعزي

Çeviri yazı: çepiş: veled el miʻza

Çeviri: Keçi yavrusu.

Sözlükler: DLT: çepiş “çepiş, altı aylık keçi yavrusu” (Atalay, c.4, 1986, s. 141), ĉäpiŝ “six-month old goat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 90), çepiş “altı aylık keçi yavrusu”

(Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 619); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çat

V nüshası 12b/4, D nüshası 19b/10, K nüshası 20b/16-21a/1: جَتْ: الدّرز

Çeviri yazı: çat: ed derz

Çeviri: Derz.

Sözlükler: DLT: çat "kuyu" (Atalay, c.3, 1986, s. 146), ĉat "well" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 88), çat "kuyu" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 617); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çatır

V nüshası 12b/6-7, D nüshası 19b/14, K nüshası 21a/4: جَتِرْ: الظلالة

Çeviri yazı: çatır: eẓ ẓullāle

Çeviri: Çadır.

Sözlükler: DLT: çatır "çadır" (Atalay, c.4, 1986, s. 137), ĉātir "tent" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 88), çātır "çadır" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 617); CC: çatır "çadır" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 456), ĉatyr "zelt" (Grönbech, 1942, s. 74); Ter. T: yok; Dur. M: çādır "çadır" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: çāder "çadır, kadınların başlarına büründükleri örtü" (Eminoğlu, 2011, s. 189); Tuh. Z: çatır "çadır" (Atalay, 1945, s. 161), çaṭır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 45); King Dic: ĉatır "umbrella, tent" (Golden, 2000, s. 203), çatır "koruyucu şey, örtü" (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

çatan

V nüshası 12b/7, D nüshası 19b/14, K nüshası 21a/5: جَتَنْ: القفه و السله

Çeviri yazı: çatan: el ḳafa ve's sele

Çeviri: Sele.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: çeten “pamuk sepeti” (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şatan “?” (Atalay, 1945, s. 246)[45], şatan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111)[46]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çetük

V nüshası 12b/7, D nüshası 19b/15, K nüshası 21a/5: جَتُكْ: القط

Çeviri yazı: çetük: el ḳıṭṭ

Çeviri: Kedi yavrusu.

Sözlükler: DLT: çetük “kedi” (Atalay, c.4, 1986, s. 143), ĉätük “she-cat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 90), çetük “Oğuzcada kedi, dişi kedi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 620); CC: yok; Ter. T: çetük “erkek kedi” (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: çetik “kedi” (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: çetük “kedi” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: çetük “kedi” (Eminoğlu, 2011, s. 191); Tuh. Z: çetük “kedi” (Atalay, 1945, s. 161), çetük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: ĉetük “cat” (Golden, 2000, s. 171), çėtük “kedi” (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: ĉetük “kot” (Zajączkowski, 1958, s. 17), çetük “çetük, kedi” (Al-Turk, 2012, s. 156).

çiçek

V nüshası 12b/9, D nüshası 19b/15, K nüshası 21a/6: جِجَك: الزَهْر

Çeviri yazı: çiçek: ez zehr

Çeviri: Çiçek.

Sözlükler: DLT: çeçek “çiçek, ağaç çitiği, ot çiçeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 139), ĉeĉäk “flower, blossom (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 89), çeçek “ağaç çiçeği ve çiçek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 617); CC: çiçek “çiçek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), ĉiĉek “blume” (Grönbech, 1942, s. 75); Ter. T: çiçek “çiçek” (Toparlı vd, 2000, s.

[45] Sözcüğün Arapça karşılığı olarak “kıvılcım, şer” anlamına gelen شرار (21a/4) sözcüğü verilmiştir.
[46] Al-Turk’un vermiş olduğu dipnotta yer alan bilgiye göre sözcük Arap sözlüklerinde “sütten kestirilen deve” anlamıyla yer almaktadır (Al-Turk, 2006, s. 111).

101); Dur. M: çiçek "çiçek" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: çiçek "çiçek" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: çiçek(g) "çiçek" (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: çiçek "çiçek" (Atalay, 1945, s. 162), çiçek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 101); King Dic: ĉiĉek "rose" (Golden, 2000, s. 157), çėçek "çiçek" (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

cica

V nüshası 12b/9-10, D nüshası 19b/15-20a/1, K nüshası 21a/6-7: جِجَا: دعوة يدعو بها الولد امه الجيم الاولي مما له

Çeviri yazı: cica: da've yed'ū bihā el veled ummu el cim el evveli mimmā leh

Çeviri: Çocuğun annesine hitap şekli.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: çiçe "babanın kız kardeşi, hala" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeç

V nüshası 12b/10, D nüshası 20a/1, K nüshası 21a/7: جَاجْ: العُرمَة

Çeviri yazı: çeç: el 'urme

Çeviri: Temizlenmiş buğday.

<u>Sözlükler:</u> DLT: seyş "ödenek" (Atalay, c.4, 1985, s. 509), sēš "surety for a debt" (Dankoff-Kelly, 1985, s. 159), sėş "teminat" (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 815); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeçe parmaḳ

V nüshası 12b/10, D nüshası 20a/2, K nüshası 21a/7-8: جَجَا بَرْمَقْ: الخنصِر و بالقبجَاقي جِجَلَقْ

Çeviri yazı: çeçe parmaḳ: el ḫanṣır ve bil ḳıbcāḳī çıçalaḳ

Çeviri: Serçe parmak, Kıpçakça çıçalak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeri

V nüshası 12b/13, D nüshası 20a/3, K nüshası 21a/10: جَرِي: العَسْكر و يُقال جَرِك

Çeviri yazı: çeri: el ‘asker ve yuḳāl çeri

Çeviri: Asker aynı zamanda çerig de denir.

Sözlükler: DLT: çeriğ “asker, asker dizisi, ordu” (Atalay, c.4, 1986, s. 142), ĉärig “battle-line” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 90), çerig “Oğuzcada bir şeyin karşı tarafı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 619); CC: çėri “ordu, asker” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 682), ĉeri/ĉejri “heer” (Grönbech, 1942, s. 74); Ter. T: yok; Dur. M: şeri “ordu, asker” (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: çerig “çeri, asker, ordu” (Eminoğlu, 2011, s. 190); Tuh. Z: şerü “asker, çeri” (Atalay, 1945, s. 246), şerü “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 69); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉäri “wojsko” (Zajączkowski, 1958, s. 17), çeri “ordu, asker” (Al-Turk, 2012, s. 105).

çörek

V nüshası 12b/13, D nüshası 20a/4, K nüshası 21a/10: جُركْ: القرص

Çeviri yazı: çörek: el ḳarṣ

Çeviri: Çörek.

Sözlükler: DLT: çörek “çörek” (Atalay, c.4, 1986, s. 159), ĉöräk “flat bread” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 95), çörek “yuvarlak ekmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 629); CC: yok; Ter. T: çörek “çörek” (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şörek “çörek” (Atalay, 1945, s. 248), şörek/çörek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉöräk oty “czarnuszka, kąkol” (Zajączkowski, 1958, s. 17), çörekotı “çörek otu” (Al-Turk, 2012, s. 113).

çırlaḳ

V nüshası 12b/13-17: جِرْلَقْ: دويّ الماءِ يقال جِرْلَبْ للحال جِرْلَدِي جري بدوي و الرا اللمضارعه و البا في جِرْلَبْ للحال جِرْلَدِي جري بدوي و يقال للصبي اذا بكي نا جِرْلَرْ بُو نا اي شي جرلر بصوت و هو عبارة عن البكاء و بو بمعني هذا

Çeviri yazı: çırlaḳ: devī’ul mā’ yuḳāl çırlab lil ḥāl çırladı çeri bid devi ve’r rā lil mużār‘ia ve’l bā fī çırlab lil ḥāl çırladı cerī bid devi ve yuḳāl li’ṣ ṣabī iẕā beki çırladı bu ne çırlar ey şey bi’ṣ ṣavt ve huve ‘ibāre ‘ann el bekā’ ve bu bi ma‘na hezā

Çeviri: Suyun akışı, aynı zamanda çırlab da denir, ve ra muzari ve ba durum ifade eder çırladı ise, geçmiş zaman şekli çırlar ise gürültülü akış ve bu ise işareti gösterir. Ayrıca çocuğun ağlaması için bu ne çırlar ne denir anlamı ise, bu neden ağlar.

D nüshası 20a/4: جِرْلَقْ: دويّ الماءِ يقال جِرْلَبْ للحال جِرْلَدِي جري بدوي و الرا اللمضارعه و البا في جِرْلَبْ للحال جِرْلَدِي جري بدوي و يقال للصبي اذا بكي نا جِرْلَرْ بُو نا اي شي جرلر بصوت و هو عبارة عن البكاء و بو بمعني هذا

Çeviri yazı: çırlaḳ: devī'ul mā' yuḳāl çırlab lil ḥāl çırladı çeri bid devi ve'r rā lil mużār'ia ve'l bā fī çırlab lil ḥāl çırladı cerī bid devi ve yuḳāl li'ṣ ṣabī iẕā beki çırladı bu ne ey şey çırlar bi'ṣ ṣavt ve huve 'ibāre 'ann el bekā' ve bu bi ma'na hezā

Çeviri: Suyun akışı, aynı zamanda çırlab da denir, ve ra muzari ve ba durum ifade eder çırladı ise, geçmiş zaman şekli çırlar ise gürültülü akış ve bu ise işareti gösterir. Ayrıca çocuğun ağlaması için bu ne çırlar ne denir anlamı ise, bu neden ağlar.

K nüshası 21a/10-15: جِرْلَقْ: دويّ الماء يقال جِرْلَبْ اَقَرْ المعني يجري بجريرٍ اَقَرْ يجري المضي اَقْطِي و الرا للمضارع و البا في جِرْلَبْ للحل جِرْلَدِي جري بِدَوِي و يقال للصبي اذا بكي نا جرلر بو نا اي شي جرلر يصوت و هو عبارة عن البكا و بو بمعني هزا

Çeviri yazı: çırlaḳ: devī'ul mā' yuḳāl çırlab aḳar el ma'na yecrī bi cerīrīn aḳar yecrī el mażī aḳṭı el mużāri' ve el bā fī çırlab lil ḥal çırladı cerī bi devvī ve yuḳāl liş ṣabī iẕā beka ne çırlar bu ne ey şey çırlar yuṣavt ve huve 'ibāre 'ann el beka ve bu bi ma'na hezā

Çeviri: Suyun akışı, aynı zamanda çırlab da denir, ve ra muzari ve ba durum ifade eder çırladı ise, geçmiş zaman şekli çırlar ise gürültülü akış ve bu ise işareti gösterir. Ayrıca çocuğun ağlaması için bu ne çırlar ne denir anlamı ise, bu neden ağlar. Bunun yanına akmak fiilinin geçmiş zaman şekli ise aḳṭı şeklindedir.

Sözlükler: DLT: çarla- "ağlamak" (Atalay, c.3, 1986, 295), ĉarla- "cry (baby; elephant)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 87), çarla- "(çocuk) ağlaşmak; (fiil) bağırtmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 618); CC: çırlak "su, dere, çay" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 684), ĉyrlaq "grille" (Grönbech, 1942, s. 79); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çırlap akar "su sesi" (Atalay, 1945, s. 162), çırlap aḳar "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉarłaq "moły, strumień, strumyk" (Zajączkowski, 1958, s. 16), çarlaḳ "çay, dere" (Al-Turk, 2012, s. 86).

çırlaḳ

V nüshası 12b/17-18: جِرْلَقْ: الحدول الصغير و النورس

Çeviri yazı: çırlaḳ: el ḥadūl eş ṣaġīr ve’n nevrus

Çeviri: Küçük dere.

D nüshası: yok.

K nüshası 21a/16: جِرْلَقْ: الحدول الصغير و النورس

Çeviri yazı: çırlaḳ: el ḥadūl eş ṣaġīr ve’n nevrus

Çeviri: Küçük dere.

Sözlükler: Sözcük, daha önce çırlak maddesinde incelenmiştir.

çirkeme

V nüshası 12b/18-19: جِرْكَمَا: العَجين المَحْشو لحما المَقْلي بالدَهن و هو اسم للحلاوة المشكه

Çeviri yazı: çirkeme: el ‘acīn el maḥşū laḥmā el maḳlī bi’d dehn ve huve ism el ḥılāve el muşke

Çeviri: Kızartılmış ve içi doldurulmuş hamurdan yapılan börek.

D nüshası 20a/7-8: العَجين المَحْشو لحما المَقْلي بالدَهن و هو اسم للحلاوة المشكه :

Çeviri yazı: çirkeme: el ‘acīn el maḥşū laḥmā el maḳlī bi’d dehn ve huve ism el ḥılāve el muşke

Çeviri: Kızartılmış ve içi doldurulmuş hamurdan yapılan börek.

K nüshası 21a/16-21b/1: جِرْكَمَا: العجين المحشو لحما المقلي بالدهن و هو اسم للحلاوة المشبكه

Çeviri yazı: çirkeme: el ‘acīn el maḥşū laḥmā el maḳlī bi’d dehn ve huve ism el ḥılāve el muşebbeke

Çeviri: Kızartılmış ve içi doldurulmuş hamurdan yapılan börek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çerpi[47]

V nüshası 12b/19, D nüshası 20a/8, K nüshası 21b/1-2: جَرْبِي: طَرَف القضيب

Çeviri yazı: çerpi: ṭaraf el ḳażīb

Çeviri: Çalı çırpı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉirbi/ĉirpi "cienkie i suche gałęzie chrust" (Zajączkowski, 1958, s. 17), çirpi "çalı çırpı, ağaç kökü" (Al-Turk, 2012, s. 68).

çıra

V nüshası 12b/19-20: جرا: السراج و بالقبجاقي جِرَقْ و هي منقولة من الفارسيه يقولون في السراج جِرَاغْ بالغين

Çeviri yazı: çıra: es serāc ve bi'l ḳıbcāḳī çıraḳ ve hiye menḳūle min el fārisīyye yaḳūlūn fī es serāc çırağ bil ġayn

Çeviri: Çıra, Kıpçakça çırak Farsça asıllı sözcük aslen gayn ile çıraġ'tır.

D nüshası 20a/8-9: جرا: السراج و بالقبجاقي جِرَقْ و هي منقولة من الفارسيه يقولون في السراج جِرَاغْ بالغين

Çeviri yazı: çıra: es serāc ve bi'l ḳıbcāḳī çıraḳ ve hiye menḳūle min el fārisīyye yaḳūlūn fī es serāc çırağ bil ġayn

Çeviri: Çıra, Kıpçakça çırak Farsça asıllı sözcük aslen gayn çıraġ'tır.

K nüshası 21b/2-4: جرا: السراج و بالقبجاقي جِرَقْ و هي منقولة من الفارسيه يقولون في السراج جِرَاغْ بالغين

Çeviri yazı: çıra: es serāc ve bi'l ḳıbcāḳī çıraḳ ve hiye menḳūle min el fārisīyye yaḳūlūn fī es serāc çırağ bil ġayn

Çeviri: Çıra, Kıpçakça çırak Farsça asıllı sözcük aslen gayn ile çıraġ'tır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çıra "tuturak, çıra" (Atalay, 1945, s. 162), çıra "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: çırağ "lamp" (Golden, 2000, s. 281), çırağ "mum, çerağ" (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

---

[47] Sözcük "çırpı" sözcüğü ile ilişkili gibi durmaktadır. Tietze'nin sözlüğünde yer alan "çırpı" maddesi için şu açıklamalar verilmiştir: *çırpı: "dal kırpıntısı" (ekseriya çalı çırpı terkibinde)< çırp- II+ fiilden nomen instrumenti yapan –ı eki* (Tietze, 2002, s. 444).

çıralıḳ

V nüshası 12b/21: چِرَلِقْ: المناره

Çeviri yazı: çıralıḳ: el mināre

Çeviri: Şamdan, mumluk.

D nüshası 20a/10: جِرَلِقْ: المنارَه

Çeviri yazı: çıralıḳ: el mināre

Çeviri: Şamdan, mumluk.

K nüshası 21b/4: جِرَلِقْ: المنارَه

Çeviri yazı: çıralıḳ: el mināre

Çeviri: Şamdan, mumluk.

__**Sözlükler:**__ DLT: yok; CC: çıraklık "şamdan, mumluk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 457), ĉyraqlyq "leuchter" (Grönbech, 1942, s. 79); Ter. T: yok; Dur. M: şıraḳlıḳ "şamdan" (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çırlavuḳ

V nüshası 12b/21-22: جِرْلَوُق: نوعُ مِن الطَير يشبه حسه دَويّ الماءِ

Çeviri yazı: çırlavuḳ: nev' min eṭ ṭayr yuşebbih ḥıssu devīyyu'l mā'

Çeviri: Sesi suyun akışına benzeyen bir kuş türü.

D nüshası 20a/10-11: جِرْلَوُق: نوعُ مِن الطَير يشبه حسه دَويّ الماءِ

Çeviri yazı: çırlavuḳ: nev' min eṭ ṭayr yuşebbih ḥıssu devīyyu'l mā'

Çeviri: Sesi suyun akışına benzeyen bir kuş türü.

K nüshası 21b/4-5: جِرْلَوُق: نوعٌ مِن الطَير شبه حسه دويّ الماءِ

Çeviri yazı: çırlavuḳ: nev' min eṭ ṭayr yuşebbih ḥıssu devīyyu'l mā'

Çeviri: Sesi suyun akışına benzeyen bir kuş türü.

__**Sözlükler:**__ DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaruḳ

V nüshası 12b/22: جَرُقْ: جزا يتخز من الجلود يستعمل للثلج و يلبس علي الجوارب

Çeviri yazı: çaruḳ: cizā yetteḫiz min el calūd yasta‘mel liʼs̱ s̱ellec ‘ala el cavārib

Çeviri: Soğuktan korunmak için çorabın üzerine giyilen deri ayakkabı.

D nüshası 20a/11-12: جَرُقْ: جزا يتخز من الجلود يستعمل للثلج و يلبس علي الجوارب

Çeviri yazı: çaruḳ: cizā yetteḫiz min el calūd yasta‘mel liʼs̱ s̱ellec ‘ala el cavārib

Çeviri: Soğuktan korunmak için çorabın üzerine giyilen deri ayakkabı.

K nüshası 21b/5-6: جَرُقْ: جزاءٌ يتخز من الجلود يستعمل للثلج و يلبس علي الجوارب

Çeviri yazı: çaruḳ: cizā’un yetteḫiz min el calūd yasta‘mel liʼs̱ s̱ellec ‘ala el cavārib

Çeviri: Soğuktan korunmak için çorabın üzerine giyilen deri ayakkabı.

Sözlükler: DLT: çaruḳ “çarık” (Atalay, c.4, 1986, s. 137), ĉaruq “sandal” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 87), çaruk “çarık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 616); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çor

V nüshası 12b/23, D nüshası 20a/12, K nüshası 21b/6: جُرْ: الشقاء

Çeviri yazı: çor: eş şaḳā’

Çeviri: Cefa, eziyet, hastalık.

Sözlükler: DLT: çor uragut “avret yeri bitişik olan kadın” (Atalay, c.3, 1986, s. 21), ĉōr “with tight vagina (woman) dense (vegetation)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 95), çor uragut “ferci bitişik kadın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 627); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çorlu

V nüshası 12b/23, D nüshası 20a/12, K nüshası 21b/7: جُرْلُو: الشِقِي اي ذو شقاءِ

Çeviri yazı: çorlu: eş şaḳī ey ẕū şaḳā’

Çeviri: Hasta kimse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çara

V nüshası 12b/23, D nüshası 20a/12-13, K nüshası 21b/7: جَرِي: الحيله

Çeviri yazı: çara: el ḥīle

Çeviri: Bahane, özür, hile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şara “bahane, özür, çare” (Atalay, 1945, s. 246), şara “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çürük

V nüshası 13a/1, D nüshası 20a/13, K nüshası 21b/7: جُرُكْ: البَالي

Çeviri yazı: çürük: el bālī

Çeviri: Çürük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çėrek “çürük” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 682), ĉerek “faul, verfault” (Grönbech, 1942, s. 74); Ter. T: yok; Dur. M: şürük “çürük” (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: yok; Kit. E: çürü- “çürümek” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: şürük “çürük” (Atalay, 1945, s. 249), şürük “çürük” (Al-Turk, 2006, s. 187); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çörek

V nüshası 13a/1, D nüshası 20a/13, K nüshası 21b/8: جُرَكْ: البقَسِمَاط الصغير

Çeviri yazı: çörek: el baḳsimāṭ eş ṣaġīr

Çeviri: Küçük çörek, peksimet.

Sözlükler: Sözcük, daha önce çörek maddesinde incelenmiştir.

çerça

V nüshası 13a/1-2, D nüshası 20a/14, K nüshası 21b/8-9: جَرْجَا: الشلوي بالتتري

Çeviri yazı: çerça: eş şelvī bi' tatarī

Çeviri: Serçe.

Sözlükler: DLT: seçe "serçe kuşu (Oğuzca)" (Atalay, c.3, 1986, s. 502), säčä "sparrow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 158), seçe "Oğuzcada serçe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 812); CC: yok; Ter. T: serçe "serçe" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: serşe "serçe" (Toparlı, 2003, s. 105); Kav. K: yok; Kit. E: siçek "serçe, kırlangıç gibi bir kuş" (Eminoğlu, 2011, s. 272); Tuh. Z: şerşe "serçe" (Atalay, 1945, s. 246), serçe "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: serĉä "wróbel" (Zajączkowski, 1958, s. 45), serçe "serçe kuşu" (Al-Turk, 2012, s. 169).

çır

V nüshası 13a/2-3, D nüshası 20a/14-15, K nüshası 21b/9-10: جِرْ: الكعبا اذا كان ظهره زلك في لعب الصبيآن

Çeviri yazı: çır: el ka'bā izā kān ẕahir ẕalik fī la'b eṣ ṣıbyān

Çeviri: Çocukların oynadığı bir oyun.

Sözlükler: DLT: çır "elbise yırtılmaktan, yırtmaktan çıkan sesi bildirir" (Atalay, c.4, 1986, s. 150), ĉir "tearing clothing" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 93), çır "elbise vb. şeyleri yırtarken çıkan ses" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 624); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çirkin

V nüshası 13a/3, D nüshası 20a/15, K nüshası 21b/10: جِرْكِنْ: الوحش القبيح

Çeviri yazı: çirkin: el vaḥş el ḳabīḥ

Çeviri: Çirkin, vahşi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çirkin "çirkin" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), ĉirkin "hässlich" (Grönbech, 1942, s. 75); Ter. T: çirkin "çirkin" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: yok; Kav. K: çirkin "çirkin" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: çirkin

“çirkin” (Atalay, 1945, s. 162), çirkin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: ĉirkin “ugly” (Golden, 2000, s. 272), çirkin “çirkin” (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

çızuv

V nüshası 13a/5, D nüshası 20b/2: جِزُوْ: الخط

Çeviri yazı: çızuv: el ḫaṭṭ

Çeviri: Çizgi, hat.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çızmak “yazı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), çizmek “schrift” (Grönbech, 1942, s. 76); Ter. T: çız- “yazmak, çizmek” (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉüzüv kreska, linia, pismo” (Zajączkowski, 1958, s. 18), çüzüw “çizi, çizgi, hat, yazı” (Al-Turk, 2012, s. 108).

çise

V nüshası 13a/7, D nüshası 20b/3, K nüshası 21b/13-14: جِسَا: طل المطر يقال جسدي اي مطر طلا

Çeviri yazı: çise: ṭall el maṭar yuḳāl çisedi ey maṭar ṭallā

Çeviri: Yağmur çisemesi, yağmurun çisemesi için ise çisedi denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çise- “ince ince yağmak” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çüş

V nüshası 13a/9, D nüshası 20b/4, K nüshası 21b/15: جُشْ: كلمة يوقف بها الحِمار و البغل

Çeviri yazı: çüş: kelime yūḳaf bihā el ḥımār ve el bağıl

Çeviri: Eşek, katır gibi hayvanlar için kullanılan bir kelime.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaşuṭ

V nüshası 13a/9, D nüshası 20b/5, K nüshası 21b/15-16: جَشُطْ: الجاسوس و هو مترك من العربيَّه

Çeviri yazı: çaşuṭ: el cāsūs ve huve muterreke min el ‘arabiyye

Çeviri: Casus, sözcük Arapçadan Türkçeye geçmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaṣ

V nüshası 13a/11, D nüshası 20b/6, K nüshası 22a/1: جَصْ:اليَوْم القتم

Çeviri yazı: çaṣ: el yevm el ḳatm

Çeviri: Tozlu gün.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çıġan

V nüshası 13a/12, D nüshası 20b/7, K nüshası 22a/1: جِغَنْ: البخيل

Çeviri yazı: çıġan: el baḫīl

Çeviri: Cimri.

Sözlükler: DLT: çıġan/çıgay “fakir, yoksul” (Atalay, c.4, 1986, s. 145), ĉiγaγ “poor” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 91), çıġan/çıgay “Argu lehçesinde yoksul, fakir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 621); CC: yok; Ter. T: çıgay “yoksul, fakir” (Toparlı vd, 2000, s. 100); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ĉıġan “poor” (Golden, 2000, s. 118), çıġan “fakir, yoksul” (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

çoġan

V nüshası 13a/12: جُغَنْ: الاشنان

Çeviri yazı: çoġan: el āşnān

Çeviri: Çöven otu.

D nüshası 20b/7: جُغَنْ: الاشنان

Çeviri yazı: çoġan: el āşnān

Çeviri: Çöven otu.

K nüshası 22a/1-2:جُغَنْ: الاشنان

Çeviri yazı: çoġan: el āşnān

Çeviri: Çöven otu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaġa

V nüshası 13a/12-13:جَغَا: الفَرْخْ قبل التَريِيش و كل مولود صغير

Çeviri yazı: çaġa: el farḫ ḳabl et teryīş ve kull mevlud ṣaġīr

Çeviri: Tüyü çıkmamış yeni doğmuş yavru.

D nüshası 20b/7-8: جَغَا: الفَرْخْ قبل التَريِيش و كل مولود صغير

Çeviri yazı: çaġa: el farḫ ḳabl et teryīş ve kull mevlud ṣaġīr

Çeviri: Tüyü çıkmamış yeni doğmuş yavru.

K nüshası 22a/2: جَغَا: الفرخ قبل التَريِيش و كل مولود صغير

Çeviri yazı: çaġa: el farḫ ḳabl et teryīş ve kull mevlud ṣaġīr

Çeviri: Tüyü çıkmamış yeni doğmuş yavru.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çoġrat[48]

V nüshası 13a/13: جُغْرَطْ: اللبن الرايب

Çeviri yazı: çoġraṭ: el lebn er rayīb

Çeviri: Mayalanmış yoğurt.

D nüshası 20b/9-10: جُغْرَطْ: اللبن الرايب

48 Sözcüğün çoġra- fiili ile bağlantılı olduğu açıktır ancak sözcüğün sonundaki –t eki anlamlandırılamamıştır.

Çeviri yazı: çoġraṭ: el lebn er rayīb

Çeviri: Mayalanmış yoğurt.

K nüshası 22a/4-5: جُغْرَطْ: اللبن الرايب

Çeviri yazı: çoġraṭ: el lebn er rayīb

Çeviri: Mayalanmış yoğurt.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaġan

V nüshası 13a/15: جُغَنْ: البَازي و يقال فه طُغَنْ

Çeviri yazı: çoġan: el bāzī ve yuḳāl fihe ṭoġan

Çeviri: Doğan kuşu, toġan da denir.

D nüshası 20b/10: جُغَنْ: البَازِي و يقال فيه طُغَنْ

Çeviri yazı: çoġan: el bāzī ve yuḳāl fīhe ṭoġan

Çeviri: Doğan kuşu, toġan da denir.

K nüshası 22a/5: جُغَنْ: البَازي و يقال فه طُغَنْ

Çeviri yazı: çoġan: el bāzī ve yuḳāl fihe ṭoġan

Çeviri: Doğan kuşu, toġan da denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭoġan "doğan" (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: togan "doğan denen kuş" (Atalay, 1945, s. 260), ṭoġan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: toġan "crow, raven" (Golden, 2000, s. 228), toġan/ṭoġan "doğan kuşu" (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: ĉoγan "sokół (Zajączkowski, 1958, s. 17), çoġan "çağan, doğan kuşu" (Al-Turk, 2012, s. 167).

çıġanaḳ

V nüshası 13a/15: جِغَنَقْ: المرفق

Çeviri yazı: çıġanaḳ: el merfiḳ

Çeviri: Dirsek.

D nüshası 20b/10-11: جِغَنَقْ: المرفق و يقال درْسَك

Çeviri yazı: çıġanaḳ: el merfiḳ ve yuḳāl dirsek

Çeviri: Dirsek aynı zamanda dirsek de denir.

K nüshası 22a/5-6: جِغَنَقْ: المرفق

Çeviri yazı: çıġanaḳ: el merfiḳ ve yuḳāl dirsek

Çeviri: Dirsek aynı zamanda dirsek de denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çıganak "dirsek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 682), ĉyγanaq "ellenbogen" (Grönbech, 1942, s. 78); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: çaġanaḳ "dirsek" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: yok; Tuh. Z: çağanak "dirsek" (Atalay, 1945, s. 161), çaġanaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaġılṭılaḳ

V nüshası 13a/16: جَغِلْطِلَقْ: الكعال و هو الوصخ الذي يتلق با الكبش

Çeviri yazı: çaġılṭılaḳ: el ka'āl ve huve el vuṣuḥ elleẕī yatlaḳ bi el kebş

Çeviri: Koça yapışıp kalan pislik.

D nüshası 20b/11-12: جَغِلْطِلَقْ: الكعال و هو الوصخ الذي يتلق با الكبش

Çeviri yazı: çaġılṭılaḳ: el ka'āl ve huve el vuṣuḥ elleẕī yatlaḳ bi el kebş

Çeviri: Koça yapışıp kalan pislik.

K nüshası 22a/6-7: جَغِلْطِلَقْ: الكعال و هو الوصخ الذي يتلق با الكبش

Çeviri yazı: çaġılṭılaḳ: el ka'āl ve huve el vuṣuḥ elleẕī yatlaḳ bi el kebş

Çeviri: Koça yapışıp kalan pislik.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çıḳ

V nüshası 13a/17: جقْ و جِقْ: الندي

Çeviri yazı: çıḳ ve çıḳ: en nedī

Çeviri: Çiy tanesi.

D nüshası 20b/13: جقْ و جِقْ: الندي

Çeviri yazı: çıḳ ve çıḳ: en nedī

Çeviri: Çiy tanesi.

K nüshası 22a/8: جقْ و جَقْ: الندي

Çeviri yazı: çıḳ ve çaḳ: en nedī

Çeviri: Çiy tanesi.

Sözlükler: DLT: çi "toprakta yaşlık, yaş" (Atalay, c.3, 1986, s. 207), ĉi "moisture" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 90), çī "çiy, çiyli" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 624); CC: çig "şebnem, çiy" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 685), ĉyg/ĉyx "tau" (Grönbech, 1942, s. 79); Ter. T: yok; Dur. M: şıḳ "çiğ, şebnem" (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: çık "çiğ, çiğ tanesi" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ĉik "dew" (Golden, 2000, s. 200), çig "şebnem, çiy" (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: ĉyq "tosa (poranna)" (Zajączkowski, 1958, s. 18), çıḳ "çiğ, çiy, şebnem" (Al-Turk, 2012, s. 58).

çoḳ[49]

V nüshası 13a/17: جُقْ: الكثير

Çeviri yazı: çoḳ: el kes̱īr

Çeviri: Çok.

D nüshası 20b/13: جُقْ: الكثِير

Çeviri yazı: çoḳ: el kes̱īr

Çeviri: Çok.

K nüshası 22a/8: جُقْ: الكثير

Çeviri yazı: çoḳ: el kes̱īr

Çeviri: Çok.

[49] Clauson, çoḳ maddesinde vermiş olduğu "bad, useless" anlam ile miktar olan "çoḳ" sözcüğünün bağdaştıralamaycağını söyler (Clauson, 1972, s. 405).

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: şoḳ “çok” (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: çok “çok” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: çok “çok” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: şok “çok” (Atalay, 1945, s. 248), şoḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çoḳmar

V nüshası 13a/20, D nüshası 20b/14, K nüshası 22a/10: جُقْمَرْ: الدَبوس

Çeviri yazı: çoḳmar: ed debūs

Çeviri: Çomak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: çoẖmarlı “topuzlu, çomaklı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 685), ĉoxmarly “mit einer keuler versehen” (Grönbech, 1942, s. 75); Ter. T: çokmar “çomak” (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: çoḳmar “çomak” (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: çoḳmar “topuz” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: çokmar “sopa, topuz, kamçı” (Atalay, 1945, s. 162), çoḳmar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çıḳmar

V nüshası 13a/20, D nüshası 20b/15: جِقْمَرْ: البَخِيل

Çeviri yazı: çıḳmar: el baẖīl

Çeviri: Cimri, hasis.

K nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaḳmaḳ

V nüshası 13a/20, D nüshası 20b/15, K nüshası 22a/10-11: جَقْمَقْ: القَدَّاحه

Çeviri yazı: çaḳmaḳ: el ḳaddāḥ

Çeviri: Çakmak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çakmak “çakmak” (Atalay, c.4, 1986, s. 132), ĉaqmāq “firestick, igniting” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 87), çakmak “kendisiyle ateş yakılan çakmak

taşı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 612); CC: yok; Ter. T: çaḳmaḳ "çakmak" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: şaḳmaḳ "çakmak taşı" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: çaḳmaḳ "çakmak" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: çaḳmaḳ "çakmak, yakma aracı" (Eminoğlu, 2011, s. 190); Tuh. Z: çakmak "çakmak, erkek adı" (Atalay, 1945, s. 161), çaḳmaḳa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 226); King Dic: ĉaqmaq "fire-steel" (Golden, 2000, s. 147), çaḳmaḳ "tutuşturma aleti, çakmak" (Güner, 2017, s. 47); Bül. Müş: yok.

çuḳur

V nüshası 13a/20-21, D nüshası 20b/15, K nüshası 22a/11: جُقُرْ: الحُفرَة

Çeviri yazı: çuḳur: el ḥufra

Çeviri: Çukur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çugur "çukur" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 460), ĉuγur "graben" (Grönbech, 1942, s. 77); Ter. T: yok; Dur. M: şuḳur "çukur" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: yok; Kit. E: çuḳur "çukur" (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: çukur "çukur" (Atalay, 1945, s. 163); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çaḳır közlü

V nüshası 13a/21, D nüshası 20b/15-21a/1, K nüshası 22a/11: جَقِرْ كُزْلُو: اي ذو عَيْنٍ ذَرَقا

Çeviri yazı: çaḳır közlü: ey ẕu ʻaynen ẕarkā

Çeviri: Mavi gözlü.

Sözlükler: DLT: çakır "çakır, gök gözlü, çakır gözlü" (Atalay, c.4, 1986, s. 131), ĉaqir "blue (eyed)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 87), çakır "mavi, gök gözlü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 612); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çaḳır "çakır, alaca, renk, gök gözlü" (Eminoğlu, 2011, s. 189); Tuh. Z: şakır köz "çakır köz" (Atalay, 1945, s. 245), şaḳır köz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: ĉaqır quŝ "falcon" (Golden, 2000, s. 227), çaḳır ḳuş "doğan ile atmaca arası yırtıcı bir av kuşu" (Güner, 2017, s. 47); Bül. Müş: yok.

çıḳrıḳ

V nüshası 13a/22-23, D nüshası 21a/2-3, K nüshası 22a/13-14: جِقْرِقْ: الدُولاب الذي يُغْزَلْ عليه الغزل

Çeviri yazı: çıḳrıḳ: ed dolab elleẕī yuġzal ʻaleyhi el ġazel

Çeviri: Dolabın çıkrığı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çıgrıgçı "çarkçı, bileyici" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 457), ĉyγryqĉy "drechsler" (Grönbech, 1942, s. 78); Ter. T: yok; Dur. M: şıḳrıḳ "çıkrık" (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şıkrak "dolap" (Atalay, 1945, s. 247), şıḳraḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeke

V nüshası 13b/1-2, D nüshası 21a/4, K nüshası 22a/15-16: جَكَا: النُقْطه الخط

Çeviri yazı: çeke: en noḳṭa el ḫaṭ

Çeviri: Hattın üzerindeki çizgi.

Sözlükler: DLT: çekin- "kendisi için kitaba nokta koymak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 140), ĉäk "point with diacritics (book)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 89), çek- "yazıya noktalar koymak, noktalamak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 618); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çeken "nokta, hareke, süs" (Eminoğlu, 2011, s. 190); Tuh. Z: çege "boyunun iki yanında bulunan damarlar" (Atalay, 1945, s. 161), çeke "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeküç

V nüshası 13b/2, D nüshası 21a/4, K nüshası 22a/16: جَكُجْ: المَطرقه

Çeviri yazı: çeküç: el maṭraḳa

Çeviri: Çeküç.

Sözlükler: DLT: çekük "çekiç, Oğuzca" (Atalay, c. 4, 1986, s. 140), ĉäkäk "hammer" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 89), çekük "Oğuzcada çekiç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 619); CC: çakuç "çekiç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 455), ĉaquĉ "hammer, vorhammer" (Grönbech, 1942, s. 73); Ter. T: çeküç "çekiç" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: çeküç "çekiç" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: çeküç "çekiç" (Eminoğlu, 2011, s. 190); Tuh. Z: çeküş "çekiç" (Atalay, 1945, s. 161), çeküş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: ĉeküĉ "hammer" (Golden, 2000, s. 283), çeküç "çekiç" (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

çekirdek

V nüshası 13b/2-3: جَكُرْدَكْ: النَواة و اللُب نحو لب البطيخ و البقطين و نواة اللوز و الجوز و غير هما

Çeviri yazı: çekürdek: an nevā ve’l lubb naḥv lubb el baṭṭīẖ ve’l baḳṭın ve neva el levz ve’l cvz ve ġayrihumā

Çeviri: Çekirdek, öz, kavun gibi meyvelerin çekirdeği.

D nüshası 21a/4-5: جَكُرْدَكْ: النَواة و اللُب نحو لب البطيخ و البقطين و نواة اللوز و الجوز و غير هما

Çeviri yazı: çekürdek: an nevā ve’l lubb naḥv lubb el baṭṭīẖ ve’l baḳṭın ve neva el levz ve’l cvz ve ġayrihumā

Çeviri: Çekirdek, öz, kavun gibi meyvelerin çekirdeği.

K nüshası 22a/16-22b/1: جَكُرْدَكْ: النواة و اللب نحو لب البطيخ و البقطين و نواة اللوز و الجوز و غير هما

Çeviri yazı: çekürdek: an nevā ve’l lubb naḥv lubb el baṭṭīẖ ve’l baḳṭın ve neva el levz ve’l cavz ve ġayrihumā

Çeviri: Çekirdek, öz, kavun gibi meyvelerin çekirdeği.

Sözlükler: DLT: şekirtük “fıstık” (Atalay, c.4, 1986, s. 557), šäkirtük “pistachio” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 173), şekirtük “fıstık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 840); CC: yok; Ter. T: çirdek “her şeyin çekirdeği” (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: şekirdek “çekirdek” (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çekirdek “çekirdek” (Atalay, 1945, s. 161), çekirdek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çük

V nüshası 13b/3-4, D nüshası 21a/6, K nüshası 22b/2: جُكْ: الزكر مقابل الفرج

Çeviri yazı: çük: ez zakar muḳabil el farac

Çeviri: Erkeklik organı dişilik organının mukabili.

Sözlükler: DLT: çübek “çocuk çükü” (Atalay, c.4, 1986, s. 162), ĉüpäk “penis (baby)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 97), çübek “çocuğun çükü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 630); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: şük “erkeklik organı” (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çik

V nüshası 13b/4-6: جِكْ: النى يقال جِكَتْ اي اللحم النى و يقال للرحل الغمر جِكْ جَكَلَنْدِي تعسرير الجرح اي طال يروه

Çeviri yazı: çik: en nī yuḳāl çik et ey el laḥm en nī ve yuḳāl lil raḥl el ġamar çik çekelendi ta‘serīr el caraḥ ey ṭāl yerveh

Çeviri: Çiğ, aynı zamanda çiğ et denir ve bir yaranın uzun sürede kapandığı ifade etmek için çik çekelendi denir.

D nüshası 21a/6-8: جِكْ: النى يقال له جِكَتْ اي اللحم النى و يقال للرحل الغمر جِكْ جَكَلَنْدِي تعسرير الجرح اي طال يروه

Çeviri yazı: çik: en nī yuḳāl lehu çik et ey el laḥm en nī ve yuḳāl lil raḥl el ġamar çik çekelendi ta‘serīr el caraḥ ey ṭāl yerveh

Çeviri: Çiğ, aynı zamanda çiğ et denir ve bir yaranın uzun sürede kapandığı ifade etmek için çik çekelendi denir.

K nüshası 22b/2-3: جِكْ: النى يقال جِكَتْ اي اللحم النى و يقال للرحل الغمر جِكْ جَكَلَنْدِي تعسريرء الجرح اي طال يرؤه

Çeviri yazı: çik: en nī yuḳāl lehu çik et ey el laḥm en nī ve yuḳāl lil raḥl el ġamar çik çekelendi ta‘serīr el caraḥ ey ṭāl yerveh

Çeviri: Çiğ, aynı zamanda çiğ et denir ve bir yaranın uzun sürede kapandığı ifade etmek için çik çekelendi denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çig "pişmemiş, çiğ" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), čyq/čyx "tau" (Grönbech, 1942, s. 79); Ter. T: çig "çiğ" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çi "pişmemiş, çiğ" (Atalay, 1945, s. 162), çi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 167); King Dic: čiq "raw" (Golden, 2000, s. 292), çig "pişmemiş veya az pişmiş, çiğ" (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

çigit

V nüshası 13b/6: جِكِتْ: لبُّ القُطن

Çeviri yazı: çigit: lubb el ḳıṭṭın

Çeviri: Pamuk çekirdeği.

D nüshası 21a/8: جِكِتْ: لبُّ القُطن

Çeviri yazı: çigit: lubb el ḳıṭṭın

Çeviri: Pamuk çekirdeği.

K nüshası 22b/4: جِكِتْ: لبُّ القُطن

Çeviri yazı: çigit: lubb el ḳıṭṭın

Çeviri: Pamuk çekirdeği.

Sözlükler: DLT: çigit "pamuk çekirdeği Arguca" (Atalay, c.4, 1986, s. 151), ĉigit "cotton seed" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 92), çigit "Argu lehçesinde pamuk çekirdeği" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 624); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çekürge

V nüshası 13b/7: جَكُرْكَا: الجَرَاد

Çeviri yazı: çekürge: el carād

Çeviri: Çekirge.

D nüshası 21a/8: جَكُرْكَا: الجَرَاد

Çeviri yazı: çekürge: el carād

Çeviri: Çekirge.

K nüshası 22b/5: جَكُرْكَا: الجَرَاد

Çeviri yazı: çekürge: el carād

Çeviri: Çekirge.

Sözlükler: DLT: çekürge "çekirge, Oğuzca lakin Türkler, daha uçmadan önce böyle derler. Çoluk çocuğun çokluğu ordunun kalabalığı buna benzetilerek (çekürge tek sü) denir ki (çekürge gibi asker) denilmektedir." (Atalay, c.3, 1986, s. 490), ĉākürgä "locust" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 89), çekürge "Oğuzcada çekirge" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 619); CC: yok; Ter. T: çekirge "çekirge" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: çekirge "çekirge" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çekürge "çekirge" (Atalay, 1945, s. 161), çekertige "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉäkürgä "szerańcza" (Zajączkowski, 1958, s. 17), çekürge "çekürge" (Al-Turk, 2012, s. 162).

çeker

V nüshası 13b/6-7: جَكَرْ: السُكر

Çeviri yazı: çeker: es sukkar

Çeviri: Şeker.

D nüshası 21a/8-9: جَكَرْ: السُكر

Çeviri yazı: çeker: es sukkar

Çeviri: Şeker.

K nüshası 22b/5: جَكَرْ: السكر

Çeviri yazı: çeker: es sukkar

Çeviri: Şeker.

Sözlükler: DLT: yok; CC: şeker "çeker" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 824), ŝeker/ŝakar "zucker" (Grönbech, 1942, s. 230); Ter. T: yok; Dur. M: şeker "şeker" (Toparlı, 2003, s. 109); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉäkär "cukier" (Zajączkowski, 1958, s. 16), çeker "şeker" (Al-Turk, 2012, s. 127).

çeker börek

V nüshası 13b/7: جَكَرْ بُرَكْ: العَجين المحشو سُكّر

Çeviri yazı: çeker börek: el ʻacīn el maḥşū sukkar

Çeviri: İçi şeker dolu börek.

D nüshası 21a/9: جَكَرْ بُرَكْ: العَجِين المحشو سُكّرا

Çeviri yazı: çeker börek: el ʻacīn el maḥşū sukkar

Çeviri: İçi şeker dolu börek.

K nüshası 22b/5-6: جَكَرْ بُرَكْ: العجين المحشو سكرا

Çeviri yazı: çeker börek: el ʻacīn el maḥşū sukkar

Çeviri: İçi şeker dolu börek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉäkär böräk "ciasto słodkie, ciastka" (Zajączkowski, 1958, s. 16), çeker börek "şeker börek" (Al-Turk, 2012, s. 134).

çal

V nüshası 13b/9-10: جَاَلْ: الفَرَس الأَشقر المايل الي الحمره

Çeviri yazı: çal: el faraş el āşḳar el māyil ile el ḥamra

Çeviri: Sarı ile kırmızı renkleri arasındaki at rengi.

D nüshası 21a/10-11: جَاَلْ: الفَرَس الأَشقر المايل الي الحمره

Çeviri yazı: çal: el faraş el āşḳar el māyil ile el ḥamra

Çeviri: Sarı ile kırmızı renkleri arasındaki at rengi.

K nüshası 22b/7-8: جَاَلْ: الفَرَس الأَشقر المايل الي الحمرة

Çeviri yazı: çal: el faraş el āşḳar el māyil ile el ḥamra

Çeviri: Sarı ile kırmızı renkleri arasındaki at rengi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çal ḳoy "alacalı koyun" (Atalay, c.3, 1986, s. 156), ĉāl "mixed White and black (sheep)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 85), çal "alacalı (siyah-beyaz)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 612); CC: yok; Ter. T: çal "ala renkli, çil" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: şal "boz renkli at" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şal "kakım, ars denen hayvan" (Atalay, 1945, s. 245), şal "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çalıḳ

V nüshası 13b/10-11: جَلِقْ: الجموح منَ الخَيْل و يسمي به الانسَان علما و يطلق ايضا عَلي القرع بالسيف

Çeviri yazı: çalıḳ: el camūḥ min el ḫayl ve yusemmī bih el insān ʻalamen ve yuṭlaḳ eyżān ʻala el ḳarʻ bi's seyf

Çeviri: Dik başlı at ve insan için de kullanılan bir sözcük.

D nüshası 21a/11-12: جَلِقْ: الجموح منَ الخَيْل و يَسمّيِ به الانسَان عَلماً و يطلق ايضا عَلي القرع بالسيف

Çeviri yazı: çalıḳ: el camūḥ min el ḫayl ve yusemmī bih el insān ʻalamen ve yuṭlaḳ eyżān ʻala el ḳarʻ bi's seyf

Çeviri: Dik başlı at ve insan için de kullanılan bir sözcük.

K nüshası 22b/8-9: جَلِقْ: الجموح منَ الخيل و يسمي به الانسان علما و يطلق ايضا علي القرع بالسيف

Çeviri yazı: çalıḳ: el camūḥ min el ḫayl ve yusemmī bih el insān ‘alamen ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala el ḳar‘ bi’s seyf

Çeviri: Dik başlı at ve insan için de kullanılan bir sözcük.

Sözlükler: DLT: çalıġ “bu da yukarıdaki gibi yitik arama bir de beylerin önemli bir işi çıktığında gelmeleri için köylere obalara gönderdiği haber” (Atalay, c.3, 1986, s. 374), ĉaliγ “seeking a stray” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 85), çalıg “kaybolan bir şeyi sorma, önemli bir iş olduğu zaman beylerin yanlarına gelsinler diye köylere ve göçebelere gönderdikleri haber” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 613); CC: çalıḫ “öfkeli, şiddetli, ihtiraslı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 680), ĉalyx “jähzaring, heftig” (Grönbech, 1942, s. 72); Ter. T: çalıḳ “afacan, yaramaz” (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çelber

V nüshası 13b/12: جَلْبَرْ: الماْ الي الركبة

Çeviri yazı: çelber: el mā’ ile er rukbe

Çeviri: Dize kadar gelen su.

D nüshası 21a/12: جَلْبَرْ: الماْ الي الركبة

Çeviri yazı: çelber: el mā’ ile er rukbe

Çeviri: Dize kadar gelen su.

K nüshası 22b/9-10: جَلْبَرْ: الماْ الي الركبة

Çeviri yazı: : çelber: el mā’ ile er rukbe

Çeviri: Dize kadar gelen su.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çolpan

V nüshası 13b/12: جُلْبَنْ: الزُهْرة

Çeviri yazı: çolpan: ez zuhre

Çeviri: Zühre yıldızı.

D nüshası 21a/12-13: جُلْبَنْ: الزُهْرة

Çeviri yazı: çolpan: ez zuhre

Çeviri: Zühre yıldızı.

K nüshası 22b/11: جُلْبَنْ: الزُهْرة

Çeviri yazı: çolpan: ez zuhre

Çeviri: Zühre yıldızı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çulpan "çoban yıldızı" (Atalay, 1945, s. 163), çulpan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉołban/ĉołpan "gwiazda poranna; jutrzenka" (Zajączkowski, 1958, s. 17), çolban "çolpan, Çobanyıldızı, Zühre, Venüs" (Al-Turk, 2012, s. 52).

çelik

V nüshası 13b/12-15: جَلِكْ: عود يلعب به الصبيان نحوا من قدر الابهام احد طر فيه غليظ و الا خر رقيق يوضع علع الارض و يقرع علي طرفه الرقيق فيرتفع الي الهو ثم يلتقي بالعصي

Çeviri yazı: çelik: 'avd yela'b eş şıbyān naḥven min ḳadar el ābhām āḥd ṭarafīhe ġalīẓ ve el aḫir raḳīḳ yevżu' 'ala el ārż ve yukra' 'ala ṭaraf er raḳīḳ feyertafi' ile el hū s̱umme yaltaḳī bil 'aṣa

Çeviri: Çocukların oynadığı bir oyun.

D nüshası 21a/13-15: لِكْ: عود يلعب به الصبيان نحوا من قدر الابهام احد طر فيه غليظ و الا خر رقيق يوضع علع الارض و يقرع علي طرفه الرقيق فيرتفع الي الهو ثم يلتقي بالعصي

Çeviri yazı: çelik: 'avd yela'b eş şıbyān naḥven min ḳadar el ābhām āḥd ṭarafīhe ġalīẓ ve el aḫir raḳīḳ yevżu' 'ala el ārż ve yukra' 'ala ṭaraf er raḳīḳ feyertafi' ile el hū s̱umme yaltaḳī bil 'aṣa

Çeviri: Çocukların oynadığı bir oyun.

K nüshası 22b/10-13: َلِكْ: عود يلعب به الصبيان نحوا من قدر الابهام احد طرفيه غليظ و الا خر رقيق يوضع علع الارض و يقرع علي طرفه الرقيق فيرتفع الي الهو ثم يلتقي بالعصي

Çeviri yazı: çelik: ‘avd yela‘b eş ṣıbyān naḥven min ḳadar el ābhām āḥd ṭarafīhe ġalīẓ ve el aḫir raḳīḳ yevżu‘ ‘ala el ārż ve yukra‘ ‘ala ṭaraf er raḳīḳ feyertafi‘ ile el hū s̱umme yaltaḳī bil ‘aṣa

Çeviri: Çocukların oynadığı bir oyun.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ĉelik “short piece of tapered wood” (Golden, 2000, s. 326), çėlik “kısa kesilmiş dal” (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

çala~çalaca

V nüshası 13b/15-16: جَلاَ: الشي القليل و يقال جَلَجَا يقال جَلَجَا بِشْتِي و يقال ايضا بِرْ جَلا بِشْتِي اي نضج قليلا

Çeviri yazı: çala: eş şey el ḳalīl ve yuḳāl çalaca yuḳāl çalaca bişti ve yuḳāl eyżān bir çala bişti ey nażac ḳalīle

Çeviri: Az olan şey, aynı zamanda çalaca da denir ve az pişen/pişmiş bir şey için çalaca bişti ya da bir çala bişti denir.

D nüshası 21a/15-21b/1: جَلاَ: الشي القليل و يقال جَلَجَا يقال جَلَجَا بِشْتِي و يقال ايضا بِرْ جَلا بِشْتِي اي نضج قليلا

Çeviri yazı: çala: eş şey el ḳalīl ve yuḳāl çalaca yuḳāl çalaca bişti ve yuḳāl eyżān bir çala bişti ey nażac ḳalīle

Çeviri: Az olan şey, aynı zamanda çalaca da denir ve az pişen/pişmiş bir şey için çalaca bişti ya da bir çala bişti denir.

K nüshası 22b/13-15: جَلاَ: الشي القليل و يقال جَلَجَا يقال جَلَجَا بِشْتِي و يقال ايضا بِرْ جَلا بِشْتِي اي نضج قليلا

Çeviri yazı: çala: eş şey el ḳalīl ve yuḳāl çalaca yuḳāl çalaca bişti ve yuḳāl eyżān bir çala bişti ey nażac ḳalīle

Çeviri: Az olan şey, aynı zamanda çalaca da denir ve az pişen/pişmiş bir şey için çalaca bişti ya da bir çala bişti denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çala “az, yarım, yarım yamalak” (Eminoğlu, 2011, 190); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çul

V nüshası 13b/17: جُلْ: الجُلّ مُتَرَك من العربيه و يقال جُلَّدِي اذا غطا بالجل

Çeviri yazı: çul: el cull muterreke min el ‘arabīyye ve yuḳāl çulladı izā ġaṭṭā bil cull

Çeviri: Çul, Arapçadan Türkçeye geçmiştir ve eğer çul ile örtünülmüşse çulladı denir.

D nüshası 21b/1-2: جُلْ: الجُلّ مُتَرَك من العربيه و يقال جُلَّدِي اذا غطا بالجل

Çeviri yazı: çul: el cull muterreke min el ‘arabīyye ve yuḳāl çulladı izā ġaṭṭā bil cull

Çeviri: Çul, Arapçadan Türkçeye geçmiştir ve eğer çul ile örtünülmüşse çulladı denir.

K nüshası 22b/15-16: جُلْ: الجُلّ مُتَرَك من العربيه و يقال جُلَّدِي اذا غطا بالجل

Çeviri yazı: çul: el cull muterreke min el ‘arabīyye ve yuḳāl çulladı izā ġaṭṭā bil cull

Çeviri: Çul, Arapçadan Türkçeye geçmiştir ve eğer çul ile örtünülmüşse çulladı denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çul “çul, kıldan veya yünden dokunmuş hayvan örtüsü” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çalḳın

V nüshası 13b/18, D nüshası 21b/2-3, K nüshası 22b/16: جَلْقِنْ: اليوم الدجن

Çeviri yazı: çalḳın: el yevm ed ducan

Çeviri: Bulutlu gün.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çil

V nüshası 13b/18, D nüshası 21b/3, K nüshası 23a/1: جِلْ: الدُّرَاج

Çeviri yazı: çil: ed durāc

Çeviri: Çil kuşu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çil tavok “turaç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 458), ĉil “rebhuhn” (Grönbech, 1942, s. 75); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉil “kuropatwa” (Zajączkowski, 1958, s. 17), çil “çil, keklik” (Al-Turk, 2012, s. 169).

çölken

V nüshası 13b/18-19, D nüshası 21b/3, K nüshası 23a/1: جُلْكَنْ: الطُلْبْ و الطلب ايضا قبجَاقِي

Çeviri yazı: çölken: eṭ ṭullab ve eṭ ṭullab eyżān ḳıbcāḳī

Çeviri: Çok isteyen talep eden, Kıpçakça.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çuvalduz

V nüshası 13b/19, D nüshası 21b/4, K nüshası 23a/2: جُوَلْدُزْ: المسّلة

Çeviri yazı: çuvalduz: el muselle

Çeviri: Çuvaldız.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çuvalduz "çuvaldız" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 460), ĉuvalduz "packnadel" (Grönbech, 1942, s. 77); Ter. T: yok; Dur. M: çuvaldız "çuvaldız" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çolmaḳ

V nüshası 13b/19: جُلْمَقْ: اللفَافَه

Çeviri yazı: çolmaḳ: el lafāfe

Çeviri: Sargı.

D nüshası 21b/4: جُلْمَقْ: اللفَافَه و يُقَال دُلَقْ

Çeviri yazı: çolmaḳ: el lafāfe ve yuḳāl dolaḳ

Çeviri: Sargı, aynı zamanda dolak da denir.

K nüshası 23a/2: جُلْمَقْ: اللفَافَه

Çeviri yazı: çolmaḳ: el lafāfe

Çeviri: Sargı, dolak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: çulgav "tozluk yerine bacaklara ayak bileğinden dize kadar dolanan ensiz ve uzun kumaş parçası, dolak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 460), ĉulγav

“fusslappen” (Grönbech, 1942, s. 77); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şulgalık “dolak” (Atalay, 1945, s. 249), şulġalıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çile

V nüshası 13b/20: جِلاَ: طلٌّ المطر و يقال جِلَدِي مطَر طلاّ مثل جِسَدِي و قد تقدم جِلْنَدِي ابتل

Çeviri yazı: çile: ṭull el maṭar ve yuḳāl çiledi maṭar ṭalla mes̱el çisedi ve ḳadd taḳaddam çilnedi ābtal

Çeviri: Yağmurun çisemesi, çisedi örneğindeki gibidir.

D nüshası 21b/5-6: جِلاَ: طلٌّ المطر و يقال جِلَدِي مطَر طلاّ مثل جِسَدِي و قد تقدم جِلْنَدِي ابتل

Çeviri yazı: çile: ṭull el maṭar ve yuḳāl çiledi maṭar ṭalla mis̱al çisedi ve ḳadd taḳaddam çilnedi ābtal

Çeviri: Yağmurun çisemesi, çisedi örneğindeki gibidir.

K nüshası 23a/3-4: جِلاَ: طلّ المطر و يقال جِلَدِي مطَر طلاّ مثل جِسَدِي و قد تقدم جِلْنَدِي ابتل

Çeviri yazı: çile: ṭull el maṭar ve yuḳāl çiledi maṭar ṭalla mes̱el çisedi ve ḳadd taḳaddam çilnedi ābtal

Çeviri: Yağmurun çisemesi, çisedi örneğindeki gibidir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çim

V nüshası 13b/23, D nüshası 21b/7, K nüshası 23a/5: جِمْ: القُلاّعه منَ الطِين و فها النبات

Çeviri yazı: çim: el ḳullā‘ min eṭ ṭīn ve fihā en nebāt

Çeviri: Topraktan çıkan ot.

Sözlükler: DLT: çim “ayrık otu” (Atalay, c.4, 1986, s. 153), ĉim “exaggerative particle of dampness” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 90), çim “ayrık otu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 625); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çümen

V nüshası 13b/23, D nüshası 21b/7, K nüshası 23a/5: جُمَنْ: المَرْجُ

Çeviri yazı: çümen: el merc

Çeviri: Çimen.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çümgen "çimenlik, ayrık otu" (Atalay, c.4, 1986, s. 163), ĉimgän "meadow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 92), çümgen "çayır ve ayrık otu" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 630); CC: yok; Ter. T: çemen "çimen" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şimen "çimen" (Atalay, 1945, s. 248), şimen/şimgen "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yok; Bül. Müş: ĉümen "łąka, błonie, sucha trowa" (Zajączkowski, 1958, s. 17), çümen "çimen, yeşil otlek yer, çayırlık, çimenlik" (Al-Turk, 2012, s. 66).

çomaķ

V nüshası 13b/23-14a/1, D nüshası 21b/7-8, K nüshası 23a/6: جُمَقْ: عِصاً مُدّورة الراس مِن خشب مثل الدُبوس

Çeviri yazı: çomaķ: ʻasā mudavvara er rās min ḫaşeb meṡel ed debūs

Çeviri: Topuza benzer başı yuvarlak odun.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çomak "asâ, çomak" (Atalay, c.4, 1986, s. 157), ĉomaq "stick" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 94), çomak "çomak, sopa" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 627); CC: yok; Ter. T: çomaķ "çomak" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: şumuķ "çomak" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çomuk "çomak" (Atalay, 1945, s. 162), çomuķ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: ĉomaq "a club or iron-headed mace" (Golden, 2000, s. 285), çomak "sopa, çomak" (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

çımaķ

V nüshası 14a/1, D nüshası 21b/8-9, K nüshası 23a/7: جِمَقْ: الابيَض اليقق

Çeviri yazı: çımaķ: el ābyaż el yaķaķ

Çeviri: Beyaz.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çomġalaḳ

V nüshası 14a/2, D nüshası 21b/9, K nüshası 23a/7: جُمْغَلَقْ: الغطَّاس

Çeviri yazı: çomġalaḳ: el ġaṭṭās

Çeviri: Dalgıç kuşu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çamur

V nüshası 14b/2, D nüshası 21b/9, K nüshası 23a/7-8: جَمُرْ: الطين الوحل

Çeviri yazı: çamur: eṭ ṭīn el vaḥl

Çeviri: Çamur.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yamgur "yağmur" (Atalay, c.3, 1986, s. 38), yamγur/yaγmur "rain" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 209), yamgur "yağmur" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 947); CC: yamgur "yağmur" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 599), jamγur "regen" (Grönbech, 1942, s. 112); Ter. T: çamġur "çamur" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çamur "çamur" (Atalay, 1945, s. 161), çamur "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çömlek

V nüshası 14a/2-3, D nüshası 21b/9-10, K nüshası 23a/8: جُمْلَكْ: القدر الصَغيره

Çeviri yazı: çömlek: el ḳadur eṣ ṣaġīre

Çeviri: Küçük kadeh, çömlek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: çömlek "çömlek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 459), ĉömlek "kochtopf"" (Grönbech, 1942, s. 76); Ter. T: çömlek "çömlek" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: çölmek "çömlek" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şölmek "çömlek" (Atalay, 1945, s. 248), şölmek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çömçe

V nüshası 14a/3, D nüshası 21b/10, K nüshası 23a/8: جُمْجَا: المغروفة

Çeviri yazı: çömçe: el maġrūfe

Çeviri: Çömçe, kepçe.

<u>Sözlükler:</u> DLT: çömçe "çömçe, kepçe (Oğuzca)" (Atalay, c.4, 1986, s. 158), ĉömĉä "ladle" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 94), çömçe "Oğuz lehçesinde kepçe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 628); CC: çömiç "çömçe, kepçe" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 459), ĉömiĉ "schaumläffel, schöpfläffel" (Grönbech, 1942, s. 76); Ter. T: çömçe "kepçe" (Toparlı vd, 2000, s. 101); Dur. M: çömçe "kepçe, büyük kaşık" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: çömçe "tahta kaşık" (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: çömçi "kepçe" (Atalay, 1945, s. 163), çömçi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: ĉömĉe "large spoon, laddle, scoop" (Golden, 2000, s. 146), çömçe "kepçe, çömçe" (Güner, 2017, s. 49); Bül. Müş: yok.

cömert

V nüshası 14a/5, D nüshası 21b/12, K nüshası 23a/10-11: جُمَرتْ: الكريم

Çeviri yazı: cömert: el kerīm

Çeviri: Cömert.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: comart "cömert" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 454), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: cömerd "cömert" (Toparlı vd, 2000, s. 98); Dur. M: yok; Kav. K: cömerd "cömert, eli açık" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: cömerd "cömert, eli açık, bonkör, bol bol veren" (Eminoğlu, 2011, s. 189); Tuh. Z: cömert "selek" (Atalay, 1945, s. 160), çömert "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çemrü

V nüshası 14a/5, D nüshası 21b/12, K nüshası 23a/11: جَمْرُو: الجزر

Çeviri yazı: çemrü: el cızar

Çeviri: Havuç.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çamġa

V nüshası 14a/5, D nüshası 21b/12, K nüshası 23a/11: جُمْغَا: الرزّه

Çeviri yazı: çamġa: er rızza

Çeviri: Menteşe.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çanaḳ

V nüshası 14a/8, D nüshası 21b/13, K nüshası 23a/11-12: جَنَقْ: القصعه

Çeviri yazı: çanaḳ: el ḳaṣʻe

Çeviri: Kase.

Sözlükler: DLT: çanak "kap kacak (Oğuzca), çanak tuzluk ve tuzluğa benzer ağaçtan oyulmuş kap." (Atalay, c.3, 1986, s. 84), ĉanaq "turned on a lathle" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 86), çanak "Oğuzlarda çanak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 614); CC: çanak "kâse, çanak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 456), ĉanaq/ĉánaq "schale, nopf" (Grönbech, 1942, s. 73); Ter. T: çanaḳ "çanak" (Toparlı vd, 2000, s. 99); Dur. M: çanaḳ "çanak, kap" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: çanaḳ "çanak" (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: çanaḳ "çanak, kadeh, bardak" (Eminoğlu, 2011, s. 190); Tuh. Z: şanak "çanak" (Atalay, 1945, s. 245), şanaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çınlıḳ

V nüshası 14a/8, D nüshası 21b/13, K nüshası 23a/12: جِنْلِقْ: الشختوره

Çeviri yazı: çınlıḳ: eş şaḫtūre

Çeviri: Kayık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ĉynłyq "rodzaj dużej ładki, barka" (Zajączkowski, 1958, s. 18), çınlıḳ "kayık, sandal" (Al-Turk, 2012, s. 84).

çene[50]

V nüshası 14a/8: جَنَا: محفه الثلج

Çeviri yazı: çene: maḥfe eṡ ṡellec

Çeviri: Buzul, buz parçası.

D nüshası 21b/14: جَنَا: محّفه الثّلج

Çeviri yazı: çene: maḥfe eṡ ṡellec

Çeviri: Buzul, buz parçası.

K nüshası 23a/12: جَنَا: محفه الثلج

Çeviri yazı: çene: maḥfe eṡ ṡellec

Çeviri: Buzul, buz parçası.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çandır

V nüshası 14a/8-9: جَنْدَرْ: المنجس مِن التُرك و غيرهم

Çeviri yazı: çandır: el munecces min et turk ve ġayrihim

Çeviri: Türklerden veya başkasından cinsleştirilmiş.

D nüshası 21b/14: جَنْدِرْ: المنجس مِن التُرك و غيرهم

Çeviri yazı: çandır: el munecces min et turk ve ġayrihim

Çeviri: Türklerden veya başkasından cinleştirilmiş.

K nüshası 23a/12-13: جَنْدَرْ: المنجس مِن التُرك و غيرهم

Çeviri yazı: çandır: el munecces min et turk ve ġayrihim

Çeviri: Türklerden veya başkasından cinleştirilmiş.

---

[50] Sözcük, Caferoğlu tarafından "bugünkü manasında" denilerek organ ismi olan çeneye gönderme yapılarak anlamlandırılmıştır. Ancak yazmalardaki anlama bakıldığında sözcüğe verilen Arapça karşılık "buzul veya buz parçası" anlamına gelmektedir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çeng

V nüshası 14a/9, D nüshası 21b/14-15, K nüshası 23a/13-14: جَنْكْ: الملهي الذي هو احدب للظهر

Çeviri yazı: çeng: el melhī elleẕī huve āhdab liẓ ẓahir

Çeviri: Çıngırak.

Sözlükler: DLT: çeng "zil, çalpara" (Atalay, c.3, 1986, s. 357), ĉaŋ "cymbols" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 86), çeŋ "çalpara" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 619); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çav

V nüshası 14a/13, D nüshası 22a/2-3, K nüshası 23a/16: جَوْ: الضجيج

Çeviri yazı: çav: eḍ ḍacīc

Çeviri: Gürültü, patırtı, yaygara.

Sözlükler: DLT: çaw "şöhret, şan; ses" (Atalay, c. 4, 1986, s. 138), ĉaw "fame" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 88), çaw "ün, şöhret" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 617); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şavlı "meşhur, ünlü, şanlı" (Atalay, 1945, s. 246), şuwalı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çuvu[51]

V nüshası 14a/13: جُوُو: الاشفي

Çeviri yazı: çuvu: el āşfī

Çeviri: Biz.

D nüshası 22a/3: جُوُو: الاشفي

[51] Clauson'un eserinde verilmiş olan "çėj" madde başı ile ismin büyük oranda benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. DLT'de "çij/ čīž" şeklinde geçen isim modern Kıpçak diyalektlerinde "çege/şege/çega/çüy" şekillerinde yaşamaktadır bu da sözcüğün bunlarla aynı olduğu kanısını uyandırmıştır (Clauson, 1972, s. 400).

Çeviri yazı: çuvu: el āşfī

Çeviri: Biz.

K nüshası 23b/1: جُوُو: الاشفي

Çeviri yazı: çuvu: el āşfī

Çeviri: Biz.

Sözlükler: DLT: çij “demir çivi, zırh çivileri ucu” (Atalay, c.4, 1985, s. 151), čīž “iron nail, nail head “coat of mail” (Dankoff- Kelly, 1985, s. 94), çij “demirden çivi” (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 625); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çevçen

V nüshası 14a/13, D nüshası 22a/3, K nüshası 23b/1: جَوجَنْ: القبيسه

Çeviri yazı: çevçen: el ḳabīse

Çeviri: Meşale.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çavuş

V nüshası 14a/13-14: جَاوُشْ: هو الذي يصيح امام الملك بالتعظم و الإحترَام

Çeviri yazı: çavuş: huve elleẕī yaṣīḥ imām el mülk bi’t ta‘ẕim ve el ıḥtırām

Çeviri: Mal sahibini ihtiram ve tazimle çağırmak için kullanılır.

D nüshası 22a/3-4: جَاوُشْ: هو الذي يصيح امام الملك بالتعظم و الإحترَام

Çeviri yazı: çavuş: huve elleẕī yaṣīḥ imām el mülk bi’t ta‘ẕim ve el ıḥtırām

Çeviri: Mal sahibini ihtiram ve tazimle çağırmak için kullanılır.

K nüshası 23b/1-2: جَاوُشْ: هو الذي تصيح امام الملك بالتعظيم و الاحترام

Çeviri yazı: çavuş: huve elleẕī taṣīḥ imām el mülk bi’t ta‘ẕīm ve el ıḥtırām

Çeviri: Mal sahibini ihtiram ve tazimle çağırmak için kullanılır.

Sözlükler: DLT: çawuş "çavuş, savaşta safları düzleten ve askeri zulüm etmeğe bırakmıyan kimse" (Atalay, c.4, 1986, s. 139), ĉawuŝ "the officer who keeps troops in battle order" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 88), çawuş "savaşta safları tanzim eden ve askeri zulüm yapmaktan uzak tutan kimse" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 617); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ĉavuŝ "leader, headmen" (Golden, 2000, s. 116), çavuş "askerî veya idarî lider" (Güner, 2017, s. 48); Bül. Müş: yok.

ciya/çiya

V nüshası 14a/16, D nüshası 22a/5, K nüshası 23a/3: جِيَا: القَرَاصيا البعلبكيه

Çeviri yazı: ciya: el ḳarāṣiyā el b'albikīyye

Çeviri: Kayısı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

çiyin[52]

V nüshası 14a/16-17: جِيِنْ: النَقش بالحرير و جميع ما او له جيم هي فيه مشوبه الاحجار جُمَرْتْ فقط

Çeviri yazı: çiyin: en naḳş bil ḥarīr ve cemi' mā āv lehu cīm hiye fīhe meşūbe el āḥcār cömert faḳaṭ

Çeviri: Nakışlı ipek kumaşı ç sesi ile (çiyin şekli kasdediliyor) telaffuz edilir. Ancak cömert sözcüğünde c sesi ile telaffuz edilir.

D nüshası 22a/5-7: جِيِنْ: النَقش بالحرير و جميع ما او له جيم هي فيه مشوبه الاحجار جُمَرْتْ فقط

Çeviri yazı: çiyin: en naḳş bil ḥarīr ve cemi' mā āv lehu cīm hiye fīhe meşūbe el āḥcāre cömert faḳaṭ

Çeviri: Nakışlı ipek kumaşı ç sesi ile (çiyin şekli kasdediliyor) telaffuz edilir. Ancak cömert sözcüğünde c sesi ile telaffuz edilir.

[52] Çiyin sözcüğü DLT'de geçen "çit (Üzeri alaca nakışlı Çin ipeklisi)" sözcüğü ile ilişkili gibi görünmektedir. Her ne kadar Clauson, sözlüğünde "çit" maddesinde tanıklar arasında "çiyin" sözcüğünü göstermemiş de olsa (Clauson, 1972, s. 402) anlamdan hareketle iki sözcük arasında bir bağlantı olduğu açıktır. Sözcüğün Sanskritçe "çitra"dan gelen biçimi Farsçada "çit" biçimini almış ve Türkçeye de –DLT'de- bu şekliyle geçmiştir (Clauson, 1972, s. 402). Muhtemelen "çiyin" biçimi ya Kİ müellifi tarafından yanlış yazılmıştır veyahut sözcüğü derlemiş olduğu kişi yanlış aktarmıştır.

K nüshası 23a/3-4: جِينْ: النَقش بالحرير و جميع ما او له جيم هي فيه مشوبة الاحجار

Çeviri yazı: çiyin: en naḳş bil ḥarīr ve cemi‘ mā āv lehu cīm hiye fīhe meşūbe el āḥcār

Çeviri: Nakışlı ipek kumaşı ç sesi ile (çiyin şekli kasdediliyor) telaffuz edilir.

Sözlükler: DLT: çit “üzeri alaca nakışlı Çin ipeklisi” (Atalay, c.4, 1985, s. 154), čīt “Ṣīnī brocade” (Dankoff- Kelly, 1985, s. 93), çit üzerine nakışlar basılmış Çin ipeği” (Ercilasun-Akkoyunlu, 2014, s. 625); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

depe

V nüshası 14a/19, D nüshası 22a/8-9, K nüshası 23b/6-7: دَبَا: يا فُوخ الرَاس و هو التل ايضا

Çeviri yazı: debe: ya favḫ er rās ve huve et tıl eyżān

Çeviri: Tepe, baş.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tepe maddesinde incelenmiştir.

dipi

V nüshası 14a/21: دِبِيْ: ريح يجي بالثَلج

Çeviri yazı: dibi: rīḥ yecī bis̱ s̱ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

D nüshası 22a/10: دِبِيْ: ريح يجي بالثَلج

Çeviri yazı: dibi: rīḥ yecī bis̱ s̱ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

K nüshası 23a/8: دِپِيْ: ريح يجي بالثَلج

Çeviri yazı: dipi: rīḥ yecī bis̱ s̱ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tipi maddesinde incelenmiştir.

dip

V nüshası 14a/21, D nüshası 22a/10, K nüshası 23b/8: دِبْ: القَعْر

Çeviri yazı: dib: el ḳa‘r

Çeviri: Dip.

Sözlükler: DLT: tüp “asıl, kök, dip, temel, herhangi bir şeyin aslı, kökü, insanın aslı” (Atalay, c.3, 1986, s. 119), tü̈p “root (tree) foundation (Wall); origin (mall)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 205), tü̈p “ağacın kökü, insanın aslı, dip” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 910); CC: tüb “dip, temel, alt, ağaç, bitki kökü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 585), tüp/tüb “grund, boden” (Grönbech, 1942, s. 260); Ter. T: yok; Dur. M: dip “dip” (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: yok; Kit. E: tüp “dip, kök, esas” (Eminoğlu, 2011, s. 295); Tuh. Z: tüp “dip” (Atalay, 1945, s. 267), tüp “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

düpdüz

V nüshası 14a/21-23-14b/1: دُبْ دُزْ: يعطي معني التفضِيل و هي مبَالغه في الاستقامه و دُزْ هو المستقيم و دُبْ يقال مع دُزْ تاتي للمبَالغَة في الاستقامه يقال بُوْ أُقْ دُبْ دُزْ دُرْ اي هزا النشاب مبالغة في الاستقامة

Çeviri yazı: dübdüz: ya‘ṭī ma‘na el tafḍīl ve hiye mubālaġa fī el ıstıḳāme ve düz huve el mustaḳīm ve düb yuḳāl ma‘ düz tātī el mubālaġa el ıstıḳāme yuḳāl bu oḳ dübdüzdür ey hezā en nuşāb mubālaġa fī el ıstıḳame

Çeviri: Dümdüz, düpdüz, mübalağa anlamı verir ve düz istikameti belirtir ve düb düz ile birlikte kullanılır mübalağa yapmak amacıyla ayrıca bu ok dübdüzdür denir burada da okun düzlüğü abartılır.

D nüshası 22a/10-13: دُبْ دُزْ: يعطي معني التفضِيل و هي مبَالغه في الاستقامه و دُزْ هو المستقيم و دُبْ يقال مع دُزْ تاتي للمبَالغَة في الاستقامه يقال بُوْ أُقْ دُبْ دُزْ دُرْ اي هزا النشاب مبالغة في الاستقامة

Çeviri yazı: dübdüz: ya‘ṭī ma‘na el tafḍīl ve hiye mubālaġa fī el ıstıḳāme ve düz huve el mustaḳīm ve düb yuḳāl ma‘ düz tātī el mubālaġa el ıstıḳāme yuḳāl bu oḳ dübdüzdür ey hezā en nuşāb mubālaġa fī el ıstıḳame

Çeviri: Dümdüz, düpdüz, mübalağa anlamı verir ve düz istikameti belirtir ve düb düz ile birlikte kullanılır mübalağa yapmak amacıyla ayrıca bu ok dübdüzdür denir burada da okun düzlüğü abartılır.

K nüshası 23b/9-12: دُبْ دُزْ: يعطي معني التفضِيل و هي مبَالغه في الاستقامه و دُزْ هو المستقيم و دُبْ يقال مع دُزْ ياتي للمبَالغَة في الاستقامه يقال بُوْ أُقْ دُبْ دُزْ دُرْ اي هزا النشاب مبالغة في الاستقامة

Çeviri yazı: dübdüz: ya‘ṭī ma‘na el tafḍīl ve hiye mubālaġa fī el ıstıḳāme ve düz huve el mustaḳīm ve düb yuḳāl ma‘ düz tātī el mubālaġa el ıstıḳāme yuḳāl bu oḳ dübdüzdür ey hezā en nuşāb mubālaġa fī el ıstıḳame

Çeviri: Dümdüz, düpdüz, mübalağa anlamı verir ve düz istikameti belirtir ve düb düz ile birlikte kullanılır mübalağa yapmak amacıyla ayrıca bu ok dübdüzdür denir burada da okun düzlüğü abartılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

depküç

V nüshası 14b/1, D nüshası 22a/13, K nüshası 23b/13: دَبْكُجْ: المهماز

Çeviri yazı: debküç: el mahmāz

Çeviri: Mahmuz.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tepküç maddesinde incelenmiştir.

depek

V nüshası 14b/2-3: دَبَكْ: الِّرفاس يقال بُوْ اَطْ دَبَكْدُرْ اي هزا الفراس رفّاس

Çeviri yazı: depek: er rıffās yuḳal bu aṭ depekdür ey hezā el farās rıffās

Çeviri: Depen, bu at depekdür denir.

D nüshası 22a/14-15: دَبَكْ: الِّرفاس يقال بُوْ اَطْ دَبَكْدُرْ اي هزا الفراس رفّاس

Çeviri yazı: depek: er rıffās yuḳal bu aṭ depekdür ey hezā el farās rıffās

Çeviri: Depen, bu at depekdür denir.

K nüshası 23b/14-15: دَبَكْ: الِّرفاس يقال بُوْ اَطْ دَبَكْدُرْ اي هزا الفراس رفّاس

Çeviri yazı: depek: er rıffās yuḳal bu aṭ depekdür ey hezā el farās rıffās

Çeviri: Depen, bu at depekdür denir.

Sözlükler: DLT: tepret- “tepretmek, teprendirmek, kımıldatmak, saldırmak –yalnız deve için- sıçratmak” (Atalay, c. 4, 1986, s. 602), täprät- “ḥarraka” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), tepretgen “çok hareket ettiren” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 870); CC: tepretmek “hareket” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 571), tepretmek “bewegung”

(Grönbech, 1942, s. 242); Ter. T: tepret- “kımıldatmak” (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: yok; Kav. K: tepret- “hareket ettirmek” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tep- “tepmek, çifte atmak” (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: tep- “tepmek” (Atalay, 1945, s. 255)[53]; King Dic: aṭ tepret “throw” (Golden, 2000, s. 64), tepret- “kımıldatmak” (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: yok.

dütün

V nüshası 14b/5: دُتُنْ: الدخان وَ قد تقدَم في حرف التا مَع التاء وَ بالدال

Çeviri yazı: dütün: ed dıḫḫān ve kadd taḳaddam fī ḥarf et tā’ ma‘ et tā’ bi’d dāl

Çeviri: Duman, sözcük te harfi ile de başlayabilir.

D nüshası 22b/1: دُتُنْ: الدخان وَ قد تقدَم في حرف التا مَع التاء وَ بالدال اكثر

Çeviri yazı: dütün: ed dıḫḫān ve kadd taḳaddam fī ḥarf et tā’ ma‘ et tā’ bi’d dāl ekṣer

Çeviri: Duman, sözcük te harfi ile de başlayabilir çoğunlukla dal iledir.

K nüshası 23b/15-16: دُتُنْ: الدخان وَ قد تقدم في حرف التا مَع التاء و بالدال اكثر

Çeviri yazı: dütün: ed dıḫḫān ve kadd taḳaddam fī ḥarf et tā’ ma‘ et tā’ bi’d dāl ekṣer

Çeviri: Duman, sözcük te harfi ile de başlayabilir çoğunlukla dal iledir.

K nüshası 23b/15-16: دُتُنْ: الدخان وَ قد تقدم في حرف التا مَع التاء و بالدال اكثر

Çeviri yazı: dütün: ed dıḫḫān ve kadd taḳaddam fī ḥarf et tā’ ma‘ et tā’ bi’d dāl ekṣer

Çeviri: Duman, sözcük te harfi ile de başlayabilir çoğunlukla dal iledir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tütün maddesinde incelenmiştir.

dede

V nüshası 14b/8, D nüshası 22b/3, K nüshası 24a/3: دَدَا: الجدّ ابوُ الاب

Çeviri yazı: dede: el cedd ebū el eb

Çeviri: Dede, babanın babası.

Sözlükler: DLT: dede “baba (Oğuzca)” (Atalay, c.3, 1986, s. 220), dädä “father” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 97), dede “baba” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 631);

---

[53] Al-Turk’un çalışmasında 17b varağı verilmemiştir.

CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: dede “dede” (Atalay, 1945, s. 164), dede “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dide

V nüshası 14b/8, D nüshası 22b/3, K nüshası 24a/2: دِدَا: الهَودج

Çeviri yazı: dide: el hūdec

Çeviri: Develerin üzerine konan mahfe.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

düdük

V nüshası 14b/8, D nüshası 22b/4, K nüshası 24a/3: دُدُكْ: الشبابه

Çeviri yazı: düdük: eş şebbābe

Çeviri: Düdük.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: düdük “düdük” (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: düdük “ney” (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: düdük “düdük” (Atalay, 1945, s. 166), düdük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

düden

V nüshası 14b/11, D nüshası 22b/6, K nüshası 24a/5: دُودَنْ: عميق

Çeviri yazı: düden: ‘amīḳ

Çeviri: Derin.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

direk

V nüshası 14b/13, D nüshası 22b/8-9, K nüshası 24a/9:دِرَكْ: العمود و تقدم في حرف التاء

Çeviri yazı: direk: el ‘amūd ve taḳaddam fī ḥarfu’t tā’

Çeviri: Direk, aynı zamanda t harfi ile de başlayabilir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tirek maddesinde incelenmiştir.

dirgi

V nüshası 14b/14, D nüshası 22b/9, K nüshası 24a/9-10: دِرْكِي: الجفنَة

Çeviri yazı: dirgi: el cefne

Çeviri: Tas, tepsi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tirki “üzerinde yemek yenilen yaygı, sofra” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 844), tirki “opfer” (Grönbech, 1942, s. 245); Ter. T: dir- “bir araya toplamak” (Toparlı vd, 2000, s. 102); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tirki “table” (Golden, 2000, s. 152), tėrki “genellikle tekerlek biçiminde üzerinde yemek yemilen ayaklı tahta, sofra” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: yok.

dergü

V nüshası 14b/14-15: دَرْكُو: التَسَا ميط للسَّرج

Çeviri yazı: dergü: et tasāmayṭ li’s sarac

Çeviri: Atların üzerine konan bir nevi eyer.

D nüshası 22b/9: دَرْكُو: التَسَا ميط للسَّرج

Çeviri yazı: dergü: et tasāmayṭ li’s sarac

Çeviri: Atların üzerine konan bir nevi eyer.

K nüshası 24a/10: دَرْكُو: التَسَا ميط للسرج

Çeviri yazı: dergü: et tasāmayṭ li’s sarac

Çeviri: Atların üzerine konan bir nevi eyer.

Sözlükler: DLT: tėrgü “sofra, sofra üzerindeki çeşitli yemek; sıra, dizi” (Atalay, c.4, 1986, s. 604), tergü “saddle straps” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 186), tirgü “sofra örtüsü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 883); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

döre

V nüshası 14b/15: دُرَا: الشَرِيعَه و الأُسْلوب

Çeviri yazı: döre: eş şeria‘ ve’l uslūb

Çeviri: Töre, yol, yöntem, usul.

D nüshası 22b/10: دُرَا: الشَرِيعَه و الأُسْلوب

Çeviri yazı: döre: eş şeria‘ ve’l uslūb

Çeviri: Töre, yol, yöntem, usul.

K nüshası 24a/11: دُرَا: الشريعة و الاسلوب

Çeviri yazı: döre: eş şeria‘ ve’l uslūb

Çeviri: Töre, yol, yöntem, usul.

Sözlükler: DLT: törü “düzen, nizam, görenek, âdet” (Atalay, c.4, 1986, s. 647), törü “custom” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 197), törü “örf, âdet (rem)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 897); CC: töre, “töre, hukuk, kanun, âdet” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 580), töre “sitte” (Grönbech, 1942, s. 251); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: türe “türe, âdet” (Atalay, 1945, s. 267), türeli “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 153); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dezek

V nüshası 14b/18: دَزَكْ: الرَوث اليَابس

Çeviri yazı: dezek: er revs̱ el yābis

Çeviri: Kuru tezek.

D nüshası 22b/12: دَزَكْ: الرَوث اليَابِس

Çeviri yazı: dezek: er revs̱ el yābis

Çeviri: Kuru tezek.

K nüshası 24a/13: دَزَكْ: الرَوث اليابس

Çeviri yazı: dezek: er revs̱ el yābis

Çeviri: Kuru tezek.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tezek maddesinde incelenmiştir.

düzüm

V nüshası 14b/19-20: دُزُمْ: المنظُوْم مِن اللولؤ و مَا يشبهه يُقَال بِرْ دُزُمْ اي منظوم واحد

Çeviri yazı: düzüm: el manẓūm min el lūlū’ ve mā yuşebbih yuḳāl bir düzüm ey manẓūm vāḥid

Çeviri: İnci dizisi ve bir dizim için bir düzüm denir.

D nüshası 22b/13-14: دِزِمْ: المنظُوْم مِن اللولؤ و مَا يشبهه يُقَال بِرْ دُزُمْ اي منظوم واحد

Çeviri yazı: dizim: el manẓūm min el lūlū’ ve mā yuşebbih yuḳāl bir düzüm ey manẓūm vāḥid

Çeviri: İnci dizisi ve bir dizim için bir düzüm denir.

K nüshası 24a/14-15: دُزُمْ: المنظوم من اللولؤ و ما يشبهه يقال بِرْ دُزُمْ اي منظوم واحد

Çeviri yazı: düzüm: el manẓūm min el lūlū’ ve mā yuşebbih yuḳāl bir düzüm ey manẓūm vāḥid

Çeviri: İnci dizisi ve bir dizim için bir düzüm denir.

Sözlükler: DLT: tizim “dizi” (Atalay, c.4, 1986, s. 629), tizim “naẓm” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 192), tizim “dizi, bir dizilik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 885); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tiz- “dizmek” (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: tiz- “dizmek” (Atalay, 1945, s. 259), tizdi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 167); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

diz

V nüshası 14b/20: دِزْ: الركبه و يقال تِزْ و الدال اكثر

Çeviri yazı: diz: er rukbe ve yuḳāl tiz ve ed dāl eks̱er

Çeviri: Diz, tiz şeklinde de söylenir ancak çoğunlukla dal ile söylenir.

D nüshası 22b/14-15: دِزْ: الركبه و يقال تِزْ و الدال اكثر

Çeviri yazı: diz: er rukbe ve yuḳāl tiz ve ed dāl eks̱er

Çeviri: Diz, tiz şeklinde de söylenir ancak çoğunlukla dal ile söylenir.

K nüshası 24a/15-16: دِزْ: الركبه و يقال تِزْ و الدال اكثر

Çeviri yazı: diz: er rukbe ve yuḳāl tiz ve ed dāl eks̱er

Çeviri: Diz, tiz şeklinde de söylenir ancak çoğunlukla dal ile söylenir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tiz maddesinde incelenmiştir.

doġ

V nüshası 15a/2: دُغْ: الحُبَاري

Çeviri yazı: doġ: el ḥubārī

Çeviri: Toy kuşu.

D nüshası 23a/3: دُغْ: الحُبَاري

Çeviri yazı: doġ: el ḥubārī

Çeviri: Toy kuşu.

K nüshası 24b/3: دُغْ: الحُبَاري

Çeviri yazı: doġ: el ḥubārī

Çeviri: Toy kuşu.

Sözlükler: DLT: todh “toy kuşu” (Atalay, c.3, 1986, s. 142), tōḏ “bustard (bird)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 193), toḍ “toy kuşu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 885); CC: yok; Ter. T: toy “toy, kuş” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

doḳdoḳ

V nüshası 15a/3: دُقْدُقْ: الاخُ الحقيقي

Çeviri yazı: doḳ doḳ: el uḫ el ḥaḳīḳī

Çeviri: Gerçek kardeş.

D nüshası 23a/5: دُقْدُقْ: الاخُ الحقيقي

Çeviri yazı: doḳ doḳ: el uḫ el ḥaḳīḳī

Çeviri: Gerçek kardeş.

K nüshası 24b/5: دُقْدُقْ: الاخُ

Çeviri yazı: doḳ doḳ: el uḫ

Çeviri: Kardeş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

diken

V nüshası 15a/6: دِكَنْ: الشوك

Çeviri yazı: diken: eş şevk

Çeviri: Diken.

D nüshası 23a/7: دِكَنْ: الشوك

Çeviri yazı: diken: eş şevk

Çeviri: Diken.

K nüshası 24b/7: دِكَنْ: الشوك

Çeviri yazı: diken: eş şevk

Çeviri: Diken.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tegenek maddesinde incelenmiştir.

dügün

V nüshası 15a/6: دُكُنْ: العُقده

Çeviri yazı: dügün: el‘uḳd

Çeviri: Düğüm.

D nüshası 23a/7: دُكُنْ: العُقده

Çeviri yazı: dügün: el‘uḳd

Çeviri: Düğüm.

K nüshası 24b/7: دُكُنْ: العقده

Çeviri yazı: dügün: el‘aḳd

Çeviri: Düğüm.

Sözlükler: DLT: tügün “düğüm” (Atalay, c.4, 1986, s. 668), tügün “knot” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tügün “düğüm” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 908); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tügün “düğüm” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: dügün “düğüm” (Atalay, 1945, s. 166), dügün “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

deknek

V nüshası 15a/9: دَكنَك: قبة الخركاه

Çeviri yazı: deknek: ḳubbetu’l ḫarkāh

Çeviri: Çadırın kubbesi.

D nüshası 23a/10: دُكنَك: قبة الخركاه

Çeviri yazı: düknek: ḳubbetu’l ḫarkāh

Çeviri: Çadırın kubbesi.

K nüshası 24b/10: دَكنَك: قبة الخركاه

Çeviri yazı: deknek: ḳubbetu’l ḫarkāh

Çeviri: Çadırın kubbesi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dügme

V nüshası 15a/9: دُكْمَه: الزر

Çeviri yazı: dügme: ez zur

Çeviri: Düğme.

D nüshası 15a/10: دُكْمَه: الزر

Çeviri yazı: dügme: ez zur

Çeviri: Düğme.

K nüshası 24b/10-11: دُكْمَا: الزر

Çeviri yazı: dügme: ez zur

Çeviri: Düğme.

Sözlükler: DLT: tügme "düğme" (Atalay, c.4, 1986, s. 667), tügmä "button" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tügme "düğme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 908); CC: tüvme "düğme, (at takımında kullanılan) düğme" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 587), tüvme "knopf" (Grönbech, 1942, s. 261); Ter. T: tügme "düğme" (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: tügme "düğme" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tügme "düğme" (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: dügme "düğme" (Atalay, 1945, s. 166), tüyme/dügme "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: tügme "button" (Golden, 2000, s. 299), tügme "düğme" (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: yok.

dökme

V nüshası 15a/9-10: دُكْمَه: الكثِير الحيله

Çeviri yazı: dökme: el kes̱īr el ḥīle

Çeviri: Sahtekar.

D nüshası 23a/10: دُكْمَه: الكثِير الحيله

Çeviri yazı: dökme: el kes̱īr el ḥīle

Çeviri: Sahtekar.

K nüshası 24b/11: دُكْمَه: الكثير الحيلة

Çeviri yazı: dökme: el kes̱īr el ḥīle

Çeviri: Sahtekar.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tökme "hünerli, marifetli" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 580), tökme "gewandt, geschickt" (Grönbech, 1942, s. 250); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

değme

V nüshası 15a/10-15: دَكْمَا: كُلّ يقال دَكْمَا كِشِي اَي كُلّ انسَان و بالقبجَاقيّه تَيْمَ كِشِي تيْمَ معني كل و دَكْمَا هزه جات كما جات كُلّ فيِ اللسان العربي يضاف اليها ما بعدها و كزلك و بِرْ اَنْجَا بمعني كزلك بخلاف المضاف اليه في هزا اللسان و بِرْ معنه وَاحِد وَ اَنْجا مثله ثم استعمل مجمو زلك بمعني بعضٍ

Çeviri yazı: degme: kull yuḳāl degme kişi ey kull insān ve bil ḳıbcāḳīyye teyme kişi teyme ma'na kull ve degme hezehe cāt kemā cāt kull fī el lisānu'l 'arabīyye yużāf ileyhe mā ba'dahā ve kezalik ve bir anca bi ma'na kezalik bi ḫilāf el mużāfu ileyh fī hezā el lisan ve bir ma'naha vāḥid ve anca meṡlehu ṡumme ista'mel mecmū zalik bi ma'na ba'żen

Çeviri: Her şey, hepsi tıpkı degme kişi örneğinde olduğu gibi buradaki anlam bütün insanlar demektir Kıpçakçası ise teyme kişi'dir. Burada değme teyme ile değiştirilmiştir anlamları aynıdır Arapçada da benzer kullanımlar vardır. Ayrıca bir anca ile birlikte de kullanılır hepsi birlikte bazen anlamı verir.

D nüshası 23a/10-15: دَكْمَا: كُلّ يقال دَكْمَا كِشِي اَي كُلّ انسَان و بالقبجَاقيّه تَيْمَ كِشِي تيْمَ معني كل و دَكْمَا هزه جات كما جات كُلّ فيِ اللسان العربي يضاف اليها ما بعدها و كزلك و بِرْ اَنْجَا بمعني كزلك بخلاف المضاف اليه في هزا اللسان و بِرْ معنه وَاحِد وَ اَنْجا مثله ثم استعمل مجمو زلك بمعني بعضٍ

Çeviri yazı: degme: kull yuḳāl degme kişi ey kull insān ve bil ḳıbcāḳīyye teyme kişi teyme ma'na kull ve degme hezehe cāt kemā cāt kull fī el lisānu'l 'arabīyye yużāf ileyhe mā ba'dahā ve kezalik ve bir anca bi ma'na kezalik bi ḫilāf el mużāfu ileyh fī hezā el lisan ve bir ma'naha vāḥid ve anca meṡlehu ṡumme ista'mel mecmū zalik bi ma'na ba'żen

Çeviri: Her şey, hepsi tıpkı degme kişi örneğinde olduğu gibi buradaki anlam bütün insanlar demektir Kıpçakçası ise teyme kişi'dir. Burada değme teyme ile değiştirilmiştir anlamları aynıdır Arapçada da benzer kullanımlar vardır. Ayrıca bir anca ile birlikte de kullanılır hepsi birlikte bazen anlamı verir.

K nüshası 24b/11-16: دَكْمَا: كُلّ يقال دَكْمَا كِشِي اَي كُلّ انسان و بالقبجاقية تَيْمَ كِشِي تيْمَ معني كل دَكْمَا جات كما جات كُلّ فيِ اللسان العربي يضاف اليها ما بعدها و كزلك تيم و بِرْ اَنْجَا بمعني بعضٍ كزلك بخلاف المضاف و المضاف اليه في هزا اللسان و بِرْ معناه وَاحِد وَ اَنْجا مثله ثم استعمل مجمو زلك بمعني بعضٍ

Çeviri yazı: degme: kull yuḳāl degme kişi ey kull insān ve bil ḳıbcāḳīyye teyme kişi teyme ma'na kull degme cāt kemā cāt kull fī el lisānu'l 'arabīyye yużāf ve ileyhe mā ba'dahā ve kezalik ve bir anca bi ma'na kezalik bi ẖilāf el mużāfu ve mużāfu ileyh fī hezā el lisan ve bir ma'nāha vāḥid ve anca mes̱lehu s̱umme ista'mel mecmū zalik bi ma'na ba'żen

Çeviri: Her şey, hepsi tıpkı degme kişi örneğinde olduğu gibi buradaki anlam bütün insanlar demektir Kıpçakçası ise teyme kişi'dir. Burada değme teyme ile değiştirilmiştir anlamları aynıdır Arapçada da benzer kullanımlar vardır. Ayrıca bir anca ile birlikte de kullanılır hepsi birlikte bazen anlamı verir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tegme maddesinde incelenmiştir.

degül

V nüshası 15a/15: دَكُلْ: بمعني ليسَ

Çeviri yazı: degül: bi ma'na leyse

Çeviri: Hayır anlamında.

D nüshası: yok.

K nüshası 25a/1: دَكُلْ: بمعني ليس

Çeviri yazı: degül: bi ma'na leyse

Çeviri: Hayır anlamında.

Sözlükler: DLT: tegül "değil" (Atalay, c.4, 1986, s. 595), tägül "not so" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 183), tegül "Oğuzcada değil" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 886); CC: dėvül "değil" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 461), devül "unflektierbares" (Grönbech, 1942, s. 83); Ter. T: yok; Dur. M: tegil "değil" (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: degül "değil" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: degül "değil" (Atalay, 1945, s. 164), tüyül "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 186); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dükel

V nüshası 15a/15: دُكَلْ: الجميع

Çeviri yazı: dükel: el camī'

Çeviri: Bütün, hep.

D nüshası 23b/1: دُكَلْ: الجميع

Çeviri yazı: dükel: el camī‘

Çeviri: Bütün, hep.

K nüshası 25a/1: دُكَلْ: الجمع

Çeviri yazı: dükel: el cami‘

Çeviri: Bütün, hep.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tükel “tamamen, büsbütün” (Atalay, c.4, 1986, s. 668), tükäl “tamam, tāmm” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tükel “tam, tamamı, hepsi, tamamen” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 908); CC: tükel “tam, mükemmel, tamam” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 585), tükel/tügel “vollendet, vollkammen” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tükel “bütün, tam, hep, tamamen” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

deg/dek

V nüshası 15a/15: دَكْ: مثل

Çeviri yazı: dek/deg: mes̱el

Çeviri: Gibi, benzerlik.

D nüshası 23b/1: دَكْ: مثل

Çeviri yazı: dek/deg: mes̱el

Çeviri: Gibi, benzerlik.

K nüshası 25a/1: دَكْ: مثل

Çeviri yazı: dek/deg: mes̱el

Çeviri: Gibi, benzerlik.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tek “tek, sadece, bir şey dilemiyerek; gibi, benzetme edatı” (Atalay, c.4, 1986, s. 595), täg “like” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 183), teg “benzetme edatı, gibi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 865); CC: dėk “gibi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 690), dek “wie” (Grönbech, 1942, s. 82); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

deke

V nüshası 15a/15-16: دَكَأْ: التيس و يقال بالتاءِ و تقدم في حرف التاءِ

Çeviri yazı: deke: et tīs ve yuḳāl bi’ tā’ ve taḳaddam fī ḥarf et tā’

Çeviri: Teke, aynı zamanda d sesi yerine t sesi ile de başlayabilir.

D nüshası 23b/1: دَكَأْ: التيس و يقال بالتاءِ و تقدم في حرف التاءِ

Çeviri yazı: deke: et tīs ve yuḳāl bi’ tā’ ve taḳaddam fī ḥarf et tā’

Çeviri: Teke, aynı zamanda d sesi yerine t sesi ile de başlayabilir.

K nüshası 25a/1-2: دَكَأْ: التيس و يقال بالتاءِ و تقدم في حرف التاءِ

Çeviri yazı: deke: et tīs ve yuḳāl bi’ tā’ ve taḳaddam fī ḥarf et tā’

Çeviri: Teke, aynı zamanda d sesi yerine t sesi ile de başlayabilir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce teke maddesinde incelenmiştir.

digirmen

V nüshası 15a/17: دِكِرْمَن: علمٌ

Çeviri yazı: digirmen: ‘alemun

Çeviri: Özel isim.

D nüshası 23b/2: دِكِرْمَن: علمٌ

Çeviri yazı: digirmen: ‘alemun

Çeviri: Özel isim.

K nüshası 25a/3: دَكِرْمَن: عَلَمٌ

Çeviri yazı: degirmen: ‘alemun

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

delü

V nüshası 15a/18: دَلُوْ: المجنون

Çeviri yazı: delü: el mecnūn

Çeviri: Deli.

D nüshası 23b/3: دَلوُ: المجنون

Çeviri yazı: delü: el mecnūn

Çeviri: Deli.

K nüshası 25a/3: دَلوُ: المجنون

Çeviri yazı: delü: el mecnūn

Çeviri: Deli.

Sözlükler: DLT: telü "deli, çılgın" (Atalay, c.3, 1986, s. 156), telwä "crazy" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), telwe "deli" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: tėli "deli, aptal, ahmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 570), teli "tăricht" (Grönbech, 1942, s. 240); Ter. T: teli "deli" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: teli "deli" (Atalay, 1945, s. 254), teli "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 155); King Dic: telü "insane" (Golden, 2000, s. 270), tėlü "deli" (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: dälü ṭoγan "jastrząb, kania" (Zajączkowski, 1958, s. 19), delü ṭoġan "atmaca cinsinden yırtıcı bir kuş" (Al-Turk, 2012, s. 168).

delük

V nüshası 15a/18-19: دَلُكْ: الثقب

Çeviri yazı: delük: es̱ s̱aḳb

Çeviri: Delik.

D nüshası 23b/4: دَلُكْ: الثقب

Çeviri yazı: delük: es̱ s̱aḳb

Çeviri: Delik.

K nüshası 25a/4: دَلُكْ: الثقب

Çeviri yazı: delük: es̱ s̱aḳb

Çeviri: Delik.

Sözlükler: DLT: telik “delik” (Atalay, c.4, 1986, s. 596), talik “ṯaqb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), telik “delik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: telik “delik” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: telük “delik, delinmiş, çukur, yarık” (Eminoğlu, 2011, s. 285); Tuh. Z: telik “delik” (Atalay, 1945, s. 254), telik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: yok, tėlik “delik” (Güner, 2017, s. 117)[54]; Bül. Müş: dälik “dziura, otwór” (Zajączkowski, 1958, s. 19), delik “delik” (Al-Turk, 2012, s. 70).

dil

V nüshası 15a/19-20: دِلْ: اللسَان و يقال تِلْ

Çeviri yazı: dil: el lisan ve yuḳāl til

Çeviri: Dil, aynı zamanda til de denir.

D nüshası 23b/5: دِلْ: اللسَان و يقال تِلْ

Çeviri yazı: dil: el lisan ve yuḳāl til

Çeviri: Dil, aynı zamanda til de denir.

K nüshası 25a/5: دِلْ: اللسَان و يقال تِلْ

Çeviri yazı: dil: el lisan ve yuḳāl til

Çeviri: Dil, aynı zamanda til de denir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce til maddesinde incelenmiştir.

dilek

V nüshası 15b/20: دِلَكْ:ا لمُرَاد

Çeviri yazı: dilek: el murād

[54] Güner’in “ḳulaḳ tėliki” maddesinin tanığı olarak verdiği “tėlik” (Güner, 2017: 117) madde başlığı Golden’ın eserinde sadece “ḳulaḳ” şeklinde geçmektedir.

Çeviri: Dilek, murat.

D nüshası 23b/5: دِلَكْ:ا لمُرَاد

Çeviri yazı: dilek: el murād

Çeviri: Dilek, murat.

K nüshası 25a/6: دِلَكْ:ا لمراد

Çeviri yazı: dilek: el murād

Çeviri: Dilek, murat.

Sözlükler: DLT: tilek "dilek" (Atalay, c.4, 1986, s. 623), tiläk "murād" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 190), tilek "dilek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 881); CC: tilek "istek, arzu, dilek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 843), tilek "wunsch, wille" (Grönbech, 1942, s. 244); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tile- "istemek" (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tilek(g) "dilek, istek, arzu" (Eminoğlu, 2011, s. 288); Tuh. Z: tilek "dilek" (Atalay, 1945, s. 258), tilek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

delim

V nüshası 15a/22-23: دَلِمْ: الكثير يقال بُوْ دَلِمْدُرْ اي هزا كثير و يقال زلك عند استكبار الشئ

Çeviri yazı: delim: el kes̱īr yuḳāl bu delimdür ey hezā kes̱īr ve yuḳal zalik 'ınde istikbār eş şey'

Çeviri: Çok anlamında kullanılır. Bu delimdir denir ve aynı zamanda bir şeyin büyüklüğünü ifade etmek için kullanılır.

D nüshası 23b/7-8: دَلِمْ: الكثير يقال بُوْ دَلِمْدُرْ اي هزا كثير و يقال زلك عند استكبار الشئ

Çeviri yazı: delim: el kes̱īr yuḳāl bu delimdür ey hezā kes̱īr ve yuḳal zalik 'ınde istikbār eş şey'

Çeviri: Çok anlamında kullanılır. Bu delimdir denir ve aynı zamanda bir şeyin büyüklüğünü ifade etmek için kullanılır.

K nüshası 25a/8-9: دَلِمْ: الكثير يقال بُوْ دَلِمْدُرْ اي هزا كثير و يقال عند استكبار الشئ

Çeviri yazı: delim: el kes̱īr yuḳāl bu delimdür ey hezā kes̱īr ve yuḳal 'ınde istikbār eş şey'

Çeviri: Çok anlamında kullanılır. Bu delimdir denir ve aynı zamanda bir şeyin büyüklüğünü ifade etmek için kullanılır.

Sözlükler: DLT: telim "çok, pek çok, bol, fazla, daima, hep, pek" (Atalay, c.4, 1986, s. 596), talim "much or many" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 184), telim "çok" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: yok; Ter. T: telim "çok" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dilkü

V nüshası 15a/23: دِلْكُو: الثَّعْلَب و يقال بالتاء

Çeviri yazı: dilkü: eṡ ṡa'leb ve yuḳāl bi't tā'

Çeviri: Tilki, aynı zamanda t ile de söylenebilir.

D nüshası 23b/8-9: دِلْكُو: الثَّعْلَب و يقال بالتاء

Çeviri yazı: dilkü: eṡ ṡa'leb ve yuḳāl bi't tā'

Çeviri: Tilki, aynı zamanda t ile de söylenebilir.

K nüshası 25a/9-10: دِلْكُو: الثَّعْلَب و يقال بالتاء

Çeviri yazı: dilkü: eṡ ṡa'leb ve yuḳāl bi't tā'

Çeviri: Tilki, aynı zamanda t ile de söylenebilir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tilki maddesinde incelenmiştir.

dıltaḳ~ tıltaḳ

V nüshası 15b/1: دِلْتَقْ: الحجّه و يقال بالتاءِ وَ هوَ اكثر

Çeviri yazı: dıltaḳ: el ḥucce ve yuḳāl bi't tā' ve huve ekṡer

Çeviri: Bahane, sebep, özür ve t ile söyleneni daha fazla kullanılır.

D nüshası 23b/9: دِلْتَقْ: الحجّه و يقال بالتاءِ ايضاً وَ هوَ اكثر

Çeviri yazı: dıltaḳ: el ḥucce ve yuḳāl bi't tā' eyżān ve huve ekṡer

Çeviri: Bahane, sebep, özür ve t ile söyleneni daha fazla kullanılır.

K nüshası 25a/10: دِلْتَقْ: الحجّه و يقال بالتاءِ وَ هوَ اكثر

Çeviri yazı: dıltaḳ: el ḥucce ve yuḳāl bi't tā' ve huve ekṡer

Çeviri: Bahane, sebep, özür ve t ile söyleneni daha fazla kullanılır.

Sözlükler: DLT: tıldaġ "bahane" (Atalay, c.4, 1986, s. 615), tildaγ "falsely accusing" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 190), tıldag "insana atılan iftira" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 877); CC: tıltagan söz "bahane" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 840), tyltaγan söz "falscher vorwand" (Grönbech, 1942, s. 262); Ter. T: dıldaġ "delil" (Toparlı vd, 2000, s. 102); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şıltak "bahaneli, özürlü" (Atalay, 1945, s. 247), şılṭalı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dulḳuḳ

V nüshası 15b/1-2: دُلْقُقْ: الزِق و يقال بالطاء

Çeviri yazı: dulḳuḳ : ez ziḳ ve yuḳāl bi'ṭ ṭā'

Çeviri: Tulum aynı zamanda ta harfi ile de söylenir.

D nüshası 23b/10: دُلْقُقْ: الزِق و يقال بالطاء

Çeviri yazı: dulḳuḳ : ez ziḳ ve yuḳāl bi'ṭ ṭā'

Çeviri: Tulum aynı zamanda ta harfi ile de söylenir.

K nüshası 25a/10-11: دُلْقُقْ: الزِق و يقال بالطاء

Çeviri yazı: dulḳuḳ : ez ziḳ ve yuḳāl bi'ṭ ṭā'

Çeviri: Tulum aynı zamanda ta harfi ile de söylenir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṭuḳuḳ "tulum, hayvan derisi, torba" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: tulkuk "tuluk" (Atalay, 1945, s. kırba" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tolḳuḳ "tulum, yarılmadan yüzülmüş 263), ṭulḳuḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: tolquq "skin, container" (Golden, 2000, s. 282), tolḳuḳ "tulum" (Güner, 2017, s. 121); Bül. Müş: yok.

dümür~temür

V nüshası 15b/4: دُمُرْ: الحديد و يقَال بالتَاء

Çeviri yazı: dümür: el ḥadīd ve yuḳāl bi't tā'

Çeviri: Demir t harfi ile de söylenir.

D nüshası 23b/11-12: دَمُرْ: الحديد و يقَال بالتَاء

Çeviri yazı: demür: el ḥadīd ve yuḳāl bi’t tā’

Çeviri: Demir t harfi ile de söylenir.

K nüshası 25a/13: دُمُرْ: الحديد و يقَال بالتَاء

Çeviri yazı: dümür: el ḥadīd ve yuḳāl bi’t tā’

Çeviri: Demir t harfi ile de söylenir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce temir maddesinde incelenmiştir.

dümrü

V nüshası 15b/4: دُمْرُوْ: الدف

Çeviri yazı: dümrü: ed def

Çeviri: Def.

D nüshası 23b/12: دَمْرُوْ: الدف

Çeviri yazı: demrü: ed def

Çeviri: Def.

K nüshası 25a/13: دَمْرُوْ: الدف

Çeviri yazı: demrü: ed def

Çeviri: Def.

Sözlükler: DLT: tümrük “dümrük, def (oğuzca)” (Atalay, c.4, 1986, s. 670), tümrüg “tambourine” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 204), tümrüg “Oğuzcada def” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 909); CC: yok; Ter. T: tümrü “davul” (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tümri “dümbelek” (Atalay, 1945, s. 166), dümri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

demren

V nüshası 15b/4-5: دَمْرَنْ: النَصْل و بالقبجَاقي بَشَقْ

Çeviri yazı: demren: en naṣl ve bil ḳıbcāḳī başaḳ

Çeviri: Demren, Kıpçakça başak.

D nüshası 23b/12: دَمْرَنْ: النَصْل و بالقبجَاقي بَشَقْ

Çeviri yazı: demren: en naṣl ve bil ḳıbcāḳī başaḳ

Çeviri: Demren, Kıpçakça başak.

K nüshası 25a/13-14: دَمْرَنْ: النصل و بالقبجاقي بَشَقْ

Çeviri yazı: demren: en naṣl ve bil ḳıbcāḳī başaḳ

Çeviri: Demren, Kıpçakça başak.

Sözlükler: DLT: temürgen/temürken "ok temreni" (Atalay, c.4, 1986, s. 598), tämürgän "arrowhead" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), temürgen "Oğuzcada okun temreni" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 868); CC: yok; Ter. T: temren "demren" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: demren "temren" (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

demregü

V nüshası 15b/5: دَمْرَكُو: القُوبَاء

Çeviri yazı: demregü: el ḳubā'

Çeviri: Temreği.

D nüshası 23b/12-13: دَمْرَكُو: القُوبَاء و هي الحزازه

Çeviri yazı: demregü: el ḳubā' ve hiye el ḥizāz

Çeviri: Temreği.

K nüshası 25a/14: دَمْرَكُو: القُوبَاء

Çeviri yazı: demregü: el ḳubā'

Çeviri: Temreği.

Sözlükler: DLT: temregü "temreği" (Atalay, c.4, 1986, s. 597), tämrägü "tetter (skin disease)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 185), temregü "temreği (deri hastalığı)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 867); CC: tėmeri "iltihap, irin, temriye" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 833), temeri "entzündung" (Grönbech, 1942, s. 240); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: temregi "temreği" (Atalay, 1945, s. 255), temrew "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dümen~tümen

V nüshası 15b/5-6: دُمَنْ: عشره الاف و يقال تُمَنْ

Çeviri yazı: dümen: ‘aşre elf ve yuḳāl tümen

Çeviri: On tane bin ve tümen şeklinde de söylenir.

D nüshası 23b/13: دُمَنْ: عشره الاف و يقال تُمَنْ بالتَّاء

Çeviri yazı: dümen: ‘aşre elf ve yuḳāl tümen bi’t tā’

Çeviri: On tane bin ve t ile tümen şeklinde de söylenir.

K nüshası 25a/14-15: دُمَنْ: عشره الاف و يقال تُمَنْ

Çeviri yazı: dümen: ‘aşre elf ve yuḳāl tümen

Çeviri: On tane bin ve t ile tümen şeklinde de söylenir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tümen maddesinde incelenmiştir.

dumlu

V nüshası 15b/6: دُمْلُو: البَرْدْ

Çeviri yazı: dumlu: el bard

Çeviri: Soğuk.

D nüshası 23b/14:دُمْلُو: البَرْدْ

Çeviri yazı: dumlu: el bard

Çeviri: Soğuk.

K nüshası 25a/15: دُمْلُو: البرد

Çeviri yazı: dumlu: el bard

Çeviri: Soğuk.

Sözlükler: DLT: tumlıg “soğuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 652), tumliγ “bard, barid” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 199), tumlug/tumlıg “soğuk olan, soğuk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 899); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: dumlu “cold” (Golden, 2000, s. 308), dumlu “soğuk” (Güner, 2017, s. 53); Bül. Müş: yok.

dan

V nüshası 15b/7: دَنْ: البهت

Çeviri yazı: dan: el baht

Çeviri: Şaşırma, şaşılacak şey.

D nüshası 23b/15: دَنْ: البهت

Çeviri yazı: dan: el baht

Çeviri: Şaşırma, şaşılacak şey.

K nüshası 25a/16: دَنْ: البهت

Çeviri yazı: dan: el baht

Çeviri: Şaşırma, şaşılacak şey.

Sözlükler: DLT: tang "şaşacak, şaşılacak nesne, danılacak şey, acayip şey" (Atalay, c.4, 1986, s. 570), taŋ "seive, marvel" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), taŋ "şaşırtıcı şey" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 852); CC: taŋış "mucize" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 828), taŋuŝ/taŋyŝ "wunder" (Grönbech, 1942, s. 235); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: taŋ "şaşılacak, hayret edici" (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: daŋır- "şaşa kalmak" (Atalay, 1945, s. 163)[55]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

dün~tün

V nüshası 15b/8: دُنْ: الليل وَ يقال تُنْ و يقال ايضا عن بها امس

Çeviri yazı: dün: el leyl ve yuḳāl tün ve yuḳāl eyżān ʻann bihā ems

Çeviri: Gece, aynı zamanda dün anlamına da gelir ve tün şekli de vardır.

D nüshası 23b/15-24a/1: دُنْ: الليل وَ يعال تُنْ و يقال ايضاً عن بها امس

Çeviri yazı: dün: el leyl ve yuḳāl tün ve yuḳāl eyżān ʻann bihā ems

Çeviri: Gece, aynı zamanda dün anlamına da gelir ve tün şekli de vardır.

K nüshası 25a/16-25b/1: دُنْ: الليل وَ يقال تُنْ و يقال ايضا عن بها امس

[55] Al-Turk'un çalışmasında sözcüğe yer verilmemiştir.

Çeviri yazı: dün: el leyl ve yuḳāl tün ve yuḳāl eyżān ‘ann bihā ems

Çeviri: Gece, aynı zamanda dün anlamına da gelir ve tün şekli de vardır.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tün maddesinde incelenmiştir.

tüngün- tün keçe

V nüshası 15b/8-9: تُنْكُنْ تُنْكَجَا: الليلة البارحة

Çeviri yazı: tünkün- tün keçe: el leyletu’l bāriḥ

Çeviri: Dün gece.

D nüshası 24a/1:تُنْكُنْ تُنْكَجَا: الليلة البارحة

Çeviri yazı: tünkün- tün keçe: el leyletu’l bāriḥ

Çeviri: Dün gece.

K nüshası 25b/1-2: تُنْكُنْ تُنْكَجَا: الليلة البارحة

Çeviri yazı: tünkün- tün keçe: el leyletu’l bāriḥ

Çeviri: Dün gece.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tünekün “dün” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 586), tünekün “gestern” (Grönbech, 1942, s. 260); Ter. T: tün kün “dünkü gün” (Toparlı vd, 2000, s. 149); Dur. M: yok; Kav. K: tünekün “dün” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tün kün “yesterday” (Golden, 2000, s. 238), tün kün “dün” (Güner, 2017, s. 125); Bül. Müş: yok.

dın

V nüshası 15b/9-12: دِنْ: النفس يقال دِنِالشتي اي تنفس و الشتِي معناه عاطي اي وَاَخَذ ما خوذ من الدي اي اخذ و الشين للمشاركه و النون في دِنْ للمفعوليه و الكسيرة في النون الاولي للاضافه

Çeviri yazı: dın: en nefs yuḳāl dınınalaştı ey teneffüs ve alaştı ma‘nāha ‘āṭa ey ve āḫaẕ mā ḫūẕ aldı ey āḫaẕ ve eş şīn lil muşareke ve’n nūn fī dın lil mef‘ūliyye ve’l kesīre fī en nūn el evveli lil iżāfe

Çeviri: Nefes almak, dınınalaştı ile nefes alıp vermek ifade ediliyor. Alaştı vermek ve almak anlamına gelmektedir şin harfi işteşliği belirtmektedir.

D nüshası 24a/2-4: دِنْ: النفس يقال دِنِالشتي اي تنفس و الشتِي معناه عاطي اي وَاَخَذ ما خوذ من الدي اي اخذ و الشين للمشاركه و النون في دِنْ للمفعوليه و الكسيرة في النون الاولي للاضافه

Çeviri yazı: dın: en nefs yuḳāl dınınalaştı ey teneffüs ve alaştı ma‘nāha ‘āṭa ey ve āẖaẕ mā ẖūẕ aldı ey āẖaẕ ve eş şīn lil muşareke ve’n nūn fī dın lil mef‘ūliyye ve’l kesīre fī en nūn el evveli lil iżāfe

Çeviri: Nefes almak, dınınalaştı ile nefes alıp vermek ifade ediliyor. Alaştı vermek ve almak anlamına gelmektedir şin harfi işteşliği belirtmektedir.

K nüshası 25b/2-5: دِنْ: النفس يقال دِنِالشتي اي تنفس و الشتي معناه عاطي اي وَاَخَذ ما خوذ من اَلْدِي اي اخذ و الشين للمشاركه و النون في دِنْ للمفعوليه و الكسيرة في النون الاولي للاضافه

Çeviri yazı: dın: en nefs yuḳāl dınınalaştı ey teneffüs ve alaştı ma‘nāha ‘āṭa ey ve āẖaẕ mā ẖūẕ aldı ey āẖaẕ ve eş şīn lil muşareke ve’n nūn fī dın lil mef‘ūliyye ve’l kesīre fī en nūn el evveli lil iżāfe

Çeviri: Nefes almak, dınınalaştı ile nefes alıp vermek ifade ediliyor. Alaştı vermek ve almak anlamına gelmektedir şin harfi işteşliği belirtmektedir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tın maddesinde incelenmiştir.

deve

V nüshası 15b/14: دَوَا: الجمل

Çeviri yazı: deve: el cemel

Çeviri: Deve.

D nüshası 24a/6: دَوَا: الجمل

Çeviri yazı: deve: el cemel

Çeviri: Deve.

K nüshası 25b/7-8: دَوَا: الجمل

Çeviri yazı: deve: el cemel

Çeviri: Deve.

Sözlükler: DLT: tėwi “deve” (Atalay, c.4, 1986, s. 609), tewe/dävä “camel” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 188), tewe “deve” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 873); CC: töve

“deve” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 581), töve “kamel” (Grönbech, 1942, s. 252); Ter. T: yok; Dur. M: deve “deve” (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: deve “deve” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: deve “deve” (Eminoğlu, 2011, s. 194); Tuh. Z: teve kuş “deve kuşu” (Atalay, 1945, s. 256), tewe ḳuş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: teve “camel” (Golden, 2000, s. 217), tėve “deve” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: dävä “wlelbłąd” (Zajączkowski, 1958, s. 19), dewe “deve” (Al-Turk, 2012, s. 114).

deve balıḳ

V nüshası 15b/15: دَوَا بَالِقْ: الدّلفين اي السمَكه المشبهه للجَمَل

Çeviri yazı: deve balıḳ: ed dolfīn ey es semeke el muşabehe lil cemel

Çeviri: Balina, deveye benzerliğinden deve balık denir.

D nüshası 24a/7: دَوَا بَالِقْ: الدّلفين اي السمَكه المشبهه للجَمَل

Çeviri yazı: deve balıḳ: ed dolfīn ey es semeke el muşabehe lil cemel

Çeviri: Balina, deveye benzerliğinden deve balık denir.

K nüshası 25b/8: دَوَا بَالِقْ: الدّلفين اي السمَكة المشبهه للجَمَل

Çeviri yazı: deve balıḳ: ed dolfīn ey es semeke el muşabehe lil cemel

Çeviri: Balina, deveye benzerliğinden deve balık denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

duvar

V nüshası 15b/15-16: دَوَر: الحايط

Çeviri yazı: duvar: el ḥāyṭ

Çeviri: Duvar.

D nüshası 24a/7-8: دَوَر: الحايط

Çeviri yazı: duvar: el ḥāyṭ

Çeviri: Duvar.

K nüshası 25b/9: دَوَر: الحايط

Çeviri yazı: duvar: el ḥāyṭ

Çeviri: Duvar.

Sözlükler: DLT: yok; CC: dıvar "duvar" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 462), dyvar "wand, maver" (Grönbech, 1942, s. 84); Ter. T: dīvār "duvar" (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: duvar "duvar" (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: ṭuvar "duvar" (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: dīvar "duvar" (Eminoğlu, 2011, s. 194); Tuh. Z: dıvar "duvar" (Atalay, 1945, s. 165), ṭuwar "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 82); King Dic: yok; Bül. Müş: dyvar "mur, ściana" (Zajączkowski, 1958, s. 20), dıwar "duvar" (Al-Turk, 2012, s. 73).

deve ḳuş

V nüshası 15b/16: دَوَا قُشْ: النّعام اي الطير المشبه للجمل

Çeviri yazı: deve ḳuş: en na'm ey eṭ ṭayr el muşabaha lil cemel

Çeviri: Deveye benzetilen bir kuş.

D nüshası 24a/8: دَوَا قُشْ: النّعام اي الطير المشبه للجمل

Çeviri yazı: deve ḳuş: en na'm ey eṭ ṭayr el muşabaha lil cemel

Çeviri: Deveye benzetilen bir kuş.

K nüshası 25b/9: دَوَا قُشْ: النعام اي الطير المشبة للجمل

Çeviri yazı: deve ḳuş: en na'm ey eṭ ṭayr el muşabaha lil cemel

Çeviri: : Deveye benzetilen bir kuş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: deve ḳuşı "deve kuşu" (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: devekuş "deve kuşu" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: teve kuş "deve kuş" (Atalay, 1945, s. 256), tewe ḳuş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: yok; Bül. Müş: dävä quŝ "struś" (Zajączkowski, 1958, s. 19), dewe ḳuş "devekuşu" (Al-Turk, 2012, s. 117).

dede

V nüshası 15b/16: دَدَا: الجدّ

Çeviri yazı: dede: el cedd

Çeviri: Dede.

D nüshası 24a/8: دَدَا: الجدّ

Çeviri yazı: dede: el cedd

Çeviri: Dede.

K nüshası 25b/10: دَدَا: الجدّ يقال اطا

Çeviri yazı: dede: el cedd yuḳāl aṭa

Çeviri: Dede, aynı zamanda ata da denir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce dede maddesinde incelenmiştir.

sübürge

V nüshası 15b/19: سُبُركاَ: المكنسة

Çeviri yazı: sübürge: el meknese

Çeviri: Süpürge.

D nüshası 24a/11: سُبُركاَ: المكنسة

Çeviri yazı: sübürge: el meknese

Çeviri: Süpürge.

K nüshası 25b/11: سُبُركاَ: المكنسة

Çeviri yazı: sübürge: el meknese

Çeviri: Süpürge.

Sözlükler: DLT: süpürgü "süpürge" (Atalay, c.4, 1986, s. 550), süpürgü "broom" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 171), süpürgü "süpürge" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 840); CC: sibürtki "fırın süpürgesi, süpürge" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), sibürtki "besen" (Grönbech, 1942, s. 219); Ter. T: süpürge "süpürge" (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: süpürge "süpürge" (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: süpürgen "süpürge" (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: süpürge "süpürge, süpürme aracı" (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: sipirge "süpürge" (Atalay, 1945, s. 239), sipirgi "anlam verilmemiş" (Al-

Turk, 2006, s. 157); King Dic: süpürge “broom” (Golden, 2000, s. 323), süpürge “süpürge” (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: yok.

sıpa

V nüshası 15b/20: سِبَا: الجحش

Çeviri yazı: sıpa: el caḥş

Çeviri: Sıpa.

D nüshası 15b/12: سَبَا: الجحش

Çeviri yazı: sapa: el caḥş

Çeviri: Sıpa.

K nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sıp “iki yaşına girmiş olan tay” (Atalay, c.4, 1986, s. 517), sip “two year old colt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 163), sıp “iki yaşına girmiş olan sıpa, iki yıllık at” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 820); CC: yok; Ter. T: sıpa “1 yaşındaki eşek yavrusu” (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sıbızġı

V nüshası 15b/21: سِبِزغِي: الزمر

Çeviri yazı: sıbızġı: el zemru

Çeviri: Zurna.

D nüshası 24a/12-13: سِبِزغِي: الزَمْرُ

Çeviri yazı: sıbızġı: el zemru

Çeviri: Zurna.

K nüshası 25b/13: سُبُزغِي: الزمر

Çeviri yazı: subuzġı: el zemru

Çeviri: Zurna.

Sözlükler: DLT: sıbızgu "düdük, boru" (Atalay, c.4, 1986, s. 510), sibizγu "flute" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 160), sıbızgu "uzun kaval" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 816); CC: yok; Ter. T: sıbızġu "ıslık, düdük" (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: şıbızġı "davul" (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sıbızgı "uzun düdük" (Atalay, 1945, s. 236)[56]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sıbḳun

V nüshası 15b/21: سِبقُنْ: الحَربه

Çeviri yazı: sıbḳun: el ḥarbe

Çeviri: Zıpkın.

D nüshası 24a/13: سِبقُنْ: الحَربه

Çeviri yazı: sıbḳun: el ḥarbe

Çeviri: Zıpkın.

K nüshası 25b/13: سِبقُنْ: الحَربه

Çeviri yazı: sıbḳun: el ḥarbe

Çeviri: Zıpkın.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sepkün

V nüshası 15b/21: سَبْكُنْ: رشاش المطر

Çeviri yazı: sebkün: raşāş el maṭar

Çeviri: Yağmur serpintisi.

---

[56] Al-Turk'un çalışmasında sözcüğe yer verilmemiştir.

D nüshası 24a/13: سَبْكُنْ: رشاش المطر

Çeviri yazı: sebkün: raşāş el maṭar

Çeviri: Yağmur serpintisi.

K nüshası 25b/13: سَبْكُنْ: رشاش المطر

Çeviri yazı: sebkün: raşāş el maṭar

Çeviri: Yağmur serpintisi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sıbıldaḳ

V nüshası 15b/22: سِبِلْدَقْ: كل حيوان عريان

Çeviri yazı: sıbıldaḳ: kull ḥayavān ‘uryān

Çeviri: Çıplak bütün hayvanat.

D nüshası 24a/13-14: سِبِلْدَقْ: كل حيوان عريان

Çeviri yazı: sıbıldaḳ: kull ḥayavān ‘uryān

Çeviri: Çıplak bütün hayvanat.

K nüshası 25b/14: سِبِلْدَقْ: كل حيوان عريان

Çeviri yazı: sıbıldaḳ: kull ḥayavān ‘uryān

Çeviri: Çıplak bütün hayvanat.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: çıplak “çıplak” (Atalay, 1945, s. 162), çıplaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

süt

V nüshası 16a/1: سُتْ: اللبن

Çeviri yazı: süt: el leben

Çeviri: Ayran, yoğurt.

D nüshası 24a/15: سُتْ: اللبن

Çeviri yazı: süt: el leben

Çeviri: Ayran, yoğurt.

K nüshası 25b/15: سُتْ: اللبن

Çeviri yazı: süt: el leben

Çeviri: Ayran, yoğurt.

Sözlükler: DLT: süt "süt" (Atalay, c.4, 1986, s. 553), sü̆t "milk" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 172), sü̆t "süt" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 843); CC: süt "süt" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 843), süt "milch" (Grönbech, 1942, s. 227); Ter. T: süt "süt" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: süt "süt" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: süt "süt" (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: süt "süt" (Eminoğlu, 2011, s. 278); Tuh. Z: süt "süt" (Atalay, 1945, s. 244), süt "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: süt "milk" (Golden, 2000, s. 294), süt "süt" (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: süt/süd "mleko" (Zajączkowski, 1958, s. 48), süt "süt" (Al-Turk, 2012, s. 125).

sitük

V nüshası 16a/1: سِتُكْ: البول

Çeviri yazı: sitük: el bevl

Çeviri: Sidik.

D nüshası 24a/15-24b/1: سُتُكْ: البول

Çeviri yazı: sütük: el bevl

Çeviri: Sidik.

K nüshası 25b/15: سِتُكْ: البول

Çeviri yazı: sitük: el bevl

Çeviri: Sidik.

Sözlükler: DLT: sidük/sidhük "sidik" (Atalay, c.4, 1986, s. 521), sidük "bawl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 160), sidük/sidüḳ "her türlü idrar, sidik" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 823); CC: sidik "idrar, sidik" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), sidik "harn"

(Grönbech, 1942, s. 219); Ter. T: sidik “sidik” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sidük(g) “sidik, idrar” (Eminoğlu, 2011, s. 272); Tuh. Z: sidik “sidik” (Atalay, 1945, s. 238), sidik/sigek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: sidük “urine” (Golden, 2000, s. 215), sidük “idrar, sidik” (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: yok.

sütmek

V nüshası 16a/1: سُتْمَكْ: الكرة و الطابة

Çeviri yazı: sütmek: el kurre ve’ṭ ṭābe

Çeviri: Top.

D nüshası 24b/1: سُتْمَكْ: الكرة و الطابة

Çeviri yazı: sütmek: el kurre ve’ṭ ṭābe

Çeviri: Top.

K nüshası 25b/15-16: سُتْمَكْ: الكرة و الطابة

Çeviri yazı: sütmek: el kurre ve’ṭ ṭābe

Çeviri: Top.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

setkik

V nüshası 16a/1: سَتْكِكْ: الزّكي

Çeviri yazı: setkik: ez zekī

Çeviri: Zeki.

D nüshası 24b/1: سَتْكِكْ: الزّكي و يقال زَرَكْ

Çeviri yazı: setkik: ez zeki ve yuḳāl zark

Çeviri: Zeki.

K nüshası 25b/16: سَتْكِكْ: الزّكي

Çeviri yazı: setkik: ez zekī

Çeviri: Zeki.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

süçi~süçü

V nüshası 16a/4: سُجِي: اللزيز و يطلق عَلي الخمر بالقبجاقي سجو

Çeviri yazı: süçi: el leziz ve yuṭlaḳ ‘ala al ḫamr bil ḳıbcāḳī süçü

Çeviri: Lezzet, içki Kıpçakça süçü’dür.

D nüshası 24b/2-3: سُجِي: اللزيز و يطلق عَلي الخمر بالقبجاقي سجو

Çeviri yazı: süçi: el leziz ve yuṭlaḳ ‘ala al ḫamr bil ḳıbcāḳī süçü

Çeviri: Lezzet, içki Kıpçakça süçü’dür.

K nüshası 26a/1-2: سُجِي: اللزيز الحلو و يطلق عَلي الخمر بالقبجاقي سجو

Çeviri yazı: süçi: el leziz el ḥılū ve yuṭlaḳ ‘ala al ḫamr bil ḳıbcāḳī süçü

Çeviri: Lezzet, tatlı, içki Kıpçakça süçü’dür.

Sözlükler: DLT: süçik “tatlı, içecek şey, şarap” (Atalay, c.4, 1986, s. 548), sü̂ĉig “wine” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 170), sü̂çig/süçig “şarap” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 839); CC: çüçi “tatlı, yumuşak, hafif” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 687), ĉüĉi “sanft” (Grönbech, 1942, s. 77); Ter. T: süçü “üzümden yapılan bir içki” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: süçi “şarap” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: yok; Kit. E: süçüg “tatlı, lezzetli” (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: yok; King Dic: süĉü “sweet” (Golden, 2000, s. 152), süçü “tatlı” (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: yok.

sidük

V nüshası 16a/6: سِدُكْ: البَول و تقدم في السين مع التَاء

Çeviri yazı: sidük: el bevl ve taḳaddam fī es sīn ma‘ et tā’

Çeviri: Sidik, t ile de söylenir.

D nüshası 24b/4: سِدُكْ: البَول و تقدم في السين مع التَاء

Çeviri yazı: sidük: el bevl ve taḳaddam fī es sīn ma‘ et tā’

Çeviri: Sidik, t ile de söylenir.

K nüshası 26a/2-3: سِدُكْ: البَول و تقدم في السين مع التَاء و بالتركماني

Çeviri yazı: sidük: el bevl ve taḳaddam fī es sīn ma‘ et tā’ ve bi’t turkmānī

Çeviri: Sidik, Türkmence de t ile de söylenir.

Sözlükler: DLT: sidük/sidhük "sidik" (Atalay, c.4, 1986, s. 521), sidük "bawl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 160), sidük/sidüḳ "her türlü idrar, sidik" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 823); CC: sidik "idrar, sidik" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), sidik "harn" (Grönbech, 1942, s. 219); Ter. T: sidik "sidik" (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sidük(g) "sidik, idrar" (Eminoğlu, 2011, s. 272); Tuh. Z: sidik "sidik" (Atalay, 1945, s. 238), sidik/sigek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: sidük "urine" (Golden, 2000, s. 215), sidük "idrar, sidik" (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: yok.

sıruḳ

V nüshası 16b/8: سِرُقْ: عودٌ في غلظ العضد دون الرمح طولا ينشر عليه الثياب و يسمي في اللغة العربيه المشجب

Çeviri yazı: sıruḳ: ‘avd fī ġaliẓ el ‘aḍad dun er ramḥ ṭūlān yanşar ‘aleyhe es̱ s̱iyab ve yusemmī fī el luġa el ‘arabīyye el meşceb

Çeviri: Sırık, kalın odun, üzerine elbise serilen odun.

D nüshası 24b/5: سِرُقْ: عودٌ في غلظ العضد دون الرمح طولا ينشر عليه الثياب و يسمي في اللغة العربيه المشجب

Çeviri yazı: sıruḳ: ‘avd fī ġaliẓ el ‘aḍad dun er ramḥ ṭūlān yanşar ‘aleyhe es̱ s̱iyab ve yusemmī fī el luġa el ‘arabīyye el meşceb

Çeviri: Sırık, kalın odun, üzerine elbise serilen odun.

K nüshası 26a/4-6: سِرُقْ: عودٌ في غلظ العضد دون الرمح طولا ينشر عليه الثياب و يسمي في اللغة العربيه المشجب

Çeviri yazı: sıruḳ: ‘avd fī ġaliẕ el ‘aḍad dun er ramḥ ṭūlān yanşar ‘aleyhe es̱ s̱iyab ve yusemmī fī el luġa el ‘arabīyye el meşceb

Çeviri: Sırık, kalın odun, üzerine elbise serilen odun.

Sözlükler: DLT: sıruk “sırık, çadır direği” (Atalay, c.4, 1986, s. 519), siruq “tent-pale” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), sıruk “çadır direği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 164); CC: sırık “uzun sopa, sırık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 813), syryx “angelrute” (Grönbech, 1942, s. 229); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sürü ve sürün

V nüshası 16a/10: سُرُوُ و سُرُنْ: قطيع من الغنم

Çeviri yazı: sürü ve sürün: ḳaṭī‘ min el ġanem

Çeviri: Koyun sürüsü.

D nüshası 24b/7: سُرُوُ و سُرُنْ: قطيع من الغنم

Çeviri yazı: sürü ve sürün: ḳaṭī‘ min el ġanem

Çeviri: Koyun sürüsü.

K nüshası 26a/6-7: سُرُوُ و سُرُنْ: قطيع من الغنم

Çeviri yazı: sürü ve sürün: ḳaṭī‘ min el ġanem

Çeviri: Koyun sürüsü.

Sözlükler: DLT: sürüg “sürü” (Atalay, c.4, 1986, s. 552), sürüg “herd (cattle)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 171), sürüg “sürü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 842); CC: sürüv “sürü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 824), sürüv “herde” (Grönbech, 1942, s. 227); Ter. T: sürü “sürü” (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: sürü “sürü” (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: sürük “drove, flack, herd” (Golden, 2000, s. 219), sürük “sürü” (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: sürüv/sävü “wymarsz, wyprowa wojenna” (Zajączkowski, 1958, s. 45), sewüw “sevk, hareket, sefer, gönderme, götürme” (Al-Turk, 2012, s. 103).

sirke

V nüshası 16a/11: سِرْكَاَ: الخل و ينطلق علي الصبيان

Çeviri yazı: sirke: el ḫal ve yunṭaliḳ ‘ala eṣ ṣıbyān

Çeviri: Çocuklara musallat olan sirke.

D nüshası 24b/7-8: سِرْكَاَ: الخل و ينطلق علي الصبيان

Çeviri yazı: sirke: el ḫal ve yunṭaliḳ ‘ala eṣ ṣıbyān

Çeviri: Çocuklara musallat olan sirke.

K nüshası 26a/7: سِرْكَاَ: الخل و ينطلق علي الصبيان

Çeviri yazı: sirke: el ḫal ve yunṭaliḳ ‘ala eṣ ṣıbyān

Çeviri: Çocuklara musallat olan sirke.

Sözlükler: DLT: sirke “bit yumurtası, bit” (Atalay, c.4, 1986, s. 524), sirkä “vinegar, nit (on head)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 163), sirke “başta bulunan bit yumurtası, sirke” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 825); CC: sirke “sirke” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 815), sirke “essig” (Grönbech, 1942, s. 220); Ter. T: sirke “sirke, bit yumurtası” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: sirke “sirke, bit yumurtası” (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: sirke “sirke, bit yumurtası” (Toparlı vd, 1999, s. 106); Kit. E: sirke “sirke” (Eminoğlu, 2011, s. 273); Tuh. Z: sirke “sirke, bit yumurtası” (Atalay, 1945, s. 239), sirke “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: sirke “nit” (Golden, 2000, s. 224), sirke “bit yumurtası, sirke” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: yok.

sürme

V nüshası 16a/11: سُرْمَا: الاثمد

Çeviri yazı: sürme: el es̱med

Çeviri: Sürme.

D nüshası 24b/8: سُرْمَا: الاثمد

Çeviri yazı: sürme: el es̱med

Çeviri: Sürme.

K nüshası 26a/7: سُرْمَا: الاثمد

Çeviri yazı: sürme: el es̱med

Çeviri: Sürme.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: sürme “sürme” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sürme “sürme, göz boyası” (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: sürme “göze çekilen sürme” (Atalay, 1945, s. 244), sürme “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 147); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sırım

V nüshası 16a/11-12: سِرِمْ: السير مِن الجلود

Çeviri yazı: sırım: es seyr min el celūd

Çeviri: Sirim.

D nüshası 24b/8-9: سِرِمْ: السير مِن الجلود

Çeviri yazı: sırım: es seyr min el celūd

Çeviri: Sirim.

K nüshası 26a/8: سِرِمْ: السير مِن الجلود

Çeviri yazı: sırım: es seyr min el celūd

Çeviri: Sirim.

Sözlükler: DLT: sıdhrım “sıyırım, sırım” (Atalay, c.4, 1986, s. 511), sidrim “strap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sıdrım “Oğuzca deri ip, kayış” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 817); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sürük ṣırt

V nüshası 16a/12: سُورُك صِرْتْ: السقنقور

Çeviri yazı: sürük ṣırt: es saḳanḳūr

Çeviri: Sakankur.

D nüshası 24b/9: سُورُك صِرْتْ: السقنقور

Çeviri yazı: sürük ṣırt: es saḳanḳūr

Çeviri: Sakankur.

K nüshası 26a/8: سُورُك صِرْتْ: السقنقور

Çeviri yazı: sürük ṣırt: es saḳanḳūr

Çeviri: Sakankur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: süräk syrt "rodzaj jaszczurki wednej" (Zajączkowski, 1958, s. 47).

sırça

V nüshası 16a/13, D nüshası 24b/11, K nüshası 26a/10: سِرْجَا: الزجاج

Çeviri yazı: sırça: ez züccāc

Çeviri: Züccaciye.

Sözlükler: DLT: sırıçga "sırça" (Atalay, c.4, 1986, s. 517), siriĉγa "glass" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 163), sırıçga "cam, sırça" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 821); CC: yok; Ter. T: sırça "cam" (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sırça "cam, cam bardak, şişe" (Eminoğlu, 2011, s. 272); Tuh. Z: sırşa "sırça" (Atalay, 1945, s. 237), şırşa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 101); King Dic: sırĉa "glass (as substance)" (Golden, 2000, s. 303), sırça "sırça" (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: syrĉa "szkło" (Zajączkowski, 1958, s. 48), sırça "cam" (Al-Turk, 2012, s. 88).

saraça

V nüshası 16a/14, D nüshası 24b/11, K nüshası 26a/10-11: سَرَجَا و سَرَدُرْ: كل الدّآبه و سرعة حركهتا

Çeviri yazı: saraça ve seredür: kull ed dābe ve sur'ate ḥarkete

Çeviri: Hızlı hareket eden her türlü hayvan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sürçek

V nüshası 16a/14-15, D nüshası 24b/12, K nüshası 26a/11: سُرْجَكْ: السمر

Çeviri yazı: sürçek: es semer

Çeviri: Gece sohbeti.

Sözlükler: DLT: sürçek/sürçük “gece toplantısı, müsamere” (Atalay, c.4, 1986, s. 551), särĉük/sörĉäk “evening conversation” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 167), sürçek “Oğuzcada gece yapılan sohbet meclisi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 841); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

siz

V nüshası 16a/18-20: سِزْ: اسمٌ مضمّر بعمني انتم و سِزْ لفظ يلحق الاسما فتدل عَلي انتفاء مادخلت عليه عن المحكوم عليه به فيقولون تِلْسِزْ اي بلالسان بمعني اخرس و كُزْسُزْ اي اعمي و اطسز بلا فرسٍ

Çeviri yazı: siz: ism mużammirun bi ma’na entum ve siz lafẓ yalḥaḳ el āsmā fetadall ‘ala intifā’ mā daẖalat ‘aleyhe ‘ann al maḥkūm ‘aleyhe bih feyeḳūlūn tilsiz ey bilā lisan bi ma‘na āẖras ve közsüz ey ā‘ma ve aṭsız bilā farasin

Çeviri: Siz zamiri bunun yanında olumsuzluk eki olarak kullanılan sXz’da vardır olumsuzluk anlamı verir örneğin konuşamayan biri için tilsiz kör olan biri için közsüz atı olmayan biri için de aṭsız denir.

D nüshası 24b/14-15-25a/1-2: سِزْ: اسمٌ مضمّر بعمني انتم و سِزْ لفظ يلحق الاسما فتدل عَلي انتفاء مادخلت عليه عن المحكوم عليه به فيقولون تِلْسِزْ اي بلالسان بمعني اخرس و كُزْسُزْ اي اعمي و اطسز بلا فرسٍ

Çeviri yazı: siz: ism mużammirun bi ma’na entum ve siz lafẓ yalḥaḳ el āsmā fetadall ‘ala intifā’ mā daẖalat ‘aleyhe ‘ann al maḥkūm ‘aleyhe bih feyeḳūlūn tilsiz ey bilā lisan bi ma‘na āẖras ve közsüz ey ā‘ma ve aṭsız bilā farasin

Çeviri: Siz zamiri bunun yanında olumsuzluk eki olarak kullanılan sXz’da vardır olumsuzluk anlamı verir örneğin konuşamayan biri için tilsiz kör olan biri için közsüz atı olmayan biri için de aṭsız denir.

K nüshası 26a/14-26b/1: سِزْ: اسمٌ مضمّر بعمني انتم و سِزْ لفظ يلحق الاسما فتدل عَلي انتفاء مادخلت عليه عن المحكوم عليه به فيقولون تِلْسِزْ اي بلالسان بمعني اخرس و كُزْسُزْ اي اعمي و اطسز بلا فرسٍ

Çeviri yazı: siz: ism mużammirun bi ma’na entum ve siz lafẓ yalḥaḳ el āsmā fetadall ‘ala intifā’ mā daẖalat ‘aleyhe ‘ann al maḥkūm ‘aleyhe bih feyeḳūlūn tilsiz ey bilā lisan bi ma‘na āẖras ve közsüz ey ā‘ma ve aṭsız bilā farasin

Çeviri: Siz zamiri bunun yanında olumsuzluk eki olarak kullanılan sXz’da vardır olumsuzluk anlamı verir örneğin konuşamayan biri için tilsiz kör olan biri için közsüz atı olmayan biri için de aṭsız denir.

Sözlükler: DLT: siz “siz; (Çiğilce) büyük ve sayılan kişilere (sen) yerinde aytanan söz” (Atalay, c.4, 1986, s. 521), sīz “you” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), siz “siz, Çiğil lehçesinde ve Türklerde saygıdeğer büyüklere Oğuzlarda küçük olana hitap için kullanılan bir söz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 826); CC: siz “siz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), siz “ihr” (Grönbech, 1942, s. 220); Ter. T: siz “siz” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: siz “siz” (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: siz “siz” (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: siz “ayrışık çoğul ikinci şahıs zamiri” (Atalay, 1945, s. 239), siz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 176); King Dic: siz “you” (Golden, 2000, s. 312), siz “siz” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: siz “wy” (Zajączkowski, 1958, s. 45), siz “siz şahıs zamiri” (Al-Turk, 2012, s. 222).

söz

V nüshası 16a/21: سُزْ: الكلام

Çeviri yazı: söz: el kelām

Çeviri: Söz

D nüshası 25a/3: سز: الغلام[57]

Çeviri yazı: söz: el ġulām

Çeviri: Oğlan

K nüshası 26b/2: سُزْ: الكلام

Çeviri yazı: söz: el kelām

Çeviri: Söz

Sözlükler: DLT: söz “söz” (Atalay, c.4, 1986, s. 535), sȫz “speech, words” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 167), söz “söz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 832); CC: söz “söz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 557), söz “wort, worte, gerede” (Grönbech, 1942, s. 224); Ter. T: sözle- “konuşmak” (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: yok; Kav. K: söz “söz” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: söz “söz, sözcük, laf, haber, emir” (Eminoğlu, 2011, s. 275); Tuh. Z: söz “söz” (Atalay, 1945, s. 242), söz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

---

[57] Müellif tarafından yazım yanlışı yapılmış gibi görünüyor tabii olarak bu da anlamın değişmesine neden olmaktadır.

süzme

V nüshası 16a/21-23: سزما:الراو وق و سزما غضيض يقال سزما كزلو اي ذو طرف غضيض و يقال كزن اي غض طرفه سزدي حرس

Çeviri yazı: süzme: er rāvūḳ ve süzme ġażīż yuḳāl süzme közlü ey ẕū ṭarafın ġażīż ve yuḳāl közün ey ġaż ṭarafihe süzdi ḥarasa

Çeviri: Süzgeç, aynı zamanda süzme gözlü de denir bunun yanında gözünü süzdü anlamında közün süzdi denir.

D nüshası 25a/3-5: سزما:الراو وق و سزما غضيض يقال سزما كزلو اي ذو طرف غضيض و يقال كزن اي غض طرفه سزدي حرس

Çeviri yazı: süzme: er rāvūḳ ve süzme ġażīż yuḳāl süzme közlü ey ẕū ṭarafın ġażīż ve yuḳāl közün ey ġaż ṭarafihe süzdi ḥarasa

Çeviri: Süzgeç, aynı zamanda süzme gözlü de denir bunun yanında gözünü süzdü anlamında közün süzdi denir.

K nüshası 26b/2-4: سزما:الراو وق و سُزْمَا غضيض يقال سزما كزلو اي ذو طرف غضيض و يقال كُزِنْ اي غض طرفه سزدي حرس

Çeviri yazı: süzme: er rāvūḳ ve süzme ġażīż yuḳāl süzme közlü ey ẕū ṭarafın ġażīż ve yuḳāl közün ey ġaż ṭarafihe süzdi ḥarasa

Çeviri: Süzgeç, aynı zamanda süzme gözlü de denir bunun yanında gözünü süzdü anlamında közün süzdi denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: süz- "süzmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 559), süz- "durchseihen, klären" (Grönbech, 1942, s. 227); Ter. T: süz- "süzmek" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: süz- "süzmek, temizlemek" (Eminoğlu, 2011, s. 278); Tuh. Z: süzme "süzgeç" (Atalay, 1945, s. 244), süzme "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sağsağan

V nüshası 16b/1, D nüshası 25a/5-6, K nüshası 26b/4-5: سَغْسَغنْ: العقعق و يقال سَقْسَقَنْ

Çeviri yazı: sağsağan: el ʿaḳaʿḳ ve yuḳāl saḳsaḳan

Çeviri: Saksağan aynı zamanda kaf ile saḳsaḳan da denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sagzıgan “saksağan” (Atalay, c.4, 1986, s. 483), saγizγan “magpie” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sagzıgan “saksağan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 800); CC: yok; Ter. T: ṣaġızġan “saksağan” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sagsagan “saksağan” (Atalay, 1945, s. 231), ṣaġṣaġan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 45); King Dic: saqsaqan “magpie” (Golden, 2000, s. 228), saḳsaġan “saksağan” (Güner, 2017, s. 105); Bül. Müş: saγsaγan “sroka” (Zajączkowski, 1958, s. 44), sağsağan “saksağan” (Al-Turk, 2012, s. 176).

sik

V nüshası 16b/4, D nüshası 25a/6-7, K nüshası 26b/5-6: سِكْ: الزكر مقابل الفرج

Çeviri yazı: sik: ez zekar muḳābil el farac

Çeviri: Erkeklik organı kadın organının zıddı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sik “sik” (Atalay, c.4, 1986, s. 521), sik “penis” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sik “erkeklik organı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 823); CC: sik “erkeklik organı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), sik “penis” (Grönbech, 1942, 219); Ter. T: sik “erkeğin cinsel organı” (Toparlı vd, 2000, 1 s. 38); Dur. M: sik “erkeklik organı” (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: sik “erkeklik organı” (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: sik “erkeklik aygıtı” (Atalay, 1945, s. 238), sik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 93); King Dic: sik “penis” (Golden, 2000, s. 212), sik “erkeklik organı” (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: yok.

sökel

V nüshası 16b/5, D nüshası 25a/10, K nüshası 26b/7: سُكَلْ: المريض

Çeviri yazı: sökel: el marīż

Çeviri: Hasta.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sökel “hasta” (Atalay, c. 4, 1986, s. 533), sökäl “sick” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 167), sökel “hasta” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 831); CC: yok; Ter. T: sökel “hasta” (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sökel “hasta” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: sökäl “chory” (Zajączkowski, 1958, s. 47), sökel “sökel, hasta” (Al-Turk, 2012, s. 147).

sökelek

V nüshası 16b/6, D nüshası 25a/10, K nüshası 26b/7: سُكَلَكْ: المرض

Çeviri yazı: sökelek: el maraż

Çeviri: Hastalık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: hayvanat "hastalık" (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: hayvanat "hastalık" (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: sökäl(l)ik "choroba" (Zajączkowski, 1958, s. 47), sökelik "hastalık" (Al-Turk, 2012, s. 147).

sekiz

V nüshası 16b/6, D nüshası 25a/7, K nüshası 26b/7: سَكِزْ: ثمانييه

Çeviri yazı: sekiz: s̱emānīye

Çeviri: Sekiz.

Sözlükler: DLT: sekkiz "sayıda sekiz" (Atalay, c.4, 1986, s. 503), säkīz<säkkiz "eight" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 158), sekkiz "sekiz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 813); CC: sėgiz "sekiz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), segiz "acht" (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: sekiz "sekiz" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: sekiz "sekiz sayısı" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: sekiz "sekiz" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: sekiz "sekiz sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 270); Tuh. Z: sekiz "sayıda sekiz" (Atalay, 1945, s. 235), sekiz "sekiz" (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: sekiz "eight" (Golden, 2000, s. 241), sėkiz "sekiz" (Güner, 2017, s. 107); Bül. Müş: säkkiz "osiem" (Zajączkowski, 1958, s. 45), sekkiz "sekiz" (Al-Turk, 2012, s. 180).

sikiş

V nüshası 16b/6, D nüshası 25a/8, K nüshası 26b/8: سِكِشْ: ا لجماع

Çeviri yazı: sikiş: el cimā'

Çeviri: Cinsel ilişkide bulunma.

Sözlükler: DLT: sikiş "sikiş" (Atalay, c.4, 1986, s. 522), sikiŝ "mujama'a" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 162), sikiş "sikişme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 823); CC:

yok; Ter. T: sik- “cinsel ilişkide bulunmak” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: yok; Kav. K: sik- “cinsel ilişkide bulunmak yatmak” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: yok; Tuh. Z: sik- “sikmek” (Atalay, 1945, s. 239), sikti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 168); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

seksen

V nüshası 16b/7, D nüshası 25a/8, K nüshası 26b/8: سَكْسَنْ: الثمانون

Çeviri yazı: seksen: eṡ ṡemānūn

Çeviri: Seksen.

Sözlükler: DLT: seksün “sayıda seksen” (Atalay, c.4, 1986, s. 504), säksän “eighty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 158), seksän “seksen” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 813); CC: yok; Ter. T: seksen “seksen” (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: seksen “seksen sayısı” (Toparlı, 2003, s. 104); Kav. K: seksen “seksen” (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: seksen “seksen” (Atalay, 1945, s. 235), seksen “seksen” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: seksen “eighty” (Golden, 2000, s. 243), sėksen “seksen” (Güner, 2017, s. 107); Bül. Müş: säksän “osiemdziesiąt” (Zajączkowski, 1958, s. 45), seksen “seksen” (Al-Turk, 2012, s. 182).

sülük

V nüshası 16b/11-12: سُلُكْ: العلق الذي يتسب بدن الانسان

Çeviri yazı: sülük: el ‘aliḳ elleẕī yatassab bedenu’l insān

Çeviri: Sülük, insan bedenine yapışan bir hayvan.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/12-13: سُلُكْ: العلق الذي يتسبت بدن الانسان

Çeviri yazı: sülük: el ‘aliḳ elleẕī yatassabat bedenu’l insān

Çeviri: Sülük, insan bedenine yapışan bir hayvan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: sülük “sülük” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 823), sülük “blutegel” (Grönbech, 1942, s. 226); Ter. T: sülük “sülük” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sülük “sülük” (Atalay, 1945, s. 243), sülük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

silig

V nüshası 16b/12: سِلِكْ: الشاب الضريف

Çeviri yazı: silig: eş şebbu’l żarīf

Çeviri: Zarif adam.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/13: سِلِكْ: الشاب الضريف

Çeviri yazı: silig: eş şebbu’l żarīf

Çeviri: Zarif adam.

Sözlükler: DLT: silig “temiz, ince, yakışıklı, tatlı dili” (Atalay, c.4, 1986, s. 522), silig “elegant, clean, handsome, fine-spoken” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 162), silig “zarif, temiz, yakışıklı ve güzel konuşan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 824); CC: sili “temiz, saf, bakire” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 814), sili “rein, keusch, unschulding” (Grönbech, 1942, s. 220); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: sil- “silmek” (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: silü “useful, pleasent, pure” (Golden, 2000, s. 265), silü “faydalı, yararlı” (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: yok.

sövlünçü

V nüshası 16b/12-13: سُوْلُنْجُو: الشراج و الشوا

Çeviri yazı: sövlünçü: eş şerāc ve eş şevā

Çeviri: Kebap.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/13-14: سُوْلُنْجُو: الشرايح و الشوا

Çeviri yazı: sövlünçü: eş şerāc ve eş şevā

Çeviri: Kebap.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

selinçek

V nüshası 16b/13: سَلِنْجَكْ: المرجوحه

Çeviri yazı: selinçek: el mercūḥa

Çeviri: Salıncak.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/14: سَلِنْجَكْ: المرجوحه

Çeviri yazı: selinçek: el mercūḥa

Çeviri: Salıncak

Sözlükler: DLT: yok; CC: salın- "salınmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 804), salyn- "behängen" (Grönbech, 1942, s. 213); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: salın- "salınmak" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: salın- "salınmak, kibirle yürümek" (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: salın- "salınmak" (Atalay, 1945, s. 232), salandı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 71); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sili

V nüshası 16b/13: سِلِي: ملمس

Çeviri yazı: sili: mulemmes

Çeviri: Düz, temiz, pürüzsüz.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/14: سِلِي: ملمس

Çeviri yazı: sili: mulemmes

Çeviri: Düz, temiz, pürüzsüz.

Sözlükler: Sözcük, daha önce silig maddesinde incelenmiştir.

sümük

V nüshası 16b/15: سُمُكْ: المخاط

Çeviri yazı: sümük: el muḫāṭ

Çeviri: Sümük.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/15: سُمُكْ: المخاط

Çeviri yazı: sümük: el muḫāṭ

Çeviri: Sümük.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: sümük "sümük" (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: yok; Kav. K: simkirik "sümük" (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: sümkürük "sümük" (Atalay, 1945, s. 243), sümkürük "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 155); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sümülgün

V nüshası 16b/15: سُمُلكُنْ: غيبه ذهن المريض في مرضه

Çeviri yazı: sümülgün: ġaybe ẕihn el marīż fī marżahu

Çeviri: Hastanın hasta olduğu zaman yaşadığı zihin kaybı durumu.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/15-16: سُمُلكُنْ: غيبه ذهن المريض في مرضه

Çeviri yazı: sümülgün: ġaybe ẕihn el marīż fī marżahu

Çeviri: Hastanın hasta olduğu zaman yaşadığı zihin kaybı durumu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sümülde- "kansırmak" (Atalay, 1945, s. 243), sümüldedi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 67); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

semüz

V nüshası 16b/16-17: سَمِزْ: السمين بالتركماني و يكسر الميم بالقبجاقي سمز بالزاي السمين

Çeviri yazı: semiz: es semin bi’t turkmānī el yeksir el mīm bil ḳıbcāḳī semüz bi’z zā es semin

Çeviri: Besili, Türkmence semiz Kıpçakça semüz.

D nüshası: yok.

K nüshası 26b/16-27a/1: سَمِزْ: السمين بالتركماني و يكسر الميم بالقبجاقي

Çeviri yazı: semiz: es semin bi’t turkmānī el yeksir el mīm bil ḳıbcāḳī

Çeviri: Besili, Türkmence semiz Kıpçakça semüz.

Sözlükler: DLT: semüz “semiz” (Atalay, c.4, 1986, s. 505), sämir/sämiz “fat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 158), semiz/semüz “hayvanların semiz olanı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 813); CC: sėmiz “yağlı, besili, semiz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 550), semiz “fett” (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: semiz “semiz, besili” (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: semiz “semiz” (Toparlı, 2003, s. 104); Kav. K: semiz “semiz” (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: semüz “semiz, besili, yağlı” (Eminoğlu, 2011, s. 270); Tuh. Z: semiz “semiz” (Atalay, 1945, s. 235), semizlik “semizlik” (Al-Turk, 2006, s. 190); King Dic: semiz “fat” (Golden, 2000, s. 263), sėmiz “şişman, besili, temiz” (Güner, 2017, s. 108); Bül. Müş: yok.

sınuḳ

V nüshası 16b/20: سِنُقْ: المكسور

Çeviri yazı: sınuḳ: el meksūr

Çeviri: Kırık.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/4: سِنُقْ: المكسور

Çeviri yazı: sınuḳ: el meksūr

Çeviri: Kırık.

Sözlükler: DLT: sınguk “sınık, kırılmış” (Atalay, c.3, 1986, s. 517), siŋuq/sinuq “maksūr” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 160), sıŋuk “kırık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 820); CC: sınuk “kırılmış, kırık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 552), synuq “zerbrochen” (Grönbech, 1942, s. 229); Ter. T: sınuḳ “kırık” (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: yok; Kav. K: ṣındur- “kırmak” (Toparlı vd, 1999, s. 272); Kit. E: sınuḳ “kırık, kırılmış” (Eminoğlu, 2011, s. 272); Tuh. Z: sınık “kırılmış” (Atalay, 1945, s. 237), ṣınıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 159); King Dic: sınuq “broken” (Golden, 2000, s. 271), sınuḳ “kırılmış, kıruk” (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: yok.

sunḳur

V nüshası 16b/20: سُنْقُرْ: طاير يسمي به

Çeviri yazı: sunḳur: ṭāyir yusemmi bih

Çeviri: Bu isimle anılan bir kuş.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/4-5: سُنْقُرْ: طائر يسمي به

Çeviri yazı: sonḳur: ṭā’ir yusemmi bih

Çeviri: Bu isimle anılan bir kuş.

Sözlükler: DLT: songkur “sonkur kuşu, yırtıcı kuşlardan biri” (Atalay, c.3, 1986, s. 381), suŋqur “a bird of prey, smaller than ṭoγril” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 169), suŋkur “yırtıcı kuşlardan birinin adı, sungur” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 836); CC: songur “doğan kuşu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 555), sonγur “falke” (Grönbech, 1942, s. 222); Ter. T: sunḳur “aksungur” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: sunḳur “akdoğan (özel ad)” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: sunḳur “sunkur özel isim” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: yok; Tuh. Z: sunkur “kara kuş, köle adi” (Atalay, 1945, s. 242), sunḳur “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: sonqur “gerfalcon” (Golden, 2000, s. 226), sonḳur “doğana benzeyen yırtıcı avcı kuş, sungur” (Güner, 2017, s. 111); Bül. Müş: sonqur “sokół” (Zajączkowski, 1958, s. 46), sonḳur “sungur, doğan cinsi” (Al-Turk, 2012, s. 172).

sen

V nüshası 16b/20: سَنْ: مضمر بمعني انت

Çeviri yazı: sen: mużammir bi ma'na ente

Çeviri: Sen zamiri.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/5: سَنْ: مضمر بمعني انت

Çeviri yazı: sen: mużammir bi ma'na ente

Çeviri: Sen zamiri.

Sözlükler: DLT: sen "sen" (Atalay, c.4, 1986, s. 505), sän "you" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 158), sen "sen" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 813); CC: sen "sen" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 808), sen "du" (Grönbech, 1942, s. 217); Ter. T: sen "sen" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: sen "sen" (Toparlı, 2003, s. 104); Kav. K: sen "sen" (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: sen "sen, teklik ikinci kişi zamiri" (Eminoğlu, 2011, s. 270); Tuh. Z: sen "sen anlamına" (Atalay, 1945, s. 235), senden "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 220); King Dic: sen "thou" (Golden, 2000, s. 312), sėn "sen" (Güner, 2017, s. 108); Bül. Müş: sän "ty" (Zajączkowski, 1958, s. 45), sen "sen şahıs zamiri" (Al-Turk, 2012, s. 222).

süŋü

V nüshası 16b/23: سُنُكُو: الرمح

Çeviri yazı: süŋü: er ramḥ

Çeviri: Mızrak.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/7: سُنُو: الرمح

Çeviri yazı: süŋü: er ramḥ

Çeviri: Mızrak.

Sözlükler: DLT: sünğü "süngü, mızrak, kargı" (Atalay, c.4, 1985, s. 549), süŋü "lance, spear" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 171), süŋü "mızrak, kargı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 840); CC: süŋü "mızrak, kargı, süngü" (Argunşah ve Güner, 2015,

s. 823), süŋü “lanze” (Grönbech, 1942, s. 226); Ter. T: süngü “süngü” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: süngi “süngü” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: süngü “süngü” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: süŋü “süngü, mızrak” (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: süngü “süngü” (Atalay, 1945, s. 243), süŋü “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 97); King Dic: süngü “lance” (Golden, 2000, s. 177), süngü “süngü” (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: yok.

seŋir

V nüshası 16b/23: سَنِرْ: الرابيه

Çeviri yazı: seŋir: er rābīyye

Çeviri: Tepelik.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/7-8: سَنِرْ: الرابيه

Çeviri yazı: seŋir: er rābīyye

Çeviri: Tepelik.

Sözlükler: DLT: sengir “dağ çıkıntısı, dağ burnu, herhangi bir duvarın ucu” (Atalay, c.3, 1986, s. 362), säŋir “peak (mountain); end (wall)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 159), seŋir “dağ burnu, duvarın kenarı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 814); CC: seŋir “yüksek, yüce, ulu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 810), seŋir “felsen” (Grönbech, 1942, s. 218); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

siŋir

V nüshası 16b/23: سِنِرْ: العصب

Çeviri yazı: siŋir el ‘aṣab

Çeviri: Asap.

D nüshası : yok

K nüshası 27a/8: سِنِرْ: العصب

Çeviri yazı: siŋir el ‘aṣab

Çeviri: Asap.

<u>Sözlükler:</u> DLT: singir “sinir” (Atalay, c.3, 1986, s. 362), siŋir “nerve” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 163), siŋir “sinir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 825); CC: siŋir “sinir” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), siŋir “nerv” (Grönbech, 1942, s. 220); Ter. T: siŋir “sinir” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: siŋir “sinir” (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: yok; Kit. E: siŋir “sinir” (Eminoğlu, 2011, s. 273); Tuh. Z: singir “sinir” (Atalay, 1945, s. 239), siŋir “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: sıngır “nerve, sinew” (Golden, 2000, s. 214), siŋir/sinir “sinir” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: sin(g)ir “nerw” (Zajączkowski, 1958, s. 45), singir “sinir” (Al-Turk, 2012, s. 131).

süŋük

V nüshası 17a/1: سُنُكْ: العظم

Çeviri yazı: süŋük: el ‘aẓm

Çeviri: Kemik.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/8: سُنُكْ: العظم

Çeviri yazı: süŋük: el ‘aẓm

Çeviri: Kemik.

<u>Sözlükler:</u> DLT: süngük(g) “kemik” (Atalay, c.4, 1986, s. 549), süŋük “bone” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 171), süŋük “kemik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 840); CC: sövek “kemik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 556), sövek “knachen” (Grönbech, 1942, s. 223); Ter. T: süŋük “kemik” (Toparlı vd, 2000, s. 140); Dur. M: yok; Kav. K: sövek “kemik” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: süŋük “kemik” (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: süvek “kemik” (Atalay, 1945, s. 244), süweŋ/süŋük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103-104); King Dic: yok; Bül. Müş: sönük/ṣönük “kość” (Zajączkowski, 1958, s. 47), ṣönük “sünük, kemik” (Al-Turk, 2012, s. 131).

seŋek

V nüshası 17a/1: سِنَكْ: الجره

Çeviri yazı: seŋek: el cerre

Çeviri: Testi.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/8: سِنَكْ: الجرة

Çeviri yazı: seŋek: el cerre

Çeviri: Testi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sinek "levha" (Atalay, 1945, s. 239), sinek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sövük

V nüshası 17a/2: سُوُكْ: العظم

Çeviri yazı: sövük: el ʻaẓm

Çeviri: Kemik.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/10: سُوُكْ: العظم

Çeviri yazı: sövük: el ʻaẓm

Çeviri: Kemik.

Sözlükler: Sözcük, daha önce sünek maddesinde incelenmiştir.

süvü

V nüshası 17a/3: سو و: البيكار

Çeviri yazı: süvü: el baykār

Çeviri: Pergel.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/10-11: سُوُ و: البيكار

Çeviri yazı: süvü: el baykār

Çeviri: Pergel.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

sevgü

V nüshası 17a/3: سَوْكُوْ: المحبوب

Çeviri yazı: sevgü: el maḥbūb

Çeviri: Sevgi, sevgili.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/11: سَوْكُوْ: المحبوب

Çeviri yazı: sevgü: el maḥbūb

Çeviri: Sevgi, sevgili.

Sözlükler: DLT: sewüklük "sevgi" (Atalay, c. 4, 1986, s. 509), säwüklük "ḥubb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 159), sewüglük "sevgi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 816); CC: sövmek "sevgi, aşk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 556), sövmek "liebe" (Grönbech, 1942, s. 219); Ter. T: sevgü "sevgi" (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: sev- "sevmek" (Toparlı, 2003, s. 105); Kav. K: sev- "sevmek" (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: sevüglük "sevgi, aşk, destek" (Eminoğlu, 2011, s. 271); Tuh. Z: yok; King Dic: sevingen "pleased" (Golden, 2000, s. 267), sevingen "neşeli, mutlu, sevinçli" (Güner, 2017, s. 108); Bül. Müş: sävtügüm "przyjaciel, kochany, drogi" (Zajączkowski, 1958, s. 45), sewtügüm "sevdiğim, dostum" (Al-Turk, 2012, s. 141).

süvrüçibin

V nüshası 17a/3-4: سُوْرُو چِبِنْ: البعوض مركب من سُوْرُو بمعني رقيق الطرف محدود و چِبِنْ البعوض

Çeviri yazı: süvrüçibin: el ba'ūż mürekkep süvrü bi ma'na raḳīḳ eṭ ṭaraf maḥdūd cibin el ba'ūż

Çeviri: Sivrisinek, süvrü ve cibin sözcüklerinden oluşmuştur.

D nüshası: yok.

K nüshası 27a/11-12: سُوْرُو چِبِنْ: البعوض مركب من سِوْرُو بمعني رقيق الطرف محدود و جبن الذباب

Çeviri yazı: süvrüçibin: el ba‘ūż mürekkep sivrü bi ma‘na raḳīḳ eṭ ṭaraf maḥdūd cibin eẕ ẕubāb

Çeviri: Sivrisinek, sivrü ve cibin sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok); Tuh. Z: sürü şibin “sivrisinek” (Atalay, 1945, s. 243), süwri şibin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: sivriĉibin “komar, moskit” (Zajączkowski, 1958, s. 45), siwirçibin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 161).

şebşebi[58]

V nüshası 17a/8: شَبْشبِيْ: المُنْدَلق

Çeviri yazı: şebşebi: el mundalaḳ

Çeviri: ?

D nüshası 25a/12: شَبْشبِيْ: المندَلق

Çeviri yazı: şebşebi: el mundalaḳ

Çeviri: ?

K nüshası 27a/15: شَبْشبِيْ: المندلق

Çeviri yazı: şebşebi: el mundalaḳ

Çeviri: ?

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şırşa

V nüshası 17a/10-11: شِرْشَا: الشاطر و هي منقوله من الفاريسيه مركبه من شر الاسد و شاه الملك

[58] Toparlı kıpçak Türkçesi sözlüğü’nde şebşeb olarak okumuş.

Çeviri yazı: şırşa: eş şāṭır ve hiye menḳūle min el fārīsīyye murekkeb min şar el esed ve şāh el me mulk

Çeviri: Zeki, Farsça bir sözcüktür şir ve şah sözcüklerinden oluşmuştur.

D nüshası 25a/12-13:شِرْشَا: الشاطر و هي منقوله من الفاريسيه مركبه من شر الاسد و شاه الملك

Çeviri yazı: şırşa: eş şāṭır ve hiye menḳūle min el fārīsīyye murekkeb min şar el esed ve şāh el me mulk

Çeviri: Zeki, Farsça bir sözcüktür şir ve şah sözcüklerinden oluşmuştur.

K nüshası 27a/15-27b/1: شِرْشَا: الشاطر و هي منقوله من الفاريسيه مركبة من شر الاسد و شاه الملك

Çeviri yazı: şırşa: eş şāṭır ve hiye menḳūle min el fārīsīyye murekkeb min şar el esed ve şāh el me mulk

Çeviri: Zeki, Farsça bir sözcüktür şir ve şah sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şırşa “sırça”[59] (Atalay, 1945, s. 247), şırşa “anlam verilmemiştir” (Al-Turk, 2006, s. 101); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şār

V nüshası 17a/11-12, D nüshası 25a/14, K nüshası 27b/1-2: شَارْ: المدينه و هي منقوله من الفارسي و هي بالفارسي شَهِرْ

Çeviri yazı: şār: el medīne ve hiye menḳūle min el fārsī ve hiye bil fārsī şehr

Çeviri: Şehir, Farsça bir sözcüktür, Farsça söylenişi şehir’dir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: şaar “şehir” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 560), ŝahar “stadt” (Grönbech, 1942, s. 230); Ter. T: şehr “şehir” (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: şār “şehir” (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: şar “şehir” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: şehr “şehir” (Eminoğlu, 2011, s. 278); Tuh. Z: şar “şehir” (Atalay, 1945, s. 246), şar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: yok; Bül. Müş: ŝar “miasto” (Zajączkowski, 1958, 48), şar “şehir” (Al-Turk, 2012, s. 74).

şiş

[59] Sözcük, madde başındaki isimle uyuşmuyor muhtemelen ses benzerliği ya da sırça sözcüğünündeki ses değişimi sonucu oluşmuştur.

V nüshası 17a/14, D nüshası 25a/15, K nüshası 27b/2: شِشْ. السيخ

Çeviri yazı: şiş: es sīḫ

Çeviri: Şiş.

Sözlükler: DLT: şış "şiş, tutmaç yedikleri şiş" (Atalay, c. 4, 1986, s. 557), siŝ/sīŝ "skewer, instrument for arranging tutmāĉ" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), şış "kendisiyle tutmaç yenilen şiş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 845); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: şiş "şiş" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: şişlik "kebap" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: şiş "şiş" (Atalay, 1945, s. 248), şiş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şiş börek

V nüshası 17a/14, D nüshası 25b/1, K nüshası 27b/3: شِشْ بُرَكْ: قطع من العجين بطبخ معروفه

Çeviri yazı: şiş börek: ḳaṭ' min el 'acīn bi'ṭ ṭabḫ ma'rūfe

Çeviri: Börek, bilinen bir yemektir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ŝiŝ böräk "pierogi lub poszteciki z rożna" (Zajączkowski, 1958, 49), şiş börek "puf böreği" (Al-Turk, 2012, s. 134).

şiş

V nüshası 17a/15, D nüshası 25b/1, K nüshası 27b/3: شِشْ: الوَرم

Çeviri yazı: şiş: el verem

Çeviri: Şiş.

Sözlükler: DLT: şış "şişmiş olan her nesne, yumru" (Atalay, c.3, 1986, s. 125), sīŝ "swelling or tumor" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), şīş "vücuttaki şiş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 821); CC: şiş- "kabarmak, şişmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 824), ŝiŝ- "anschwellen" (Grönbech, 1942, s. 231); Ter. T: şiş "şiş" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: şiş "şiş" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: şiş- "şişmek" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: şişük(g) "şişik, şişmiş, yumru" (Eminoğlu, 2011, s. 279); Tuh. Z: şiş- "şişmek" (Atalay, 1945, s. 248), şişti "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 172); King Dic: ŝiŝman "swelling, tumor" (Golden, 2000, s. 274), şişmek "şişkinlik, tümör" (Güner,

2017, s. 113); Bül. Müş: ŝiŝ “obrzmienie, guz” (Zajączkowski, 1958, s. 48), şiş “şiş, şişkinlik” (Al-Turk, 2012, s. 151).

şişek

V nüshası 17a/15-16, D nüshası 25b/2, K nüshası 27b/4: شِشَكْ: الثَّني من الغنم

Çeviri yazı: şişek: eṡ ṡāni min el ġanem

Çeviri: İki yaşındaki koyun.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tişek “şişek, iki yaşını bitirerek üçüne basmış olan koyun” (Atalay, c.4, 1986, s. 626), tiŝäk “sheep in third year” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 191), tişek “iki yaşındaki koyun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 884); CC: yok; Ter. T: şişek “2 yaşındaki koyun” (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şişek “oğlak” (Atalay, 1945, s. 248), şişek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: yok; Bül. Müş: ŝiŝäk “owca dwvletnia” (Zajączkowski, 1958, s. 48), şişek “şişek, iki yaşında koyun” (Al-Turk, 2012, s. 120).

şaşı közlü

V nüshası 17a/16, D nüshası 25b/3, K nüshası 27b/4-5: شَش كُزْلُوْ: اي ذو عين حولاء

Çeviri yazı: şaşı közlü: ey zū ‘aynen ḥavlā’

Çeviri: Her iki gözü de şaşı olan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şaşı “şaşı” (Atalay, 1945, s. 246), şaşı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 40); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şaḳlaḳ

V nüshası 17a/17, D nüshası 25b/4, K nüshası 27b/5: شَقْلَقْ: الرجل السفيه

Çeviri yazı: şaḳlaḳ: er recul es sefīye

Çeviri: İşsiz, aylak adam.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şaklak “beyinsiz” (Atalay, 1945, s. 245), şaḳlaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şakird

V nüshası 17a/19, D nüshası 25b/4-5, K nüshası 27b/7: شَكِرْدْ: المستاجر و هو منقوله من الفارسي

Çeviri yazı: şakird: el mustācar ve huve menḳūle min el fārsī

Çeviri: Şakird, Farsçadan alınmış bir sözcüktür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: şākird "köle" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: şākird "delikanlı, genç" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: şekirt "çırak" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: şākirdlik "öğrencilik, çıraklık" (Eminoğlu, 2011, s. 278); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şalgam

V nüshası 17a/20: شَلْغَمْ: الشَلْجَم و هو مُتَرك

Çeviri yazı: şalgam: el şalcam ve huve muterreke

Çeviri: Şalgam ve bu sözcük Türkçeleştirilmiştir.

D nüshası 25b/5-6: شَلْغَمْ: الشَلْجَم و هو مُتَرك الشين

Çeviri yazı: şalgam: el şalcam ve huve muterreke eş şīn

Çeviri: Şalgam ve bu sözcük Türkçeleştirilmiştir.

K nüshası 27b/8: شَلْغَمْ: الشَلْجَم و هو مُتَرك

Çeviri yazı: şalgam: el şalcam ve huve muterreke

Çeviri: Şalgam ve bu sözcük Türkçeleştirilmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: şalgam "şalgam" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 560), ŝalγam "rübe" (Grönbech, 1942, s. 230); Ter. T: yok; Dur. M: şalġam "şalgam" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: şalḳam "şalgam" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: şalgam "şalgam" (Atalay, 1945, s. 245), şalġam "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şimdi

V nüshası 17a/22-23-17b/1-2: شِمْدِيْ: الان و كان اصله أُشْ بمعني هَا الْتِي لِلتَنْبيه وَ اِمْدْيِ الان ثم حزف مهنا الهمره و نقلت حركة همره اِمْدِيْ الي الشين الساكنه و حزفت همزه أُشْ فقالو اشِمْدِي يقال شِمْدِي كَلْكَمَنْ معناه الساعه اجئ

Çeviri yazı: şimdi: el ānn ve kān āṣlıha uş bi ma‘nahā elletī lil tenbīh ve imdi el ānn s̱umme ḥazife muhnā el hemre ve naḳalat ḥarkete hemre imdi ile eş şīn es sākine ve ḥazife hemzehe uş faḳālū uşimdi yuḳāl şimdi kelgemen ma‘nāha es sā‘a ecī

Çeviri: Şimdi, uş ve imdi sözcüklerinden oluşmuştur, uş’un ünlüsü imdi ile birleşmiştir ve şimdi oluşmuştur. Şimdi kelgemen ile geleceğim saat denmek istenir.

D nüshası 25b/6-10: شِمْدِيْ: الان و كان اصله أُشْ بمعني هَا الْتِي لِلتَنْبيه وَ اِمْدْيِ الان ثم حزف مهنا الهمره و نقلت حركة همره اِمْدِيْ الي الشين الساكنه و حزفت همزه أُشْ فقالو اشِمْدِي يقال شِمْدِي كَلْكَمَنْ معناه الساعه اجئ

Çeviri yazı: şimdi: el ānn ve kān āṣlıha uş bi ma‘nahā elletī lil tenbīh ve imdi el ānn s̱umme ḥazife muhnā el hemre ve naḳalat ḥarkete hemre imdi ile eş şīn es sākine ve ḥazife hemzehe uş faḳālū uşimdi yuḳāl şimdi kelgemen ma‘nāha es sā‘a ecī

Çeviri: Şimdi, uş ve imdi sözcüklerinden oluşmuştur, uş’un ünlüsü imdi ile birleşmiştir ve şimdi oluşmuştur. Şimdi kelgemen ile geleceğim saat denmek istenir.

K nüshası 27b/8-12: شِمْدِيْ: الان و كان اصله أُشْ بمعني هَا الْتِي لِلتَنْبيه وَ اِمْدْيِ الان ثم حزف مهنا الهمرة و نقلت حركة همزة اِمْدِيْ الي الشين الساكنة و حزفت همزة أُشْ فقالو شِمْدِي يقال شِمْدِي كَلْكَمَنْ معناه الساعة اجئ

Çeviri yazı: şimdi: el ānn ve kān āṣlıha uş bi ma‘nahā elletī lil tenbīh ve imdi el ānn s̱umme ḥazife muhnā el hemre ve naḳalat ḥarkete hemre imdi ile eş şīn es sākine ve ḥazife hemzehe uş faḳālū uşimdi yuḳāl şimdi kelgemen ma‘nāha es sā‘a ecī

Çeviri: Şimdi, uş ve imdi sözcüklerinden oluşmuştur, uş’un ünlüsü imdi ile birleşmiştir ve şimdi oluşmuştur. Şimdi kelgemen ile geleceğim saat denmek istenir.

Sözlükler: DLT: uş “şimdi, işte, gibi” (Atalay, c.4, 1986, s. 700), oŝ “thus, now” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 43), uş “böylece, şimdi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 925); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: şimdi “şimdi” (Atalay, 1945, s. 248), şimdi “şimdi” (Al-Turk, 2006, s. 233); King Dic: yok; Bül. Müş: ŝimdi “teraz w tej chwili, obecnie” (Zajączkowski, 1958, s. 48), şimdi “şimdi, hâlâ, el’an” (Al-Turk, 2012, s. 194).

şamġacı/şamaġacı

V nüshası 17b/2-5: شَمَغَجِيْ: شجر الشام و حزفت همزه اَغَجْ و نقلت حركهتا الي الساكن قبلها و قولهم شِمْدِي و شَمَغَجِي ليسَ في الحَقيقَه مِن علم لان هزا تغير عرضَ والتركيب

Çeviri yazı: şamaġacı: şecer eş şām ve ḥazafat hemzehe ağaç ve naḳalat harkahatā ile es sākin ḳablihā ve ḳavluhum şimdi şamaġacı leyse fī el ḥaḳīḳa min ʻilm lā ān hezā taġayyar ʻarż ve't terkīb

Çeviri: Çam ağacı, şimdi sözcüğünde olduğu gibi iki farklı sözcükten oluşmuş ve ağaç sözcüğündeki a sesi şam sözcüğüyle birleşmiştir.

D nüshası 25b/10-12: شَمَغَجِيْ: شجر الشام و حزفت همزه اَغَجْ و نقلت حركهتا الي الساكن قبلها و قولهم شِمْدِي و شَمَغَجِي ليسَ في الحَقيقَه مِن علم لان هزا تغير عرضَ والتركيب

Çeviri yazı: şamaġacı: şecer eş şām ve ḥazafat hemzehe ağaç ve naḳalat harkahatā ile es sākin ḳablihā ve ḳavluhum şimdi şamaġacı leyse fī el ḥaḳīḳa min ʻilm lā ān hezā taġayyar ʻarż ve't terkīb

Çeviri: Çam ağacı, şimdi sözcüğünde olduğu gibi iki farklı sözcükten oluşmuş ve ağaç sözcüğündeki a sesi şam sözcüğüyle birleşmiştir.

K nüshası 27b/12-15: شَمَغَجِيْ: شجر الشام و حزفت همزة اَغَجْ و نقلت حركهتا الي الساكن قبلها و قولهم شِمْدِي و شَمَغَجِي ليس في الحقيقَه من علم اللغة لان هزا تغير عرضَ والتركيب

Çeviri yazı: Şamaġacı: şecer eş şām ve ḥazafat hemzehe ağaç ve naḳalat harkahatā ile es sākin ḳablihā ve ḳavluhum şimdi şamaġacı leyse fī el ḥaḳīḳa min ʻilm el luġa lā ān hezā taġayyar ʻarż ve't terkīb

Çeviri: Çam ağacı, şimdi sözcüğünde olduğu gibi iki farklı sözcükten oluşmuş ve ağaç sözcüğündeki a sesi şam sözcüğüyle birleşmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: şam ağacı "çam ağacı" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: şam ağacı "çam ağacı" (Toparlı, 2003, s. 108); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şanus

V nüshası 17b/6: شَنْسْ: الفتر

Çeviri yazı: şanus: el fatr

Çeviri: Baş parmağı ile işaret parmağı arasındaki mesafe.

D nüshası 25b/13: شَنُشْ: القبر

Çeviri yazı: şanuş: el ḳabr

Çeviri: Mezar.

K nüshası 27b/15: شَنْسْ: الفتر

Çeviri yazı: şanus: el fatr

Çeviri: Baş parmağı ile işaret parmağı arasındaki mesafe.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣu

V nüshası 17b/7, D nüshası 25b/13, K nüshası 27b/16: صُوْ: الما

Çeviri yazı: ṣu: el mā’

Çeviri: Su.

Sözlükler: DLT: suw “su” (Atalay, c.4, 1986, s. 543), suw “water” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 169), suw “su” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 836); CC: su “su” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 557), su “wasser” (Grönbech, 1942, s. 224); Ter. T: ṣu “su” (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: ṣu “su” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: ṣu “su” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: suv “su” (Eminoğlu, 2011, s. 123); Tuh. Z: su “su” (Atalay, 1945, s. 242), ṣuw “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: su “water” (Golden, 2000, s. 245), su “su” (Güner, 2017, s. 111); Bül. Müş: su syγyry “bowół” (Zajączkowski, 1958, s. 47), ṣuṣıġırı “camus, erkek dana” (Al-Turk, 2012, s. 119).

ṣuluv

V nüshası 17b/7, D nüshası 25b/15, K nüshası 27b/16: صُوُلُوْ: الموردة

Çeviri yazı: ṣuluv: el mavrada

Çeviri: Sulu yer.

Sözlükler: DLT: suvuk "sıvık, cıvık, sulu, durultularak akar haline getirilen her şey; ağaç ve kuyruk gibi şeylerin upuzun ve çırıl çıplak kalmış hali (Kıpçakça)" (Atalay, c.3, 1986, s. 163), siviq "watery (liquid)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 170), suvuk "yumuşak sıvı, Kıpçak lehçesinde katır kuyruğu gibi kılı az, uzun kuyruk, ağaç vb." (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 836); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: suvlug "sulu" (Eminoğlu, 2011, s. 277); Tuh. Z: yok; King Dic: suwluġ "water trough, water vessel" (Golden, 2000, s. 181), suwluḳ "su kabı, suluk" (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: yok.

ṣoluncan

V nüshası 17b/7: صُوْلُنْجَنْ: العَلق

Çeviri yazı: ṣoluncan: el ʻaliḳ

Çeviri: Solucan.

D nüshası 25b/14: صُوْلُنْجَنْ: دود البَطن و يقال للعَلق

Çeviri yazı: ṣoluncan: devd el baṭn ve yuḳāl lil ʻaliḳ

Çeviri: Mide solucanı veya solucan.

K nüshası 27b/16: صُوْلُنْجَنْ: العَلق

Çeviri yazı: ṣoluncan: el ʻaliḳ

Çeviri: Mide solucanı veya solucan.

Sözlükler: DLT: sowuşgan "solucan yüzünden olan sarılık hastalığı" (Atalay, c.4, 1986, s. 531), sowuŝγan "tapeworm" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 166), sowuşgan "sarılık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 829); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sogulcan "sovulçan" (Atalay, 1945, s. 240), sowulşan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: savłaĉan "pijawka" (Zajączkowski, 1958, s. 46), ṣowlaçan "solucan, sülük" (Al-Turk, 2012, s. 87).

ṣu taşı

V nüshası 17b/7, D nüshası 25b/14, K nüshası 27b/16: صُوْ طَشِي: حَجَر ال مأ

Çeviri yazı: ṣu ṭaşı: ḥacer el mā’

Çeviri: Su taşı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣu ṭarṭarı

V nüshası 17b/8, D nüshası 25b/15, K nüshası 28a/1: صُوْ طَرْطَرِي: دِيكُ المأ

Çeviri yazı: ṣu ṭarṭarı: dīk el mā’

Çeviri: Su horozu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: su tarṭary “kogut wodny” (Zajączkowski, 1958, s. 47).

ṣobu

V nüshası 17b/9-10, D nüshası 26a/1-2, K nüshası 28a/1: صُبُو: اِسيل و يُقال صُبِي

Çeviri yazı: ṣobu: esīl ve yuḳāl ṣobı

Çeviri: İnce ve aynı zamanda ṣobı denir.

Sözlükler: DLT: subı/söbi “uzun ve sivri nesne- yuvarlak olmayan-”(Atalay, c.3, 1986, s. 217), subi “long and pointed; not round” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 167), söbi “uzun ve sivri olan şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 830); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣabçaḳ

V nüshası 17b/10, D nüshası 26a/2, K nüshası 28a/2: صَبْجَقْ: الصطل

Çeviri yazı: ṣabçaḳ: eş ṣaṭıl

Çeviri: Kova, hamam tası.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣobṣavuḳ

V nüshası 17b/10-11: صُبُصَوُقْ: الشديد البرد

Çeviri yazı: ṣobṣavuḳ: eş şedīd el berd

Çeviri: Sopsoğuk.

D nüshası 26a/2: صُبُصَوُقْ: الشديد البرد

Çeviri yazı: ṣobṣavuḳ: eş şedīd el berd

Çeviri: Sopsoğuk.

K nüshası 28a/3: صبصوق: الشديد البرد

Çeviri yazı: ṣobṣovuḳ: eş şedīd el berd

Çeviri: Sopsoğuk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣıbızġı

V nüshası 17b/12-13: صِبِزْغِيْ: الشبابه و تقدمت في حرفي السين

Çeviri yazı: ṣıbızġı: eş şebbābe ve taḳaddamat fī ḥarfī es sīn

Çeviri: Düdük, zurna sin harfi ile de başlar.

D nüshası 26a/3-4: صِبِزْغِيْ: الشبابه و تقدمت في حرفي الشين

Çeviri yazı: ṣıbızġı: eş şebbābe ve taḳaddamat fī ḥarfī eş şīn

Çeviri: Düdük, zurna şin harfi ile de başlar.

K nüshası 28a/4-5: صِبِزْغِيْ: الشبابة و تقدمت في حرفي السين

Çeviri yazı: ṣıbızġı: eş şebbābe ve taḳaddamat fī ḥarfī es sīn

Çeviri: Düdük, zurna şin harfi ile de başlar.

Sözlükler: Sözcük, daha önce sıbızgı maddesinde incelenmiştir.

ṣap

V nüshası 17b/13, D nüshası 26a/5, K nüshası 28a/6: صَبْ: النصاب

Çeviri yazı: ṣab: en niṣāb

Çeviri: Sap.

Sözlükler: DLT: sap “sap, kılıç veya bıçak sapı” (Atalay, c.3, 1986, s. 145), sāp “handle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 154), sap “kılıç ve bıçağın sapı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 803); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sap “sap” (Atalay, 1945, s. 232), ṣap “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: sap “its (the knife’s) handle” (Golden, 2000, s. 288), sap “bıçak sapı” (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: yok.

ṣapṣarı

V nüshası 17b/14, D nüshası 26a/5, K nüshası 28a/6: صَبْصَرِي: لشديد الصفره

Çeviri yazı: ṣabṣarı: eş şedīd eş ṣufra

Çeviri: Sapsarı.

Sözlükler: DLT: sapsarıg “sapsarı” (Atalay, c.4, 1986, s. 491), sap sarıγ “yellow bile” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 155), sapsarıg “koyu sarı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 804); CC: yok; Ter. T: ṣapṣaru “sapsarı” (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: ṣapṣarı “sapsarı” (Toparlı, 2003, s. 103); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: sapsarıġ “very yellow” (Golden, 2000, s. 182), sapsarıġ “sapsarı” (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: yok.

ṣuç

V nüshası 17b/16, D nüshası 26a/7, K nüshası 28a/8: صُجْ: الزنب

Çeviri yazı: ṣuç: ez zunub

Çeviri: Suç.

Sözlükler: DLT: suç “suç, cürüm; bir şeyin sapmasını bildirir” (Atalay, c.4, 1986, s. 537), suĉ “glance of (sword) refuse an order” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 168), suç “bir şeyin sekmesi, geri dönmesi, sapması, isabet etmemesi anlamında taklidî bir kelime” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 833); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: suş “suç” (Atalay, 1945, s. 243), ṣuş “anlam verilmemiş” (Al-Turk,

2006, s. 94); King Dic: yok; Bül. Müş: suĉ “grezch, przewirinie” (Zajączkowski, 1958, s. 47), suç “suç, günah” (Al-Turk, 2012, s. 95).

ṣaç

V nüshası 17b/16, D nüshası 26a/7, K nüshası 28a/8: صَجْ: الشعر

Çeviri yazı: ṣaç: eş şa‘r

Çeviri: Saç.

Sözlükler: DLT: saç “saç-baştaki-” (Atalay, c.4, 1986, s. 477), saĉ “hair” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 151), saç “saç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 797); CC: saç “saç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 543), saĉ “kopfhoor” (Grönbech, 1942, s. 210); Ter. T: saç “saç” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: ṣaç “saç” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: ṣaç “saç” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: ṣaç “saç, baş derisi kılı” (Eminoğlu, 2011, s. 267); Tuh. Z: saş “baştaki saç” (Atalay, 1945, s. 233), ṣaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: saĉ “hair” (Golden, 2000, s. 204), saç “saç” (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

ṣaç

V nüshası 17b/17: صَجْ: الذي يطبخ عليه الرقاق

Çeviri yazı: ṣaç: elleẕī yuṭbaẖ ‘aleyhe er raḳāk

Çeviri: Üzerinde yufka pişirilen saç.

D nüshası 26a/7-8: صَجْ: الذي يطبخ عليه الرقاق

Çeviri yazı: ṣaç: elleẕī yuṭbaẖ ‘aleyhe er raḳāk

Çeviri: Üzerinde yufka pişirilen saç.

K nüshası 28a/9: صَجْ: الذي يطبخ عليه الرقاق

Çeviri yazı: ṣaç: elleẕī yuṭbaẖ ‘aleyhe er raḳāk

Çeviri: Üzerinde yufka pişirilen saç.

Sözlükler: DLT: saç “tava” (Atalay, c.3, 1986, s. 147), saĉ “frying-pan” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 151), sāç “kızartma kabı, suç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 797);

CC: yok; Ter. T: şaç “saç” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şaçaḳ

V nüshası 17b/18, D nüshası 26a/8, K nüshası 28a/10: صَجَقْ: هو الشرَّابه و العثكول

Çeviri yazı: ṣaçaḳ: huve eş şaraba ve el ‘aṡkūl

Çeviri: Saçak, püskül.

<u>Sözlükler:</u> DLT: saçu “elbise ve mendil saçağı” (Atalay, c.3, 1986, s. 219), sacû “fringe” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), saçı “saçı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 797); CC: saçak “püskül” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 543), sacâq “franzen” (Grönbech, 1942, s. 210); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: saçaḳ “saçak, süslü püskül” (Eminoğlu, 2011, s. 267); Tuh. Z: saşak “yamalı ve eski elbise” (Atalay, 1945, s. 233), şaşaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şıçḳan

V nüshası 17b/18-20: صِجْقَنْ: الفار و بالتركماني صِجَنْ و صِجْقَنْ ايضا شهر من شهور الترك يقال صِجْقَنْ اي و اَي القمر و اي الشهر

Çeviri yazı: ṣıçḳan: el fār ve bi’t turkmānī ṣıçan ve ṣıçḳan eyżān şahr min şuhūr et turk yuḳāl ṣıçḳan ay ve ey el kamar ve ey eş şahr

Çeviri: Fare, Türkmence ṣıçan aynı zamanda Türklerin on iki hayvanlı takviminden bir ayın adıdır.

D nüshası 26a/8-10: صِجْقَنْ: الفار و بالتركماني صِجَنْ و صِجْقَنْ ايضا شهر من شهور الترك يقال صِجْقَنْ اي و اَي القمر و اي الشهر

Çeviri yazı: ṣıçḳan: el fār ve bi’t turkmānī ṣıçan ve ṣıçḳan eyżān şahr min şuhūr et turk yuḳāl ṣıçḳan ay ve ey el kamar ve ey eş şahr

Çeviri: Fare, Türkmence ṣıçan aynı zamanda Türklerin on iki hayvanlı takviminden bir ayın adıdır.

K nüshası 28a/10-12: صِجْغنْ: الفار و بالتركماني صِجَنْ و صِجْغنْ ايضا شهر من شهور الترك يقال صِجْقَنْ اي و اَي القمر و اي الشهر

Çeviri yazı: ṣıçġan: el fār ve bi't turkmānī ṣıçan ve ṣıçġan eyżān şahr min şuhūr et turk yuḳāl ṣıçḳan ay ve ey el kamar ve ey eş şahr

Çeviri: Fare, Türkmence ṣıçan aynı zamanda Türklerin on iki hayvanlı takviminden bir ayın adıdır.

Sözlükler: DLT: sıçgan "sıçan, fare" (Atalay, c.4, 1986, 510), siĉγān "mouse" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 160), sıçgan "fare, sıçan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 817); CC: sıçkan "fare, sıçan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 551), syĉqan "ratte" (Grönbech, 1942, s. 227); Ter. T: sıçḳan "fare" (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: ṣıçḳan "sıçan" (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: ṣıçḳan "fare" (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: sışkan "sıçan denen hayvancık" (Atalay, 1945, s. 237), sışḳan "sıçan" (Al-Turk, 2006, s. 233); King Dic: sıĉan "mouse, rat" (Golden, 2000, s. 175), sıĉan "fare, sıçan" (Güner, 2017, s. 108); Bül. Müş: syĉqan "szczur, mysz" (Zajączkowski, 1958, s. 48), ṣıçḳan "sıçan" (Al-Turk, 2012, s. 155).

şuçuḳ

V nüshası 17b/20, D nüshası 26a/10, K nüshası 28a/12: صُجُقْ: النقانق

Çeviri yazı: ṣucuḳ: en naḳānaḳ

Çeviri: Sucuk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: suçuẖ "iç organlar, bağırsaklar" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 557), suĉux "darm, eingeweide" (Grönbech, 1942, s. 225); Ter. T: yok; Dur. M: ṣuçuḳ "sucuk" (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sucuk "sucuk" (Atalay, 1945, s. 242), ṣoçuḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: yok; Bül. Müş: suĉuq "kiełbasa" (Zajączkowski, 1958, s. 47), suçuḳ "sucuk, bumbar dolması" (Al-Turk, 2012, s. 133).

şarı

V nüshası 17b/22, D nüshası 26a/11-12, K nüshası 28a/13: صَرِي: الاصفر و يطلق علي الخمر

Çeviri yazı: ṣarı: el āṣfar ve yuṭlaḳ 'ala el ẖamr

Çeviri: Sarı ve aynı zamanda içkiye itlak olur.

Sözlükler: DLT: sarıg "sarı, sarı renk" (Atalay, c.4, 1986, s. 491), sariγ "yellow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 155), sarıg/sārıg "sarı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014,

s. 805); CC: sarı “sarı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 548), sary “gelb” (Grönbech, 1942, s. 215); Ter. T: ṣaru “sarı” (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: ṣarı “sarı” (Toparlı, 2003, s. 103); Kav. K: ṣarı “sarı” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: sarıg “sarı” (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: sarı “sarı” (Atalay, 1945, s. 233), ṣarı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: sarı “yellow” (Golden, 2000, s. 258), sarı “sarı” (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: sary oṭ “kukurydza” (Zajączkowski, 1958, s. 44), ṣarı oṭ “Türkiye buğdayı” (Al-Turk, 2012, s. 111).

ṣarı ḳavun

V nüshası 17b/22, D nüshası 26a/12, K nüshası 28a/14: صَرِي قَوُنْ: البطيخ الاصفر

Çeviri yazı: ṣarı ḳavun: el baṭṭīḫ el āṣfar

Çeviri: Sarı kavun.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṣarı ḳavun “sarı kavun” (Toparlı, 2003, s. 103); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣorḳun

V nüshası 18a/1, D nüshası 26a/14, K nüshası 28a/16: صُرْقُنْ: نوع من الشجر شبيه بالدلب

Çeviri yazı: ṣorḳun: nev‘ min eş şecer şebbīhe bi’d deleb

Çeviri: Sorkun ağacı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣarban

V nüshası 18a/2-3: صَرْبَنْ: العمامه و هي متركه من الفارسيه اصله سربنت اي رباط الراس سر راس بنت عقد

Çeviri yazı: ṣarban: el ‘amāme ve hiye muterreke min el fārisīyye āṣlıha serbent ey rbāṭ er rās ser rās bent ‘aḳd

Çeviri: Başa sarılan sarık aslı Farsça olup ser ve bent sözcüklerinden oluşmuştur.

D nüshası 26a/15-26b/1: صَرْبَنْ: العمامه و هي متركه من الفارسيه اصله سربنت اي رباط الراس سر راس بنت عقد

Çeviri yazı: ṣarban: el ‘amāme ve hiye muterreke min el fārisīyye āṣlıha serbent ey rbāṭ er rās ser rās bent ‘aḳd

Çeviri: Başa sarılan sarık aslı Farsça olup ser ve bent sözcüklerinden oluşmuştur.

K nüshası 28b/1-3: صَرْبَنْ: العمامة و هي متركة من الفارسية اصله سربنت اي رباط الراس سر راس بنت سربند عقد

Çeviri yazı: ṣarban: el ‘amāme ve hiye muterreke min el fārisīyye āṣlıha serbent ey rbāṭ er rās ser rās bent serbend ‘aḳd

Çeviri: Başa sarılan sarık aslı Farsça olup ser ve bent sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: sarpan "örtü, masa örtüsü" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 548), sarpan "tischtuch" (Grönbech, 1942, s. 214); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣarp

V nüshası 18a/4, D nüshası 26b/1, K nüshası 28b/3: صَرْبْ: العصب

Çeviri yazı: ṣarp: el ‘aṣab

Çeviri: Keskin.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṣarp "sarp" (Toparlı vd, 2000, s. 185); Dur. M: ṣarp "zor, güç" (Toparlı, 2003, s. 103); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sarp "güç, sarp" (Atalay, 1945, s. 233), ṣarp "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣarımṣaḳ

V nüshası 18b/4-5, D nüshası 26b/2, K nüshası 28b/3-4: صَرمْصَقْ: الثم

Çeviri yazı: ṣarımṣaḳ: eṯ ṯume

Çeviri: Sarımsak.

Sözlükler: DLT: sarmusak "sarımsak, sarımsak" (Atalay, c.4, 1986, s. 494), sarmusaq/sarımsak "garlic" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 155), sarmusak "sarımsak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 807); CC: sarımsak "sarımsak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 548), sarymsaq "knoblouch" (Grönbech, 1942, s. 214); Ter. T: sarımsaḳ "sarımsak" (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: ṣarmısaḳ "sarımsak" (Toparlı, 2003, s.

103); Kav. K: saramsaḳ “sarımsak” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: yok; Tuh. Z: sarımsak “sarımsak” (Atalay, 1945, s. 233), sırımsaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: sarımsaq aiḍan “garlic” (Golden, 2000, s. 257), sarmısaḳ “sarımsak” (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: sarymsaq “czosnek” (Zajączkowski, 1958, s. 44), sarımsaḳ “sarımsak” (Al-Turk, 2012, s. 13).

ṣırt

V nüshası 18a/6: صِرْثْ: الرّابيه و بالقبجاقي في نصل المحراث

Çeviri yazı: ṣırt: er rābiyye ve bil ḳıbcāḳī fi naṣl el muḥarrā<u>s</u>

Çeviri: Tepe, sırt.

D nüshası 26b/3-4: صِرْثْ: الرّابيه و بالقبجاقي في نصل المحراث

Çeviri yazı: ṣırt: er rābiyye ve bil ḳıbcāḳī fi naṣl el muḥarr

Çeviri: Tepe, sırt.

K nüshası 28b/5: صِرْثْ: الرّابيه و بالقبجاقي في نصل المحراث

Çeviri yazı: ṣırt: er rābiyye ve bil ḳıbcāḳī fi naṣl el muḥarrā<u>s</u>

Çeviri: Tepe, sırt.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sırt “kıl, kalın kıl; (Oğuzlarca) bayır, yokuş, sırt, küçük dere” (Atalay, c.1, 1986, s. 342), sirt “coarde hair, stream or small valley” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), sırt “kalın kıl, Oğuzlarda küçük vadi ve küçük bayırlar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 821); CC: sırt “arka, sırt, tepe, sırt” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 814), syrt “bergücken, hügel” (Grönbech, 1942, s. 229); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṣyrt “grzbiet górski, wzgórze” (Zajączkowski, 1958, s. 48), ṣırt “sırt, dağların veya tepelerin üst bölümü” (Al-Turk, 2012, s. 64).

ṣorma

V nüshası 18a/6-7, D nüshası 26b/4, K nüshası 28b/6: صُرْمَا: المزر

Çeviri yazı: ṣorma: el muzr

Çeviri: Boza.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṣorma “boza” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: sorma “wine, beer” (Golden, 2000, s. 321), ṣorma “bir tür şarap veya bira” (Güner, 2017, s. 111); Bül. Müş: yok.

ṣarınçḳan

V nüshası 18a/7, D nüshası 26b/4-5, K nüshası 28b/6: صَرِنْجْقَن: الجراد بالقبجاقي

Çeviri yazı: ṣarınçḳan: el cerād bil ḳıbcāḳī

Çeviri: Çekirge.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: sarınçka “çekirge” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 806), sarynĉqa “heuschrecke” (Grönbech, 1942, s. 215); Ter. T: ṣarınçḳa “çekirge” (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sarançıka “çekirge” (Atalay, 1945, s. 233), ṣarançıḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣırṭlan

V nüshası 18a/7, D nüshası 26b/5, K nüshası 28b/6-7: صِرْطْلَنْ: الضبع

Çeviri yazı: ṣırṭlan: eḍ ḍebu‘

Çeviri: Sırtlan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: sırtlan “sırtlan” (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: ṣırṭlan “sırtlan” (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sırıtlan “tak, yılım” (Atalay, 1945, s. 237), ṣırtlan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: yok; Bül. Müş: ṣyrṭlan “hiena” (Zajączkowski, 1958, s. 48), ṣırṭlan “sırtlan, daha çok leşle beslenen etçil postu benekli bir hayvan” (Al-Turk, 2012, s. 159).

ṣıyırım

V nüshası 18a/7-8, D nüshası 26b/5-6, K nüshası 28b/7: صِيِرِم: الابيض و تقدم في حرف السين

Çeviri yazı: ṣıyırım: el ābyaż ve taḳaddam fī ḥarfu’s sīn

Çeviri: Sıyrım, sin harfi ile de başlayabilir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sıdrım/sıdhrım “sırım (Oğuzca)” (Atalay, c.4, 1986, s. 511), sidrim “strap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sıḍrım “sırım” (Ercilasun ve Akkoyunlu,

2014, s. 817); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣazaġan

V nüshası 18a/10, D nüshası 26b/6, K nüshası 28b/9: صَزْغَنْ:الثعبان

Çeviri yazı: ṣazaġan: es̱ s̱a‘bān

Çeviri: Sazagan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: sazagan "ejderha, yılan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 550), sazaγan "schlange, drache" (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: ṣazġan "ejderha" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sanzagan "kıvrılmış olan yılan" (Atalay, 1945, s. 232), ṣanzaġan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: yok; Bül. Müş: sazaγan "dıży wąż, smok" (Zajączkowski, 1958, s. 45), ṣazaġan "iri yılan, ejder" (Al-Turk, 2012, s. 164).

ṣaz

V nüshası 18a/10, D nüshası 26b/7, K nüshası 28b/9: صَزْ: الغابه

Çeviri yazı: ṣaz: el ġābe

Çeviri: Saz.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: saz "bataklık" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), saz "sumpf" (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: saz "saz" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: saz kamış "saz kamışı" (Atalay, 1945, s. 235), ṣaz ḳamış "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaṣı

V nüshası 18a/14: صَصِي: صنه البول يقال صَصِي يِر اي يفوح الصنان

Çeviri yazı: ṣaṣı: ṣınna el bevl yuḳāl ṣaṣı yir ey yefūḥ eṣ ṣınān

Çeviri: Çiş kokusu, sası yir diyerek kötü kokan yer denmek istenir.

D nüshası 26b/11-12: صَصِي: صنه البول يقال صَصِي يِر اي يفوح الصنان

Çeviri yazı: ṣaṣı: ṣınna el bevl yuḳāl ṣaṣı yir ey yefūḥ eṣ ṣınān

Çeviri: Çiş kokusu, sası yir diyerek kötü kokan yer denmek istenir.

K nüshası 28b/12-13: صَصِي: صنة البول يقال صَصِي يِر اي يفوح الصنان

Çeviri yazı: ṣaṣı: ṣınna el bevl yuḳāl ṣaṣı yir ey yefūḥ eṣ ṣınān

Çeviri: Çiş kokusu, sası yir diyerek kötü kokan yer denmek istenir.

Sözlükler: DLT: sası- "sasımak, kokmak" (Atalay, c.3, 1986, s. 265), sasi- "stink" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 156), sası- "kokuşmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 808); CC: sası "kokmuş, pis kokulu" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 806), sasy "stinkend" (Grönbech, 1942, s. 215); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sasık "sasık, kötü kokmak" (Atalay, 1945, s. 233), ṣaṣıḳ "sası" (Al-Turk, 2006, s. 235); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaṭılmış

V nüshası 18a/16: صَطِلْمِش: علمٌ منقول من اسم المفعول يُعنون المبيع

Çeviri yazı: ṣaṭılmış: 'alemun menḳūl min ismu'l mef'ūl ya'nūn el mebi'

Çeviri: Satılmış sözcüğünden özel isim olmuştur.

D nüshası 26b/13: صَطِلْمِش: علمٌ منقول من اسم المفعول يُعنون المبيع

Çeviri yazı: ṣaṭılmış: 'alemun menḳūl min ismu'l mef'ūl ya'nūn el mebi'

Çeviri: Satılmış sözcüğünden özel isim olmuştur.

K nüshası 28b/14-15: صَطِلْمِش: علمٌ منقول من اسم المفعول يُعنون المبيع

Çeviri yazı: : ṣaṭılmış: 'alemun menḳūl min ismu'l mef'ūl ya'nūn el mebi'

Çeviri: Satılmış sözcüğünden özel isim olmuştur.

Sözlükler: DLT: sat- "satmak" (Atalay, c., 1985, s. 496), sat- "sell" (Dankoff- Kelly, 1985, s. 156), sat- "satmak" (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 808); CC: sat- "satmak" (Argunşah-Güner, 2015, s. 549), sat- "verkaufen" (Grönbech, 1942, s. 215); Ter. T: sat- "satmak" (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: ṣaṭıçı "satıcı" (Toparlı, 2003, s. 104); Kav. K: ṣaṭ- "satmak" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: sat- "satmak" (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: sat- "satmak" (Atalay, 1945, s. 234), sattı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: ṣat "sell" (Golden, 2000, s. 74), ṣat- "satmak" (Güner, 2017, s. 107); Bül. Müş: sat- "sprezadawac" (Zajączkowski, 1958, s. 69), ṣaṭṭı "satmak" (Al-Turk, 2012, s. 252).

ṣatan

V nüshası 18a/16, D nüshası 26b/14, K nüshası 28b/16: صَطَنْ: الزي اشتري

Çeviri yazı: ṣaṭan: ellezī aştarī

Çeviri: Satıcı.

Sözlükler: DLT: satgan “çok satan” (Atalay, c.2, 1985, s. 296), satiš$_{\gamma}$ān “always selling and buying” (Dankoff ve Kelly, 1982, s. 181), satgan “devamlı satan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 808); CC: sat- “satmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 549), sat- “verkaufen” (Grönbech, 1942, s. 215); Ter. T: ṣat- “satmak” (Toparlı vd, 2000, s. 135); Dur. M: yok; Kav. K: ṣaṭ-“satmak” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: ṣat- “satmak” (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: sat- “satmak” (Atalay, 1945, s. 234), saṭṭı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: ṣat “sell” (Golden, 2000, s. 74), sat- “satmak” (Güner, 2017, s. 107); Bül. Müş: yok.

ṣağılmış süt

V nüshası 18a/19, D nüshası 26b/15, K nüshası 28b/16-29a/1: صَغِلْمِشْ سُتْ: الحلب

Çeviri yazı: ṣaġılmış süt: el ḥalib

Çeviri: Süt.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣağmal

V nüshası 18a/18-19: صَغْمَلْ: الشاه المعدة للحلب يقال صَغْمَلْ قيُنْ نَجَادُر اي كم لك ضان حلوبة

Çeviri yazı: ṣaġmal: eş şāh el mu‘adde lil ḥalib yuḳāl ṣaġmal ḳoyun necedür ey kem leke żānn ḥalūbe

Çeviri: Sağımlık koyun, koyunun sütünü sormak için sağmal ḳoyun necedür denir.

D nüshası 26b/15-27a/1: صَغْمَلْ: الشاه المعدة للحلب يقال صَغْمَلْ قيُنْ نَجَادُر اي كم لك ضان حلوبة

Çeviri yazı: ṣaġmal: eş şāh el mu‘adde lil ḥalib yuḳāl ṣaġmal ḳoyun necedür ey kem leke żānn ḥalūbe

Çeviri: Sağımlık koyun, koyunun sütünü sormak için sağmal ḳoyun necedür denir.

K nüshası 29a/1-2: صَغْمَلْ: الشاه المعدة للحلب يقال صَغْمَلْ قيُنْ نَجَادُر اي كم لك ضان حلوبه

Çeviri yazı: ṣaġmal: eş şāh el mu‘adde lil ḥalib yuḳāl ṣaġmal ḳoyun necedür ey kem leke żānn ḥalūbe

Çeviri: Sağımlık koyun, koyunun sütünü sormak için sağmal ḳoyun necedür denir.

Sözlükler: DLT: sağın "sağmal" (Atalay, c.4, 1986, s. 499), saγin "milch-eve" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sagınlıg "sağmal sahibi olan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 799); CC: yok; Ter. T: sağlık "sağımlı koyun ve keçi" (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: savluk "dişi koyun, sağılan koyun" (Atalay, 1945, s. 234), ṣawluḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: sağınlıq "lactiferous mare, milk mare" (Golden, 2000, s. 276), sağınlıḳ "sağmal kısrak" (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

ṣaġ

V nüshası 18a/19-20: صَغْ: الصَحِيحْ يقال سَنْجَرْ صَغْ اي سالم طيب في عافيه

Çeviri yazı: ṣaġ: eṣ ṣaḥīḥ yuḳāl Sancar ṣaġ ey sālim ṭayyib fī ‘āfīye

Çeviri: Sağ, salim. Sancar saġ diyerek sağlıklı olduğu belirtilir.

D nüshası 27a/1-2: صَغْ: السَالم يقال سنجر صَاَغدُرْ اي سالم في عافيه

Çeviri yazı: ṣaġ: es sālim yuḳāl Sancar ṣaġdur ey sālim fī ‘āfīye

Çeviri: Sağ, salim. Sancar saġdur diyerek sağlıklı olduğu belirtilir.

K nüshası 29a/2-3: صَغْ: الصَحِيحْ يقال سَنْجَرْ صَغْ اي سالم طيب في عافيه

Çeviri yazı: ṣaġ: eṣ ṣaḥīḥ yuḳāl Sancar ṣaġ ey sālim ṭayyib fī ‘āfīye

Çeviri: Sağ, salim. Sancar saġ diyerek sağlıklı olduğu belirtilir.

Sözlükler: DLT: sağ "sağ, tatlı, iyi (Oğuzca); temiz, halis, sağ, salim, sıcak" (Atalay, c.3, 1986, s. 154), sāγ "right (hand)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sag "Oğuzca sağ (taraf)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 798); CC: sav "sağlıklı, sağlam" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), saγ/sav "heil, gesund" (Grönbech, 1942, s. 211); Ter. T: saġ "sağlam" (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: saġ ḳol "sağ taraf" (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: ṣaġ "sağ, hasta olmayan" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: saġ "sağ, sağlam, diri" (Eminoğlu, 2011, s. 268); Tuh. Z: saġlıḳ "sağlık, esenlik, afiyet" (Atalay, 1945, s.

231), ṣaġlıḳ/ṣawluḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaġ el

V nüshası 18a/20-21: صَغْ اَلْ: اليد اليمي يقال صَغْ اَلِنْ بِلاَ يَا اي كل بيدك اليمني و بالقبجاقي اُڭ اَلِنْ بِلاَ يا

Çeviri yazı: ṣaġ el: el yed el yemīnī yuḳāl ṣaġ elin bile ye ey kul biyedik el yemīnī ve bil ḳıbcāḳī oŋ elin bile ye

Çeviri: Sağ el, ṣaġ elin bile ye denilirek sağ elinle ye denir Kıpçakça ise oŋ elin bile ye denir.

D nüshası 27a/2-3: صَغْ اَلْ: اليد اليمي يقال صَغْ اَلِنْ بِلاَ يَا اي كل بيدك اليمني و بالقبجاقي اُڭ اَلِنْ بِلاَ يا

Çeviri yazı: ṣaġ el: el yed el yemīnī yuḳāl ṣaġ elin bile ye ey kul biyedik el yemīnī ve bil ḳıbcāḳī oŋ elin bile ye

Çeviri: Sağ el, ṣaġ elin bile ye denilirek sağ elinle ye denir Kıpçakça ise oŋ elin bile ye denir.

K nüshası 29a/3-4: صَغْ اَلْ: اليد اليمي يقال صَغْ اَلِنْ بِلاَ يَا اي كل بيدك اليمني و بالقبجاقي اُڭ اَلِنْ بِلاَ يا

Çeviri yazı: ṣaġ el: el yed el yemīnī yuḳāl ṣaġ elin bile ye ey kul biyedik el yemīnī ve bil ḳıbcāḳī oŋ elin bile ye

Çeviri: Sağ el, ṣaġ elin bile ye denilirek sağ elinle ye denir Kıpçakça ise oŋ elin bile ye denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣıġır

V nüshası 18a/21, D nüshası 27a/4, K nüshası 29a/4: صِغِرْ: البقر

Çeviri yazı: ṣıġır: el baḳar

Çeviri: Sığır.

Sözlükler: DLT: sıgır “sığır” (Atalay, c.4, 1986, s. 512), siγir “ox” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sığır “sığır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 818); CC: sıgır “sığır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 814), syγyr “ochs” (Grönbech, 1942, s. 227); Ter. T: ṣıġır

"sığır" (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: ṣıġır "sığır" (Toparlı, 2003, s. 106); Kav. K: ṣıyır "sığır" (Toparlı vd, 1999, s. 122); Kit. E: yok; Tuh. Z: sığır "sığır" (Atalay, 1945, s. 236), ṣıġır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: sıġır "bovines, cattle" (Golden, 2000, s. 217), ṣıġır "sığır" (Güner, 2017, s. 108); Bül. Müş: ṣyγyr "woł, krowa" (Zajączkowski, 1958, s. 48), ṣıġır "sığır, büyükbaş hayvan" (Al-Turk, 2012, s. 117).

ṣıġın

V nüshası 18a/22, D nüshası 27a/4, K nüshası 29a/4-5: صِغِنْ: بقر الوحش

Çeviri yazı: ṣıġın: baḳaru'l vaḥş

Çeviri: Vahşi inek, antilop.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sıgın "yaban öküzü, sıgun" (Atalay, 1945, s. 236), ṣıyın "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: sıġın "male meral deer, elk, stay" (Golden, 2000, s. 223), sıġun "erkek geyik" (Güner, 2017, s. 109); Bül. Müş: ṣyγyn "jeleń" (Zajączkowski, 1958, s. 48), ṣıġın "sığın, alageyik" (Al-Turk, 2012, s. 160).

ṣaġır

V nüshası 18a/22, D nüshası 27a/4, K nüshası 29a/5: صَغِرْ: الاطروش

Çeviri yazı: ṣaġır: el āṭrūş

Çeviri: Sağır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: sagır "sağır, duymayan" (Eminoğlu, 2011, s. 268); Tuh. Z: sagır "sağır" (Atalay, 1945, s. 231), ṣaġır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 40); King Dic: saġır "deaf" (Golden, 2000, s. 274), saġır/ṣaġır "sağır" (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

ṣaġraḳ

V nüshası 18a/22, D nüshası 27a/4-5, K nüshası 29a/5: صَغْرَقْ: الهناب

Çeviri yazı: ṣaġraḳ: el hunnāb

Çeviri: Kase.

Sözlükler: DLT: sagrak “sürahi, kâse, kap” (Atalay, c.4, 1986, s. 482), sāγir “a conical vessel for wine; shaped like a mortar” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sagrak “içmek için kullnaılan çamçak ve kadeh” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 799); CC: savrak “kafatası” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), savraq “schädel” (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: saġraḳ “bardak, kadeh (Eminoğlu, 2011, s. 268); Tuh. Z: yok; King Dic: saġraq “wooden bowl, cup, goblet” (Golden, 2000, s. 280), saġraḳ “ağaçtan yapılmış su kabı” (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

ṣaġrı

V nüshası 18a/22-23, D nüshası 27a/5, K nüshası 29a/5-6: صَغْرِي: الكفل

Çeviri yazı: ṣaġrı: el kefel

Çeviri: Arka taraf, kıç, sağrı.

Sözlükler: DLT: sagrı “deri, her şeyin derisi” (Atalay, c.4, 1986, s. 482), saγri “hide (shagreen); surface, face (earth)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sagrı “deri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 799); CC: savrı “işlenerek kullanılır duruma getirilmiş hayvan postu, deri” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), saγry/savry “leder” (Grönbech, 1942, s. 211); Ter. T: ṣaġrı “sağrı” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sagrı “sağrı” (Atalay, 1945, s. 231), ṣawru/ṣaġrı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaġış

V nüshası 18a/23-18b/1, D nüshası 27a/6, K nüshası 29a/6-7: صَغِشْ. الحساب

Çeviri yazı: ṣaġış: el ḥisāb

Çeviri: Hesap, nisap.

Sözlükler: DLT: san- “saymak, sayılmak, sanmak” (Atalay, c. 4, 1986, s. 487), san “number” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 151), san “sayı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 802); CC: san “sayı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 547), san “anzahl” (Grönbech, 1942, s. 213); Ter. T: ṣaġış “sayma, hesap” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: ṣaġış “sayı, adet” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: saġışla- “hesaplamak” (Toparlı vd, 1999, s. 121);

Kit. E: san “sayı” (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṣaγyŝ “liczba, liczenie” (Zajączkowski, 1958, s. 44), ṣağış “sağış, hesap, sayı” (Al-Turk, 2012, s. 178).

ṣıġraḳ

V nüshası 18b/1, D nüshası 27a/6, K nüshası 29a/7: صِغْرَقْ: مَابين الاصبعين

Çeviri yazı: ṣıġraḳ: mā beyn el āṣba‘eyn

Çeviri: İki parmak arası.

Sözlükler: DLT: sıgra “iki dağ arasındaki geniş dere” (Atalay, c.4, 1986, s. 512), siγra ravine, valley” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sagrı “Oğuzcada yarık ve vadi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 818); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaġlıḳ

V nüshası 18b/2, D nüshası 27a/8, K nüshası 29a/8: صَغْلِقْ: السلامه

Çeviri yazı: ṣaġlıḳ: es selāme

Çeviri: Sağlık.

Sözlükler: DLT: sag “sağlık, esenlik” (Atalay, c.3, 1965: s. 154), sāγ “intellignece, cleverness; health, soudness” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sag “Oğuzcada sağlık ve esenlik; sağlıklı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 798); CC: saglık “sıhhat, sağlık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 545), saγlıq “gesundheit” (Grönbech, 1942, s. 211); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: saglık “sağlık, esenlik, afiyet” (Atalay, 1945, s. 231), şawluk/ṣaġlıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaġ yaġ

V nüshası 18b/2-3, D nüshası 27a/8-9, K nüshası 29a/9: صَغْيَغْ: السمن

Çeviri yazı: ṣaġ yaġ: es semin

Çeviri: Sade yağ.

Sözlükler: DLT: sağ yağ "sade yağ, sağ yağ" (Atalay, c.3, 1986, s. 154), saγ yāγ "butter" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sag yağ "sağ yağ" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 800); CC: yok; Ter. T: ṣa yaġ "tereyağı" (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: yok; Kav. K: ṣarı yaġ "tereyağı" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: yok; Tuh. Z: sarı yav "sarı yağ" (Atalay, 1945, s. 233), ṣarı yaw "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: sarıġ yaġ "clarıfied butter, cooking butter" (Golden, 2000, s. 295), sarıġ yaġ "tereyağ" (Güner, 2017, s. 106); Bül. Müş: yok.

ṣıġza

V nüshası 18b/3, D nüshası 27a/9, K nüshası 29a/9: صِغْزَا: طوق القميص

Çeviri yazı: ṣıġza: ṭavḳ el kamīṣ

Çeviri: Elbise.

Sözlükler: DLT: sıgzığ "mest ve ayakkabı gibi şeylerde iki dikiş arasına konulan sahtiyan" (Atalay, c.4, 1986, s. 514), siγzaγ "thong (shoe); patch, toothpick" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 161), sıgzıg "mest vb. şeylerde iki dikiş deliği arasına konan şerit. İki şey arasında bağlayıcı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 818); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣıġlıḳ

V nüshası 18b/3-4: صِغْلِق: الصّفير يقال صِغْلِقْ بَردِي اي اعطي الصفير بمعني صفر

Çeviri yazı: ṣıġlıḳ: eṣ ṣaffīr yuḳāl ṣıġlıḳ berdi ey ā'ṭa es ṣaffir bi ma'na ṣaffar

Çeviri: Islık çalmak.

D nüshası 27a/10: صِغْلِقْ بَردِي: اي اعطي الصفير بمعني صفر

Çeviri yazı: ṣıġlıḳ berdi: ey ā'ṭa es ṣaffir bi ma'na ṣaffar

Çeviri: Islık çalmak.

K nüshası 29a/9-10: صِغْلِق: الصّفير يقال صِغْلِقْ بَردِي اي اعطي الصفير بمعني صفر

Çeviri yazı: ṣıġlıḳ: eṣ ṣaffīr yuḳāl ṣıġlıḳ berdi ey ā'ṭa es ṣaffir bi ma'na ṣaffar

Çeviri: Islık çalmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: sızgurmak “ıslık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 553), sγzγurma “zischen” (Grönbech, 1942, s. 230); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sıkrık vur- “ıslık çalmak” (Atalay, 1945, s. 236), şıḳrıḳ wurdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 117); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaġan

V nüshası 18b/4: صَغَنْ: النصيل

Çeviri yazı: ṣaġan: en naṣīl

Çeviri: Kargı.

D nüshası: yok.

K nüshası 29a/10-11: صَغَنْ: النصل

Çeviri yazı: ṣaġan: en naṣil

Çeviri: Kargı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣoġan

V nüshası 18b/11, D nüshası 27a/10, K nüshası 29a/11: صُغَنْ: البصل

Çeviri yazı: ṣoġan: el baṣal

Çeviri: Soğan.

Sözlükler: DLT: sogan “soğan” (Atalay, c.4, 1986, s. 526), sāγun/sāγan “onion” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 165), sogan “soğan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 826); CC: soğan “soğan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 554), soγan “soğan” (Grönbech, 1942, s. 221); Ter. T: soğan “soğan” (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: soğan “soğan” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: ṣoġan “soğan” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: yok; Tuh. Z: sogan “soğan” (Atalay, 1945, s. 239), ṣoġan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: soğan “onions” (Golden, 2000, s. 257), soğan “soğan” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: ṣoγan “cebula” (Zajączkowski, 1958, s. 46), ṣoġan “soğan” (Al-Turk, 2012, s. 129).

şaġlıḳ

V nüshası 18b/5, D nüshası 27a/10, K nüshası 29a/11: صَغْلِقْ: النعجه

Çeviri yazı: şaġlıḳ: en na‘ce

Çeviri: Sağımlık koyun.

Sözlükler: DLT: saglık "dişi koyun, sağmal, sağılan hayvan" (Atalay, c.4, 1986, s. 481), saγliq "na‘ja; ḥalūb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sağlık "sağmalı koyun" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 799); CC: yok; Ter. T: saġlıḳ "sağımlı koyun ve keçi" (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: savluk "dişi koyun, sağılan koyun" (Atalay, 1945, s. 234), ṣawluḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: saġliq "milk eve" (Golden, 2000, s. 218), saġlıḳ "sağmal koyun" (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

şaġṭuç

V nüshası 18b/5, D nüshası 27/10-11, K nüshası 29a/11-12: صَغْطُجْ: رفيق الزوج الذي يخدم الناس في ولمة

Çeviri yazı: şaġṭuç: refīḳ ez zevç elleẕī yuḫdam en nās fī velime

Çeviri: Düğünde insanlara yardım eden damadın arkadaşı.

Sözlükler: DLT: sagdıç "sağdıç, dost" (Atalay, c.4, 1986, s. 480), saγdiĉ "friend" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sagdıç "arkadaş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 798); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: saġdıĉ "friedns" (Golden, 2000, s. 128), saġdıç "dost, arkadaş" (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

şaḳal

V nüshası 18b/7, D nüshası 27a/12, K nüshası 29a/13: صَقَل: اللحية

Çeviri yazı: ṣaḳal: el laḥīye

Çeviri: Sakal.

Sözlükler: DLT: sakal “sakal” (Atalay, c.4, 1986, s. 483), saqal “beard” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 154), sakal “sakal” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 800); CC: sakal “sakal” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 545), saqal “bart, barba” (Grönbech, 1942, s. 214); Ter. T: ṣaḳal “sakal” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: ṣaḳal “sakal” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: saḳal “sakal” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: saḳal “sakal, yüzdeki kıl” (Eminoğlu, 2011, s. 268); Tuh. Z: sakal “sakal” (Atalay, 1945, s. 231), ṣaḳal “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: saqal “beard” (Golden, 2000, s. 99), saḳal “sakal” (Güner, 2017, s. 104); Bül. Müş: yok.

ṣaḳalsız

V nüshası 18b/7, D nüshası 27a/12, K nüshası 29a/13: صَقَلْسِز: المرد

Çeviri yazı: ṣaḳalsız: el merd

Çeviri: Köse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṣaḳalsız “sakalsız” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: saḳalsız “sakalsız” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: ṣaḳalsız “sakalı olmayan” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: yok; Tuh. Z: sakalsız “sakalsız, yalabık” (Atalay, 1945, s. 231), ṣaḳalsız “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: saqalasız “beardless” (Golden, 2000, s. 100), saḳalsız “sakalı olmayan, sakalsız” (Güner, 2017, s. 105); Bül. Müş: yok.

ṣaḳar

V nüshası 18b/10, D nüshası 27a/15, K nüshası 29a/16-29b/1: صَقَرْ: الاغر من الخيل

Çeviri yazı: ṣakar: el āgar min el ḫayl

Çeviri: Bir at türü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sakar “alnında bir parça aklık olan at” (Atalay, 1945, s. 231), ṣaḳar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣaḳurġa

V nüshası 18b/10, D nüshası 27a/15, K nüshası 29b/1: صَقُرغا: القراد

Çeviri yazı: ṣakurġa: el ḳarād

Çeviri: Kene.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: sakurga "kene, yavsı, sakırga" (Atalay, 1945, s. 231), ṣaḳurġa "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: saqurġa "tick" (Golden, 2000, s. 225), saḳurḳa "kene" (Güner, 2017, s. 105); Bül. Müş: yok.

ṣoḳ parmaḳ

V nüshası 18b/11, D nüshası 27b/1, K nüshası 29b/1: صُقْ بَرْمَقْ: السبابة

Çeviri yazı: ṣoḳ parmaḳ: es sebābe

Çeviri: Orta parmak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṣoḳ barmaḳ "orta barmak" (Toparlı vd, 2000, s. 138); Dur. M: yok; Kav. K: şoḳ barmaḳ "işaret parmağı" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣalıncaḳ

V nüshası 18b/13, D nüshası 27b/2, K nüshası 29b/3: صَلِنْجَقْ: الارجوحه

Çeviri yazı: ṣalıncaḳ: el arcūḥa

Çeviri: Selinçek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: salın- "salınmak" (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: salın- "salınmak, kibirle yürümek" (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: salın- "salınmak" (Atalay, 1945, s. 232); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣoluḳ

V nüshası 18b/14, D nüshası 27b/3, K nüshası 29b/4: صُلُقْ: النفس

Çeviri yazı: ṣoluḳ: en nefes

Çeviri: Nefes.

Sözlükler: DLT: yok; CC: solu- “nefes almak, solumak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 817), solu- “ausser atem sein” (Grönbech, 1942, s. 222); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: solı- “solumak, yorgunluktan nefes nefese kalmak” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: solı- “solumak” (Atalay, 1945, 240), ṣoludı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 150); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣoluḳın

V nüshası 18b/14, D nüshası 27b/3, K nüshası 29b/4-5: صُلُقِنْ: الذي اخز نفسه

Çeviri yazı: ṣoluḳın: elleẕī āḫaz nefes

Çeviri: Nefes alıp vermek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣalḳum

V nüshası 18b/15-16: صَلْقُم: العنقود من العنب يقال بِرْ صَلْقُم أُزُم يَدِم اي اكلت عنقودا واحدا من العنب

Çeviri yazı: ṣalḳum: el ‘anḳūd min el ‘aneb yuḳāl bir salḳum üzüm yedim ekelet ‘ankūda vāḥidān min el ‘aneb

Çeviri: Üzüm salkımı, bir salkım üzüm yedim denir.

D nüshası 27b/4-5: صَلْقُم: العنقود من العنب يقال بِرْ صَلْقُم أُزُم يَدِم اي اكلت عنقودا واحدا من العنب

Çeviri yazı: ṣalḳum: el ‘anḳūd min el ‘aneb yuḳāl bir salḳum üzüm yedim ekelet ‘ankūda vāḥidān min el ‘aneb

Çeviri: Üzüm salkımı, bir salkım üzüm yedim denir.

K nüshası 29b/5-6: صَلْقُم: العنقود من العنب يقال بِرْ صَلْقُم أُزُم يَدِم اي اكلت عنقودا واحدا من العنب

Çeviri yazı: ṣalḳum: el ‘anḳūd min el ‘aneb yuḳāl bir salḳum üzüm yedim ekelet ‘ankūda vāḥidān min el ‘aneb

Çeviri: Üzüm salkımı, bir salkım üzüm yedim denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: salkum “üzüm salkımı, salkım” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 804), salqum “traube” (Grönbech, 1942, s. 213); Ter. T: salḳum “salkım” (Toparlı vd,

2000, s. 135); Dur. M: ṣalḳım “salkım” (Toparlı, 2003, s. 102); Kav. K: yok; Kit. E: salḳum “salkım” (Eminoğlu, 2011, s. 269); Tuh. Z: salkım “salkım” (Atalay, 1945, s. 232), ṣalḳım “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣuluḳ

V nüshası 18b/16, D nüshası 27b/5, K nüshası 29b/6-7: صُلُقْ: الصولق عربيه

Çeviri yazı: ṣuluḳ: eṣ ṣuluḳ ‘arbabe

Çeviri: Suluk.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: suwlug “leather waterbag” (Golden, 2000, s. 181), suwluḳ “su kabı, suluk” (Güner, 2017, s. 112); Bül. Müş: ṣuwłuv “tratwa ze skor” (Zajączkowski, 1958, s. 47), ṣuwluw “su keleği, nehirde geçit” (Al-Turk, 2012, s. 85).

ṣol

V nüshası 18b/16-17, D nüshası 27b/5-6, K nüshası 29b/7: صُلْ: الشِمَال بالتركماني و يقال صَغْ و يقال صُنْ

Çeviri yazı: ṣol: eş şimal bi’t turkmānī ve yuḳāl ṣaġ ve yuḳāl ṣon

Çeviri: Sol, kuzey Türkmencedir, ayrıca sağ ve son da denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: sol “sol” (Atalay, c.3, 1986, s. 134), sol “left (hand)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 165), sol “sol” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 827); CC: sol “sol, sol taraf” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 554), sol “links, die linke seite” (Grönbech, 1942, s. 222); Ter. T: yok; Dur. M: ṣol ḳol “sol taraf” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: ṣol “sol” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: sol “sol, sol taraf” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: sol “kuzey, sol” (Atalay, 1945, s. 240), ṣol “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: sol ilig “left hand” (Golden, 2000, s. 207), sol “sol” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: ṣołda “na lewo, po lewej stronie” (Zajączkowski, 1958, s. 46), ṣolda “solda” (Al-Turk, 2012, s. 198).

ṣal

V nüshası 18b/17-19: صَال: عيدن يضم بعضها الي بعض و يربط و يركب به في البحر بعدي من جانب الي جانب و يقال له الطوف

Çeviri yazı: ṣal: ‘ayden yuḍam ba‘iḍaha ile ba‘iḍ ve yurbaṭ ve yurkeb bihe fī el baḥr ba‘ide min el cānib ile cānib ve yuḳāl lehu eṭ ṭavf

Çeviri: Sal, deniz üzerinde uzaklara gitmek için kullanılır.

D nüshası 27b/6-8: صَال: عيدن يضم بعضها الي بعض و يربط و يركب به في البحر بعدي من جانب الي جانب و يقال له الطوف

Çeviri yazı: ṣal: ‘ayden yuḍam ba‘iḍaha ile ba‘iḍ ve yurbaṭ ve yurkeb bihe fī el baḥr ba‘ide min el cānib ile cānib ve yuḳāl lehu eṭ ṭavf

Çeviri: Sal, deniz üzerinde uzaklara gitmek için kullanılır.

K nüshası 29b/7-10: صَال: عيدن يضم بعضها الي بعض و يربط و يركب به في البحر بعدي به من جانب الي جانب و يقال له الطوف

Çeviri yazı: ṣal: ‘ayden yuḍam ba‘iḍaha ile ba‘iḍ ve yurbaṭ ve yurkeb bihe fī el baḥr ba‘ide bihe min el cānib ile cānib ve yuḳāl lehu eṭ ṭavf

Çeviri: Sal, deniz üzerinde uzaklara gitmek için kullanılır.

Sözlükler: DLT: sal “sal” (Atalay, c.3, 1986, s. 156), sāl “raft, lacquer” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 152), sāl “tar (şişirilmiş tutumların, kamışların veya dalların yan yana getirilmesiyle yapılan sal) anlamında kılıf, kelek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 801); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣolucan

V nüshası 18b/19: صُلُنْجَنْ: العلق

Çeviri yazı: ṣoluncan: el ‘aliḳ

Çeviri: Solucan.

D nüshası 27b/8-9: صُلُنْجَنْ: العلق و دود البطن و دود الارض

Çeviri yazı: ṣoluncan: el ‘aliḳ ve duvdu’l baṭn ve duvdu’l ārż

Çeviri: Soluncan, mide kurdu ve yer kurdu.

K nüshası 29b/9-10: صُلُنْجَنْ: العلق

Çeviri yazı: ṣoluncan: el ‘aliḳ

Çeviri: Soluncan, mide kurdu ve yer kurdu.

Sözlükler: Sözcük, daha önce savlaçan maddesinde incelenmiştir.

şalamçaķ

V nüshası 18b/19, D nüshası 27b/9, K nüshası 29b/10: صَلَمْجَقْ: الثفر

Çeviri yazı: ṣalamçaķ: es̱ s̱afar

Çeviri: At eyerinde bulunan kayış.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şalaça

V nüshası 18b/20: صَلَجَاَ: المخفه و قال شيخنا فخرالدين صَلَجَا عود الجنازه

Çeviri yazı: ṣalaça: el maẖfe ve ķāl şeyẖuna faẖreddīn ṣalaça ‘avd el cenāze

Çeviri: Mahfe, Şeyhimiz Fahreddin bu sözcüğün cenaze çubuğu anlamına geldiğini de ifade etmiştir.

D nüshası 27b/9-10: صَلَجَاَ: المخفه و قال شيخنا فخرالدين صَلَجَا عود الجنازه

Çeviri yazı: ṣalaça: el maẖfe ve ķāl şeyẖuna faẖreddīn ṣalaça ‘avd el cenāze

Çeviri: Mahfe, Şeyhimiz Fahreddin bu sözcüğün cenaze çubuğu anlamına geldiğini de ifade etmiştir.

K nüshası 29b/10-11: صَلَجَاَ: المخفه و قال شيخنا فخرالدين صَلَجَا عود الجبار

Çeviri yazı: ṣalaça: el maẖfe ve ķāl şeyẖuna faẖreddīn ṣalaça ‘avd el cibār

Çeviri: Mahfe, Şeyhimiz Fahreddin bu sözcüğün …….. çubuğu anlamına geldiğini de ifade etmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

şamala

V nüshası 18b/23, D nüshası 27b/11, K nüshası 29b/12: صَمَلاَ: القير

Çeviri yazı: samala: el ķīr

Çeviri: Zift.

Sözlükler: DLT: yok; CC: samala “zift” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 547), samala “pech” (Grönbech, 1942, s. 213); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: salama “zift” (Atalay, 1945, s. 232), ṣalama “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: ṣamla “smoła” (Zajączkowski, 1958, s. 44), ṣamla “iri çiy tanesi, katrsan, zift” (Al-Turk, 2012, s. 84).

ṣamaṣ

V nüshası 18b/23, D nüshası 27b/12, K nüshası 29b/12-13: صَمَصْ: هوَ اللجاجه

Çeviri yazı: ṣamaṣ: huve el lacāce

Çeviri: Israr eden kişi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣanḳu

V nüshası 19a/5, D nüshası 28a/1, K nüshası 29b/16: صَنْقُو: المغفل

Çeviri yazı: ṣanḳu: el maġfel

Çeviri: Akılsız.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣandal

V nüshası 19a/6, D nüshası 28a/1, K nüshası 29b/16-30a/1: صَنْدَلْ: السمَاريه

Çeviri yazı: ṣandal: es semārīye

Çeviri: Sandal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣon

V nüshası 19a/6, D nüshası 28a/1-2, K nüshası 30a/1: صُنْ: آخر

Çeviri yazı: ṣon: āḫir

Çeviri: Son.

Sözlükler: DLT: song “bir adamın çoluğu çocuğu, her şeyin ve her işin sonu, sonra” (Atalay, c.3, 1986, s. 357), soŋ “heel, after, last part (āxir)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 165), soŋ “herhangi bir şeyin ve işin sonu, son” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 828); CC: soŋ “son” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 817), soŋ “ende, schluss, letzter” (Grönbech, 1942, s. 222); Ter. T: soŋra “sonra” (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: soŋ “son, art, arka, sonra geriye” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: song “son” (Atalay, 1945, s. 240), ṣoŋ “son” (Al-Turk, 2006, s. 206); King Dic: song “its end” (Golden, 2000, s. 114), soŋ/ṣon “arkada bulunan, ön karşıtı” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: yok.

ṣonçuḳ

V nüshası 19a/6, D nüshası 28a/2, K nüshası 30a/1: صُنْجُقْ: العقب

Çeviri yazı: ṣonçuḳ: el ‘aḳib

Çeviri: Son, akıbet.

Sözlükler: DLT: songuk “son, bir şeyin sonu” (Atalay, c.3, 1986, s. 107), soŋuq “soŋuγ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 165), soŋuk “sonuncu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 828); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣonḳol

V nüshası 19a/6-7, D nüshası 28a/2-3, K nüshası 30a/1-2: صُنْقُلْ: ميسره و هو مركب من صُنْ اليساره و قُلْ العضد

Çeviri yazı: ṣonḳol: meysere ve huve murekkeb min el yesāre ve ḳol el ‘ażd

Çeviri: Sol kol. Sözcük sol ve kol sözcüklerinden oluşmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṣol ḳol “sol taraf” (Toparlı, 2003, s. 107); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: solak “solak” (Atalay, 1945, s. 240), ṣolaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 41); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣonra

V nüshası 19a/8-10: صُنْرَا: في الاخر و الراء عباره عن الدال التي هي اداة طرف يقال صُنْرَا كَلْدِي اي في الاخر جاء

Çeviri yazı: ṣonra: fī al āḫir ve’r rā’ ‘ibāra ed dāl elletī hiye ādāt ṭaraf yuḳāl ṣonra keldi ey fī el āḫir cā’

Çeviri: Sonra, ra hecesi sonra gelmeyi/sonradan olmayı ifade ediyor, sonradan geldi örneğinde olduğu gibi.

D nüshası 28a/4-5: صُنْرَا: في الاخر و هي الراء عبارة عن الدال التي هي اداة طرف يقال صُنْرَا كَلْدِي اي في الاخر جا

Çeviri yazı: ṣonra: el āḫir ve hiye er rā’ ‘ibāre ‘ann ed dāl elletī hiye idde ṭaraf yuḳāl ṣonra keldi ey fī el āḫir cā

Çeviri: Sonra, ahir, son ve ra sonrayı ifade etmek için kullanılıyor birinin sonra geldiğini ifade etmek için sonra keldi denir.

K nüshası 30a/3-4: صُنْرَا: في الاخر و هي الراء عبارة عن الدال التي هي اداة طرف يقال صُنْرَا كَلْدِي اي في الاخر جاء

Çeviri yazı: ṣonra: el āḫir ve hiye er rā’ ‘ibāre ‘ann ed dāl elletī hiye idde ṭaraf yuḳāl ṣonra keldi ey fī el āḫir cā’

Çeviri: Sonra, ahir, son ve ra sonrayı ifade etmek için kullanılıyor birinin sonra geldiğini ifade etmek için sonra keldi denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: soŋra “sonra” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 505), soŋra “spärter, nochher” (Grönbech, 1942, s. 222); Ter. T: soŋra “sonra” (Toparlı vd, 2000, s. 139); Dur. M: yok; Kav. K: ṣoġra “sonra” (Toparlı vd, 1999, s. 123); Kit. E: soŋra “sonra” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: songra “sonra” (Atalay, 1945, s. 240), ṣoŋra “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: song “after, behind” (Golden, 2000, s. 315), soŋ/ṣon “şimdiki zamana en yakın zamandan beri olan, son, ahir” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: yok.

ṣanġır

V nüshası 19a/10, D nüshası 28a/6, K nüshası 30a/5: صَنْغِرْ: الاطروش و بالتركماني صَغِرْ

Çeviri yazı: ṣanġır: el āṭrūş ve bi’t turkmānī ṣaġır

Çeviri: Sağır, Türkmence sağır.

Sözlükler: Sözcük, daha önce sağır maddesinde incelenmiştir.

ṣovuḳ

V nüshası 19a/12, D nüshası 28a/7-8, K nüshası 30a/7: صُوُقْ: البرد

Çeviri yazı: ṣovuḳ: el bard

Çeviri: Soğuk.

Sözlükler: DLT: soguk “soğuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 526), saγiq “buruda” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 164), sogıklık “soğukluk için hazırlanan (şey)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 826); CC: savok “soğuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 550), savuq/sovux/suvuq “kalt, költe” (Grönbech, 1942, s. 216); Ter. T: yok; Dur. M: ṣavuk “soğuk” (Toparlı, 2003, s. 104); Kav. K: ṣavut- “soğutmak” (Toparlı vd, 1999, s. 121); Kit. E: sovuḳ “soğuk” (Eminoğlu, 2011, s. 274); Tuh. Z: sovuk “soğuk” (Atalay, 1945, s. 240), sowuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: soġug “cold” (Golden, 2000, s. 259), soġuḳ “soğuk” (Güner, 2017, s. 110); Bül. Müş: sovuq “zimny, zimno” (Zajączkowski, 1958, s. 46), ṣowuḳ “soğuk” (Al-Turk, 2012, s. 60).

ṣavun

V nüshası 19a/12-13, D nüshası 28a/8, K nüshası 30a/7: صَوُنْ: الايل

Çeviri yazı: ṣavun: el eyl

Çeviri: Geyik.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṣaġın “yabani geyik” (Toparlı vd, 2000, s. 134); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣavun keyik

V nüshası 19a/13: صَوُنْ كَيِكْ: بقر الوحش

Çeviri yazı: ṣavun keyik: baḳaru’l vaḥş

Çeviri: Yabani inek, geyik.

D nüshası 28a/8: صَوُنْ كَيِكْ: بقر الوحش

Çeviri yazı: ṣavun keyik: baḳaru'l vaḥş

Çeviri: Yabani inek, geyik.

K nüshası 30a/8: صَوُنْ كَيِكْ: بقر الوحش

Çeviri yazı: ṣavun keyik: baḳaru'l vaḥş

Çeviri: Yabani inek, geyik.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṣığır keyik "yabani keyik" (Toparlı vd, 2000, s. 137); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṣavan käjik/ ṣavun käjik "dzika koza, antylopa" (Zajączkowski, 1958, s. 44), ṣawan keyik "yaban geyiği, antilop" (Al-Turk, 2012, s. 154).

ṣav

V nüshası 19a/13-14, D nüshası 28a/9, K nüshası 30a/8: صَوْ: الدعوي

Çeviri yazı: ṣav: ed da'vī

Çeviri: Dava, sav.

Sözlükler: DLT: saw "söz, haber, salık; mektup; risale; atalar sözü; darbı mesel; kıssa; hikâye; tarihsel şeyler" (Atalay, c. 4, 1986, s. 498), sāw "proverb, story, report, message, speech, news" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 157), sāw "haberler ve havadisler (enba: ve aha:dis)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 810); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: savla- "dava etmek" (Atalay, 1945, s. 234), żawladı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 57); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣavçı

V nüshası 19a/14-16: صوجي: منسوب الي الدعوي بمعني بين الخصمين و مثله لا يكون الا قاضيا فا طلق صوجي لفصله علي النبي يقولون صوجمز اي نبينا يعنون النبي صل الله عليه و سلم

Çeviri yazı: ṣavcı: mensūb ile ed da‘vī bi ma‘na beyn el ẖuṣumeyn ve mi̱slehu lā yekûn ilā ḳāḍiyān fā ṭalaḳ ṣavcı le faṣṣalu ‘ala en nebi ṣavcımız ey nebine ya‘nūn en nebi ṣalla allahu ‘aleyhi ve sellem

Çeviri: Savcı, bir davada ya da olayda iki kişi arasında kadılık görevi yapan kişi savcımız sözü ile de peygamberimiz kast edilir.

D nüshası 28a/8-11: صوجي: منسوب الي الدعوي بمعني الفصل بين الخصمين و مثله لا يكون الا قاضيا فا طلق صوجي عليه لفصله علي النبي يقولون صوجمز اي نبينا يعنون به النبي صل الله عليه و سلم

Çeviri yazı: ṣavcı: mensūb ile ed da‘vī bi ma‘na el faṣl beyn el ẖuṣumeyn ve mi̱slehu lā yekûn ilā ḳāḍiyān fā ṭalaḳ ṣavcı aleyhi le faṣṣalu ‘ala en nebi ṣavcımız ey nebine ya‘nūn bihe en nebi ṣalla allahu ‘aleyhi ve sellem

Çeviri: Savcı, bir davada ya da olayda iki kişi arasında kadılık görevi yapan kişi savcımız sözü ile de peygamberimiz kast edilir.

K nüshası 30a/8-11: صوجي: منسوب الي الدعوي بمعني بين الخصمين و مثله لا يكون الا قاضيا فا طلق صوجي لفصله علي النبي يقولون صوجمز اي نبينا يعنون النبي صل الله عليه و سلم

Çeviri yazı: ṣavcı: mensūb ile ed da‘vī bi ma‘na beyn el ẖuṣumeyn ve mi̱slehu lā yekûn ilā ḳāḍiyān fā ṭalaḳ ṣavcı le faṣṣalu ‘ala en nebi ṣavcımız ey nebine ya‘nūn en nebi ṣalla allahu ‘aleyhi ve sellem

Çeviri: Savcı, bir davada ya da olayda iki kişi arasında kadılık görevi yapan kişi savcımız sözü ile de peygamberimiz kast edilir.

Sözlükler: DLT: sawçı "elçi, peygamber" (Atalay, c.3, 1986, s. 154), sāwĉi "Messenger of god" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 157), sawçı "peygamber, Oğuz lehçesinde dünürler arasında haber götürüp getiren elçi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 810); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṣay

V nüshası 19a/18, D nüshası 28a/12, K nüshası 30a/12: صَيْ: الماء دون قامه الخيل

Çeviri yazı: ṣay: el mā’ devn ḳāme el ẖayl

Çeviri: Bir at boyu su.

Sözlükler: DLT: say “kara taşlık yer” (Atalay, c.3, 1986, s. 158), sāy “stony ground” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 157), sāy “taşlık yer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 811); CC: say “sığ, derin olmayan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 807), saj “seicht” (Grönbech, 1942, s. 212); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: say su “duru su, sığ su” (Atalay, 1945, s. 234), ṣay ṣu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: yok; Bül. Müş: ṣaj “bród nie się gajacy wzrostu konia, niezbyt głęboka woda” (Zajączkowski, 1958, s. 44), ṣay “atın boyunu geçmeyen su geçidi” (Al-Turk, 2012, s. 85).

ṭapu

V nüshası 19a/19: طَبُ: الخدمه يقال قِلدِي اي جعل الخدمه

Çeviri yazı: ṭabu/ṭapu: el ḫidme yuḳāl ḳıldı ey ca‘al el ḫidme

Çeviri: Hizmet etmek (tapu “burada sözcük unutulmuş”) ḳıldı denilerek hizmet ettiği ifade edilir.

D nüshası 28a/13-14: طَبُ: الخدمه يقال طَبُ قِلدِي اي جعل الخدمه

Çeviri yazı: ṭabu/ṭapu: el ḫidme yuḳāl ṭabu/ṭapu ḳıldı ey ca‘al el ḫidme

Çeviri: Hizmet etmek tabu/tapu ḳıldı denilerek hizmet ettiği ifade edilir.

K nüshası 30a/13:طَبُ: الخدمه يقال قِلدِي اي جعل الخدمه

Çeviri yazı: ṭabu/ṭapu: el ḫidme yuḳāl ḳıldı ey ca‘al el ḫidme

Çeviri: Hizmet etmek tabu/tapu ḳıldı denilerek hizmet ettiği ifade edilir.

Sözlükler: DLT: tapuğ “hizmet, tapma, tapı” (Atalay, c.4, 1986, s. 575), tapuγ “xidma, tā‘a” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 855), tapug “hizmet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 855); CC: tap- “bulmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 829), tap- “finden” (Grönbech, 1942, s. 235); Ter. T: tapu “hizmet” (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: ṭapuçı “hizmetçi” (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: tap- “bulmak, karşılamak, rastlamak” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: tap- “tapmak, ibadet etmek” (Eminoğlu, 2011, s. 282); Tuh. Z: tapu “hizmetçi, yumuşçı” (Atalay, 1945, s. 252), ṭapu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: tapmaq “find” (Golden, 2000, s. 126), tap- “bulmak” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: yok.

ṭap/ṭab

V nüshası 19a/19-20: طَبْ: كلمه يقال بمعني الكف

Çeviri yazı: ṭab/ṭap: kelime yuḳāl bi ma‘na el kef

Çeviri: Yeter anlamında kullanılan bir sözcük.

D nüshası 28a/14-15: طَبُ: كلمه يقال بمعني الكف

Çeviri yazı: ṭabu/ṭapu: kelime yuḳāl bi ma‘na el kef

Çeviri: Yeter anlamında kullanılan bir sözcük.

K nüshası 30a/14: طَبْ: كلمه يقال بمعني الكف

Çeviri yazı: ṭab/ṭap: kelime yuḳāl bi ma‘na el kef

Çeviri: Yeter anlamında kullanılan bir sözcük.

Sözlükler: DLT: tap "elverir, yeter" (Atalay, c.4, 1986, s. 573), tap "enough" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 177), tap "yeter, kâfi anlamında bir söz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 853); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tap "yeterli, yetişir, kâfi, denk, eşit" (Eminoğlu, 2011, s. 282); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭop

V nüshası 19a/21: طُبْ: الكُرْه

Çeviri yazı: ṭop: el kurre

Çeviri: Top.

D nüshası 28a/15: طُبْ: الكُرْه

Çeviri yazı: ṭop: el kurre

Çeviri: Top.

K nüshası 30a/15: طُبْ: الكُرْه

Çeviri yazı: ṭop: el kurre

Çeviri: Top.

Sözlükler: DLT: top "top" (Atalay, c.4, 1986, s. 640), top "ball" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), top "top" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 892); CC: top "top, yuvarlak,

top" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 848), top "kugel" (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: yok; Dur. M: ṭop "savaş topu" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: top "top, oyun aracı" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: top "tortu, top, toparlak" (Atalay, 1945, s. 261)[60], King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭopraḳ

V nüshası 19a/22, D nüshası 28b/1, K nüshası 30a/15: طُبْرَقْ: التراب

Çeviri yazı: ṭobraḳ: et turāb

Çeviri: Toprak.

Sözlükler: DLT: toprak "toprak" (Atalay, c.4, 1986, s. 640), toprāq "earth or soil" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), toprak "toprak, kum, toz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 892); CC: toprak "toprak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 848), topraq "stab, schmutz" (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: toprak "toprak" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭopraḳ "toprak" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: ṭopraḳ "toprak" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: toprak "toprak" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: toprak "toprak" (Atalay, 1945, s. 261), ṭopraḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 65); King Dic: topraq "earth, dust, soil, dirt" (Golden, 2000, s. 144), topraḳ "toprak" (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: ṭopraq "ziemia, proch, kurz" (Zajączkowski, 1958, s. 51), ṭopraḳ "toprak" (Al-Turk, 2012, s. 78).

ṭobra

V nüshası 19a/22, D nüshası 28b/1, K nüshası 30a/15: طُبْرَا: المخلاة

Çeviri yazı: ṭobra: el maẖlā

[60] Al-Turk'un sözcük ile ilgili vermiş olduğu dipnotta şu açıklama yer almaktadır: "Atalay, top kelimesine "dip, dibe çöken tortu" anlamını vererek ? işareti ile bırakmıştır. bk. B. Atalay, age, s.16, 101 dipnot. Fazılov ise, bu kelimeyi tüb şeklinde okumaktadır. bk. Fazılov, age, s. 108. Biz ise tüp şeklinde okuduk (GT)" (Al-Turk, 2006, s. 66).

Çeviri: Torba.

Sözlükler: DLT: yok; CC: topra "torba" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 579), topra "reitsock" (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: yok; Dur. M: ṭobra "yem torbası" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: topra "torba" (Atalay, 1945, s. 261), ṭopra "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 156); King Dic: ṭopra "nosebag" (Golden, 2000, s. 325), ṭopra "torba" (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: yok.

ṭaban

V nüshası 19a/22-23, D nüshası 28b/1, K nüshası 30a/16: طبن: اخمص القدم

Çeviri yazı: ṭaban: āḫmaṣ el ḳadam

Çeviri: Ayak tabanı.

Sözlükler: DLT: taban "deve tabanı, taban" (Atalay, c.4, 1986, s. 559), taban "hoof (camel)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 173), taban "devenin tabanı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 847); CC: taban "ayağın alt kısmı, taban, ayakkabı tabanı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 562), taban "fusshole" (Grönbech, 1942, s. 231); Ter. T: ṭaban "taban" (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: ṭaban "taban" (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: daban "ayağın altı" (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: taban "taban, ayakkabının alt kısmı" (Eminoğlu, 2011, s. 280); Tuh. Z: taban "taban, ayağın altı" (Atalay, 1945, 249), ṭaban "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭapucı

V nüshası 19a/23, D nüshası 28b/2, K nüshası 30a/16: طَبُجِي: الخادم و جي للنسبة

Çeviri yazı: ṭabucı: el ḫādim ve cı lil nisbe

Çeviri: Hizmetkar ve cı eki işi yapanı belirtiyor.

Sözlükler: DLT: tapuğçı "hizmetçi" (Atalay, c.4, 1986, s. 575), tapuγĉi "xādim" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 177), tapugçı "kul, hizmetçi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 855); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṭapucı "hizmetçi" (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tapu "hizmetçi, yumuşçı" (Atalay, 1945, s. 252), tapu "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭopuḳ

V nüshası 19a/23, D nüshası 28b/2, K nüshası 30a/16-30b/1: طُبُقْ: الكعب

Çeviri yazı: ṭopuk: el ka‘ab

Çeviri: Topuk.

Sözlükler: DLT: topık “topuk, top, çevgenle vurulan top, tapaç” (Atalay, c.4, 1986, s. 640), tapiq “meat-bone” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), topık süŋük “kemik yemeği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 892); CC: yok; Ter. T: ṭopuḳ “topuk” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭopuḳ “topuk” (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: ṭopuḳ “topuk” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: yok; Tuh. Z: topuk “topuk” (Atalay, 1945, s. 261); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭobalan

V nüshası 19b/4-5, D nüshası 28b/6-7, K nüshası 30b/5: طُبَلَنْ: المغص في البطن

Çeviri yazı: ṭobalan: el maġaṣ fī el baṭn

Çeviri: Mide sancısı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭobalaḳ

V nüshası 19b/5-6: طُبَلَقْ: نبات له عرف طيب له حَبّ قدَر حبّ الحمص يسمي السُعُد و يسمي به النساء

Çeviri yazı: ṭobalaḳ: nebat lehu ‘arf ṭayyib leh ḥubb ḳadar ḥubbu’l ḥummuṣ yusemmi es su‘ūd ve yusemmī bihe en nisā’

Çeviri: Nohut tanesi kadar küçük güzel bir meyvesi olan ve saadet olarak isimlendirilen bir bitki bu bitkinin ismi kadınlara da veriliyor.

D nüshası 28b/7-8: طُبَلَقْ: نبات له عرف طيب له حَبّ قدَر حبّ الحمص يسمي السُعُد و يسمي به النساء

Çeviri yazı: ṭobalaḳ: nebat lehu ‘arf ṭayyib leh ḥubb ḳadar ḥubbu’l ḥummuṣ yusemmi es su‘ūd ve yusemmī bihe en nisā’

Çeviri: Nohut tanesi kadar küçük güzel bir meyvesi olan ve saadet olarak isimlendirilen bir bitki bu bitkinin ismi kadınlara da veriliyor.

K nüshası 30b/5-7: طُبَلَقْ: نبات له عرف طيب له حَبّ قدَر حبّ الحمص يسمي السُعُد و يسمي به النساء

Çeviri yazı: ṭobalaḳ: nebat lehu ‘arf ṭayyib leh ḥubb ḳadar ḥubbu’l ḥummuṣ yusemmi es su‘ūd ve yusemmī bihe en nisā’

Çeviri: Nohut tanesi kadar küçük güzel bir meyvesi olan ve saadet olarak isimlendirilen bir bitki bu bitkinin ismi kadınlara da veriliyor.

Sözlükler: DLT: tapulgak “yaraya konulan bir ot, topalak otu” (Atalay, c.4, 1986, s. 575), tapulγāq “sedge, colic” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), topulgak “kulunç, topalak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 893); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: topalak “topalak otu, tomalan” (Atalay, 1945, s. 261); King Dic: yok; Bül. Müş: ṭobłaq “gałgan (roślina)” (Zajączkowski, 1958, s. 51), ṭoblaḳ “toplak otu, çiğdeme benzer bir bitki, Japon şemsiyesi” (Al-Turk, 2012, s. 68).

ṭabcan

V nüshası 19b/6, D nüshası 28b/8, K nüshası 30b/7: طَبْجَنْ: التخت

Çeviri yazı: ṭabcan: et taḫt

Çeviri: Taht, kerevet.

Sözlükler: DLT: tapçan “erişilemiyen üzüm salkımlarını kesmek için taplıyanın üzerine çıktığı sofra biçiminde üç ayaklı bir nesne” (Atalay, c.4, 1986, s. 573), tapĉān “a three-legged stool for pickings grapes” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 178), tapçan “salkımlara ulaşmak için üzerine çıkılan, üç ayaklı sofra şeklinde bir eşya” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 854); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭat

V nüshası 19b/8: طَطْ: الفلاح

Çeviri yazı: ṭaṭ: el fellāḥ

Çeviri: Çiftçi.

D nüshası 28b/9: طَطْ: الفلاح

Çeviri yazı: ṭaṭ: el fellāḥ

Çeviri: Çiftçi.

K nüshası 30b/7-8: طَت: الفلاح

Çeviri yazı: ṭat: el fellāḥ

Çeviri: Çiftçi.

Sözlükler: DLT: tat “tat, yabancı, müslümam olmayan; Uygur (Tohxsı ve Tağma dillerinde) Farslı; Acem; Farsça konuşan” (Atalay, c.4, 1986, s. 584), ṭat “Persian (most of Türk)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 181), tat “bütün Türklerin nezdinde Fars” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 861); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tat “şehirli, yerli çiftçi” (Atalay, 1945, s. 253), ṭaṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: yok; Bül. Müş: ṭaṭ “docy, cudzoziemiec” (Zajączkowski, 1958, s. 50), ṭaṭ “tat, dilsiz, az konuşan kimse” (Al-Turk, 2012, s. 93).

ṭatlu

V nüshası 19b/8-10: طَطْلُو: الحلو و قد يقال فيه طَطْلُو طُطّيِ اصله بالتاءِ طُتِي و تبدل طاَء امسك

Çeviri yazı: ṭaṭlu: el ḥılū ve ḳadd yuḳāl fīhe ṭaṭlu ṭuṭṭı āṣlıha bi’t tā’ ṭuttı ve tebeddel ṭā’ emsik

Çeviri: Tatlı, ṭaṭlı ṭuṭṭu denir aslı ince t iledir ancak kalın ṭa ile değiştirilmiştir.

D nüshası 28b/9-10: طَطْلُو: الحلو و قد يقال فيه طَطْلُو طُطّيِ اصله بالتاءِ طُتِي و تبدل طاَء امسك

Çeviri yazı: ṭaṭlu: el ḥılū ve ḳadd yuḳāl fīhe ṭaṭlu ṭuṭṭı āṣlıha bi’t tā’ ṭuttı ve tebeddel ṭā’ emsik

Çeviri: Tatlı, ṭaṭlı ṭuṭṭu denir aslı ince t iledir ancak kalın ṭa ile değiştirilmiştir.

K nüshası 30b/8-9: طَطْلُو: الحلو و قد يقال فيه طَطْلُو طُطّيِ اصله بالتاءِ طُتِي و تبدل طاَء امسك

Çeviri yazı: ṭaṭlu: el ḥılū ve ḳadd yuḳāl fīhe ṭaṭlu ṭuṭṭı āṣlıha bi’t tā’ ṭuttı ve tebeddel ṭā’ emsik

Çeviri: Tatlı, ṭaṭlı ṭuṭṭu denir aslı ince t iledir ancak kalın ṭa ile değiştirilmiştir.

Sözlükler: DLT: tatığlığ “tatlı” (Atalay, c.4, 1986, s. 584), tatiγliγ “laḏīḏ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 181), tatıglıg/tātıglıg “lezzetli olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 861); CC: tatlı “lezzetli, tatlı” (Argunşah ve Güner, 2015, 568), tatly “süss” (Grönbech, 1942, s. 237); Ter. T: taṭlu “tatlı” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: ṭaṭlı “tatlı” (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: ṭaṭlı “tatlı” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tatlıġ “tatlı, lezzetli” (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: tatlı “tatlı” (Atalay, 1945, s. 253), ṭaṭlı “anlam

verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: tatlu "sweetmeats" (Golden, 2000, s. 296), tatlu "tatlı yiyecek" (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭuc

V nüshası 19b/12, D nüshası 28b/11, K nüshası 30b/11: طُجْ: النخاس

Çeviri yazı: ṭuc: en niḫās

Çeviri: Tunç.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tuç "tunç" (Atalay, c.3, 1986, s. 120), tuç "yellow copper" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 199), tūç "sarı tunç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 898); CC: tuç "tunç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 851), tuĉ "bronze" (Grönbech, 1942, s. 253); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: ṭuj "bronze, copper" (Golden, 2000, s. 304), tuç/ṭuç "tunç" (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: ṭuĉ "spiż, brąz, miedż" (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭuç "tuç, tunç" (Al-Turk, 2012, s. 77).

ṭaçar

V nüshası 19b/12, D nüshası 28b/11, K nüshası 30b/11: طَجَرْ: علمٌ يسمي به

Çeviri yazı: ṭaçar: ʿalemun yusemmī bihe

Çeviri: Özel isim.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuraḳ

V nüshası 19b/11, D nüshası 28b/12, K nüshası 30b/12: طُرَق: المقام

Çeviri yazı: ṭuraḳ: el maḳām

Çeviri: Makam, durak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: turag "sığnak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 655), turiγ "mountain stronghold" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 200), turag "sığınak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 901); CC: tur- "bir yerde sabit kalıp durmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 852), tur- "stehen, bleiben" (Grönbech, 1942, s. 254); Ter. T: tur- "durmak" (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: tur- "ayağa kalkmak" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: turaḳ "durak, yurt" (Eminoğlu, 2011, s. 292); Tuh. Z: tur- "durmak" (Atalay, 1945, s. 263),

ṭurmaḳ “kalkmak” (Al-Turk, 2006, s. 189); King Dic: turġaq “goverment offical” (Golden, 2000, s. 305), turġak “gündüz nöbetçisi” (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: yok.

taraḳ

V nüshası 19b/16, D nüshası 28b/14, K nüshası 30b/14: طَرقْ: المشط

Çeviri yazı: ṭaraḳ: el mışṭ

Çeviri: Tarak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: targak “tarak” (Atalay, c.4, 1986, s. 577), tarγaq “comb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 179), targak “tarak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 856); CC: yok; Ter. T: tara- “taramak” (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: ṭaraḳ “tarak” (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: taraḳçı “tarakçı” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: ṭaraḳ “tarak, tarama aracı” (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: tarak “tarak” (Atalay, 1945, s. 252), ṭaraḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 234); King Dic: taraq “comb” (Golden, 2000, s. 289), taraḳ/taraḳ “tarak” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: yok.

ṭuraḳ

V nüshası 19b/16, D nüshASI 28b/14, K nüshası 30b/14: طُرَقْ: القنبريس

Çeviri yazı: ṭuraḳ: el ḳanberīs

Çeviri: Koyulaşmış süt.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭuraḳ “yoğurtla yapılan bir yemek” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: turaq “dried milk” (Golden, 2000, s. 154), turaḳ “koyulaşmış süt” (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: yok.

ṭar

V nüshası 19b/16, D nüshası 28b/14, K nüshası 30b/14: طَرْ: الضيق

Çeviri yazı: ṭar: eḍ ḍayyıḳ

Çeviri: Dar.

Sözlükler: DLT: tar “dar” (Atalay, c.3, 1986, s. 97), tār “narrow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 178), tār “herhangi bir şeyin darı, dar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 855); CC: tar “geniş olmayan, dar1 (Argunşah ve Güner, 2015, s. 829), tar “eng, enge” (Grönbech, 1942, s. 235); Ter. T: ṭar “dar” (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: yok; Kav. K: ṭar “dar” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: tar “dar, geniş olmayan, sıkıntılı” (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: tar “dar” (Atalay, 1945, s. 252), ṭar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: tar “narrowness, narrow” (Golden, 2000, s. 265), tar/ṭar “dar” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: yok.

ṭırnaḳ

V nüshası 19b/17, D nüshası 28b/15, K nüshası 30b/15: طِرْنَقْ: الظفر

Çeviri yazı: ṭırnaḳ: eẓ ẓufur

Çeviri: Tırnak.

Sözlükler: DLT: tırngak “tırnak” (Atalay, c.4, 1986, s. 618), tırŋaq “tırnak” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 191), tırŋak “tırnak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 878); CC: tırnak “tırnak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 574), tyrnaq “nagel” (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: ṭırnaḳ “tırnak” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: ṭırnaḳ “tırnak” (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: ṭırnaḳ “tırnak” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tırnaḳ “tırnak” (Eminoğlu, 2011, s. 287); Tuh. Z: tırnak “tırnak” (Atalay, 1945, s. 257), ṭırnaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 122); King Dic: tırnaq “nail” (Golden, 2000, s. 209), tırnaḳ “tırnak” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: yok.

ṭartu

V nüshası 19b/18, D nüshası 29a/1, K nüshası 30b/16: طَرْتُوْ: الميزان

Çeviri yazı: ṭartu: el mīzān

Çeviri: Tartı.

Sözlükler: DLT: tart- "tartmak, cezbetmek, çekmek, uzatmak, germek, getirmek, almak, çıkarmak" (Atalay, c.3, 1986, s. 426), tart- "wiegh, stretch, outfit, with provisions; pull; take off boots" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 180), tart- "(para vb. şeyleri) tartmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 858); CC: tart- "çekmek, çekerek sıkmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 566), tart- "ziehen, zerren" (Grönbech, 1942, s. 236); Ter. T: tart- "tartmak, çekmek, öçlmek" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tart- "çekmek, asılmak, yukarıya kaldırmak, taşımak, yedeğinde götürmek" (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: tart- "çekip çıkarmak" (Atalay, 1945, s. 252), ṭarṭṭı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 168); King Dic: ṭartġıl "weigh" (Golden, 2000, s. 74), tart- "tartmak" (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭarı

V nüshası 19b/18, D nüshası 29a/1, K nüshası 30b/16: طَرِيْ: الدخن

Çeviri yazı: ṭarı: ed daḫn

Çeviri: Darı.

Sözlükler: DLT: tarığ "ekin, bitki, arpa, buğday, tane, tohum, zahire" (Atalay, c.4, 1986, s. 577), tariγ "cereal, crops" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 179), tarıg "Türklerin çoğunda buğday, bilhassa Oğuzlarda ise akdarı; tahıl; tohum (genellikle tarı- veya türevlerinden önce kullanılınca) ekin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 856); CC: tarı "darı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 566), tary "hirse" (Grönbech, 1942, s. 236); Ter. T: ṭarı "darı" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tarı "darı" (Atalay, 1945, s. 252), ṭarı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: taru "pearl-millet" (Golden, 2000, s. 256), taru "darı" (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: taru "proso" (Zajączkowski, 1958, s. 50), ṭaruw "darı, mısır" (Al-Turk, 2012, s. 112).

ṭurṭuç

V nüshası 19b/18-19, D nüshası 29a/2, K nüshası 30b/16: طُرْطُجْ:علمٌ لرجل

Çeviri yazı: ṭurṭuç: ‘alemun li reculun

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭurluḳ

V nüshası 19a/19, D nüshası 29a/2, K nüshası 31a/1: طُرْلُقْ: لبّاد يغطي به الخِركاه

Çeviri yazı: ṭurluḳ: libbād yuġaṭṭī bihe el ḫırkāh

Çeviri: Çadırların üzerine örtülen örtü/bez.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭorlaḳ

V nüshası 19b/19-20, D nüshası 29a/2-3, K nüshası 31a/1-2: طُرْلَقْ: المسْتَحقر الغريب من الرِجال

Çeviri yazı: ṭorlaḳ: el mustaḥḳir el ġarīb min er ricāl

Çeviri: Gariban, hor adam.

Sözlükler: DLT: turlak "zayıf, her hayvanın arığı, insanın ihtiyarlayışında zayıflığı" (Atalay, c.4, 1986, s. 657), turlāq "emaciated (animal)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 201), torlak "her hayvanın cılızı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 893); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭarlıḳ

V nüshası 19b/20, D nüshası 29a/3, K nüshası 31a/2: طَرْلِقْ: الضيقه في الغَلا و غيره

Çeviri yazı: ṭarlıḳ: eḍ ḍayyıḳ fī el ġalā ve ġayrihe

Çeviri: Ekonomik darlık.

Sözlükler: Sözcük, daha önce darlık maddesinde incelenmiştir.

ṭar

V nüshası 19b/20-21, D nüshası 29a/4, K nüshası 31a/2: طَرْ: الكلك

Çeviri yazı: ṭar: el kelek

Çeviri: Kelek.

Sözlükler: DLT: tar "kelek-ırmaklarda- sal" (Atalay, c.3, 1986, s. 148), tār "raft" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 178), tar "Yabaku ve Tatar lehçelerinde kelek (bir tür sal)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 855); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭerazi

V nüshası 19b/21, D nüshası 29a/4, K nüshası 31a/2-3: طَرَزِي: الميزان

Çeviri yazı: ṭerazi: el mīzān

Çeviri: Terazi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: terezü "iki kefeli tartı aleti, terazi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 838), tarazu/tárázü "wage" (Grönbech, 1942, s. 236); Ter. T: ṭerāzü "terazi" (Toparlı vd, 2000, s. 144); Dur. M: terāzi "terazi" (Toparlı, 2003, s. 114); Kav. K: yok; Kit. E: terazū "terazi, tartı" (Eminoğlu, 2011, s. 286); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: tarazu "waga" (Zajączkowski, 1958, s. 50), ṭarazu "terazi" (Al-Turk, 2012, s. 145).

ṭurna

V nüshası 19b/21, D nüshası 29a/4, K nüshası 31a/3: طُرْنَا: الكركي

Çeviri yazı: ṭurna: el kerkī

Çeviri: Turna kuşu.

Sözlükler: DLT: turna "durna, turna kuşu" (Atalay, c.3, 1986, s. 239), turna "Crane" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 201), turna "turna" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 902); CC: turna "turna" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 583), turna "kranich" (Grönbech, 1942, s. 257); Ter. T: ṭurna "turna, kuş" (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: ṭurna "turna" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: ṭurna "turna" (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: yok; Tuh. Z: turna "turna kuşu" (Atalay, 1945, s. 265), ṭurna "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: turna "Crane" (Golden, 2000, s. 228), turna "turna" (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: ṭurna "żóraw (ptak)" (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭurna "turna kuşu" (Al-Turk, 2012, s. 166).

ṭoru

V nüshası 19b/21, D nüshası 29b/4, K nüshası 31a/3: طُرُو: الكميت

Çeviri yazı: ṭoru: el kemīt

Çeviri: Doru renk.

Sözlükler: DLT: toruğ “at rengi, doru renk” (Atalay, c.4, 1986, s. 641), taruγ “horse, bay 8horse color)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 196), toruk “her şeyin bedence zayıf olanı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 893); CC: yok; Ter. T: ṭoru “doru rengi” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭorı “doru rengi” (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: toru “doru renk” (Atalay, 1945, s. 262), toru “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: torı “reddish-brown” (Golden, 2000, s. 277), torı “doru renkli (at)” (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: yok.

ṭurṭanaḳ

V nüshası 19b/22, D nüshası 29a/5, K nüshası 31a/3: طُرْطَنقْ: الزكاة

Çeviri yazı: ṭurṭanaḳ: ez zekāt

Çeviri: Zekat.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṭyrṭanaq “jałmużna, dziesięcina, podatek” (Zajączkowski, 1958, s. 53), ṭırtanaḳ “sadak, zekat, vergi” (Al-Turk, 2012, s. 98).

ṭorlamaḳ

V nüshası 19b/22, D nüshası 29a/5, K nüshası 31a/4: طُرْلَمَق: الترس الجنوي

Çeviri yazı: ṭorlamaḳ: et turs el cenevīyyī

Çeviri: Ceneviz kalkanı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaz

V nüshası 20a/1, D nüshası 29a/6, K nüshası 31a/5: طَزْ: الاقرع

Çeviri yazı: ṭaz: el āḳra‘

Çeviri: Kel, dazlak.

Sözlükler: DLT: taz “kel, daz, boynuzsuz, bitkisiz, çorak” (Atalay, c.4, 1986, s. 591), taz “baldo r scabby-headed” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 183), taz “kel” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 865); CC: taz “kel” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 569), taz “kahlköpfig” (Grönbech, 1942, s. 238); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ṭaz “kel” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: taz “dazlak, kel, saçsız” (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: taz “daz” (Atalay, 1945, s. 254), ṭaz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 40); King Dic: taz “bald” (Golden, 2000, s. 275), ṭaz “kel” (Güner, 2017, s. 117); Bül. Müş: yok.

ṭuz

V nüshası 20a/1, D nüshası 29a/6, K nüshası 31a/5: طُزْ: الملح

Çeviri yazı: ṭuz: el mılḥ

Çeviri: Tuz.

Sözlükler: DLT: tuz “tuz” (Atalay, c. 4, 1986, s. 665), tūz “salt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 203), tūz “tuz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 906); CC: tuz “tuz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 585), tuz “salz” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: ṭuz “tuz” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: ṭuz “tuz” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tuz “tuz” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tuz “tuz” (Atalay, 1945, s. 266), ṭuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: tuz “salt” (Golden, 2000, s. 154), ṭuz “tuz” (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: duz “sól” (Zając̨zkowski, 1958, s. 20), duz “tuz, duz” (Al-Turk, 2012, s. 137).

ṭazı

V nüshası 20a/1: طازِي: الفرس العربي و يسمون العَرْب تَازْ و يقلبون التا طاءً

Çeviri yazı: ṭazı: el faraş el ‘arabī ve yusemmūn el ‘arab taz ve yuḳallabūn et tā ṭā’en

Çeviri: Tazı, Arap atı ve Arapları da taz olarak adlandırırlar ve te harfini ta harfine çevirirler.

D nüshası 29a/7: طازِي: الفرس العربي و يسمون العَرْب تَازْ و يقلبون التا طاءً

Çeviri yazı: ṭazı: el faraş el ‘arabī ve yusemmūn el ‘arab taz ve yuḳallabūn et tā ṭā’en

Çeviri: Tazı, Arap atı ve Arapları da taz olarak adlandırırlar ve te harfini ta harfine çevirirler.

K nüshası 31a/5-6: طازِي: الفرس العربي و يسمون العَرْب تَازْ و يقلبون التاء طاءً

Çeviri yazı: ṭazı: el faraş el ‘arabī ve yusemmūn el ‘arab taz ve yuḳallabūn et tā’ ṭā’en

Çeviri: Tazı, Arap atı ve Arapları da taz olarak adlandırırlar ve te harfini ta harfine çevirirler.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭazı “Arap atı” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: ṭāzi it “tazı” (Toparlı, 2003, s. 113); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tazı “av köpeği” (Atalay, 1945, s. 254), ṭazı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuzlu

V nüshası 20a/2-3, D nüshası 29a/8, K nüshası 31a/7: طُزْلُو: المالِح

Çeviri yazı: ṭuzlu: el māliḥ

Çeviri: Tuzlu.

Sözlükler: DLT: tuzluğ “tuzlu” (Atalay, c.4, 1986, s. 665), tūzluγ “mumallaḥ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 203), tūzlug “tuzlu, tuzu olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 907); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṭuzlı “tuzlu” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tuzluġ “tuzlu” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tuzlu “tuzlu” (Atalay, 1945, s. 266), ṭuzlı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 161); King Dic: tuzlığ “salty” (Golden, 2000, s. 269), tuzluġ “tuzlu” (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: yok.

ṭuzluḳ

V nüshası 20a/3-4: طُزْلُقْ: شي يصلح به الططماج من لبن او حب رمان و غيرهما و تسمي به المملحه

Çeviri yazı: ṭuzluḳ: şey yuṣlaḥ bihe el ṭuṭmāc min leben āv ḥubb rımmān ve ġayrihumā ve tusemmī bihe el memlaḥa

Çeviri: Tutmaç çorbasına katılan yoğurt ve tuzluk.

D nüshası 29a/8-9: طُزْلُقْ: شي يصلح به الطعام من لبن او حب رمان و غيرهما و تسمي به المملحه

Çeviri yazı: ṭuzluḳ: şey yuṣlaḥ bihe el ṭa‘ām min leben āv ḥubb rımmān ve ġayrihumā ve tusemmī bihe el memlaḥa

Çeviri: Tutmaç çorbasına katılan yoğurt ve tuzluk.

K nüshası 31a/7-8: طُزْلُقْ: شي يصلح به الططماج من لبن او حب رمان و غيرهما و تسمي به المملحة

Çeviri yazı: ṭuzluḳ: şey yuṣlaḥ bihe el ṭuṭmāc min leben āv ḥubb rımmān ve ġayrihumā ve tusemmī bihe el memlaḥa

Çeviri: Tutmaç çorbasına katılan yoğurt ve tuzluk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭazlaḳ

V nüshası 20a/4: طَزْلَقْ: الاقرع ايضاً

Çeviri yazı: ṭazlaḳ: el āḳra‘

Çeviri: Dazlak.

D nüshası 29a/9: طَزْلَقْ: الاقرع ايضاً

Çeviri yazı: ṭazlaḳ: el āḳra‘ eyzan

Çeviri: Dazlak.

K nüshası 31a/8: طَزْلَقْ: الاقرع ايضاً

Çeviri yazı: ṭazlaḳ: el āḳra‘

Çeviri: Dazlak.

Sözlükler: Sözcük, daha önce ṭaz maddesinde incelenmiştir.

ṭuzaḳ

V nüshası 20a/4-5, D nüshası 29a/9, K nüshası 31a/8-9: طُزَقْ: الشَرْك

Çeviri yazı: ṭuzaḳ: eş şerk

Çeviri: Tuzak.

Sözlükler: DLT: tuzak “tuzak” (Atalay, c.4, 1986, s. 665), tuzaγ “snare, trap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 203), tuzak “tuzak, avda kullanılan ağ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 907); CC: tuzak “tuzak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 856), tuzaq “schlinge” (Grönbech, 1942, s. 259); Ter. T: ṭuzaḳ “tuzak” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: ṭuzaḳ “tuzak” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: tuzaḳ “tuzak” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tuzak “tuzak” (Atalay, 1945, s. 266), ṭuzaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk,

2006, s. 110); King Dic: yok; Bül. Müş: tozaq “piekło” (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭuzaḳ “tuzak, ağ” (Al-Turk, 2012, s. 176).

ṭoz

V nüshası 20a/5, D nüshası 29a/10, K nüshası 31a/9: طُزْ: الغبار

Çeviri yazı: ṭoz: el ġubār

Çeviri: Toz.

Sözlükler: DLT: toz “toz” (Atalay, c.3, 1986, s. 123), toz “dust” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 196), toz/toz “toz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 894); CC: toz “toz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 849), toz “staub” (Grönbech, 1942, s. 250); Ter. T: yok; Dur. M: toz “toz” (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: toz “toz” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: toz “toz” (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: toz “toz” (Atalay, 1945, s. 262), ṭozdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 113); King Dic: toz “dust” (Golden, 2000, s. 248), toz “toz” (Güner, 2017, s. 122); Bül. Müş: doz “kurz, pył” (Zajączkowski, 1958, s. 20), ṭoz etṭı “toz atmak” (Al-Turk, 2012, s. 301).

ṭaşaḳ

V nüshası 20a/8, D nüshası 29a/11-12, K nüshası 31a/10-11: طَشَقْ: الانثيان

Çeviri yazı: taşaḳ: el uns̱iyān

Çeviri: Taşak.

Sözlükler: DLT: taşak “erkeklik aygıtı” (Atalay, c.4, 1986, s. 582), taŝaq “testicle, penis” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 180), taşak “taşak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 860); CC: taşak “er bezi, haya” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 567), taŝaq “hode” (Grönbech, 1942, s. 236); Ter. T: taşak “taşak, testis” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: ṭaşaḳ “taşak” (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: ṭaşaḳ “testis” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: yok; Tuh. Z: taşak “taşak” (Atalay, 1945, s. 253), ṭaşaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: qoĉuqaq taŝaq “the testicles” (Golden, 2000, s. 212), taşaḳ/ṭaşaḳ “er bezi, haya” (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭuşaḳ

V nüshası 20a/8, D nüshası 29a/12, K nüshası 31a/11: طُشَقْ: شجه الفرس اي قيده

Çeviri yazı: ṭuşaḳ: şacca el faraş ey ḳayda

Çeviri: Kösktek.

Sözlükler: DLT: tuşağ "köstek, at ayağına vurulan bukağı" (Atalay, c.4, 1986, s. 660), tuaγ "šikāl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 201), tuşag "atın ön ayakların bağlamak için kullanılan köstek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 903); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tuşak "köstek" (Atalay, 1945, s. 265), tuşaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaşḳun

V nüshası 20a/9-10: طَشْقُنْ: النهر الماد من كلامهم صُوْ طَشْقُنْدُرْ

Çeviri yazı: taşḳun: en nehr al mād min kelāmihim ṣu ṭaşḳundur

Çeviri: Su taşkını.

D nüshası 29a/13: طَشْقُنْ: النهر الماد من كلامهم صُوْ طَشْقُنْدُرْ

Çeviri yazı: taşḳun: en nehr al mād min kelāmihim ṣu ṭaşḳundur

Çeviri: Su taşkını.

K nüshası 31a/12-13: طَشْقُنْ: النهر الماد من كلامهم صُوْ طَشْقُنْدُرْ

Çeviri yazı: taşḳun: en nehr al mād min kelāmihim ṣu ṭaşḳundur

Çeviri: Su taşkını.

Sözlükler: DLT: taşıtgan "daima taşıtan, taşıran" (Atalay, c.4, 1986, s. 584), taŝitγān "mufawwira" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 180), taşıtgan "taşıran" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 860); CC: yok; Ter. T: taşḳın şu "sel" (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: taşġın "taşkın, sel" (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: taş- "taşmak" (Atalay, 1945, s. 253), ṭaştı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 137); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaşlaḳ

V nüshası 20a/10, D nüshası 29a/14, K nüshası 31a/13: طَشْلَقْ: علم

Çeviri yazı: ṭaşlaḳ: ʻalemun

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaş

V nüshası 20a/11, D nüshası 29a/14, K nüshası 31a/14: طَشْ: الحجر

Çeviri yazı: ṭaş: el ḥacar

Çeviri: Taş.

Sözlükler: DLT: taş "taş, kaya" (Atalay, c.4, 1986, s. 582), tāŝ "stone" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 180), taş "taş, kaya" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 860); CC: taş "taş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 567), taŝ "stein" (Grönbech, 1942, s. 236); Ter. T: taş "taş" (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: taş "taş" (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: ṭaş "taş" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: taş "taş" (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: taş "taş" (Atalay, 1945, s. 253), ṭaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: taŝ "stone" (Golden, 2000, s. 250), taş "taş" (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: taŝ "kamien" (Zajączkowski, 1958, s. 50), ṭaş "taş" (Al-Turk, 2012, s. 63).

ṭaş

V nüshası 20a/11, D nüshası 29a/14-15, K nüshası 31a/14: طَشْ: الخارج يقال طَشْقَرا جِقْ اي اخرج برّا

Çeviri yazı: ṭaş: el ḫāric yuḳāl ṭaşḳara çıḳ ey āḫrac barrā

Çeviri: Dışarı, dışarı çık demek için ṭaşkara çık denir.

Sözlükler: DLT: taş "dış, taşra, gurbet; geniş, açıklık, yazı, yabancı yer" (Atalay, c. 4, 1986, s. 582), tāŝ "auter" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 180), taş "dışarı, dış" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 860); CC: taşḳarı "dışarı, dışarıda" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 567), taŝqary "hinaus, draussen" (Grönbech, 1942, s. 237); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: taşġaru "dışarı" (Eminoğlu, 2011, s. 283); Tuh. Z: taşkarı "dışarı" (Atalay, 1945, s. 253), ṭaşḳardı "dışarı" (Al-Turk, 2006, s. 221); King Dic: taŝra "outer, outside" (Golden, 2000, s. 97), taşra "dış, dışarı" (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭuṭaḳ

V nüshası 20a/15, D nüshası 29a/1, K nüshası 31a/16-31b/1: طُطَقْ: الشفة

Çeviri yazı: ṭuṭaḳ: eş şıfte

Çeviri: Dudak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: toodak “dudak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 579), totaq/tōdaq “lippe” (Grönbech, 1942, s. 250); Ter. T: dudaḳ “dudak” (Toparlı vd, 2000, s. 103); Dur. M: tudaḳ “dudak” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: dudaġ “dudak” (Toparlı vd, 1999, s. 108); Kit. E: tudaḳ “dudak” (Eminoğlu, 2011, s. 292); Tuh. Z: dudag “dudak” (Atalay, 1945, s. 166), żużaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: tutaq “lip” (Golden, 2000, s. 99), tutaḳ “dudak” (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: yok.

ṭaṭar

V nüshası 20a/15: طَطَرْ: قبيله من الاعاجم و يقال فيهم تَتَرْ بالتا

Çeviri yazı: ṭatar: ḳabīle min el ‘ācam ve yuḳāl fīhum tatar bi’t tā

Çeviri: Acemlerden bir kabile aynı zamanda t ile tatar da denir.

D nüshası 29b/1: طَطَرْ: قبيله من الاعاجم و يقال فيهم تَتَرْ بالتاء

Çeviri yazı: ṭatar: ḳabīle min el ‘ācam ve yuḳāl fīhum tatar bi’t tā’

Çeviri: Acemlerden bir kabile aynı zamanda t ile tatar da denir.

K nüshası 31b/1: طَطَرْ: قبيله من الاعاجم و يقال فيهم تَتَرْ بالتايين

Çeviri yazı: ṭatar: ḳabīle min el ‘ācam ve yuḳāl fīhum tatar bi’t tāen

Çeviri: Acemlerden bir kabile aynı zamanda iki t ile tatar da denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tatar “Tatar” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 831), tatar “Tatare, Tatarisch” (Grönbech, 1942, s. 237); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuṭḳun

V nüshası 20a/15-16: طُطْقُنْ: من الاسير

Çeviri yazı: ṭuṭḳun: min el esīr

Çeviri: Esir.

D nüshası 29b/2: طُطْقُنْ: الاسير

Çeviri yazı: ṭuṭḳun: el esīr

Çeviri: Esir.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: tutgun “tutgun, yakalanan, esir, tutsak” (Atalay, c.4, 1986, s. 662), tutγūn “captive” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 202), tutgun “tutsak, esir” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 904); CC: tutgun “tutsak, esir, mahkum” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 854), tutγun/tutqun “gefangener” (Grönbech, 1942, s. 258); Ter. T: ṭuṭḳun “esir, tutsak” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tutug “esir” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tutkun “esir” (Atalay, 1945, s. 265), ṭuṭḳun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 209); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuṭġa

V nüshası 20a/16: طُطْغَا: قايم السيف

Çeviri yazı: ṭuṭġa: ḳāyim es sīf

Çeviri: Kılıç sapı.

D nüshası 29b/2: طُطْغَا: قايم السيف

Çeviri yazı: ṭuṭġa: ḳāyim es sīf

Çeviri: Kılıç sapı.

K nüshası 31b/2: طُطْغَا: الاسير قايم السيف[61]

Çeviri yazı: ṭuṭġa: el esīr ḳāyim es sīf

Çeviri: Esir, kılıç sapı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuṭam

V nüshası 20a/16, D nüshası 29b/2, K nüshası 31b/2: طُطَمْ: القَبضَه

---

[61] K nüshasında ṭuṭḳun ve ṭuṭġa sözcükleri karıştırılmıştır, ṭuṭḳun sözcüğünün açıklaması ṭuṭġa maddesi içindeki açıklamada yer almıştır.

Çeviri yazı: ṭuṭam: el ḳabiḍa

Çeviri: Tutam.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: tutam “garść, rękajeść, wiązko” (Zajączkowski, 1958, s. 53), ṭuṭam “tutam” (Al-Turk, 2012, s. 143).

ṭuṭurġan

V nüshası 20a/17: طُطُرْغَنْ: الرز و يقال بالطاء و التاء طُتُرْغَنْ

Çeviri yazı: ṭuṭurġan: er rız ve yuḳāl bi’ṭ ṭā’ ve et tā’ ṭuturġan

Çeviri: Pirinç aynı zamanda ta ve te ile ṭuturġan şeklinde söylenir.

D nüshası 29b/3: طُطُرْغَنْ: الرز و يقال التاء

Çeviri yazı: ṭuṭurġan: er rız ve yuḳāl bi’t tā’

Çeviri: Pirinç aynı zamanda ta ve te ile söylenir.

K nüshası 31b/3: طُطُرْغَنْ: الرز و يقال بالطاء و التاء طُتُرْغَنْ

Çeviri yazı: ṭuṭurġan: er rız ve yuḳāl bi’ṭ ṭā’ ve et tā’ ṭuturġan

Çeviri: Pirinç aynı zamanda te ile söylenir.

Sözlükler: DLT: tuturkan “pirinç, döğü” (Atalay, c.4, 1986, s. 663), tuturqān “rice” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 202), tuturkan “pirinç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 905); CC: tuturgan “pirinç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 585), tuturγan “reis” (Grönbech, 1942, s. 258); Ter. T: ṭuṭurġan “pirinç” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: ṭuṭurġan “pirinç” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: ṭuṭurġan “pirinç” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: yok; Tuh. Z: tuturgan “pirinç” (Atalay, 1945, s. 266), ṭuṭurġan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 46); King Dic: tuturqan “rice” (Golden, 2000, s. 256), tuturḳan “pirinç” (Güner, 2017, s. 124); Bül. Müş: ṭuṭurγan “ryż” (Zajączkowski, 1958, s. 53), ṭuṭurġan “pirinç (nebat)” (Al-Turk, 2012, s. 110).

ṭuṭulmaḳ

V nüshası 20a/18, D nüshası 29b/3, K nüshası 31b/3-4: طُطُلْمَقْ: الخسوف

Çeviri yazı: ṭuṭulmaḳ: al ḫusūf

Çeviri: Tutulmak.

Sözlükler: DLT: tutul- “tutulmak, yakalanmak” (Atalay, c. 4, 1986, s. 663), tutul- “uşiḏa”(Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 202), tutul- “yakalanmak, tutulmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 905); CC: tut- “yakalamak, tutmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 584), tut- “greifen, nehmen” (Grönbech, 1942, s. 258); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tut- “tutmak” (Toparlı vd, 1999, s. 127); Kit. E: tutul- “tutulmak, tıkanmak, donuklaşmak, kararmak” (Eminoğlu, 2011, s. 294); Tuh. Z: tutul- “tutulmak” (Atalay, 1945, s. 265), ṭuṭulmaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: tut “seize” (Golden, 2000, s. 63), tut-/ṭuṭ- “(elle) kavramak, tutmak” (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: ṭuṭułmaq “zaćmienie (słonica, księżyca)” (Zajączkowski, 1958, s. 53), ṭuṭulmaḳ “tutulmak, ay ve güneş tutulması olayına uğramak” (Al-Turk, 2012, s. 54).

ṭaṭ

V nüshası 20a/18, D nüshası 29b/4, K nüshası 31b/4: طَطْ: الحلاوة

Çeviri yazı: ṭaṭ: el ḥılāve

Çeviri: Tatlı.

Sözlükler: DLT: tatığ “tat, lezzet” (Atalay, c.4, 1986, s. 584), tātiγ “laḏḏa” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 181), tatıg/tātıg “lezzet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 861); CC: tatıg “lezzet, tat” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 568), tatov/tatyγ “geschmack, wohl geschmack” (Grönbech, 1942, s. 237); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tat- “tatmak” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tat- “tatmak, tadını duymak” (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: tat- “tatmak” (Atalay, 1945, s. 253), ṭaṭṭı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 94); King Dic: tatsız “tasteless” (Golden, 2000, s. 128), ṭaṭsız “lezzetsiz, tatsız” (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭaṭ

V nüshası 20a/18-19, D nüshası 29b/4, K nüshası 31b/4: طَطْ: الطَّعَم

Çeviri yazı: ṭaṭ: eṭ ṭa‘m

Çeviri: Tat.

Sözlükler: Sözcük, daha önce tat maddesinde incelenmiştir.

ṭuṭmaç

V nüshası 20a/19-20: طُطْمَاجْ: قبضاق عجين مقلي في مرقه اللحم معناه الممسك للجوع طُطْما اي لامسك و اج جايعا فسمي بالجمله

Çeviri yazı: ṭuṭmac: ḳabḍāḳ ‘acīn maḳlī fī muraḳḳa el laḥm ma‘nāha el memsik lil cu‘ ṭuṭma ey lā emsik ve ac cāyī‘ fesemmī bil cumle

Çeviri: Etli kızartılmış hamur parçaları. Açlığı tutmak anlamındadır.

D nüshası 29b/4-6: طُطْمَاجْ: عجين مقلي في مرقه اللحم معناه الممسك للجوع طُطْما اي لامسك و اج جايعا فسمي بالجمله

Çeviri yazı: ṭuṭmac: ‘acīn maḳlī fī muraḳḳa el laḥm ma‘nāha el memsik lil cu‘ ṭuṭma ey lā emsik ve ac cāyī‘ fesemmī bil cumle

Çeviri: Etli kızartılmış hamur parçaları. Açlığı tutmak anlamındadır.

K nüshası 31b/5-6: طُطْمَاجْ: قبضاق عجين مقلي في مرقه اللحم معناه الممسك للجوع طُطْما اي لامسك و اج جايعا فسمي بالجمله

Çeviri yazı: ṭuṭmac: ḳabḍāḳ ‘acīn maḳlī fī muraḳḳa el laḥm ma‘nāha el memsik lil cu‘ ṭuṭma ey lā emsik ve ac cāyī‘ fesemmī bil cumle

Çeviri: Etli kızartılmış hamur parçaları. Açlığı tutmak anlamındadır.

Sözlükler: DLT: tutmaç “herkesçe bilinen bir Türk yemeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 662), tutmâĉ “a food” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 202), tutmaç “Türklerin tanınmış yemeği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 904); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tutmaĉ “lākiša, a type of cooked food” (Golden, 2000, s. 113), tutmaç “kesilmiş hamur parçalarından yapılan çorba benzeri bir yemek, tutmaç” (Güner, 2017, s. 126); Bül. Müş: ṭuṭmaĉ “makaron, zupa makaronowa” (Zajączkowski, 1958, s. 53), ṭuṭmaç “tutmaç, küçük hamur parçalarından yapılan yoğurtlu çorba” (Al-Turk, 2012, s. 133).

ṭuṭsaḳ

V nüshası 20a/21: طُطْسَقْ: الاسير

Çeviri yazı: ṭuṭṣaḳ: el esīr

Çeviri: Tutsak.

D nüshası: yok.

K nüshası 31b/6-7: طُطْسَقْ: الاسير

Çeviri yazı: ṭuṭṣaḳ: el esīr

Çeviri: Tutsak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tutsak “tutsak, esir, mahkum” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 585), tutsaq “pfand, unterpfand” (Grönbech, 1942, s. 258); Ter. T: ṭutsaḳ “esir, tutsak” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tutsak “tutsak, esir” (Atalay, 1945, s. 265), ṭuṭṣaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 41); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaġ

V nüshası 20a/23, D nüshası 29b/6, K nüshası 31b/7: طَغْ: الجبل

Çeviri yazı: ṭaġ: el cebel

Çeviri: Dağ.

Sözlükler: DLT: tag “dağ” (Atalay, c.4, 1986, s. 560), tāγ “mountain” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 174), tāg/tag “dağ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 847); CC: tav “dağ” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 831), taγ/tav “berg” (Grönbech, 1942, s. 235); Ter. T: ṭaġ “dağ” (Toparlı vd, 2000, s. 141); Dur. M: ṭaġ “dağ” (Toparlı, 2003, s. 110); Kav. K: ṭaġ “dağ” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: taġ “dağ, tepe” (Eminoğlu, 2011, s. 280); Tuh. Z: tag “dağ” (Atalay, 1945, s. 249), ṭaw “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: taġ “mountain” (Golden, 2000, s. 216), taġ/ṭaġ “dağ” (Güner, 2017, s. 114); Bül. Müş: ṭaγ “góra” (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭaġ “dağ” (Al-Turk, 2012, s. 63).

ṭoġan

V nüshası 20a/23, D nüshası 29b/6-7, K nüshası 31b/7: طُغَنْ: البازي

Çeviri yazı: ṭoġan: el bāzī

Çeviri: Doğan kuşu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭoġan “doğan” (Toparlı vd, 2000, s. 146); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: togan “doğan denen kuş” (Atalay, 1945, s.

260), ṭoġan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: toġan “crow, raven” (Golden, 2000, s. 228), toġan/ṭoġan “doğan kuşu” (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: toγan “jastıząb, kania” (Zajączkowski, 1958, s. 51), delü ṭoġan “atmaca cinsinden bir kuş” (Al-Turk, 2012, s. 163).

ṭuġluḳ

V nüshası 20a/23-20b/1: طُغْلُقْ: عودٌ له شعبتان يربط في كل و احدٍ منهما حبل يشد به الجمل و هو علم ايضا

Çeviri yazı: tuġluḳ: āvd lehu şa‘btān yurbaṭ fī kull ve āhaden minhume ḥabl yuşed bihe el cemel ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Birçok şeye bağlanabilen ve ucunda iplik bulunan odun aynı zamanda develeri bağlamaya yarar ve de bayrak anlamına gelir.

D nüshası 29b/7-8: طُغْلُقْ: عودٌ له شعبتان يربط في كل و احدٍ منهما حبل يشد به الجمل و هو علم ايضا

Çeviri yazı: tuġluḳ: āvd lehu şa‘btān yurbaṭ fī kull ve āhaden minhume ḥabl yuşed bihe el cemel ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Birçok şeye bağlanabilen ve ucunda iplik bulunan odun aynı zamanda develeri bağlamaya yarar ve de bayrak anlamına gelir.

K nüshası 31b/7-9: tuġluḳ: āvd lehu şa‘btān yurbaṭ fī kull ve āhaden minhume ḥabl yuşed bihe el cemel ve huve ‘alem eyżān

Çeviri yazı: tuġluḳ: āvd lehu şa‘btān yurbaṭ fī kull ve āhaden minhume ḥabl yuşed bihe el cemel ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Birçok şeye bağlanabilen ve ucunda iplik bulunan odun aynı zamanda develeri bağlamaya yarar ve de bayrak anlamına gelir.

Sözlükler: DLT: tuğluğ “tuğluk” (Atalay, c.3, 1986, s. 127), tūγluγ “ ‘alam” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 199), tūglug “sancağı olan, sancaklı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 898); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭıġraḳ

V nüshası 20b/1-2, D nüshası 29b/8, K nüshası 31b/9: طِغْرَقْ: الشاطر

Çeviri yazı: ṭıġraḳ: eş şaṭır

Çeviri: Zeki.

Sözlükler: DLT: tıgrak “yılmaz, yiğit, bahadır” (Atalay, c.4, 1986, s. 613), tiγraq “jald” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 189), tıgrak “sert (adam)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 875); CC: tırak “çabuk, çevik, hızlı, atik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 841), tyraq “rasc, energisch” (Grönbech, 1942, s. 263); Ter. T: ṭığraḳ “becerikli” (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: tığraq “strong, sturdy” (Golden, 2000, s. 261), tığraḳ “yiğit, güçlü kuvvetli, sağlam bünyeli” (Güner, 2017, s. 118); Bül. Müş: yok.

ṭoġru

V nüshası 20b/2-3: طُغْرُ: المقوم و الصادق يقال طُغْرُ سُزْلَرْ اي تكلم صادقاً

Çeviri yazı: ṭoġru: el maḳūm ve’ṣ ṣadıḳ yuḳāl ṭoġru sözler ey tekellem ṣādıḳān

Çeviri: Doğru, sadık. Doğru konuşan biri için ṭoġru sözler denir.

D nüshası 29b/8-9: طُغْرُ: المقوم و الصادق يقال طُغْرُ سُزْلَرْ اي تكلم صادقاً

Çeviri yazı: ṭoġru: el maḳūm ve’ṣ ṣadıḳ yuḳāl ṭoġru sözler ey tekellem ṣādıḳān

Çeviri: Doğru, sadık. Doğru konuşan biri için ṭoġru sözler denir.

K nüshası 31/9-10: طُغْرُ: المقوم و الصادق يقال طُغْرُ سُزْلَرْ اي تكلم صادقاً

Çeviri yazı: ṭoġru: el maḳūm ve’ṣ ṣadıḳ yuḳāl ṭoġru sözler ey tekellem ṣādıḳān

Çeviri: Doğru, sadık. Doğru konuşan biri için ṭoġru sözler denir.

Sözlükler: DLT: togru- “doğrulamak, yönelmek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 633), toγur- “leave the road and come precipitately; go blindly toward a thing” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 193), togru- “bir şeye (hedefe) yönelmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 888); CC: togru “tüz, doğru” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 578), toγru “gerade” (Grönbech, 1942, s. 247); Ter. T: ṭoġru “doğru, düz” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: togrı “doğru” (Atalay, 1945, s. 260), ṭoru/ṭoġru “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: doġru “honest, true” (Golden, 2000, s. 272), doġru “dürüst, doğru” (Güner, 2017, s. 53); Bül. Müş: yok.

ṭuġrul

V nüshası 20b/3-5: طُغْرُلْ: طاَءِير معروفٌ اذا ارسل علي الكراكي لا يزال يرفس و احدا بعد اخر و يكسر هما حتي ياتي علي الجميع ثم لا يا كل الا من اول الكسيرة

Çeviri yazı: ṭuġrul: ṭā’īr ma‘rūf izā arsal ‘ala el kerākī la yezāl yurfas ve āḥdān ba‘de āḫir ve yukessir huma ḥatta yātī ‘ala el cemi‘ s̱umma lā yākul ilā min evvel el kesīre

Çeviri: Tuğrul kuşu.

D nüshası 29b/9-11: طُغْرُلْ: طاَءِير معروفٌ اذا ارسل علي الكراكي لا يزال يرفس و احدا بعد اخر و يكسر هما حتي ياتي علي الجميع ثم لا يا كل الا من اول الكسيرة

Çeviri yazı: ṭuġrul: ṭā’īr ma‘rūf izā arsal ‘ala el kerākī la yezāl yurfas ve āḥdān ba‘de āḫir ve yukessir huma ḥatta yātī ‘ala el cemi‘ s̱umma lā yākul ilā min evvel el kesīre

Çeviri: Tuğrul kuşu.

K nüshası 31b/10-13: طُغْرُلْ: طاَير معروفٌ اذا ارسل علي الكركي لا يزال يرفس و احدا بعد اخر و يكسر هما حتي ياتي علي الجميع ثم لا يا كل الا من اول الكسيرة

Çeviri yazı: ṭuġrul: ṭā’īr ma‘rūf izā arsal ‘ala el kerākī la yezāl yurfas ve āḥdān ba‘de āḫir ve yukessir huma ḥatta yātī ‘ala el cemi‘ s̱umma lā yākul ilā min evvel el kesīre

Çeviri: Tuğrul kuşu.

Sözlükler: DLT: togrıl “yırtıcı kuşlardan bir kuş; bin kaz öldürür, bir tanesini yer. Erkek adı da our.” (Atalay, c.4, 1986, s. 632), toγrıl “a bird of prey” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), togrıl “yırtıcı kuşlardan biri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 888); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭoġa

V nüshası 20b/5, D nüshası 29b/11-12, K nüshası 31b/13: طُغَا: الابزيم

Çeviri yazı: ṭoġa: el ebzīm

Çeviri: Toka.

Sözlükler: DLT: toku “toka, kemer tokası” (Atalay, c.3, 1986, s. 226), toqu “belt buckle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), toku “kemerin tokası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 889); CC: toga “toka” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 578), toγa “schnalle” (Grönbech, 1942, s. 247); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: toga “toka” (Atalay, 1945, s. 260), ṭoġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 44); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaġarçuḳ

V nüshası 20b/6, D nüshası 29b/12, K nüshası 31b/13-14: طَغَرْجُقْ: المزاده

Çeviri yazı: ṭaġarçuḳ: el mizāde

Çeviri: Dağarcık.

Sözlükler: DLT: tagar “çuval, dağarcık, içerisine buğday ve başka şeyler konan nesne, harar” (Atalay, c.4, 1986, 561), taγār “sack” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 174), tagar/tagār “hububat çuvalı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 847); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tagarçuk “dağarcık” (Atalay, 1945, s. 249), ṭaġarçuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: taġarĉaq “small leather sack” (Golden, 2000, s. 181), taġarçuḳ “deriden yapılmış küçük torba” (Güner, 2017, s. 114); Bül. Müş: yok.

ṭoḳ

V nüshası 20b/11-12: طُقْ: الشبعان الماضي منه طُيْدِي و قياسه طُوقْدِي و لم يسمع

Çeviri yazı: ṭoḳ: eş şab‘ān al māżī ṭoydı ve ḳıyāsī ṭoḳdı ve lemm yesma‘

Çeviri: Tok, geçmiş zaman fiil şekli toydı ve kiyasî şekli ṭoḳdı.

D nüshası 30a/1-2: طُقْ: الشبعان الماضي منه طُيْدِي و قياسه طُوقْدِي و لم يسمع

Çeviri yazı: ṭoḳ: eş şab‘ān al māżī ṭoydı ve ḳıyāsī ṭoḳdı ve lemm yesma‘

Çeviri: Tok, geçmiş zaman fiil şekli toydı ve kiyasî şekli ṭoḳdı.

K nüshası 32a/2-3: طُقْ: الشبعان الماضي منه طُيْدِي و قياسه طُوقْدِي و لم يسمع

Çeviri yazı: ṭoḳ: eş şab‘ān al māżī ṭoydı ve ḳıyāsī ṭoḳdı ve lemm yesma‘

Çeviri: Tok, geçmiş zaman fiil şekli toydı ve kiyasî şekli ṭoḳdı.

Sözlükler: DLT: tok "tok, aç olmayan; saçsız insan, boynuzsuz hayvan" (Atalay, c.4, 1986, s. 633), toq "satiated, bald (man); hornless (animal)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 193), tok "tok" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 888); CC: toklıḫ "doygunluk, tokluk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 846), toqluq "überfluss, fülle" (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: ṭoḳ "tok, doymuş" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tok "tok, aç karşıtı" (Atalay, 1945, s. 260), ṭoḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: toq "satiated" (Golden, 2000, s. 119), toḳ/ṭoḳ "aç olmayan, tok" (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: yok.

ṭoḳṣan

V nüshası 20b/12, D nüshası 30a/2-3, K nüshası 32a/3: طُقْصَنْ: التسعون

Çeviri yazı: ṭoḳṣan: et tis'ūn

Çeviri: Doksan.

Sözlükler: DLT: toksun "sayıda doksan" (Atalay, c.4, 1986, s. 635), toqsān "ninety" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 196), toksan "doksan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 889); CC: yok; Ter. T: ṭoḳsan "doksan" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭoḳṣan "doksan sayısı" (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: ṭoḳṣan "doksan sayısı" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: toḳsan "doksan sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: toksan "sayıda doksan" (Atalay, 1945, s. 260), ṭuḳṣan "doksan" (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: toqsan "ninety" (Golden, 2000, s. 243), toḳsan "doksan" (Güner, 2017, s. 121); Bül. Müş: toγsan "dziewięćdziesiąt" (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭoḳsan "doksan" (Al-Turk, 2012, s. 183).

ṭoḳuz

V nüshası 20b/12, D nüshası 30a/3, K nüshası 32a/4: طُقُزْ: تسعه

Çeviri yazı: ṭoḳuz: tıs'a

Çeviri: Dokuz.

Sözlükler: DLT: tokuz "sayıda dokuz" (Atalay, c.3, 1986, s. 127), toqūz "nine" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 196), tokuz "dokuz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 890); CC: togus "dokuz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 846), toγuz "neun" (Grönbech, 1942, s. 248); Ter. T: ṭoḳuz "dokuz" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭoḳuz "dokuz sayısı" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: ṭoḳuz "dokuz sayısı" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: toḳuz "dokuz sayısı" (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: tokuz "sayıda dokuz" (Atalay, 1945, s.

250), ṭaḳız “dokuz” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: toquz “nine” (Golden, 2000, s. 191), toḳuz/ṭoḳuz “dokuz” (Güner, 2017, s. 120); Bül. Müş: toqquz “dziewięć” (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭoḳuz “dokuz” (Al-Turk, 2012, s. 181).

ṭoḳurçın

V nüshası 20b/14, D nüshası 30a/4-5, K nüshası 32a/5-6: طُقُرْجِنْ: لعبة مثل الشطرنج يلعب بها

Çeviri yazı: ṭoḳurçın: la‘be misal aş şaṭranc yala‘b bihā

Çeviri: Satranca benzeyen bir oyun.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaḳuḳ

V nüshası 20b/14, D nüshası 30a/5, K nüshası 32a/6: طَقُقْ: الدّجَاج

Çeviri yazı: ṭaḳuḳ: ed ducāc

Çeviri: Tavuk.

Sözlükler: DLT: takagu “tavuk-cins adı-” (Atalay, c.4, 1986, s. 562), taqāγu “fowl” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 178), takagu “horoz ve tavuğun genel adı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 848); CC: tavok “tavuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 568), tavuq/tavox “huhn, hahn, henne” (Grönbech, 1942, s. 238); Ter. T: daḳuḳ “tavuk” (Toparlı vd, 2000, s. 102); Dur. M: ṭaġuḳ “tavuk” (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: ṭavuḳ “tavuk” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: tavuḳ “tavuk” (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: tavuk “tavuk” (Atalay, 1945, s. 253), ṭawuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: tavuq “cock” (Golden, 2000, s. 188), ṭavuḳ “horoz” (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: taquq “kura” (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭuḳuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 178).

ṭoḳma

V nüshası 20b/14-15: طُقْمَا: الارزَبّة و المهدة و عربت بالدقماق

Çeviri yazı: ṭoḳma: el ārzabba ve el mihde ve ‘urribet bi’d doḳmaḳ

Çeviri: Tokmak ve doḳmaḳ olarak da bilinir.

D nüshası 30a/5-6: طُقْمَا: الارزَبّة و المهدة و عربت بالدقماق

Çeviri yazı: ṭoḳma: el ārzabba ve el mihde ve ‘urribet bi’d doḳmaḳ

Çeviri: Tokmak ve doḳmaḳ olarak da bilinir.

K nüshası 32a/6-7: طُقْمَا: الارزَبّة و المهدة و عربت بالدقماق

Çeviri yazı: ṭoḳma: el ārzabba ve el mihde ve ‘urribet bi’d doḳmaḳ

Çeviri: Tokmak ve doḳmaḳ olarak da bilinir.

Sözlükler: DLT: tokımak “tokmak, çamaşır tokmağı” (Atalay, c.3, 1986, s. 177), toqīmaq “fuller’s mallet” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), tokımak “çamarşıcının tokmağı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 888); CC: tokmak “tokmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 578), toqmaq “schlägel, hälzerner, hammer” (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: yok; Dur. M: ṭoḳuçı “dokuyucu, dokuma işiyle uğraşan” (Toparlı, 2003, s. 115); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: dokmak “tokmak” (Atalay, 1945, s. 165), doḳmaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭoḳṣoba

V nüshası 20b/15: طُقْصُبا: قبيله من القبجاق

Çeviri yazı: ṭoḳṣoba: ḳabīle min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçaklardan bir kabile.

D nüshası 30a/6: طُقْصُبا: قبيله من التتر القبجاق

Çeviri yazı: ṭoḳṣoba: ḳabīle min el tatar el ḳıbcāḳ

Çeviri: Tatar, Kıpçaklardan bir kabile.

K nüshası 32a/7: طُقْصُبا: قبيله من القبجاق

Çeviri yazı: ṭoḳṣoba: ḳabīle min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçaklardan bir kabile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭan

V nüshası 20b/17, D nüshası 30a/7, K nüshası 32a/8: طَنْ: الصبح و العجب مشترك

Çeviri yazı: ṭan: eş ṣubḥ ve el ‘aceb muşterek

Çeviri: Sabah ve şaşırma sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: tang “tan, sabah vakti” (Atalay, c.4, 1986, s. 570), taŋ “dawn” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 177), taŋ “şafak vakti, sabah” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 852); CC: taŋ “şafak, sabahın erken vakti, tan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 564), taŋ “morgen” (Grönbech, 1942, s. 234); Ter. T: ṭan “seher vakti, tan” (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: yok; Kav. K: ṭan “sabah” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: taŋ “sabah vakti, alacakaranlık” (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: tan “sabah, yarın” (Atalay, 1945, s. 251), ṭan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: ṭan “dawn” (Golden, 2000, s. 131), ṭan “şafak vakti, tan” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: ṭan “ranek, paranek” (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭan “sabah” (Al-Turk, 2012, s. 193).

ṭon

V nüshası 20b/17, D nüshası 30a/8, K nüshası 32a/9: طُنْ: الجليد

Çeviri yazı: ṭon: el celīd

Çeviri: Don.

Sözlükler: DLT: tang “soğuktan donmuş, don” (Atalay, c.3, 1986, s. 356), taŋ “not hallow, solid, frozen” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), taŋ “içi buz olan herhangi bir şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 891); CC: taŋ- “çok üşümek, donmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 847), taŋ- “frieren” (Grönbech, 1942, 249); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: taŋ- “donmak, buz hâline gelmek” (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: tong- “donmak” (Atalay, 1945, 261), ṭoŋdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 77); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

tonuz

V nüshası 20b/18-20: طُنُزْ: الخنزير و الدهن الجامد فازا اطلق علي الخنزير هو مفرد و اذا اطلق علي الدهن الجامد هو مركب من طُنْ الجليد و أُزْ الدهن الذي يعلو القدر

Çeviri yazı: ṭonuz: el ḫanzīr ve ed dehn cāmid fāizā āṭlaḳ ‘ala el ḫanzīr huve mufred ve izā āṭlaḳ ‘ala ed dehn el cāmid huve murekkeb min ṭon el celīd ve uz ed dehn elleẕī ya‘lū el ḳadr

Çeviri: Domuz ve donmuş yağ sözcükleri için kullanılır. Eğer bu sözcükle domuz kast ediliyorsa sözcük tek bir isimden oluşmuştur ancak donmuş yağ kast ediliyorsa iki farklı isimden oluşmuştur ṭon ve uz.

D nüshası 30a/8-11: طُنُزْ: الخنزير و الدهن الجامد فازا اطلق علي الخنزير هو مفرد و اذا اطلق علي الدهن الجامد هو مركب من طُنْ الجليد و أزْ الدهن الذي يعلو القدر

Çeviri yazı: ṭonuz: el ḫanzīr ve ed dehn cāmid fāizā āṭlaḳ ‘ala el ḫanzīr huve mufred ve izā āṭlaḳ ‘ala ed dehn el cāmid huve murekkeb min ṭon el celīd ve uz ed dehn elleẕī ya‘lū el ḳadr

Çeviri: Domuz ve donmuş yağ sözcükleri için kullanılır. Eğer bu sözcükle domuz kast ediliyorsa sözcük tek bir isimden oluşmuştur ancak donmuş yağ kast ediliyorsa iki farklı isimden oluşmuştur ṭon ve uz.

K nüshası 32a/9-12: طُنُزْ: الخنزير و الدهن الجامد فازا اطلق علي الخنزير فهو مفرد و اذا اطلق علي الدهن الجامد فهو مركب من طُنْ الجليد و أزْ الدهن الذي يعلو القدر

Çeviri yazı: ṭonuz: el ḫanzīr ve ed dehn cāmid fāizā āṭlaḳ ‘ala el ḫanzīr fehuve mufred ve izā āṭlaḳ ‘ala ed dehn el cāmid fehuve murekkeb min ṭon el celīd ve uz ed dehn elleẕī ya‘lū el ḳadr

Çeviri: Domuz ve donmuş yağ sözcükleri için kullanılır. Eğer bu sözcükle domuz kast ediliyorsa sözcük tek bir isimden oluşmuştur ancak donmuş yağ kast ediliyorsa iki farklı isimden oluşmuştur ṭon ve uz.

Sözlükler: DLT: tonguz “domuz” (Atalay, c.4, 1986, s. 640), toŋuz “pig” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 195), toŋuz “domuz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 892); CC: toŋuz “domuz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 848), toŋuz “schwein” (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: ṭonġuz “domuz” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ṭoŋuz “domuz” (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: donġuz “domuz” (Toparlı vd, 1999, s. 107); Kit. E: yok; Tuh. Z: tonguzdan kurtı “domuzlan, bok böceği” (Atalay, 1945, s. 261), ṭonguzdan ḳurṭı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: ṭonuz “swine, pig, hog” (Golden, 2000, s. 168), ṭonuz “domuz” (Güner, 2017, s. 121); Bül. Müş: ṭonγuz “swinia, wieprz” (Zajączkowski, 1958, s. 51), ṭonguz “domuz, donğuz” (Al-Turk, 2012, s. 30).

ṭansıḳ

V nüshası 20b/20, D nüshası 30a/11, K nüshası 32a/12: طَنْسِقْ: العجب

Çeviri yazı: ṭansıḳ: el ‘aceb

Çeviri: Şaşırma.

Sözlükler: DLT: tangsuk “şaşılacak, acayip, nefis” (Atalay, c.3, 1986, s. 382), taŋsuq “ ‘ajīb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 177), taŋsuk “şaşırtıcı ve hoş gelen şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 853); CC: taŋsık “harika, nadir” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 828), taŋsyq “wunderlich, köstlich” (Grönbech, 1942, s. 235); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tansık “acayip, şaşılacak şey” (Atalay, 1945, s. 252)[62]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭaŋla

V nüshası 20b/20-22: طَنْلاَ: معناه وقت الصبح يقال طَنْلا كَلْدِم اي جت وقت الصبح و اذا اجي في الصبح قال طَنْدَا كَلَكْمَنْ

Çeviri yazı: ṭaŋla: ma‘nahā vaḳt eṣ ṣubḥ yuḳāl ṭaŋla keldim ey cat vaḳt eṣ ṣubḥ ve iẕā ecī fī eṣ ṣubḥ ḳāl ṭanda kelekmen

Çeviri: Sabah vakti. Sabah vakti gelen biri taŋla keldim derken sabah vakti gelecek olan da ṭaŋla kelekmen der.

D nüshası 30a/11-13: طَنْلاَ: معناه وقت الصبح يقال طَنْلا كَلْدِم اي جت وقت الصبح و اذا اجي في الصبح قال طَنْدَا كَلَكْمَنْ

Çeviri yazı: ṭaŋla: ma‘nahā vaḳt eṣ ṣubḥ yuḳāl ṭaŋla keldim ey cat vaḳt eṣ ṣubḥ ve iẕā ecī fī eṣ ṣubḥ ḳāl ṭanda kelekmen

Çeviri: Sabah vakti. Sabah vakti gelen biri taŋla keldim derken sabah vakti gelecek olan da ṭaŋla kelekmen der.

K nüshası 32a/12-14: طَنْلاَ: معناه وقت الصبح تقال طَنْلا كَلْدِم اي جِت واقت الصبح قال طَنْدَا كَلَكْمَنْ

Çeviri yazı: ṭaŋla: ma‘nahā vaḳt eṣ ṣubḥ tuḳāl ṭaŋla keldim ey cat vaḳt eṣ ṣubḥ ḳāl ṭanda kelekmen

[62] Al-Turk’un eserinde sözcüğe yer verilmemiştir.

Çeviri: Sabah vakti. Sabah vakti gelen biri taŋla keldim derken sabah vakti gelecek olan da ṭaŋla kelekmen der.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tanġla "yarın" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: tangla- "danlamak, sabahlamak" (Atalay, 1945, s. 251), ṭaŋladı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 129); King Dic: tanla "dawn" (Golden, 2000, s. 322), tanla "şafak, tan vakti" (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: yok.

ṭolaḳ

V nüshası 21a/5, D nüshası 30b/2, K nüshası 32b/2-3: طُلَقْ: الشيُ الملفوف

Çeviri yazı: ṭolaḳ: eş şey' melfūf

Çeviri: Dolanmış şey.

Sözlükler: DLT: tolgag "sıkıntı, kuluntu ve iç ağrısı" (Atalay, c. 4, 1986, s. 636), tolγāγ "earning, hardship" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), tolgag "sıkıntı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 890); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tola- "dolamak, sarmak, çevirmek" (Eminoğlu, 2011, s. 290); Tuh. Z: tola- "dolamak" (Atalay, 1945, s. 261)[63]; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭulban

V nüshası 21a/5, D nüshası 30b/2, K nüshası 32b/3: طُلْبَنْ: العِمَامَه

Çeviri yazı: ṭulban: el 'imāme

Çeviri: Türban, başa sarılan sarık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṭulband "sarık" (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tulban "başa sarılan sarık" (Atalay, 1945, s. 263), tülben "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 150); King Dic: dülbend "turban" (Golden, 2000, s. 323), dülbend "tülbent" (Güner, 2017, s. 53); Bül. Müş: yok.

ṭalaḳ

V nüshası 21a/5, D nüshası 30b/3, K nüshası 32b/3: طَلَقْ: الطحال

Çeviri yazı: ṭalaḳ: eṭ tıḥāl

[63] Al-Turk'un eserinde sözcüğe yer verilmemiştir.

Çeviri: Dalak.

Sözlükler: DLT: talak "dalak" (Atalay, c.4, 1986, s. 563), talāq "spleen" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 175), talak "dalak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 848); CC: yok; Ter. T: ṭalaḳ "dalak" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: ṭalaḳ "dalak" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: ṭalaḳ "dalak" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: talak "dalak" (Atalay, 1945, s. 250), ṭalaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 119); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭılaḳ

V nüshası 21a/6, D nüshası 30b/3, K nüshası 32b/3-4: طِلَقْ: الزَنبوُر الذي في الفَرج

Çeviri yazı: ṭılaḳ: ez zanbūr elleẕī fī el farac

Çeviri: Kadınlık organı.

Sözlükler: DLT: tılak "kadının kadınlık aygıtı, avret yeri" (Atalay, c.4, 1986, s. 615), tīlāq "female organ" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 190), tılak "Çigil lehçesinde kadının organı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 877); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tılak "dılak" (Atalay, 1945, s. 257), ṭılaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 58); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭulḳuḳ

V nüshası 21a/6: طُلْقُقْ: الزِق

Çeviri yazı: ṭulḳuḳ: ez ziḳ

Çeviri: Tulum.

D nüshası 30b/3: طُلْقُنْ: الزِق

Çeviri yazı: ṭolḳun/ṭulḳun: ez ziḳ

Çeviri: Tulum.

K nüshası 32b/4: طُلْقُقْ: الزِق

Çeviri yazı: ṭulḳuḳ: ez ziḳ

Çeviri: Tulum.

Sözlükler: DLT: tulkuk “tulum, ürülmüş ve şişirilmiş tuluk” (Atalay, c. 4, 1986, s. 651), tolqūq “inflated (wineskin)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 193), tulkuk “üfürülerek şişirilmiş tulum” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 899); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ṭulḳuḳ “tulum, kırba” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: yok Kit. E: tolḳuḳ “tulum, yarılmadan yüzülmüş hayvan derisi, torba” (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: tulkuk “tuluk” (Atalay, 1945, s. 263), ṭulḳuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 122); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭolp

V nüshası 21a/7, D nüshası 30b/4, K nüshası 32b/5: طُلْبْ: معروف

Çeviri yazı: ṭolp: ma‘rūf

Çeviri: Güruh, topluluk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭul

V nüshası 21a/9, D nüshası 30b/6-7, K nüshası 32b/7: طُلْ: المراةُ الايّم

Çeviri yazı: ṭul: el marā el eyyīm

Çeviri: Dul kadın.

Sözlükler: DLT: tul “dul” (Atalay, c.3, 1986, s. 133), tūl “widow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 199), tul “dul” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 898); CC: tul “kocası ölmüş veya ayrılmış kadın, dul kadın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 851), tul “wittwe” (Grönbech, 1942, s. 253); Ter. T: ṭul epçi “dul kadın” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: tul “dul, eşinden boşanmış” (Eminoğlu, 2011, s. 292); Tuh. Z: tul “dul” (Atalay, 1945, s. 263), ṭul “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭolı

V nüshası 21a/9, D nüshası 30b/7, K nüshası 32b/7: طُلِي: البَرَد

Çeviri yazı: ṭolı: el barad

Çeviri: Dolu.

Sözlükler: DLT: tolı “gökten yağan dolu” (Atalay, c.4, 1986, s. 637), toli “hail” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), tolı “dolu, bir yağış türü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 891); CC: toolu “buz parçaları durumunda yere hızla düşen bir yağış türü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 579), tolu “voll” (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: tolu “dolu” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tolı “dolu” (Atalay, 1945, s. 261), ṭolı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuluŋ

V nüshası 21a/9-10, D nüshası 30b/7, K nüshası 32b/7-8: طُلُنْ: بالنون الخيشُوميه الصُدغ

Çeviri yazı: ṭuluŋ: bi’n nūn el ḫayşūmiyye eṣ ṣuduġ

Çeviri: Nazal n ile göz ile kulak arası olan bölge.

Sözlükler: DLT: tulun “kulakla ağız arasındaki kemik (Türk ve Oğuz dillerinden birinde) gemin iki yanında bulunan parçalar” (Atalay, c.4, 1986, s. 651), tuluŋ “ṣudy; hana” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 199), tuluŋ “göz ile kulak arası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 899); CC: yok; Ter. T: tulun “göz ile kulak arası” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭamaşa

V nüshası 21a/12, D nüshası 30b/8, K nüshası 32b/8-9: طَمشَا: لفُرجَه

Çeviri yazı: ṭāmāşā: el faraca

Çeviri: Seyirlik yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tamaşa “eğlence, zevk, keyf” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 564), tamaŝa “unterhaltung, schauspiel” (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: yok; Dur. M: ṭamāşā “temaşa” (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: ṭamaşa “temaşa, seyir” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: tamaşa “gezi” (Atalay, 1945, s. 250), ṭamaşa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭamcı

V nüshası 21a/12, D nüshası 30b/8-9, K nüshası 32b/9: طَمجِي: الوكيف

Çeviri yazı: ṭamcı: el vekīf

Çeviri: Damla.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṭamĉyq "kropla, kropelka" (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭamçıḳ "damla, damlacık" (Al-Turk, 2012, s. 59).

ṭam

V nüshası 21a/12-13, D nüshası 30b/9, K nüshası 32b/9: طَمْ: القَطره من المَطَر

Çeviri yazı: ṭam: el ḳatre min el maṭar

Çeviri: Bir yağmur damlası, yağmurdan bir damla.

Sözlükler: DLT: tam- "damlamak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 566), tam- "drip" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 175), tam- "damlamak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 850); CC: tam- "damlamak, akmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 826), tam- "tröpfeln" (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tam- "damlamak" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: tamdur- "damlatmak" (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: tam "düz olan nesne, damla" (Atalay, 1945, s. 250), ṭam "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: yok; Bül. Müş: ṭam "kropla" (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭam "damla" (Al-Turk, 2012, s. 59).

ṭamzum

V nüshası 21a/13, D nüshası 30b/9-10, K nüshası 32b/10: طَمْزُمْ: القَطره ايضاً

Çeviri yazı: ṭamzum: el ḳatre eyżān

Çeviri: Aynı şekilde bu da yağmur damlası veya damla anlamına gelir.

Sözlükler: DLT: tamuz- "damlatmak, damzırmak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 569), tamuz- "qaṭṭara" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), tamuz- "damlatmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 851); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: tamzır- "damlatmak" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: tamuz- "damlatmak" (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭam

V nüshası 21a/13-14, D nüshası 30b/10, K nüshası 32b/10: طَمْ: السَّطح

Çeviri yazı: ṭam: es saṭıḥ

Çeviri: Dam, evin damı.

Sözlükler: DLT: tam "duvar, dam, kale" (Atalay, c.4, 1986, s. 566), tām "wall" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 175), tām/tam "duvar, sır" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 850); CC: tam "dam" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 563), tam "dach" (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: yok; Dur. M: dam "dam, çatı" (Toparlı, 2003, s. 80); Kav. K: yok; Kit. E: tam "dam, duvar, ev, bina, ev çatısı" (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: tam "düz olan nesne, damla" (Atalay, 1945, s. 250), ṭam "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: tam üsti "top of the house" (Golden, 2000, s. 250), tam "çatısız toprak ev, dam" (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: ṭam (dam) "dach, taras" (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭam "dam, çatı, taraça" (Al-Turk, 2012, s. 201).

ṭamaḳ

V nüshası 21a/14, D nüshası 30b/10, K nüshası 32b/10-11: طَمَقْ: سقف الحلق

Çeviri yazı: ṭamaḳ: saḳaf el ḥalḳ

Çeviri: Damak.

Sözlükler: DLT: tamgak "boğaz, damak" (Atalay, c.4, 1986, s. 567), tamγāq "throat, larynx" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 175), tamgak "damak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 850); CC: tamak "damak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 564), tamaq "kehle, rachen" (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: ṭamaḳ "damak" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: damaḳ "damak" (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tamag "damak" (Atalay, 1945, s. 250), ṭamaw/ṭamaġ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 99); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭamar

V nüshası 21a/14, D nüshası 30b/10-11, K nüshası 32b/11: طَمَرْ: العِرْق و الجنس مشترك

Çeviri yazı: ṭamar: el ʿırḳ ve'l cıns muşterek

Çeviri: Damar ve cins sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: tamar "damar (Oğuzca)" (Atalay, c.4, 1986, s. 567), tamur/tamar "vein" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), tamur "vücuttaki damar" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 851); CC: tamar "damar" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 564), tamar "ader" (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: ṭamar "damar" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: damar

“damar” (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: tamar “damar” (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: tamar “damar” (Eminoğlu, 2011, s. 281); Tuh. Z: tamar “damar” (Atalay, 1945, s. 250), ṭamar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: tamar “vein” (Golden, 2000, s. 281), tamar/ṭamar “damar” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: ṭamar “żyła, żyłka, włókno” (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭamar “damar” (Al-Turk, 2012, s. 66).

ṭamu

V nüshası 21a/15, D nüshası 30b/11, K nüshası 32b/11: طَمُو: جهنم

Çeviri yazı: ṭamu: cehennem

Çeviri: Cehennnem.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tamu “cehennem” (Atalay, c.3, 1986, s. 234), tamu “hell” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), tamu “cehennem” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 851); CC: tamuk “cehennem” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 564), tamu/tamuq/tamux “hölle” (Grönbech, 1942, s. 233); Ter. T: ṭamu “cehennem” (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tamu “cehennem” (Atalay, 1945, s. 251), ṭamu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: tamuq “hell” (Golden, 2000, s. 61), tamuḳ “cehennem” (Güner, 2017, s. 115); Bül. Müş: yok.

ṭuman

V nüshası 21a/15, D nüshası 30b/11, K nüshası 32b/11-12: طُمَنْ: الضُباب

Çeviri yazı: ṭuman: eḍ ḍubāb

Çeviri: Duman.

<u>Sözlükler:</u> DLT: tuman “duman, sis” (Atalay, c.4, 1986, s. 651), tumān “mist” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 200), tuman “sis” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 899); CC: tuman “sis, duman” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 582), tuman “nebel, nebula” (Grönbech, 1942, s. 253); Ter. T: ṭuman “duman” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M:

ṭuman “duman” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: ṭuman “duman” (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: yok; Tuh. Z: tuman “duman” (Atalay, 1945, s. 263), ṭuman “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: tuman “fog” (Golden, 2000, s. 141), ṭuman “sis, duman” (Güner, 2017, s. 123); Bül. Müş: tuman “mgła” (Zajączkowski, 1958, s. 52), ṭuman “tuman, duman” (Al-Turk, 2012, s. 55).

ṭuma

V nüshası 21a/15, D nüshası 30b/11, K nüshası 32b/12: طُمَا: الأمةُ الحرب

Çeviri yazı: ṭoma/ṭuma: el ammatu’l ḥarb

Çeviri: Savaşta giyilen zırh.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭumlu

V nüshası 21a/15-16, D nüshası 30b/12, K nüshası 32b/12: طُمْلُو: البارد

Çeviri yazı: ṭumlu: el bārd

Çeviri: Dumlu, soğuk.

Sözlükler: Sözcük, daha önce dumlu maddesinde incelenmiştir.

ṭumnu

V nüshası 21a/16: طُمْنُو: القصعة الكبيره

Çeviri yazı: ṭumnu: el ḳas‘a el kebīre

Çeviri: Büyük çanak.

D nüshası 30b/12: طُمْغا: القصعة الكبيره

Çeviri yazı: ṭamġa: el ḳas‘a el kebīre

Çeviri: Büyük çanak.

K nüshası 32b/12-13: طُمْنُو: القصعة الكبيرة

Çeviri yazı: ṭumnu: el ḳas‘a el kebīre

Çeviri: Büyük çanak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭana

V nüshası 21a/18, D nüshası 30b/13, K nüshası 32b/13: طَنَا: العِجل الكبير

Çeviri yazı: ṭana: el ‘acıl el kebīr

Çeviri: Büyük dana.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭana "1 yaşındaki dana" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: ṭana "dana" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: ṭana "dana" (Toparlı vd, 1999, s. 124); Kit. E: yok; Tuh. Z: tana "dana" (Atalay, 1945, s. 251), ṭana "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: yok; Bül. Müş: ṭana "cielątka, cielę" (Zajączkowski, 1958, s. 50), ṭana "dana, ineğin sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu" (Al-Turk, 2012, s. 118).

ṭınç

V nüshası 21a/19, D nüshası 30b/14, K nüshası 32b/14-15: طِنْجْ: موسترح

Çeviri yazı: ṭınç: musterıḥ

Çeviri: Dinç, müsterih.

Sözlükler: DLT: yok; CC: tınç "rahat, sakin, huzurlu" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 841), tynĉ "ruhig, ruhe" (Grönbech, 1942, s. 262); Ter. T: ṭınmaḳ "rahat" (Toparlı vd, 2000, s. 145); Dur. M: ḍınç "sakin, rahat, dinç" (Toparlı, 2003, s. 81); Kav. K: yok; Kit. E: tındur- "dinlendirmek, rahat ettirmek" (Eminoğlu, 2011, s. 287); Tuh. Z: tınış- "rahat etmek, dinlenmek" (Atalay, 1945, s. 257), ṭınıştı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 57); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭınçlıḳ

V nüshası 21a/19, D nüshası 30b/14-15, K nüshası 32b/15: طِنْجْلِقْ: الراحه

Çeviri yazı: ṭınçlıḳ: er raḥa

Çeviri: Rahatlık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭanuḳ

V nüshası 21a/19-20, D nüshası 30b/15, K nüshası 32b/15: طَنُقْ: الشاهد

Çeviri yazı: ṭanuḳ: eş şāhid

Çeviri: Tanık, şahit.

Sözlükler: DLT: tanuk "şahit, tanık" (Atalay, c.4, 1986, s. 572), tanuq "witness" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), tanuk/tanūk "şahit" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 852); CC: tanuk "şahit, tanık" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 566), tanuq/tanyq "zeuge" (Grönbech, 1942, s. 234); Ter. T: yok; Dur. M: tanıḳ "şahit" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: yok; Kit. E: tanuḳ "tanık, şahit, delil" (Eminoğlu, 2011, s. 282); Tuh. Z: tanık "tanık" (Atalay, 1945, s. 251), ṭanıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭanışmaḳ

V nüshası 21a/20, D nüshası 30b/15, K nüshası 32b/15-16: طَنِشْمَقْ: الومشورة

Çeviri yazı: ṭanışmaḳ: el meşvere

Çeviri: Danışmak.

Sözlükler: DLT: tanuş- "danışmak, işaretleşmek" (Atalay, c. 4, 1986, s. 572), tanuŝ- "aw'aza" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 176), tanuş- "karşılıklı tavsiyede bulunmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 852); CC: yok; Ter. T: tan- "danışmak" (Toparlı vd, 2000, s. 142); Dur. M: tanış "bildik, tanıdık" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tanış- "danışmak" (Atalay, 1945, s. 252), ṭanıştı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: danışġıl "consult" (Golden, 2000, s. 76), danı- "istişare etmek, danışmak" (Güner, 2017, s. 51); Bül. Müş: yok.

ṭanşıḳ

V nüshası 21a/21, D nüshası 31a/1, K nüshası 32b/16: طَنشِقْ: المشورة

Çeviri yazı: ṭanşıḳ: el meşvere

Çeviri: Tanışık, bildik.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: tanış "bildik, tanıdık" (Toparlı, 2003, s. 111); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭon

V nüshası 21a/21, D nüshası 21a/1, K nüshası 32b/16-33a/1: طُنْ: الثوب

Çeviri yazı: ṭon: eṡ ṡevb

Çeviri: Don, giyecek, elbise.

Sözlükler: DLT: ton "elbise" (Atalay, c.4, 1986, s. 639), toŋ "qamiš" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), tōn/ton "elbise" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 891); CC: ton "üst giyimi, elbise, kaftan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 847), ton "kleid" (Grönbech, 1942, s. 249); Ter. T: ṭon "bütün giyecekler" (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: ḍon "elbise" (Toparlı, 2003, s. 82); Kav. K: ṭon "elbise" (Toparlı vd, 1999, s. 126); Kit. E: ton "giysi, elbise" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: ton "elbise, don, futa" (Atalay, 1945, s. 261), ṭon "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: ṭon "garment, dress, garb" (Golden, 2000, s. 158), ton/ṭon "giysi, elbise" (Güner, 2017, s. 121); Bül. Müş: danłuq "żołd, pensja" (Zajączkowski, 1958, s. 19), donluḳ "donluk, aylık, maaş, valet" (Al-Turk, 2012, s. 108).

ṭonuḳ yüzlü

V nüshası 21a/21, D nüshası 31a/1-2, K nüshası 33a/1: طُنُقْ يُزلوُ: اي ذو وجه عبوس

Çeviri yazı: ṭonuḳ yüzlü: ey ẕū veçhe ʿabūs

Çeviri: Asık suratlı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭan ṭarı

V nüshası 21a/22, D nüshası 31a/2-3, K nüshası 33a/1-2: طَنْ طَرِي: الدخن الذي لم يقشر

Çeviri yazı: ṭan ṭarı: ed duẖn elleẕī lemm yuḳaşşer

Çeviri: Soyulmamış darı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭuysu

V nüshası 21b/1: طُيْسُو: الحس

Çeviri yazı: ṭuysu: el ḥıss

Çeviri: Duyu.

D nüshası 31a/4: طَيْشُو: الحس

Çeviri yazı: ṭayşu: el ḥıss

Çeviri: Duyu.

K nüshası 33a/4: طُيْسُو: الحس

Çeviri yazı: ṭuysu: el ḥıss

Çeviri: Duyu.

Sözlükler: DLT: tuy- "duymak" (Atalay, c.3, 1986, s. 244), tuy- "sense, feel" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 203), tuy- "sezmek, hissetmek, fark etmek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 906); CC: tuy- "işitmek, duymak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 856), tuj- "merken, gewahr werden" (Grönbech, 1942, s. 253); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭay

V nüshası 21b/1, D nüshası 31a/4, K nüshası 33a/4: طَيْ: المهر

Çeviri yazı: ṭay: el mehr

Çeviri: Tay.

Sözlükler: DLT: tay "tay" (Atalay, c.4, 1986, s. 589), tāy "colt" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 182), tay "tay" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 864); CC: yok; Ter. T: ṭay "iki

yaşındaki tay” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: ṭay “tay” (Toparlı, 2003, s. 112); Kav. K: ṭay “tay” (Toparlı vd, 1999, s. 125); Kit. E: yok Tuh. Z: tay “tay” (Atalay, 1945, s. 254), ṭay “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 156); King Dic: qulun tay “fool, colt” (Golden, 2000, s. 216), kulun “tay” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: yok.

tayı

V nüshası 21b/1, D nüshası 31a/5, K nüshası 33a/4: طَيِ: الخال

Çeviri yazı: ṭayı: el ḫāl

Çeviri: Dayı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ṭayı “dayı” (Toparlı vd, 2000, s. 143); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ṭaj “wuj” (Zajączkowski, 1958, s. 49), ṭay “dayı” (Al-Turk, 2012, s. 139).

ṭoy

V nüshası 21b/2: طُيْ: الوليمة الكبيره و الحبرج مشترك

Çeviri yazı: ṭoy: el velime el kebire ve’l ḥubruc muşterek

Çeviri: Büyük toy, eğlence.

D nüshası 31a/5: طُيْ: الوليمة الكبيره و الحبرج مشترك

Çeviri yazı: ṭoy: el velime el kebire ve’l ḥubruc muşterek

Çeviri: Büyük toy, eğlence.

K nüshası 33a/4-5: طُيْ: الوليمة الكبيره و الحبرج مشترك

Çeviri yazı: ṭoy: el velime el kebire ve’l ḥubruc muşterek

Çeviri: Büyük toy, eğlence.

Sözlükler: DLT: toy “ordu kurağı” (Atalay, c.3, 1986, s. 141), tōy “military, camp” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 194), toy “karagâh” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 894); CC: toy “ziyafet, şölen” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 848), toj “gastmahl” (Grönbech, 1942, 248); Ter. T: ṭoy “toy, kuş” (Toparlı vd, 2000, s. 147); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: toy “feast” (Golden, 2000, s. 291), toy “toy” (Güner, 2017, s. 116); Bül. Müş: yok.

ṭuyaḳ

V nüshası 21b/3-6: طُيَقْ: الحافر و هي قبجاقية و طُويْنَاق تركمانية و هو المستعمل الان و في الدعاء يقال اَطِنْ طُوْينَاقِنَا طَاشْ طُقُنْمَسُنْ المعني لا اصاب حافر فرسك الحجر

Çeviri yazı: ṭuyaḳ: el ḥāfır ve hiye ḳıbcāḳīye ve ṭoynaḳ turkmāniye ve huve el musta‘mel el ānn ve fī ed du‘ā’ yuḳāl aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun el ma‘na lā āṣāb ḥāfır farasık al ḥacar

Çeviri: Kıpçakça tuyak Türkmence ise toynaktır. Dua ederken şu şekilde kullanılır: “aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun” atının toynağına taş değmesin anlamındadır.

D nüshası 31a/7-9: طُيَقْ: الحافر و هي قبجاقية و طُويْنَاق تركمانية و هو المستعمل الان و في الدعاء يقال اَطِنْ طُوْينَاقِنَا طَاشْ طُقُنْمَسُنْ المعني لا اصاب حافر فرسك الحجر

Çeviri yazı: ṭuyaḳ: el ḥāfır ve hiye ḳıbcāḳīye ve ṭoynaḳ turkmāniye ve huve el musta‘mel el ānn ve fī ed du‘ā’ yuḳāl aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun el ma‘na lā āṣāb ḥāfır farasık al ḥacar

Çeviri: Kıpçakça tuyak Türkmence ise toynaktır. Dua ederken şu şekilde kullanılır: “aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun” atının toynağına taş değmesin anlamındadır.

K nüshası 33a/7-9: طُيَقْ: الحافر و هي قبجاقية و طُويْنَاق تركمانية و هو المستعمل الان و في الدعاء يقال اَطِنْ طُوْينَاقِنَا طَاشْ طُقُنْمَسُنْ المعني لا اصاب حافر فرسك الحجر

Çeviri yazı: ṭuyaḳ: el ḥāfır ve hiye ḳıbcāḳīye ve ṭoynaḳ turkmāniye ve huve el musta‘mel el ānn ve fī ed du‘ā’ yuḳāl aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun el ma‘na lā āṣāb ḥāfır farasık al ḥacar

Çeviri: Kıpçakça tuyak Türkmence ise toynaktır. Dua ederken şu şekilde kullanılır: “aṭın ṭoynaḳına ṭaş ṭoḳunmasun” atının toynağına taş değmesin anlamındadır.

Sözlükler: DLT: tuyağ “at tırnağı, hayvan tırnağı, tuynak” (Atalay, c.3, 1986, s. 165), tuyaγ “hoof (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 203), tuyag “toynak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 906); CC: yok; Ter. T: tuynaḳ “at vb.’nin tırnağı” (Toparlı vd, 2000, s. 148); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: tunyak “hayvanın tırnağı” (Atalay, 1945, s. 263), ṭunyaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ṭayın

V nüshası 21b/6, D nüshası 31a/9-10, K nüshası 33a/9-10: طَيِنْ:الرَئِيس في دِين أُيْغُر

Çeviri yazı: ṭayın: er re’īs fī dīn uyġur

Çeviri: Uygurlarda din adamı.

Sözlükler: DLT: toyın “toyın, İslam olmayan Türklerin Buda dininin din ulusu” (Atalay, c.3, 1986, s. 84), toyin “priest of the infields” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 196), toyın “kâfirlerin din adamı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 894); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳupturġa

V nüshası 21b/8, D nüshası 31a/11, K nüshası 33a/10-11: قُبْطُرْغَا: الصَوْلَقْ

Çeviri yazı: ḳubṭurġa: eṣ ṣavlaḳ

Çeviri: Bukağı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kapturga “zincir veya bukağı halkalarını bir araya toplayan demir” (Atalay, 1945, s. 184), ḳapṭurġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳapṭan

V nüshası 21b/8-9: قَبْطَنْ: القباء اصله بالفارسيه خَفْتَنْ و هو درّع من حديد و نقلته التُرك للقبا فتركته و قال قَبْطَنْ

Çeviri yazı: ḳabṭan: el ḳabā’ āṣlıha bil fārisīyye ẖaftan ve huve derra‘ min ḥadīd ve naḳaltehe et turk lil ḳabā ve ḳāl ḳabṭan

Çeviri: Kaftan, aslı Farsça demirden yapılmış kıyafet anlamında ẖaftan'dır, ancak Türkler ḳabṭan şeklinde söylerler.

D nüshası 31a/11-13: قَبْطَنْ: القباء اصله بالفارسيه خَفْتَنْ و هو درّع من حديد و نقلته التُرك للقبا فتركته و قال قَبْطَنْ

Çeviri yazı: ḳabṭan: el ḳabā' āṣlıha bil fārisīyye ẖaftan ve huve derra' min ḥadīd ve naḳaltehe et turk lil ḳabā ve ḳāl ḳabṭan

Çeviri: Kaftan, aslı Farsça demirden yapılmış kıyafet anlamında ẖaftan'dır, ancak Türkler ḳabṭan şeklinde söylerler.

K nüshası 33a/11-13: قَپطَنْ: القباء اصله بالفارسيه خَفْتَنْ و هو درّع من حديد و نقلته التُرك للقبا فتركته و قال قَبْطَنْ

Çeviri yazı: ḳapṭan: el ḳabā' āṣlıha bil fārisīyye ẖaftan ve huve derra' min ḥadīd ve naḳaltehe et turk lil ḳabā ve ḳāl ḳabṭan

Çeviri: Kaftan, aslı Farsça demirden yapılmış kıyafet anlamında ẖaftan'dır, ancak Türkler ḳabṭan şeklinde söylerler.

Sözlükler: DLT: kaftan "kaftan, elbise, kapama" (Atalay, c.4, 1986, s. 250), qaftān "robe" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 134), kaftan "kaftan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 677); CC: yok; Ter. T: ḳaptan "kaftan" (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳafṭan "kaftan" (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: yok; Kit. E: ḳaftan "kaftan, giysi" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: yok; King Dic: qaftan "a vest worn under armor" (Golden, 2000, s. 298), ḳaftan "kaftan" (Güner, 2017, s. 67); Bül. Müş: yok.

ḳap

V nüshası 21b/11, D nüshası 31a/15, K nüshası 33a/15: قَبْ: القشر

Çeviri yazı: ḳab: el ḳaşr

Çeviri: Kabuk.

Sözlükler: DLT: kap “kap, tulum, çuval, dağarcık, zarf, anası karnında çocuğun bulunduğu torba” (Atalay, c.4, 1986, s. 262), qāp “wineskin, receptacle, vessel, caul, kinsman” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 127), kāp “kap, tulum, çuval, torba, karındaki bebeği kaplayan zor” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 683); CC: yok; Ter. T: ḳap “kap” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳap “kap, tas, çanak” (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: yok; King Dic: ya qabı “its handle” (Golden, 2000, s. 285), ḳab “kabza” (Güner, 2017, s. 67); Bül. Müş: yok.

ḳapu

V nüshası 21b/13: قَبُ: الباب يقال اجْ قَبُ و قَبُنِي اَجْ اي افتح الباب

Çeviri yazı: ḳapu: el bāb yuḳal av ḳapu ve ḳapunı aç ey ıftaḥ el bāb

Çeviri: Kapı, kapıyı/kapını aç anlamında aç ḳapu veya ḳapunı aç denir.

D nüshası 31b/1-2: قَبُ: الباب يقال اجْ قَبُ و قَبُنِي اَجْ اي افتح الباب

Çeviri yazı: ḳapu: el bāb yuḳal av ḳapu ve ḳapunı aç ey ıftaḥ el bāb

Çeviri: Kapı, kapıyı/kapını aç anlamında aç ḳapu veya ḳapunı aç denir.

K nüshası 33a/16-33b/1: قَبُ: الباب يقال اجْ قَبُ و قَبُنِي اَجْ اي افتح الباب

Çeviri yazı: ḳapu: el bāb yuḳal av ḳapu ve ḳapunı aç ey ıftaḥ el bāb

Çeviri: Kapı, kapıyı/kapını aç anlamında aç ḳapu veya ḳapunı aç denir.

Sözlükler: DLT: kapuğ “kapı” (Atalay, c.4, 1986, s. 264), qapuγ “door” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 127), kapug “kapı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 684); CC: kabak “kapı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 722), qabaq “tor, pforte” (Grönbech, 1942, s. 188); Ter. T: ḳapu “kapı” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳapı “kapı” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: ḳapu “kapı” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳapuğ “kapı” (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: kapu “kapı” (Atalay, 1945, s. 184), ḳapu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: qara iv qapuğı “door of the tent” (Golden, 2000, s. 251), ḳapu “kapı” (Güner, 2017, s. 69); Bül. Müş: qapu/qapy “brama, drwzi” (Zajączkowski, 1958, s. 38).

ḳaba

V nüshası 21b/13-15: قَباَ: الشئ المنتفش يقال بَاشْ قَبَرْدِي اي انتفش شعره و يقال طُلْبَندِي قَبارْدِي اي عمامته واسعه قَبْطَنْ قَبَارْدِي اي قباره واسع

Çeviri yazı: ḳaba: eş şey’ el muneteffeş yuḳāl baş ḳabardı ey enteffeş şa‘ra ve yuḳāl ṭulbandı ḳabardı ey ‘imāmete vāsi‘ ḳabṭan ḳabardı ey ḳabāre vāsi‘

Çeviri: Kaba, dağınık olan şey. Saçı kabardı anlamında baş kabardı, tülbenti ve kaftanı geniş olanlar için ise, ṭulbandı ḳabardı ve ḳabṭanı kabardı denir.

D nüshası 31b/2-4: قَباَ: الشيئ المنتفش يقال طُلْبَندِي قَبارْدِي اي عمامته واسعه قَبْطَنْ قَبَارْدِي اي قباره واسع

Çeviri yazı: ḳaba: eş şey’ el muneteffeş yuḳāl ṭulbandı ḳabardı ey ‘imāmete vāsi‘ ḳabṭan ḳabardı ey ḳabāre vāsi‘

Çeviri: Kaba, dağınık olan şey. Tülbenti ve kaftanı geniş olanlar için ṭulbandı ḳabardı ve ḳabṭanı kabardı denir.

K nüshası 33b/1-4: قَباَ: الشيئ المنتفش يقال بَاشْ قَبَرْدِي اي انتفش شعره و يقال طُلْبَندِي قَبارْدِي اي عمامته واسعه قَبْطَنْ قَبَارْدِي اي قباره واسع

Çeviri yazı: ḳaba: eş şey’ el muneteffeş yuḳāl baş ḳabardı ey enteffeş şa‘ra ve yuḳāl ṭulbandı ḳabardı ey ‘imāmete vāsi‘ ḳabṭan ḳabardı ey ḳabāre vāsi‘

Çeviri: Kaba, dağınık olan şey. Tülbenti ve kaftanı geniş olanlar için ṭulbandı ḳabardı ve ḳabṭanı kabardı denir.

Sözlükler: DLT: kaba “kaba ve yüksek olan her nesne” (Atalay, c.3, 1986, s. 217), qaba “raised” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 122), kaba “herhangi bir şeyin yükseği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ḳaba “kaba, sık” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: ḳaba “kaba, büyük iri” (Eminoğlu, 2011, s. 217); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuba

V nüshası 21b/16, D nüshası 31a/4, K nüshası 33b/4-5: قُبَا: اللون الاغبر

Çeviri yazı: ḳuba: el levn el āġbar

Çeviri: Kumral rengi.

Sözlükler: DLT: kuba at “rengi kumral- konur al- ile sarı arasında olan at” (Atalay, c.3, 1986, s. 217), quba “between chestnutt and yellow (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), kuba “doru ve sarı arasında olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 744); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳabaḳ

V nüshası 21b/16-17: قَبَقْ: القرع الزي يرمي بالسهام و حفن الغين و النخالة مشترك من الثلاثه

Çeviri yazı: ḳabaḳ: el kar‘ ellezi yurmī bi’s sihām ve ḥafn el gayn ve’n naẖāle müşterek min es̱ s̱elās̱e

Çeviri: Kabak.

D nüshası 31b/5-6: قَبَقْ: القرع الزي يرمي بالسهام و حفن الغين و النخالة مشترك من الثلاثه

Çeviri yazı: ḳabaḳ: el kar‘ ellezi yurmī bi’s sihām ve ḥafn el gayn ve’n naẖāle müşterek min es̱ s̱elās̱e

Çeviri: Kabak.

K nüshası 33b/5-6: قَبَقْ: القرع الزي يرمي بالسهام و حفن الغين و النخالة مشترك من الثلاثه

Çeviri yazı: ḳabaḳ: el kar‘ ellezi yurmī bi’s sihām ve ḥafn el gayn ve’n naẖāle müşterek min es̱ s̱elās̱e

Çeviri: Kabak.

Sözlükler: DLT: kabak(g) “kabak, yaş iken yemeği yapılan bir sebze” (Atalay, c.4, 1986, s. 242), qabaq “gourd” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 122), kabak “kabak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: kabak “sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bitki, kabak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 488), qabaq “kürbis” (Grönbech, 1942, s. 188); Ter. T: ḳabaḳ “kabak” (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: yok; Kav. K: ḳabaḳ “kabak” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: yok; Tuh. Z: kabak “kabak” (Atalay, 1945, s. 181), ḳabaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: qabaq “gourd, pumpkin, marrow” (Golden, 2000, s. 325), ḳabaḳ “sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki, kabak” (Güner, 2017, s. 67); Bül. Müş: yok.

ḳaburçaḳ

V nüshası 21b/18: قَبُرْجَاق: الحُق

Çeviri yazı: ḳaburçaḳ: el ḥoḳḳ

Çeviri: Hokka.

D nüshası 31b/6:[64] قَبُرْجَاق: السُّلحُفْاة

Çeviri yazı: ḳaburçaḳ: es sulḥafā

Çeviri: Kaplumbağa.

K nüshası 33b/7: قَبُرْجَاق: الحُق

Çeviri yazı: ḳaburçaḳ: el ḥoḳḳ

Çeviri: Hokka.

Sözlükler: DLT: kabırçak "tabut- çok kere- ölü tabutu" (Atalay, c.4, 1986, s. 243), quburĉaq "wooden rose" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), kaburçak "tabut" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: yok; Ter. T: ḳabarçuḳ "koku kutusu" (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kabırçak "sandık, kutu" (Atalay, 1945, s. 181), ḳabırçaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaburçaḳlı baġa

V nüshası 21b/18: قَبُرْجَقْلي بَغَا: السُّلحَفَاة

Çeviri yazı: ḳaburçaḳlı baġa: es sulḥafā

Çeviri: Kaplumbağa.

D nüshası: yok.

K nüshası 33b/7: قَبُرْجَقْلي بَغَا: السُّلحَفَاة

Çeviri yazı: ḳaburçaḳlı baġa: es sulḥafā

Çeviri: Kaplumbağa.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳaburçaḳlu baġa "kurbağa, kutulu kurbağa" (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kabarçaklı baga "kaplumbağa" (Atalay, 1945, s. 181), ḳabarşaḳlı baġa "anlam verilmemiş" (Al-Turk,

[64] Müellif burada iki sözcüğü birbirine karıştırmıştır. ḳaburçaḳlı baġa sözcüğünün açıklamasını ḳaburçaḳ madde başına yazmış ve ḳaburçaḳlı baġa sözcüğünü unutmuştur.

2006, s. 149); King Dic: yok; Bül. Müş: qabyrĉaqły baγa “zółw” (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳıbırçaḳlı baġa “kaplumbağa, bağlı kurbağa, sandıklı kurbağa” (Al-Turk, 2012, s. 87).

ḳopuz

V nüshası 21b/18-19, D nüshası 31b/7, K nüshası 33b/7-8: قُبُزْ: بالَباءِ المشوبة شئ يغَنّي به ب يُضرب معروف

Çeviri yazı: ḳopuz: bil bā’ el meşūbe şey’ yuġanni bihe yuḍrib ma‘rūf

Çeviri: Altı üç noktalı be (p harfi) ile kendisiyle müzik yapılan alet.

Sözlükler: DLT: kubuz “kopuz” (Atalay, c.4, 1986, s. 372), qopuz “lute” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 143), kopuz “ut, kopuz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 729); CC: kobuzçı “kopuz çalan kimse, kopuzcu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 507), qobuzĉy “musikant” (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ḳobuz “kopuz” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qopuzĉı “player of the lute” (Golden, 2000, s. 306), ḳopuzçı “kopuz çalan kimse” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: yok.

ḳapḳara

V nüshası 21b/19, D nüshası 31b/7-8, K nüshası 33b/8: قَبْقَرَا: الشديد السواد

Çeviri yazı: ḳabḳara: eş şedīd es sevād

Çeviri: Kapkara.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳapḳara “simsiyah” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳapḳara “kapkara, simsiyah” (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: ḳapḳara “kapkara” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳara “kara, siyah, doru renkte, kara ile kırmızı arası bir renk” (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: yok; King Dic: qapqara “pitch-black, very black” (Golden, 2000, s. 182), ḳapḳara “simsiyah, kapkara” (Güner, 2017, s. 69); Bül. Müş: yok.

ḳıpḳızıl

V nüshası 21b/19-20, D nüshası 31b/8, K nüshası 33b/9: قِبْقِزِلْ: الشديد الحمره

Çeviri yazı: ḳıbḳızıl: eş şedīd el ḥamra

Çeviri: Kıpkızıl.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳıpḳızıl “kıpkırmızı” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: ḳıpḳızıl “kıpkızıl” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳıpḳızıl “kıpkırmızı” (Toparlı vd, 1999, s. 114); Kit. E: ḳızıl “kızıl, kırmızı, al” (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: yok; King Dic: qıpqızıl “very red” (Golden, 2000, s. 182), ḳıpḳızıl “kıpkırmızı” (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: yok.

ḳabuḳ

V nüshası 21b/20: قَبُقْ: اللحَا مِن الشجر

Çeviri yazı: ḳabuḳ: el liḥā min eş şecer

Çeviri: Ağaç kabuğu.

D nüshası 31b/8: قَبُقْ: اللحَا مِن الشجر

Çeviri yazı: ḳabuḳ: el liḥā min eş şecer

Çeviri: Ağaç kabuğu.

K nüshası 33b/9: قَبُقْ: اللحَا مِن الشجر

Çeviri yazı: ḳabuḳ: el liḥā min eş şecer

Çeviri: Ağaç kabuğu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kabuk “ağaç kabuğu” (Argunşah ve Güner, 2015, V488), qabuq “rinde” (Grönbech, 1942, s. 188); Ter. T: yok; Dur. M: ḳabuḳ “kabuk” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kabuk “kabuk” (Atalay, 1945, s. 181), ḳabuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: iv qabağı “cover of a tent (house)” (Golden, 2000, s. 103), iv ḳabağı (Güner, 2017, s. 60); Bül. Müş: qabyq “skórka (owoców) kora” (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳabıḳ “kabuk” (Al-Turk, 2012, s. 67).

ḳubaṣ

V nüshası 21b/20, D nüshası 31b/8-9, K nüshası 33b/9: قُبَصْ: الكل الكباشي

Çeviri yazı: ḳubaṣ: el kull el kebāşe

Çeviri: Koç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qubaş "rosa psów, owczorek" (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳabas "çok hareketli; güçlü, iri köpek" (Al-Turk, 2012, s. 157).

ḳatı

V nüshası 21b/22: قَتِي: الشديد يقال قَتيَلو اي ذو القوس الشديد

Çeviri yazı: ḳatı: eş şedīd yuḳāl ḳatı yaylu ey zū el ḳavs eş şedīd

Çeviri: Sağlam, güçlü ayrıca ḳatı yaylu denilerek birinin yayının güçlü, sağlam olduğu ifade edilir.

D nüshası 31b/9-10: قَتِي: الشديد يقال قَتيَلو اي ذو القوس الشديد

Çeviri yazı: ḳatı: eş şedīd yuḳāl ḳatı yaylu ey zū el ḳavs eş şedīd

Çeviri: Sağlam, güçlü ayrıca ḳatı yaylu denilerek birinin yayının güçlü, sağlam olduğu ifade edilir.

K nüshası 33b/11: قَتِي: الشديد يقال قَتيَلو اي ذو القوس الشديد

Çeviri yazı: ḳatı: eş şedīd yuḳāl ḳatı yaylu ey zū el ḳavs eş şedīd

Çeviri: Sağlam, güçlü ayrıca ḳatı yaylu denilerek birinin yayının güçlü, sağlam olduğu ifade edilir.

Sözlükler: DLT: katığ "katı, sert, sıkı, kuvvetli" (Atalay, c.4, 1986, s. 279), qati$_{\gamma}$ "sulb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), katıg "katı, güçlü, sert, sıkı, bir şeyin katı olanı; katılık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 692); CC: katı "yumuşak olmayan, sert, katı, kavi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qaty "hart, fest, stark, heftig" (Grönbech, 1942, s. 196); Ter. T: ḳatı "katı" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳaṭı "katı, sert" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: yok; Kit. E: katıġ "katı, sert, kuvvetli, sıkı, güç" (Eminoğlu, 2011, s. 221); Tuh. Z: katı "katı, sert" (Atalay, 1945, s. 188), ḳaṭı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 142); King Dic: qatıġ "hard, firm" (Golden, 2000, s. 265), ḳatıġ "sert, katı" (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ḳat

V nüshası 21b/23-22a/1: قَتْ: الطاق يقال بِرْ قَتْ اِكِي قَتْ اي طاق واحد و طاقان

Çeviri yazı: ḳat: eṭ ṭāḳ yuḳāl bir ḳat iki ḳat ey ṭāḳ vāḥid ṭāḳeyn

Çeviri: Kat, aynı zamanda bir kat iki kat şeklinde söylenir.

D nüshası 31b/11-12: قَتْ: الطاق يقال بِرْ قَتْ اِكِي قَتْ اي طاق واحد و طاقان

Çeviri yazı: ḳat: eṭ ṭāḳ yuḳāl bir ḳat iki ḳat ey ṭāḳ vāḥid ṭāḳeyn

Çeviri: Kat, aynı zamanda bir kat iki kat şeklinde söylenir.

K nüshası 33b/12-13: قَتْ: الطاق يقال بِرْ قَتْ اِكِي قَتْ اي طاق واحد و طاقان

Çeviri yazı: ḳat: eṭ ṭāḳ yuḳāl bir ḳat iki ḳat ey ṭāḳ vāḥid ṭāḳeyn

Çeviri: Kat, aynı zamanda bir kat iki kat şeklinde söylenir.

Sözlükler: DLT: kat "kat" (Atalay, c.4, 1986, s. 278), qat "fold" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 132), kat "kat, tabaka" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 692); CC: kat "üst üste konulmuş şeylerden her biri, tabaka, kat" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qat "schicht" (Grönbech, 1942, s. 196); Ter. T: ḳat "yan, huzur, nezd" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳat "kat, huzur" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳaṭ "yan, kat, huzur" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳat "yan, huzur, nezd" (Eminoğlu, 2011, s. 221); Tuh. Z: ḳat "kat, kıvrılan veya bükülen bir şeyin her biri yan, huzur, nezd" (Atalay, 1945, s. 187), ḳat "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 242); King Dic: qat "by the side of" (Golden, 2000, s. 319), ḳat "yan, kat" (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: qatynda "przy, obok" (Zajączkowski, 1958, s. 39), katında "benim katımda, benim yanımda" (Al-Turk, 2012, s. 204).

ḳıt

V nüshası 22a/1-2, D nüshası 31b/12, K nüshası 33b/13-14: قِتْ: القليل يقال بُوْ قِتُر اي ذا قليل

Çeviri yazı: ḳıt: ḳalīl yuḳāl bu ḳıttur ey ẕā ḳalīl

Çeviri: Kıt, az olan bir şey için bu kıttur denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳut

V nüshası 22a/2-3: قُتْ: اليمن و منه قُتلُو و يقال بالطاء و اصله التاء

Çeviri yazı: ḳut: el yemun ve minhe ḳutlu ve yuḳāl bi'ṭ ṭā' ve āṣlıha bi't tā'

Çeviri: Talih, baht ve bu sözcükten kutlu sözcüğü türetilmiş ve ta ile de söylenir ancak aslı te iledir.

D nüshası 31b/12-13: قُتْ: اليمن و منه قُتلُو و يقال بالطاء و اصله التاء

Çeviri yazı: ḳut: el yemun ve minhe ḳutlu ve yuḳāl bi’ṭ ṭā’ ve āṣlıha bi’t tā’

Çeviri: Talih, baht ve bu sözcükten kutlu sözcüğü türetilmiş ve ta ile de söylenir ancak aslı te iledir.

K nüshası 33b/14-15: قُتْ: اليمن و منه قُتلُو و يقال بالطاء و اصله التاء

Çeviri yazı: ḳut: el yemun ve minhe ḳutlu ve yuḳāl bi’ṭ ṭā’ ve āṣlıha bi’t tā’

Çeviri: Talih, baht ve bu sözcükten kutlu sözcüğü türetilmiş ve ta ile de söylenir ancak aslı te iledir.

Sözlükler: DLT: kut “kut, uğur, devlet, baht, talih, saadet” (Atalay, c.4, 1986, s. 388), qut “luck, fortune” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 149), kut “baht, devlet, talih, şans” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 751); CC: kutlu “kutsal, kutlu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 766), qutlu “glücklich, beglückt, gesenget” (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳutlu “kutlu” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳuṭlı “kutlu, mübarek” (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kut “bereket” (Atalay, 1945, s. 212), ḳuṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 58); King Dic: yok; Bül. Müş: qutłu ołsun “błogosławiany (niech będzie)” (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳutlu olsun “kutlu olsun” (Al-Turk, 2012, s. 96).

ḳatır

V nüshası 22a/3, D nüshası 31b/13-14, K nüshası 33b/15: قَتِرْ: البغل و يقال بالطاء

Çeviri yazı: ḳatır: el bağl ve yuḳāl bi’ṭ ṭā’

Çeviri: Katır, ta harfi ile de söylenir.

Sözlükler: DLT: katır “katır” (Atalay, c.4, 1986, s. 280), qatır “mule” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), katır “katır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 693); CC: katır “katır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 495), qatyr “moultier” (Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: ḳatır “katır” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳaṭır “katır” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳaṭır “katır” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: katır “katır” (Atalay, 1945, s. 188), ḳaṭır “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: qatır “mule” (Golden,

2000, s. 165), ḳatır “katır” (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: qatyrłar “muły” (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳaṭırlar “katırlar” (Al-Turk, 2012, s. 224).

ḳotuḳ

V nüshası 22a/3: قُتُقْ: الادام

Çeviri yazı: ḳotuḳ: el idām

Çeviri: Yabani eşek yavrusu.

D nüshası: yok.

K nüshası 33b/15: قُتُقْ: الادام

Çeviri yazı: ḳotuḳ: el idām

Çeviri: Yabani eşek yavrusu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳuduḳ “sıpanın küçüğü” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: ḳuduḳ “sıpa” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳuduḳ “sıpa” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: koduk “sıpa” (Atalay, 1945, s. 203), ḳoduḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: quduq “young donkey” (Golden, 2000, s. 216), ḳoduḳ “eşek yavrusu, sıpa” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: qutuq “młade, dzikiego asła” (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳotuḳ “kutuk, eşek yavrusu” (Al-Turk, 2012, s. 154).

ḳatıḳ

V nüshası 22a/4-6: قَتِقْ: اي الادام الذي يختلط بالخبز و من دعايهم الردي قَتِي قُرْسُنْ اي ليببيس يمنه و يقال ايضا بمعني ليزل زهنه وعقله

Çeviri yazı: ḳatıḳ: ey el ıdām elleẕī yuḫtalıṭ bil ḫubz ve min du‘āyihim er reddi ḳattı ḳurusın ay leyībīs yumunhe ve yuḳāl eyżān bi ma‘na la yezūl zihen ve ‘aḳlıha

Çeviri: Ekmeğe katılan şey birine de beddua etmek istendiğinde ḳattı ḳurusın denir.

D nüshası 31b/14-15,32a/1: قَتِقْ: اي الادام الذي يختلط بالخبز و من دعايهم الردي قَتِي قُرْسُنْ اي ليببيس يمنه و يقال ايضا بمعني ليزل زهنه وعقله

Çeviri yazı: ḳatıḳ: ey el ıdām elleẕī yuḫtalıṭ bil ḫubz ve min du‘āyihim er reddi ḳattı ḳurusın ay leyībīs yumunhe ve yuḳāl eyżān bi ma‘na la yezūl zihen ve ‘aḳlıha

Çeviri: Ekmeğe katılan şey birine de beddua etmek istendiğinde ḳattı ḳurusın denir.

K nüshası 33b/16-34a/1-2: قَتِقْ: اي الادام الذي يختلط بالخبز و من دعايهم الردي قَتِي قُرْسُنْ اي ليبيس يمنه و يقال ايضا بمعني ليزل زهنه وعقله

Çeviri yazı: ķatıķ: ey el ıdām elleẕī yuḫtalıṭ bil ḫubz ve min du'āyihim er reddi ķattı ķurusın ay leyībīs yumunhe ve yuķāl eyżān bi ma'na la yezūl zihen ve 'aķlıha

Çeviri: Ekmeğe katılan şey birine de beddua etmek istendiğinde ķattı ķurusın denir.

Sözlükler: DLT: katık "katgı, herhangi bir nesneye katılan; sirke, yoğurt gibi tutmaç yemeğine katılan nesne" (Atalay, c.4, 1986, s. 279), qatiq "candiment" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), katık "tutmaca katılan sirke ve yoğurt gibi çeşni" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 692); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ķatıķ "katık, yoğurt" (Eminoğlu, 2011, s. 221); Tuh. Z: katık "katık" (Atalay, 1945, s. 188), ķaṭıķ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 46); King Dic: qatıq "seasining candiment" (Golden, 2000, s. 295), ķatıķ "katık" (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ķucaķ

V nüshası 22a/8, D nüshası 32a/2, K nüshası 34a/2: قُجَقْ: الحِضْنْ

Çeviri yazı: ķucaķ: el ḥażın

Çeviri: Kucak.

Sözlükler: DLT: kuçak "kucak" (Atalay, c.4, 1986, s. 372), quĉaq "iḏbāra" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), kuçak "kucak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 744); CC: kuç- "kucaklamak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 763), quĉ- "umarmen" (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ķuçuķ "kucak" (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ķuçuş- "kucaklaşmak" (Eminoğlu, 2011, s. 238); Tuh. Z: kucakla- "kucaklamak" (Atalay, 1945, s. 210), ķuçaķladı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 127); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ķıçır

V nüshası 22a/8, D nüshası 32a/2, K nüshası 34a/3: قِجِرْ: الاشتَر

Çeviri yazı: ķıçır: el āştar

Çeviri: Ters çevrilmiş göz kapağı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kılçır "şaşı" (Atalay, 1945, s. 198), ḳılçır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 40); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳocadaş

V nüshası 22a/8-9: قجاداش: الصَدِيق و معناه المعرفه من عند السيد فَعُرِّبَتْ بِخُشْدَاشْ

Çeviri yazı: ḳocadaş: eṣ ṣadıḳ ve ma'naha el ma'ruf min es seyd fe 'urribet bi ḫoşdaş

Çeviri: Koca, eş, ḫocadaş sözcüğünden çevrilmiştir.

D nüshası 32a/2-3: قجاداش: الصَدِيق و معناه المعرفه من عند السيد فَعُرِّبَتْ بِخُشْدَاشْ

Çeviri yazı: ḳocadaş: eṣ ṣadıḳ ve ma'naha el ma'ruf min es seyd fe 'urribet bi ḫoşdaş

Çeviri: Koca, eş, ḫocadaş sözcüğünden çevrilmiştir.

K nüshası 34a/3-4: قجاداش: الصَدِيق و معناه المعرفه من عند السيد فَعُرِّبَتْ بِخُشْدَاشْ

Çeviri yazı: ḳocadaş: eṣ ṣadıḳ ve ma'naha el ma'ruf min es seyd fe 'urribet bi ḫoşdaş

Çeviri: Koca, eş, ḫocadaş sözcüğünden çevrilmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳocadaş "bir ulu kişiye ait olan iki insan" (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ḫoŝdaŝ "przyjaaciel, druh szczery" (Zajączkowski, 1958, s. 21), ḫoşdaş "samimi dost" (Al-Turk, 2012, s. 140).

ḳaç

V nüshası 22a/9-10: قَجْ: كلمة يستفهم بها بمعني كم قَجْدُرْ اي كم هو

Çeviri yazı: ḳaç: kelime yustefhem bihā bi ma'na kemm ḳaçdur ey kemm huve

Çeviri: Kaç, soru anlamında kullanılan bir sözcük ve ne kadar anlamında kaçdur diye sorulur.

D nüshası 32a/4: قَجْ: كلمة يستفهم بها بمعني كم قَجْدُرْ اي كم هو

Çeviri yazı: ḳaç: kelime yustefhem bihā bi ma'na kemm ḳaçdur ey kemm huve

Çeviri: Kaç, soru anlamında kullanılan bir sözcük ve ne kadar anlamında kaçdur diye sorulur.

K nüshası 34a/4-5: قَجْ: كلمة يستفهم بها بمعني كم قَجْدُرْ اي كم هو

Çeviri yazı: ḳaç: kelime yustefhem bihā bi ma‘na kemm ḳaçdur ey kemm huve

Çeviri: Kaç, soru anlamında kullanılan bir sözcük ve ne kadar anlamında kaçdur diye sorulur.

Sözlükler: DLT: kaç “kaç, sayı soran bir edat” (Atalay, c.4, 1986, s. 243), qaĉ “how much” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 122), kaç “kaç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: yok; Ter. T: ḳaç “kaç, kaça” (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qaĉ “how many? How much” (Golden, 2000, s. 314), ḳaç “ne kadar? Kaç?” (Güner, 2017, s. 67); Bül. Müş: yok.

ḳıç

V nüshası 22a/11, D nüshası 32a/5, K nüshası 3a/6: قِجْ: العرقوب

Çeviri yazı: ḳıç: el ‘arḳub

Çeviri: Kıç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳıç ayaḳları “atın arka ayakları” (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kıç “hardal” (Atalay, 1945, s. 198), kış “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳoca

V nüshası 22a/12-14: قُجَا: الشيخ و السيد مشرك و هي متركه من الفَارسيه اصله خُوَاجَه يقال بو قُجَادُر اي هزا شيخ و بُو قُجَمدُر هزا سيدي

Çeviri yazı: ḳoca: eş şeyḫ ve’s seyd müşterek ve hiye muterreke min el fārisīyye āṣlıha ḥāce yuḳāl bu ḳocadur ey hezā şeyḫ ve bu ḳocamdur hezā seydī

Çeviri: Koca, eş Farsça ḫāce sözcüğünden Türkçeleştirilmiştir bu koçadur denildiğinde bu büyüktür/şeyhtir ve bu kocamdur denildiğinde eş ifade edilir.

D nüshası 32a/6-8: قُجَا: الشيخ و السيد مشرك و هي متركه من الفَارسيه اصله خُوَاجَه يقال بو قُجَادُر اي هزا شيخ قُجَمْ و بُو قُجَمدُر هزا سيدي

Çeviri yazı: ḳoca: eş şeyḫ ve’s seyd müşterek ve hiye muterreke min el fārisīyye āṣlıha ḥāce yuḳāl bu ḳocadur ey hezā şeyḫ ḳoca ve bu ḳocamdur hezā seydī

Çeviri: Koca, eş Farsça ẖāce sözcüğünden Türkçeleştirilmiştir bu koçadur denildiğinde bu büyüktür/şeyhtir ve bu kocamdur denildiğinde eş ifade edilir.

K nüshası 34a/7-9: قُجَا: الشيخ و السيد مشرك و هي متركه مين الفَارسيه اصله خُوَاجَه يقال بو قُجَادُر اي هزا شيخ و بُو قُجَمدُر هزا سيدي

Çeviri yazı: ḳoca: eş şeyẖ ve’s seyd müşterek ve hiye muterreke mīn el fārisīyye āṣlıha ḥāce yuḳāl bu ḳocadur ey hezā şeyẖ ve bu ḳocamdur hezā seydī

Çeviri: Koca, eş Farsça ẖāce sözcüğünden Türkçeleştirilmiştir bu koçadur denildiğinde bu büyüktür/şeyhtir ve bu kocamdur denildiğinde eş ifade edilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: koca “mal sahibi, efendi, soylu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 507), qoğa “herr” (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ḳoca “şeyh, ulu, efendi” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: ẖōca “hoca, efendi” (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: ẖoca “hoca” (Toparlı vd, 1999, s. 109); Kit. E: yok; Tuh. Z: koca “koca” (Atalay, 1945, s. 203), ḳoça “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 102); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaçan

V nüshası 22a/14, D nüshası 32a/8, K nüshası 34a/9: قَجَنْ: مَتَي

Çeviri yazı: ḳaçan: mete

Çeviri: Ne zaman.

Sözlükler: DLT: kaçan “ne vakit, vaktaki, ne zaman” (Atalay, c.4, 1986, s. 244), qacân “when, if only, when or if” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 122), kaçan “ne zaman, eğer, ne zamanki” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: kaçan “ne zaman” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 488), qacân/xacân “wann” (Grönbech, 1942, s. 188); Ter. T: ḳaçan “ne zaman” (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: yok; Kav. K: ḳaçan “ne zaman” (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: yok; Tuh. Z: kaçan “kaçan, ne zaman” (Atalay, 1945, s. 181), ḳaçan “ne zaman” (Al-Turk, 2006, s. 210); King Dic: qacân “when” (Golden, 2000, s. 314), ḳaçan “ne zaman” (Güner, 2017, s. 67); Bül. Müş: qacân “kiedy” (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳaçan “ne zaman” (Al-Turk, 2012, s. 210).

ḳoç ve ḳoçḳar

V nüshası 22a/14, D nüshası 32a/8-9, K nüshası 34a/9: قُج و قُجْقَرْ: الكبيشه

Çeviri yazı: ḳoç ve ḳoçḳar: el kebīşe

Çeviri: Koç.

Sözlükler: DLT: koç "koç (Oğuzca)" (Atalay, c.4, 1986, s. 337), qoĉ "ram" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 141), koç "koç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 673); CC: koçkar "koç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 750), qoĉqar/qóĉqar "widder" (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ķoç "koç" (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: ķoçķar "koç" (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ķoçķar "koç" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ķoçķar "koç, erkek koyun" (Eminoğlu, 2011, s. 232); Tuh. Z: koçkar "koç" (Atalay, 1945, s. 203), ķoçķar "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: qoĉ "ram" (Golden, 2000, s. 167), koç "koç" (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: qoĉ/qoĉqar "baran" (Zajączkowski, 1958, s. 40), ķoçķar "koçkar, iri koç" (Al-Turk, 2012, s. 120).

ķara

V nüshası 22a/16, D nüshası 32a/9, K nüshası 34a/10: قَرَا: الاسود

Çeviri yazı: ķara: el esved

Çeviri: Kara.

Sözlükler: DLT: kara "kara, karanlık" (Atalay, c.4, 1986, s. 265), qara "black" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 128), kara "karanlık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 685); CC: kara "siyah, kara" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 491), qara "schwarz" (Grönbech, 1942, s. 193); Ter. T: ķara "kara, siyah" (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ķara "siyah, kara" (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: ķara "siyah, kara" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ķara "kara, siyah, doru renkte kara ile kırmızı arası bir renk" (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: kara "kul, köle" (Atalay, 1945, s. 184), ķara "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: qara "black (horse)" (Golden, 2000, s. 175), ķara "siyah, kara" (Güner, 2017, s. 70); Bül. Müş: qara ätmäk "rodzaj, ciasta pszenicznego" (Zajączkowski, 1958, s. 38), ķara etmek" bir nevi peynirli börek" (Al-Turk, 2012, s. 135).

kara etmek

V nüshası 22a/16, D nüshası 32a/10, K nüshası 34a/10: قَرَا اَتمَكْ: النيده معناه الخبز الاسود

Çeviri yazı: ķara etmek: en neyde ma'nahā el ḫubz el esved

Çeviri: Kara ekmek.

Sözlükler: DLT: kara étmek “bir çeşit ekmek” (Atalay, c.4, 1986, s. 265), qara ätmäk “type of bread” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 129), kara itmek “yna, et, yağ ve şeker karıştırılarak yapılan bir tür ekmek (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 685); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qara ätmäk rodzaj ciasta pszenicnego” (Zajączkowski, 1958, s. 38), ḳara etmek “bir nevi peynirli börek” (Al-Turk, 2012, s. 138).

ḳara yağız

V nüshası 22a/16-18: قَرَا يَغِزْ: اسود اللون و اكثرما يستعمال يَغِز مع قَرَا و قد نفرد فيقال يَغِزْ أَط اي فرس الذهمة و الشقر

Çeviri yazı: ḳara yağız: esved el levn ve eks̠er mā yusta‘mel yağız ma‘ ḳara ve ḳadd neferred feyuḳāl yağız aṭ ey faraş ez̠ z̠emhe ve el aşḳar

Çeviri: Kara yağız genellikle yağız ve kara sözcükleri birlikte kullanılır ve atlar için de yağız aṭ denir.

D nüshası 32a/10-12: قَرَا يَغِزْ: اسود اللون و اكثرذا يستعمال يَاغِز مع قَرَا و قد نفرد فيقال يَغِزْ أَط اي فرس بين الذهمة و الشقر

Çeviri yazı: ḳara yağız: esved el levn ve eks̠er zā yusta‘mel yağız ma‘ ḳara ve ḳadd neferred feyuḳāl yağız aṭ ey faraş beyn ez̠ z̠emhe ve el aşḳar

Çeviri: Kara yağız genellikle yağız ve kara sözcükleri birlikte kullanılır ve atlar için de yağız aṭ denir.

K nüshası 34a/10-12: قَرَا يَغِزْ: اسود اللون و اكثرما يستعمال يَغِز مع قَرَا و قد ينفرد فيقال يَغِزْ أَط اي فرس بين الذهمة و الشقرة

Çeviri yazı: ḳara yağız: esved el levn ve eks̠er mā yusta‘mel yağız ma‘ ḳara ve ḳadd neferred feyuḳāl yağız aṭ ey faraş beyn ez̠ z̠emhe ve el aşḳar

Çeviri: Kara yağız genellikle yağız ve kara sözcükleri birlikte kullanılır ve atlar için de yağız aṭ denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳara yağız “kara yağız” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: ḳara at “karayağız at” (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: ḳara yağız “esmer” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: yok; Tuh. Z: kara yavuz “kara yağız, esmer” (Atalay, 1945, s.

184), ḳara yowuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳarış

V nüshası 22a/18-19: قَرِشْ: الشبر و هو دعاء ردئٌ و منه قردي دعا عليه يقال تَنْرِي اَنْغَا قَرَسُنْ

Çeviri yazı: ḳarşı: eş şebr ve huve du‘ā reddiyun ve minhe ḳardı du‘ā ‘aleyhi yuḳāl teŋri anġa ḳarasun

Çeviri: Karış ve beddua anlamlarına gelir tanrı onu karasın şeklinde kullanılır.

D nüshası 32a/13-14: قَرِشْ: الشبر و هو دعاء ردئٌ و منه قردي دعا عليه يقال تَنْرِي اَنْغَا قَرَسُنْ

Çeviri yazı: ḳarşı: eş şebr ve huve du‘ā reddiyun ve minhe ḳardı du‘ā ‘aleyhi yuḳāl teŋri anġa ḳarasun

Çeviri: Karış ve beddua anlamlarına gelir tanrı onu karasın şeklinde kullanılır.

K nüshası 34a/12-14: قَرِشْ: الشبر و هو دعاء ردئٌ و منه قردي دعا عليه يقال تَنْرِي اَنْغَا قَرَسُنْ

Çeviri yazı: ḳarşı: eş şebr ve huve du‘ā reddiyun ve minhe ḳardı du‘ā ‘aleyhi yuḳāl teŋri anġa ḳarasun

Çeviri: Karış ve beddua anlamlarına gelir tanrı onu karasın şeklinde kullanılır.

Sözlükler: DLT: karış “karış” (Atalay, c.4, 1986, s. 271), qariŝ “span” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 131), karış “karış” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 687); CC: yok; Ter. T: ḳarış “karış” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: ḳarış “karış, bir ölçü birimi” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: yok; Tuh. Z: karış “karış” (Atalay, 1945, s. 185), ḳarış “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: yok; Bül. Müş: qaryŝ “piędż” (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarış “karış” (Al-Turk, 2012, s. 143).

ḳarşu

V nüshası 22a/19-20: قَرْشُ: مقابل و في كتاب بيلك قرغدي

Çeviri yazı: karşu: muḳabil ve fī kitāb-ı beylik ḳarġadı

Çeviri: Karşı ve Kitab-ı Beylik’te ḳarġadı

D nüshası 32a/13-14: قَرْشُ: مقابل و في كتاب بيليك قرغدي

Çeviri yazı: karşu: muḳabil ve fī kitāb-ı bilik ḳarġadı

Çeviri: Karşı ve Kitab-ı Bilik’te ḳarġadı

K nüshası 34a/14: قَرْشُ: مقابل و في كتاب بيلك قرغدي

Çeviri yazı: karşu: muḳabil ve fī kitāb-ı beylik ḳarġadı

Çeviri: Karşı ve Kitab-ı Beylik’te ḳarġadı

Sözlükler: DLT: karşı “karşı, zıt” (Atalay, c.4, 1986, s. 273), qarŝi “opposite, disagreement” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 131), karşı “zıt” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 689); CC: karşı “karşı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 728), qarŝy “entgegen” (Grönbech, 1942, s. 194); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ḳarşı “karşı” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳarşu “karşı, karışıklık” (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karşı “karşı” (Atalay, 1945, s. 186), karşı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: qarŝu “facing, opposite” (Golden, 2000, s. 316), ḳarşu “karşı” (Güner, 2017, s. 71); Bül. Müş: qarŝu “naprzeciwka, przeciw” (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarşuw “karşı” (Al-Turk, 2012, s. 199).

ḳuru

V nüshası 22a/21, D nüshası 32a/14-15, K nüshası 34a/15: قُرُو: الخشن و اليابس

Çeviri yazı: ḳuru: el ḫaşan ve’l yābis

Çeviri: Kuru ve sert.

Sözlükler: DLT: kuruğ “kuru, asılsız” (Atalay, c.4, 1986, s. 384), quruγ “empty, dry” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 148), kurug “kuru, boş (suçlama)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 749); CC: kurgak “kurak, kuru” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 764), qurγaq “dürre” (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳuru “kuru” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳuru yet “kuru et” (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: yok; Kit. E: ḳuruġ “kuru, kurumuş” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: koru “kuru” (Atalay, 1945, s. 212), ḳuru “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: quruġ “dry” (Golden, 2000, s. 273), kuruġ “kuru” (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: yok.

ḳaru

V nüshası 22a/21-22: قَرُ: بمعني اين بالقبجاقي يقال قَرُ بَرُرسُنْ اي اين تزهب

Çeviri yazı: ḳaru: bi ma‘na eyn bil ḳıbcāḳī yuḳāl ḳaru barursun ey eyn tezheb

Çeviri: Nereye, nereye gidiyorsun anlamında ḳaru barursun denir.

D nüshası 32a/15-32b-1: قَرُ: بمعني اين بالقبجاقي يقال قَرُ بَرُرسُنْ اي اين تزهب

Çeviri yazı: ḳaru: bi ma‘na eyn bil ḳıbcāḳī yuḳāl ḳaru barursun ey eyn tezheb

Çeviri: Nereye, nereye gidiyorsun anlamında ḳaru barursun denir.

K nüshası 34a/15-16: قَرُ: بمعني اين بالقبجاقي يقال قَرُ بَرُرسُنْ اي اين تزهب

Çeviri yazı: ḳaru: bi ma‘na eyn bil ḳıbcāḳī yuḳāl ḳaru barursun ey eyn tezheb

Çeviri: Nereye, nereye gidiyorsun anlamında ḳaru barursun denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳurġuşun

V nüshası 22b/1: قُرْغُشُنْ: الرصاص و بآلطركمآني قُرْشُنْ

Çeviri yazı: ḳurġuşun: er raṣāṣ ve bi’t turkmānī ḳurşun

Çeviri: Kurşun, Türkmence ḳurşun.

D nüshası 32b/3: قُرْغُشُنْ: الرصاص و بآلطركمآني قُرْشُنْ

Çeviri yazı: ḳurġuşun: er raṣāṣ ve bi’t turkmānī ḳurşun

Çeviri: Kurşun, Türkmence ḳurşun.

K nüshası 34b/2-3: قُرْغُشُنْ: الرصاص و بآلطركمآني قُرْشُنْ

Çeviri yazı: ḳurġuşun: er raṣāṣ ve bi’t turkmānī ḳurşun

Çeviri: Kurşun, Türkmence ḳurşun.

Sözlükler: DLT: kurugjın “kurşun” (Atalay, c.4, 1986, s. 384), qoruγžīn/quŝūn “lead” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 143), kurugjın “kurşun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 749); CC: korgaşın “kurşun, kurşun madeni” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 751), qorγaŝyn “blei” (Grönbech, 1942, s. 200); Ter. T: ḳurġaşun “kurşun” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳurġuşın “kurşun” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳurġaşın “kurşun” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: korgaşın “kurşun” (Atalay, 1945, s. 211), ḳurġaşın “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: qorġaŝın “lead” (Golden, 2000, s. 304), ḳorḳaşın “kurşun” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: qurŝun “łow” (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳurşun “kurşun” (Al-Turk, 2012, s. 79).

ḳarġa

V nüshası 22b/1-2, D nüshası 32b/3-4, K nüshası 34b/3: قَرغَا: الغُراب

Çeviri yazı: ḳarġa: el ġurāb

Çeviri: Karga.

Sözlükler: DLT: karga “karga” (Atalay, c.4, 1986, s. 268), qarγa “crow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 129), karga “karga” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 686); CC: yok; Ter. T: ḳarġa “karga” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: ḳarġa “karga” (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: ḳarġa “karga” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳarġa “karga” (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karga “karga” (Atalay, 1945, s. 185), ḳarġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: qarġa “crow” (Golden, 2000, s. 228), ḳarġa “karga” (Güner, 2017, s. 70); Bül. Müş: qarγa “kruk, wrona” (Zajączkowski, 1958, s. 38), ḳarġa “karga, kuzgun” (Al-Turk, 2012, s. 168).

ḳarġu

V nüshası 22b/2, D nüshası 32b/4, K nüshası 34b/3: قَرْغُو: القَصَب الفارسي

Çeviri yazı: ḳarġu: el ḳaṣab el fārīsī

Çeviri: Farsça kargı.

Sözlükler: DLT: kargu “dağ tepelerinde minare biçiminde yapılan yapı olup düşman geldiği zaman herkesin hazır bulunması için üzerinde ateş yakılır” (Atalay, c.4, 1986, s. 269), qarγu “fire-tower” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), kargu/karguy “dağın veya yüksek bir yerin üstüne minare şeklinde inşa edilen yapı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 686); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qarġu “sparrow, hawk” (Golden, 2000, s. 187), ḳarġu “atmaca” (Güner, 2017, s. 70); Bül. Müş: yok.

ḳuruṭ

V nüshası 22b/2-3, D nüshası 32b/4-5, K nüshası 34b/3-4: قُرطْ: الأَقُط قرا قرط منه اسود شديد الحموضه

Çeviri yazı: ḳuruṭ: el āḳuṭ ḳara ḳuruṭ esved şedīd el ḥamūḍa

Çeviri: Bir tür yiyecek, kurut ve bundan kara kurut.

Sözlükler: DLT: kurut "keş, çökelek, yağı alınmış yoğurttan yapılan bir peynir, kurut, kuru yoğurt" (Atalay, c.4, 1986, s. 386), qurut "dried curds" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 148), kurut "keş (yağsız, kuru peynir)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 750); CC: yok; Ter. T: ḳuruṭ "kurut" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kurut "kurutulmuş yoğurt" (Atalay, 1945, s. 212), ḳuruṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 46); King Dic: qurut "dried curds used as a kind of cheese" (Golden, 2000, s. 113), ḳurut "kurtulmuş bir çeşit peynir" (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: quruṭ/qurud "rodzaj sera" (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳuruṭ "yoğurdun ikinci kez kaynatılmasından yapılan besin" (Al-Turk, 2012, s. 127).

ḳaraca ḳaz

V nüshası 22b/3, D nüshası 32b/5, K nüshası 34b/4-5: قَرَجَا قَاز: اللغلغ

Çeviri yazı: ḳaraca ḳaz: el laġlaġ

Çeviri: Bir nevi kuş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳaraca ḳaz "ördekten küçük mavi bir kuş" (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qaraǯa qaz "gęś czarniawa" (Zajączkowski, 1958, s. 38), ḳaraça ḳaz "kara kaz, bir nevi kuş" (Al-Turk, 2012, s. 168).

ḳarlaġuç

V nüshası 22b/3-4, D nüshası 32b/5, K nüshası 34b/5: قَرْلِغَجْ: الخطاف

Çeviri yazı: ḳarlıġaç: el ḫaṭāf

Çeviri: Kırlangıç.

Sözlükler: DLT: kargılaç "kırlangıç kuşu" (Atalay, c.4, 1986, s. 268), qarγilāĉ/qarliγāĉ "swallow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), kargılaç "kırlangıç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 686); CC: yok; Ter. T: ḳarlaġaç "kırlangıç" (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳarluġaç "kırlangıç" (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karlaguç "kırlangıç, cennet serçesi" (Atalay, 1945, s. 186), karlaġaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: qırlaguĉ "swift, a variety of swallow"

(Golden, 2000, s. 229), ḳırlaḳuç "kırlangıç" (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: qarłaγaĉ "jaskółka" (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarlıġaç "kırlangıç" (Al-Turk, 2012, s. 172).

ḳurṭaḳ

V nüshası 22b/4, D nüshası 32b/6, K nüshası 34b/5: قُرْطَقْ: بوق القرن

Çeviri yazı: ḳurṭaḳ: būḳ el ḳurun

Çeviri: Boynuzdan yapılmış boru.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kırtık "boynuzdan yapılıp üflenerek çalınan boru" (Atalay, 1945, s. 199), ḳırṭıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: qyrṭyq "róg (do grania)" (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳırṭıḳ "boynuz şekilli çalgı" (Al-Turk, 2012, s. 104).

ḳurġu

V nüshası 22b/4, D nüshası 32b/6, K nüshası 34b/5-6: قَرْغُو: الباشِق

Çeviri yazı: kurġu: el bāşıḳ

Çeviri: Delice kuşu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qyryγy "ptak drapieżny, krogulec" (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳırġı "atmaca" (Al-Turk, 2012, s. 172)

ḳur

V nüshası 22b/4-5, D nüshası 32b/6, K nüshası 34b/6: قُرْ: الحياصه و الوقت مشترك

Çeviri yazı: ḳur: el ḥayāṣa ve el vaḳt muşterek

Çeviri: Kemer ve zaman sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: kur "kuşak, kemer" (Atalay, c.4, 1986, s. 379), qur "rank, belt" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 147), kur "kuşak, kemer" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 747); CC: kur "kuşak, kemer" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 517), qur "leibgurt" (Grönbech, 1942, s. 203); Ter. T: ḳur "kuşak" (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: kiŝ qurı "belt of the quiver" (Golden, 2000, s. 287), kuş ḳurı "sadak bağı" (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

ḳır

V nüshası 22b/5, D nüshası 32b/7, K nüshası 34b/6: قِرْ: راس الرابيه

Çeviri yazı: ḳır: rās er rābīyye

Çeviri: Tepe başı.

Sözlükler: DLT: kır “kır, basık dağ, açık yer” (Atalay, c.4, 1986, s. 316), qir “dam; rock mountain” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 137), kır “dağların sırtı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 712); CC: yok; Ter. T: ḳır “felek” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kır “kır, sahra” (Atalay, 1945, s. 198), ḳır “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: yok; Bül. Müş: qyr “grunt kamienisty żwir” (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳır “kır, taşlık arazi, çakıllı ve taneli kum” (Al-Turk, 2012, s. 62).

ḳar

V nüshası 22b/5, D nüshası 32b/7, K nüshası 34b/6-7: قَرْ: الثلج و بالقبجاقي الارض الصحصاح

Çeviri yazı: ḳar: eṯ ṯellec ve bil ḳıbcāḳī el ārż eṣ ṣaḥṣāḥ

Çeviri: Kar ve Kıpçakçada düzlük yer.

Sözlükler: DLT: kar “kar” (Atalay, c.4, 1986, s. 265), qār “snow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 128), kar “kar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 684); CC: kar “kar” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 491), qar “schnee” (Grönbech, 1942, s. 193); Ter. T: kar “kar” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: kar “kar” (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: kar “kar” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳar “kar, yağış türü” (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: kar “kar” (Atalay, 1945, s. 184), ḳar “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: qar “snoow” (Golden, 2000, s. 136), ḳar “kar” (Güner, 2017, s. 69); Bül. Müş: qar “śnieg” (Zajączkowski, 1958, s. 38), ḳar “kar” (Al-Turk, 2012, s. 56).

ḳurṣaḳ

V nüshası 22b/6: قُرْصَقْ: الكبد و في كتاب بيلك الحوصله و في موضع اخر منه الفواد

Çeviri yazı: ḳurṣak: el kebd ve fī kitāb-ı beylik el havṣala ve fī mevżu‘ aẖir el fevād

Çeviri: Kursak ve Kitab-ı Beylik’te havsala anlamına geldiğine dair bilgi vardır.

D nüshası 32b/7-8: قُرْصَقْ: الكبد و في كتاب بيلك الحوصله و في موضع اخر منه الفواد

Çeviri yazı: ḳurṣak: el kebd ve fī kitāb-ı beylik el havṣala ve fī mevżu‘ aẖir el fevād

Çeviri: Kursak ve Kitab-ı Beylik’te havsala anlamına geldiğine dair bilgi vardır.

K nüshası 34b/7-8: قُرْصَقْ: الكبد و في كتاب بيلك الحوصله و في موضع اخر منه الفواد

Çeviri yazı: ḳurṣak: el kebd ve fī kitāb-ı beylik el havṣala ve fī mevżu‘ aẖir el fevād

Çeviri: Kursak ve Kitab-ı Beylik’te havsala anlamına geldiğine dair bilgi vardır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kuruğsak “kursak, mide” (Atalay, c.4, 1986, s. 385), quruγsaq “stomach, gizzard (bird)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 148), kurugsak “mide” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 750); CC: kursak “mide, mesane” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 518), qursaq “magen” (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳursaḳ “kursak” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kursak “kursak” (Atalay, 1945, s. 211), ḳurṣaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: qursaq “craw, bladder” (Golden, 2000, s. 327), ḳursaḳ “kursak” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qurṣaq “żołądek, wole (u ptaków)” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳurṣaḳ “kursak” (Al-Turk, 2012, s. 177).

ḳarapçı

V nüshası 22b/7, D nüshası 32b/9, K nüshası 34b/8: قَرَبْجِي: الفقير

Çeviri yazı: ḳarapçı: el faḳīr

Çeviri: Fakir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: karaçı “kapıları dolaşan dilenci” (Atalay, c.4, 1986, s. 266), qarāĉi “beggar” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 129), karaçı “kapı kapı dolaşan dilenci” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 684); CC: karakçı “dilenci” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 726), qaraqĉy “bettler” (Grönbech, 1942, s. 193); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳarın

V nüshası 22b/7: قَرِنْ: البطن

Çeviri yazı: ḳarın: el baṭn

Çeviri: Karın.

D nüshası: yok.

K nüshası 34b/8: قَرِنْ: البطن

Çeviri yazı: ḳarın: el baṭn

Çeviri: Karın.

Sözlükler: DLT: karın "karın" (Atalay, c.4, 1986, s. 270), qarin "belly" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), karın "karın, mide" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 687); CC: karın "karın" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 493), qaryn "bauch" (Grönbech, 1942, s. 195); Ter. T: ḳarın "karın" (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: ḳarın "karın" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳarın "karın" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳarın "karın" (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karın "karın" (Atalay, 1945, s. 185), ḳarın "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: qaryn "stomach" (Golden, 2000, s. 226), ḳarın "karın" (Güner, 2017, s. 71); Bül. Müş: qaryndaŝ "brat" (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarandaşum " erkek kardeşim" (Al-Turk, 2012, s. 225).

ḳarındaş

V nüshası 22b/7: قَرِنْداش: الاخ من البطن

Çeviri yazı: ḳarındaş: el āḫ min el baṭn

Çeviri: Aynı karından olan kardeş.

D nüshası: yok.

K nüshası 34b/9: قَرِنْداش: الاخ من البطن

Çeviri yazı: ḳarındaş: el āḫ min el baṭn

Çeviri: Aynı karından olan kardeş.

Sözlükler: DLT: karındaş "kardaş" (Atalay, c.4, 1986, s. 270), qarindaŝ "brother" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), karındaş "aynı karından olan iki çocuk, karın arkadaşı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 687); CC: kız karandaş "kız kardeş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 504), qyz qarandaŝ "schwester" (Grönbech, 1942, s. 208); Ter. T: ḳarındaş "kardeş" (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: ḳardaş "kardeş" (Toparlı, 2003, s. 88); Kav. K: ḳardaş "kardeş" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳarındaş "kardeş"

(Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karındaş "kardeş, karında eş" (Atalay, 1945, s. 185), ḳarındaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 239); King Dic: uluġ qarındaŝ "big brother" (Golden, 2000, s. 231), ḳarındaş "erkek kardeş" (Güner, 2017, s. 71); Bül. Müş: qaryndaŝ "brat" (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarandaşı "kardeşi" (Al-Turk, 2012, s. 226).

ḳırnaḳ

V nüshası 22b/7, D nüshası 32b/9, K nüshası 34b/9: قِرْنَقْ: الجاريه

Çeviri yazı: ḳırnaḳ: el cārīye

Çeviri: Cariye.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kırnak "cariye (Yabaku, Kay, Çomul, Basmıl, Oğuz, Yemek ve Kıpçak dillerince)" (Atalay, c.4, 1986, s. 320), qirnāq "jariya" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 140), kırnak "cariye" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 714); CC: yok; Ter. T: ḳırnaḳ "cariye" (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: ḳırnaḳ "cariye" (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: yok; Kit. E: ḳırnak "cariye" (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kırnak "cariye" (Atalay, 1945, s. 199), ḳırnaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: qırnaq "girl, slave-girl maid" (Golden, 2000, s. 260), ḳırnaḳ "cariye" (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: yok.

karavaş

V nüshası 22b/8, D nüshası 32b/9, K nüshası 34b/9-10: قَرَوَشْ: ينطلق علي عامه الرفيق

Çeviri yazı: ḳaravaş: yunṭaliḳ 'ala 'āme er refīḳ

Çeviri: Eşe dosta işaret ediyor.

<u>Sözlükler:</u> DLT: karabaş "gerdek gecesi gelinle birlikte gönderilen hizmetçi kadın, sağdıç kadın; köle ve cariyelere verilen adlardandır" (Atalay, c.4, 1986, s. 266), qarabaŝ "slave" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 129), karabaş "erkek veya dişi köle" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 684); CC: karavaş "hizmetçi kız, cariye" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 492), qaravaŝ "magd, sklavin" (Grönbech, 1942, s. 194); Ter. T: ḳaravaş "cariye" (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳarabaş "karavaş, cariye" (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: karavaş "cariye, kara kuş sungur" (Atalay, 1945, s. 184), ḳarawaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 38); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳırbaṭ

V nüshası 22b/8, D nüshası 32b/10, K nüshası 34b/10: قِرْبَطْ: الشيني

Çeviri yazı: ķırbaṭ: eş şīnī

Çeviri: Kadırga.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qyrbaṭ "łodż, galera" (Zajączkowski, 1958, s. 43), kırbaṭ "kadırga" (Al-Turk, 2012, s. 84).

ķorķaķ

V nüshası 22b/9, D nüshası 32b/12, K nüshası 34b/12: قُرْقَقْ: الخواف

Çeviri yazı: ķorķaķ: el ḥavvāf

Çeviri: Korkak.

Sözlükler: DLT: korkluk "korkak" (Atalay, c.3, 1986, s. 417), qorqluq "xā'if, jabān" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 143), korklık "korkan ve korkak (adam)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 730); CC: kork- "korkmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 509), qorq-/qorx- "sich fürchten" (Grönbech, 1942, s. 200); Ter. T: kork- "korkmak" (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: ķorķ- "korkmak" (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ķorķaķ "korkak" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ķorķ- "korkmak" (Eminoğlu, 2011, s. 233); Tuh. Z: korkak "korkak" (Atalay, 1945, s. 205), ķorķaķ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ķurṭ

V nüshası 22b/11-12: قُرْطْ: الزيب و الدود مشترك و بالتركماني و يقال بالقبجاقيه للزيب بُرِي

Çeviri yazı: ķurṭ: ez zīb ve el dūd müşterek ve bi't turkmānī ve yuķāl bil ķıbcāķī lil zīb böri

Çeviri: Kurt ve böcek sözcükleri arasında ortaktır ve Türkmencede kurt için böri sözcüğü kullanılır.

D nüshası 32b/13-14: قُرْطْ: الزيب و الدود مشترك و بالتركماني و يقال بالقبجاقيه للزيب بُرِي

Çeviri yazı: ķurṭ: ez zīb ve el dūd müşterek ve bi't turkmānī ve yuķāl bil ķıbcāķī lil zīb böri

Çeviri: Kurt ve böcek sözcükleri arasında ortaktır ve Türkmencede kurt için böri sözcüğü kullanılır.

K nüshası 34b/13-14: قُرْطْ: الزيب و الدود مشترك و بالتركماني و يقال بالقبجاقيه للزيب بُرِي

Çeviri yazı: ḳurṭ: ez zīb ve el dūd müşterek ve bi’t turkmānī ve yuḳāl bil ḳıbcāḳī lil zīb böri

Çeviri: Kurt ve böcek sözcükleri arasında ortaktır ve Türkmencede kurt için böri sözcüğü kullanılır.

Sözlükler: DLT: kurt “solucan soyundan olan hayvanlar; (Oğuzlarca) yırtıcı hayvanlardan olan kurt” (Atalay, c.4, 1986, s. 383), qurt “worm” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 148), kurt “kurt (böcek)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 749); CC: kurt “kurtçuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 518), qurt “wurm” (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳurt “kurt, solucan” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳurṭ “kurt” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳurṭ “kurt” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳurt “kurt, börü” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kurt “her türlü kurt-böcek” (Atalay, 1945, s. 211), ḳurṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: qurt “worm” (Golden, 2000, s. 224), ḳurṭ “köpekgillerden yırtıcı, etçil memeli hayvan, kurt, kurtçuk” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qurṭ “robok” (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳurṭ “kurt” (Al-Turk, 2012, s. 152).

ḳırḳ

V nüshası 22b/12, D nüshası 32b/14, K nüshası 34b/14-15: قِرْقْ: الاربعن في العدد

Çeviri yazı: ḳırḳ: el ārba‘in fī el ‘adad

Çeviri: Kırk sayısı.

Sözlükler: DLT: kırk “sayıda kırk” (Atalay, c.4, 1986, s. 318), qirq “forty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 138), kırk “kırk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 714); CC: yok; Ter. T: ḳırḳ “kırk” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: ḳırḳ “kırk sayısı” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳırḳ “kırk sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kırk “sayıda kırk” (Atalay, 1945, s. 199), ḳırḳ “kırk” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: qırq “forty” (Golden, 2000, s. 242), ḳırḳ “kırk” (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: qyrq “czóerdzieśći” (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳırḳ “kırk” (Al-Turk, 2012, s. 182).

ḳaravul

V nüshası 22b/13, D nüshası 32b/15-33a/1, K nüshası 34b/15-16: قَرَوُلْ: معروف و هو حفر الطريق

Çeviri yazı: ḳaravul: ma‘rūf ve ḥafr eṭ ṭarīḳ

Çeviri: Karakol.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: karavul "karakol" (Atalay, 1945, s. 184), ḳara wulu "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳarlavuç

V nüshası 22b/14, D nüshası 33a/1, K nüshası 34b/16: قَرْلَوُجْ: الطير الخطّاف

Çeviri yazı: ḳarlavuç: eṭ tayr el ḫaṭṭāf

Çeviri: Kırlangıç kuşu.

Sözlükler: DLT: kargılaç/karlıgaç "kırlangıç kuşu" (Atalay, c.4, 1986, s. 268), qarγilāĉ/qarliγāĉ "swallow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), kargılaç "kırlangıç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 686); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ḳarlaġaç "kırlangıç" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: karluġaç "kırlangıç" (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karlagaş "kırlangıç, cennet serçesi" (Atalay, 1945, s. 186), ḳarlaġaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: qarlavuç "swift a vairety of swallow" (Golden, 2000, s. 189), ḳırlaḳuç "kırlangıç" (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: qarłaγaĉ "jaskółka" (Zajączkowski, 1958, s. 39), karlıġaç "kırlangıç" (Al-Turk, 2012, s. 172).

ḳarṭal

V nüshası 22b/14, D nüshası 33a/2, K nüshası 35a/1: قَرْطَلْ: العقاب

Çeviri yazı: karṭal: el ‘ıḳāb

Çeviri: Kartal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳarṭal "kartal" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kartal "kartal" (Atalay, 1945, s. 186), ḳarṭal "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 97); King Dic: yok; Bül. Müş: qartał "rodzay orła" (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳarṭal "kartal" (Al-Turk, 2012, s. 171).

ḳırnuḳ

V nüshası 22b/15, D nüshası 33a/2, K nüshası 35a/1: قِرْنُقْ: العبوس الوجه

Çeviri yazı: ḳırnuḳ: el ‘abūs el veche

Çeviri: Asık suratlı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳarı

V nüshası 22b/15: قَرِيْ: الشيخ والزراع مشترك

Çeviri yazı: ḳarı: eş şeyḫ ve ez zerā‘ muşterek

Çeviri: Karış ve şeyh sözcükleri arasında ortaktır.

D nüshası 33a/3: قَرِيْ: الشيخ والزراع مشترك

Çeviri yazı: ḳarı: eş şeyḫ ve ez zerā‘ muşterek

Çeviri: Karış ve şeyh sözcükleri arasında ortaktır.

K nüshası 35a/1-2: قَرِيْ: الشيخ والزراع مشترك

Çeviri yazı: ḳarı: eş şeyḫ ve ez zerā‘ muşterek

Çeviri: Karış ve şeyh sözcükleri arasında ortaktır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: karı “yaşlı, ihtiyar; yaşlı olan herhangi bir şey” (Atalay, c.4, 1986, s. 269), qari “old (man); full-grown (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 129), karı “yaşlı, herhangi bir şeyin yaşlısı; kesimlik hale gelmiş hayvan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 686); CC: karı- “yaşlanmak, kocamak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 727), qary- “altern” (Grönbech, 1942, s. 195); Ter. T: ḳarı “ihtiyar” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: ḳarı “eş, hanım” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳarı “yaşlı, ihtiyar” (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: karı “ihtiyar, yaşlı” (Atalay, 1945, s. 185), ḳarı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: qarı “old man” (Golden, 2000, s. 264), ḳarı “yaşlı kadın, erkeğin karısı” (Güner, 2017, s. 71); Bül. Müş: yok.

ḳurbaġa

V nüshası 22b/14, D nüshası 33a/3, K nüshası 35a/2: قُرْبَغَا: الضفدع

Çeviri yazı: ḳurbağa: eż żefda‘

Çeviri: Kurbağa.

Sözlükler: DLT: kurbaka “kurbağa” (Atalay, c.3, 1986, s. 122), qūrbaqa “frog” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 147), kur baka “kara kurbağası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 747); CC: yok; Ter. T: ḳurbağa “kurbağa” (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: ḳurbuġa “kurbağa” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: yok; Kit. E: kurbağa “kurbağa” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kurbaga “kurbağa” (Atalay, 1945, s. 211), ḳurbaġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: qurbaġa “frog” (Golden, 2000, s. 103), ḳurbaġa “kurbağa” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qurbuɣa “żaba” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳurbuġa “kurbağa” (Al-Turk, 2012, s. 88).

ḳarpuz

V nüshası 22b/16-17: قَرْبُزْ: البطيخ الاخضر منقول من الفارسيه اصلها خَرْبُزْ

Çeviri yazı: ḳarbuz: el baṭṭīḫ el āḫżar menḳūl min el fārisīyye āṣlıhā ḫarbuz

Çeviri: Karpuz, Farsçadan alınmıştır, aslı ḫarbuz’dur.

D nüshası 33a/4-5: قَرْبُزْ: البطيخ الاخضر منقول من الفارسيه اصلها خَرْبُزْ

Çeviri yazı: ḳarbuz: el baṭṭīḫ el āḫżar menḳūl min el fārisīyye āṣlıhā ḫarbuz

Çeviri: Karpuz, Farsçadan alınmıştır, aslı ḫarbuz’dur.

K nüshası 35a/2-3: قَرْبُزْ: البطيخ الاخضر منقول من الفارسيه اصلها خَرْپِزْ

Çeviri yazı: ḳarbuz: el baṭṭīḫ el āḫżar menḳūl min el fārisīyye āṣlıhā ḫarpuz

Çeviri: Karpuz, Farsçadan alınmıştır, aslı ḫarpuz’dur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳarpuz “karpuz” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: ḳarbus “karpuz” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: yok; Tuh. Z: karpuz “karpuz” (Atalay, 1945, s. 186), ḳarpuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳur

V nüshası 22b/17-18: قُرْ: الوقت و السن العمر مشترك يقال بُوْ قُرْداشدُر اي هزا لدة

Çeviri yazı: ḳur: el vaḳt ve’s sin el ‘ömr müşterek yuḳāl bu ḳurdaşdur ey hezā luddetun

Çeviri: Vakit ve aynı zamanda/yaşta olanlar örneğin bu kurdaşdur diyerek iki şeyin aynı zamanda olduğu ifade edilir.

D nüshası 33a/5-6:قُرْ: الوقت و السن العمر مشترك يقال بُوْ قُرْداشدُر اي هزا لدة

Çeviri yazı: ḳur: el vaḳt ve’s sin el ‘ömr müşterek yuḳāl bu ḳurdaşdur ey hezā luddetun

Çeviri: Vakit ve aynı zamanda/yaşta olanlar örneğin bu kurdaşdur diyerek iki şeyin aynı zamanda olduğu ifade edilir.

K nüshası 35a/3-4: قُرْ: الوقت و السن العمر مشترك يقال بُوْ قُرْداشدُر اي هزا لدة

Çeviri yazı: ḳur: el vaḳt ve’s sin el ‘ömr müşterek yuḳāl bu ḳurdaşdur ey hezā luddetun

Çeviri: Vakit ve aynı zamanda/yaşta olanlar örneğin bu kurdaşdur diyerek iki şeyin aynı zamanda olduğu ifade edilir.

Sözlükler: DLT: kur “mertebe, aşama” (Atalay, c.4, 1986, s. 379), qur “rank, belt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 147), kur “mertebe, rütbe” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 747); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaraḳ

V nüshası 22b/18, D nüshası 33a/6, K nüshası 35a/4-5: قَرَقْ: سواد العين

Çeviri yazı: ḳaraḳ: sevād el ‘ayn

Çeviri: Gözbebeği.

Sözlükler: DLT: karak “göz bebeği, gözün renkli yeri, göz” (Atalay, c.4, 1986, s. 268), qaraq “eyeball” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 130), karak “göz, göz bebeği” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 685); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: karak “göz bebeği” (Atalay, 1945, s. 184), ḳaraḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: qaraq “pupil (of the eye)” (Golden, 2000, s. 98), ḳaraḳ “göz bebeği” (Güner, 2017, s. 70); Bül. Müş: yok.

ḳuraḳ

V nüshası 22b/18: قُرَقْ: السنة الجدية

Çeviri yazı: ḳuraḳ: es sene el cedīyye

Çeviri: Kurak yıl.

D nüshası 33a/7: قُرَقْ: السنة

Çeviri yazı: ḳuraḳ: es sene

Çeviri: Sene.

K nüshası 35a/5: قُرَقْ: السنة الجدية

Çeviri yazı: ḳuraḳ: es sene el cedīyye

Çeviri: Kurak yıl.

Sözlükler: DLT: kurgak "kurak" (Atalay, c.3, 1986, s. 69), qurγaq "drought" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 148), kurgak "kuraklık, kıtlık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 747); CC: kurgak "kurak, kuru" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 764), qurγaq "dürre" (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: quraq "susza, posucha" (Zajączkowski, 1958, s. 41), yubraḳ "kuraklık" (Al-Turk, 2012, s. 196).

ḳurġan

V nüshası 22b/18-19: قُرْغَنْ: قبة الميت و ينطلق علي الخطيرة التي تجعل علي المحاصرين من الرمل و بها يسمي السور

Çeviri yazı: ḳurġan: ḳubbetu'l meyyit ve yunṭaliḳ 'ala el ḫaṭīra elletī teca'l 'ala el muḥāṣıreyn min er remel ve bihā yusemmi es sūr

Çeviri: Ölü mezarı, kurgan aynı zamanda onun hatırasına işaret eder ve bu sözcük sur için de kullanılır.

D nüshası 33a/7-8: قُرْغَنْ: قبة الميت و ينطلق علي الخطيرة التي تجعل علي المحاصرين من الرمل و بها يسمي السور

Çeviri yazı: ḳurġan: ḳubbetu'l meyyit ve yunṭaliḳ 'ala el ḫaṭīra elletī teca'l 'ala el muḥāṣıreyn min er remel ve bihā yusemmi es sūr

Çeviri: Ölü mezarı, kurgan aynı zamanda onun hatırasına işaret eder ve bu sözcük sur için de kullanılır.

K nüshası 35a/5-6: قُرْغَنْ: قبة الميت و ينطلق علي الخطيرة التي تجعل علي المحاصرين من الرمل و بها يسمي السور

Çeviri yazı: ḳurġan: ḳubbetu'l meyyit ve yunṭaliḳ 'ala el ḫaṭīra elletī teca'l 'ala el muḥāṣıreyn min er remel ve bihā yusemmi es sūr

Çeviri: Ölü mezarı, kurgan aynı zamanda onun hatırasına işaret eder ve bu sözcük sur için de kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kurgan "mezar höyüğü, kurgan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 764), qurγan "grabhügel" (Grönbech, 1942, s. 203); Ter. T: ḳurġan "kale" (Toparlı vd, 2000, s. 24); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kurgan "kubbe" (Atalay, 1945, s. 211), ḳurġan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: qurγun "grobowiec, kopiec, na d grobem, kurhan" (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳurġun "kurğan, mezar, kabir, mezarın toprak yığını" (Al-Turk, 2012, s. 72).

ḳaz

V nüshası 22b/21, D nüshası 33a/9, K nüshası 35a/8: قَزْ: الوز

Çeviri yazı: ḳaz: el vız

Çeviri: Kaz.

Sözlükler: DLT: kaz "kaz" (Atalay, c.4, 1986, s. 287), qāz "goose" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 135), kāz "kaz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 696); CC: kaz "kaz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 497), qaz "gans" (Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: ḳaz "kaz" (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: ḳaz "kaz" (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: ḳaz "kaz" (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: kaz "kaz" (Atalay, 1945, s. 189), ḳaz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 45); King Dic: qaz "duck" (Golden, 2000, s. 188), ḳaz "kaz" (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: qaz "gęś" (Zajączkowski, 1958, s. 39).

ḳız

V nüshası 22b/21-22: قِزْ: الغالي و البنت و الكبر مشترك يقال قِزِي قِزْمِدُور اي اهل بنته بكر و م حرف الاستفهام

Çeviri yazı: ḳız: el ġālī ve el bınt ve el bekar müşterek yuḳāl ḳızı ḳız mıdur ey ehl binte bekar ve mim ḥarfu'l istifhām

Çeviri: Kızlık, bakireli ve pahalılık sözcükleri arasında ortaktır. ḳızı ḳız mıdur diye sorularak birinin bekar mı olup olmadığı sorulur.

D nüshası 33a/9-11: قِزْ: الغالي و البنت و الكبر مشترك يقال قِزِي قِزْمِدُور اي اهل بنته بكر و م حرف الاستفهام

Çeviri yazı: ḳız: el ġālī ve el bınt ve el bekar müşterek yuḳāl ḳızı ḳız mıdur ey ehl binte bekar ve mim ḥarfu'l istifhām

Çeviri: Kızlık, bakireli ve pahalılık sözcükleri arasında ortaktır. ḳızı ḳız mıdur diye sorularak birinin bekar mı olup olmadığı sorulur.

K nüshası 35a/8-9: قِزْ: الغالي و البنت و الكبر مشترك يقال قِزِي قِزْمِدُور اي اهل بنته بكر و م حرف الاستفهام

Çeviri yazı: ḳız: el ġālī ve el bınt ve el bekar müşterek yuḳāl ḳızı ḳız mıdur ey ehl binte bekar ve mim ḥarfu'l istifhām

Çeviri: Kızlık, bakireli ve pahalılık sözcükleri arasında ortaktır. ḳızı ḳız mıdur diye sorularak birinin bekar mı olup olmadığı sorulur.

Sözlükler: DLT: kız "kız, kız çocuk, pahalı nesne" (Atalay, c.4, 1986, s. 325), qiz "girl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 139), kīz/kız "kız" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 717); CC: kız "kız, kız çocuk, pahalı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 504), qyz "mädchen" (Grönbech, 1942, s. 208); Ter. T: ḳız "kız, pahalı" (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: ḳız "pahalı, değerli" (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳız "kız, bâkire" (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: kız "kız, kız evlat" (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: kız "kız, kıt, pahalı" (Atalay, 1945, s. 200), ḳız "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 58); King Dic: qız "expensive, daugther" (Golden, 2000, s. 121), kız "pahalı, değerli, kız evlat, kız" (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: qyz "córka" (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳız "kız" (Al-Turk, 2012, s. 138).

ḳuz

V nüshası 22b/22-23: قُزْ: الموضع الذي لاتصل اليه الشمس في اول طلوعها

Çeviri yazı: ḳuz: el mevżu' elleẕī lā attaṣal ileyhe eş şems fī evvel ṭulū'hā

Çeviri: Güneş görmeyen yer.

D nüshası 33a/11-12: قُزْ: الموضع الذي لاتصل اليه الشمس في اول طلوعها

Çeviri yazı: ḳuz: el mevżu' elleẕī lā attaṣal ileyhe eş şems fī evvel ṭulū'hā

Çeviri: Güneş görmeyen yer.

K nüshası 35a/9-10:قُزْ: الموضع الذي لاتصل اليه الشمس في اول طلوعها

Çeviri yazı: ḳuz: el mevżu‘ elleẕī lā attaṣal ileyhe eş şems fī evvel ṭulū‘hā

Çeviri: Güneş görmeyen yer.

Sözlükler: DLT: kuz "güneş görmeyen yer, gölgeli yer" (Atalay, c.4, 1986, s. 3291), qūz "shaded side (mountain)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 150), kuz "(dağ vb.'nin) gölgeli tarafı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 753); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳoz

V nüshası 22b/23: قُزْ: الجوز مترك من العربيه بابدال الجيم قافاً مفخمةً

Çeviri yazı: ḳoz: el cevz muterreke min el ‘arabiyye bil beddel el cīm ḳāfen mufaḫameten

Çeviri: Ceviz, Arapçadan Türkçeye çevrilmiştir. Türkçeye çevrilirken cim harfi kaf harfine dönüştürülmüştür.

D nüshası 33a/12-13: قُزْ: الجوز مترك من العربيه بابدال الجيم قافاً مفخمةً

Çeviri yazı: ḳoz: el cevz muterreke min el ‘arabiyye bil beddel el cīm ḳāfen mufaḫameten

Çeviri: Ceviz, Arapçadan Türkçeye çevrilmiştir. Türkçeye çevrilirken cim harfi kaf harfine dönüştürülmüştür.

K nüshası 35a/10-11: قُزْ: الجوز مترك من العربيه بابدال الجيم قافاً مفخمةً

Çeviri yazı: ḳoz: el cevz muterreke min el ‘arabiyye bil beddel el cīm ḳāfen mufaḫameten

Çeviri: Ceviz, Arapçadan Türkçeye çevrilmiştir. Türkçeye çevrilirken cim harfi kaf harfine dönüştürülmüştür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: koz "ceviz" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), qoz/xoz "nuss" (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳoz "ceviz" (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: ḳoz "ceviz" (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: koz "ceviz" (Atalay, 1945, s. 206), ḳoz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳozaḳ

V nüshası 23a/1, D nüshası 33a/13, K nüshası 35a/11-12: قُزَقْ: شيئ يشبه العفص

Çeviri yazı: ḳozaḳ: şey’ yuşebbih el ‘afṣ

Çeviri: Kozak, kozalak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kozak “kozak” (Atalay, 1945, s. 206), ḳozaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳızıl

V nüshası 23a/1, D nüshası 33a/13-14, K nüshası 35a/12: قِزِلْ: الاحمر

Çeviri yazı: ḳızıl: el āḥmar

Çeviri: Kızıl.

Sözlükler: DLT: kızıl “kızıl, kızıl renk, kırmızı” (Atalay, c.4, 1986, s. 326), qizil “red” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 140), kızıl “kızıl, her şeyin kırmızısı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 718); CC: kızıl “kızıl” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 504), qyzyl “hachrot” (Grönbech, 1942, s. 209); Ter. T: ḳızıl “kızıl, kırmızı” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: ḳızıl “kırmızı” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳızıl “kırmızı” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: ḳızıl “kızıl, kırmızı” (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: kızıl “kızıl, kırmızı” (Atalay, 1945, s. 200), ḳızıl “kırmızı” (Al-Turk, 2006, s. 214); King Dic: qızıl “red” (Golden, 2000, s. 257), ḳızıl “kırmızı, kızıl” (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: qyzyłǯa turγaj “rodzaj ptaka” (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳızılça turġay “bir nevi kırmızımsı kuş” (Al-Turk, 2012, s. 175).

ḳıpḳızıl

V nüshası 23a/1, D nüshası 33a/14, K nüshası 35a/12: قِبْقِزِلْ: الشديد الحمرة

Çeviri yazı: ḳıbḳızıl: eş şedīd el ḥamra

Çeviri: Kıpkızıl.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kıpkızıl maddesinde incelenmiştir.

ḳuzı

V nüshası 23a/2, D nüshası 33a/14, K nüshası 35a/13: قُزِي: الخروف

Çeviri yazı: ḳuzı: el ḫarūf

Çeviri: Kuzu.

Sözlükler: DLT: kuzı “kuzu” (Atalay, c.4, 1986, s. 391), qozi “lamb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), kozı “kuzu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 733); CC: kozı “kuzu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), qozy “lamm” (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳozu “kuzu” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: ḳozı “kuzu” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ḳuzı “kuzu” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: quzı “lamb” (Golden, 2000, s. 218), ḳuzı “kuzu” (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: qozy “małe jagnię” (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳozı “kuzu, koyun yavrusu” (Al-Turk, 2012, s. 121).

ḳuzu ḳulaġı

V nüshası 23a/2-3, D nüshası 33a/15, K nüshası 35a/13: قُزُو قُلَغِي: الحميد آي آظن آلخروف

Çeviri yazı: ḳuzı ḳulaġı: el ḥamīd ey uẕn el ḫarūf

Çeviri: Bir tür bitki.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳızılca ṭurġay

V nüshası 23a/3: قِزِلجَا طُرْغَي: الطوق من الطير

Çeviri yazı: ḳızılca ṭurġay: eṭ ṭavḳ min eṭ ṭayr

Çeviri: Bir nevi kuş.

D nüshası 33a/15-33b/1: قِزِلجَا طُرْغَي: الطوق من الطير

Çeviri yazı: ḳızılca ṭurġay: eṭ ṭavḳ min eṭ ṭayr

Çeviri: Bir nevi kuş.

K nüshası 35a/13-14: قِزِلجَا طُرْغَي: الطوق من الطير

Çeviri yazı: ḳızılca ṭurġay: eṭ ṭavḳ min eṭ ṭayr

Çeviri: Bir nevi kuş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kızılça tırnak “gerdanlık; boynunda gerdanlık gibi aynı bir renk bulunan hayvan” (Atalay, 1945, s. 200), ḳızılça ṭırnaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 155); King Dic: yok; Bül. Müş: qyzyłǯa ṭurγaj “rodzaj ptaka czerwonawego” (Zajączkowski, 1958, s. 43).

ḳızlıḳ

V nüshası 23a/5, D nüshası 33b/3, K nüshası 35a/16-35b/1: قِزْلِقْ: الغلا و البكارة مشترك بينهما

Çeviri yazı: ḳızlıḳ: el ġalā ve el bekāre müşterek beynehumā

Çeviri: Kızlık ve pahalılık sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳızlık “pahalılık” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kızlık “kızlık” (Atalay, 1945, s. 200), ḳızlıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 58); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuzġun

V nüshası 23a/5-6: قُزْغُنْ: نوع من الغريان شديد السواد طويل المنقار طويل ريش الزنب

Çeviri yazı: ḳuzġun: nev‘ min el ġuryān şedide es sevād ṭavīl el minḳār ṭavīl rīş ez zunub

Çeviri: Uzun gagalı, uzun kuyruklu siyah bir kuş. Kuzgun.

D nüshası 33b/4: قُزْغُنْ: نوع من الغريان شديد السواد طويل المنقار طويل ريش الزنب

Çeviri yazı: ḳuzġun: nev‘ min el ġuryān şedide es sevād ṭavīl el minḳār ṭavīl rīş ez zunub

Çeviri: Uzun gagalı, uzun kuyruklu siyah bir kuş. Kuzgun.

K nüshası 35b/1-3: قُزْغُنْ: نوع من الغريان شديد السواد طويل المنقار طويل ريش الزنب

Çeviri yazı: ḳuzġun: nev‘ min el ġuryān şedide es sevād ṭavīl el minḳār ṭavīl rīş ez zunub

Çeviri: Uzun gagalı, uzun kuyruklu siyah bir kuş. Kuzgun.

Sözlükler: DLT: kuzgun “kuzgun” (Atalay, c.4, 1986, s. 391), quzγūn “raven” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 150), kuzgun “kuzgun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 753); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kuzgun “ekin kargası” (Atalay, 1945, s. 213), ḳuzġun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳazıḳ

V nüshası 23a/7, D nüshası 33b/5, K nüshası 35b/3: قَزِقْ: الوتد

Çeviri yazı: ḳazıḳ: el vatad

Çeviri: Kazık.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kaznguk “kazık” (Atalay, c.3, 1986, s. 383), qazŋuq “stake or peg” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 135), kazŋuk “kazık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳazıçı “kazıcı” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: yok; Kit. E: kazuk “kazık” (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: kaz- “kazmak” (Atalay, 1945, s. 189), ḳazdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 83); King Dic: qazıq “tent peg” (Golden, 2000, s. 179), ḳazıḳ “kazık” (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: qazuq “kołek, pal” (Zajączkowski, 1958, s. 39), temür ḳazıḳ “Demirkazık, Kutupyıldızı” (Al-Turk, 2012, s. 51).

ḳazan

V nüshası 23a/7-8, D nüshası 33b/5, K nüshası 35b/3: قَزَنْ: القدر الكبيره من النحاس

Çeviri yazı: ḳazan: el ḳadr el kebire min en nıḥās

Çeviri: Kazan.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kazgan “sel sularının yardığı yer” (Atalay, c.4, 1986, s. 287), qazγan “eraded land” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 135), kazgan “çöküntü, çatlak ve yarık bulunan arazi, çukur” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 696); CC: kazan “kazan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 497), qazan “kessel” (Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: ḳazan “bakır kap, kazan” (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: ḳazan “kazan” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: ḳazan “kazan” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: kazan “kazan” (Atalay, 1945, s. 190), ḳazan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: qazġan “cooking pot” (Golden, 2000, s. 278), ḳazġan “tencere, kazan” (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: yok.

ḳazna

V nüshası 23a/8, D nüshası 33b/6, K nüshası 35b/3-4: قَزْنَا: الخزانه و هي مترکة

Çeviri yazı: ḳazna: el ḫazāne ve hiye muterreke

Çeviri: Hazine ve Türkçeleştirilmiştir bir sözcüktür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kazna "hazine, hazine sandığı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 730), kazna "schatzkiste" (Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳusḳun

V nüshası 23a/10: قُسْقُنْ: الثفر و اذا عابو احد قالو قُسْقُن

Çeviri yazı: ḳusḳun: eṡ ṡefr ve iẕā ʿābū āḥad ḳalū ḳusḳun

Çeviri: Kuskun.

D nüshası 33b/7: الثفر و اذا عابو احد قالو قُسْقُن

Çeviri yazı: eṡ ṡefr ve iẕā ʿābū āḥad ḳalū ḳusḳun

Çeviri: Kuskun.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳusḳun "hayvanın kuyruğu altından geçirilen kuşak" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qusqun "crupper (pf the saddle)" (Golden, 2000, s. 289), ḳusḳun "at vb. binek hayvanlarının kuyruğu altından geçirilerek eyere bağlanan kayış" (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: yok.

ḳaşaḳ

V nüshası 23a/12, D nüshası 33b/8, K nüshası 35b/5: قَشَقْ: المحك

Çeviri yazı: ḳaşaḳ: el mıḥak

Çeviri: Kaşağı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kaşrav "kaşağı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qaŝrav "striegel" (Grönbech, 1942, s. 195); Ter. T: ḳaşağu "kaşağı" (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qaŝaq "green sugar reed and reed pen" (Golden, 2000, s. 254), ḳaşaḳ "kamış, saz" (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ḳuşaḳ

V nüshası 23a/12, D nüshası 33b/8, K nüshası 35b/5: قُشَقْ: المنطقه

Çeviri yazı: ḳuşaḳ: el munṭaḳ

Çeviri: Kuşak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳuşaḳ "kuşak" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳuşaḳ "kuşak" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: ḳuşaḳ "kuşak, kemer" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuşluḳ

V nüshası 23a/12-13: قُشْلُقْ: ضحوة النهار و النصل العربض لرمي الط

Çeviri yazı: ḳuşluḳ: ḍuḥa en nahr ve en naṣl el 'arbuż liyermī eṭ ṭayr

Çeviri: Kuşluk vakti.

D nüshası 33b/8-9: قُشْلُقْ: ضحوة النهار و النصل العربض لرمي الط

Çeviri yazı: ḳuşluḳ: ḍuḥa en nahr ve en naṣl el 'arbuż liyermī eṭ ṭayr

Çeviri: Kuşluk vakti.

K nüshası 35b/5-6: قُشْلُقْ: ضحوة النهار و النصل العربض لرمي الط

Çeviri yazı: ḳuşluḳ: ḍuḥa en nahr ve en naṣl el 'arbuż liyermī eṭ ṭayr

Çeviri: Kuşluk vakti.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kuşluk "kuşluk vakti" (Atalay, c.4, 1986, s. 388), qûsluq "forenoon" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 149), kuşluk "Oğuzcada kuşluk vakti" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 751); CC: yok; Ter. T: ḳuşluḳ "kuşluk" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: ḳuşluḳ "kuşluk vakti" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳuşluḳ "günün sabahla öğle arasındaki bölümü" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kuşluk "kuşluk vakti" (Atalay, 1945, s. 212), ḳuşluḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 220); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳış

V nüshası 23a/13, D nüshası 33b/9, K nüshası 35b/6: قِشْ: الشتَا

Çeviri yazı: ḳış: eş şitā

Çeviri: Kış.

Sözlükler: DLT: kış “kış” (Atalay, c.4, 1986, s. 323), qiŝ “winter” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 139), kış “kış” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 716); CC: kış “kış” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 504), qyŝ “winter” (Grönbech, 1942, s. 208); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: ḳış “kış mevsimi” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: ḳış “kış, kış mevsimi” (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: kış “kış” (Atalay, 1945, s. 200), ḳış “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: qiŝ “winter” (Golden, 2000, s. 240), ḳış “kış” (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: qyŝ “zima” (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳış “kış” (Al-Turk, 2012, s. 195).

ḳaş

V nüshası 23a/13-14, D nüshası 33b/9-10, K nüshası 35b/6-7: قَشْ: الحآجب و الراس الرابية مشترك

Çeviri yazı: ḳaş: el ḥācıb ve er rās er rābiye muşterek

Çeviri: Kaş ve tepebaşı sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: kaş “kaş, lekesiz beyaz veya kara taş” (Atalay, c.4, 1986, s. 276), qāŝ “eyebrow, edge, rim” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 132), kaş “kaş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 691); CC: kaş “kaş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qaŝ “augenbrave” (Grönbech, 1942, s. 195); Ter. T: ḳaş “kaş” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: ḳaş “kaş” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳaş “kaş” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳaş “kaş” (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: kaş “gözdeki kaş” (Atalay, 1945, s. 187), ḳaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: qaŝ “eye brown (precious stone)” (Golden, 2000, s. 204), ḳaş “gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar, kaş. Yüzük üzerinde taş yerleştirmeye yarayan oyuk bölüm, yüzlük” (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ḳuş

V nüshası 23a/14, D nüshası 33b/10, K nüshası 35b/7: قُشْ: الطير

Çeviri yazı: ḳuş: eṭ ṭayr

Çeviri: Kuş.

Sözlükler: DLT: kuş "kuş" (Atalay, c.4, 1986, s. 386), quŝ "bird" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 149), kuş "kuş" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 750); CC: kuş "kuş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 765), quŝ "vagel" (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳuş "kuş" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: ḳuş "kuş" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: ḳuş "kuş" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳuş "kuş" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kuş "kuş" (Atalay, 1945, s. 212), ḳuş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: quŝ "bird" (Golden, 2000, s. 226), ḳuş "kuş" (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: quŝ "ptak" (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳuş "kuş" (Al-Turk, 2012, s. 166).

ḳoş

V nüshası 23a/14, D nüshası 33b/10-11, K nüshası 35b/7-8: قُشْ: الفرس الجنيب

Çeviri yazı: ḳoş: el faraş el canīb

Çeviri: Yedek at.

Sözlükler: DLT: koş "çift, çifte; herhangi bir şeyin çifti; eşi" (Atalay, c.4, 1986, s. 348), qōŝ "reverse horse of king" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 144), kōş "çift, çifte" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 731); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qoŝ "pomyślny układ gwiazd; wróżba; przeznaczenie" (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳoş "koş, çifte" (Al-Turk, 2012, s. 54).

ḳoş

V nüshası 23a/14, D nüshası 33b/11, K nüshası 35b/8: قُشْ: القِران

Çeviri yazı: ḳoş: el ḳırān

Çeviri: Çift.

Sözlükler: Sözcük, daha önce koş maddesinde incelenmiştir.

ḳış

V nüshası 23a/14-15, D nüshası 33b/11, K nüshası 35b/8: قِشْ: فصل الشتاء

Çeviri yazı: ḳış: faṣl eş şitā’

Çeviri: Kış mevsimi.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kış maddesinde incelenmiştir.

ḳaşḳa

V nüshası 23a/15, D nüshası 33b/11-12, K nüshası 35b/8: قَشْقَا: الغرّة

Çeviri yazı: ḳaşḳa: el ġurra

Çeviri: Kaşka at.

Sözlükler: DLT: kaşga at “yüzü ak, gözlerinin çevresi kara olan at, peçeli at” (Atalay, c.4, 1986, s. 277), qaŝya “black and White (sheep; horse; camel)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 132), kaşga “vücudu siyeh, başı beyaz (koyun) gözlerinin çevresi siyah, yüzü beyaz olan (at, deve vb.)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 691); CC: kaşka “kel, dazlak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 728), qaŝqa “kahlköpfig” (Grönbech, 1942, s. 195); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kaşka “at alnındaki aklık” (Atalay, 1945, s. 187), ḳaşıḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuş ḳuyruġu

V nüshası 23a/15, D nüshası 33b/12, K nüshası 35b/9: قُشْ قُيْرُغو: الدُمَّل

Çeviri yazı: ḳuş ḳuyruġu: ed dumel

Çeviri: Bir tür hastalık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: quŝ qujruγu “wrzód, czyrak” (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳuşḳuyruğu “çıban, kuş kuyruğu” (Al-Turk, 2012, s. 150).

ḳoşdaş

V nüshası 23a/16, D nüshası 33b/13, K nüshası 35b/10: قُشْدَاش: صاحب

Çeviri yazı: koşdaş: ṣāḥib

Çeviri: Sahip, arkadaş, eş, dost.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: ḫoŝdaŝ “przyjaciel, druh szczery” (Zajączkowski, 1958, s. 21), ḫoşdaş “samimi dost” (Al-Turk, 2012, s. 140).

ķışlıķ

V nüshası 23a/17, D nüshası 33b/13-14, K nüshası 35b/11: قِشْلِقْ: المشتا

Çeviri yazı: ķışlıķ: el muşatā

Çeviri: Kışlık, kış için hazırlanan şey.

Sözlükler: DLT: kışlık “kışlık, kış için hazırlanmış şey” (Atalay, c.4, 1986, s. 323), qiŝliq “ŝita’ ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 139), kışlık “kış için hazırlanan şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 716); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ķaşuķ

V nüshası 23a/17, D nüshası 33b/14, K nüshası 35b/11: قَشُقْ: المعلقه

Çeviri yazı: ķaşuķ: el maʿlaķa

Çeviri: Kaşık.

Sözlükler: DLT: kaşuk “kaşık” (Atalay, c.4, 1986, s. 278), qaŝuq “spoon” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 132), kaşuk “kaşık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 691); CC: kaşuk “kaşık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qaŝuq “läffel” (Grönbech, 1942, s. 196); Ter. T: ķaşuķ “kaşık” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ķaşıķ “kaşık” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ķaşuķ “kaşık” (Toparlı vd, 1999, s. 220); Kit. E: ķaşuķ “kaşık” (Eminoğlu, 2011, s. 220); Tuh. Z: kaşuk “kaşık” (Atalay, 1945, s. 187), kaşuķ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: qaŝıq “pubees” (Golden, 2000, s. 104), ķaşıķ “kaşık” (Güner, 2017, s. 71); Bül. Müş: yok.

ķışraķ

V nüshası 23a/19, D nüshası 33b/15, K nüshası 35b/12: قِصْرَقْ: الرمكه

Çeviri yazı: ḳışraḳ: er remek

Çeviri: Kısrak.

Sözlükler: DLT: kısrak “kısrak” (Atalay, c.4, 1986, s. 322), qisrāq “young mare” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 138), kısrak “kısrak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 715); CC: kıstrak “kısrak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 504), qustraq “junge stute” (Grönbech, 1942, s. 208); Ter. T: ḳısraḳ “kısrak” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: ḳışraḳ “kısrak” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳışraḳ “kısrak” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: ḳısraḳ “kısrak, dişi at” (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: kısrak “kısrak” (Atalay, 1945, s. 199), ḳısraḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: qısraq “mare” (Golden, 2000, s. 216), ḳısraḳ “kısrak” (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: yok.

ḳışġa

V nüshası 23a/19-20: قصغا: القصير و في كتاب بيلك قصقا القصير و بالتركماني قصا

Çeviri yazı: ḳışġa: el ḳaṣīr ve fī kitāb-ı beylik ḳaṣḳa el ḳaṣīr ve bi’t turkmānī ḳışa

Çeviri: Kısa, Kitab-ı Beylik’te ḳaṣḳa Türkmencede kısa.

D nüshası 33b/15: قصغا: القصير و بالتركماني قصا

Çeviri yazı: ḳışġa: el ḳaṣīr ve bi’t turkmānī ḳışa

Çeviri: Kısa, Türkmencede kısa.

K nüshası 35b/12-13: قصغا: القصير و في كتاب بيلك قصقا القصير و بالتركماني قصا

Çeviri yazı: ḳışġa: el ḳaṣīr ve fī kitāb-ı beylik ḳaṣḳa el ḳaṣīr ve bi’t turkmānī ḳışa

Çeviri: Kısa, Kitab-ı Beylik’te ḳaṣḳa Türkmencede kısa.

Sözlükler: DLT: kısga “kısa” (Atalay, c. 4, 1986, s. 321), qisγa “short” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 138), kısga “kısa” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 715); CC: kıska “kısa” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 503), qusγa/qysqa/qusxa “kurz” (Grönbech, 1942, s. 207); Ter. T: ḳısḳa “kısa” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: ḳısḳa “kısa” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳısḳa “kısa” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: ḳısġa “kısa” (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kıska “kısa” (Atalay, 1945, s. 199), ḳışḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: qısa dün “short night” (Golden, 2000, s. 133), ḳısġa “kısa” (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: yok.

ḳaṣa

V nüshası 23a/20, D nüshası 34a/1, K nüshası 35b/13-14: قَصَا: ثوب من الحرير

Çeviri yazı: ḳaṣa: s̱evb min el ḥarīr

Çeviri: İpekten yapılmış elbise.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳısġaç

V nüshası 23a/20, D nüshası 34a/1, K nüshası 35b/14: قِصْغَجْ: المعصار

Çeviri yazı: ḳışġaç: el mi‘ṣār

Çeviri: Kıskaç.

Sözlükler: DLT: kısgaç "kısgaç" (Atalay, c.4, 1986, s. 321), qisγaĉ "pincers" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 138), kısgaç "kerpeten" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 715); CC: kıskaç "kerpeten" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 503), qysqaĉ "zange, kneifzonge" (Grönbech, 1942, s. 208); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kıskaş "yengeç" (Atalay, 1945, s. 199), ḳışḳaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: qysġaĉ "pincers forceps" (Golden, 2000, s. 283), ḳısġaç "kerpeten, kısgaç, yengeç" (Güner, 2017, s. 78); Bül. Müş: qyŝqaĉ "rak" (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳısḳaç "yengeç" (Al-Turk, 2012, s. 86).

ḳışır

V nüshası 23a/21, D nüshası 34a/2, K nüshası 35b/14-15: قِصِرْ: الحايل

Çeviri yazı: ḳışır: el ḥāyil

Çeviri: Kısır, doğuramayan.

Sözlükler: DLT: kısır "kısır, doğurmayan insan veya dört ayaklı hayvan; kısrak" (Atalay, c.4, 1986, s. 322), qisir "barren" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 138), kısır "kısır kadın ve kısır hayvan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 715); CC: yok; Ter. T: ḳısır ḳısraḳ "kısır kısrak" (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳısır "kısır, doğurmayan" (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kısır "kısır" (Atalay, 1945, s. 199), ḳışır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: qısır epĉi "barren" (Golden, 2000,

s. 267), ḳısır “üreme imkânı olmayan, döl vermeyen (insan ve hayvan) kısır” (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: yok.

ḳusġu

V nüshası 23a/21-22: قُصغُوُ: القيُ و يقال قُصْمَقْ و بالتركماني قُصُو

Çeviri yazı: ḳuṣġu: el ḳay’ ve yuḳāl ḳuṣmaḳ ve bi’t turkmānī ḳuṣu

Çeviri: Kusmak Türkmence ḳuṣu denir.

D nüshası 34a/3: قُصغُوُ: القيُ و يقال قُصْمَقْ و بالتركماني قُصُو

Çeviri yazı: ḳuṣġu: el ḳay’ ve yuḳāl ḳuṣmaḳ ve bi’t turkmānī ḳuṣu

Çeviri: Kusmak Türkmence ḳuṣu denir.

K nüshası 35b/16: قُصغُوُ: القيُ و يقال قُصْمَقْ و بالتركماني قُصُو

Çeviri yazı: ḳuṣġu: el ḳay’ ve yuḳāl ḳuṣmaḳ ve bi’t turkmānī ḳuṣu

Çeviri: Kusmak Türkmence ḳuṣu denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kusığ “kusu, kusma” (Atalay, c.4, 1986, s. 386), qusiγ “hazel” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 149), kusıg “kusma” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 750); CC: kus- “kusmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 518), qus- “erbrechen, auswerfen” (Grönbech, 1942, s. 204); Ter. T: ḳus- “kusmak” (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kus- “kusmak” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kus- “kusmak” (Atalay, 1945, s. 212), ḳuṣṭı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 70); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaṣurḳa

V nüshası 23a/22, D nüshası 34a/3-4, K nüshası 35b/16-36a/1: قَصُرْقَا: الزوبعه

Çeviri yazı: ḳaṣurḳa: ez zubu‘a

Çeviri: Kasırga.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kasırku “kasırga” (Atalay, c.4, 1986, s. 276), qasırqu “whirlwind” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 132), kasırku “kasırga” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 690); CC: yok; Ter. T: ḳaṣırḳa “kasırga” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳışḳaç

V nüshası 23a/22, D nüshası 34a/4, K nüshası 36a/1: قِصْقَجْ: السرطان

Çeviri yazı: ḳışḳaç: es sarṭān

Çeviri: Kıskaç, mengene.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kısgaç maddesinde incelenmiştir.

ḳaşṭalıḳ

V nüshası 23a/23, D nüshası 34a/4, K nüshası 36a/1: قَصْطَلِقْ: الصدف

Çeviri yazı: ḳaşṭalıḳ: eṣ ṣedef

Çeviri: Sedef hastalığı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḫaṣṭa "hasta" (Toparlı, 2003, s. 84); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kasatalık "sedef" (Atalay, 1945, s. 187), ḳaṣaṭlıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaġıṭ

V nüshası 23b/1: قَغِطْ: الكاغد مترك من الفارسيه اصلها عندهم كاغز بالزال المعجمه

Çeviri yazı: ḳaġıṭ: el kāġıd muterreke min el fārsīyye āṣlıha ʻindehum kāġıẕ biz zāl el muʻceme

Çeviri: Kâğıt, aslı Farsça kāġıẕ olup Türkçeye kâğıt olarak geçmiştir.

D nüshası 34a/6-7: قَغِد: ورقه الكاغد مترك من الفارسيه اصلها عندهم كاغز بالزال المعجمه

Çeviri yazı: ḳaġıd: varaḳa el kāġıd muterreke min el fārsīyye āṣlıha ʻindehum kāġıẕ biz zāl el muʻceme

Çeviri: Kâğıt, varak aslı Farsça kāġız olup Türkçeye kâğıt olarak geçmiştir.

K nüshası 36a/2-4: قَغِطْ: الكاغد مترك من الفارسيه اصلها عندهم كاغز بالزال المعجمه

Çeviri yazı: ḳaġıṭ: el kāġıd muterreke min el fārsīyye āṣlıha ʻindehum kāġıẕ biz zāl el muʻceme

Çeviri: Kâğıt, varak aslı Farsça kāġız olup Türkçeye kâğıt olarak geçmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kâğıt "kâğıt" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 489), kaγyt "papier" (Grönbech, 1942, s. 134); Ter. T: ḳaġıt "kâğıt" (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: kāġıd "kâğıt" (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: kāġıd "kâğıt" (Toparlı vd, 1999, s. 110); Kit. E: yok; Tuh. Z: kagıt "kâğıt, yaprak" (Atalay, 1945, s. 182), ḳaġıt "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuṭurġan

V nüshası 23b/5, D nüshası 34a/8, K nüshası 36a/5: قُطُرْغَنْ: الجرب

Çeviri yazı: ḳuṭurġan: el carab

Çeviri: Yara, hastalık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳuṭurmaḳ "kudurmak" (Toparlı vd, 2000, s. 125); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳutur "uyuz, yara kabuğu" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kuturgan "kuduz köpek" (Atalay, 1945, s. 212), ḳuṭurḳan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 145); King Dic: yok; Bül. Müş: qaṭurγan "wysypka, krosta, świerzb" (Zajączkowski, 1958, s. 39), katurġan "sivilce, uyuz" (Al-Turk, 2012, s. 149).

ḳaṭı

V nüshası 23b/5, D nüshası 34a/9, K nüshası 36a/5: قَطِي: بمعني عنك

Çeviri yazı: ḳaṭı: bi ma'na 'anek

Çeviri: Katı edatı.

Sözlükler: DLT: kata "kere, defa, gez" (Atalay, c.4, 1986, s. 279), qata "a time" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), kata "kere, defa, kez" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 692); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaṭırġa

V nüshası 23b/5: قطرغا: و الهساء الشيني

Çeviri yazı: ḳaṭırġa: ve es sihā' eş şīnī

Çeviri: Kadırga.

D nüshası 34a/9: قطرغا: الشيني

Çeviri yazı: ḳaṭırġa: eş şīnī

Çeviri: Kadırga.

K nüshası 36a/5: قطرغا: الشيني

Çeviri yazı: ḳaṭırġa: eş şīnī

Çeviri: Kadırga.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳatırġa "kadırga" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaṭaġan

V nüshası 23b/5-6, D nüshası 34a/9, K nüshası 36a/6: قَطَغَنْ: الهندبا

Çeviri yazı: ḳaṭaġan: el hindibā

Çeviri: Hindiba otu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳaṭaġan "hindiba" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳoṭuḳ

V nüshası 23b/6, D nüshası 34a/9-10, K nüshası 36a/6: قُطُقْ: ولد الفراء

Çeviri yazı: ḳoṭuḳ: veled el farā'

Çeviri: Fare yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳuduḳ "sıpa" (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳuduḳ "sıpa" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: koduk "sıpa" (Atalay, 1945, s. 203), ḳoduḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: quduq "young donkey" (Golden, 2000, s. 216), ḳoduḳ "eşek yavrusu, sıpa" (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: qutuq "młade, dzikiego asła" (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳotuḳ "kutuk, eşek yavrusu" (Al-Turk, 2012, s. 154).

ḳaṭır

V nüshası 23b/6, D nüshası 34a/10, K nüshası 36a/6: قَطِرْ: البغل

Çeviri yazı: ḳaṭır: el baġıl

Çeviri: Katır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: katır “katır” (Atalay, c.4, 1986, s. 280), qatir “mule” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), katır “katır” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 693); CC: katır “katır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 495), qatyr “maultier”(Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: ḳaṭır “katır” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳaṭır “katır” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳaṭır “katır” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: katır “katır” (Atalay, 1945, s. 188), ḳaṭır “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: qatır “mule” (Golden, 2000, s. 216), ḳatır “katır” (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ḳaṭun

V nüshası 23b/6-7: قَطُنْ: السَيّده و عربت بخَاتون

Çeviri yazı: ḳaṭun: es seyyīde ve ‘urribet bi ḫatūn

Çeviri: Hatun sözcüğünden çevrilmiştir.

D nüshası 34a/10: قَطُنْ: السَيّده و عربت بخَاتون

Çeviri yazı: ḳaṭun: es seyyīde ve ‘urribet bi ḫatūn

Çeviri: Hatun sözcüğünden çevrilmiştir.

K nüshası 36a/6-7: قَطُنْ: السَيّده و عربت بخَاتون

Çeviri yazı: ḳaṭun: es seyyīde ve ‘urribet bi ḫatūn

Çeviri: Hatun sözcüğünden çevrilmiştir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: katun “kadın, hatun, Afrasyab kızlarından olanların adı” (Atalay, c.4, 1986, s. 281), qātūn “princess” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), kātun “hatun, Afrâsiyab soyundan gelen bütün kadınların unvanı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 693); CC: katun “katın, hatun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 495), qatun/xatun “frau” (Grönbech, 1942, s. 196); Ter. T: ḳatun “kadın” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḫatun “kadın” (Toparlı, 2003, s. 84); Kav. K: yok; Kit. E: ḫatun “hanım, kadın” (Eminoğlu, 2011, s. 206); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaṭı

V nüshası 23b/7, D nüshası 34a/10-11, K nüshası 36a/7: قَطِيْ: الشديد

Çeviri yazı: ḳaṭı: eş şedīd

Çeviri: Katı, sert.

Sözlükler: DLT: katığ "katı, sert, sıkı, kuvvetli" (Atalay, c.4, 1986, s. 279), qatiγ "ṣulb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), katıg "katı, güçlü, sert, sıkı bir şeyin katı olanı; katılık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 692); CC: ḳatı "katı, yumuşak olmayan, sert, katı, kavi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 494), qaty/qatty "hart, fest, stark, heftig" (Grönbech, 1942, s. 196); Ter. T: ḳatı "katı" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳaṭı "katı, sert" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: yok; Kit. E: ḳatıġ "katı, sert, kuvvetli, sıkı, güç" (Eminoğlu, 2011, s. 221); Tuh. Z: katı "katı, sert" (Atalay, 1945, s. 187), ḳaṭı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 142); King Dic: qatıġ "hard, firm" (Golden, 2000, s. 265), ḳatıġ "sert, katı" (Güner, 2017, s. 72); Bül. Müş: yok.

ḳuṭuz

V nüshası 23b/7-8: قُطُزْ: البرجم و هو الشعر المعلق في عناق الخيل

Çeviri yazı: ḳuṭuz: el bercem ve huve aş şa‘r al mua‘llaḳ fī ‘anāḳ el ẖayl

Çeviri: Kakül, perçem, atın önüne dökülen perçemi.

D nüshası 34a/11-12: قُطُزْ: البرجم و هو الشعر المعلق في عناق الخيل

Çeviri yazı: ḳuṭuz: el bercem ve huve aş şa‘r al mua‘llaḳ fī ‘anāḳ el ẖayl

Çeviri: Kakül, perçem, atın önüne dökülen perçemi.

K nüshası 36a/8: قُطُزْ: البرجم و هو الشعر المعلق في عناق الخيل

Çeviri yazı: ḳuṭuz: el bercem ve huve aş şa‘r al mua‘llaḳ fī ‘anāḳ el ẖayl

Çeviri: Kakül, perçem, atın önüne dökülen perçemi.

Sözlükler: DLT: kutuz "yaban sığırı" (Atalay, c.4, 1986, s. 390), qutuz "rabid (dog)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kutuz "kuduz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 752); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kutuz "kuduz" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳoḳuz

V nüshası 23b/10: قُقُزْ: الموضع المستقل كالغوطه و الحفيرة و الجورة

Çeviri yazı: ḳoḳuz: el mevżu‘ el mustaḳil kalġūṭa ve el ḥafīra ve el cūra

Çeviri: Basık yer.

D nüshası 34a/13: قُقُزْ: الموضع المستقل كالغوطه و الحفيرة و الجورة

Çeviri yazı: ḳoḳuz: el mevṣu‘ el mustaḳil kalġūṭa ve el ḥafīra ve el cūra

Çeviri: Basık yer.

K nüshası 36a/10: قُقُزْ: الموضع المستقل كالغوطه و الحفيرة و الجورة

Çeviri yazı: ḳoḳuz: el mevṣu‘ el mustaḳil kalġūṭa ve el ḥafīra ve el cūra

Çeviri: Basık yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kokuz “su akıntısı, basık yer” (Atalay, 1945, s. 203), ḳoḳuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yok; Bül. Müş: qoquz “miejsce zapadnięte, katlina, nizina” (Zajączkowski, 1958, s. 40).

ḳaḳlıḳ

V nüshası 23b/11: قَقْلِقْ: التحامه

Çeviri yazı: ḳaḳlıḳ: et tıḥāme

Çeviri: Su birikintisi.

D nüshası 34a/13-14: التحامه

Çeviri yazı: et tıḥāme

Çeviri: Su birikintisi.

K nüshası 36a/11: قَقْلِقْ: التحامه

Çeviri yazı: ḳaḳlıḳ: et tıḥāme

Çeviri: Su birikintisi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳaḳlıḳ “içine su biriken çukur” (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaḳ

V nüshası 23b/11-12: قَاقْ: الفلت و هي الحفيرة في الصحرة يجمع فها المأ

Çeviri yazı: ḳaḳ: el felt ve hiye el ḥafīra fī eṣ ṣaḥra yecma‘ fīhā el mā’

Çeviri: Çölde veya herhangi bir yerde içinde su biriken yer.

D nüshası 34a/14: قَقْ: الفلت و هي الحفيرة في الصحرة يجمع فيه المأ

Çeviri yazı: ḳaḳ: el felt ve hiye el ḥafīra fī eṣ ṣaḥra yecma‘ fīhe el mā’

Çeviri: Çölde veya herhangi bir yerde içinde su biriken yer.

K nüshası 36a/11-12:قَاقْ: الفلت و هي الحفيرة في الصحرة يجمع فها المأ

Çeviri yazı: ḳaḳ: el felt ve hiye el ḥafīra fī eṣ ṣaḥra yecma‘ fīhā el mā’

Çeviri: Çölde veya herhangi bir yerde içinde su biriken yer.

Sözlükler: DLT: kak "göl, kurumuş, göl; su birikintisi" (Atalay, c. 4, 1986, s. 251), qaq "pond" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 128), kak "çukurdaki su birikintisi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 677); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳaḳ "kuru göl yatağı, çukur" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: kak "kadit, kuruyan, kakırdayan her şey" (Atalay, 1945, s. 182), ḳaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaḳraḳ

V nüshası 23b/13, D nüshası 34b/1, K nüshası 36a/13: قَقْرَقْ: الارض الجرداء

Çeviri yazı: ḳaḳraḳ: el ārż el cerdā’

Çeviri: Çorak yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaḳ

V nüshası 23b/14, D nüshası 34b/1, K nüshası 36a/14: قَقْ: القريد

Çeviri yazı: ḳaḳ: el ḳarīd

Çeviri: Kurutulmuş yiyecek.

Sözlükler: DLT: kak “kurutulmuş nesne” (Atalay, c. 4, 1986, s. 251), qaq “dried (fruit)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 128), kak “kurutulmuş herhangi bir şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 677); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qaq ät “mięso suszene (krajane na cienkie kawałki)” (Zajączkowski, 1958, s. 38), kaḳ et “uzun dilimler halinde ateşte veya güneşte kurutulmuş et” (Al-Turk, 2012, s. 131).

ḳayḳıç

V nüshası 23b/14, D nüshası 34b/2, K nüshası 36a/14: قَيْقِجْ: الغرض المستقبل

Çeviri yazı: ḳayḳıç: el ġarżu’l mustaḳbel

Çeviri: Gelecekteki hedef.

Sözlükler: DLT: kadhgu “kaygı, tasa” (Atalay, c.4, 1986, s. 247), qaḏγu “worry, sadness” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 123), kaḍgu “üzüntü, kaygı, gam, üzüntü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 675); CC: kaygı “tasa, endişe, kaygı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 729), qajγy “kummer, sorge” (Grönbech, 1942, s. 190); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kayġu “kaygı, keder, tasa” (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: ḳayġu “kaygı, keder, tasa” (Atalay, 1945, s. 189), ḳayġı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 169); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳul

V nüshası 23b/15, D nüshası 34b/3, K nüshası 36a/15: قُلْ: المَمْلوك

Çeviri yazı: ḳul: el memlūk

Çeviri: Köle, kul.

Sözlükler: DLT: kul “kul, köle” (Atalay, c.4, 1986, s. 375), qul “slave” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kul “kul, köle” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 745); CC: kul “kul” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 763), qul “sklave, diener” (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳul “köle” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: ḳul “kul, köle” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳul “köle” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳul “kul, köle” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kul “kul, köle” (Atalay, 1945, 210), ḳul “anlam verilmemiş” (Al-

Turk, 2006, s. 152); King Dic: qul “slave” (Golden, 2000, 266), ḳul “köle” (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: yok.

ḳol

V nüshası 23b/15: قُلْ: العضد الي الاصابع

Çeviri yazı: ḳol: el ‘aḍad ile el āṣābi‘

Çeviri: Parmaklara kadar olan kısım.

D nüshası 34b/3: قُلْ: اليد من اخر العضد الي الاصابع

Çeviri yazı: ḳol: el yed min aḫir el ‘aḍad ile el āṣābi‘

Çeviri: El, parmaklara kadar olan kısım.

K nüshası 36a/15: قُلْ: العضد الي الاصابع

Çeviri yazı: ḳol: el ‘aḍad ile el āṣābi‘

Çeviri: Parmaklara kadar olan kısım.

Sözlükler: DLT: kol “kol” (Atalay, c.3, 1986, s. 134), qōl “arm, spur (mountain); ridge (knife, sword)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 141), kol “kol” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 726); CC: kol “el, kol” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 750), qol “arm und hand” (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ḳol “kol” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: ḳol “kol” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ḳol “el” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ḳol “kol” (Eminoğlu, 2011, s. 232); Tuh. Z: kol “kol” (Atalay, 1945, s. 203), ḳol “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 93); King Dic: qol “upper arm” (Golden, 2000, s. 106), ḳol “kol” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: yok.

ḳulaç

V nüshası 23b/16: قُلَجْ: الباع و في كتاب بيلك قلا

Çeviri yazı: ḳulaç: el bā‘ ve fī kitāb-ı beylik/bilik ḳula

Çeviri: Kulaç ve Kitab-ı Beylik’te ḳula

D nüshası 34b/3-4: قُلَجْ: الباع و في كتاب بيليك قلا

Çeviri yazı: ḳulaç: el bā‘ ve fī kitāb-ı bilik ḳula

Çeviri: Kulaç ve Kitab-ı Bilik’te ḳula

K nüshası 36a/16: قُلَجْ: الباع و في كتاب بيلك قلا

Çeviri yazı: ḳulaç: el bā‘ ve fī kitāb-ı beylik/bilik ḳula

Çeviri: Kulaç ve Kitab-ı Beylik’te ḳula

Sözlükler: DLT: kulaç “kulaç” (Atalay, c.4, 1986, s. 375), qulaĉ “span of the outstretched arms” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kulaç “kulaç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 745); CC: yok; Ter. T: ḳulaç “kulaç” (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kulaş “kulaç” (Atalay, 1945, s. 211), ḳulaç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 93); King Dic: bir qulaĉ “one fathom” (Golden, 2000, s. 244), ḳulaç “kulaç” (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: qułaĉ “zasiąg wyciągniętych rąk sążień” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳulaç “kulaç, gerilerek açılmış iki kolun parmak uçları arasındaki uzunluk” (Al-Turk, 2012, s. 144).

ḳıl

V nüshası 23b/16, D nüshası 34b/4, K nüshası 36a/16: قِلْ: الشعر

Çeviri yazı: ḳıl: eş şa‘r

Çeviri: Saç.

Sözlükler: DLT: kıl “kıl-insanda ve hayvanda-” (Atalay, c.4, 1986, s. 313), qil “a hair” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 136), kıl “insan vb. şeylerin kılı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 711); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳalın

V nüshası 23b/16-17, D nüshası 34b/4-5, K nüshası 36a/16-36b/1: قَلِنْ: الغليظ و المهر مشترك

Çeviri yazı: ḳalın: el galīẓ ve el mehr muşterek

Çeviri: Kalın ve mehir sözcükleri arasında ortaktır.

Sözlükler: DLT: kalın “kalabalık, çok, sürü, kalın, kesif, yıgarlı olan her nesne” (Atalay, c.4, 1986, s. 255), qalin “thick, coarse, dense” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 125), kalın “sayıca çok, kalabalık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 679); CC: kalıŋ “kalın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 724), qalyŋ “dicht” (Grönbech, 1942, s. 191); Ter. T: ḳalıŋ “kalın” (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: ḳalın “kalın” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: yok; Kit. E: ḳalın “kalın, ince olmayan” (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: kalın “kalın”

(Atalay, 1945, s. 182), ḳalın “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 66); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳulan

V nüshası 23b/17, D nüshası 34b/5, K nüshası 36b/1: قُلَنْ: الحمار الوحش

Çeviri yazı: ḳulan: el ḥımāru’l vaḥş

Çeviri: Yabani eşek.

Sözlükler: DLT: kolan “kolan, bağırdak, yaban eşeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 341), qolan “saddle, strap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 142), kolan “kolan, eyer kayışı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 726); CC: kulan “ala, alaca” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 763), qolan “bauchgurt” (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qulan “wild ass onager” (Golden, 2000, s. 223), ḳulan “yaban eşeği” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qułan “dziki asioł” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳulan “yaban eşeği” (Al-Turk, 2012, s. 154).

ḳolan

V nüshası 23b/17, D nüshası 34b/5, K nüshası 36b/1: قُلَنْ: الحزام

Çeviri yazı: ḳolan: el ḥizām

Çeviri: Kolan, hayvanın karnı altından geçirilen kayış.

Sözlükler: DLT: kolan “kolan, bağırdak, yaban eşeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 341), qolan “saddle, strap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 142), kolan “kolan, eyer kayışı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 726); CC: kulan “ala, alaca” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 763), qolan “bauchgurt” (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: ḳolan “kolan” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: ḳolan “kolan” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: yok; Kit. E: ḳolaŋ “eyer bağı, kayış” (Eminoğlu, 2011, s. 233); Tuh. Z: kolan “semer kolanı” (Atalay, 1945, s. 204), ḳolan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: qulan “wild ass onager” (Golden, 2000, s. 223), ḳulan “yaban eşeği” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qułan “dziki asioł” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳulan “yaban eşeği” (Al-Turk, 2012, s. 154).

ḳılbaraḳ

V nüshası 23b/17-18: قِلْبَرَقْ: الكلب الصدر ذو الصوف

Çeviri yazı: ḳılbaraḳ: el kelb eṣ ṣudur zū ṣūf

Çeviri: Tüylü köpek.

D nüshası 34b/5-6: قِلْبَرَقْ: الكلب الصدر ذو الصوف

Çeviri yazı: ḳılbaraḳ: el kelb eṣ ṣudur zū ṣūf

Çeviri: Tüylü köpek.

K nüshası 36b/1-2: قِلْقُيرُقْ: الكلب الصدر ذو الصوف[65]

Çeviri yazı: ḳıl ḳuyruḳ: el kelb eṣ ṣudur zū ṣūf

Çeviri: Tüylü köpek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳıl ḳuyruḳ

V nüshası 23b/18, D nüshası 34b/6, K nüshası 36b/2: قِلْقُيْرُقْ: القطا

Çeviri yazı: ḳılḳuyruḳ: el ḳıṭā

Çeviri: Kılkuyruk kuşu.

Sözlükler: DLT: kıl kudhuruk "kılkuyruk, ayni kuş" (Atalay, c.4, 1986, s. 313), qil quḏruq "wild swallow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 136), kıl kuḍruk "kılkuyruk" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 712); CC: yok; Ter. T: ḳıl ḳuyruḳ "kıl kuyruk" (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qylqujruγu "rodzaj kuropatwy" (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳılqıyrġu "keklik cinsi" (Al-Turk, 2012, s. 175).

ḳavluḳ

V nüshası 23b/18-19, D nüshası 34b/6-7, K nüshası 36b/2: قَوْلُقْ: الثنيه اذا ولدت

Çeviri yazı: ḳavluḳ: eṯ ṯenīye izā veledet

Çeviri: Kap konulan şey, kaplık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

---

[65] K nüshasında "ḳılbaraḳ" yerine yanlışlıkla "ḳıl ḳuyruḳ" yazılmıştır, aynı madde başı ikinci kez "ḳıl ḳuyruḳ" madde başında bu kez kendi açıklaması (ḳıl ḳuyruḳ madde başının açıklaması) ile verilmiştir.

ḳulaḳ

V nüshası 23b/19-20: قُلَقْ: الاذن و في كتاب بيلك قُلَغْ

Çeviri yazı: ḳulaḳ: el ūẕn ve fī kitāb-ı beylik/bilik ḳulaġ

Çeviri: Kulak, Kitab-ı Beylik/Bilik'te ḳulaġ şeklinde geçer.

D nüshası 34b/7-8: قُلَقْ: الاذن و في كتاب بيليك قُلَغْ

Çeviri yazı: ḳulaḳ: el ūẕn ve fī kitāb-ı bilik ḳulaġ

Çeviri: Kulak, Kitab-ı Bilik'te ḳulaġ şeklinde geçer.

K nüshası 36b/3: قُلَقْ: الاذن و في كتاب بيلك قُلَغْ

Çeviri yazı: ḳulaḳ: el ūẕn ve fī kitāb-ı beylik/bilik ḳulaġ

Çeviri: Kulak, Kitab-ı Beylik/Bilik'te ḳulaġ şeklinde geçer.

Sözlükler: DLT: kulkak "kulak" (Atalay, c.4, 1986, s. 376), qulaq "ear" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 147), kulak "kulak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 745); CC: kulak "kulak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 517), qulaq/qulax "ohr" (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳulaġ "kulak" (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: ḳulaḳ "kulak" (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳulaġ "kulak" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳulaḳ "kulak" (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kulak "kulak" (Atalay, 1945, s. 210), ḳulaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: qulaq "ear" (Golden, 2000, s. 206), ḳulaḳ "kulak" (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: yok.

ḳılçıḳ

V nüshası 23b/20, D nüshası 34b/8, K nüshası 36b/4: قِلْجِقْ: زوبرة السنبله

Çeviri yazı: ḳılçıḳ: zūberre es sunbule

Çeviri: Sünbül.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kılçık "buğday başağı" (Atalay, 1945, s. 198); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳolṭuḳ

V nüshası 23b/20, D nüshası 34b/8, K nüshası 36b/4: قُلْطُقْ: الابط

Çeviri yazı: ḳolṭuḳ: el ābıṭ

Çeviri: Koltuk.

Sözlükler: DLT: koltık “koltuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 341), qoltiq “armpit” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 141), koltık “koltuk altı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 726); CC: koltuk “koltuk, koltuk altı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 750), qoltuq “achselhöhle” (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: ḳolṭuḳ “koltuk” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: ḳoltuḳ “koltuk, koltuk altı” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ḳolṭuḳ “koltuk” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ḳoltuḳ “koltuk, koltuk altı” (Eminoğlu, 2011, s. 233); Tuh. Z: koltuk “koltuk” (Atalay, 1945, s. 204), ḳolṭuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 42); King Dic: qoltuq “armpit” (Golden, 2000, s. 207), ḳoltuḳ “koltuk altı” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: yok.

ḳalḳan

V nüshası 23b/21, D nüshası 34b/9, K nüshası 36b/5: قَلْقَنْ: المجن

Çeviri yazı: ḳalḳan: el mecen

Çeviri: Kalkan.

Sözlükler: DLT: kalkang “kalkan” (Atalay, c.3, 1986, s. 386), qalqān “shield” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 125), kalkan “kalkan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 680); CC: kalkan “kalkan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 724), qalqan “schild” (Grönbech, 1942, s. 191); Ter. T: yok; Dur. M: ḳalḳan “kalkan” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: ḳalḳan “kalkan” (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳalḳan “kalkan, koruma aracı” (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: ḳalḳan “kalkan” (Atalay, 1945, s. 182), ḳalḳan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: qalqan “shield” (Golden, 2000, s. 180), ḳalġan “kalkan” (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: yok.

ḳulp

V nüshası 23b/21: قُلْبْ: ازن القدر و نحوها

Çeviri yazı: ḳulb: ūzn el ḳaddar ve naḥvihā

Çeviri: Bardak vb şeylerin kulağı/tutacak yeri.

D nüshası 34b/9: قُلْبْ: ازن القدر و نحوها

Çeviri yazı: ḳulb: ūzn el ḳaddar ve naḥvihā

Çeviri: Bardak vb şeylerin kulağı/tutacak yeri.

K nüshası 36b/5-6: قُلْبْ: ازن القدر و نحوها

Çeviri yazı: ḳulb: ūzn el ḳaddar ve naḥvihā

Çeviri: Bardak vb şeylerin kulağı/tutacak yeri.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳalı

V nüshası 23b/22: قَلِي: الموافق

Çeviri yazı: ḳalı: el muvāfıḳ

Çeviri: Muvafık.

D nüshası: yok.

K nüshası 36b/6: قَلِي: الموافق

Çeviri yazı: ḳalı: el muvāfıḳ

Çeviri: Muvafık.

Sözlükler: DLT: kalı "eğer, nasıl, nice, artık, ne kadar ise olduğunda anlamlarında bir edat" (Atalay, c.4, 1986, s. 425), qali "how, if only, when" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 124), kalı "eğer, ise, nasıl, -IncA" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 679); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳılıḳ

V nüshası 23b/22-24a/1: قِلِقْ: الخلق يقال قِلِقِي اَيْكُدُر اي خلقه جيّد و قِلِقِي يَمَنْدُر اي خلقه ردي

Çeviri yazı: ḳılıḳ: el ḫalḳ yuḳāl ḳılıḳı eygüdür ey ḫalḳahu ceyyid ve ḳılıḳı yamandur ey ḫalḳahu reddī

Çeviri: Yaratılış, huy iyi huylu için ḳılıḳı eygüdür kötü huylu için ḳılıḳı yamandur denir.

D nüshası 34b/9-11: قِلِقْ: الخلق يقال قِلِقِي اَيْكُدُر اي خلقه جيّد و قِلِقِي يَمَنْدُر اي خلقه ردي

Çeviri yazı: ḳılıḳ: el ḫalḳ yuḳāl ḳılıḳı eygüdür ey ḫalḳahu ceyyid ve ḳılıḳı yamandur ey ḫalḳahu reddī

Çeviri: Yaratılış, huy iyi huylu için ḳılıḳı eygüdür kötü huylu için ḳılıḳı yamandur denir.

K nüshası 36b/6-7: قِلِقْ: الخلق يقال قِلِقِي اَيْكُدُر اي خلقه جيّد و قِلِقِي يَمَنْدُر اي خلقه ردي شئ

Çeviri yazı: ḳılıḳ: el ḫalḳ yuḳāl ḳılıḳı eygüdür ey ḫalḳahu ceyyid ve ḳılıḳı yamandur ey ḫalḳahu reddi şey’

Çeviri: Yaratılış, huy iyi huylu için ḳılıḳı eygüdür kötü huylu için ḳılıḳı yamandur denir.

Sözlükler: DLT: kılık “huy, gidiş” (Atalay, c.4, 1986, s. 314), qiliγ “ ‘amal” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 136), kılık “huy ve insanlarla münasebet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 711); CC: kılıklı “dürüst, iyi huylu, karakterli, temiz (kimse)” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 503), qylyqly/qylyxly “einen gewissen charakter habend” (Grönbech, 1942, s. 206); Ter. T: ḳılıḳ “huy, hareket, tarz, gidiş” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳılıḳ “eylem, hareket, huy” (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kılgı “ahlâk” (Atalay, 1945, s. 198), ḳılġı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: qılığı yaman “of bad character” (Golden, 2000, s. 264), ḳılıḳ “huy, karakter” (Güner, 2017, s. 77); Bül. Müş: yok.

ḳılıç

V nüshası 24a/1, D nüshası 34b/11, K nüshası 36b/7: قِلِجْ: السيف

Çeviri yazı: ḳılıç: es seyf

Çeviri: Kılıç.

Sözlükler: DLT: kılıç “kılıç” (Atalay, c.4, 1986, s. 314), qiliĉ “sword” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 136), kılıç “kılıç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 711); CC: kılıç “kılıç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 503), qylyĉ/qlyĉ “schwert” (Grönbech, 1942, s. 206); Ter. T: ḳılıç “kılıç” (Toparlı vd, 2000, s. 118); Dur. M: ḳılıç “kılıç” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: ḳılıç “kılıç” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: ḳılıç (c) “kılıç” (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kılıç “kılıç” (Atalay, 1945, s. 198), ḳılıç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: qılıĉ “sword” (Golden, 2000, s. 284), ḳılıç “kılıç” (Güner, 2017, s. 77); Bül. Müş: yok.

ḳulun

V nüshası 24a/1, D nüshası 34b/11, K nüshası 36b/8: قُلُنْ: الفلو

Çeviri yazı: ḳulun: el falū

Çeviri: Kulun, tay.

Sözlükler: DLT: kulun "tay" (Atalay, c.4, 1986, s. 376), kulun "foal (falw)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kulun "kulun, tay" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 746); CC: kulunla- "(kısrak) yavrulamak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 763), qulunla- "füllen werfen" (Grönbech, 1942, s. 203); Ter. T: ḳulun "küçük tay, bir yaşındaki tay" (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳulun "tay, yaban eşeği yavrusu" (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kolan "yaban eşeği" (Atalay, 1945, s. 203), ḳolan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: qulan "wild ass onager" (Golden, 2000, s. 223), kulun "tay" (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qułan "dziki osioł" (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳulan "yaban eşeği" (Al-Turk, 2012, s. 154).

ḳuluncı

V nüshası 24a/2, D nüshası 34b/12, K nüshası 36b/8: قُلُنْجِي: الحجر الحامل

Çeviri yazı: ḳuluncı: el ḥacr el ḥāmil

Çeviri: Hamile hayvan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qulnaĉı "(pregnant) with calf or foal" (Golden, 2000, s. 216), kulnacı "gebe (hayvan)" (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: yok.

ḳonuḳ

V nüshası 24a/4, D nüshası 34b/13, K nüshası 36b/10: قُنُقْ: الضيف

Çeviri yazı: ḳonuḳ: eḍ ḍuyf

Çeviri: Konuk, misafir.

Sözlükler: DLT: konuk "konuk, misafir, ruh" (Atalay, c.4, 1986, s. 344), qonuq "guest" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 140), konuk "konuk, misafir" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 728); CC: konakla- "evinde misafir etmek, konaklamak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 508), qonaqla- "beherbergen" (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: ḳonaḳ "misafir,

konuk” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: yok; Kav. K: ḳonaḳ “misafir” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ḳonuḳ “konuk, misafir” (Eminoğlu, 2011, s. 233); Tuh. Z: konuk “konuk, misafir” (Atalay, 1945, s. 204), ḳonuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: qonuq “guest, visitor” (Golden, 2000, s. 265), ḳonuḳ “misafir, konuk” (Güner, 2017, s. 82); Bül. Müş: yok.

ḳonuḳluḳ

V nüshası 24a/4, D nüshası 34b/13, K nüshası 36b/10: قُنُقْلُقْ: الضيافه

Çeviri yazı: konuḳluḳ: eż żiyāfe

Çeviri: Ziyafet.

Sözlükler: DLT: konukluk “konukluk, misafir” (Atalay, c.4, 1986, s. 344), qonuqluq “aḍyāf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 141), konukluk “ağırlama, misafirperverlik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 728); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳonaḳla- “misafir etmek” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: konakla- “şölen vermeğ” (Atalay, 1945, s. 204), ḳonaḳladı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 48); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳınıḳ

V nüshası 24a/4, D nüshası 34b/13-14, K nüshası 36b/10: قِنِقْ: قبيلة من التركمان

Çeviri yazı: ḳınıḳ: ḳabīle min et turkmān

Çeviri: Türkmenlerden bir kabile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳancuḳ

V nüshası 24a/5, D nüshası 34b/14, K nüshası 36b/11: قَنْجُقْ: الكلبة

Çeviri yazı: ḳancuḳ: el kelbe

Çeviri: Dişi köpek.

Sözlükler: DLT: kançuk “dişi köpek, bir kadına söğülürken de böyle denir” (Atalay, c.4, 1986, s. 261), qanĉiq “bitch (kalba)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 126), kançık “dişi köpek, kadına sövmek için kullanılan bir söz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 682);

CC: kançık “dişi, köpek, kancık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 725), qanĉyq “hündin, eyn theve” (Grönbech, 1942, s. 192); Ter. T: ḳançıḳ “dişi it” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳançuḳ “dişi köpek” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kançuk “dişi köpek” (Atalay, 1945, s. 183), ḳançıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 45); King Dic: yok; Bül. Müş: qanĉuq “suka” (Zajączkowski, 1958, s. 37), kançuḳ “kancık, dişi köpek” (Al-Turk, 2012, s. 158).

ḳonşı

V nüshası 24a/5, D nüshası 34b/14, K nüshası 36b/11: قُنْشِي: الجار

Çeviri yazı: ḳonşı: el cār

Çeviri: Komşu.

Sözlükler: DLT: konşı “komşu” (Atalay, c.4, 1986, s. 344), qoŝni/qonŝi “neighboor” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 141), koşnı/konşı “komşu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 728); CC: koŋşu “komşu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 751), qonŝy/qonŝu “nachbar” (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: ḳonşı “komşu” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: ḳonşı “komşu” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ḳonaş “komşu” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ḳoŋşı “komşu” (Eminoğlu, 2011, s. 233); Tuh. Z: konş “komşu” (Atalay, 1945, s. 204), ḳonş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳın

V nüshası 24a/6-7, D nüshası 35a/1, K nüshası 36b/12: قِنْ: قران السكين

Çeviri yazı: ḳın: ḳırān es sikkīn

Çeviri: Bıçak kını.

Sözlükler: DLT: kın “kın, bıçak ve kılıç kını; kılıf” (Atalay, c.4, 1986, s. 316), qīn “sheath” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 137), kın/kīn “kılıç ve bıçağın kın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 712); CC: kın “kılıf, kın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 739), qyn “leiden, marter” (Grönbech, 1942, s. 206); Ter. T: ḳın “kın” (Toparlı vd, 2000, s. 206); Dur. M: ḳın “kın, kılıf” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: yok; Kit. E: ḳın “bıçak veya kılıç

kılıfı" (Eminoğlu, 2011, s. 229); Tuh. Z: kın "kın, sadak" (Atalay, 1945, s. 198)[66]; King Dic: qin "sheath" (Golden, 2000, s. 177), ḳın "kın" (Güner, 2017, s. 77); Bül. Müş: yok.

ḳan

V nüshası 24a/7, D nüshası 35a/1, K nüshası 36b/13: قَنْ: الدم و يطلق علي الملك

Çeviri yazı: ḳan: ed demm ve yuṭlaḳ ‘ala el mulk

Çeviri: Kan ve aynı zamanda hükümdara/hakana/kağana işaret eder.

Sözlükler: DLT: kan "kan" (Atalay, c.4, 1986, s. 279), qan "blood" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 126), kān/kan "kan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 681); CC: kan "kan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 490), qonŝy/qonŝu "nachbar" (Grönbech, 1942, s. 199); Ter. T: ḳan "kan" (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳan "kan" (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: ḳan "kan" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳan "kan" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: kan "kan, han, hakan" (Atalay, 1945, s. 183), ḳan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: qan "blood" (Golden, 2000, s. 214), ḳan "kan" (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: yok.

ḳonç

V nüshası 24a/7-13: قُنْجْ: الفضاء الذي بين لحمة الساق العليا و بين الملبوس عليها من خف و غيره و في كتاب بيلك الخاصره قُنْجْ قُنْجا بَرُرْسُن اي اين يزهب و يقال قَيْداَ و يقال قَنْدَا كله بمعني اين و يقال وَرُرسُن و بالقبجاقي قَرُرسُنْ و كان اصله اي قَيْ يِركا بَرُرسُنْ ثم حزف الي انصار قَرُو و قَيْ اين يِركا للمكان

Çeviri yazı: ḳonç: el feżā’ elleẕī beyn laḥmetu’s sāḳ el ‘aliye ve beyn el melbūs ‘aleyhā min ḫaf ve ġayrihe ve fī kitāb-ı beylik/bilik el ḫāṣıra ḳonç ḳoncā barursun ey eyn yezheb ve yuḳāl ḳayda ve ḳanda ve yuḳāl ḳanda kullihe bi ma‘na eyn ve yuḳāl varursun ve bil ḳıbcāḳī ḳarursun ve kān āṣlıha ey ḳay yirge barursun s̱umme ḥazef ile ānṣār ḳaru ve ḳay eyn yirge el mekān

Çeviri: Feza, iki bacak arasındaki et üzerine giyilen şey, Kitab-ı Beylik/Bilik’te ḳonç ḳonca barursun şeklinde kullanım nereye gidersin anlamındadır ve ḳay ve ḳanda nerede anlamında ḳay yirge barursun cümlesi de nereye gidersin anlamındadır.

---

[66] Sözcük, Al-Turk tarafından şın olarak okunmuştur bk. Al-Turk, 2006, s. 74, 345. dipnot.

D nüshası 35a/1-6: قُنْجْ: الفضاء الذي بين لحمة الساق العليا و بين الملبوس عليها من خف و غيره و في كتاب بيليك الخاصره قُنْجْ قُنْجا بَرُرْسُن اي اين يزهب و يقال قَيْداً و يقال قَنْدَا كله بمعني اين و يقال وَرُرسُن و بالقبجاقي قَرُرسُنْ و كان اصله اي قَيْ يِركا بَرُرسُنْ ثم حزف الي انصار قَرُو و قَيْ اين يِركا للمكان

Çeviri yazı: ḳonç: el feżā’ elleẕī beyn laḥmetu’s sāḳ el ‘aliye ve beyn el melbūs ‘aleyhā min ḫaf ve ġayrihe ve fī kitāb-ı bilik el ḫāṣıra ḳonç ḳoncā barursun ey eyn yezheb ve yuḳāl ḳayda ve ḳanda ve yuḳāl ḳanda kullihe bi ma‘na eyn ve yuḳāl varursun ve bil ḳıbcāḳī ḳarursun ve kān āṣlıha ey ḳay yirge barursun s̱umme ḥazef ile ānṣār ḳaru ve ḳay eyn yirge el mekān

Çeviri: Feza, iki bacak arasındaki et üzerine giyilen şey, Kitab-ı Bilik’te ḳonç ḳonca barursun şeklinde kullanım nereye gidersin anlamındadır ve ḳay ve ḳanda nerede anlamında ḳay yirge barursun cümlesi de nereye gidersin anlamındadır.

K nüshası 36b/13-37a/1-2: قُنْجْ: الفضاء الذي بين لحمة الساق العليا و بين الملبوس عليها من خف و غيره و في كتاب بيلك الخاصره قُنْجْ قُنْجا بَرُرْسُن اي اين يزهب و يقال قَيْداً و يقال قَنْدَا كله بمعني اين و يقال وَرُرسُن و بالقبجاقي قَرُرسُنْ و كان اصله اي قَيْ يِركا بَرُرسُنْ ثم حزف الي انصار قَرُو و قَيْ اين يِركا للمكان

Çeviri yazı: ḳonç: el feżā’ elleẕī beyn laḥmetu’s sāḳ el ‘aliye ve beyn el melbūs ‘aleyhā min ḫaf ve ġayrihe ve fī kitāb-ı beylik/bilik el ḫāṣıra ḳonç ḳoncā barursun ey eyn yezheb ve yuḳāl ḳayda ve ḳanda ve yuḳāl ḳanda kullihe bi ma‘na eyn ve yuḳāl varursun ve bil ḳıbcāḳī ḳarursun ve kān āṣlıha ey ḳay yirge barursun s̱umme ḥazef ile ānṣār ḳaru ve ḳay eyn yirge el mekān

Çeviri: Feza, iki bacak arasındaki et üzerine giyilen şey, Kitab-ı Beylik/Bilik’te ḳonç ḳonca barursun şeklinde kullanım nereye gidersin anlamındadır ve ḳay ve ḳanda nerede anlamında ḳay yirge barursun cümlesi de nereye gidersin anlamındadır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳanaṭ

V nüshası 24a/12, D nüshası 35a/6, K nüshası 37a/3: قَنَطْ: الجناح

Çeviri yazı: ḳanaṭ: el cenāḥ

Çeviri: Kanat.

Sözlükler: DLT: kanat “kanat” (Atalay, c.4, 1986, s. 260), qanat “wind” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 127), kanat “kanat” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 682); CC: yok; Ter. T: ḳanat “kanat” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: ḳanaṭ “kanat” (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: yok; Kit. E: ḳanat “kanat” (Eminoğlu, 2011, s. 219); Tuh. Z: kanat “kanat” (Atalay, 1945, s. 183), ḳanaṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: qanat “wing” (Golden, 2000, s. 230), ḳanat “kanat” (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: qanat “skrzydło” (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳanaṭ “kanat” (Al-Turk, 2012, s. 177).

ḳoŋravu

V nüshası 24a/13-14: قُنْرُو: الجرس و يقال جنرغو الجرس

Çeviri yazı: ḳoŋravu: el caras ve yuḳāl çınraġu el caras

Çeviri: Zil aynı zamanda çınraġu da denir.

D nüshası 35a/8: قُنْرُو: الجرس و يقال جنرغو الجرس

Çeviri yazı: ḳoŋravu: el caras ve yuḳāl çınraġu el caras

Çeviri: Zil aynı zamanda çınraġu da denir.

K nüshası 37a/4: قُنْرُو: الجرس و يقال جنرغو الجرس

Çeviri yazı: ḳoŋravu: el caras ve yuḳāl çınraġu el caras

Çeviri: Zil aynı zamanda çınraġu da denir.

Sözlükler: DLT: ḳonğragu “çıngırak, konrak, tongurak, çan” (Atalay, c.4, 1986, s. 3543), qoŋraγu “bells, protuberant bone behind ear” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 142), koŋragu “ziller, çıngıraklar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 728); CC: koŋrav “çıngırak, zil, küçük çan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 751), qoŋrav “schelle” (Grönbech, 1942, s. 200); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: çıŋragu “çıngırak” (Eminoğlu, 2011, s. 192); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳazıḳ

V nüshası 24a/15, D nüshası 35a/9, K nüshası 37a/5-6: قَزِقْ: الخيشوم

Çeviri yazı: ḳazıḳ: el ḫayşūm

Çeviri: Kazık.

Sözlükler: DLT: kaznğuk “kazık” (Atalay, c.3, 1986, s. 383), qazŋuq “stake or peg” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 135), kazŋuk “kazık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳazıcı “kazıcı” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: yok; Kit. E: ḳazuḳ “kazık” (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: kaz- “kazmak” (Atalay, 1945, 189), ḳazdı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 83); King Dic: qaz “dig” (Golden, 2000, s. 68), kaz- “kazmak” (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: yok.

ḳanlı

V nüshası 24a/15-16: قَنْلِي: العجله الي نقل عليها لا العجلة الي هي البُط

Çeviri yazı: ḳanlı: el ‘acele ile’n naḳl ‘aleyhā lā el ‘acele ile hiye el būṭ

Çeviri: Araba, bir şey yükleyip nakletmek için kullanılır.

D nüshası 35a/9-10: قَنْلِي: العجله الي نقل عليها لا العجلة الي هي البُط

Çeviri yazı: ḳanlı: el ‘acele ile’n naḳl ‘aleyhā lā el ‘acele ile hiye el būṭ

Çeviri: Araba, bir şey yükleyip nakletmek için kullanılır.

K nüshası 37a/6-7: قَنْلِي: العجله الي نقل عليها لا العجلة الي هي البُط

Çeviri yazı: ḳanlı: el ‘acele ile’n naḳl ‘aleyhā lā el ‘acele ile hiye el būṭ

Çeviri: Araba, bir şey yükleyip nakletmek için kullanılır.

Sözlükler: DLT: kanğlı “kağnı arabası-yük için-” (Atalay, c.3, 1986, s. 379), qaŋli “noun” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 127), kaŋlı “üzerinde yük taşınan araba” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 683); CC: yok; Ter. T: ḳaŋlı “araba” (Toparlı vd, 2000, s. 112); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: qanġlı “wagon, cart, carriage” (Golden, 2000, s. 282), ḳaŋlı “kağnı” (Güner, 2017, s. 69); Bül. Müş: yok.

ḳam

V nüshası 24a/17, D nüshası 35a/11, K nüshası 37a/7: قَمْ: الطبيب

Çeviri yazı: ḳam: eṭ ṭabīb

Çeviri: Doktor.

Sözlükler: DLT: kam “kam, şaman, kâhin” (Atalay, c.4, 1986, s. 257), qam “diviner” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 125), kam “kâhin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s.

680); CC: kam “büyücü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 490), qam “zauberin” (Grönbech, 1942, s. 191); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kam “süt nine, daya” (Atalay, 1945, s. 183), ḳam “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: qam “shaman” (Golden, 2000, s. 306), ḳam “şaman, kam” (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: yok.

ḳum

V nüshası 24a/17, D nüshası 35a/11, K nüshası 37a/8: قُمْ: الرمل

Çeviri yazı: ḳum: er reml

Çeviri: Kum.

__Sözlükler:__ DLT: kum “kum” (Atalay, c.4, 1986, s. 377), qum “sand” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 147), kum “kum” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 746); CC: kum “kum” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 517), qum “sand” (Grönbech, 1942, s. 203); Ter. T: ḳum “kum” (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: ḳum “kum” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: ḳum “kum” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳum “kum” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: kum “kum” (Atalay, 1945, s. 211), ḳum “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: qum “sand” (Golden, 2000, s. 248), ḳum “kum” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qum “piasek” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳum “kum” (Al-Turk, 2012, s. 79).

ḳumcı

V nüshası 24a/17, D nüshası 35a/11, K nüshası 37a/8: قُمْجِي: الرمَّال

Çeviri yazı: ḳumcı: er rāmmel

Çeviri: Falcı.

__Sözlükler:__ DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳamçı

V nüshası 24a/17, D nüshası 35a/11-12, K nüshası 37a/8: قَمْجِيْ: المخصره

Çeviri yazı: ḳamçı: el maḫṣara

Çeviri: Kamçı.

Sözlükler: DLT: kamçı "kamçı" (Atalay, c.4, 1986, s. 258), qamĉı "whip" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 125), kamçı "kamçı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 680); CC: kamçı "kamçı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 490), qamĉy "peitsche" (Grönbech, 1942, s. 192); Ter. T: ḳamçı "kamçı" (Toparlı vd, 2000, s. 111); Dur. M: ḳamçı "kamçı" (Toparlı, 2003, s. 87); Kav. K: ḳamçı "kamçı" (Toparlı vd, 1999, s. 111); Kit. E: ḳamçı "kamçı" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: kamşı "kamçı" (Atalay, 1945, s. 183), ḳamşı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 156); King Dic: qamĉı "whip, lash" (Golden, 2000, s. 291), ḳamçı "kamçı" (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: yok.

ḳamuġ

V nüshası 24a/18, D nüshası 35a/12, K nüshası 37a/8: قَمُغْ: الجميع

Çeviri yazı: ḳamuġ: el cami'

Çeviri: Topluluk, kamu.

Sözlükler: DLT: kamuğ "bütün, hep, kamu, hepsi" (Atalay, c.4, 1986, s. 259), qamuγ "all" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 126), kamug "hepsi, her, bütün" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 681); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳamuġ "bütün, hepsi" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: yok; King Dic: qamu "all, whole" (Golden, 2000, s. 269), ḳamu "bütün, hepsi" (Güner, 2017, s. 68); Bül. Müş: yok.

ḳuma

V nüshası 24a/18, D nüshası 35a/12, K nüshası 37a/8: قُمَا: السرية

Çeviri yazı: ḳuma: es sereyye

Çeviri: Odalık, cariye

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳumurşaġa

V nüshası 24a/18, D nüshası 35a/12, K nüshası 37a/9: قُمُرْصَغَا: النمل

Çeviri yazı: ḳumurşaġa: en neml

Çeviri: Karınca.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳumursḳa “karınca” (Toparlı vd, 2000, s. 124); Dur. M: ḳumurşḳa “karınca” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kumruska “karınca” (Atalay, 1945, s. 211), ḳumruşḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: qumursaq “ant” (Golden, 2000, s. 225), ḳumursaḳ “karınca” (Güner, 2017, s. 87); Bül. Müş: qymyrṣaγy “mrówka” (Zajączkowski, 1958, s. 43), ḳımırşağı “karınca” (Al-Turk, 2012, s. 164).

ḳumral

V nüshası 24a/18-19: قُمْرَلْ: الصهوبه في اللحية يقال قُمْرَل صَقَلّوُ اي ذو لحيةٍ صهبا

Çeviri yazı: ḳumral: eṣ ṣahūbe el laḥiya yuḳāl ḳumral ṣaḳallu ey zū laḥiyetin ṣahbā

Çeviri: Kumral tenli, kumral sakallı anlamında ḳumral ṣaḳallu denir.

D nüshası 35a/12-13: قُمْرَلْ: الصهوبه في اللحية يقال قُمْرَل صَقَلّوُ اي ذو لحيةٍ صهبا

Çeviri yazı: ḳumral: eṣ ṣahūbe el laḥiya yuḳāl ḳumral ṣaḳallu ey zū laḥiyetin ṣahbā

Çeviri: Kumral tenli, kumral sakallı anlamında ḳumral ṣaḳallu denir.

K nüshası 37a/9-10: قُمْرَلْ: الصهوبه في اللحية يقال قُمْرَل صَقَلّوُ اي ذو لحيةٍ صهبا

Çeviri yazı: ḳumral: eṣ ṣahūbe el laḥiya yuḳāl ḳumral ṣaḳallu ey zū laḥiyetin ṣahbā

Çeviri: Kumral tenli, kumral sakallı anlamında ḳumral ṣaḳallu denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳımız

V nüshası 24a/21, D nüshası 35b/1, K nüshası 37a/13: قِمِزْ: لبن الخيل المحمض

Çeviri yazı: ḳımız: lebn el ḫayl el maḥmuż

Çeviri: At sütü.

Sözlükler: DLT: kımız “kımız” (Atalay, c.4, 1986, s. 365), qimiz “koumiss” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 136), kımız “kımız” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 712); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳımız “kımız” (Toparlı, 2003, s. 92); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh.

Z: kımız “kımız, eşkitilmiş kısrak sütü” (Atalay, 1945, s. 198), kımız “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 142); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳamuç

V nüshası 24a/22, D nüshası 35b/1-2, K nüshası 37a/13: قَمُجْ: المغرفة و عربت بالجمجه

Çeviri yazı: ḳamuç: el maġrafe ve ‘urribet bil çömçe

Çeviri: Kepçe, çömçe.

Sözlükler: DLT: kamıç “kepçe, kaşık” (Atalay, c.4, 1986, s. 258), qamiĉ “ladle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 125), kamıç “kepçe” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 681); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuma

V nüshası 24a/22: قوما: الضرة

Çeviri yazı: ḳuma: eḍ ḍırra

Çeviri: Kuma.

D nüshası: yok.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kuma “kuma” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 517), quma “kebsweib” (Grönbech, 1942, s. 203); Ter. T: yok; Dur. M: ḳuma “kuma” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: yok; Kit. E: ḳuma “kuma, ikinci, eş” (Eminoğlu, 2011, s. 239); Tuh. Z: koma “ortak, cariye” (Atalay, 1945, s. 204), ḳoma “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳov

V nüshası 24b/1: قُوْ: الصوفان الذي يقدح منه الزناد و ينطلق ايضاً علي الحراق

Çeviri yazı: ḳov: eṣ ṣūfān elleẕī yuḳdaḥ minhe ez zanād ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala al ḥırāḳ

Çeviri: Ateş yakmaya yarayan şey aynı zamanda yanığa da işaret eder.

D nüshası 35b/2-3: قُوْ: الصوفان الذي يقدح منه الزناد و ينطلق ايضاً علي الحراق

Çeviri yazı: ḳov: eṣ ṣūfān elleẕī yuḳdaḥ minhe ez zanād ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala al ḥırāḳ

Çeviri: Ateş yakmaya yarayan şey aynı zamanda yanığa da işaret eder.

K nüshası 37a/15-16:قُوْ: الصوفان الذي يقدح منه الزناد و ينطلق ايضاً علي الحراق

Çeviri yazı: ḳov: eṣ ṣūfān elleẕī yuḳdaḥ minhe ez zanād ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala al ḥırāḳ

Çeviri: Ateş yakmaya yarayan şey aynı zamanda yanığa da işaret eder.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kov “ateşi tuturmaya yarayan kuru ağaç kabuğu ince ve kuru ağaç dalı, kav” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 510), qov “zunder” (Grönbech, 1942, s. 201); Ter. T: ḳav “kav” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳav “kav” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kov “kav” (Atalay, 1945, s. 205), ḳow “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳav

V nüshası 24b/2-3: قَوْ: القشر الرقيق التي تنسلخ عنه الحيه يقال قَوْلَدِي انسلخ عن جلده

Çeviri yazı: ḳav: el ḳışr er raḳīḳ elletī tansalaẖ ‘anha el ḥayye yuḳāl ḳavladı ansalaẖ ‘ann cilde

Çeviri: İnce yılan derisi, yılanın derisini değiştirdiğini ifade etmek için ḳavladı denir.

D nüshası 35b/3-4: قَوْ: القشر الرقيق التي تنسلخ عنه الحيه يقال قَوْلَدِي انسلخ عن جلده

Çeviri yazı: ḳav: el ḳışr er raḳīḳ elletī tansalaẖ ‘anha el ḥayye yuḳāl ḳavladı ansalaẖ ‘ann cilde

Çeviri: İnce yılan derisi, yılanın derisini değiştirdiğini ifade etmek için ḳavladı denir.

K nüshası 37a/16-37b/1: قَوْ: القشر الرقيق التي تنسلخ عنه الحيه يقال قَوْلَدِي انسلخ عن جلده

Çeviri yazı: ḳav: el ḳışr er raḳīḳ elletī tansalaẖ ‘anha el ḥayye yuḳāl ḳavladı ansalaẖ ‘ann cilde

Çeviri: İnce yılan derisi, yılanın derisini değiştirdiğini ifade etmek için ḳavladı denir.

Sözlükler: DLT: kaw “kav” (Atalay, c.3, 1986, s. 155), qaw “tinder” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 133), kaw “çakmağı ateşeyen kav” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 694); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavra

V nüshası 24b/4, D nüshası 35b/4-5, K nüshası 37b/1: قَوْرَا: القش

Çeviri yazı: ḳavra: el ḳaşş

Çeviri: Saman.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kovra "anız, ot, kurumuş bitki sapı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 753), qovra "halm, stroh" (Grönbech, 1942, s. 201); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavuḳ

V nüshası 24b/4, D nüshası 35b/5, K nüshası 37b/1: قَوُقْ: السويق

Çeviri yazı: ḳavuḳ: es sevīḳ

Çeviri: Kavut, kavrulmuş buğday.

Sözlükler: DLT: kawık "kepek, darı kepeği" (Atalay, c.4, 1986, s. 282), qawiq "millet bran" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 134), kavık "akdarı kepeği" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 694); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳavut "kavrulmuş arpa unu, darı ekmeği, kavut yemeği" (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: kavut "kavut" (Atalay, 1945, s. 188), ḳawuṭ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: qavut "a kind of mush made of wheat or barley (also with sugar and dates)" (Golden, 2000, s. 294), kavut "kavrulmuş hububat, kavurga" (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: qavut "zboże pieczone" (Zajączkowski, 1958, s. 39), ḳawut "kavut, kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek" (Al-Turk, 2012, s. 135).

ḳov

V nüshası 24b/4, D nüshası 35b/5, K nüshası 37b/1: قُوْ: المِرْزَم

Çeviri yazı: ḳov: el mirzam

Çeviri: Bir takım yıldızının ismi.

Sözlükler: DLT: kugu "kuğu kuşu" (Atalay, c.4, 1985, s. 374), quᵞu "swan" (Dankoff-Kelly, 1985, s. 146), kugu "kuğu" (Ercilasun- Akkoyunlu, 2014, s. 745); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kugu "kugu kuşu" (Atalay, 1945, s. 210), ḳuğu "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: yok; Bül. Müş: quv "łabędź" (Zajączkowski, 1958, s. 42), ḳuw "kuğu kuşu" (Al-Turk, 2012, s. 174).

ḳovu

V nüshası 24b/4, D nüshası 35b/5, K nüshası 37b/1: قُوْ و: الغيبه

Çeviri yazı: ḳovu: el ġıybe

Çeviri: Dedikodu, gıybet.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavluḳ

V nüshası 24b/5-6: قَوْلُقْ: بيت الصوفان الذي للزناد

Çeviri yazı: ḳavluḳ: beyt eṣ ṣufān elleẕī lil zanād

Çeviri: Eşya veya silah konulabilen ev/yer.

D nüshası 35b/6-7: قَوْلُقْ: بيت الصوفان الذي للزناد

Çeviri yazı: ḳavluḳ: beyt eṣ ṣufān elleẕī lil zanād

Çeviri: Eşya veya silah konulabilen ev/yer.

K nüshası 37b/2-3: قَوْلُقْ: بيت الصوفان الذي للزيادة

Çeviri yazı: ḳavluḳ: beyt eṣ ṣufān elleẕī lil ziyāde

Çeviri: Eşya veya silah konulabilen ev/yer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavurġa

V nüshası 24b/6-7: قَوُرْغَا: المقلو من الحب و يقال للمقلو من اللحم قَوُرْمَا

Çeviri yazı: ḳavurġa: el maklū el ḥubb ve yuḳāl lil maḳlū min el laḥm ḳavurma

Çeviri: Kavrulmuş buğday, kavrulmuş et için ise, kavurma denir.

D nüshası 35b/7-8: قَوُرْغَا: المقلو من الحب و يقال للمقلو من اللحم قَوُرْمَا

Çeviri yazı: ḳavurġa: el maklū el ḥubb ve yuḳāl lil maḳlū min el laḥm ḳavurma

Çeviri: Kavrulmuş buğday, kavrulmuş et için ise, kavurma denir.

K nüshası 37b/3-4: قَوُرْغَا: المقلو من الحب و يقال للمقلو من اللحم قَوُرْمَا

Çeviri yazı: ḳavurġa: el maklū el ḥubb ve yuḳāl lil maḳlū min el laḥm ḳavurma

Çeviri: Kavrulmuş buğday, kavrulmuş et için ise, kavurma denir.

Sözlükler: DLT: kawurmaç "kavrulmuş buğday" (Atalay, c.4, 1986, s. 283), qaγurmaĉ/qawurmaĉ "ḥinṭa maqliyya" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 124), kawurmaç "kavrulmuş buğday" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 694); CC: kavurkına "kavurma tavası" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 495), qavurqyna "eine art pfanne zum braten oder rästen" (Grönbech, 1942, s. 197); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳavur- "kavurmak, kızartmak" (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavun

V nüshası 24b/7: قَوُنْ: البطيخ الصفر

Çeviri yazı: ḳavun: el baṭṭīẖ el aṣfar

Çeviri: Sarı kavun.

D nüshası 35b/9: قَوُنْ: البطيخ الخضر

Çeviri yazı: ḳavun: el baṭṭīẖ el āḥḍar

Çeviri: Yeşil kavun, karpuz.

K nüshası 37b/5: قَوُنْ: البطيخ الصفر

Çeviri yazı: ḳavun: el baṭṭīẖ el aṣfar

Çeviri: Yeşil kavun, karpuz.

Sözlükler: DLT: kagun "kavun" (Atalay, c.4, 1986, s. 250), qāγūn "melon" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 124), kagun "kavun" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 677); CC: kavun "kavun" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 510), qavun/xuvun "melone" (Grönbech, 1942, s. 114); Ter. T: ḳavun "kavun" (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: ḳavun "kavun" (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳavun "kavun" (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: ḳaġun "kavun" (Eminoğlu, 2011, s. 218); Tuh. Z: kavun "kavun" (Atalay, 1945, s. 188), ḳowun "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: qavun "melon, watermelon" (Golden, 2000, s. 157), kavun "kavun" (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: yok.

ḳavuḳ

V nüshası 24b/7, D nüshası 35b/9, K nüshası 37b/5: قَوُقْ: المثانه

Çeviri yazı: ḳavuḳ: el mes̱āne

Çeviri: Mesane.

Sözlükler: DLT: kawuk “sidiklik, mesâne, kavuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 283), qawuq “bladder” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 134), kawuk “mesâne, sidik torbası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 694); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳavuḳ “sidik yolu, mesane” (Eminoğlu, 2011, s. 221); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳovuḳ

V nüshası 24b/8-9: قُوُقْ: كل مجوف فارغ و يطلق في القبجاقي علي السويق

Çeviri yazı: ḳovuḳ: kul mucevvef fāriġ ve yuṭlaḳ fī el ḳıbcāḳī ‘ala es sevīḳ

Çeviri: Kovuk, içi boş olan her şey Kıpçakçada kavuta da işaret eder.

D nüshası 35b/10: قُوُقْ: كل مجوف فارغ و يطلق في القبجاقي علي السويق

Çeviri yazı: ḳovuḳ: kul mucevvef fāriġ ve yuṭlaḳ fī el ḳıbcāḳī ‘ala es sevīḳ

Çeviri: Kovuk, içi boş olan her şey Kıpçakçada kavuta da işaret eder.

K nüshası 37b/5-6: قُوُقْ: كل مجوف فارغ و يطلق في القبجاقي علي الذي

Çeviri yazı: ḳovuḳ: kul mucevvef fāriġ ve yuṭlaḳ fī el ḳıbcāḳī ‘ala elleẕī

Çeviri: Kovuk, içi boş olan her şey Kıpçakçada kavuta da işaret eder.

Sözlükler: DLT: kovuk “içi boş olan her şey” (Atalay, c.4, 1986, s. 350), qowuq “hollow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 144), kovuk “içi boş olan her şey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 732); CC: kovuş “kovuk, oyuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 753), qovuŝ “leer” (Grönbech, 1942, s. 201); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ḳovuḳ “içi boş, oyuk” (Eminoğlu, 2011, s. 234); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳavruḳ

V nüshası 24b/9, D nüshası 35b/11, K nüshası 37b/6-7: قاوْرُقْ: معرف و هو قبجاقي

Çeviri yazı: ḳavruḳ: ma‘ruf ve huve ḳıbcāḳī

Çeviri: Kıpçaklarda bilinen bir yemek, kavut.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kavut maddesinde incelenmiştir.

ḳova

V nüshası 24b/10, D nüshası 35b/11, K nüshası 37b/7: قوا: الدلو

Çeviri yazı: ḳova: ed delū

Çeviri: Kova.

Sözlükler: DLT: kova “kova (Oğuzca)” (Atalay, c.3, 1986, s. 237), qova “bucket” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 144), kova “Oğuz lehçesinde kova” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 732); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: koġa “kova” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: yok; Kit. E: ḳova “kova” (Eminoğlu, 2011, 234); Tuh. Z: koga “koğa” (Atalay, 1945, s. 203), ḳoġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 91); King Dic: qova “leather bucket, bucket” (Golden, 2000, s. 143), ḳova “kova” (Güner, 2017, s. 83); Bül. Müş: yok.

ḳovu

V nüshası 24b/10, D nüshası 35b/12, K nüshası 37b/7: قُوُ و: اللون الاغبر

Çeviri yazı: ḳovu: el levn el āġbar

Çeviri: Boz rengi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳoyun

V nüshası 24b/11, D nüshası 35b/13, K nüshası 37b/9: قُويُن: الغنم

Çeviri yazı: ḳoyun: el ġanem

Çeviri: Koyun.

Sözlükler: DLT: koy “koyun” (Atalay, c.4, 1986, s. 351), qōy “sheep” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 144), kōy/koy “koyun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 732); CC: koy “koyun” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 510), qoj/qój “schaf” (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ḳoyun “koyun” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: koyun “koyun” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: ḳoyun “koyun” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: ḳoyun “koyun” (Eminoğlu, 2011, s. 234); Tuh. Z: koyun “koyun, iki yaşındaki koyun” (Atalay, 1945, s. 206), ḳoyun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: qoyın “sheep” (Golden, 2000, s. 218), ḳoyın “koyun” (Güner, 2017, s. 83); Bül. Müş: qojun “owca” (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳoyun “koyun” (Al-Turk, 2012, s. 119).

ḳoyan

V nüshası 24b/12, D nüshası 35b/13, K nüshası 37b/9: قُيَنْ: الارنب

Çeviri yazı: ḳoyan: el ārnab

Çeviri: Tavşan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: koyan “tavşan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 510), qojan “hase” (Grönbech, 1942, s. 198); Ter. T: ḳoyan “tavşan” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qojan “zając” (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳoyan “koyan, tavşan” (Al-Turk, 2012, s. 153).

ḳuyu

V nüshası 24b/12: قُيُو: المكان المستفل من بير و غيره

Çeviri yazı: ḳuyu: el mekân el mustefil min beyr ve ġayrihe

Çeviri: Kuyu.

D nüshası 35b/13: قُيُو: المكان المستفل من بير و غيره

Çeviri yazı: ḳuyu: el mekân el mustefil min beyr ve ġayrihe

Çeviri: Kuyu.

K nüshası 37b/9-10: قُيُو: المكان المستفل من بير و غيره

Çeviri yazı: ḳuyu: el mekân el mustefil min beyr ve ġayrihe

Çeviri: Kuyu.

Sözlükler: DLT: kudhuğ “kuyu” (Atalay, c.4, 1986, s. 374), quḏuγ “well” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kuḍug “kuyu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, v745); CC: kuyu “kuyu” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 519), quju “kuyu” (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: yok; Dur. M: ḳuyı “kuyu” (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: yok; Kit. E: ḳuduġ “kuyu” (Eminoğlu, 2011, s. 238); Tuh. Z: kuyu “kuyu” (Atalay, 1945, s. 213), ḳuyu “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: quyu “well” (Golden, 2000, s. 245), ḳuyu “kuyu” (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: qujy “studnia, dół n adale” (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳuyu “kuyu, dip, aşağı” (Al-Turk, 2012, s. 69).

ḳay

V nüshası 24b/13, D nüshası 35b/14, K nüshası 37b/10: قَيْ: بمعني اي

Çeviri yazı: ḳay: bi ma‘na ey

Çeviri: Nerede anlamında.

Sözlükler: DLT: kayda “nerede” (Atalay, c.4, 1986, s. 284), qanda “where” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 126), kanda “yer için kullanılan soru kelimesi; nerede” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 682); CC: kayda “nerede” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 495), qajda/xajda “wo” (Grönbech, 1942, s. 189); Ter. T: yok; Dur. M: ḳayda “kayda” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: ḳayda “nerede” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: kayda “nerede” (Atalay, 1945, s. 188), ḳayda “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 46); King Dic: qay “when” (Golden, 2000, s. 314), ḳay “hangi” (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: yok.

ḳaya

V nüshası 24b/13, D nüshası 35b/14, K nüshası 37b/10: قَيَا: الصحره

Çeviri yazı: ḳaya: eṣ ṣaḥra

Çeviri: Kaya.

Sözlükler: DLT: kaya “kaya” (Atalay, c.4, 1986, s. 284), qaya “bare mountain or cliff” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 134), kaya “dağın kayası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 695); CC: ḳaya “kaya” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 729), qaja “felsen, eyn velz” (Grönbech, 1942, s. 190); Ter. T: ḳaya “kaya” (Toparlı vd, 2000, s. 114); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kaya “kaya” (Atalay, 1945, s. 188), ḳaya “anlam

verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: yok; Bül. Müş: qaja>aja "skoła" (Zajączkowski, 1958, s. 37>6), aya "kaya" (Al-Turk, 2012, s. 64).

ḳay

V nüshası 24b/19: قاَيْ: البرد و المطر معاً

Çeviri yazı: ḳay: el bard ve al maṭar ma'en

Çeviri: Yağmurla gelen soğuk.

D nüshası 36a/6: قاَيْ: البرد و المطر معاً

Çeviri yazı: ḳay: el bard ve al maṭar ma'en

Çeviri: Yağmurla gelen soğuk.

K nüshası 37b/15-16: قاَيْ: البرد و الطر يغا

Çeviri yazı: ḳay: el bard ve al ṭurīġā (?)

Çeviri: Soğuk ve …….

Sözlükler: DLT: kadh "kar fırtınası, insan öldüren bora, tipi" (Atalay, c.3, 1986, s. 147), qāḏ "blizzard" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 122), kad "insanı öldüren tipi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 674); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳayırṭmaḳ

V nüshası 24b/19, D nüshası 36a/6, K nüshası 37b/16: قَيْرَطْمَقْ: اللبن

Çeviri yazı: ḳayırṭmaḳ: el lebn

Çeviri: Yoğurt.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: qajyrṭamaq "mleko wielbłądzie" (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳayurṭmaḳ "deve sütü" (Al-Turk, 2012, s. 126).

ḳoyun

V nüshası 24b/19-21: قُيُنْ: الخلا الذي بين البطن و الثوب و البطن يقال قُيْنُمْدا بَسْلَدم ي ربيتة في زلك و هو المسمي عند الناس لعب

Çeviri yazı: ḳoyun: el ḫılā elleẕī beyn el baṭn ve es̱ s̱evb ve el baṭn yuḳāl ḳoynumda besledim ey rabbayte fī zalik ve huve el musemmī ‘ınde en nās lu‘b

Çeviri: Koyun, kucak karın ve göğüs kısmındaki bölge koynunda besleme tabiri için ḳoynumda besledim denir.

D nüshası 36a/6-8: قُيُنْ: الخلا الذي بين البطن و الثوب و البطن يقال قُيْنُمْدا بَسْلَدي ي ربيتة في زلك و هو المسمي عند الناس بالعب

Çeviri yazı: ḳoyun: el ḫılā elleẕī beyn el baṭn ve es̱ s̱evb ve el baṭn yuḳāl ḳoynumda besledi ey rabbayte fī zalik ve huve el musemmī ‘ınde en nās bil lu‘b

Çeviri: Koyun, kucak karın ve göğüs kısmındaki bölge koynunda besleme tabiri için ḳoynumda besledim denir.

K nüshası 37b/16-38a/1-2: قُيُنْ: الخلا الذي بين البطن و الثوب يقال قينم دا بسلدم اي ربيته في ذالك و هو المسمي عند التايين

Çeviri yazı: ḳoyun: el ḫılā elleẕī beyn el baṭn ve es̱ s̱evb yuḳāl ḳoynumda besledüm ey rabbayte fī zālik ve huve el musemmī ‘ınde et tāyen

Çeviri: Koyun, kucak karın ve göğüs kısmındaki bölge koynunda besleme tabiri için ḳoynumda besledim denir.

Sözlükler: DLT: koyun “koyun, kucak” (Atalay, c.3, 1986, s. 18), qōy “bosom (gown)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), koy “kaftanın koyun kısmı, koyun” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 733); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: ḳoyun “koyun” (Toparlı, 2003, s. 94); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: koyun “elbisenin içi, koynu, koltuğa doğru kısmı” (Atalay, 1945, s. 206), ḳoyun “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳaymaḳ

V nüshası 24b/22, D nüshası 36a/9, K nüshası 38a/3: قَيْمَقْ: ما يعلوا علي اللبن من القشط

Çeviri yazı: ḳaymaḳ: mā ya‘lū ‘ala el lebn min el ḳaşıṭ

Çeviri: Yoğurdun üzerinde oluşan kabuk, kaymak.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳaymaḳ “kaymak” (Toparlı vd, 2000, s. 90); Dur. M: yok; Kav. K: ḳaymaḳ “kaymak” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z:

kaymak “kaymak” (Atalay, 1945, s. 189), ḳaymaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuymaḳ

V nüshası 24b/22-23: قُيْمَقْ: حريرة غليظه تطبخ بالدهن و هو اسم للزلابية ايضاً

Çeviri yazı: ḳuymaḳ: ḥarīre ġaliẓa taṭbiḫ bi’d dehn ve huve ism lil zalābiye eyżān

Çeviri: Kalın yağlı ekmek.

D nüshası 36a/10: قُيْمَقْ: حريرة غليظه تطبخ بالدهن و هو اسم للزلابية ايضاً

Çeviri yazı: ḳuymaḳ: ḥarīre ġaliẓa taṭbiḫ bi’d dehn ve huve ism lil zalābiye eyżān

Çeviri: Kalın yağlı ekmek.

K nüshası 38a/3-4: قِيْمَقْ: حريرة غليظة تطبخ بالدهن و هو اسم للزلابية ايضا

Çeviri yazı: ḳıymaḳ: ḥarīre ġaliẓa taṭbiḫ bi’d dehn ve huve ism lil zalābiye eyżān

Çeviri: Kalın yağlı ekmek.

Sözlükler: DLT: kuyma “bir çeşit yağlı ekmek” (Atalay, c.3, 1986, s. 173), quyma “type of bread; tool manfactured by casting” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 145), kuyma “bir çeşit yağlı ekmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 752); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳuyruḳ

V nüshası 25a/1: قُيْرُقْ: الزنب

Çeviri yazı: kuyruḳ: ez zunub

Çeviri: Kuyruk.

D nüshası 36a/11: قُيْرُقْ: الزنب

Çeviri yazı: kuyruḳ: ez zunub

Çeviri: Kuyruk.

K nüshası 38a/5-6: قُيْرُقْ: الزنب و ظهر و جعه يقال

Çeviri yazı: kuyruḳ: ez zunub ve ẓahır ve ca‘ yuḳāl

Çeviri: Kuyruk ve sırt.

Sözlükler: DLT: kudhruk "kuyruk" (Atalay, c.4, 1986, s. 374), qudruq "ḏanab" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 146), kuḍruk "kuyruk" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 745); CC: kuyruk "kuyruk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 519), qujrux "schwanz" (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳuyruġ yağı "kuyruk yağı" (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: ḳuruḳ yaġ "kuyruk yağı" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: yok; Kit. E: ḳuyruḳ "kuyruk" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kuyruk "kuyruk" (Atalay, 1945, s. 213), ḳuyruḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 43); King Dic: quyruq "fat tail (of sheep)" (Golden, 2000, s. 155), ḳuyruḳ "kuyruk" (Güner, 2017, s. 88); Bül. Müş: qujruq "ogon; tłusty ogon barani" (Zajączkowski, 1958, s. 41), ḳuyruḳ "kuyruk, koyun kuyruğu" (Al-Turk, 2012, s. 123).

ḳayır

V nüshası 25a/3, D nüshası 36a/13, K nüshası 38a/7: قَيِرْ: الرمل الغليظ

Çeviri yazı: ḳayır: er reml el ġaliẓ

Çeviri: Kalın kum.

Sözlükler: DLT: kayır "kum" (Atalay, c.4, 1986, s. 285), qayir trampled (ground)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 135), kayır "kum, yumuşak zeminli toprak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 695); CC: yok; Ter. T: ḳayır "kalın kum" (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kayır "kum tepesi, dalgalı kumdan meydana gelmiş olan tepecikler" (Atalay, 1945, s. 189), ḳayır "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 133); King Dic: yok; Bül. Müş: qajyr "piasek" (Zajączkowski, 1958, s. 37), ḳayır "kalın kum" (Al-Turk, 2012, s. 79).

ḳuyuncı

V nüshası 25a/3, D nüshası 36a/14, K nüshası 38a/7: قُيُنْجِي: الصايع

Çeviri yazı: ḳuyuncı: eṣ ṣāyī'

Çeviri: Kuyumcı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: ḳuyumcı "gümüşçü" (Toparlı vd, 2000, s.); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kuyum- "kalıba dökmek" (Atalay, 1945, s.

213), ḳuyumdı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 117); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳıyma

V nüshası 25a/3-4, D nüshası 36a/14, K nüshası 38a/7-8: قِيْمَا: نوع من الطبيخ معروف

Çeviri yazı: ḳıyma: nev' min eṭ ṭabīḫ ma'rūf

Çeviri: Bilinen bir yemek.

Sözlükler: DLT: kıyma "kıyılmış" (Atalay, c.3, 1986, s. 173), qiyma "type of noodler" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 139), kıyma ügre "serçe dili şeklinde svriltilerek kesilen bir tür erişte" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 717); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kıyma "kıyma" (Atalay, 1945, s. 200), ḳıyma "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 160); King Dic: qıyma "minced meal" (Golden, 2000, s. 293), ḳıyma "kıyılmış et, kıyma" (Güner, 2017, s. 79); Bül. Müş: yok.

ḳaydan

V nüshası 25a/4, D nüshası 36a/14, K nüshası 38a/8: قَيْدَنْ: علم

Çeviri yazı: ḳaydan: 'alem

Çeviri: Özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ḳayış

V nüshası 25a/4: قَيِشْ: السير

Çeviri yazı: ḳayış: es seyr

Çeviri: Kayış.

D nüshası 36a/15: قَيِشْ: السير

Çeviri yazı: ḳayış: es seyr

Çeviri: Kayış.

K nüshası 38a/8: قَيِشْ

Çeviri yazı: ḳayış: Açıklama verilmemiştir.

Çeviri: Kayış.

Sözlükler: DLT: kadhış “kayış” (Atalay, c.4, 1986, s. 249), qaḍiš “leather strap” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 123), kaḍış “kesilen hayvanların derisinden yapılan kayış” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 675); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: kayış “kayış” (Toparlı, 2003, s. 89); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kayış “kayış” (Atalay, 1945, s. 189), ḳayış “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: qayıŝ “strap, thong, belt” (Golden, 2000, s. 290), kayış “(at takımında) kayış” (Güner, 2017, s. 73); Bül. Müş: yok.

ḳuyaş

V nüshası 25a/5: قُيَشْ: شعاع الشمس و يطلق ايضا علي الشمس

Çeviri yazı: ḳuyaş: şu‘ā‘ eş şems ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala eş şems

Çeviri: Güneş ışığı ve aynı zamanda güneşe de işaret eder.

D nüshası 36b/1: قُيَشْ: شعاع الشمس و يطلق ايضا علي الشمس

Çeviri yazı: ḳuyaş: şu‘ā‘ eş şems ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala eş şems

Çeviri: Güneş ışığı ve aynı zamanda güneşe de işaret eder.

K nüshası 38a/9-10: قُيَشْ: شعاع الشمس و يطلق ايضا علي الشمس

Çeviri yazı: ḳuyaş: şu‘ā‘ eş şems ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala eş şems

Çeviri: Güneş ışığı ve aynı zamanda güneşe de işaret eder.

Sözlükler: DLT: kuyaş “güneş, koyu sıcak, güneşin şiddetli vurması” (Atalay, c.4, 1986, s. 390), quyaŝ>qoyāŝ (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 153), koyaş “şiddetli sıcaklığın ısısı ve güneş vurmasının şiddeti” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 752); CC: kuyaş “güneş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 767), qujaŝ “sonne” (Grönbech, 1942, s. 202); Ter. T: ḳuyaş “güneş ışığı” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: yok; Kav. K: ḳuyaş “güneş ışığı” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: ḳuyaş “güneş” (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kuyaş “ışık, aydınlık” (Atalay, 1945, s. 213), ḳoyaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: yok; Bül. Müş: qujaŝ “słońce, światło, słaneczne” (Zajączkowski, 1958, s. 40), ḳuyaş “kuyaş, güneş, güneş ışığı” (Al-Turk, 2012, s. 50).

kebe

V nüshası 25a/7: كَبَا: منتفخ البطن منه كبردي

Çeviri yazı: kebe: muntafıẖ el baṭn minhe keberdi

Çeviri: Şişmiş karın ve bu sözcükten kebermek şekli üretilmiştir.

D nüshası 36b/2: كَبَا: منتفخ البطن منه كبردي

Çeviri yazı: kebe: muntafıẖ el baṭn minhe keberdi

Çeviri: Şişmiş karın ve bu sözcükten kebermek şekli üretilmiştir.

K nüshası 38a/10-11: كَبَا: منتفخ البطن منه كبردي

Çeviri yazı: kebe: muntafıẖ el baṭn minhe keberdi

Çeviri: Şişmiş karın ve bu sözcükten kebermek şekli üretilmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kabe “gebe, karınlı, karnı büyük” (Atalay, 1945, s. 190), kebe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kebermek

V nüshası 25a/7, D nüshası 36b/2, K nüshası 38a/11: كَبَرْمَكْ: النفخة

Çeviri yazı: kebermek: en nufẖa

Çeviri: Şişkinlik, şişirmek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kep

V nüshası 25a/7: كَبْ: القالب

Çeviri yazı: kep: el ḳālıb

Çeviri: Kep, kalıp.

D nüshası 36b/3: كَبْ: القالب

Çeviri yazı: kep: el ḳālıb

Çeviri: Kep, kalıp.

K nüshası 38a/11: كِبْ: القالب

Çeviri yazı: kip: el ḳālıb

Çeviri: Kep, kalıp.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kep "kalıp" (Atalay, 1945, s. 195), kep "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küp

V nüshası 25a/8, D nüshası 36b/3, K nüshası 38a/11: كُبْ: الزير

Çeviri yazı: küp: ez zır

Çeviri: Küp.

Sözlükler: DLT: küp "küp" (Atalay, c.4, 1986, s. 399), küp "vat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), küp "küp" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: yok; Ter. T: küp "küp" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: küp "küp" (Atalay, 1945, s. 214), küp "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 101); King Dic: küp "large vessel, jar" (Golden, 2000, s. 148), küp "küp" (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: yok.

köp

V nüshası 25a/8: كُبْ: الكثير

Çeviri yazı: köp: el kes̱īr

Çeviri: Çok, fazla.

D nüshası 36b/3: كُبْ: الكثير

Çeviri yazı: köp: el kes̱īr

Çeviri: Çok, fazla.

K nüshası 38a/12-13: كُبْ: الكثير اي هذا كثير و كذلك جُقْتُرْ أُكُشْتُرْ دَلُمْدُرْ كله هذا كثير

Çeviri yazı: köp: el kes̱īr ey hez̲ā kes̱īr ve kez̲alik çoḳtur öküştür delümdür kullihe hez̲ā kes̱īr

Çeviri: Çok, fazla bununla birlikte çoḳtur, öküştür ve delümdür kullanılır bunların hepsi aynı anlamdadır.

Sözlükler: DLT: köp "çok, bütün, hep, saç ve ağaç hakkında, gür, ışık" (Atalay, c.4, 1986, s. 362), köp "thrick, dense" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), köp "gür, bol, sık ve dolaşık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 739); CC: köp "çok, daha çok" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 758), köp "viel, sehr" (Grönbech, 1942, s. 153); Ter. T: köp "çok" (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: köp "çok, hep, bütün" (Eminoğlu, 2011, s. 236); Tuh. Z: köp "hayli, çok" (Atalay, 1945, s. 208), köp "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: köp "much" (Golden, 2000, s. 268), köp "çok" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: yok.

köpük

V nüshası 25a/9-10, D nüshası 36b/5, K nüshası 38a/13: كُبُكْ: الرغوه

Çeviri yazı: köpük: er raġve

Çeviri: Köpük.

Sözlükler: DLT: köpük(ğ) "köpük" (Atalay, c.4, 1986, s. 362), köpük "zabad" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), köpük/köpik "su köpüğü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 739); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: köpük "tüylü köpek" (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: yok; Kit. E: köpik(ğ) "köpük" (Eminoğlu, 2011, s. 236); Tuh. Z: köpük "köpük" (Atalay,

1945, s. 208), köpük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: yok; Bül. Müş: köbäk “piana” (Zajączkowski, 1958, s. 31), köbek “köpük” (Al-Turk, 2012, s. 132).

köpek

V nüshası 25a/10, D nüshası 36b/5-6, K nüshası 38a/13-14: كُبَكْ: الكلب الكثير الشعر و يسمي به علما

Çeviri yazı: köpek: el kelb el kes̱īr eş şa‘r ve yusemmī ‘allama

Çeviri: Çok tüylü köpek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: köpek “köpek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 513), yok (Grönbech, 1942, s.); Ter. T: köpek “it, köpek” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: köpäk pies a długiej sierści” (Zajączkowski, 1958, s. 31), köpek “köpek, çok tüylü köpek” (Al-Turk, 2012, s. 157).

küpür

V nüshası 25a/10, D nüshası 36b/6, K nüshası 38a/14: كُبُرْ: الصندوق

Çeviri yazı: köpür: eş ṣandūḳ

Çeviri: Sandık, kutu.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: köbürçük “sandık, kutu” (Atalay, 1945, s. 206), köbürçük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küpe

V nüshası 25b/11: كُبَا: القرط في الاذن و يطلق ايضا علي ثياب الحزن

Çeviri yazı: küpe: el ḳaraṭ fī el ūzn ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala s̱eyāb el ḥuzn

Çeviri: Küpe, aynı zamanda zırh.

D nüshası 36b/6-7: كُبَا: القرط في الاذن و يطلق ايضا علي ثياب الحزن

Çeviri yazı: küpe: el ḳaraṭ fī el ūzn ve yuṭlaḳ eyżān ‘ala s̱eyāb el ḥuzn

Çeviri: Küpe, aynı zamanda zırh.

K nüshası 38a/15: كُبَا: القرط في الاذن و ينطلق ايضا علي ثياب الحزن

Çeviri yazı: küpe: el ḳaraṭ fī el ūzn ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala s̱eyāb el ḥuzn

Çeviri: Küpe, aynı zamanda zırh.

Sözlükler: DLT: küpe “küpe” (Atalay, c.3, 1986, s. 217), küpä “earning” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), küpe “küpe” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: köbe “örme zırh” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 519), kübe “ringpanzer” (Grönbech, 1942, s. 157); Ter. T: küpe “zırh” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: küpe “küpe” (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: küpe “küpe” (Atalay, 1945, s. 214), küpe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: küpe “earning” (Golden, 2000, s. 304), küpe “küpe” (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: yok.

köprü

V nüshası 25a/11-12, D nüshası 36b/7-8, K nüshası 38a/16: كُبْرُو: الجرس و في التركماني الفظرة

Çeviri yazı: köprü: el caras ve fī et turkmānī el faẓra

Çeviri: Köprü, Türkmence büyük asma köprü.

Sözlükler: DLT: köprüğ “köprü” (Atalay, c.4, 1986, s. 362), köprüg “bridge” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), köprüg “köprü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 739); CC: köprü “köprü” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 514), köprü “brücke” (Grönbech, 1942, s. 153); Ter. T: köpri “köprü” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: köbür “köprü” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: köpri “köprü” (Atalay, 1945, s. 208), köpri “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: köprük “bridge (covered by a kiask/inn)” (Golden, 2000, s. 249), köprük “köprü” (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: köpri “most” (Zajączkowski, 1958, s. 32), köpri “köprü” (Al-Turk, 2012, s. 74).

köbek

V nüshası 25a/12, D nüshası 36b/7-8, : كُبَكْ: بالباء الخالصة السره

Çeviri yazı: köbek: bil bā’ el ẖāliṣa es sır

Çeviri: Göbek çukuru, b harfi ile söylenir.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: göbek “göbek” (Toparlı vd, 2000, s. 95); Dur. M: köbek “göbek” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: yok; Kit. E: köbek(g) “göbek, göbek bağı” (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: köbek “göbek” (Atalay, 1945, s. 206), köbek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: köbek “navel” (Golden, 2000, s. 104), köbek “göbek” (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: yok.

kepek

V nüshası 25a/13: كَبَكْ: النخالة

Çeviri yazı: kepek: en naḫāle

Çeviri: Kepek.

D nüshası 36b/8-9: كَبَكْ: النخالة

Çeviri yazı: kepek: en naḫāle

Çeviri: Kepek.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: kepek “unda ve başta bulunan kepek” (Atalay, c.4, 1986, s. 301), käpäk “bran” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), kepek “kepek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 704); CC: kebek “kepek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 497), kebek “kleie” (Grönbech, 1942, s. 135); Ter. T: yok; Dur. M: kepek “kepek” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: kepek “kepek” (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: yok; Tuh. Z: kepek “kepek” (Atalay, 1945, s. 195), kepek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: kebek “bran” (Golden, 2000, s. 294), kebek “un elendikten sonra elek üstünde kalan kabuk kırıntıları kepek” (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: käbäk “otręby” (Zajączkowski, 1958, s. 28), kebek “kepek” (Al-Turk, 2012, s. 130).

kepçe

V nüshası 25a/13, D nüshası 36b/9, K nüshası 38a/16: كَبْجَا: المغرفة الصغيره

Çeviri yazı: kepçe: el maġrafa eṣ ṣaġīre

Çeviri: Küçük kaşık.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

köpkök

V nüshası 25a/13-14: كُبْكُكْ: الشديد الزرقه و قال لي شيخا فخرالدين هو بالميم بادل الباء

Çeviri yazı: köpkök: eş şedīd ez zarḳa ve ḳāl lī şeyḫunā faḫreddīn huve bil mīm beddel el bā’

Çeviri: Koyu mavi, Şeyhimiz Fahreddin mim harfinin be harfine çevrildiğini söyler.

D nüshası 36b/9-10: كُبْكُكْ: الشديد الزرقه و قال لي شيخا فخرالدين هو بالميم بادل الباء

Çeviri yazı: köpkök: eş şedīd ez zarḳa ve ḳāl lī şeyḫunā faḫreddīn huve bil mīm beddel el bā’

Çeviri: Koyu mavi, Şeyhimiz Fahreddin mim harfinin be harfine çevrildiğini söyler.

K nüshası 38b/1-2: كُبْكُكْ: الشديد الزرقه و قال لي شيخا فخرالدين هو بالميم بادل الباء

Çeviri yazı: köpkök: eş şedīd ez zarḳa ve ḳāl lī şeyḫunā faḫreddīn huve bil mīm beddel el bā’

Çeviri: Koyu mavi, Şeyhimiz Fahreddin mim harfinin be harfine çevrildiğini söyler.

Sözlükler: DLT: köpkök “gömkök” (Atalay, c.4, 1986, s. 356), kömkȫk/köpkȫk “deep gray” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), köm(kök) “Oğuz lehçesinde gri renk için kullanılan mübalağa sözü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 736); CC: yok; Ter. T: künkök “gömkök, masmavi” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: kömkök “masmavi” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: köpkök “masmavi” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kibi

V nüshası 25a/15, D nüshası 36b/10, K nüshası 38b/2: كِبِي: بمعني مثل

Çeviri yazı: kibi: bi ma‘na meṡel

Çeviri: Benzer anlamında.

Sözlükler: DLT: kibi “gibi” (Atalay, c.4, 1986, s. 328), kepi “like” Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), kipi “Oğuzlarda gibi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 721); CC: kibi “gibi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 742), kibi “wie” (Grönbech, 1942, s. 142); Ter. T: yok; Dur. M: kibik “gibi” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: kibi “gibi” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kibi “gibi, yakın için benzetme edatı” (Atalay, 1945, s. 201),

kibi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: kibi “like” (Golden, 2000, s. 311), kibi “gibi, benzer” (Güner, 2017, s. 80); Bül. Müş: käbi “jak (porównonie)” (Zajączkowski, 1958, s. 28), kebi “gibi” (Al-Turk, 2012, s. 220).

kepes

V nüshası 25a/15-16: كَبَسْ: الكلوته و ساير ما يغطي الراس به

Çeviri yazı: kepes: el kılote ve sāyīr mā yuġaṭṭī er rās bihe

Çeviri: Baş örtmek için kullanılan nesne.

D nüshası 36b/11-12: كَبَسْ: الكلوته و ساير ما يغطي الراس به

Çeviri yazı: kepes: el kılote ve sāyīr mā yuġaṭṭī er rās bihe

Çeviri: Baş örtmek için kullanılan nesne.

K nüshası 38b/2-3: كَبَسْ: الكلوته و ساير ما يغطي الراس به

Çeviri yazı: kepes: el kılote ve sāyīr mā yuġaṭṭī er rās bihe

Çeviri: Baş örtmek için kullanılan nesne.

Sözlükler: DLT: kebez “pamuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 289), käbäz “cotton” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), kebez “pamuk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: kepes “şapka, börk, külah” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), kepes “mütze” (Grönbech, 1942, s. 138); Ter. T: kebeş “börk, kalpak ve başa geçirilen sair şeyler” (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ketük

V nüshası 25a/17, D nüshası 37a/1, K nüshası 38b/4: كَتُكْ: الثلم

Çeviri yazı: ketük: eṡ ṡelm

Çeviri: Gedik.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kedük maddesinde incelenmiştir.

ketik

V nüshası 25a/17, D nüshası 37a/1, K nüshası 38b/3-4: كَتِكْ: الافرم

Çeviri yazı: ketik: el āfram

Çeviri: Diş kırılmasından dolayı oluşan boşluk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ketik "gedik" (Atalay, 1945, s. 197), ketik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ketüren

V nüshası 25a/18-19: كَتُرَنْ: الذي جا بالشئ اصله كَتُرْغَنْ فحرفت الغين و اصله كَتُرْدِي

Çeviri yazı: ketüren: elleẕī cā bi'ş şey' āṣlıha ketürgen faḥurrifat el ġayn ve āṣlıha ketürdi

Çeviri: Bir şey getiren aslı ketürġen'dir gayn harfi düşürülmüştür sözcük de ketürdi'den üremiştir.

D nüshası: yok.

K nüshası 38b/4-8: كَتُرَنْ: الذي جاء بالشئ اصله كَتُرْغَنْ فحذفت الغين و اصله كَتُرْدِي كَلْتُرْدِي و تُر للتعدية لانه متفرع عن كلدي و جا في كَتُرَنْ حذفت الام و حذف الغين فاذن كان اصله كَلْتُرْغَنْ كَتُرْدِي حمل

Çeviri yazı: ketüren: elleẕī cā bi'ş şey' āṣlıha ketürgen faḥurrifat el ġayn ve āṣlıha ketürdi keltürdi ve tur/tür li't ta'addī lā ānnehu muteferri' 'ann keldi ve cā fī ketüren ḥaẕafet el lām ḥaẕef el ġayn fāzan kān āṣlıha keltürgen ketürdi ḥaml

Çeviri: Bir şey getiren aslı ketürġen'dir gayn harfi düşürülmüştür sözcük de ketürdi'den üremiştir, ġ sesi erimiştir ve keltürġen ketürdi şekline girmiştir.

Sözlükler: DLT: keltür- "getirtmek" (Atalay, c. 4, 1986, s. 298), käldür- "ji' bi-" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 101), keldür- "getirmek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 701); CC: kėltür- "getirmek" (Argunşah ve Güner, 2015, 499), keltiriŝ- "beim bringen helfen" (Grönbech, 1942, s. 137); Ter. T: keltür- "getirmek" (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: keltir- "getirmek" (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: keltir- "getirmek" (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: keltür- "getirmek" (Eminoğlu, 2011, s. 223); Tuh. Z: ketir- "getirmek" (Atalay, 1945, s. 197), ketirdi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 77); King Dic: keltür- "bring" (Golden, 2000, s. 66), keltür- "getirmek" (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: yok.

köt

V nüshası 25a/21, D nüshası 37a/2, K nüshası 38b/8: كُتْ: الدبر

Çeviri yazı: köt: ed dubur

Çeviri: Göt, dubur.

Sözlükler: DLT: köt "göt, arka" (Atalay, c.4, 1986, s. 267), köt "pasterior" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 111), köt "göt, kıç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 742); CC: köt "kaba et, kıç" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 515), köt "hinterer, der ars" (Grönbech, 1942, s. 155); Ter. T: köt "oturak yeri, kıç" (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: köt "göt" (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: köt "kıç" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: yok; Tuh. Z: köt "kıç, göt" (Atalay, 1945, s. 209), köt "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: köt "buttocks" (Golden, 2000, s. 104), köt "anüs" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: yok.

kete

V nüshası 25a/21-22, D nüshası 37a/2, K nüshası 38b/9: كَتَا: الخشتان

Çeviri yazı: kete: el ḫaştān

Çeviri: Kete.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ketelük/ketülük

V nüshası 25a/22: كَتَلُوك: الحلقوم

Çeviri yazı: ketelük: el ḥalḳūm

Çeviri: Boğaz.

D nüshası 37a/3: كَتَلُوك: الحلقوم

Çeviri yazı: ketelük: el ḥalḳūm

Çeviri: Boğaz.

K nüshası 38b/9: كَتَلُوك: هكذا

Çeviri yazı: ketelük: he keẕā

Çeviri: ?

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keçe

V nüshası 25b/1, D nüshası 37a/4, K nüshası 38b/11: كَجَا: اللباد بالتركماني و كِيِز بالقبجاقي

Çeviri yazı: keçe: el libād bi't turkmānī ve kiyiz bil ḳıbcāḳī

Çeviri: Türkmence keçe Kıpçakça kiyiz.

Sözlükler: DLT: keçe "keçe" (Atalay, c.3, 1986, s. 219), käĉä "felt" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), keçe "Oğuzcada keçe" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: kiyiz "keçe" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 507), kijiz "filzdecke" (Grönbech, 1942, s. 142); Ter. T: keçe "keçe" (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: keçe "felt" (Golden, 2000, s. 147), keçe "keçe" (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: yok.

köç

V nüshası 25b/1-2: كُجْ: الظعن اذا كان فيه النسا

Çeviri yazı: köç: eẓ ẓa'n iẕā kān fīhe en nisā

Çeviri: İçerisinde kadınların (kadınların olması gerekli) olduğu büyük göç topluluğu.

D nüshası 37a/4-5: كُجْ: الظعن اذا كان فيه النسا

Çeviri yazı: köç: eẓ ẓa'n iẕā kān fīhe en nisā

Çeviri: İçerisinde kadınların (kadınların olması gerekli) olduğu büyük göç topluluğu.

K nüshası 38b/11-12: كُجْ: الظعن اذا كان فيه النسا

Çeviri yazı: köç: eẓ ẓa'n iẕā kān fīhe en nisā

Çeviri: İçerisinde kadınların (kadınların olması gerekli) olduğu büyük göç topluluğu.

Sözlükler: DLT: köç "göç" (Atalay, c.4, 1986, s. 354), köĉ "moving camp, going on campaing, hour or while" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 107), köç "göç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 733); CC: köç- "göçmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 754), köĉ-

“fartziehen” (Grönbech, 1942, s. 149); Ter. T: köç- “göç” (Toparlı vd, 2000, s. 121); Dur. M: yok; Kav. K: köç- “göçmek” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: köç “göç” (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: yok; King Dic: köçğıl “depart, move away” (Golden, 2000, s. 75), köç- “göçmek” (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: köĉ “wymarz (ludóus koczewniczych), koczowisko” (Zajączkowski, 1958, s. 31), köç/ş “göç, bir kabilenin yer değiştirmesi” (Al-Turk, 2012, s. 102).

köçken

V nüshası 25b/3, D nüshası 37a/6, K nüshası 38b/13: كُجْكَنْ: النسر

Çeviri yazı: köçken: en nasr

Çeviri: Kartal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: köçken “kartal” (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: köĉikän “rodzaj sępe” (Zajączkowski, 1958, s. 31), köçiken “bir akbaba kuşu nevi” (Al-Turk, 2012, s. 171).

keçi

V nüshası 25b/3: كَجِيْ: المعزي و بالقبجاقي اَجْكِي

Çeviri yazı: keçi: el mi‘za ve bil ḳıbcāḳī eçki

Çeviri: Keçi, Kıpçakça eçki şeklindedir.

D nüshası 37a/6: كَجِيْ: المعزلي و يقال بالقبجاقي اُجْكِي

Çeviri yazı: keçi: el mi‘zlī ve yuḳāl bil ḳıbcāḳī öçki/öçkü

Çeviri: Keçi, Kıpçakça öçki/öçkü.

K nüshası 38b/13: كَجِيْ: المعزي و بالقبجاقي اجكي

Çeviri yazı: keçi: el mi‘zī ve bil ḳıbcāḳī eçki

Çeviri: Keçi, Kıpçakça eçki şeklindedir.

Sözlükler: DLT: keçi “keçi” (Atalay, c.3, 1986, s. 219), käĉi “goat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), keçi “Oğuzcada keçi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: yok; Ter. T: keçi “keçi” (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: keşi “keçi” (Toparlı, 2003, s. 91);

Kav. K: keçi “keçi” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: yok; Tuh. Z: keçi “keçi” (Atalay, 1945, s. 190), keçi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: keĉi “goat” (Golden, 2000, s. 167), kėçi “keçi” (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: käĉi “koza” (Zajączkowski, 1958, s. 28), keçi “keçi” (Al-Turk, 2012, s. 121).

kiçi

V nüshası 25b/3-4: كِجِي: الصغير و صغيره بالتركماني كُجُجُكْ و بالقبجاقي كِجْكِناً و هو علم ايضا

Çeviri yazı: kiçi: eş ṣaġīr ve ṣaġīre bi’t turkmānī küçücük ve bil ḳıbcāḳī kiçkine ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Küçük, Türkmence küçücük Kıpçakça kiçkine şeklindedir.

D nüshası 37a/6-8: كِجِي: الصغير و صغيره بالتركماني كُجُجُكْ و بالقبجاقي كِجْكِناً و هو علم ايضا

Çeviri yazı: kiçi: eş ṣaġīr ve ṣaġīre bi’t turkmānī küçücük ve bil ḳıbcāḳī kiçkine ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Küçük, Türkmence küçücük Kıpçakça kiçkine şeklindedir.

K nüshası 38b/13-15: كِجِي: الصغير و تصغيره بالتركماني كُجُجَكْ و بالقبجاقي كُجْكُناً و هو علم ايضا

Çeviri yazı: kiçi: eş ṣaġīr ve ṣaġīre bi’t turkmānī küçücük ve bil ḳıbcāḳī kiçkine ve huve ‘alem eyżān

Çeviri: Küçük, Türkmence küçücük Kıpçakça kiçkine şeklindedir.

Sözlükler: DLT: kiçik “küçük, küçüklük” (Atalay, c.4, 1986, s. 328), kiĉig “small” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 105), kiçig “küçük” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 719); CC: kiçi “küçük” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 719), kiçi “küçük” (Grönbech, 1942, s. 505); Ter. T: yok; Dur. M: kiçkez taġ “küçük dağ” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: küçkez “küçük” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: kiçig “küçük, az” (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kikez “küçücük (kiçkez)” (Atalay, 1945, s. 201), kiçi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 37); King Dic: kiĉik “small, little” (Golden, 2000, s. 127), kiçik “küçük” (Güner, 2017, s. 80); Bül. Müş: yok.

keçüt

V nüshası 25b/5, D nüshası 37a/8, K nüshası 38b/15: كَجُتْ: المخاضه

Çeviri yazı: keçüt: el muḫāża

Çeviri: Geçit, boğaz.

Sözlükler: DLT: keçik “köprü, geçit” (Atalay, c.4, 1986, s. 290), käĉig “ford” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), keçig “geçit” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 698); CC: yok; Ter. T: keçüt “geçit” (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: keç- “geçmek” (Eminoğlu, 2011, s. 222); Tuh. Z: keş- “geçmek” (Atalay, 1945, s. 196), keşti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 77); King Dic: kecğıl “pass” (Golden, 2000, s. 75), keç- “geçmek” (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: käĉüt “bród” (Zajączkowski, 1958, s. 28), keçüt “bir nehrin geçit yeri” (Al-Turk, 2012, s. 85).

keçe

V nüshası 25b/5: كَجَا: المسأ

Çeviri yazı: keçe: el mesā’

Çeviri: Gece.

D nüshası 37a/8: كَجَا: المسأ

Çeviri yazı: keçe: el mesā’

Çeviri: Gece.

K nüshası 38b/15: كَجَا: المسا كجا بلدي اي صار المسا

Çeviri yazı: keçe: el mesā keçe boldı ey ṣār el mesā

Çeviri: Gece, akşam oldu anlamında keçe boldı denir.

Sözlükler: DLT: kėçe “gece” (Atalay, c.3, 1986, s. 219), keĉä “night” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), keçe/kiçe “gece” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 697); CC: kėçe “gece” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 731), keĉe/kiĉe “naucht” (Grönbech, 1942, s. 135); Ter. T: kiçe “gece” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yok; Kav. K: keçe “akşam” (Toparlı vd, 1999, s. 112); Kit. E: kiçe “gece” (Eminoğlu, 2011, s. 230); Tuh. Z: keçe “gece” (Atalay, 1945, s. 190), keçe “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 150); King Dic: keĉe “night” (Golden, 2000, s. 135), kėçe “gece” (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: yok.

küç

V nüshası 25b/6: كُجْ: القوة يقال كُجْ بَرْدِي اي نصره و قواه

Çeviri yazı: küç: el ḳuvve yuḳāl küç berdi ey naṣra ve ḳuvvāh

Çeviri: Güç, güç vermek anlamında küç berdi denir.

D nüshası 37a/8-9: كُجْ: القوة و يقال كُجْ بَرْدِي اي نصره و قواه

Çeviri yazı: küç: el ḳuvve ve yuḳāl küç berdi ey naṣra ve ḳuvvāh

Çeviri: Güç, güç vermek anlamında küç berdi denir.

K nüshası 38b/16: كُجْ: القوة يقال كُجْ بَرْدِي اي نصره و قواه

Çeviri yazı: küç: el ḳuvve yuḳāl küç berdi ey naṣra ve ḳuvvāh

Çeviri: Güç, güç vermek anlamında küç berdi denir.

Sözlükler: DLT: küç "kuvvet, zor, güç, zulüm" (Atalay, c.4, 1986, s. 392), kǖĉ "strength, violence" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 113), kǖç/küç "güç, kuvvet" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 753); CC: küç "kuvvet, güç, zor, zorluk" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 767), küĉ "kraft" (Grönbech, 1942, s. 157); Ter. T: küçlü "güçlü" (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: küç "güç" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: küçli "güçlü" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: küç "güç, kuvvet, zor, zulüm, eziyet" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: küçli "güçlü, kuvvetli" (Atalay, 1945, s. 213), küçli "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 214); King Dic: küĉlü "strong" (Golden, 2000, s. 268), küçlü "güçlü" (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: yok.

keçit

V nüshası: yok.

D nüshası 37a/12: كَجِتْ: المخاضه

Çeviri yazı: keçit: el muḫāża

Çeviri: Geçit.

K nüshası: yok.

Sözlükler: Sözcük, daha önce keçüt maddesinde incelenmiştir.

küçük

V nüshası: yok.

D nüshası 37a/12: كُجُكْ: الجرو

Çeviri yazı: küçük: el carū

Çeviri: Köpek yavrusu.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: küçük “köpek yavrusu” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: küçük “köpek yavrusu” (Atalay, 1945, s. 213), küçük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küçük

V nüshası: yok.

D nüshası 37a/12-13: كُجُكْ: الابتر و يسمي به كُجُكِتْ اي كلب ابتر اي بلازنب

Çeviri yazı: küçük: el ābtar ve yusemmī bih küçük it ey kelb ābtar ey bilā zunub

Çeviri: Kuyruksuz küçük köpek yavrusu.

K nüshası: yok.

Sözlükler: Sözcük, daha önce küçük maddesinde incelenmiştir.

kedük

V nüshası 25b/8, D nüshası 37a/15-37b/1, K nüshası 39a/1: كَدُكْ: الثلمة الفعل منه كدي

Çeviri yazı: kedük: eṯ ṯelm el fi‘l minhe kedi/kidi

Çeviri: Gedik, fiil şekli kedi/kidi şeklindedir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kedük(g) “(kılıç) körelmiş, kör; gedik, kertük, yarık” (Eminoğlu, 2011, s. 223); Tuh. Z: ketik “gedik” (Atalay, 1945, s. 197), ketik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kören

V nüshası 25b/10, D nüshası 37b/1-2, K nüshası 39a/2: كُرَنْ: المبصر اصله كُرْكَنْ

Çeviri yazı: kören: el mubaşır āṣlıha körken

Çeviri: Gören, aslı körgen’dir.

Sözlükler: DLT: kör- “görmek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 363), kör- “see” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), kör- “bakmak, görmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 739); CC: kör- “görmek” (Argunşah ve Güner, 2015, s.), kör- “sehen, erblicken, mit dem” (Grönbech, 1942, s. 153); Ter. T: kör- “görmek” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: yok; Kav. K: kör- “görmek” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: kör- “görmek, kabul etmek, saymak, görünmek” (Eminoğlu, 2011, s. 223); Tuh. Z: kör- “görmek” (Atalay, 1945, s. 208), kördim “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 181); King Dic: körgil “see” (Golden, 2000, s. 65), kör- “görmek” (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: kör- “wiedzieć” (Zajączkowski, 1958, s. 61), kördi “görmek” (Al-Turk, 2012, s. 233).

kerek

V nüshası 25b/13-16: كَرَكْ: بمعني اي شي حاجتك اي اي شي تريد هزه الجمله الاستفهامية مراد فه من حيث المعني لقولهم اذا تريد

Çeviri yazı: kerek: bi ma‘na ey şey ḥācetik ey ey şey tarīd hezihi el cümle el ıstıfhāmīye murād min ḥayṣ el ma‘na le ḳavluhum iẕā tarīd

Çeviri: Gerekli olan elzem bir şey.

D nüshası 37b/4-7: كَرَكْ: ممعني ا لحاجه و ما يقال بها يقال نَا كَرَكْ اي شي حاجتك اي اي شي تريد هزه الجمله الاستفهامية مراد فه من حيث المعني لقولهم اذا تريد

Çeviri yazı: kerek: bi ma‘na el ḥāce ve mā yuḳal ne kerek bi ma‘na ey şey ḥācetik ey ey şey tarīd hezihi el cümle el ıstıfhāmīye murād min ḥayṣ el ma‘na le ḳavluhum iẕā tarīd

Çeviri: Gerekli olan elzem bir şey. Ne gerek anlamında ne kerek denir.

K nüshası 39a/5-7: كَرَكْ: بمعني الحاجة او ما يقال بها يقال نا كرك بمعني اي حاجتك اي اي شي تريد هزه الجملة الاستفهامية مراد فه من حيث المعني لقولهم ماذا تريد

Çeviri yazı: kerek: bi ma‘na el ḥāce āv mā yuḳāl bihā ne kerek bi ma‘na ey ḥācetik ey ey şey tarīd hezihi el cümle el ıstıfhāmīye murād min ḥayṣ el ma‘na le ḳavluhum iẕā tarīd

Çeviri: Gerekli olan elzem bir şey. Ne gerek anlamında ne kerek denir.

Sözlükler: DLT: kerek “gerek, olmalı, yaraşır, lâzım, ihtiyaç, gerekli” (Atalay, c.4, 1986, s. 302), käräk “necessary” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kerek “gerek, lâzım”

(Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 704); CC: kėrek “gerek, gerekli” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), kerek “notwendindg, das nötige” (Grönbech, 1942, s. 139); Ter. T: yok; Dur. M: kerek- “gerekmek” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: yok; Kit. E: kerek “gerek, gerekli, ihtiyaç” (Eminoğlu, 2011, s. 224); Tuh. Z: kerekli “gerek” (Atalay, 1945, s. 195), kerekli “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 153); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kürk

V nüshası 25b/15: كُرَكْ: الكباشيه

Çeviri yazı: kürk: el kebāşiye

Çeviri: Kürk.

D nüshası 37b/7: كُرْكْ: الفروة الدباشيه

Çeviri yazı: kürk: el farva ed dubāşīye

Çeviri: Kürk.

K nüshası 39a/7: كُرَكْ: الكباشية

Çeviri yazı: kürk: el kebāşiye

Çeviri: Kürk.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kürk “kürk” (Atalay, c.4, 1986, s. 400), kürk “fur” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 115), kürk “kürk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 757); CC: yok; Ter. T: kürk “kürk” (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kürk “kürk” (Atalay, 1945, s. 214), kürk “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: kürk “fur-skinned coat and fur (coat)” (Golden, 2000, s. 298), kürk “kürk” (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: yok.

kürken

V nüshası 25b/15: كُرْكَنْ: الضجيج بين العسكرين

Çeviri yazı: kürken: eḍ ḍacīc beyn el ‘askereyn

Çeviri: İki asker arasındaki gürültü.

D nüshası 37b/7-8: كُرْكَنْ: الضجيج بين العسكرين

Çeviri yazı: kürken: eḍ ḍacīc beyn el ‘askereyn

Çeviri: İki asker arasındaki gürültü.

K nüshası 39a/8: كُرْكَنْ: الضجيج بين العسكرين

Çeviri yazı: kürken: eḍ ḍacīc beyn el ‘askereyn

Çeviri: İki asker arasındaki gürültü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kürkülmek “gürültü etmek” (Atalay, 1945, s. 215), kürkülmek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 139); King Dic: yok; Bül. Müş: kürkän “hałas, zamieszanie między żołnierzani” (Zajączkowski, 1958, s.)[67].

kerki

V nüshası 25b/15-16, D nüshası 37b/7, K nüshası 39a/8: كَرْكِي: القدوم

Çeviri yazı: kerki: el ḳaddūm

Çeviri: Çekiç, keski.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėrki “nacak, küçük balta” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), kerki “zimmeraşt” (Grönbech, 1942, s. 140); Ter. T: kerki “balta” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: kerki “adze” (Golden, 2000, s. 283), kerki “marangoz keseri” (Güner, 2017, s. 76); Bül. Müş: yok.

kerpiç

V nüshası 25b/16: كَرْبِجْ: الاجره و في القبجاقي ينطلق علي البنيان

Çeviri yazı: kerpiç: el ācra ve fī el ḳıbcāḳī yunṭaliḳ ‘ala bināeyn

Çeviri: Kerpiç ve aynı zamanda Kıpçakçada binaya işaret eder.

D nüshası 37b/8-9: كَرْبِجْ: الاجره و في القبجاقي ينطلق علي البنيان

Çeviri yazı: kerpiç: el ācra ve fī el ḳıbcāḳī yunṭaliḳ ‘ala bināeyn

Çeviri: Kerpiç ve aynı zamanda Kıpçakçada binaya işaret eder.

K nüshası 39a/8-9: كَرْبِجْ: الاجرة و في القبجاقي ينطلق علي البنيان

---

[67] Al-Turk, sözcüğü “kongur (kef, nun, kef, re)” şeklinde okuyarak “gürültülü, asker arasında çıkan kargaşalık” olarak anlamlandırmıştır (Al-Turk, 2012, s. 104).

Çeviri yazı: kerpiç: el ācra ve fī el ḳıbcāḳī yunṭaliḳ ‘ala bināeyn

Çeviri: Kerpiç ve aynı zamanda Kıpçakçada binaya işaret eder.

Sözlükler: DLT: kerpiç “kerpiç” (Atalay, c.4, 1986, s. 304), kärpiĉ “brick” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kerpiç “pişmiş hamur, pişmiş kerpiç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 705); CC: kerpiç “kerpiç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 140), kerpiĉ “ungerbrannter, ziegel” (Grönbech, 1942, s. 140); Ter. T: kerpiç “kerpiç” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kerpiç “kerpiç” (Atalay, 1945, s. 195), kirpiç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: kerpiĉ “brick” (Golden, 2000, s. 250), kėrpiç “kerpiç” (Güner, 2017, s. 76); Bül. Müş: yok.

kirpik

V nüshası 25b/17, D nüshası 37b/9, K nüshası 39a/9: كِرْبِكْ: الهدب

Çeviri yazı: kirpik: el hidab

Çeviri: Kirpik.

Sözlükler: DLT: kirpik “kirpik” (Atalay, c.4, 1986, s. 333), kirpik “eyelash” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kirpik “kirpik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 722); CC: kirpik “kirpik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 506), kirpik “avgenlid, wimpein” (Grönbech, 1942, s. 148); Ter. T: kirpik “kirpik” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: yok; Kav. K: kirfik “kirpik” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kirpik “kirpik” (Atalay, 1945, s. 202), kirpik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: kirpik “eyelash” (Golden, 2000, s. 205), kirpik “kirpik” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

körk

V nüshası 25b/17, D nüshası 37b/9, K nüshası 39a/9-10: كُرْكْ: الحسن

Çeviri yazı: körk: el ḥasen

Çeviri: Güzellik.

Sözlükler: DLT: körk “güzellik” (Atalay, c.4, 1986, s. 363), körk “beauty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), körk “güzel, güzellik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 740); CC: körk “güzellik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 514), körk “schänheit” (Grönbech,

1942, s. 154); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

körklü

V nüshası 25b/17, D nüshası 37b/9-10, K nüshası 39a/10: كُرْكُلو: اي ذو حسن

Çeviri yazı: körklü: ey ẕū ḥasen

Çeviri: İki tarafı da güzel olan.

Sözlükler: DLT: körklüğ "iyi, güzel ve gösterişli olan" (Atalay, c.4, 1986, s. 363), körklüg "jamīl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), körklüg "güzel" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 740); CC: körklü "güzel" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 514), körklü/körkli "schön" (Grönbech, 1942, s. 154); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: körklüg "güzel" (Eminoğlu, 2011, s. 236); Tuh. Z: körkli "güzel" (Atalay, 1945, s. 208), körükli "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 201); King Dic: körüklü "beatiful" (Golden, 2000, s. 261), körklü "güzel, gösterişli" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: yok.

kürk

V nüshası 25b/18, D nüshası 37b/10, K nüshası 39a/10: كُرْكْ: الفرو

Çeviri yazı: kürk: el farū

Çeviri: Kürk.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kürk maddesinde incelenmiştir.

kürek

V nüshası 25b/18, D nüshası 37b/11, K nüshası 39a/11: كُرَكْ: المجرفه

Çeviri yazı: kürek: el macrafa

Çeviri: Kürek.

Sözlükler: DLT: kürgek "kürek" (Atalay, c. 4, 1986, s. 400), kürgäk "oar, shovel" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 115), kürgek "geminin küreği ve her türlü kürek"

(Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 757); CC: kürek "fırın küreği, kürek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 521), kürek "(back)schaufel"(Grönbech, 1942, s. 159); Ter. T: kürek "kürek" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: kürek "kürek" (Toparlı, 2003, s. 98); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kürek "kürek, safiha, levha" (Atalay, 1945, s. 214), kürek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kerkü

V nüshası 25b/19, D nüshası 37b/11, K nüshası 39a/11: كَرْكُو: المنسج

Çeviri yazı: kerkü: el mansac

Çeviri: Gergi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ker- "germek, çekip uzatmak, kapatmak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 302), kär- "stretch" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), ker- "germek, yaymak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 704); CC: kėr- "kol ve bacaklarını bir yere açarak bir yere bağlamak, germek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 734), ker- "ausspannen, ausdehnen" (Grönbech, 1942, s. 189); Ter. T: ker- "asmak, germek" (Toparlı vd, 2000, v116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: ker- "germek" (Atalay, 1945, s. 195), kerti "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küreş

V nüshası 25b/19, D nüshası 37b/11, K nüshası 39a/11: كُرَشْ: المصارعة

Çeviri yazı: küreş: el muṣāra'

Çeviri: Güreş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: küreşme" güreşmek" (Atalay, c.4, 1986, s. 399), küräŝ- "wrestle, fight" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 115), küreş- "güreşmek, savaşmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 757); CC: yok; Ter. T: küreş- "güreşmek, güreş tutmak" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: küreş- "güreşmek" (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: küreş- "güreşmek" (Atalay, 1945, s. 214), küreşti "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 117); King Dic: küreĉi "wrestler" (Golden, 2000, s. 306), küre(ş)çi "güreşçi" (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: yok.

kirdek

V nüshası 25b/19-20: كِرْدَكْ: بيت الختن الجديد الذي فيه بز و حيه

Çeviri yazı: kirdek: beyt el ḥatan el cedīd elleẕī fīhe bez ve ḥaya

Çeviri: Yeni damat evi.

D nüshası 37b/13-14: كِرْدَكْ: بيت الختن الجديد الذي فيه بز و حيه

Çeviri yazı: kirdek: beyt el ḥatan el cedīd elleẕī fīhe bez ve ḥaya

Çeviri: Yeni damat evi.

K nüshası 39a/12: كِرْدَكْ: بيت الختن الجديد الذي يبني فيه بز و حيه

Çeviri yazı: kirdek: beyt el ḥatan el cedīd elleẕī yebnī fīhe bez ve ḥaya

Çeviri: Yeni damat evi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėrtek "gelin odası, gerdek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 736), kertek "brautkammer" (Grönbech, 1942, s. 140); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kertek "kiler" (Atalay, 1945, s. 195), kertek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kirtü

V nüshası 25b/20-22: كِرْتُو: صادق و لا ياتي منه فعل بل اذا ارادوا معني صدق قالوا كِرْتُو سُزْلَدِي اي تكلم صادقا و المشتق منه كِرْتُلَدِي قل جد في الامر

Çeviri yazı: kirtü: ṣādıḳ ve lā yātī minhe fi'l bil iẕā ārādū ma'na ṣadıḳ ḳālū kirtü sözledi ey tekellem ṣādıkān ve el muştaḳ minhe kirtüledi ḳal cidde fī el emr

Çeviri: Sadık, doğru. Doğru söyleyen biri için kirtü sözledi denir aynı zamanda müştak şekli ise, kirtüledi'dir.

D nüshası 37b/14-15-38a/1: كِرْتُو: صادق و لا ياتي منه فعل بل اذا ارادوا معني صدق قالوا كِرْتُو سُزْلَدِي اي تكلم صادقا و المشتق منه كِرْتُلَدِي قل جد في الامر

Çeviri yazı: kirtü: ṣādıḳ ve lā yātī minhe fi'l bil iẕā ārādū ma'na ṣadıḳ ḳālū kirtü sözledi ey tekellem ṣādıkān ve el muştaḳ minhe kirtüledi ḳal cidde fī el emr

Çeviri: Sadık, doğru. Doğru söyleyen biri için kirtü sözledi denir aynı zaanda müştek şekli ise, kirtüledi'dir.

K nüshası 39a/12-14: كِرْتُو: صادق و لا يأتي منه فعل بل اذا ارادوا معني صدق قالوا كِرْتُو سُزْلَدِي اي تكلم صادقا و المشتق منه كِرْتُلَدِي اي جد في الامر

Çeviri yazı: kirtü: ṣādıḳ ve lā yātī minhe fi'l bil iẕā ārādū ma'na ṣadıḳ ḳālū kirtü sözledi ey tekellem ṣādıkān ve el muştaḳ minhe kirtüledi ey cidde fī el emr

Çeviri: Sadık, doğru. Doğru söyleyen biri için kirtü sözledi denir aynı zaanda müştek şekli ise, kirtüledi'dir.

Sözlükler: DLT: kirtü "yemin, ant, gerçeklik, doğruluk" (Atalay, c.4, 1986, s. 333), kertü "oath, place of truth" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kirtü "gerçek, gerçeğin yeri" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 722); CC: kėrti "gerçek, doğru" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), kerti/kirti "wahr, echt, richtig, untrüglich, zuverlässig gläubig" (Grönbech, 1942, s. 140); Ter. T: kerti "doğru, gerçek" (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kerti "gerçek" (Atalay, 1945, s. 195), kerti "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 115); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kerep

V nüshası 26a/1, D nüshası 38a/1-2, K nüshası 39a/16: كَرَبْ: السفينه

Çeviri yazı: kerep: es sefīne

Çeviri: Gemi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: kerep "gemi" (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: kärräb "akręt, korab" (Zając̨zkowski, 1958, s. 29), kerrep "gemi, sefine" (Al-Turk, 2012, s. 83).

kirpi

V nüshası 26a/2, D nüshası 38a/2, K nüshası 39a/16: كِرْبِي: القنفذ

Çeviri yazı: kirpi: el ḳunfuẕ

Çeviri: Kirpi.

Sözlükler: DLT: kirpi “kirpi” (Atalay, c.4, 1986, s. 333), kirpi “hedgehog” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kirpi “kirpi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 722); CC: kirpi “kirpi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 747), kirpi “ıgel” (Grönbech, 1942, s. 148); Ter. T: yok; Dur. M: kirpi “kirpi” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: yok; Kit. E: kirpi “kirpi” (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kirpi “kirpi” (Atalay, 1945, s. 202), kirpi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: kirpi “hedgehog” (Golden, 2000, s. 224), kirpi “kirpi” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: kirpi “jeż” (Zajączkowski, 1958, s. 30), kirpi “kirpi” (Al-Turk, 2012, s. 155).

körpe

V nüshası 26a/2, D nüshası 38a/2, K nüshası 39a/16-39b/1: كُرْبَا: الخروف الرضيع

Çeviri yazı: körpe: el ḫarūf er rażi‘

Çeviri: Süt emen küçük koyun.

Sözlükler: DLT: körpe “körpe” (Atalay, c.4, 1986, s. 364), körpä “late-sprouting, late-ripening, born season” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), körpe “sonradan filizlenen, çıkan (bitki, meyve). Zamanından sonra doğan kuzu, deve yavrusu ve buzağı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 740); CC: körpe “iki üç aylık kuzu derisi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 760), körpe “lammfell” (Grönbech, 1942, s. 155); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kirtü söz

V nüshası 26a/3, D nüshası 38a/2-3, K nüshası 39b/1: كِرْتُو سُزْ: كلام صادق

Çeviri yazı: kirtü söz: kelam ṣādıḳ

Çeviri: Doğru söz.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kertük

V nüshası 26a/3-4, D nüshası 38a/3, K nüshası 39b/1: كِرْتُك: موضع الحز

Çeviri yazı: kirtük: mevżu‘ el ḥiz

Çeviri: Kertik.

Sözlükler: DLT: kertük "ağaçta açılan kertik" (Atalay, c.4, 1986, s. 304), kärtük "ḥazz" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kertük "kertük, tahtada kertme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 103); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kertik "kertik, kertilmiş" (Atalay, 1945, s. 196), kertik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 159); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

körtül/kürtül

V nüshası 38a/4, D nüshası 38a/3-4, K nüshası 39b/2: كُرْتُلْ: القوي الشديد

Çeviri yazı: körtül/kürtül: el ḳavīyy eş şedīd

Çeviri: Güçlü, kuvvetli.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kersen

V nüshası 26a/4, D nüshası 38a/4, K nüshası 39b/2: كَرْسَنْ: المعجنة من الخشب

Çeviri yazı: kersen: el maʿcene min el ḫaşab

Çeviri: Ağaçtan yapılmış macun, tutkal (?).

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keriş

V nüshası 26a/5, D nüshası 38a/4, K nüshası 39b/2: كَرِشْ: الرابيه

Çeviri yazı: keriş: er rābiye

Çeviri: Tepe.

Sözlükler: DLT: keriş "üstüne çıkılabilen dağ tepesi" (Atalay, c.4, 1986, s. 303), kärið "a mountain top that can be climbed" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), keriş "Oğuzcada üzerine çıkılabilen dağ zirvesi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 705); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kiriş

V nüshası 26a/5-7: كِرِشْ: الوتر و كرش الذي من حزب الشخص في السباق من رَميٍ او جريٍ او لعبٍ بالصَولَجان او نحو زلك يقال بُو كِرِشْمِدُر اي هذا رفيقي

Çeviri yazı: kiriş: el vatar ve kiriş elleẕī min ḥizb eş şaḫṣ fī es sıbāḳ min remiyin āv ceriyin āv la'bin bi'ş ṣavlacan āv naḥv zalik yuḳāl bu kiriş midür ey heẕa rafīḳī

Çeviri: Kiriş aynı zamanda solucan gibi hayvanların yuvası, ayrıca bu kiriş midür diye hayvan yuvası sorulur.

D nüshası 38a/4-7: كِرِشْ: الوتر و كرش الذي من حزب الشخص في السباق من رَميٍ او جريٍ او لعبٍ بالصَولَجان او نحو زلك يقال بُو كِرِشْمِدُر اي هذا رفيقي

Çeviri yazı: kiriş: el vatar ve kiriş elleẕī min ḥizb eş şaḫṣ fī es sıbāḳ min remiyin āv ceriyin āv la'bin bi'ş ṣavlacan āv naḥv zalik yuḳāl bu kiriş midür ey heẕa rafīḳī

Çeviri: Kiriş aynı zamanda solucan gibi hayvanların yuvası, ayrıca bu kiriş midür diye hayvan yuvası sorulur.

K nüshası 39b/3-5: كِرِشْ: الوتر و كرش الذي من حزب الشخص في السباق من رَميٍ او جريٍ او لعبٍ بالصَولَجان و نحو زالك يقال بُو كِرِشْمِدُر اي هذا رفيقي

Çeviri yazı: kiriş: el vatar ve kiriş elleẕī min ḥizb eş şaḫṣ fī es sıbāḳ min remiyin āv ceriyin āv la'bin bi'ş ṣavlacan ve naḥv zālik yuḳāl bu kiriş midür ey heẕa rafīḳī

Çeviri: Kiriş aynı zamanda solucan gibi hayvanların yuvası, ayrıca bu kiriş midür diye hayvan yuvası sorulur.

Sözlükler: DLT: kiriş "kiriş, yay kirişi, yay" (Atalay, c.4, 1986, s. 332), kirið "income" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kiriş "yay kirişi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 722); CC: yok; Ter. T: kiriş "kiriş" (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: kiriş "kiriş" (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: yok; Kit. E: kiriş "kiriş, yaya takılan bağ, tel" (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kiriş "kiriş" (Atalay, 1945, s. 202), kiriş "anlam verilmemiş" (Al-

Turk, 2006, s. 171); King Dic: kiriŝ “bowstring” (Golden, 2000, s. 285), kiriş “ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ, kiriş” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

kertme[68]

V nüshası 26a/10: كَرْتْمَا: الاجاص و بالتركماني أُرْمَت

Çeviri yazı: kertme: el icāṣ ve bi’t turkmānī armut

Çeviri: Armut, Türkmence armut.

D nüshası 38a/9-10: كَرْتْما: الماصي الاجاص و بالتركماني اَرْمُطْ

Çeviri yazı: kertme: el māṣī el icāṣ ve bi’t turkmānī armuṭ

Çeviri: Armut, Türkmence armut.

K nüshası 39b/8: كَرْتْمَا: الاجاص و بالتركماني أُرْمَت

Çeviri yazı: kertme: el icāṣ ve bi’t turkmānī armut

Çeviri: Armut, Türkmence armut.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: kertme “armut” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), kertme “birne” (Grönbech, 1942, s. 141); Ter. T: kertme “armut” (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kürt

V nüshası 26a/16: كُرْتْ: السفرجال بالقبجاقي و اَيوَ بالتركماني

Çeviri yazı: kürt: es sefercel bil ḳıbcāḳī ve ayva bi’t turkmānī

Çeviri: Kıpçakça ayva Türkmencesi ise ayva şeklindedir.

D nüshası 38a/10: كُرْتْ: السفرجال بالقبجاقي و اَيوَ بالتركماني

Çeviri yazı: kürt: es sefercel bil ḳıbcāḳī ve ayva bi’t turkmānī

Çeviri: Kıpçakça ayva Türkmencesi ise ayva şeklindedir.

K nüshası 39b/8-9: كُرْتْ: السفرجال بالقبجاقي و اَيوَ بالتركماني

---

68 Eren, “armut” madde başında “kertme” isminden ve bu ismin Macarcaya “körte” biçiminde geçtiğinden bahseder ancak “kertme” isminin kökeni hakkında herhangi bir açıklamaya yer vermez (Eren, 1999, s. 18).

Çeviri yazı: kürt: es sefercel bil ḳıbcāḳī ve ayva bi’t turkmānī

Çeviri: Kıpçakça ayva Türkmencesi ise ayva şeklindedir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kürt “kayın ağacı bundan yay, kamçı, değnek gibi şeyler yapılır” (Atalay, c.4, 1986, s. 401), kürt “chodra tenax (tree)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 115), kürt “yay, kamçı, bostan yapılan bir dağ aracı, akçaağaç” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 757); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kervānserā

V nüshası 26a/11-12: كَرْوَانسَرا: كانه قال تفاح الاكراد البندق

Çeviri yazı: kervānserā: kānnehu ḳāl tuffāḥ el ākrād el bındıḳ

Çeviri: Kervansaray.

D nüshası 38a/11: كَرْوَانسَرا: البندق

Çeviri yazı: kervanserā: el bındıḳ

Çeviri: Kervansaray.

K nüshası 39b/9: كَرْوَان: كانه قال تفاح الاكراد البندق

Çeviri yazı: kervān: kānnehu ḳāl tuffāḥ el ākrād el bındıḳ

Çeviri: Kervansaray, hotel.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: kārvānsarāy “han, kafile evi” (Toparlı vd, 2000, s. 113); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: kärvansara “dom zajeezdny, karawanseraj” (Zajączkowski, 1958, s. 29), kerawansara “kervansaray, han” (Al-Turk, 2012, s. 75).

kermen

V nüshası: yok.

D nüshası 38a/11: كَرْمَنْ: المدينه

Çeviri yazı: kermen: el medīne

Çeviri: Şehir.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėrmen “şehir, kale” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 735), kermen “stadt” (Grönbech, 1942, s. 140); Ter. T: kermen “şehir” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kürtün

V nüshası: yok.

D nüshası 38a/11: كُرْتُنْ: البرذعه

Çeviri yazı: kürtün: el berẕa‘

Çeviri: Palan.

K nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

közsüz

V nüshası 26a/14, D nüshası 38a/12-13, K nüshası 39b/11: كُزْسُزْ: الاعمي بالتركمانيه اي بلا عين

Çeviri yazı: közsüz: el ‘amī bi’t turkmānī ey bilā ‘ayn

Çeviri: Türkmence kör.

Sözlükler: DLT: yok; CC: közsiz “kör” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 516), közsiz “gözsüz” (Grönbech, 1942, s. 157); Ter. T: közsiz “gözsüz” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: yok; Kav. K: közsiz “kör” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: közsüz “gözsüz, kör” (Eminoğlu, 2011, s. 238); Tuh. Z: yok; King Dic: közsüz “blind” (Golden, 2000, s. 183), közsiz “kör” (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: kösüz tämäk “kret” (Zajączkowski, 1958, s. 32), kösüz etmek “köstebek” (Al-Turk, 2012, s. 160).

köz

V nüshası 26a/14: كُزْ: العين و فصل الخزيف مشترك بينهما و بين المأ المعين و بين الجمر و بين الايكر

Çeviri yazı: köz: el ‘ayn ve faṣl el ḫazīf muşterek beynahumā ve beyn al mā’ el ma‘eyn ve beyn el cemr ve beyn el āykar

Çeviri: Organ olan göz ve su pınarı anlamındaki göz sözcükleri arasında ortak olarak kullanılır.

D nüshası 38a/12-13: كُزْ: العين و فصل الخزيف مشترك بينهما و بين المأ المعين و بين الجمر و بين الايكر

Çeviri yazı: köz: el ‘ayn ve faṣl el ḫazīf muşterek beynahumā ve beyn al mā’ el ma‘eyn ve beyn el cemr ve beyn el āykar

Çeviri: Organ olan göz ve su pınarı anlamındaki göz sözcükleri arasında ortak olarak kullanılır.

K nüshası 39b/11-12: كُزْ: العين و فصل الخزيف مشترك بينهما و بين المأ المعين و بين الجمر و بين الايكر

Çeviri yazı: köz: el ‘ayn ve faṣl el ḫazīf muşterek beynahumā ve beyn al mā’ el ma‘eyn ve beyn el cemr ve beyn el āykar

Çeviri: Organ olan göz ve su pınarı anlamındaki göz sözcükleri arasında ortak olarak kullanılır.

Sözlükler: DLT: köz “göz” (Atalay, c.4, 1986, s. 369), köz “göz” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 112), köz “göz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 743); CC: köz “göz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 516), köz “auge” (Grönbech, 1942, s. 156); Ter. T: köz “göz, kaynak” (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: köz “kaynak, göze, göz” (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: köz “göz” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: köz “göz” (Eminoğlu, 2011, s. 237); Tuh. Z: köz “göz” (Atalay, 1945, s. 209), köz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 123); King Dic: köz “eye” (Golden, 2000, s. 205), köz “göz” (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: köz “moje oko” (Zajączkowski, 1958, s. 32), közüm “gözüm” (Al-Turk, 2012, s. 225).

közek

V nüshası 26a/15-16, D nüshası 38a/14, K nüshası 39b/12: كُزَكْ: العين الكبيره

Çeviri yazı: közek: el ‘ayn el kebīre

Çeviri: Büyük göz.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

köz/küz[69]

V nüshası 26a/16: كُزْ: حيث يقع الفوق من الوتر

Çeviri yazı: köz/küz: ḥays̱ yaḳa‘ el favḳ min el vatar

Çeviri: Yay ipinden çıkan ok.

D nüshası 38a/14-15: كُزْ: حيث يقع الفوق من الوتر

Çeviri yazı: köz/küz: ḥays̱ yaḳa‘ el favḳ min el vatar

Çeviri: Yay ipinden çıkan ok.

K nüshası 39b/13: كُزْ: حيث يقع الفوق من الوتر

Çeviri yazı: köz/küz: ḥays̱ yaḳa‘ el favḳ min el vatar

Çeviri: Yay ipinden çıkan ok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kez

V nüshası 26a/16, D nüshası 38a/15, K nüshası 39b/13: كَزْ: بمعني مرة

Çeviri yazı: kez: bi ma‘na marra

Çeviri: Defa, kez anlamında bir sözcük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kė̇z “defa, kere, kez” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 738), kez “mal” (Grönbech, 1942, s. 142); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kez “kez, defa, kere” (Atalay, 1945, s. 197), kez “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006,

[69] İsmin yanlış yazılma ihtimali oldukça yüksektir zira Türk Okçuluğu isimli kitapta “gez” madde başı için şu açıklamalar yapılmaktadır: “gez: 1) Okçulukta kullanılan (66 cm’lik) uzunluk ölçüsü …” (Yüzel, 1999, s. 399). Buradaki tanıktan hareketle Kİ’deki ismin “gez” olması gerektiği ancak yanlış yazımla “köz/küz” şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir.

s. 147); King Dic: yok; Bül. Müş: käz “raz” (Zajączkowski, 1958, s. 30), bir kez “bir defa, bir kere” (Al-Turk, 2012, s. 185).

kezlik

V nüshası 26a/17, D nüshası 38a/15-38b/1, K nüshası 39b/13-14: كَزْلِكْ: السكين الذي تتخز للفوق

Çeviri yazı: kezlik: es sikkīn elleẕī tataḫḫaz lil favḳ

Çeviri: Üzerinde taşınabilen bıçak.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kezlik “küçük kadın bıçağı, kadınlar üst elbiselerine takarlar” (Atalay, c.4, 1986, s. 311), käzlik “a small knife” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kezlik “kadınların kaftanlarının altına taktıkları küçük bıçak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 709); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

közündürük

V nüshası 26a/17-18: كُزُنْدُرُكْ: الشعريه التي توضع علي العين

Çeviri yazı: közündürük: eş şa‘rīye elletī tavżu‘ ‘ala el ‘ayn

Çeviri: Gözün üzerine konan saçtan yapılmış nesne.

D nüshası 38b/1: كُزُنْدُرُكْ: الشعريه التي توضع علي العين

Çeviri yazı: közündürük: eş şa‘rīye elletī tavżu‘ ‘ala el ‘ayn

Çeviri: Gözün üzerine konan saçtan yapılmış nesne.

K nüshası 39b/14: كُزُنْدُرُكْ: الشعريه التي توضع علي العين

Çeviri yazı: közündürük: eş şa‘rīye elletī tavżu‘ ‘ala el ‘ayn

Çeviri: Gözün üzerine konan saçtan yapılmış nesne.

<u>Sözlükler:</u> DLT: közüldürük “at kuyruğundan dokunur bir bez parçasıdır” (Atalay, c.4, 1986, s. 372), közüldürük/közlük “an eye-salve made from horse-tails” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 112), közüldürük “at kuyruğundan örülen, hastalanınca veya göz kamaşınca göze konan alet bir gözlük” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 744); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: közüldürük

"something woven from horse tails and put on the eye if it is bleared or dazed" (Golden, 2000, s. 300), közüldürük "kıldan yapılan ve hayvanın gözünün üzerine örtülen örtü" (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: yok.

kezen kün

V nüshası 26a/18, D nüshası 38b/2, K nüshası 39b/15: كَزَنْ كُنْ: المن

Çeviri yazı: kezen kün: el men

Çeviri: Kudret helvası.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

köznü

V nüshası 26a/18, D nüshası 38b/2, K nüshası 39b/15: كُزْنُو: المِراة

Çeviri yazı: köznü: el mırā

Çeviri: Ayna.

Sözlükler: DLT: közngü "ayna" (Atalay, c.3, 1986, s. 379), közŋü "mirror" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 112), közŋü "ayna" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 744); CC: küzgü "ayna" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 522), küzgü "spiegel" (Grönbech, 1942, s. 160); Ter. T: közgü "ayna" (Toparlı vd, 2000, s. 123); Dur. M: közgi "ayna" (Toparlı, 2003, s. 96); Kav. K: közgi "ayna" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: közgü "ayna" (Eminoğlu, 2011, s. 238); Tuh. Z: yok; King Dic: közgü "looking glass, mirror" Golden, 2000, s. 284), közgü "ayna" (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: yok.

küzen

V nüshası 26a/21: كُزَنْ: النمس

Çeviri yazı: küzen: el nems

Çeviri: Küzen.

D nüshası 38b/5: كُزَنْ: النمس و في كتاب بيليك الدلق

Çeviri yazı: küzen: en nems ve fī kitāb-ı beylik ed dalaḳ

Çeviri: Küzen, Kitāb-ı Beylik'te sansar olarak geçer.

K nüshası 40a/1: كُزَنْ: النمس

Çeviri yazı: küzen: el nems

Çeviri: Küzen.

Sözlükler: DLT: küzün "kendisiyle serçe kuşu, tarla sıçanı, köstebek gibi şeyler avlanan sıçan cinsinden bir hayvan" (Atalay, c.4, 1986, s. 404), küzän "type of rat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 116), küzen "kuş ve köstebek avlamak için kullanılan sıçan cinsinden bir hayvan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 759); CC: yok; Ter. T: küzen "gelincik" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: közen "sansar, firavun sıçanı" (Atalay, 1945, s. 209), közen "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 165); King Dic: yok; Bül. Müş: küzän "łasica" (Zajączkowski, 1958, s. 33), küzen "gelinciklerin ailesinden bir hayvan" (Al-Turk, 2012, s. 156).

kezüç

V nüshası 26a/21, D nüshası 38b/5, K nüshası 40a/1: كُزَجْ: الطواف

Çeviri yazı: kezüç: eṭ tavāf

Çeviri: Gezgin.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

közsüz sebek

V nüshası 26a/21, D nüshası 38b/6, K nüshası 40a/1-2: كُزْسُز سَبَك: الخُلد

Çeviri yazı: közsüz sebek: el ḫuld

Çeviri: Köstebek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: közsiz köpek "köstebek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 516), közsiz "blind" (Grönbech, 1942, s. 157); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: köstebek "köstebek" (Atalay, 1945, s. 208), köstebek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: közsiz sebek "blind mouse" (Golden, 2000, s. 102),

közsiz sebek “köstebek” (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: közsüz tämäk “kret” (Zajączkowski, 1958, s. 32), kösüz etmek “köstebek” (Al-Turk, 2012, s. 160).

kiyiz

V nüshası 26a/22, D nüshası 38b/3, K nüshası 40a/2: كِيِزْ: اللباد

Çeviri yazı: kiyiz: el libād

Çeviri: Keçe.

Sözlükler: DLT: kidhiz “keçe” (Atalay, c.4, 1986, s. 329), kiḏiz “felt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kiḍiz/kidiz “keçe” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 719); CC: kiyiz “keçe” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 507), kijiz “filzdecke” (Grönbech, 1942, s. 142); Ter. T: kiyiz “keçe” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: kiyiz “keçe” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kiyiz “yaygı, döşe, keçe” (Atalay, 1945, s. 202), kiyiz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: kiviz “felt” (Golden, 2000, s. 278), kiviz “keçe” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

kesici

V nüshası 26a/23, D nüshası 38b/7, K nüshası 40a/2: كَسِجِي: القاطع

Çeviri yazı: kesici: el ḳāṭi‘

Çeviri: Kesici alet.

Sözlükler: DLT: kes- “kesmek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 205), käs- “cut” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kes- “kesmek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 706); CC: kes- “kesmek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 736), kes- “scheneiden” (Grönbech, 1942, s. 141); Ter. T: kes- “kesmek” (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: yok; Kav. K: kes- “kesmek” (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: kes- “kesmek, ayırmak, sona erdirmek, her şeyi bırakıp Allah’a yönelmek” (Eminoğlu, 2011, s. 224); Tuh. Z: kes- “kesmek” (Atalay, 1945, s. 196), kesti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: kes “cut” (Golden, 2000, s. 67), kės- “kesmek” (Güner, 2017, s. 76); Bül. Müş: yok.

kesük

V nüshası 26a/23-26b/1, D nüshası 38b/8, K nüshası 40a/3: كَسُكْ: الخادم المخصي

Çeviri yazı: kesük: el ḫādım el muḫḫaṣī

Çeviri: Özel hizmetçi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kesüvü

V nüshası 26b/1, D nüshası 38b/8-9, K nüshası 40a/4: كَسُو: المحراك للنار

Çeviri yazı: kesüvü/kesüv: el mıḥrāk lil nār

Çeviri: Ateş karıştırmak için kullanılan nesne.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kösev "eğseren, ıskara" (Atalay, 1945, s. 208), kösev "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keski

V nüshası 26b/1-2, D nüshası 38b/9-10, K nüshası 40a/4-5: كَسْكِي: المنشار

Çeviri yazı: keski: el minşār

Çeviri: Keski, testere.

Sözlükler: DLT: kesgü "kesecek nesne" (Atalay, c.4, 1986, s. 205), käsgük "iron dog collar" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 103), kesgü "kesmek için kullanılan (nesne)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 706); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: keskü "keski, kesme aleti" (Toparlı vd, 1999, s. 114); Kit. E: yok; Tuh. Z: keski/keskü "keski" (Atalay, 1945, s. 196), keskü/keski "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 157); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küsük

V nüshası 26b/3, D nüshası 38b/10, K nüshası 40a/5: كُسُكْ: المشع

Çeviri yazı: küsük: el maş'

Çeviri: Pamuğu nefşetme birbirinden ayırma işi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

köşek

V nüshası 26b/4, D nüshası 38b/11, K nüshası 40a/5: كُشَكْ: الفصيل

Çeviri yazı: köşek/köşek: el faṣıl

Çeviri: Deve yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: keşek "iki yaşındaki deve yavrusu" (Atalay, 1945, s. 196), keşek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 72); King Dic: kôŝek "camel colt" (Golden, 2000, s. 217), köşek "deve yavrusu" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: kôŝäk "młody wielbłąd jednoroczny" (Zajączkowski, 1958, s. 32), köşek "köşek, bir yaşına kadar olan deve yavrusu" (Al-Turk, 2012, s. 116).

köşk

V nüshası 26b/4: كُشْكْ: معروف و هو منقول من الفارسيه

Çeviri yazı: köşk: ma'rūf ve huve menḳūl min el fārisīyye

Çeviri: Farsçadan alınmış köşk sözcüğü.

D nüshası 38b/12: كُشْكْ: معروف و هو منقول من الفارسيه

Çeviri yazı: köşk: ma'rūf ve huve menḳūl min el fārisīyye

Çeviri: Farsçadan alınmış köşk sözcüğü.

K nüshası 40a/5-6: كِشْكْ: معروف و هو منقول من الفارسيه

Çeviri yazı: kişk: ma'rūf ve huve menḳūl min el fārisīyye

Çeviri: Farsçadan alınmış köşk sözcüğü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: köşk "köşk, süslü ev" (Eminoğlu, 2011, s. 237); Tuh. Z: köşk "köşk, saray" (Atalay, 1945, s. 209), köşk "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kişen

V nüshası 26b/5, D nüshası 38b/12-13, K nüshası 40a/6: كُشَنْ: الشكال

Çeviri yazı: kişen: eş şekkāl

Çeviri: Köstek.

Sözlükler: DLT: kişen "köstek" (Atalay, c. 4, 1986, s. 334), kiŝän "šikāl" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 107), kişen "köstek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 723); CC: kişen "kösteki bukapı, atın ayağına vurulan zincir" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 506), kiŝen "fussfessel des pferdes" (Grönbech, 1942, s. 149); Ter. T: kişen "at kösteği" (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: keşin "köstek" (Toparlı, 2003, s. 91); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kişen "köstek" (Atalay, 1945, s. 202), kişen "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: kiŝen "cord used for hobbling the feet of a camel" (Golden, 2000, s. 179), kişen "köstek, pranga, ayak bağı" (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

köşk

V nüshası 26b/5, D nüshası 38b/13, K nüshası 40a/6: كُشْكْ: القصر

Çeviri yazı: köşk: el ḳaṣr

Çeviri: Köşk.

Sözlükler: Sözcük, daha önce kişk maddesinde incelenmiştir.

keşür

V nüshası 26b/5, D nüshası 38b/13, K nüshası 40a/7: كَشُرْ: الجزر

Çeviri yazı: keşür: el cızar

Çeviri: Havuç.

Sözlükler: DLT: geşür "havuç (Oğuzca)" (Atalay, c.4, 1985, s. 211), gäšür "gezri" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 98), geşür "Oğuzlarda havuç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 653); CC: yok; Ter. T: keşür "havuç" (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: keşir "havuç" (Toparlı, 2003, s. 91); Kav. K: keşür "havuç" (Toparlı vd, 1999, s. 114); Kit. E: yok; Tuh. Z: keşür "havuç" (Atalay, 1945, s. 196), keşür "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: keŝür "carrot" (Golden, 2000, s. 327), keşür "havuç" (Güner, 2017, s. 76); Bül. Müş: yok.

keşke

V nüshası 26b/6: كشكا: بمعني ليت و هي حرف تمن و هي منقوله من الفارسيه

Çeviri yazı: keşke: bi ma'na leyte ve hiye temmen ve hiye menḳūle min el fārisīyye

Çeviri: Keşke vah vah anlamında Farsçadan alınmıştır.

D nüshası 38b/13-14: كشكا: بمعني ليت و هي حرف تمن و هي منقوله من الفارسيه

Çeviri yazı: keşke: bi ma‘na leyte ve hiye temmen ve hiye menḳūle min el fārisīyye

Çeviri: Keşke vah vah anlamında Farsçadan alınmıştır.

K nüshası 40a/7-8: كشكا: بمعني ليت و هي حرف تمن و هي منقولة من الفارسية

Çeviri yazı: keşke: bi ma‘na leyte ve hiye temmen ve hiye menḳūle min el fārisīyye

Çeviri: Keşke vah vah anlamında Farsçadan alınmıştır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėşke "keşke" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 500), keşke "dass doch" (Grönbech, 1942, s. 141); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: keşke "keşke" (Toparlı vd, 1999, s. 114); Kit. E: yok; Tuh. Z: keşke "keşke" (Atalay, 1945, s. 196), keşke "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 204); King Dic: yok; Bül. Müş: kāŝkä "oby" (Zajączkowski, 1958, s. 30), keşke "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2012, s. 213).

kişi

V nüshası 26b/7-9: كِشِي: الانسان ينطلق علي الزكر و الاتي و ينطلق ايضا علي الزوجه بالنكاية يقالون كِشِمْ أَوْدَدُر اي انسان في البيت يعنون به الزوجه

Çeviri yazı: kişi: el insān yunṭalıḳ ‘ala ez zakar ve elletī ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala ez zevce bi'n nikāye yuḳālūn kişim evdedür ey insān fī el beyt ya‘nūn bih ez zevce

Çeviri: İnsan aynı zamanda kocaya işaret eder bir kadın kocası evdeyse kişim evdedür der.

D nüshası 38b/14-15/39a/1: كِشِي: الانسان ينطلق علي الزكر و الاتي و ينطلق ايضا علي الزوجه بالنكاية يقالون كِشِمْ أَوْدَدُر اي انسان في البيت يعنون به الزوجه

Çeviri yazı: kişi: el insān yunṭalıḳ ‘ala ez zakar ve elletī ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala ez zevce bi'n nikāye yuḳālūn kişim evdedür ey insān fī el beyt ya‘nūn bih ez zevce

Çeviri: İnsan aynı zamanda kocaya işaret eder bir kadın kocası evdeyse kişim evdedür der.

K nüshası 40a/8-11: كِشِي: الانسان ينطلق علي الزكر و الاتي و ينطلق ايضا علي الزوجة بالنكاية يقالون كِشِمْ أَوْدَدُر اي انسان في البيت يعنون به الزوجة

Çeviri yazı: kişi: el insān yunṭalıḳ ‘ala ez zakar ve elletī ve yunṭaliḳ eyżān ‘ala ez zevce bi'n nikāye yuḳālūn kişim evdedür ey insān fī el beyt ya‘nūn bih ez zevce

Çeviri: İnsan aynı zamanda kocaya işaret eder bir kadın kocası evdeyse kişim evdedür der.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kişi “kişi, adam, insan, kimse; halk; karı; kadın” (Atalay, c.4, 1986, s. 335), kiŝi “human, wife” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 107), kişi “insan, kişi, insanlar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 723); CC: kişi “kimse, kişi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 506), kişi/kŝi “mensch, leute” (Grönbech, 1942, s. 149); Ter. T: kişi “insan, kişi” (Toparlı vd, 2000, s. 120); Dur. M: kişi “kişi, şahıs” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: kişi “kişi” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: kişi “kişi, kimse, insan” (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kiçi “kişi, adam, insan” (Atalay, 1945, s. 201), kiçi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 37); King Dic: aĉ kiŝi “hungry person” (Golden, 2000, s. 260), kişi “insan, kişi” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: kiŝilär “ludzie” (Zajączkowski, 1958, s. 31), kişiler “kişiler, kimseler” (Al-Turk, 2012, s. 224).

kiş

V nüshası: yok

Çeviri yazı:

Çeviri:

D nüshası 39a/3: كِيْشْ: السّمّوْر

Çeviri yazı: kiş: es sammūr

Çeviri: Kiş, samur.

K nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kiş “samur” (Atalay, c.3, 1986, s. 126), kiŝ “sable” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 107), kīş “samur” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 723); CC: kiş “samur” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 506), kiŝ “zobel” (Grönbech, 1942, s. 148); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kiş “samur denen hayvan” (Atalay, 1945, s. 202), kiş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 105); King Dic: kiŝ “sable” (Golden, 2000, s. 223), kiş “samur, samur kürkü” (Güner, 2017, s. 81); Bül. Müş: yok.

kök

V nüshası 26b/11: كُكْ: الازرَق و يُطلق علي السمَاء

Çeviri yazı: kök: el āzraķ ve yuṭlaķ ‘ala es semā’

Çeviri: Mavi rengi ve aynı zamanda göğe işaret eder.

D nüshası 39a/4: كُكْ: الازرَق و يُطلق علي السمَاء

Çeviri yazı: kök: el āzraḳ ve yuṭlaḳ ‘ala es semā’

Çeviri: Mavi rengi ve aynı zamanda göğe işaret eder.

K nüshası 40a/14: كُكْ: الازرَق و يُطلق علي السمَاء

Çeviri yazı: kök: el āzraḳ ve yuṭlaḳ ‘ala es semā’

Çeviri: Mavi rengi ve aynı zamanda göğe işaret eder.

Sözlükler: DLT: kök “gök, hava, sema, gök rengi, gök renk, lacivert” (Atalay, c.4, 1986, s. 356), kök “sky” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kök “gök, gökyüzü, hava” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 734); CC: kök “gökyüzü, mavi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), kök “hinmel, blau” (Grönbech, 1942, s. 150); Ter. T: kök “sema, gökyüzü” (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kök “gökyüzü, sema, mavi” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: kök “mavi, gökyüzü” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: kök “gök, mavi, mavimsi, boz” (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: kök “gök renk, mavi” (Atalay, 1945, s. 206), kök “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: kök “darkblue, sky” (Golden, 2000, s. 182), kök “gökyüzü, mavi” (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: kök “niebo” (Zajączkowski, 1958, s. 31), kök “gök” (Al-Turk, 2012, s. 49).

kök yolu

V nüshası 26b/11, D nüshası 39a/4, K nüshası 40a/14: كُكْ يُلو: المجره

Çeviri yazı: kök yolu: el mucerreh

Çeviri: Samanyolu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kükevün

V nüshası 26b/12-13: كُكَوُنْ: طير يشبه الذباب الكبير يقع علي الخيل و البقر عين زلك و يوذي فاذا احسن فر منه

Çeviri yazı: kükevün: ṭayr yuşebbih eẕ ẕubāb el kebir yuḳa‘ ‘ala el ḥayl ve el baḳar ‘ayn zalik ve yevuzu fā izā āḥsan farr minhe

Çeviri: Sineğe benzeyen ancak sinekten daha büyük olan ve atlarla ineklerin gözlerin üzerine konan bir hayvan.

D nüshası 39a/5-6: كُكَوُنْ: طير يشبه الذباب الكبير يقع علي الخيل و البقر عين زلك و يوذي فاذا احسن فر منه

Çeviri yazı: kükevün: ṭayr yuşebbih eẕ ẕubāb el kebir yuḳa‘ ‘ala el ḥayl ve el baḳar ve ‘aynuhuma ve yevuzu fā izā āḥsan bihe farr minhe

Çeviri: Sineğe benzeyen ancak sinekten daha büyük olan ve atlarla ineklerin gözlerin üzerine konan bir hayvan.

K nüshası 40a/15-40b/1: كُكَوُنْ: طير يشبه الذباب الكبير يقع علي الخيل و البقر عين زلك و يوذي فاذا احسن فر منه

Çeviri yazı: kükevün: ṭayr yuşebbih eẕ ẕubāb el kebir yuḳa‘ ‘ala el ḥayl ve el baḳar ‘ayn zalik ve yevuzu fā izā āḥsan farr minhe

Çeviri: Sineğe benzeyen ancak sinekten daha büyük olan ve atlarla ineklerin gözlerin üzerine konan bir hayvan.

Sözlükler: DLT: kökegün “gök sinek” (Atalay, c.4, 1986, s. 357), kökā̆gū̆n “blue fly” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kökegün “göksinek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 734); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: küvegün “arı denen hayvancık” (Atalay, 1945, s. 215), küwegün “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

köken/kögen

V nüshası 26b/14, D nüshası 39a/6, K nüshası 40b/1: كُكَنْ: الاجاص

Çeviri yazı: köken/kögen: el icāṣ

Çeviri: Kara erik, gövem eriği.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kögem "gövem eriği" (Atalay, 1945, s. 206), kögem "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 61); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kögerçin

V nüshası 26b/14-15, D nüshası 39a/6-7, K nüshası 40b/2: كُكَرْجِنْ: الحمام

Çeviri yazı: kökercin: el ḥamām

Çeviri: Güvercin.

Sözlükler: DLT: kökürçkün "güvercin" (Atalay, c.3, 1986, s. 419), kökägü̈n "bluefly" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kögürçgün "güvercin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 734); CC: kügürçinley "güvercin gibi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 768), kügürĉin "taube" (Grönbech, 1942, s. 157); Ter. T: küverçin "güvercin" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: kügerçin "güvercin" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: kükerçin "güvercin" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: kögerçin "güvercin" (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: kökerçin "güvercin" (Atalay, 1945, s. 206), kökerçin "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: kügerĉin "döve, pigeon" (Golden, 2000, s. 228), kügerçin "güvercin" (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: kügärĉin "gołąb" (Zajączkowski, 1958, s. 32), kügerçin "güvercin" (Al-Turk, 2012, s. 175).

kikiş

V nüshası 26b/14, D nüshası 39a/7, K nüshası 40b/2: كِكِشْ: الناصيه

Çeviri yazı: kikiş: en nāṣīya

Çeviri: Kakül.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok, King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kök çüber

V nüshası 26b/15, D nüshası 39a/7, K nüshası 40b/2-3: كُكْ جُبَر: السيف الابتر

Çeviri yazı: kök çüber: es sīf el abtar

Çeviri: Ucu ikiye yarılmış kılıç, Hz. Ali'nin kılıcı gibi olan kılıç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keklik

V nüshası 26b/39, D nüshası 39a/8, K nüshası 40b/3: كَكْلِكْ: الحجل

Çeviri yazı: keklik: el ḥacel

Çeviri: Keklik.

Sözlükler: DLT: keklik “keklik” (Atalay, c.4, 1986, s. 295), käklik “partridge” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 100), keklik “keklik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 700); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: kiklik “keklik” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: keklik “keklik” (Atalay, 1945, s. 190), keklik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: keklik “kind of partridge” (Golden, 2000, 229), kėklik “keklik” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: keklik “kuropatwa” (Zajączkowski, 1958, s. 30), keklik “keklik, çil” (Al-Turk, 2012, s. 169).

kök

V nüshası 26b/15-16: كُكْ: الجنس يقال كُوكُنْ نَادُر اي اي شيْ جنسك

Çeviri yazı: kök: el cins yuḳāl kökün nedür ey ey şey’ cinsik

Çeviri: Köken, asıl birine aslı sormak istendiğinde kökün nedür diye sorulur.

D nüshası 39a/8-9: كُكْ: الجنس يقال كُوكُنْ نَادُر اي اي شيْ جنسك

Çeviri yazı: kök: el cins yuḳāl kökün nedür ey ey şey’ cinsik

Çeviri: Köken, asıl birine aslı sormak istendiğinde kökün nedür diye sorulur.

K nüshası 40b/3-4: كُكْ: الجنس يقال كُوكُنْ نَادُر اي اي شيْ جنسك

Çeviri yazı: kök: el cins yuḳāl kökün nedür ey ey şey’ cinsik

Çeviri: Köken, asıl birine aslı sormak istendiğinde kökün nedür diye sorulur.

Sözlükler: DLT: kök “kök, asıl” (Atalay, c. 4, 1986, s. 356), kök “roof” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kök “Oğuz ve Kıpçak lehçelerinde kök; insanın kökü, aslı, soyu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 734); CC: kök “kök, asıl, soy” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), kök “ursprung, abstammung” (Grönbech, 1942, s. 150); Ter. T: kök “asıl,

esas” (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kök “kök” (Atalay, 1945, s. 206), kök “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: ağaç köki “root of a tree” (Golden, 2000, s. 252), kök “bitkileri toprağa bağlayan ve onların topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan bölüm, kök” (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: kök “korzeń, szczep, pochodzenie” (Zajączkowski, 1958, s. 31), kök “kök, ırk, soy” (Al-Turk, 2012, s. 90).

kükremek

V nüshası 26b/16-17, D nüshası 39a/9, K nüshası 40b/4-5: كُكْرَمَك: الرعد الفعل منه كُكْرَدِي

Çeviri yazı: kükremek: er ra‘d el fi‘l minhe kükredi

Çeviri: Kükremek, fiil şekli ise, kükredi.

Sözlükler: DLT: kökre- “kükremek” (Atalay, c.3, 1986, s. 282), kökrä- “roar (lion); bellow (camel stallion); thunder; shot” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kökre- “kükremek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 735); CC: kökremek “gök gürlemesi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), kökremek “donner” (Grönbech, 1942, s. 150); Ter. T: kökremek “gök gürlemesi” (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kokürmek “gök gürlemesi” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: yok; Kit. E: kükre- “kükremek, gürlemek” (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kökre- “kükremek” (Atalay, 1945, s. 207), kökredi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 64); King Dic: yok; Bül. Müş: kökrämäk “grzmet” (Zajączkowski, 1958, s. 31), kökremek “kükremek, gök gürültüsü” (Al-Turk, 2012, s. 58).

keldeçi yıl

V nüshası 26b/18, D nüshası 39a/10-11, K nüshası 40b/6: كَلْدَجِيلْ: السنة الاتيه

Çeviri yazı: keldeçi yıl: es sene el ātīye

Çeviri: Gelecek sene.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: keldeçi yıl “gelecek yıl” (Toparlı vd, 2000, s. 115); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: kiderje yıl “next year” (Golden, 2000, s. 135), kėderçe yıl “gelecek yıl” (Güner, 2017, s. 74); Bül. Müş: kälänjył “rak przyszły” (Zajączkowski, 1958, s. 28), kelen yıl “gelen yıl” (Al-Turk, 2012, s. 191).

kül

V nüshası 26b/20: كُلْ: بالكاف الخالصة الرماد

Çeviri yazı: kül: bil kāf el ḥāliṣa er rımmād

Çeviri: Kül, yanan bir şeyden geriye kalan şey, kef harfi ile söylenir.

D nüshası 39a/12-13: كُلْ: بالكاف الخالصة الرماد

Çeviri yazı: kül: bil kāf el ḥāliṣa er rımmād

Çeviri: Kül, yanan bir şeyden geriye kalan şey, kef harfi ile söylenir.

K nüshası 40b/8: كُلْ: بالكاف الخالصة الرماد

Çeviri yazı: kül: bil kāf el ḥāliṣa er rımmād

Çeviri: Kül, yanan bir şeyden geriye kalan şey, kef harfi ile söylenir.

Sözlükler: DLT: kül "kül" (Atalay, c.4, 1986, s. 395), kül "ashes" Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 113), kül "kül" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 755); CC: yok; Ter. T: kül "kül" (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: kül "kül" (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: kül "kül" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: kül "kül, ateş artığı" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kül "kül" (Atalay, 1945, s. 214), kül "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 95); King Dic: kül "ashes" (Golden, 2000, s. 250), kül "yanan şeylerden arta kalan toz, kül" (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: kül "popiół" (Zajączkowski, 1958, s. 32), kül "kül" (Al-Turk, 2012, s. 80).

külāf

V nüshası 26b/20-23-27a/1-2: كُلَفْ: الورد اصله كُلَبْ بالباء المشوبه منقوله من الفارسيا و هو مركب من كُلْ و هو الورد و اَبْ و هو المأ اي مأ الورد ثم نقل للورد و تفصحت البلديه اَفْ قلبو البأ المشوبه فاء و لو استطق الاصيل في الترك بان يقال قُل فقيه لقال بَقِيَه بالباء المشوبه و هم الان يقولون فَقِيَه فَقِي اي اين الفقيه

Çeviri yazı: külāf: el verd āṣlıha külāb bil bā' el meşūbe manḳūle min el fārsīye ve huve murekkeb min kül ve huve el verd ve āb ve huve el mā' ey mā' el verd ṡumme naḳl lil verd ve tafaṣṣaḥat el belediye af ḳallabū el bā' el meşūbe ve lav istiṭaḳ el āṣīl fī et turkbān yuḳāl ḳul faḳīyye liḳāl baḳiye bil bā' el meşūbe ve humm el ānn yaḳūlūn faḳiye faki ey eyn el faḳīyye

Çeviri: Gülaf, gül suyu sözcüğün aslı külāb olup Farsçadan alınmıştır ve Farsçada kül ve ab sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur ancak karışık be sesi (bununla p veya b sesleri kastediliyor) fe sesine dönüştürülmüştür köylü (muhtemelen göçebe Türkler

kastediliyor) Türkler be sesini fe sesine çevirirler asıl Türkler ise be sesini korurlar ancak şimdi onlar da baḳiye’ye faḳiye derler ya da faḳi örneğinde olduğu gibi.

D nüshası 39a/12-15-39b/1-3: كُلَفْ: الورد اصله كُلَبْ بالباء المشوبه منقوله من الفارسيا و هو مركب من كُلْ و هو الورد و اَبْ و هو المأ اي مأ الورد ثم نقل للورد و تفصحت البلديه اَفْ قلبو البأ المشوبه فاء و لو استطق الاصيل في الترك بان يقال قُل فقيه لقال بَقِيَه بالباء المشوبه و هم الان يقولون فَقِيَه فَقِي اي اين الفقيه

Çeviri yazı: külāf: el verd āṣlıha külāb bil bā’ el meşūbe manḳūle min el fārsīye ve huve murekkeb min kül ve huve el verd ve āb ve huve el mā’ ey mā’ el verd s̱umme naḳl lil verd ve tafaṣṣaḥat el belediye af ḳallabū el bā’ el meşūbe ve lav istiṭaḳ el āṣīl fī et turkbān yuḳāl ḳul faḳīyye liḳāl baḳiye bil bā’ el meşūbe ve humm el ānn yaḳūlūn faḳiye faki ey eyn el faḳīyye

Çeviri: Gülaf, gül suyu sözcüğün aslı külāb olup Farsçadan alınmıştır ve Farsçada kül ve ab sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur ancak karışık be sesi (bununla p veya b sesleri kastediliyor) fe sesine dönüştürülmüştür köylü (muhtemelen göçebe Türkler kastediliyor) Türkler be sesini fe sesine çevirirler asıl Türkler ise be sesini korurlar ancak şimdi onlar da baḳiye’ye faḳiye derler ya da faḳi örneğinde olduğu gibi.

K nüshası 40b/8-13: كُلَفْ: الورد اصله كُلَبْ بالباء المشوبه منقولة من الفارسية و هو مركب من كُلْ و هو الورد و اَبْ و هو المأ اي مأ الورد ثم نقل للورد و تفصحت البلديه اَفْ قلبو البأ المشوبه فاء استنطق الاصيل في الترك بان يقال قُل فقيه لقال بَقِيَه بالباء المشوبة و هم الان يقولون فَقِيَه فَقِي اي اين الفقيه

Çeviri yazı: külāf: el verd āṣlıha külāb bil bā’ el meşūbe manḳūle min el fārsīye ve huve murekkeb min kül ve huve el verd ve āb ve huve el mā’ ey mā’ el verd s̱umme naḳl lil verd ve tafaṣṣaḥat el belediye af ḳallabū el bā’ el meşūbe istinṭaḳ el āṣīl fī et turkbān yuḳāl ḳul faḳīyye liḳāl baḳiye bil bā’ el meşūbe ve humm el ānn yaḳūlūn faḳiye faki ey eyn el faḳīyye

Çeviri: Gülaf, gül suyu sözcüğün aslı külāb olup Farsçadan alınmıştır ve Farsçada kül ve ab sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur ancak karışık be sesi (bununla p veya b sesleri kastediliyor) fe sesine dönüştürülmüştür köylü (muhtemelen göçebe Türkler kastediliyor) Türkler be sesini fe sesine çevirirler asıl Türkler ise be sesini korurlar ancak şimdi onlar da baḳiye’ye faḳiye derler ya da faḳi örneğinde olduğu gibi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: gülaf “gül” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 476), gülaf/külaf “rose” (Grönbech, 1942, s. 97); Ter. T: gülāb “gül suyu” (Toparlı vd, 2000, s. 107); Dur. M: gülāf “gül” (Toparlı, 2003, s. 84); Kav. K: gülef “gül, çiçek” (Toparlı vd, 1999, s.

109); Kit. E: yok; Tuh. Z: gülef "gül, gül suyu" (Atalay, 1945, s. 172), gülef "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küleç

V nüshası 27a/3, D nüshası 39b/3, K nüshası 40b/13: كُلَجْ: الضحوك

Çeviri yazı: küleç: eḍ ḍaḥūk

Çeviri: Güleç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kül- "gülmek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 520), kül- "lachen" (Grönbech, 1942, s. 158); Ter. T: kül- "gülmek" (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: kül- "gülmek" (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: kül- "gülmek" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: külgüçi "gülücü, gülen" (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: kül- "gülmek" (Atalay, 1945, s. 214), küldi "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: külgil "laugh" (Golden, 2000, s. 66), kül- "gülmek" (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: yok.

kilikçe

V nüshası 27a/4-7: كِلِكْجَا: الغطاء الذي علي المخده و علي المسند و هي مركب من كِرْلِكْ كِرْ الموسخ و لك الزياده اللاحقه للاعداد و جا التصغير و التجبيب و زلك في الالوان و ما يقار بها نحو قولهم قَرَاَجَا و قِزِلْجَا و صَروجَا اي اسيود و احيمر و اصيفر و يطرد زلك في الالوان

Çeviri yazı: kilikçe: el ġaṭā' elleẕī 'ala el mıḫadde ve 'ala el mesned ve hiye murekkeb min kirlik kir el mevsuḫ ve lik ez ziyade el lāḥiḳa lil ā'dād ve ca et taṣġīr ve et tebīb ve zalik fī el elvan ve mā yuḳār bihā naḥv ḳavluhum ḳaraca ve ḳızılca ve ṣaruca ey esīved ve āḥimar ve āṣīfar ve yuṭrad zalik fi el elvān

Çeviri: Yastıkların veya buna benzer şeylerin üzerine konulan örtü. Sözcük kirlik sözcüğüne ce ekinin eklenmesiyle oluşmuştur kirlik ise, kir sözcüğüne lik ekinin getirilmesiyle meydana gelmiştir lik eki isimden isim yapmak için kullanılır ce eki ise küçültme ve sevgi görevlerinde kullanılır aynı zamanda renk isimlerinde benzerlik yapmak için kullanılır mesela karaca, kızılca ve sarıca örneklerinde olduğu gibi.

D nüshası 39b/4-8: كِلِكْجَا: الغطاء الذي علي المخده و علي المسند و هي مركب من كِرْلِكْ كِرْ الموسخ و لك الزياده اللاحقه للاعداد و جا التصغير و التجبيب و زلك الالوان و ما يقار بها نحو ز لك قولهم قَرَاَجَا و قِزِلْجَا و صَروجَا اي اسيود و احيمر و اصيفر و يطرد زلك في الالوان

Çeviri yazı: kilikçe: el ġaṭā’ elleẕī ‘ala el mıẖadde ve ‘ala el mesned ve hiye murekkeb min kirlik kir el mevsuẖ ve lik ez ziyade el lāḥiḳa lil ā‘dād ve ca et taṣġīr ve et tebīb ve zalik el elvan ve mā yuḳār bihā naḥv ḳavluhum ḳaraca ve ḳızılca ve ṣaruca ey esīved ve āḥimar ve āṣīfar ve yuṭrad zalik fi el elvān

Çeviri: Yastıkların veya buna benzer şeylerin üzerine konulan örtü. Sözcük kirlik sözcüğüne ce ekinin eklenmesiyle oluşmuştur kirlik ise, kir sözcüğüne lik ekinin getirilmesiyle meydana gelmiştir lik eki isimden isim yapmak için kullanılır ce eki ise küçültme ve sevgi görevlerinde kullanılır aynı zamanda renk isimlerinde benzerlik yapmak için kullanılır mesela karaca, kızılca ve sarıca örneklerinde olduğu gibi.

K nüshası 40b/13-16: كِلِكْجَا: الغطاء الذي علي المخدة و علي المسند و هي مركبة من كِرْلِكْ كِرْ الموسخ و لك الزيادة اللاحقه للاعداد و جا التصغير و التجبيب و زلك في الالوان و ما يقار بها نحو قولهم قَرَاَجَا و قِزِلْجَا و صَروجَا اي اسيود

Çeviri yazı: kilikçe: el ġaṭā’ elleẕī ‘ala el mıẖadde ve ‘ala el mesned ve hiye murekkeb min kirlik kir el mevsuẖ ve lik ez ziyade el lāḥiḳa lil ā‘dād ve ca et taṣġīr ve et tebīb ve zalik el elvan ve mā yuḳār bihā naḥv ḳavluhum ḳaraca ve ḳızılca ve ṣaruca ey esīved

Çeviri: Yastıkların veya buna benzer şeylerin üzerine konulan örtü. Sözcük kirlik sözcüğüne ce ekinin eklenmesiyle oluşmuştur kirlik ise, kir sözcüğüne lik ekinin getirilmesiyle meydana gelmiştir lik eki isimden isim yapmak için kullanılır ce eki ise küçültme ve sevgi görevlerinde kullanılır aynı zamanda renk isimlerinde benzerlik yapmak için kullanılır mesela karaca, kızılca ve sarıca örneklerinde olduğu gibi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yko; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kelek

V nüshası 27a/7-8: كَلَكْ: بالكفين الخالصتين هي شبه مركب من اخشاب التعديه

Çeviri yazı: kelek: bil keffeyn el ẖāliṣateyn hiye şebbih murekkeb min āẖşāb et ta‘dīyye

Çeviri: Ahşaptan yapılmış bir tür sal.

D nüshası 39b/8-9: كَلَكْ: بالكفين الخالصتين هي شبه مركب من اخشاب التعديه

Çeviri yazı: kelek: bil keffeyn el ḫāliṣateyn hiye şebbih murekkeb min āḫşāb et ta‘dīyye

Çeviri: Ahşaptan yapılmış bir tür sal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küllük

V nüshası 27a/8-9, D nüshası 39b/10: كُلّكْ: موضع مرمي الرمان

Çeviri yazı: küllük: mevżu‘ muremmī er rımmān

Çeviri: Küllük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kilim

V nüshası 27a/9, D nüshası 39b/10: كِلِمْ: الكساء

Çeviri yazı: kilim: el kise’

Çeviri: Kilim, elbise.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kilim “kilim” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 505), kilim “wollene, bettdecke” (Grönbech, 1942, s. 142); Ter. T: kilim “kilim” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kilim “kilim” (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kelim “elbise, urba” (Atalay, 1945, s. 193), kelim “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: kilim “rug without a pile” (Golden, 2000, s. 278), kilim “kilim” (Güner, 2017, s. 80); Bül. Müş: yok.

kilit

V nüshası 27a/9, D nüshası 39b/10: كِلِتْ: المفتاح

Çeviri yazı: kilit: el mıftāḥ

Çeviri: Kilit.

Sözlükler: DLT: kirit “anahtar, kilit” (Atalay, c.4, 1986, s. 332), kirit “key” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 107), kirit “anahtar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 722); CC:

yok; Ter. T: kilīd “kilit” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: kilit “anahtar” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: kilit “anahtar” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kilit “kilit” (Atalay, 1945, s. 201), kilit “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 158); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kölki

V nüshası 27a/10, D nüshası 39b/11: كُلْكِي: الظل و الخيال

Çeviri yazı: kölki: el ẓıll ve el ḫayāl

Çeviri: Gölge ve hayal.

Sözlükler: DLT: kölige “koyu gölge” (Atalay, c.4, 1986, s. 358), köligä “deep shade” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 109), kölige “koyu gölge” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 736); CC: kölege “gölge” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 511), kölege “schatten” (Grönbech, 1942, s. 150); Ter. T: kölge “gölge” (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kölge “gölge” (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: kölgey “gölge” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: kölige “gölge” (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: kölek “gölge” (Atalay, 1945, s. 207), kölke “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 122); King Dic: kölige “shade” (Golden, 2000, s. 324), kölige “gölge” (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: kölgäj “cień” (Zajączkowski, 1958, s. 31), kölgey “gölge, gerçek ve rüyadaki hayal” (Al-Turk, 2012, s. 74).

külkeç

V nüshası 27a/10, D nüshası 39b/11-12: كلكج: عصايب النسا

Çeviri yazı: külkeç: ‘aṣāyab en nisā

Çeviri: Kadınların başına sardığı şey.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kölgeç “başa sarılan nesne” (Atalay, 1945, s. 207), kölgeç “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keleben/kelepen

V nüshası 27a/11, D nüshası 39b/12: كَلَبَانْ: المجزوم

Çeviri yazı: kelepen: el meczūm

Çeviri: Hastalıklı, cüzamlı.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kelepen “hastalıklı, cüzamlı, iğrenç, kötü kalpli” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 732), kelepen/keleppen “aussätzig” (Grönbech, 1942, s. 137); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kelin

V nüshası 27a/11: كلن: الكنّة و العروس

Çeviri yazı: kelin: el kınne ve el ‘arūs

Çeviri: Gelin.

D nüshası 39b/12: كَلِنْ: العروس

Çeviri yazı: kelin: el ‘arūs

Çeviri: Gelin.

Sözlükler: DLT: kelin “gelin” (Atalay, c.4, 1986, s. 298), kelin “bridge” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 101), kelin “gelin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 702); CC: kėlin “gelin” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 702), kėlin “braut” (Grönbech, 1942, s. 137); Ter. T: kelin “gelin” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: kelin “gelin” (Eminoğlu, 2011, s. 223); Tuh. Z: kelin “gelin” (Atalay, 1945, s. 193), kelin “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: kelin “wife of the son” (Golden, 2000, s. 232), kėlin “gelin” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: yok.

küyevü

V nüshası 27a/11, D nüshası 39b/12-13: كيو و: العريس و يقال كيكو ايضاً

Çeviri yazı: küyevü: el ‘arīs ve yuḳāl küyekü eyżān

Çeviri: Damat ve aynı zamanda küyekü de denir.

Sözlükler: DLT: küdhegü “güveyi” (Atalay, c.3, 1986, s. 12), küḏägü “groom” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 113), küḍegü/küdegü “damat, güvey” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 754); CC: küyäv “damat, güvey” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 771),

küjegü/küjäv “bräutigam, schwiegersohn” (Grönbech, 1942, s. 158); Ter. T: küyegü “güveyi” (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: küḍegü “güveyi, damat” (Eminoğlu, 2011, s. 240); Tuh. Z: küyegü “güvey” (Atalay, 1945, s. 215), küyegi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 78); King Dic: küyevü “son-in-law, bridgegroom, husband of the daughter” (Golden, 2000, s. 110), küyegü “damat” (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: yok.

kimse

V nüshası 27a/13: كِمْسَا: احد و يقال كمرسا

Çeviri yazı: kimse: āḥad ve yuḳāl kimerse

Çeviri: Kişi, kimse ve kimerse de denir.

D nüshası 39b/14: كِمْسَا: احد و يقال كِمَرْسَا و يقال كِمَرْسَنَا

Çeviri yazı: kimse: āḥad ve yuḳāl kimerse ve yuḳāl kimersene

Çeviri: Kişi, kimse ve kimerse ya da kimersene de denir.

Sözlükler: DLT: kim “kim” (Atalay, c.4, 1986, s. 329), kim “who (man)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kim “kim” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 720); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: kimse “kimse” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kimse “kimse” (Atalay, 1945, s. 201), kimse “kimse” (Al-Turk, 2006, s. 206); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kemrik

V nüshası 27a/13-14, D nüshası 39b/15: كَمْرُكْ: الافرم

Çeviri yazı: kemrük: el āfram

Çeviri: Diş kırılmasından dolayı oluşan boşluk.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kemürdek

V nüshası 27a/14-15, D nüshası 39b/15-40a/1: كَمُرْدَكْ: العظم الذي فيه مشمشيه

Çeviri yazı: kemürdek: el ʻaẓm elleẕī fīhe mışmışīye

Çeviri: Kayısının çekirdeği.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kömür

V nüshası 27a/15, D nüshası 40a/1: كُمُرْ: الفحم

Çeviri yazı: kömür: el faḥm

Çeviri: Kömür.

Sözlükler: DLT: kömür "kömür" (Atalay, c.4, 1986, s. 360), kömür "charcoal" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 109), kömürlük "kömürlük ağaç" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 737); CC: kömür "kömür" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 512), kömür "kohle" (Grönbech, 1942, s. 151); Ter. T: kömür "kömür" (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kömür "kömür" (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kömür "kömür" (Atalay, 1945, s. 207), kömür "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 136); King Dic: kömür "charcoal" (Golden, 2000, s. 254), kömür "kömür" (Güner, 2017, s.); Bül. Müş: kömür "węgiel" (Zajączkowski, 1958, s. 29), kemür "kömür" (Al-Turk, 2012, s. 80).

kemi

V nüshası 27a/15, D nüshası 40a/1: كَمِي: السفينه

Çeviri yazı: kemi: es sefīne

Çeviri: Gemi.

Sözlükler: DLT: kemi "gemi" (Atalay, c.3, 1986, s. 235), kämi/kemi "boat" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 101), kemi "Oğuz ve Kıpçak lehçesinde gemi" (Ercilasun ve

Akkoyunlu, 2014, s. 702); CC: kėme “gemi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 733), keme “schiff, dasschif” (Grönbech, 1942, s. 137); Ter. T: kemi “gemi” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: kemi “gemi” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: yok; Kit. E: kemi “gemi” (Eminoğlu, 2011, s. 223); Tuh. Z: kemi “gemi” (Atalay, 1945, s. 193), kemi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: kemi “ship” (Golden, 2000, s. 281), kėmi “gemi” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: kämi “okręt” (Zajączkowski, 1958, s. 29), kemi “gemi, sefine” (Al-Turk, 2012, s. 83).

keme

V nüshası 27a/15-16, D nüshası 40a/2: كَمَا: المركب بالقبجاقي

Çeviri yazı: keme: el merkeb

Çeviri: Binilecek araç Kıpçakça.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: keme “gemi” (Atalay, 1945, s. 193), keme “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küme

V nüshası 27a/16, D nüshası 40a/2: كُومَا: الكثيب و بالقبجاقي كربْ و قد تقدم

Çeviri yazı: küme: el keṡīb ve bil ḳıbcāḳī kereb ve ḳadd taḳaddam

Çeviri: Küme, yığın Kıpçakça gemi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kim

V nüshası 27a/16, D nüshası 40a/3: كِمْ: بمعني من

Çeviri yazı: kim: bi ma‘na min

Çeviri: Kim soru sözcüğü.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kim “kim” (Atalay, c.4, 1986, s. 329), kim “who (man)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kim “kim” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 720); CC: kim

“kim” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 743), kim “wer” (Grönbech, 1942, s. 143); Ter. T: kim “kim” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: kim “kim” (Toparlı, 2003, s. 93); Kav. K: yok; Kit. E: kim “kim, sıla edatı” (Eminoğlu, 2011, s. 201); Tuh. Z: yok; King Dic: kim “who” (Golden, 2000, s. 314), kim “kim” (Güner, 2017, s. 80); Bül. Müş: yok.

kümüş

V nüshası 27a/17, D nüshası 40a/4: كُمُشْ: الفضه

Çeviri yazı: kümüş: el fıḍḍa

Çeviri: Gümüş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kümüş “gümüş” (Atalay, c.4, 1986, s. 397), kümüŝ “silver” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), kümüş “gümüş, para” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: kümiş “gümüş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 768), kümüŝ/kümiŝ/kömiŝ “silber” (Grönbech, 1942, s. 158); Ter. T: kümiş “gümüş” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: kümiş “gümüş” (Toparlı, 2003, s. 97); Kav. K: kümüş “gümüş” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: kümüş “gümüş” (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: kümüş “gümüş” (Atalay, 1945, s. 214), kümüş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 135); King Dic: kümüŝ “silver” (Golden, 2000, s. 303), kümüş “gümüş” (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: kümüŝ “srebro” (Zajączkowski, 1958, s. 33), kümüş “gümüş” (Al-Turk, 2012, s. 76).

kömülgen

V nüshası 27a/17, D nüshası 40a/4: كُمُلْكَنْ: الوحل الشديد

Çeviri yazı: kömülgen: el vaḥl eş şedīd

Çeviri: Şiddetli çamur (muhtemelen şiddetli yağmurla gelen toprak kayması ifade edilmektedir.)

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kömüldürük

V nüshası 27a/17-18, D nüshası 40a/4-5: كُمُلْدُرُكْ: اللبب

Çeviri yazı: kömüldürük: el lebeb

Çeviri: At göğüslüğü.

Sözlükler: DLT: kümüldürük “at göğüslüğü” (Atalay, c.4, 1986, s. 297), kömüldürük “breast-girth (saddle)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), kömüldürük “eyerin göğüslük kısmı, at göğüslüğü” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 737); CC: kömüldürük “genellikle hayvanlara takılan göğüs kemeri” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 512), kömüldürük “brustriemen” (Grönbech, 1942, s. 151); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kömkök

V nüshası 27a/18, D nüshası 40a/5: كُمْكُكْ: الشديد الزرقه و اصله كُبْكُكْ بالباء

Çeviri yazı: kömkök: eş şedīd ez zarḳa ve āṣlıha köbkök bil bā’

Çeviri: Masmavi aslı be harfi ile olup köbkök’tür.

Sözlükler: DLT: kömkök “gömgök” (Atalay, c.4, 1986, s. 356), kömkök “deep gray” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 108), kömkök “koyu gri, tam gri” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, 7 s. 37); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: kömkök “masmavi” (Toparlı, 2003, s. 116); Kav. K: kömkök “masmavi” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kene

V nüshası 27a/20, D nüshası 40a/7: كَنَا: القراد

Çeviri yazı: kene: el ḳurād

Çeviri: Kene.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: kene “kene” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kene “kene, büyük hayvanlara sataşan ve kanlarını emen küçük bir böcek” (Atalay, 1945, s. 194), kene “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kün

V nüshası 27a/20: كُنْ: الشمس و اليوم و هو مجاز في اليوم

Çeviri yazı: kün: eş şems ve el yevm ve huve mecaz fī el yevm

Çeviri: Güneş ve gün. Gün sözcüğü mecazî olarak kullanılır.

D nüshası 40a/7: كُنْ: الشمس و اليوم و هو مجاز في اليوم

Çeviri yazı: kün: eş şems ve el yevm ve huve mecaz fī el yevm

Çeviri: Güneş ve gün. Gün sözcüğü mecazî olarak kullanılır.

Sözlükler: DLT: kün "gün, güneş, gündüz" (Atalay, c.4, 1986, s. 397), kün "sun" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), kün/kü̈n "gün" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: kün "24 saatlik zaman dilimi, güneş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 768-769), kün "sonne, tag" (Grönbech, 1942, s. 158); Ter. T: kün "gün, güneş" (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: yok; Kav. K: kün "gün" (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: kün "güneş, gün, gündüz, içinde bulunan zaman" (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: kün "gün, güneş" (Atalay, 1945, s. 214), kün "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: kün "day" (sun)" (Golden, 2000, s. 236), kün "gün, güneş" (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: kün "słońce" (Zajączkowski, 1958, s. 33), kün "güneş" (Al-Turk, 2012, s. 50).

kön

V nüshası 27a/20: كُنْ: الجلد

Çeviri yazı: kön: el cıld

Çeviri: Deri.

D nüshası 40a/8: كُنْ: الجلد بالشعر

Çeviri yazı: kön: el cıld bıl şa'r

Çeviri: Kıllı deri.

Sözlükler: DLT: kön "at derisi veya gönü; ham deri, gön" (Atalay, c.3, 1986, s. 140), kön "skin (horses)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 109), kön "gön, deri, özellikle atın derisi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 737); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: kön "gönül, ruh" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: kön "gön, hayvan derisi" (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: kön "gön" (Atalay, 1945, s. 207), kön "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: kön ötük "leather boot" (Golden, 2000, s. 302), kön "hayvan derisi" (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: yok.

ken

V nüshası 27a/21, D nüshası 40a/8: كَنْ: الواسع

Çeviri yazı: ken: el vāsi'

Çeviri: Geniş.

Sözlükler: DLT: king “geniş” (Atalay, c.3, 1986, s. 358), keŋ “wide” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), kiŋ “geniş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 720); CC: kėŋlik “genişlik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 499), keŋlik “brelte, welte” (Grönbech, 1942, s. 138); Ter. T: kiŋ “geniş” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yok; Kav. K: keŋ “geniş” (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: kiŋ “geniş, bol, rahat” (Eminoğlu, 2011, s. 231); Tuh. Z: kenğ “geniş” (Atalay, 1945, s. 194), keŋ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: keng “wide, broad” (Golden, 2000, s. 272), kėŋ “geniş büyük ve güzel” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: yok.

kin~kinikçe

V nüshası 27a/21, D nüshası 40a/8-9: كِنْ: المسك و يسمي كِنِكْجَا اي مسك

Çeviri yazı: kin: el misk ve yusemmī kinikçe ey misk

Çeviri: Misk aynı zamanda kinikçe de denir.

Sözlükler: DLT: künyıpar “misk göbeği” (Atalay, c.4, 1986, s. 398), kin yipār “musk-bag” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 106), kin “misk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 720); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kin bala

V nüshası 27a/22, D nüshası 40a/9: كنبلا: فرخ المسك

Çeviri yazı: kin bala: farḥ el misk

Çeviri: Misk yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kinçek

V nüshası 27a/22, D nüshası 40a/9-10: كِنْجَكْ: نا فحت المسك و يسمي به

Çeviri yazı: kinçek: nā faḥa el misk ve yusemmī bihe

Çeviri: Misk göbeği, özel isim.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

künç

V nüshası 27b/1, D nüshası 40a/10: كُنْجْ: النعمة

Çeviri yazı: künç: en ni‘me

Çeviri: Nimet, küncü.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: künǯi “sezam” (Zajączkowski, 1958, s. 33), künçi “küncü, susam” (Al-Turk, 2012, s. 114).

könlük

V nüshası 27b/1-2: كُنْلُكْ: ينظر و اظنه حصالبان

Çeviri yazı: könlük: yunẓar ve āẓanna ḥaṣālebān

Çeviri: Hasalban, biberiye benzeyen bir tür baharat.

D nüshası 40a/11: كُنْلُكْ: نظر و اظنه حصالبان

Çeviri yazı: könlük: naẓar ve āẓanna ḥaṣā lebān

Çeviri: Hasalban, biberiye benzeyen bir tür baharat.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

könül

V nüshası 27b/2: كُنُلْ: القلب و في كتاب بيلك كُنُلْ النفس

Çeviri yazı: könül: el ḳalb ve fī kitāb-ı beylik/bilik könül en nefs

Çeviri: Kalp ve Kitab-ı Beylik/Bilik’te nefis anlamına gelir.

D nüshası 40a/11-12: كُنُلْ: النفس كنيل القلب و في كتاب بيليك كُنُل النفس

Çeviri yazı: könül: en nefs könil el ḳalb ve fī kitab-ı bilik könül en nefs

Çeviri: Kalp ve Kitab-ı Bilik'te nefis anlamına gelir.

Sözlükler: DLT: köngül "gönül, kalp, yürek, anlayış" (Atalay, c.4, 1986, s. 361), köŋül "heart, mind" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 109), köŋül "kalp, gönül, zihin açıklığıve idrak sür'ati" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 738); CC: köŋül "gönül" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 513), köŋül "herz" (Grönbech, 1942, s. 152); Ter. T: köŋül "gönül" (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kömül "gönül" (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: kön "gönül, ruh" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: köŋül "gönül, kalp, yürek, sevgi, istek, düşünüş" (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: yok; King Dic: könlügi "his heart" (Golden, 2000, s. 210), köŋül "kalp, gönül" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: yok.

kendü

V nüshası 27b/3-6: كَنْدُو: تاكيد للنفس يقال كَنْدُاُز بَرْدِي و كَنْدُزِ بَرْدِيِ اي زهب حقيقة نفسه يقال اُزُمْ بُلْسُنْ اي لتعلم نفسك ازا فوضت الامر اليه يقال له هزا و تقول في هزا المعني ايضا كَنْدُواز بُلْسُنْ اي لتعلم نفسه

Çeviri yazı: kendü: tākīd en nefs yuḳāl kendöz bardı ey ve kendözi bardı ey zahab ḥaḳiḳa nefsihe yuḳāl özüm bulsun ey li ta'lam nefsik izā favżat el emr ileyhe yuḳāl leh hezā ve taḳūl fī hezā el ma'na eyżān kendü öz bulsun ey li ta'lam nefsihe

Çeviri: Kendisi, kendöz bardı veya kendözi bardı diyerek bir kişinin kendisinin bir yere gittiği ifade edilir bunun yanında özüm bolsun denilir veya kendözü bolsun denilir.

D nüshası 40a/12-15/40b/1: كَنْدُو: تاكيد للنفس يقال كَنْدُاُز بَرْدِي و كَنْدُزِ بَرْدِيِ اي زهب حقيقة نفسه يقال اُزُمْ بُلْسُنْ اي لتعلم نفسك ازا فوضت الامر اليه يقال له هزا و تقول في هزا المعني ايضا كَنْدُواز بُلْسُنْ اي لتعلم نفسه

Çeviri yazı: kendü: tākīd en nefs yuḳāl kendöz bardı ey ve kendözi bardı ey zahab ḥaḳiḳa nefsihe yuḳāl özüm bulsun ey li ta'lam nefsik izā favżat el emr ileyhe yuḳāl leh hezā ve taḳūl fī hezā el ma'na eyżān kendü öz bulsun ey li ta'lam nefsihe

Çeviri: Kendisi, kendöz bardı veya kendözi bardı diyerek bir kişinin kendisinin bir yere gittiği ifade edilir bunun yanında özüm bolsun denilir veya kendözü bolsun denilir.

Sözlükler: DLT: kendü "kendi, zat, nefs, kendisi" (Atalay, c.4, 1986, s. 300), kändü "self" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 102), kendü/kendi "kendi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 703); CC: kėndi "kendi" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 499), kendi

"selbst" (Grönbech, 1942, s. 137); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: kensi "kendi" (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: kendü "kendi" (Eminoğlu, 2011, s. 224); Tuh. Z: kendi "kendi" (Atalay, 1945, s. 194), kendi "kendi" (Al-Turk, 2006, s. 176); King Dic: yok; Bül. Müş: kändözi/kändüzi "on sam" (Zajączkowski, 1958, s. 29), kendözi "kendisi" (Al-Turk, 2012, s. 223).

keneşke

V nüshası 27b/6: كَنَشْكَا: المشورة و يقال كِنْكَشْ

Çeviri yazı: keneşke: el meşvere ve yuḳāl kinkeş

Çeviri: Meşvere, danışma aynı zamanda kinkeş de denir.

D nüshası 40b/1: كَنَشْكَا: المشورة

Çeviri yazı: keneşke: el meşvere

Çeviri: Meşvere, danışma.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėŋeş "öğüt, nasihat" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 499), keŋeŝ "rat" (Grönbech, 1942, s. 138); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: keŋeş "danışma, nasihat" (Eminoğlu, 2011, s. 224); Tuh. Z: keniş- "danışmak" (Atalay, 1945, s. 194), kenişti "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kent

V nüshası 27b/7, D nüshası 40b/3: كَنْتْ: القريه

Çeviri yazı: kent: el ḳarīye

Çeviri: Kent.

Sözlükler: DLT: kend "şehir, kale" (Atalay, c.4, 1986, s. 300), kend "city, village, town" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 101), kend "şehir, kasaba, kale, Oğuzlarca ve onlara uyanlarca köy" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 703); CC: kėnt "şehir, kent" (Argunşah

ve Güner, 2015, s. 499), kent “stadt” (Grönbech, 1942, s. 138); Ter. T: kent “köy” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: yok; Kav. K: kent “köy, kent” (Toparlı vd, 1999, s. 113); Kit. E: yok; Tuh. Z: kent “şehir” (Atalay, 1945, s. 195), kent “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: kent “village and city” (Golden, 2000, s. 248), kent “köy, şehir vb. yerleşim yeri” (Güner, 2017, s. 75); Bül. Müş: känt “wieś, wioska” (Zajączkowski, 1958, s. 29), kent “köy, ev ikametgâh kümesi (topluluğu)” (Al-Turk, 2012, s. 73).

kendir

V nüshası 27b/7-8, D nüshası 40b/3: كَنْدِرْ: القنب و الكتان

Çeviri yazı: kendir: el ḳınnab ve el kıttın

Çeviri: Kendir, keten, kınnap.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: kendir “kendir” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 499), kendir “hanf” (Grönbech, 1942, s. 138); Ter. T: kendir “keten” (Toparlı vd, 2000, s. 116); Dur. M: kendir “kendir” (Toparlı, 2003, s. 90); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kendir “kendir” (Atalay, 1945, s. 194), kendir “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kindik

V nüshası 27b/8: كِنْدِكْ: السرة

Çeviri yazı: kindik: es sırra

Çeviri: Göbek deliği.

D nüshası 40b/4: كِنْدِكْ: السرة

Çeviri yazı: kindik: es sırra

Çeviri: Göbek deliği.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: kindik “göbek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 506), kindik “nabel” (Grönbech, 1942, s. 148); Ter. T: kindik “göbek” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yok; Kav. K: kindek “göbek” (Toparlı vd, 1999, s. 115); Kit. E: yok; Tuh. Z: kindik “göbek” (Atalay, 1945, s. 201), kindik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: kindik “nawel” (Golden, 2000, s. 205), kindik “göbek” (Güner, 2017, s. 80); Bül. Müş: yok.

könçek

V nüshası 27b/8, D nüshası 40b/4: كُنْجَكْ: السراويل

Çeviri yazı: könçek: es serāvīl

Çeviri: Şalvar.

<u>Sözlükler:</u> DLT: künçek "yaka, urba yakası" (Atalay, c.4, 1986, s. 398), könçük/könçäk "opening at collar" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 109), könçük "yaka" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 737); CC: könçek "pantolon, şalvar" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 512), könĉek "hosen" (Grönbech, 1942, s. 151); Ter. T: könçek "don" (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: könçek "giysi" (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: könçek "giysi" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: yok; Tuh. Z: könçek "urba" (Atalay, 1945, s. 207), könçek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: könĉek "drawers, panties" (Golden, 2000, s. 298), könçek "pantolon" (Güner, 2017, s. 84); Bül. Müş: yok.

köŋlek

V nüshası 27b/8-9, D nüshası 40b/4: كُنْلَكْ: القميص

Çeviri yazı: köŋlek: el ḳamīṣ

Çeviri: Gömlek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: könglek "gömlek" (Atalay, c.3, 1986, s. 350), köŋläk "shirt" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 110), köŋlek "gömlek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 738); CC: kövlek "gömlek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 516), kövlek "hemd" (Grönbech, 1942, s. 156); Ter. T: köŋlek "gömlek" (Toparlı vd, 2000, s. 122); Dur. M: kömlek "gömlek" (Toparlı, 2003, s. 95); Kav. K: kömlek "gömlek" (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: köŋlek "gömlek, kalp, sevgi, istek, düşünüş" (Eminoğlu, 2011, s. 235); Tuh. Z: kömlek "gömlek" (Atalay, 1945, s. 207), kömlek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: könglek "shirt" (Golden, 2000, s. 298), köŋlek "gömlek" (Güner, 2017, s. 85); Bül. Müş: yok.

kündüz

V nüshası 27b/9, D nüshası 40b/5: كُنْدُزْ: النهار

Çeviri yazı: kündüz: en nehār

Çeviri: Gündüz.

Sözlükler: DLT: kündüz “gündüz, gün ışığı” (Atalay, c.4, 1986, s. 398), kündüz “ḍaw’an-nahār” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), kündüz “gündüz ışığı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: yok; Ter. T: kündüz “gündüz” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: yok; Kav. K: kündüz “gündüz” (Toparlı vd, 1999, s. 117); Kit. E: kün “gün, gündüz, içinde bulunulan zaman” (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: kündüz “gündüz” (Atalay, 1945, s. 214), kündüz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: kündüz “day time” (Golden, 2000, s. 130), kündüz “gündüz” (Güner, 2017, s. 90); Bül. Müş: kündüz “dzień, dniem” (Zajączkowski, 1958, s. 33), kündüz “gündüz” (Al-Turk, 2012, s. 192).

künseli

V nüshası 27b/9-10: كُنْسَلِي: علم للنساء و هو مركب من كُنْ الشمس و سَلِي النظيف فكانه قال شمس نضيف

Çeviri yazı: künseli: ‘alemun lil nisā’ ve huve murekkeb mink ün eş şems ve seli en naẓīf fakānnahu ḳāl şems nażīf

Çeviri: Künseli bayan ismi kün ve seli sözcüklerinden oluşmuştur ve anlamı temiz gün’dür.

D nüshası 40b/5-7: كُنْسَلِي: علم للنساء و هو مركب من كُنْ الشمس و سَلِي النظيف فكانه قال شمس نضيف

Çeviri yazı: künseli: ‘alemun lil nisā’ ve huve murekkeb mink ün eş şems ve seli en naẓīf fakānnahu ḳāl şems nażīf

Çeviri: Künseli bayan ismi kün ve seli sözcüklerinden oluşmuştur ve anlamı temiz gün’dür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küneri

V nüshası 27b/10-12: كُنْرِي: علم و هو مركب اي رجل الشمس و كُنْ الشمس و ار الرجل الكشرة للاضافة و حزفت الهمزة

Çeviri yazı: küneri: ‘alemun ve huve murekkeb ey rical eş şems ve kün eş şems ve er er rical el keşre lil iżāfe ve ḥazafet el hemze

Çeviri: Küneri, erkek ismi, kün ve er sözcüklerinden meydana gelmiştir.

D nüshası 40b/7-8: كُنْرِي: علم و هو مركب اي رجل الشمس و كُنْ الشمس و ار الرجل الكشرة للاضافة و حزفت الهمزة

Çeviri yazı: küneri: ‘alemun ve huve murekkeb ey rical eş şems ve kün eş şems ve er er rical el keşre lil iżāfe ve ḥazafet el hemze

Çeviri: Küneri, erkek ismi, kün ve er sözcüklerinden meydana gelmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küneş

V nüshası 27b/12-13: كُنَشْ: يطلق علي الشمس مجازا و حقيقته الشعاع و بالقبجاقي قُيَشْ و يطلق علي الشمس ايضا

Çeviri yazı: küneş: yuṭlaḳ ‘ala eş şems mecāzān ve ḥaḳīḳaten eş şu‘ā‘ ve bil ḳıbcāḳī ḳuyaş ve yuṭlaḳ ‘ala eş şems eyżān

Çeviri: Güneş, gerçek ve mecazi anlamda ışığa işaret eder. Kıpçakçada ise ḳuyaş güneş için kullanılır.

D nüshası 40b/8-9: كُنَشْ: يطلق علي الشمس مجازا و حقيقته الشعاع و بالقبجاقي قُيَشْ و يطلق علي الشمس ايضا

Çeviri yazı: küneş: yuṭlaḳ ‘ala eş şems mecāzān ve ḥaḳīḳaten eş şu‘ā‘ ve bil ḳıbcāḳī ḳuyaş ve yuṭlaḳ ‘ala eş şems eyżān

Çeviri: Güneş, gerçek ve mecazi anlamda ışığa işaret eder. Kıpçakçada ise ḳuyaş güneş için kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kün “güneş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 520), kün “sonne, tag” (Grönbech, 1942, s. 158); Ter. T: küneş “güneş” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M: küneş “güneş” (Toparlı, 2003, s. 98); Kav. K: küneş “güneş” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: kün “güneş” (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: küneş “güneş” (Atalay, 1945, s. 214), küneş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: kün “day (sun)” (Golden, 2000, s. 236), kün “gün, güneş” (Güner, 2017, s. 89); Bül. Müş: yok.

könçük

V nüshası 27b/14, D nüshası 40b/9-10: كُنْجُكْ: الجيب

Çeviri yazı: könçük: el ceyb

Çeviri: Cep.

Sözlükler: Sözcük, daha önce könçek maddesinde incelenmiştir.

küni

V nüshası 27b/15, D nüshası 40b/11: كُنِي: الغيرة

Çeviri yazı: küni: el ġayre

Çeviri: Kıskançlık.

Sözlükler: DLT: küni "kuma" (Atalay, c.3, 1986, s. 237), küni "fellow- wife" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 114), küni "kuma" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 756); CC: küni "cariye, metres, sevgili, oynaş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 521), küni "konkubine" (Grönbech, 1942, s. 159); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: künile- "kıskanmak" (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: könile- "kıskanmak, haset etmek" (Atalay, 1945, s. 208), könilemek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 131); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kevenç

V nüshası 27b/16, D nüshası 40b/12-13: كَوَنْجْ: الفرح

Çeviri yazı: kevenç: el faraḥ

Çeviri: Sevinç, güven.

Sözlükler: DLT: küwen- "öğünmek" (Atalay, c. 4, 1986, s. 402), küwän- "iftaxara" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 116), küwen- "övünmek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 758); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: küvenç "güvenme, güven, övünç, gurur" (Eminoğlu, 2011, s. 241); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

küvelek

V nüshası 27b/16-17, D nüshası 40b/13: كُوَلَكْ: المحلب

Çeviri yazı: küvelek: el maḥleb

Çeviri: Mahlep, süt sağma makinesi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kevül

V nüshası 27b/17, D nüshası 40b/13-14: كَوُلْ: شجر لا ساق له و ثمره شبيه بالتين

Çeviri yazı: kevül: şecer lā sāḳ lehu ve s̱amarah şebbīhe bi't tīn

Çeviri: Meyvesi incire benzeyen bir tür ağaç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kevük

V nüshası 27b/19, D nüshası 40b/15: كَوُكْ: التبن

Çeviri yazı: kevük: et tıbn

Çeviri: Saman.

Sözlükler: DLT: küvük "saman (Oğuzca)" (Atalay, c.3, 1986, s. 165), küvük "strow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 116), küvük "Oğuzcada saman" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 116); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: kevük "saman" (Atalay, 1945, s. 197), kewük "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 65); King Dic: yok; Bül. Müş: kävük "słoma, sieczka" (Zajączkowski, 1958, s. 30), kewük "kevük, saman, kıyılmış saman" (Al-Turk, 2012, s. 113).

kövek

V nüshası 27b/19-20: كُوَكْ: الخيشه التي يربط علي ذكر الكبش لتمعنه القفاز

Çeviri yazı: kövek: el ḫayşe elletī yurbaṭ 'ala zakar el kebş li tama'ne el ḳafāz

Çeviri: Erkek keçinin zıplamasını engellemek amacıyla bağlanan ip.

D nüshası 41a/1: كُوَكْ: الخيشه التي يربط علي ذكر الكبش لتمعنه القفاز

Çeviri yazı: kövek: el ḫayşe elletī yurbaṭ 'ala zakar el kebş li tama'ne el ḳafāz

Çeviri: Erkek keçinin zıplamasını engellemek amacıyla bağlanan ip.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kiwiz

V nüshası 27b/20, D nüshası 41a/2: كِوِزْ: البساط

Çeviri yazı: kiviz: el basāṭ

Çeviri: Halı, kilim gibi şeyler.

<u>Sözlükler:</u> DLT: kiwiz "yaygı, halı kilim gibi şeyler" (Atalay, c.4, 1986, s. 336), käwiz "carpet" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 111), kewiz "halı, kilim" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 707); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

kevür

V nüshası 27b/20, D nüshası 41a/2: كَوُرْ: الكافر

Çeviri yazı: kevür: el kāfir

Çeviri: Kafir, gavur.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: gāvır "Hristiyan, Yahudi" (Toparlı, 2003, s. 84); Kav. K: gāvur "kafir" (Toparlı vd, 1999, s. 109); Kit. E: kāfir "kafir, inanmayan" (Eminoğlu, 2011, s. 217); Tuh. Z: kavur "gāvur" (Atalay, 1945, s. 188), ḳawur "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 147); King Dic: yok; Bül. Müş: kavur "niewiernny, ruch, spacer" (Zajączkowski, 1958, s. 30), kewur "gavur, kafir" (Al-Turk, 2012, s. 92).

kevrük

V nüshası 27b/20: كَوْرَك: البقسماط

Çeviri yazı: kevrük: el baḳsamaṭ

Çeviri: Gevrek.

D nüshası 40b/12: كَوْرَكْ: البقسماط الركب

Çeviri yazı: kevrük: el baḳsamaṭ er rukb

Çeviri: Gevrek.

Sözlükler: DLT: kewrek “gevrek, yumuşak bitki” (Atalay, c.4, 1986, s. 308), käwräk “a thorny tree” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 104), kewrek “ağaçların yumuşak olanları, kere otu” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 707); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: kävräk “suchary” (Zajączkowski, 1958, s. 30), kewrek “kevrük” (Al-Turk, 2012, s. 136).

keymek

V nüshası 27b/22, D nüshası 41a/3: كَيْمَكْ: اللبس

Çeviri yazı: keymek: el lıbs

Çeviri: Giymek.

Sözlükler: DLT: kedh- “giymek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 292), käd- “put on” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), keḍ- “giymek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 699); CC: key- “giymek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 699), kej-/kij- “anziehen” (Grönbech, 1942, s. 136); Ter. T: key- “giymek” (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: keymek “elbise” (Toparlı, 2003, s. 91), Kav. K: kiymek “uzun kadın gömleği” (Toparlı vd, 1999, s. 116); Kit. E: key- “giymek” (Eminoğlu, 2011, s. 225); Tuh. Z: kėy- “giymek” (Atalay, 1945, s. 197), kiyedir “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 222); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

keyesi

V nüshası 27b/22, D nüshası 41a/3: كَيَسِي: اللباس

Çeviri yazı: keyesi: el libās

Çeviri: Giysi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: kėyit “giyecek, elbise” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 738), kejit “kleider, kleidung” (Grönbech, 1942, s. 136); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

key

V nüshası 28a/1: كَيْ: جيد يقال بُو كَيْدُرْ اي هزا جيد و بالقبجاقي اَيْكُو

Çeviri yazı: key: ceyyid yuḳāl bu keydür ey hezā ceyyidun ve bil ḳıbcāḳī eygü

Çeviri: İyi, hoş, güzel bu keydür denilerek bir şeyi/kimsenin iyi olduğu ifade edilir Kıpçakçası ise, eygü'dür.

D nüshası 41a/4-5: كَيْ: جيد يقال بُو كَيْدُرْ اي هزا جيد و بالقبجاقي اَيْكُو

Çeviri yazı: key: ceyyid yuḳāl bu keydür ey hezā ceyyidun ve bil ḳıbcāḳī eygü

Çeviri: İyi, hoş, güzel bu keydür denilerek bir şeyi/kimsenin iyi olduğu ifade edilir Kıpçakçası ise, eygü'dür.

Sözlükler: DLT: kedh "abartma, pekitme bildiren bir edat" (Atalay, c.4, 1986, s. 292), käd/käḏ "what a good" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 99), ked "bir şeyi nitelerken kullanılan kuvvetlendirme ve mübalağa zarfı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 699); CC: yok; Ter. T: key "iyi" (Toparlı vd, 2000, s. 117); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok

köynek

V nüshası 28a/2, D nüshası 41a/6: كُيْنَكْ: المحترق

Çeviri yazı: köynek: el mıḥtaraḳ

Çeviri: Yanmış, yanık.

Sözlükler: DLT: köyük "yanmış" (Atalay, c.4, 1986, s. 369), köy- "burn" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 112), küy- "yanmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 758); CC: köne "yanmış, yanan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 756), köne suvy/köne suvu "quecksilber" (Grönbech, 1942, s. 151); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: köyük "yanık, yanmış" (Eminoğlu, 2011, s. 237); Tuh. Z: köyük "yanmış, yanık" (Atalay, 1945, s. 209), köyük "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 160); King Dic: köydür "burn, set on fire" (Golden, 2000, s. 71), köydür- "ateşe vermek, tutuşturmak, yakmak" (Güner, 2017, s. 86); Bül. Müş: yok.

keykenek

V nüshası 28a/3-4, D nüshası 41a/7: كيكنك: اللولوة و البودقه و الجملة و هي طيور

Çeviri yazı: keykenek: el lūlū ve el būduḳa ve el cumle ve hiye ṭuyūr

Çeviri: Bir tür kuş.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

laplap

V nüshası 28a/9, D nüshası 41a/11: لَبْلَبْ: مشي مختبط يقال لَبْلَبْ كَلُرْ اي مجي مُخَتَبَطاً

Çeviri yazı: laplap: meşī muḫatabāt yuḳāl laplap kelür ey macī muḫatabaṭān

Çeviri: Yalpalayarak yürüme, laplap kelür diyerek birinin yalpalayarak yürüdüğü ifade edilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

leblebü

V nüshası 28a/10, D nüshası 41a/11-12: لَبْلَبُو: القضامه

Çeviri yazı: leblebü: el ḳıḍame

Çeviri: Leblebi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: leblebü "nohut" (Atalay, 1945, s. 216), leblebü "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

laçın

V nüshası 28a/12, D nüshası 41a/12: لاَجِين: الشاهين

Çeviri yazı: laçın: eş şāhīn

Çeviri: Şahin.

Sözlükler: DLT: laçın "şahin, yiğit adam" (Atalay, c.4, 1986, s. 404), lācin "falcon" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 116), laçın "şahin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 760); CC: yok; Ter. T: laçın "şahin" (Toparlı vd, 2000, s. 127); Dur. M: laçın "şahin" (Toparlı, 2003, s. 98); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: laçın "şahin denen kuş" (Atalay, 1945, s. 215), laçın "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: lacin "white

falcon” (Golden, 2000, s. 227), laçın “beyaz renkli bir cins şahin” (Güner, 2017, s. 91); Bül. Müş: laĉyn “sokoł, białozór” (Zajączkowski, 1958, s. 33), laçın “laçın, beyaz renkli bir cins şahin” (Al-Turk, 2012, s. 167).

lorp

V nüshası 28a/13-15: لُرْبْ: اي بجملة دفعه واحدا و له فيه صعوبة ما و آخره سهله يقال سِكِمْ لُرْبْ كِرْدِي معناه ذكري دخل بجملة دفعةً واحده

Çeviri yazı: lorp: ey bi cumle dafa‘ vāḥidān ve lehu fīhe ṣu‘ūbata mā ve āẖiren sehle yuḳāl sikim lorp kirdi ma‘nāha zakarī duẖul bi cumle daf‘atan vāḥiden

Çeviri: Tek seferde, bir defada sikim lorp kirdi denilerek erkeklik organının tek seferde girdiği ifade edilir.

D nüshası 41a/13-15: لُرْبْ: اي بجملة دفعه واحدا و له فيه صعوبة ما و آخره سهله يقال سِكِمْ لُرْبْ كِرْدِي معناه ذكري دخل بجملة دفعةً واحده

Çeviri yazı: lorp: ey bi cumle dafa‘ vāḥidān ve lehu fīhe ṣu‘ūbata mā ve āẖiren sehle yuḳāl sikim lorp kirdi ma‘nāha zakarī duẖul bi cumle daf‘atan vāḥiden

Çeviri: Tek seferde, bir defada sikim lorp kirdi denilerek erkeklik organının tek seferde girdiği ifade edilir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

lırp

V nüshası 28a/15-16: لِرْبْ: علي غفلة يقال لِرْبْ كَلُرْ لِرْبْ كِتَرْ اي يزهب علي غفله و يجي علي غفله

Çeviri yazı: lırp: ‘ala gafla yuḳāl lırp kelür lırp kider ey yazhab ‘ala ġafla ve yacī ‘ala ġafla

Çeviri: Ansızın, aniden bir anda gelip giden biri için lırp kelür lırp kider denir.

D nüshası 41a/15-41b/1: لِرْبْ: علي غفلة يقال لِرْبْ كَلُرْ لِرْبْ كِتَرْ اي يزهب علي غفله و يجي علي غفله

Çeviri yazı: lırp: ‘ala gafla yuḳāl lırp kelür lırp kider ey yazhab ‘ala ġafla ve yacī ‘ala ġafla

Çeviri: Ansızın, aniden bir anda gelip giden biri için lırp kelür lırp kider denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

lor

V nüshası 28a/16, D nüshası 41b/2: لُرْ: القريشة الحلوه

Çeviri yazı: lor: el ḳarīşe el ḥılva

Çeviri: Lor.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

loġ

V nüshası 28a/18-19: لُغْ: بمعني ذو في اللغه القبجاقيه و لغ حجر مدوره يسوي به السطح و يقال لُغْلَدِي اذا سوي السطح بذلك الحجر

Çeviri yazı: loġ: bi ma'na zū fī el luġa el ḳıbcāḳīye ve loġ ḥacar mudavvara yusevvī bih es saṭıḥ ve yuḳāl loġladı izā savī es saṭıḥ bi zalik el ḥacar

Çeviri: Damları düzeltmek için kullanılan yuvarlak taş damı düzeltti anlamında loġladı denir.

D nüshası 41a/2-4: لُغْ: بمعني ذو في اللغه القبجاقيه و لغ حجر مدوره يسوي به السطح و يقال لُغْلَدِي اذا سوي السطح بذلك الحجر

Çeviri yazı: loġ: bi ma'na zū fī el luġa el ḳıbcāḳīye ve loġ ḥacar mudavvara yusevvī bih es saṭıḥ ve yuḳāl loġladı izā savī es saṭıḥ bi zalik el ḥacar

Çeviri: Damları düzeltmek için kullanılan yuvarlak taş damı düzeltti anlamında loġladı denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

laḳ

V nüshası 28a/21-22: لَقْ: كلمة تعجب و هي مختصرة من لا حول و لا قوة الا بالله و هي من لغة رعيان الغنم و قل ما بنطق بها المحتشم

Çeviri yazı: laḳ: kelime ta‘accuben ve hiye muḫtaṣar min lā ḥavla ve lā ḳuvvete illa bil lillaḥ ve hiye min luġata ra‘iyān el ġanem ve ḳal mā bınṭak biha el muḥteşem

Çeviri: Şaşırma ünlemi la havle ve la kuvvete illa bil lillah'ın kısaltmasıdır ve ayrıca koyunları otlatırken çobanların kullandığı dildeki bir tabir.

D nüshası 41b/4-6: لَقْ: كلمة تعجب و هي مختصرة من لا حول و لا قوة الا بالله و هي من لغة رعيان الغنم و قل ما بنطق بها المحتشم

Çeviri yazı: laḳ: kelime ta‘accuben ve hiye muḫtaṣar min lā ḥavla ve lā ḳuvvete illa bil lillaḥ ve hiye min luġata ra‘iyān el ġanem ve ḳal mā bınṭak biha el muḥteşem

Çeviri: Şaşırma ünlemi la havle ve la kuvvete illa bil lillah'ın kısaltmasıdır ve ayrıca koyunları otlatırken çobanların kullandığı dildeki bir tabir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

leklek

V nüshası 28b/1, D nüshası 41b/7: لَكْلَكْ: الحبرج

Çeviri yazı: leklek: el ḥubruc

Çeviri: Leylek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

lök

V nüshası 28b/1, D nüshası 41b/7: لُكْ: جمل نفيس

Çeviri yazı: lök: cemel nefīs

Çeviri: İyi cins deve.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: lök "wielbłąd siedmioletni" (Zajączkowski, 1958, s. 33), lök "lök, yedi yaşından büyük erkek boz deve" (Al-Turk, 2012, s. 115).

maçı

V nüshası 28b/3, D nüshası 41b/9: مَاَجِي: السنور

Çeviri yazı: maçı: es sannūr

Çeviri: Erkek kedi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: muş “kedi” (Atalay, c.4, 1986, s. 415), mūŝ “she-cat”(Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 120), mūş “Çigil lehçesinde dişi kedi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 767); CC: maçı “erkek kedi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 523), maĉy “kater” (Grönbech, 1942, s. 161); Ter. T: meçi “erkek kedi” (Toparlı vd, 2000, s.); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: maçı “kedi” (Atalay, 1945, s. 216), maçı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 104); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mertek

V nüshası 28b/4, D nüshası 41b/9: مَرْتَكْ: جزعٌ يسقف به

Çeviri yazı: mertek: caza‘un yuḳaf bihe

Çeviri: Tavan kirişi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mercimek

V nüshası 28b/4: مَرْجِمَكْ: العدس و هو بكسر الجيم

Çeviri yazı: mercimek: el ‘ads ve huıve bi kesr el cīm

Çeviri: Mercimek cim harfi kesreli (ci şeklinde) söylenir.

D nüshası 41b/10: مَرْجِمَكْ: العدس

Çeviri yazı: mercimek: el ‘ads

Çeviri: Mercimek.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: mercümek “mercimek” (Toparlı vd, 2000, s. 128); Dur. M: mercimek “mercimek” (Toparlı, 2003, s. 99); Kav. K: mercemek “mercimek” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: merjümey “lentils” (Golden, 2000, s. 111), mercümey “mercimek” (Güner, 2017, s. 92); Bül. Müş: märǯämäk “soczewica” (Zajączkowski, 1958, s. 34), mercemek “mercimek” (Al-Turk, 2012, s. 111).

müzdür

V nüshası: yok.

D nüshası 41b/11: مُزْدُرْ: الاجر

Çeviri yazı: müzdür: el icār

Çeviri: Ücretle çalışan işçi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: müzd “iş görüp parasını alan adam” (Atalay, 1945, s. 218), müzd “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 43); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mezdeki

V nüshası 28b/6, D nüshası 41b/10: مَزْدَكِي: المصطكي و هي مترکة

Çeviri yazı: mezdeki: el maṣṭakī ve hiye muterreke

Çeviri: Mastika, sözcük Türkçeleştirilmiştir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

meskit

V nüshası 28b/7, D nüshası 41b/11-12: مَسْكِتْ: المسجد و هي مترکه

Çeviri yazı: meskit: el mescid ve hiye muterreke

Çeviri: Mescit, sözcük Türkçeleştirilmiştir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: mescid “mescit, küçük cami” (Eminoğlu, 2011, s. 243); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

muştuluḳ

V nüshası 28b/8, D nüshası 41b/12: مُشْتُلُقْ: البشارة

Çeviri yazı: muştuluḳ: el başāra

Çeviri: Sevinçli haber.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: muştla- "müjdelemek" (Atalay, 1945, s. 218), muşṭladı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 64); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

muştuçı

V nüshası 28b/8, D nüshası 41b/13: مُشْتُجِي: المبشر

Çeviri yazı: muştucı: el mubaşir

Çeviri: Haberci.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

müşk

V nüshası 28b/9, D nüshası 41b/13: مُشْكْ: متركه من المسك

Çeviri yazı: müşk: muterreke min el misk

Çeviri: Misk sözcüğünün Türkçeleştirilmiş şeklidir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: müşg "misk, güzel kokulu madde" (Eminoğlu, 2011, s. 247); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mama

V nüshası 28b/15: مَامَا: كلمة تدعي به الكبيره من النساء و يسمي بها

Çeviri yazı: mama: kelime tuda'ā bihe el kebire min en nisā' ve yusemmī bihe

Çeviri: Büyük bir kadını çağırmak için kullanılan sözcük.

D nüshası 42a/3-4: مَامَا: كلمة تدعي به الكبيره من النساء و يسمي بها

Çeviri yazı: mama: kelime tuda'ā bihe el kebire min en nisā' ve yusemmī bihe

Çeviri: Büyük bir kadını çağırmak için kullanılan sözcük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mamuḳ~ banbuḳ

V nüshası 28b/16, D nüshası 42a/4: مَمُقْ: القطن و بالتركماني بَنْبُقْ

Çeviri yazı: mamuḳ: el ḳıṭṭın ve bi’t turkmānī banbuḳ

Çeviri: Pamuk, Türkmence ise banbuḳ.

Sözlükler: DLT: pamuk “pamuk” (Atalay, c.4, 1986, s. 473), bamuq “cotton” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 64), bamuk/bāmuk “Oğuzcada pamuk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 572); CC: mamuẖ “pamuk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 524), mamux “baumwolle” (Grönbech, 1942, s. 162); Ter. T: banbuḳ “pamuk” (Toparlı vd, 2000, s. 92); Dur. M: bamuḳ “pamuk” (Toparlı, 2003, s. 74); Kav. K: bamuḳ “pamuk” (Toparlı vd, 1999, s. 102); Kit. E: mamuḳ “pamuk” (Eminoğlu, 2011, s. 242); Tuh. Z: mamuk “pamuk” (Atalay, 1945, s. 216), mamuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

memrec

V nüshası 28b/16, D nüshası 42a/5: مَمْرَجْ: والد الدب

Çeviri yazı: memrec: velede ed dubb

Çeviri: Ayı yavrusu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

mum

V nüshası 28b/17, D nüshası 42a/5: مُمْ: الشمع

Çeviri yazı: mum: eş şam‘

Çeviri: Mum.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: mūm “mum” (Toparlı, 2003, s. 99); Kav. K: mūm “mum” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: yok; Tuh. Z: mum “mum” (Atalay, 1945, s. 218), mum “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: yok;

Bül. Müş: mum “wask, świeca” (Zajączkowski, 1958, s. 34), mum “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2012, s. 135).

men

V nüshası 28b/18, D nüshası 42a/6: مَنْ: مضمر بمعني انا

Çeviri yazı: men: mużammir bi ma‘na ene

Çeviri: Ben zamiri.

Sözlükler: DLT: men “ben” (Atalay, c.4, 1986, s. 409), män “I”(Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 118), men “ben” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 762); CC: mėn “ben” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 526), men “ich” (Grönbech, 1942, s. 163); Ter. T: men “ben” (Toparlı vd, 2000, s. 128); Dur. M: mem “ben” (Toparlı, 2003, s. 98); Kav. K: men “ben” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: men “ben, kişi zamiri” (Eminoğlu, 2011, s. 243); Tuh. Z: men “ben, birinci şahıs zamiri” (Atalay, 1945, s. 217), men “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 176); King Dic: men “ben” (Golden, 2000, s. 312), mėn “ben” (Güner, 2017, s. 92); Bül. Müş: män “ja” (Zajączkowski, 1958, s. 34), men “ben” (Al-Turk, 2012, s. 221).

min

V nüshası 28b/18, D nüshası 42a/6: من: الالف

Çeviri yazı: min: el elf

Çeviri: Bin sayısı.

Sözlükler: DLT: ming “sayıda bin” (Atalay, c.4, 1986, s. 412), mıŋ “thousand” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 119), miŋ “bin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: miŋ “bin” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 777), miŋ “tausend” (Grönbech, 1942, s. 165); Ter. T: min “bin” (Toparlı vd, 2000, s. 128); Dur. M: min “bin sayısı” (Toparlı, 2003, s. 99); Kav. K: min “bin sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: min “bin, bin sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 244); Tuh. Z: minğ “sayıda bin” (Atalay, 1945, s. 218), miŋ “bin” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: ming “thousand” (Golden, 2000, s. 243), miŋ “bin” (Güner, 2017, s. 92); Bül. Müş: bin “tysiąc” (Zajączkowski, 1958, s. 13), bin “bin sayısı” (Al-Turk, 2012, s. 185).

minez[70]

V nüshası 28b/18: مِنَزْ: العين من الماء

Çeviri yazı: minez: el ‘ayn min el mā’

Çeviri: Su pınarı.

D nüshası 42a/7: مِنَزْ: لون الوجه[71]

Çeviri yazı: minez: levn el vech

Çeviri: Ten rengi.

Sözlükler: DLT: mınğar “pınar, su gözü” (Atalay, c.3, 1986, s. 280), miŋar/miŋār “spring of water” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 119), mıŋar “su gözü, su gözesi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: yok; Ter. T: bıŋar “kaynak, göze” (Toparlı vd, 2000, s. 94); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: mıŋar pınar, çeşme” (Eminoğlu, 2011, s. 244); Tuh. Z: yok; King Dic: mıŋar “spring, source, well” (Golden, 2000, s. 245), bıŋar “pınar” (Güner, 2017, s. 40); Bül. Müş: byngar “żrodło, studnia” (Zajączkowski, 1958, s. 16), pıngar “pınar” (Al-Turk, 2012, s. 83).

meniz

V nüshası 28b/19: مَنِزْ: لون الوجه

Çeviri yazı: meniz: levn el vech

Çeviri: Ten rengi.

D nüshası: Gerekli açıklama yukarıdaki madde başının dipnotunda verilmiştir.

Çeviri yazı:

Çeviri:

Sözlükler: DLT: meng(i)z “beniz, yüz” (Atalay, c.3, 1986, s. 363), mäŋiz “complexion” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 119), meŋiz “insanın rengi, beniz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: yok; Ter. T: meŋiz “beniz” (Toparlı vd, 2000, s. 128); Dur.

---

[70] İsim muhtmelen istinsah hatası ile bu şekilde yazılmıştır.

[71] Burada minez ve meniz sözcüklerinin açıklamaları birbirine karıştırılmıştır. Meniz sözcüğünün Arapça karşılığı minez madde başının açıklaması için verilmiştir.

M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: bengiz “color complexion”” (Golden, 2000, s. 307), bėŋiz “yüz, yüz rengi” (Güner, 2017, s. 38); Bül. Müş: yok.

men

V nüshası: yok.

D nüshası 42a/7: مَنْ: شبه

Çeviri yazı: men: şebbeh

Çeviri: Benzemek, benzetmek

<u>Sözlükler:</u> DLT: menğze- “benzemek” (Atalay, c.3, 1986, s. 403), mäŋzä- “resemble” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 119), meŋze- “benzemek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: bėŋzer “nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, benzer” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 437), benzer “ähneln” (Grönbech, 1942, s. 55); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: meŋze- “benzemek” (Eminoğlu, 2011, s. 243); Tuh. Z: menze- “benzemek” (Atalay, 1945, s. 217), menzer “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 182); King Dic: yok; Bül. Müş: bänzär “podobny, podobnie” (Zajączkowski, 1958, s. 12), benzer “benzer, müşabih” (Al-Turk, 2012, s. 221).

muŋ

V nüshası 28b/20, D nüshası 42a/8: مُنْ: الحجة الضرورة

Çeviri yazı: mun: el ḥace eż żarurī

Çeviri: Zorunlu hacet, sıkıntı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: munğ “sıkıntı, ıztırap, bun, mihnet” (Atalay, c.3, 1986, s. 33), muŋ “hardship” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 120), muŋ “bela, sıkıntı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 765); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: mun- “bunamak, saçmalamak, başıboş dolaşmak” (Eminoğlu, 2011, s. 245); Tuh. Z: mung “bun” (Atalay, 1945, s. 218), muŋ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 103); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

muŋlu

V nüshası 28b/20, D nüshası 42a/8-9: مُنْلُو: المحتاج و معناه ذو الحاجه

Çeviri yazı: munlu: el muḥtāc ve ma‘naha zū el ḥāce

Çeviri: Muhtaç, düşkün, sıkıntılı.

Sözlükler: DLT: munğluğ “bunlu, sıkıntılı” (Atalay, c.3, 1986, s. 382), muŋluγ “mumtaḥin” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 120), muŋlug “mihnet, çekmiş, sıkıntılı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 765); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: muŋluġ “bunalmış, sıkıntılı, âciz” (Eminoğlu, 2011, s. 245); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

men

V nüshası 28b/21, D nüshası 42a/9: مَنْ: الخال

Çeviri yazı: men: el ḫāl

Çeviri: Ben, nokta.

Sözlükler: DLT: menğ “yüzdeki ben” (Atalay, c.4, 1986, s. 410), mäŋ “mole (on face)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 118), meŋ “yüzdeki ben” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 763); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: menğ “vücuttaki ben” (Atalay, 1945, s. 217), meŋ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

meŋli

V nüshası 28b/21: مَنْلِي: علمٌ يسمي به اي ذو الخال

Çeviri yazı: menli: ‘alemun yusemmī bihe ey ẕū el ḫāl

Çeviri: Özel isim, benli anlamına gelir.

D nüshası 42a/9: مَنْلِي: علمٌ يسمي به اي ذو الخال

Çeviri yazı: menli: ‘alemun yusemmī bihe ey ẕū el ḫāl

Çeviri: Özel isim, benli anlamına gelir.

Sözlükler: DLT: menğliğ “benli” (Atalay, c.3, 1986, s. 359), mäŋlig “male (on face)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 118), meŋlig “benli, beni olan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

monġol

V nüshası 28b/21-22: مُنْغُلْ: التَتَر و هو اصل مُغُلْ و هزا المستعمل

Çeviri yazı: monġol: et tatar ve huve āṣl moġol ve hezā el musta‘mel

Çeviri: Tatarlar aslı moġol'dur ve bu da kullanılır.

D nüshası 42a/9-10: مُنْغُلْ: التَتَر و هو اصل مُغُلْ و هزا المستعمل

Çeviri yazı: monġol: et tatar ve huve āṣl moġol ve hezā el musta‘mel

Çeviri: Tatarlar aslı moġol'dur ve bu da kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: moġolṭay "Moğol tayı" (Toparlı vd, 2000, 128); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

munaṭ çeker

V nüshası 28b/22-23: مُنَط جَكَرْ: نبات السكر و هو مترك تركوا نبات بمُنَطْ و سكر جَكَرْ

Çeviri yazı: munaṭ çeker: nebat es sukkar ve huve muterreke terrekū nebat bi munaṭ ve sukkar çeker

Çeviri: Şeker bitkisi sözcük Türkçeleştirilmiştir munaṭ sözcüğü nebāt'tan çeker sözcüğü de sukkar'dan Türkçeleştirilmiştir.

D nüshası 42a/10-11: مُنَط جَكَرْ: نبات السكر و هو مترك تركوا نبات بمُنَطْ و سكر جَكَرْ

Çeviri yazı: munaṭ çeker: nebat es sukkar ve huve muterreke terrekū nebat bi munaṭ ve sukkar çeker

Çeviri: Şeker bitkisi sözcük Türkçeleştirilmiştir munaṭ sözcüğü nebāt'tan çeker sözcüğü de sukkar'dan Türkçeleştirilmiştir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: munuṭ ĉäkär "cukier roślinny, owocowy" (Zajączkowski, 1958, s. 34), munaṭ çeker "nebat veya meyve şekeri" (Al-Turk, 2012, s. 128).

munda

V nüshası 28b/23: مُنْدَا: هنا

Çeviri yazı: munda: hunā

Çeviri: Bunda.

D nüshası 42a/12: مُنْدَا: هنا

Çeviri yazı: munda: hunā

Çeviri: Bunda.

Sözlükler: DLT: munda “bunda, burada” (Atalay, c.4, 1986, s. 414), munda “here” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 79), munda “burada, şurada” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 765); CC: munda “bunda” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 527), munda “hic” (Grönbech, 1942, s. 67); Ter. T: yok; Dur. M: munda “bunda, buraya, burada” (Toparlı, 2003, s. 99); Kav. K: munda “burada” (Toparlı vd, 1999, s. 118); Kit. E: yok; Tuh. Z: munda “burada” (Atalay, 1945, s. 218), munda “burada” (Al-Turk, 2006, s. 180); King Dic: munda “here” (Golden, 2000, s. 313), munda “burada” (Güner, 2017, s. 92); Bül. Müş: munda “tutaj” (Zajączkowski, 1958, s. 34), munda “burada” (Al-Turk, 2012, s. 203).

mengü ṣu

V nüshası 28b/23-29a/1: مَنْكُو صُوْ: ماء الحياة اي ما الدوام

Çeviri yazı: mengü ṣu: mā’ el ḥayā ey mā ed devām

Çeviri: Yaşam suyu.

D nüshası 42a/12: مَنْكُو صُوْ:يعني ماء الحياة اي ماء الدوام

Çeviri yazı: mengü ṣu: ya‘nī mā’ el ḥayā ey mā’ ed devām

Çeviri: Yaşam suyu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

munu

V nüshası 29a/1: مُنُوْ: قصاص السير

Çeviri yazı: munu: ḳaṣāṣ es seyr

Çeviri: Kayış ucu.

D nüshası 42a/12-13: مُنُوْ: قصاص السير

Çeviri yazı: munu: ḳaṣāṣ es seyr

Çeviri: Kayış ucu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

monçuḳ

V nüshası 29a/1-2: مُنْجُقْ: الخرز و القصوص بُنْجُقْ اي هزا القدر و اَنْجَقْ زلك القدر

Çeviri yazı: moncuḳ: el ḫaraz ve al ḳaṣūṣ boncuḳ ey hezā ey el ḳadar ve ancaḳ zalik el ḳadar

Çeviri: Boncuk, aynı şekilde boncuḳ ve ancaḳ da denir.

D nüshası 42a/13-14: مُنْجُقْ: الخرز و القصوص و يقال بُنْجُقْ اي هزا القدر و اَنْجَقْ زلك القدر

Çeviri yazı: moncuḳ: el ḫaraz ve al ḳaṣūṣ ve yuḳāl boncuḳ ey hezā ey el ḳadar ve ancaḳ zalik el ḳadar

Çeviri: Boncuk, aynı şekilde boncuḳ ve ancaḳ da denir.

Sözlükler: DLT: monçuk “boncuk, süs için boyuna takılan değerli taşlar” (Atalay, c.4, 1986, s. 413), monĉuq “bead, amulet” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 119), monçuk “atın boynuna takılan inci boncuk, aslan tırnağı ve muskalar, süs eşyasındaki boncuk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 765); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: monçuḳ “boncuk” (Eminoğlu, 2011, s. 244); Tuh. Z: bonşuk “boncuk” (Atalay, 1945, s. 154), bonşuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

meyi

V nüshası 29a/4: مَي: الدماغ و بالتركماني بَينْ

Çeviri yazı: meyi: ed dimāġ ve bi’t turkmānī beyin

Çeviri: Dimağ, Türkmence beyin.

D nüshası 42a/15: مَي: الدماغ و بالتركماني بَينْ

Çeviri yazı: meyi: ed dimāġ ve bi’t turkmānī beyin

Çeviri: Dimağ, Türkmence beyin.

Sözlükler: DLT: minği “beyin” (Atalay, c. 4, 1986, s. 413), mäŋi “brain” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 118), miŋi “beyin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 764); CC: mėŋ

“beyin” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 526), meŋ “gehirn” (Grönbech, 1942, s. 164); Ter. T: yok; Dur. M: beyni “beyin” (Toparlı, 2003, s. 76); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: miyini “beyin” (Atalay, 1945, s. 218), miyini “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: beyin “cerebrum, brain, marrow” (Golden, 2000, s. 214), bėyin “beyin” (Güner, 2017, s. 39); Bül. Müş: yok.

moynuz

V nüshası 29a/4-5: مُينُزْ: القرن و بالتركماني بُيْنُزْ

Çeviri yazı: moynuz: el ḳurun ve bi’t turkmānī boynuz

Çeviri: Boynuz, Türkmencesi ise, boynuz.

D nüshası 42a/15-42b/1: بُيْنُزْ: القرن و بالتركماني و بالقبجاقي مُينُزْ

Çeviri yazı: boynuz: el ḳurun ve bi’t turkmanī bil ḳıbcāḳī moynuz

Çeviri: Türkmence boynuz Kıpçakça ise, moynuz.

<u>Sözlükler:</u> DLT: münğüz “boynuz” (Atalay, c.4, 1986, s. 417), müŋüz “horn” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 120), müŋüz “bütün hayvanların boynuzu, boynuz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 767); CC: müz “boynuz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 780), müz “horn” (Grönbech, 1942, s. 167); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: moynuzsuz “boynuzsuz” (Eminoğlu, 2011, s. 244); Tuh. Z: muyuz “boynuz” (Atalay, 1945, s. 218), muyuz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: bojnuz “róg” (Zajączkowski, 1958, s. 13), keçi boynuzuw “keçiboynuzu” (Al-Turk, 2012, s. 130).

ne

V nüshası 29a/9, D nüshası 42b/6: نَا: اي شئ

Çeviri yazı: ne: ey şey’

Çeviri: Ne.

<u>Sözlükler:</u> DLT: ne “ne, nasıl, -soru anlamiyle-, ne” (Atalay, c.4, 1986, s. 418), nä “what, what a!” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), nē “ne, hangi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 768); CC: nė “ne” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 529), ne “wie” (Grönbech, 1942, s. 168); Ter. T: ne “ne” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: ne “ne” (Toparlı, 2003, s. 99); Kav. K: ne “ne” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: yok; Tuh. Z: ne “ne” (Atalay, 1945, s.

219), ne “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 193); King Dic: ne “what” (Golden, 2000, s. 315), nė “ne” (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: nä “co, jaki” (Zajączkowski, 1958, s. 34), ne “ne” (Al-Turk, 2012, s. 210).

nite

V nüshası 29a/11, D nüshası 42b/6: نِتَا: بمعني كيف بالتركماني

Çeviri yazı: nite: bi ma‘na keyf bi’t turkmānī

Çeviri: Türkmence nasıl anlamında.

Sözlükler: DLT: netek “nice, nasıl” (Atalay, c.4, 1986, s. 421), nätäg “how” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), neteg “nasıl” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 769); CC: yok; Ter. T: nete “nasıl” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: nete “nite” (Atalay, 1945, s. 219), nete “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 200); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

neçe

V nüshası 29a/13, D nüshası 42b/7: نَجَا: كم

Çeviri yazı: nece: kemm

Çeviri: Ne kadar.

Sözlükler: DLT: neçe (nece) “ne kadar, nice, kaç” (Atalay, c.4, 1986, s. 419), näĉä “how many” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), neçe “kaç, ne kadar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 768); CC: nėçe “ne kadar, çok, ne çok” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 780), neĉe “wie viel, wie sehr” (Grönbech, 1942, s. 169); Ter. T: nece “kaç, kaça” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: neçe “kaç, kaç tane” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: yok; Tuh. Z: nece “ne kadar” (Atalay, 1945, s. 219), neçe “kaç” (Al-Turk, 2006, s. 200); King Dic: neje “how many, how much” (Golden, 2000, s. 314), nėçe “ne kadar, kaç” (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: näcä “ile” (Zajączkowski, 1958, s. 35), neçe “ne kadar” (Al-Turk, 2012, s. 209).

neçük

V nüshası 29a/13, D nüshası 42b/7: نَجُكْ: كيف

Çeviri yazı: neçük: keyf

Çeviri: Nasıl.

Sözlükler: DLT: neçük “neden, niçin” (Atalay, c.4, 1986, s. 419), näĉük “why” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), neçük “niçin” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 768); CC: nėçik “nasıl, ne şekilde, nasıl ki, gibi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 781), neĉik “wie” (Grönbech, 1942, s. 169); Ter. T: neçük “nasıl” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: neçük “nasıl” (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: neçük “nasıl” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: neçüklük “nitelik, nasıllık” (Eminoğlu, 2011, s. 248); Tuh. Z: neçik “nasıl” (Atalay, 1945, s. 219), neçik “nasıl” (Al-Turk, 2006, s. 200); King Dic: neĉik “how” (Golden, 2000, s. 314), nėçik “nasıl” (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: näĉük “jak” (Zajączkowski, 1958, s. 35), neçük “nasıl” (Al-Turk, 2012, s. 209).

naz

V nüshası 29a/15, D nüshası 42b/8: نَاَزْ: الدلال و يسمي نَاز خَاتُونْ

Çeviri yazı: naz: el eddallil ve yusemmī naz ḫatun

Çeviri: Nazlı, aynı zamanda kadın ismi olarak da kullanılır Naz Hatun.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: nāz “naz, cilve, eda” (Eminoğlu, 2011, s. 248); Tuh. Z: nazlanmak “nazlanmak” (Atalay, 1945, s. 219), nazlamaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 131); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

nazük

V nüshası 29a/15, D nüshası 42b/8-9: نَزُكْ: الناعم الرخص

Çeviri yazı: nazük: en nāi‘m er raḫaṣ

Çeviri: Nazik.

Sözlükler: DLT: yok; CC: nazik "nazik, zarif" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 780), nasiĉ "eine art goldbrokat mit perlen" (Grönbech, 1942, s. 168); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: nezik "nazik" (Atalay, 1945, s. 220), nâzik/nezik "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 122); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

nese

V nüshası 29a/17, D nüshası 42b/9: نَسَا: الشيئ

Çeviri yazı: nese: eş şey'

Çeviri: Nesne, herhangi bir şey.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: neşe "şey, nesne" (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: nesne "şey" (Atalay, 1945, s. 219), nesne "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: nesne "thing" (Golden, 2000, s. 95), nesne "şey, nesne" (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: näsnä "jakaś rzecz, caś" (Zajączkowski, 1958, s. 35), nesne "nesne, herhangi bir şey" (Al-Turk, 2012, s. 219).

nişe

V nüshası 29a/18: نِشَا: بالتركماني لم

Çeviri yazı: nişe: bi't turkmānī lemm

Çeviri: Türkmence nasıl.

D nüshası 42b/10: نِشَا: بالتركماني لم

Çeviri yazı: nişe: bi't turkmānī lemm

Çeviri: Türkmence nasıl.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: niŝe "why" (Golden, 2000, s. 95), nėşe "niçin" (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: yok.

nişan

V nüshası 29a/18: نِشنُ: الداع و العلامة

Çeviri yazı: nişan: ed duā‘ ve el ‘ālame

Çeviri: Dua ve nişan, iz, işaret.

D nüshası 42b/10: نِشَنُ: الداع و العلامة

Çeviri yazı: nişan: ed duā‘ ve el ‘ālame

Çeviri: Dua ve nişan, iz, işaret.

Sözlükler: DLT: yok; CC: nişan “iz, belirti, nişan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 530), niŝan “zeichen” (Grönbech, 1942, s. 172); Ter. T: nişān “nişan, iz” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: nişān “nişan, hedef, iz, işaret” (Eminoğlu, 2011, s. 251); Tuh. Z: nişan “nişan, alamet” (Atalay, 1945, s. 220), nişan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

nelük

V nüshası 29a/20, D nüshası 42b/11: نَلُكْ: بالقبجاقيه لم

Çeviri yazı: nelük: bil ḳıbcāḳīye lemm

Çeviri: Kıpçakça nasıl.

Sözlükler: DLT: nelük “niçin, neden” (Atalay, c.4, 1986, s. 419), nälük “lima” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), nelük “niçin, nasıl” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 768); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: neşük “niçin, neden” (Toparlı, 2003, s. 100); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: nelik “niçin ve nasıl” (Atalay, 1945, s. 219), nelik “neden, niçin” (Al-Turk, 2006, s. 200); King Dic: yok; Bül. Müş: nälük “dlaczego, poco” (Zajączkowski, 1958, s. 35), nelük “niçin, ne maksatla” (Al-Turk, 2012, s. 214).

namāz

V nüshası 29a/20, : نمَاز: الصلاه الماضي نَمَاز اتّي اي افعل الصلاه

Çeviri yazı: namāz: eş ṣılāt el māżī namaz etti ey if‘al eş ṣalā

Çeviri: Namaz namaz etti denilerek namaz kıldı ifade edilir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: namāz “namaz” (Toparlı vd, 2000, s. 129); Dur. M: yok; Kav. K: namāz “namaz” (Toparlı vd, 1999, s. 119); Kit. E: namāz “namaz” (Eminoğlu, 2011, s. 248); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: namaz “modlitwa” (Zajączkowski, 1958, s. 34), namāz “namaz” (Al-Turk, 2012, s. 97).

namāzlaġu

V nüshası 29a/20, D nüshası 42b/13: نمَازلَغُو: السجادة

Çeviri yazı: namāzlaġu: es seccāde

Çeviri: Seccade.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: namāzlıḳ "namazlık" (Eminoğlu, 2011, s. 248); Tuh. Z: namazlık "namaz için hazılrnamış olan şey" (Atalay, 1945, s. 219), namazlıḳ "namazlık" (Al-Turk, 2006, s. 190); King Dic: yok; Bül. Müş: namazłyq "dywanik modlitewnik" (Zajączkowski, 1958, s. 34), namāzlıḳ "namazlık, seccade" (Al-Turk, 2012, s. 97).

neme

V nüshası 29b/22: نَمَا: شيء يقال نَمَا يَدُنْ مو اي اكلت شياً

Çeviri yazı: neme: şey' yuḳāl neme yedün mü ey ekelet şey'en

Çeviri: Herhangi bir şey bir şey yedin mi anlamında neme yedün mü denir.

D nüshası 42b/13-14: نَمَا: شيء يقال نَمَا يَدُنْ مو اي اكلت شياً

Çeviri yazı: neme: şey' yuḳāl neme yedün mü ey ekelet şey'en

Çeviri: Herhangi bir şey bir şey yedin mi anlamında neme yedün mü denir.

Sözlükler: DLT: neme "bilmem anlamına bir kelime (Haşiyeye göre) ne anlamında pekitme edatı" (Atalay, c.3, 1986, s. 214), nämä "I don't know" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 121), neme nē "nemene şey" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 768); CC: nėme "şey, herhangi bir şey, nesne" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 530), neme "ding, sache, habe" (Grönbech, 1942, s. 171); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: neme "ne, ne kadar" (Eminoğlu, 2011, s. 249); Tuh. Z: neme "şey" (Atalay, 1945, s. 219), neme "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 112); King Dic: neme "thing, something" (Golden, 2000, s. 311), nėme "şey, nesne" (Güner, 2017, s. 93); Bül. Müş: nämä "rzeez, jakaś rzecz, coś" (Zajączkowski, 1958, s. 35), neme "herhangi bir şey" (Al-Turk, 2012, s. 219).

nevrūz

V nüshası 29b/1: نَوْرُزْ: زهر يسبق النبات في اول الربيع منقول من الفارسيه

Çeviri yazı: nevruz: zehrun yusbaḳ en nebat fī evvel er rabī‘ menḳūl min el fārsīye

Çeviri: Baharın ilk gününde açan ve baharın gelişini haber veren çiçek Farsçadan alınmıştır.

D nüshası 42b/15: نَوْرُزْ: زهر يسبق النبات في اول الربيع منقول من الفارسيه

Çeviri yazı: nevruz: zehrun yusbaḳ en nebat fī evvel er rabī‘ menḳūl min el fārsīye

Çeviri: Baharın ilk gününde açan ve baharın gelişini haber veren çiçek Farsçadan alınmıştır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

ya

V nüshası 29b/3, D nüshası 43a/2: يَا: القوس

Çeviri yazı: ya: el ḳavs

Çeviri: Yay.

Sözlükler: DLT: ya "ok, yay" (Atalay, c.4, 1986, s. 723), ya "bow" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 208), yā "yay" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 939); CC: yaa "yay" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 595), ja, jaa "bogen" (Grönbech, 1942, s. 109); Ter. T: ya "yay" (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yay "yay" (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yay "yay" (Toparlı vd, 1999, s. 130); Kit. E: ya "yay, ok" (Eminoğlu, 2011, s. 302); Tuh. Z: yay "yay" (Atalay, 1945, s. 282), yay "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 140); King Dic: ya "bow" (Golden, 2000, s. 285), ya "yay" (Güner, 2017, s. 130); Bül. Müş: yok.

yu

V nüshası 29b/3, D nüshası 43a/3: يُوْ: البصل

Çeviri yazı: yu: el baṣal

Çeviri: Soğan.

Sözlükler: DLT: yava "kolgan dikeni, hint ayvası, suyu tutmaca renk veren bir bitki" (Atalay, c.4, 1986, s. 760), yawa "a nedical plant" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 219), yava "yenilen sıkılmış suyu ile tutmacı renklendiren ve ilaç olarak kullanılan bir bitki" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 960); CC: yova "soğan" (Argunşah ve Güner, 2015, s.

611), jaγa “kragen” (Grönbech, 1942, s. 110); Ter. T: yova “soğan” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yapraḳ

V nüshası 29b/7: يَبْرَقْ: الورق

Çeviri yazı: yapraḳ: el varaḳ

Çeviri: Yaprak, varak.

D nüshası 43a/5: يَبْرَقْ: الورق من الشجر

Çeviri yazı: yapraḳ: el varaḳ min eş şecer

Çeviri: Ağaç yaprağı.

Sözlükler: DLT: yapurgak “yaprak- ağaç, bitki, kitap” (Atalay, c.3, 1986, s. 51), yapurγaq “leaf” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 214), yapurgak “ağaç yaprağı, kitap yaprağı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 952); CC: yabuldurak “yaprak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 596), jabulduraq “blötter, laub” (Grönbech, 1942, s. 109); Ter. T: yapraḳ “yaprak” (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yapraḳ “yaprak” (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yapraḳ “yaprak, ağaç yaprağı” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yapraḳ “yaprak” (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yaprak “-ağaç- yaprak” (Atalay, 1945, s. 279), yapraḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yapraq “leaf” (Golden, 2000, s. 252), yapraḳ “yaprak” (Güner, 2017, s. 33); Bül. Müş: japraq “liść” (Zajączkowski, 1958, s. 24), yapraḳ “yaprak” (Al-Turk, 2012, s. 65).

yabalaḳ

V nüshası 29b/8: يَبَلَقْ: العريان

Çeviri yazı: yabalaḳ: el ‘uryān

Çeviri: Çıplak, üryan.

D nüshası 43a/6: يَپَلَقْ: العريان

Çeviri yazı: yapalaḳ: el ‘uryān

Çeviri: Çıplak, üryan.

Sözlükler: DLT: yapıtak "çıplak, değersiz" (Atalay, c.3, 1986, s. 48), yabītaq "bareback (horse)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 208), yabıtak "üzerinde eyer veya örtü olmayan çıplak (at)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 939); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jybłaq "sowa" (Zajączkowski, 1958, s. 28), yabalaķ "baykuş" (Al-Turk, 2012, s. 173).

yap

V nüshası 29b/8: يَبْ: الجيد كانها لغه خوار زميه

Çeviri yazı: yab: el ceyd kānnahā laġa ḫuvār zemiye

Çeviri: Yuvarlak olan şey.

D nüshası 43a/6-7: يَبْ: الجيد كانها لفظة خوار زميه

Çeviri yazı: yab: el ceyd kānnahā lafẓata ḫuvār zemiye

Çeviri: Yuvarlak olan şey.

Sözlükler: DLT: yap "değirmi olan herhangi bir şey" (Atalay, c.3, 1986, s. 3), yōp "xilāba', xadī'a" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 230), yap "her şeyin yuvarlak olanı, yuvarlak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 950); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaba

V nüshası 29b/9: يَبَا: الزري الذى يزدر به القمح و غيره

Çeviri yazı: yaba: ez zeri elleẕī yuzdar bihe el ķamḥ ve ġayrihe

Çeviri: Buğday ve benzeri şeyleri biçmeye yarayan alet.

D nüshası 43a/7-8: يَبَا: الزري التي يزدر بها القمح و غيره

Çeviri yazı: yaba: ez zeri elletī yuzdar bihā el ķamḥ ve ġayrihe

Çeviri: Buğday ve benzeri şeyleri biçmeye yarayan alet.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yubunlu pazarı

V nüshası 29b/9-11: يُبُنْلُو يقال يُبُنْلُو بَزَرِي: اي سوق زلك المكان المسمي يبنلو سوق من اسواق الروم في البرية يقيمون فيه اربعين يوماً

Çeviri yazı: yubunlu yuḳāl yubunlu pazarı: ey savḳ zalik el mekân el musemmī yubunlu savḳ min āsvāḳ er rūm fī el berrīye yaḳīmūn fīhe arba‘īn yavmen

Çeviri: Yubunlu pazarı denilen ve Rumların pazarının olduğu pazar bu pazar, kırk gün boyunca sürer.

D nüshası 43a/8-10: يُبُنْلُو : سوق من اسواق الروم في البرية يقيمون يقال يُبُنْلُو بَزَرِي اي سوق زلك المكان المسمي يبنلو فيه اربعين يوماً

Çeviri yazı: yubunlu: savḳ min āsvāḳ er rūm fī el berrīye yaḳīmūn yuḳāl yubunlu pazarı ey savḳ zalik el mekân el musemmī yubunlu fiḥ arba‘īn yavmen

Çeviri: Yubunlu pazarı denilen ve Rumların pazarının olduğu pazar bu pazar, kırk gün boyunca sürer.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yıptı

V nüshası: yok.

D nüshası 43a/10: يِبْتِيْ: الحلبه

Çeviri yazı: yıptı: el ḥulba

Çeviri: Bir tür kahverengi fasulyeye benzer bitki.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yipek

V nüshası: yok.

D nüshası 43a/10: يِبَكْ: الحرير و يقال اِبَكْ

Çeviri yazı: yipek: el ḥarīr ve yuḳāl ipek

Çeviri: İpek aynı zamanda ipek (elif ile) de denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yipek "ipek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 891), ipek/jbek "seide" (Grönbech, 1942, s. 107); Ter. T: yipek "ipek" (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yipek "ipek" (Atalay, 1945, s. 286), yipek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yapyaşıl

V nüshası: yok.

D nüshası 43a/11: يَبْيَشِلْ: الاحوي و يقال يَمْيَشِلْ بالميم بدل الباء

Çeviri yazı: yapyaşıl: el āḥvā ve yuḳal yamyaşıl bil mīm beddel el bā'

Çeviri: Yemyeşil, aynı zamanda be harfini mim harfi ile değiştirerek de söylerler.

Sözlükler: DLT: yapyaşıl "koyu yeşil" (Atalay, c.3, 1986, s. 19), yapyaŝil "green" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yapyaşıl "parlak yeşil, yemyeşil" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 952); CC: yok; Ter. T: yamyaşıl "yemyeşil" (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yemyeşil "yemyeşil" (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yamyaşıl "yemyeşil" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yiti

V nüshası 29b/13: يِتِي: الحاد القاطع

Çeviri yazı: yiti: el ḥād el ḳāṭ'

Çeviri: Keskin.

D nüshası 43a/12: يِتِي: الحاد القاطع

Çeviri yazı: yiti: el ḥād el ḳāṭ'

Çeviri: Keskin.

Sözlükler: DLT: yitik "keskin, bilenmiş" (Atalay, c.4, 1986, s. 794), yitig "sharp, clever, sharp-witted" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 228), yitig "keskin" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 978); CC: yiti "keskin" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 892), jyty/yty "scharf" (Grönbech, 1942, s. 134); Ter. T: yiti "keskin" (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yitig "keskin" (Eminoğlu, 2011, s. 312); Tuh. Z: yiti "keskin"

(Atalay, 1945, s. 287), yiti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 81); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yetegen

V nüshası 29b/13, D nüshası 43a/12: يَتَكَنْ: نبات نعش

Çeviri yazı: yetegen: nebat na‘ş

Çeviri: Yedigen yıldızı, Büyükayı takımı.

Sözlükler: DLT: yetigen “yedi kardeşler adı verilen yıldız” (Atalay, c.3, 1986, s. 37), yetīgän “ursa major” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 224), yetigen “büyük ayı (takım yıldızı)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 967); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yitiker “yedi kardeşler yıldızı” (Atalay, 1945, s. 287), yitiker “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 59); King Dic: yok; Bül. Müş: jetkän “wielka niedżwiedzica” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yitken “Dübbüekber, Büyükayı denilen takım yıldızı” (Al-Turk, 2012, s. 52).

yetil

V nüshası 29b/14: يَتِلْ: متكمل

Çeviri yazı: yetil: mutakamil

Çeviri: Tamamlanmış.

D nüshası 43a/13-14: يَتِلْ: تكمل

Çeviri yazı: yetil: takammal

Çeviri: Tamamlanmış.

Sözlükler: DLT: yetil- “erişilmek, yetişilmek” (Atalay, c.3, 1986, s. 77), yetil- “laḥiqa” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 223), yetil-/yitil- “iltihak etmek, ulaşmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 967); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yitük

V nüshası 29b/15, D nüshası 43a/14-15: يِتُكْ: الضايع

Çeviri yazı: yitük: eż żāyī‘

Çeviri: Yitik, kayıp.

Sözlükler: DLT: yitük “kaybolan şey, yitik” (Atalay, c. 4, 1986, s. 795), yitük “ḍālla” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 228), yitük “kayıp” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 978); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yit- “kaybolmak” (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yitük “kayıp, kaybolan” (Eminoğlu, 2011, s. 313); Tuh. Z: yit- “yitmek, kaybolmak” (Atalay, 1945, s. 287), yitti “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 119); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yeti

V nüshası 29b/14-15, D nüshası 43a/15: يَتِي: السبعه و اصلها يَدِي و ينطق ايضا بالاصل

Çeviri yazı: yeti: es seb‘a ve āṣlıhā yedi ve yunṭaḳ eyżān bil āṣıl

Çeviri: Yedi sayısı aslı yedi (d ile) şeklindedir.

Sözlükler: DLT: yėtti “sayıda yedi” (Atalay, c.3, 1986, s. 227), yetti “seven” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 224), yetti “yedi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 968); CC: yėti “yedi (sayı)” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 889), jeti/jetti “sieben” (Grönbech, 1942, s. 123); Ter. T: yeti “yedi” (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yeti “yedi sayısı” (Toparlı, 2003, s. 124); Kav. K: yedi “yedi sayısı” (Toparlı vd, 1999, s. 130); Kit. E: yiti “yedi sayısı” (Eminoğlu, 2011, s. 312); Tuh. Z: yedi “sayıda yedi” (Atalay, 1945, s. 283), yedi “yedi” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: yeti “seven” (Golden, 2000, s. 191), yėti “yedi” (Güner, 2017, s. 137); Bül. Müş: jäddi “siedem” (Zajączkowski, 1958, s. 25), yeddi “yedi” (Al-Turk, 2012, s. 180).

yetmiş

V nüshası 29b/16-17, D nüshası 43b/1-2: يَتْمِشْ: سبعون التاء بدل من الدال لان يَدِي سبعه و مِشْ صاد بها بدل علي السبعين

Çeviri yazı: yetmiş: sab‘ūn et tā’ beddel mine d dāl lā ānn yedi sab‘ ve miş bihā beddel ‘ala es sab‘īn

Çeviri: Yetmiş, yedi sayısının üzerine miş eki getirilip dal harfi te harfine çevrilerek oluşturulmuştur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yetmiş “yetmiş” (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yetmiş “yetmiş sayısı” (Toparlı, 2003, s. 124); Kav. K: yetmiş “yetmiş sayısı” (Toparlı

vd, 1999, s. 131); Kit. E: yok; Tuh. Z: yetmiş “sayıda yetmiş” (Atalay, 1945, s. 285), yetmiş “yetmiş” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: yetmiŝ “seventy” (Golden, 2000, s. 193), yėtmiş (Güner, 2017, s. 137); Bül. Müş: jätmiŝ “siedemdziesiąt” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yetmiş “yetmiş” (Al-Turk, 2012, s. 182).

yetincek

V nüshası 29b/17-18, D nüshası 43b/2-3: يَتِنْجَكْ: المنقطع وحده عن الركب

Çeviri yazı: yetincek: el munḳāt‘ vaḥda ‘ann er rukb

Çeviri: Tek başına dizlerinin üzerine oturmuş kişi (namaz pozisyonu).

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yet~yetsiz

V nüshası 29b/18-20: يَتْ: الاستطاعة و القدره يقال يَتْيُقْطُرْ اي ما له قدره و لا استطعة يَتْسِزْ الذى ما له قدره سز معنا بلا و يت هي القدرة فكانه قال بلا قدره

Çeviri yazı: yet: el istaṭā‘ ve el ḳudre yuḳāl yet yoḳṭur ey mā lehu ḳudre ve lā istaṭa‘ yetsiz elleẕī mā lehu ḳudre siz ma‘nā bilā ve yet hiye el ḳudre fakānnahu ḳāl bilā ḳudre

Çeviri: Kudret, imkan, olanak, güç, kader yet yoḳṭur kudreti yoktur anlamında ayrıca kudretsiz, güçsüz anlamında yetsiz denilir. Yet kudret, güç anlamında siz ise olumsuzluk ekidir.

D nüshası 43b/3-5: يَتْ: الاستطاعة و القدره يقال يَتْيُقْطُرْ اي ما له قدره و لا استطعة يَتْسِزْ الذى ما له قدره سز معنا بلا و يت هي القدرة فكانه قال بلا قدره

Çeviri yazı: yet: el istaṭā‘ ve el ḳudre yuḳāl yet yoḳṭur ey mā lehu ḳudre ve lā istaṭa‘ yetsiz elleẕī mā lehu ḳudre siz ma‘nā bilā ve yet hiye el ḳudre fakānnahu ḳāl bilā ḳudre

Çeviri: Kudret, imkan, olanak, güç, kader yet yoḳṭur kudreti yoktur anlamında ayrıca kudretsiz, güçsüz anlamında yetsiz denilir. Yet kudret, güç anlamında siz ise olumsuzluk ekidir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yütürmek

V nüshası 29b/20, D nüshası 43b/5-6: يُتُرْمَكْ: السعال

Çeviri yazı: yütürmek: es sa‘āl

Çeviri: Öksürmek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yötkür- “öksürmek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 896), jätkür- “husten” (Grönbech, 1942, s. 128); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jätürmek “kaszel” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yetürmek “öksürmek” (Al-Turk, 2012, s. 148).

yatba

V nüshası 29b/21, D nüshası 43b/6: يَتْبَا: قبيله من القبجاق

Çeviri yazı: yatba: ḳabīle min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçaklardan bir kabile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüce

V nüshası 29b/23, D nüshası 43b/7: يُجَا: كل عَالٍ مرتفع

Çeviri yazı: yüce: kull ‘ālin murtaf‘

Çeviri: Yüce.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yüçe “her şeyin yükseği” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yüĉe “highest place, high place” (Golden, 2000, s. 247), yüçe “yüksek yüce” (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: jüĉä “wysaki” (Zajączkowski, 1958, s. 27), yüçe “yüce, yüksek” (Al-Turk, 2012, s. 203).

yaruḳ

V nüshası 30a/7, D nüshası 43b/12: يَرُقْ: الشقّ

Çeviri yazı: yaruḳ: eş şaḳḳ

Çeviri: Yarık.

Sözlükler: DLT: yaruk “ışık, aydınlık, parlaklık” (Atalay, c.3, 1986, s. 15), yaruq “muḍī” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 216), yaruk “aydınlık, parlaklık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 956); CC: yarık “aydınlık, parlaklık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 877), jarux/jaryq/járyq/jaryx “hell, leuchtend, klar” (Grönbech, 1942, s. 116); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaruḳ “parıltı, aydınlık, ışık” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yarık “ışık” (Atalay, 1945, s. 279), yarıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 108); King Dic: yok; Bül. Müş: jarya “poświata księżyca (Zajackowski, 1958, s. 24), yarıḳ “ay ışığı” (Al-Turk, 2012, s. 51).

yarḳın

V nüshası 30a/6, D nüshası 43b/12: يَرْقِنْ: البرق

Çeviri yazı: yarḳın: el barḳ

Çeviri: Şimşek, yıldırım.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yarkın “aydınlık, parlaklık, nur” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 878), jarqyn/jarqyn “glanz” (Grönbech, 1942, s. 116); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yarkın “ışık” (Atalay, 1945, s. 280), yarḳın “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 118); King Dic: yok; Bül. Müş: jaraq “błyskawica, błyskaniesią” (Zajączkowski, 1958, s. 24), yaraḳ “yarık, şimşek” (Al-Turk, 2012, s. 57).

yarıḳ

V nüshası 30a/6, D nüshası 43b/12: يَرِقْ: الجوشن

Çeviri yazı: yarıḳ: el cevşen

Çeviri: Zırh.

Sözlükler: DLT: yarık “zırh, zırh ve kalkana verilen genel ad” (Atalay, c.3, 1986, s. 15), yariq “süit of armor” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 217), yarık “zırh ve göğüslüğe (cevşen) verilen genel isim” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 953); CC: yok; Ter. T: yarıḳ “zırh” (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yarıḳ “yarık, çatlak” (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yok; Kit. E: yarıḳ “zırh, savaş giysisi” (Eminoğlu, 2011, s. 306); Tuh. Z: yok; King Dic: yarıq “a coat of mail” (Golden, 2000, s. 285), yarıḳ “zırh” (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: yok.

yora

V nüshası 30a/7, D nüshası 43b/13: يُرَا: هو التعبير

Çeviri yazı: yora: huve et ta‘bīr

Çeviri: Fal bakma.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yorala- “hayal etmek, ümit etmek, tahmin etmek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 895), jorala- “deuten” (Grönbech, 1942, s. 126); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yor- “düş yorumlamak, tabir etmek” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jora “wróżba, przepowiednia” (Zajączkowski, 1958, s. 27), yora “yormak, bir anlam vermek” (Al-Turk, 2012, s. 97).

yorun

V nüshası 30a/7-8, D nüshası 43b/13-14: يُرُنْ: القصاصه من كل شي

Çeviri yazı: yorun: el ḳuṣṣāṣ min kull şey’

Çeviri: Herhangi bir şeyden kesilmiş bir parça.

Sözlükler: DLT: yurun “ipek kumaş parçası” (Atalay, c.4, 1985, s. 817), yurun “a cut piece of brocade” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 234), yurun “ipekli parçası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 990); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yorġan

V nüshası 30a/8, D nüshası 43b/14: يُرْغَنْ: اللحاف

Çeviri yazı: yorgan: el laḥāf

Çeviri: Yorgan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yorġan “yorgan” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yorġan “yorgan” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yorġan “yorgan” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yok; Tuh. Z: yorgan “yorgan” (Atalay, 1945, s. 288), yorġan “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: yorġan “covering blanket” (Golden, 2000, s. 145), yorġan “yorgan” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yorġa

V nüshası 30a/8-9, D nüshası 43b/14-15: يُوْرْغَا: الماشي خببا يقال يُرْغَلَدِي اي خب في مشيه

Çeviri yazı: yorga: el māşī ẖababen yuḳāl yorġaladı ey ẖabb fī maşī

Çeviri: Rahvan rahvan yürüyen bu anlamda yorġaladı denir.

Sözlükler: DLT: yorıga “yorga yürüyen –at için-” (Atalay, c.3, 1986, s. 174), yorīγa “ambler (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 231), yorıga at “yorga at” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 981); CC: yok; Ter. T: yorġa “rahvan at” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yorġa “rahvan (hayvan) biniciyi sarsmadan koşma” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yorga “yorga” (Atalay, 1945, s. 288), yorġa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 97); King Dic: yorqa “ambler” (Golden, 2000, s. 176), yorḳa “rahvan koşan (at)” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yöre

V nüshası 30a/9-10, D nüshası 43b/15-44a/1: يُرِي: حوالي الشئ يقال يرندر

Çeviri yazı: yöri: ḥuvālī eş şey’ yuḳāl yörendürü

Çeviri: Yöre, etraf yören nedür denir.

Sözlükler: DLT: yöre “yöre, çevre, bir şeyin etrafı” (Atalay, c.3, 1986, s. 24), yörä “area around” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 232), yöre “Oğuzcada her şeyin etrafı ve kenarı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 983); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yöre “çevre” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yöresi

V nüshası 30a/11, D nüshası 44a/1: يُرَاسِي: حُوَله

Çeviri yazı: yöresi: ḥavlahu

Çeviri: Çevresi, yöresi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yarmaḳ

V nüshası 30a/11, D nüshası 44a/1: يَرْمَقْ: الدرهم

Çeviri yazı: yarmaḳ: ed dirhem

Çeviri: Dirhem, para.

Sözlükler: DLT: yarmak "para" (Atalay, c.4, 1986, s. 750), yarmaq "dirham" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 216), yarmak "para, dirhem" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 954); CC: yok; Ter. T: yarmaḳ "dirhem" (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yarmuḳ "gümüş para" (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yarmaḳ "dirhem akçe" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yarmaḳ "para, sikke, akçe" (Eminoğlu, 2011, s. 306); Tuh. Z: yarmak "basılıp kesilmiş olan para" (Atalay, 1945, s. 280), yarmaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 92); King Dic: yarmaq "silver coins" (Golden, 2000, s. 165), yarmaḳ "gümüş para, dirhem" (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: jarmaq "moneta srebrna, drachma" (Zajączkowski, 1958, s. 24), yarmaḳ "akçe, 50 danik gümüşten sikke" (Al-Turk, 2012, s. 76).

yer

V nüshası 30a/11-12, D nüshası 44a/1: يَرْ: الارض

Çeviri yazı: yer: el ārż

Çeviri: Yer.

Sözlükler: DLT: yėr "yir" (Atalay, c.4, 1986, s. 775), yėr "earth, land, ground, warp, ground color" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 223), yėr/yer "yer" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 967); CC: yėr "yer, zemin, oturulan yer, bölge, mahalle" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 606), jer "erde, boden" (Grönbech, 1942, s. 122); Ter. T: yer "yer, boş ve parça yer" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yer "yer" (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yir "yer" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yer "yer, yeryüzü, mekan, ülke" (Eminoğlu, 2011, s. 309); Tuh. Z: yer "yer" (Atalay, 1945, s. 284), yer "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 44); King Dic: yer "earth" (Golden, 2000, s. 141), yėr "yeryüzü, arz" (Güner, 2017, s. 136); Bül. Müş: yok.

yar

V nüshası 30a/12-13: يَرْ: الشقيق و هو الموضع العالي الذى يشرف منه علي اسفل

Çeviri yazı: yar: eş şaḳīḳ ve huve el mevżu‘ el ‘ālī elleẕī yaşraf minhe ‘ala esfel

Çeviri: Yüksek ve yarılmış yer, yar.

D nüshası 44a/2: يَرْ: الشقيق و هو الموضع العالي الذى يشرف منه علي اسفل

Çeviri yazı: yar: eş şaḳīḳ ve huve el mevżu‘ el ‘ālī elleẕī yaşraf minhe ‘ala esfel

Çeviri: Yüksek ve yarılmış yer, yar.

Sözlükler: DLT: yar "yar, suların açtığı uçurum" (Atalay, c.4, 1986, s. 747), yar "water-bank or precipice" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 215), yār "yar, uçurum, sel sularının açtığı yarık" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 952); CC: yok; Ter. T: yar "yalçın kayalık" (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yar "yar, uçurum, yokuş" (Eminoğlu, 2011, s. 306); Tuh. Z: yar "yarıntı" (Atalay, 1945, s. 279), yar "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 73); King Dic: yok; Bül. Müş: jar "wąwóż, jar, przepaść" (Zajączkowski, 1958, s. 24), yar "yar, uçurum" (Al-Turk, 2012, s. 64).

yerdeş

V nüshası 30a/13, D nüshası 44a/3: يَرْ دَشْ: المعرفه من ارض واحده

Çeviri yazı: yerdeş: ma‘rufe min ārż vāḥide

Çeviri: Aynı yerde yaşayan, bir mekandan tanıdık olan.

Sözlükler: DLT: yerdeş "hemşehri (Oğuzca)" (Atalay, c.4, 1986, s. 775), yerdäŝ "baladī" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 223), yerdaş/yirdaş "insanlardan yerli olan; yerli, aynı yerden olan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 967); CC: yok; Ter. T: yerdaş "aynı yerden olanlar" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yerdaş "yurttaş" (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yerdeş "hermşeri, yerdeş" (Atalay, 1945, s. 284), yerdeş "yer arkadaşı" (Al-Turk, 2006, s. 239); King Dic: yok; Bül. Müş: järdäŝ "ziamek, radak" (Zajączkowski, 1958, s. 26), yerdaş "hemşeri, yurttaş" (Al-Turk, 2012, s. 172).

yırtuḳ

V nüshası 33a/14, D nüshası 44a/3-4: يِرْتُقْ: الممزق

Çeviri yazı: yırtuḳ: el mumazzaḳ

Çeviri: Yırtık, yırtılmış.

Sözlükler: DLT: yırt- "yırtmak" (Atalaya, c.3, 1986, s. 435), yirt- "tear" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 228), yırt- "yırtmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 973); CC: yırt-

"yırtmak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 609), jyrtmaq "delaceratura" (Grönbech, 1942, s. 133); Ter. T: yırt- "yırtmak" (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yırtuḳ "yırtık, yırtılmış" (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yırtık "yırtılmış" (Atalay, 1945, s. 286), yırtıḳlı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 158); King Dic: yırt "tear" (Golden, 2000, s. 67), yırṭ- "yırtmak" (Güner, 2017, s. 138); Bül. Müş: yok.

yaratġan

V nüshası 30a/14, D nüshası 44a/4: يَرَتْغَنْ: الخالق

Çeviri yazı: yaratġan: el ḫālıḳ

Çeviri: Yaratıcı.

Sözlükler: DLT: yaratgan "yaratan" (Atalay, c.3, 1986, s. 352), yaratγān "xallāq" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 216), yaratgan "yaratan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 953); CC: yaratkan "yaratan, Tanrı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 601), jaratqan "schöpfer" (Grönbech, 1942, s. 115); Ter. T: yaratḳan "yaradan, Allah" (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yok; Kav. K: yarat- "yaratmak" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yarat- "yaratmak, (Tanrı) var etmek" (Eminoğlu, 2011, s. 306); Tuh. Z: yaratkan "yaratan" (Atalay, 1945, s. 279), yaratḳan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yurṭ

V nüshası 30a/14, D nüshası 44a/4: يُرْطْ: الوطن

Çeviri yazı: yurṭ: el vaṭan

Çeviri: Yurt, vatan.

Sözlükler: DLT: yurt "yurt, eski izerler, ören" (Atalay, c.3, 1986, s. 7), yurt "ruined dwelling" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 234), yurt "harabe hâlindeki yerleşim yeri" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 990); CC: yurt "ev, konak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 612), jurt "wohnung" (Grönbech, 1942, s. 129); Ter. T: yurt "yurt" (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yurt "yurt, inilecek yer" (Atalay, 1945, s. 289), yurt "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: yok; Bül. Müş: jurt "mieszkanie, osiedle, momiat, obozowisko" (Zajączkowski, 1958, s. 27), yurṭ "yurt, ikametgâh" (Al-Turk, 2012, s. 102).

yarlu

V nüshası 30a/15, D nüshası 44a/5: يَرْلُو: كلمه يودي معني مسكين

Çeviri yazı: yarlu: kelime yuvaddī ma‘na miskīn

Çeviri: Miskin anlamına gelen bir sözcük.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yarlı "yoksul, fakir" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 602), jarly/járly "arm" (Grönbech, 1942, s. 115); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yar "sadness, grief" (Golden, 2000, s. 307), yar "salya, hüzün, hüzünlü" (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: yok.

yaruḳ

V nüshası 30a/16-17, D nüshası 44a/6: يَرُقْ: ضو القمر

Çeviri yazı: yaruḳ: żav el ḳamar

Çeviri: Ay ışığı.

Sözlükler: Sözcük, daha önce yarık maddesinde incelenmiştir.

yıraḳ

V nüshası 30a/17, D nüshası 44a/7: يِرَقْ: البعيد

Çeviri yazı: yıraḳ: el ba‘īd

Çeviri: Uzak.

Sözlükler: DLT: yırak "uzak, ırak" (Atalay, c.4, 1986, s. 786), yirāq "ba‘īd" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 973), yırak "uzak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 973); CC: yırak "uzak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 609), jyraq "haken" (Grönbech, 1942, s. 133); Ter. T: yıraḳ "uzak" (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yıraḳ "uzak" (Toparlı, 2003, s. 124); Kav. K: yok; Kit. E: yıraḳ "uzak" (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yırak "ırak, uzak" (Atalay, 1945, s. 286), yıraḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 62); King Dic: yıraq "distant" (Golden, 2000, s. 259), yıraḳ "uzak" (Güner, 2017, s. 138); Bül. Müş: yok.

yuruḳ~ yumruḳ

V nüshası 30a/17-18: يُرُقْ: اللكمه يُمْرُقْ و يقال يرقلدي

Çeviri yazı: yuruḳ: el lekme yumruḳ ve yuḳāl yuruḳladı

Çeviri: Yumruk aynı zamanda yumruḳ da denir ve fiil şekli olarak yumruḳladı denir.

D nüshası 44a/7-8: يُرُقْ: اللكمة و بالتركماني يُمْرُقْ و يقال يُرُقْلَدِي و يُمْرُقْلَدِي اي لكم

Çeviri yazı: yuruḳ: el lekme ve bi’t turkmānī yumruḳ ve yuḳāl yuruḳladı ve yumruḳladı ey lekkem

Çeviri: Yumruk, Türkmencesi ise, yumruḳ aynı zamanda yuruḳladı ve yumruḳladı da denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yuruẖ “yumruk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 898), jyryx “faust” (Grönbech, 1942, s. 129); Ter. T: yurmaḳ “yumruk” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yumrukla- “yumruklamak” (Atalay, 1945, s. 289), yumruḳladı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 150); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yürek

V nüshası 30a/18-19, D nüshası 44a/8-9: يُرَكْ: القلب يقال يُرْكْلُو اي شجاع

Çeviri yazı: yürek: el ḳalb yuḳāl yüreklü ey şucā‘

Çeviri: Kalp, yürekli biri için yüreklü denir.

Sözlükler: DLT: yürek(g) “yürek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 825), yüräk “heart” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 236), yürek “kalp, yürek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 994); CC: yürek “kalp, yürek” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 899), jürek “herz” (Grönbech, 1942, s. 131); Ter. T: yürek “yürek” (Toparlı vd, 2000, s. 161); Dur. M: yürek “yürek, kalp” (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: yok; Kit. E: yürek(g) “yürek, kalp” (Eminoğlu, 2011, s. 316); Tuh. Z: yürek “yürek” (Atalay, 1945, s. 291), yürek “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: janavarlar yüregi “heart of monsters” (Golden, 2000, s. 225), yürek “kalp, yürek” (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: yok.

yarım

V nüshası 30a/19-20: يَرِمْ: الشق من الشئ هو النصف

Çeviri yazı: yarım: eş şaḳḳ min eş şey’ ve huve en nıṣf

Çeviri: Bir şeyin yarısı.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yarım “yarım, bir şeyin yarısı, herhangi bir şeyin ikiye ayrılmış olan parçalarından her birisi” (Atalay, c.3, 1986, s. 19), yarim “half” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 215), yarım “nesnenin yarısı, yarım” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 954); CC: yarım “yarım” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 602), jarym “hälfte” (Grönbech, 1942, s. 117); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yarum “yarım” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yarım “yarım” (Eminoğlu, 2011, s. 306); Tuh. Z: yarım “yarım” (Atalay, 1945, s. 279), yarımsı “yarısı” (Al-Turk, 2006, s. 198); King Dic: yarım keĉe “midnight” (Golden, 2000, s. 237), yarım “yarı” (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: jarym “połowa” (Zajączkowski, 1958, s. 24), yarım “yarım” (Al-Turk, 2012, s. 146).

yorḳa

V nüshası 30a/20: يُرْقَاْ: الرقيق المقابل للغليظ من قاس

Çeviri yazı: yorḳa: er raḳīḳ el muḳābil lil ġalīẓ min ḳās

Çeviri: İnce, kalının karşıtı.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaraṣa

V nüshası 30a/21: يَرَصَا: الوطواط

Çeviri yazı: yaraṣa: el vaṭvaṭ

Çeviri: Yarasa.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: : yarısa “yarasa” (Atalay, c.4, 1986, s. 750), yärsgü “bat” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 223), yarışa “yarasa” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 954); CC: yok; Ter. T: yarasa “yarasa” (Toparlı vd, 2000, s. 154); Dur. M: yarasa “yarasa” (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yarasa “yarasa” (Atalay, 1945, s. 279), yarşa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yarasa “bat” (Golden, 2000, s. 322), yarasa “yarasa” (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: yok.

yazu

V nüshası 30b/1: يَازُو: الصحرا

Çeviri yazı: yazu: eş ṣaḥra

Çeviri: Sahra, çöl, ova.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yazı "kır, ova, yazı, boş ve açık yer, boşluk, açıklık alan" (Atalay, c.4, 1986, s. 765), yazi "open plain" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yazı "açık arazi, açıklık, kır, ova" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 963); CC: yaz "yazı, kırsal, ova" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 882), jaz "wiese" (Grönbech, 1942, s. 119); Ter. T: yazı "sahra" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yazı yir "ova, sahra, bozkır" (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yazı yer "yazı, kır" (Atalay, 1945, s. 283), yazı yer "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: yazı "plain, lowland" (Golden, 2000, s. 246), yazı "ova, yazı" (Güner, 2017, s. 135); Bül. Müş: jazy "równina, step, pustynia" (Zajączkowski, 1958, s. 25), yazı "düz yer, ova, kır" (Al-Turk, 2012, s. 61).

yaz

V nüshası 30b/1: يَازْ: فصل الربيع

Çeviri yazı: yaz: faṣl er rabī'

Çeviri: Hasat mevsimi.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yaz "ilk yaz; yaz" (Atalay, c.3, 1986, s. 16), yaz "summer" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yāz "yaz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 962); CC: yaz "ilkbahar" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 882), jaz "frühling" (Grönbech, 1942, s. 119); Ter. T: yok; Dur. M: yay "ilkbahar" (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yaz "yaz mevsimi" (Toparlı vd, 1999, s. 130); Kit. E: yaz "yaz, yaz mevsimi" (Eminoğlu, 2011, s. 308); Tuh. Z: yaz "yaz" (Atalay, 1945, s. 282), yaz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yaz evveli "first (month) of spring" (Golden, 2000, s. 238), yaz evveli "baharın ilk ayı" (Güner, 2017, s. 135); Bül. Müş: jaz "wiosna" (Zajączkowski, 1958, s. 25), yaz "yaz, ilkbahar" (Al-Turk, 2012, s. 194).

yazu

V nüshası 30b/1-2: يَازُوْ: الكتابه يقال يزدي كتب

Çeviri yazı: yazu: el kitabe yuḳāl yazdı keteb

Çeviri: Yazı yazmak, fiil şekli yazdı denir.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yaz- "Oğuzca yazmak" (Atalay, c.3, 1986, s. 59), yaz- "write" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yaz- Oğuzcada yazmak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 963); CC: yok; Ter. T: yaz- "yazmak" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yaz- "yazmak" (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yazıcı "yazı" (Toparlı vd, 1999, s. 130); Kit. E: yaz- "yazı yazmak" (Eminoğlu, 2011, s. 308); Tuh. Z: yaz- "yazmak" (Atalay, 1945, s. 282), yazdı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 83); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüz

V nüshası 30b/2: يُزْ: المايه

Çeviri yazı: yüz: el miye

Çeviri: Yüz sayısı.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yüz "sayıda yüz" (Atalay, c.4, 1986, s. 827), yüz "hundred" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 237), yüz "sayıda yüz" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 994); CC: yüz "yüz sayı" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 900), jüz "gesicht" (Grönbech, 1942, s. 132); Ter. T: yüz "yüz" (Toparlı vd, 2000, s. 161); Dur. M: yüz "yüz sayısı" (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: yüz "yüz sayısı" (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yok; Tuh. Z: yüz "sayıda yüz" (Atalay, 1945, s. 291), yüz "yüz" (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: yüz "one hundred" (Golden, 2000, s. 193), yüz "yüz" (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: jüz "sto" (Zajączkowski, 1958, s. 28), yüz "yüz sayısı" (Al-Turk, 2012, s. 183).

yüz

V nüshası 30b/2-3: يُزْ: الوجه

Çeviri yazı: yüz el vech

Çeviri: Yüz.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yüz “yüz, çehre, veçhe” (Atalay, c.4, 1986, s. 826), yüz “face” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 236), yǖz/yüz “yüz, çehre, yüzey, yön” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 994); CC: yüz “çehre, surat, yüz” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 900), jüz “gesicht” (Grönbech, 1942, s. 132); Ter. T: yüz “yüz, sima” (Toparlı vd, 2000, s. 161); Dur. M: yüz “yüz, suret” (Toparlı, 2003, s. 132); Kav. K: yüz “yüz, çehre, ön” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yüz “yüz, çehre, ön” (Eminoğlu, 2011, s. 316); Tuh. Z: yüz “yüz, çehre” (Atalay, 1945, s. 291), yüz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yüz “face” (Golden, 2000, s. 205), yüz “başta alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm yüz” (Güner, 2017, s. 142); Bül. Müş: yok.

yüz

V nüshası 30b/3: يُزْ: النحاس و الاصفر ايضا

Çeviri yazı: yüz: en naḥās ve el āṣfar eyżān

Çeviri: Bakır aynı zamanda sarı renge de işaret eder.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüzük

V nüshası 30b/3: يُزُكْ: الخاتم

Çeviri yazı: yüzük: el ḫātım

Çeviri: Yüzük.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yüzük “yüzük, parmağa takılan” (Atalay, c.3, 1986, s. 18), yüzük “seal-ring” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 237), yüzük “yüzük” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 995); CC: yüzük “yüzük” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 901), yüzük “ring” (Grönbech, 1942, s. 132); Ter. T: yüzük “yüzük” (Toparlı vd, 2000, s. 126); Dur. M:

yüzük “yüzük” (Toparlı, 2003, s. 132); Kav. K: yüzük “yüzük” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yok; Tuh. Z: yüzük “yüzük” (Atalay, 1945, s. 291), yüzük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: yüzük “ring” (Golden, 2000, s. 303), yüzük “yüzük” (Güner, 2017, s. 142); Bül. Müş: yok.

yazuḳ

V nüshası 30b/4-5: يَزُقْ: الزنب و الجرم

Çeviri yazı: yazuḳ: ez zunub ve el curum

Çeviri: Günah ve suç anlamında.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yazuk “günah, suç” (Atalay, c.4, 1986, s. 767), yazuq “sin” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yāzuk/yazuk “suç, günah” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 964); CC: yazok “günah, suç” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 604), jazuq/jazyq/jazux/józuq “sünde, schuld” (Grönbech, 1942, s. 119); Ter. T: yazuḳ “suç, hata” (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yazuḳ “günah” (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yok; Kit. E: yazuḳ “günah, suç, hata” (Eminoğlu, 2011, s. 308); Tuh. Z: yazık “günah” (Atalay, 1945, s. 282), yazıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: yok; Bül. Müş: jazuq “grezch, przewinienie” (Zajączkowski, 1958, s. 25), yazuḳ “yazık, günah” (Al-Turk, 2012, s. 95).

yuzaḳ

V nüshası 30b/5: يُزَقْ: القفل

Çeviri yazı: yuzaḳ: el ḳıfl

Çeviri: Kilit.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yuzak “kilit” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 613), juzaq “schlass” (Grönbech, 1942, s. 130); Ter. T: yok; Dur. M: yuzaḳ “kilit” (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yuzak “damga” (Atalay, 1945, s. 290), yuzaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 87); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaşmaḳ

V nüshası 30b/8: يَشْمَقْ: النقاب

Çeviri yazı: yaşmaḳ: en niḳāb

Çeviri: Yaşmak, örtü, nikap.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yaşmaḳ “yaşmak” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yaşmak “yaşmak, örtü” (Atalay, 1945, s. 281), yaşmaḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: yaŝmaq “safflower” (Golden, 2000, s. 111), yaşuḳ “miğfer” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yaş

V nüshası 30b/8: يَشْ: العمر

Çeviri yazı: yaş: el ‘amr

Çeviri: Ömür, yaş.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yaş “yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik, yaş- gözden gelen- yaş, insanın yaşadığı” (Atalay, c. 4, 1986, s. 756), yāŝ “greens, fresh” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yaş “insanın yaşı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 957); CC: yaş “bir yıllık ömür, yaş” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 879), jaŝ “lebensalter, lebensjahr, leben” (Grönbech, 1942, s. 117); Ter. T: yaş “yaş” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaş “ömür, yaş” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yaş “-gözdeki-yaş, ömür, yaş, nem, yaşlık” (Atalay, 1945, s. 280), yaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: yok; Bül. Müş: jaŝ “wiek, życie” (Zajączkowski, 1958, s. 25), yaş “ömür, yaş” (Al-Turk, 2012, s. 191).

yaş

V nüshası 30b/9: يَشْ: الاخضر

Çeviri yazı: yaş: el āḫżar

Çeviri: Yeşil, taze, yaş.

D nüshası: yok.

Sözlükler: DLT: yaş “yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik, yaş-gözden gelen- yaş, insanın yaşadığı” (Atalay, c. 4, 1986, s. 756), yaŝ “greens, fresh” (Dankoff ve Kelly, c.3,

1985, s. 218), yaş/yāş “taze” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 957); CC: yaş “yaş, taze” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 603), jaŝ “frisch, saftig, jung” (Grönbech, 1942, s. 117); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaş “yaş, yeşil, yaze, sedef otu” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yok; King Dic: yaŝ peynir “unsalted fresh cheese” (Golden, 2000, s. 113), yaş “yeşil bitki, çayır, çimen, taze, yaş” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: jaŝ päjnir “świeży ser, twaróg” (Zajączkowski, 1958, s. 25), yaş peynir “taze peynir, hayır için dağıtılan peynir” (Al-Turk, 2012, s. 124).

yaşıl

V nüshası 30b/9-10: يَاشِلْ: الاخضر الالوان و يَاشْ يطلق علي النبات الاخضر

Çeviri yazı: yaşıl: el āḫżar el elvan ve yaş yuṭlaḳ ‘ala en nebat el āḫżar

Çeviri: Yeşil rengi ve yaş yeşil, taze sebzeye işaret eder.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yaşıl “yeşil” (Atalay, c.4, 1986, s. 757), yaŝil “green” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yaşıl/yāşıl “yeşil” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 958); CC: yaşıl “yeşil” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 603), jaŝyl “grün” (Grönbech, 1942, s. 118); Ter. T: yaşıl “yeşil” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yaşıl “yeşil” (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yaşıl “yeşil” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yaşıl “yeşil” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yaşıl “yeşil” (Atalay, 1945, s. 281), yaşıl “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 39); King Dic: yaŝıl “green” (Golden, 2000, s. 181), yaşıl “yeşil” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yışıḳ

V nüshası 30b/10: يِشِقْ: الخودة

Çeviri yazı: yışıḳ: el ḫavde

Çeviri: Miğfer.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yaşuk “demir başlık, tulga” (Atalay, c.4, 1986, s. 758), yasiq “bowcase” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 208), yaşut “gizli, gizlenmiş” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 958); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok;

King Dic: yaŝuq “helmet” (Golden, 2000, s. 285), yaşuḳ “miğfer” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yuşuḳ

V nüshası 30b/10-11: يُشُقْ: الماجن

Çeviri yazı: yuşuḳ: el mācin

Çeviri: Katı yüzlü, ar perdesi yırtık.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaş

V nüshası 30b/11: يَشْ: الدمع ايضا يقال كُزِي يَشَرْدِي دمعت عينه

Çeviri yazı: yaş: ed dum‘ eyżān yuḳāl közi yaşardı damma‘t ‘aynīhe

Çeviri: Göz yaşı, közi yaşardı denir.

D nüshası: yok.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yaş “yaş, taze nesne, zerzevat, sebze, yeşillik, yaş- gözden gelen- yaş, insanın yaşadığı” (Atalay, c. 4, 1986, s. 757), yāŝ “greens, fresh” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yaş “insanın yaşı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 957); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yaş “-gözdeki-yaş, ömür, yaş, nem, yaşlık” (Atalay, 1945, s. 280), yaş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaşın

V nüshası 30b/12, D nüshası 44a/10: يَشِنْ: الصاعقه

Çeviri yazı: yaşın: eş ṣā‘iḳa

Çeviri: Yıldırım.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yaşın “şimşek” (Atalay, c.4, 1986, s. 757), yaŝin “lightning” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yaşın “şimşek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 958); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaşın “şimşek” (Eminoğlu, 2011, s.

307); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jaŝyn “piorun, błyskawica” (Zajączkowski, 1958, s. 25), yaşın “yaşın, yıldırım, şiddetli gürültülü ses” (Al-Turk, 2012, s. 57).

yişim

V nüshası 30b/12, D nüshası 44a/11: يِشِمْ: الرانات

Çeviri yazı: yişim: er rānāt

Çeviri: Baldırlık.

Sözlükler: DLT: yişim “soğukta dizlere giyilen nesne, bir çeşit çakşır” (Atalay, c.3, 1986, s. 19), yiŝim “leggings” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 228), yişim “tozluk, soğukta iki bacağa giyilen bir çift tozluk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 978); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yas

V nüshası 30b/14, D nüshası 44a/11: يَاصْ: العزا

Çeviri yazı: yaṣ: el ‘aza

Çeviri: Yas töreni.

Sözlükler: DLT: yas “ölüm, helâk” (Atalay, c.3, 1986, s. 159), yās “loss” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 217), yās “Oğuzcada ölüm, helâk” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 956); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yaṣ “üzüntü, yas” (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaşṣı

V nüshası 30b/14-15, D nüshası 44a/12-13: يَصّيِ: الصفيحه من حديد و حجر و غير زلك

Çeviri yazı: yaṣṣı: eṣ ṣafīḥa min ḥadīd ve ḥacar ve ġayri zalik

Çeviri: Taş ve demir gibi şeylerden yassı olanı.

Sözlükler: DLT: yası “yassı, enli” (Atalay, c.3, 1986, s. 24), yasi “broad” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 217), yası “yassı, enli” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 956); CC: yasman “yassı şişe” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 603), jasman “flache flasche” (Grönbech, 1942, s. 117); Ter. T: yaṣṣı “enli, geniş” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yaṣṣı “yassı ok” (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yok; Kit. E: yası “yassı, düz, yayvan”

(Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yassı “yassı” (Atalay, 1945, s. 280), yaṣṣı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 124); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaṣṭuḳ

V nüshası 30b/15, D nüshası 44a/13: يَصْطُقْ: المخده

Çeviri yazı: yaṣṭuḳ: el mıḫadde

Çeviri: Yastık.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yastuk “yastık” (Atalay, c.3, 1986, s. 43), yastuq “pillow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 217), yastuk “yastık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 957); CC: yastuk “yastık” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 603), jastuq “kissen” (Grönbech, 1942, s. 117); Ter. T: yastuḳ “yastık” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yaṣṭıḳ “yastık” (Toparlı, 2003, s. 121); Kav. K: yaṣṭıḳ “yastık” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yaṣtuḳ “yastık” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yastık “yastık” (Atalay, 1945, s. 280), yaṣṭıḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yastuq “pillow, cushion” (Golden, 2000, s. 278), yastuḳ “yastık” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yaṣlu

V nüshası 30b/15, D nüshası 44a/13: يَصْلُو: صاحب العزا

Çeviri yazı: yaṣlu: ṣaḥib el ‘azā

Çeviri: Yaslı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaṣṣıç

V nüshası 30b/15: يصج: نصل معروف

Çeviri yazı: yaṣṣıç: naṣlun ma‘rūf

Çeviri: Yassı temren.

D nüshası 44a/13-14: يصج: نصل معروف و يقال بالسين بدل الصاد ايضا

Çeviri yazı: yaṣṣıç: naṣlun ma‘rūf ve yuḳāl bi’ sīn beddel eṣ ṣād eyżān

Çeviri: Yassı temnren, ayrıca sad harfi yerine sin harfi ile de söylenir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yasıç “yassı ve uzun temren” (Atalay, c.3, 1986, s. 50), yasiĉ “a broad arrowhead” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 208), yasıç “yassı temren” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 956); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaṭ

V nüshası 30b/17, D nüshası 44a/15: يَطْ: الغريب الاجنبي

Çeviri yazı: yaṭ: el ġarīb el ecnebī

Çeviri: Yabancı.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yat “yabancı” (Atalay, c.4, 1986, s. 758), yāt “foreigner” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yāt “yabancı, ecnebi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 958); CC: yat “yabancı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 880), jat “fremd” (Grönbech, 1942, s. 118); Ter. T: yaṭ “yabancı” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yaḍ “yabancı” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yat “yad, yabancı” (Atalay, 1945, s. 281), yaṭ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yat “stranger, foreigner” (Golden, 2000, s. 233), yat “yabancı” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yaṭuḳ

V nüshası 30b/18, D nüshası 44b/1: يَطُقْ:الراقد

Çeviri yazı: yatuḳ: er rākid

Çeviri: Yatan kişi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yatuk “bir yerde başkası ile yatan” (Atalay, c.3, 1986, s. 55), yatiγ “manām” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 218), yatuk “tembel, ülkelerinden hiçbir yere gitmeyen ve gazaya çıkmayan Oğuzlar” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 960); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yatıġ “yatık, yatmış, sıkışık” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yok; King Dic: yatuq “flat battle” (Golden, 2000, s. 284), yatuḳ “yayvan su kabı” (Güner, 2017, s. 134); Bül. Müş: yok.

yaṭlıḳ

V nüshası 30b/18-22: يَطْلِقْ: البنت لِقْ هي اللاحقه للاعداد كانها تكون معدة لان نعترب اهلنا يقولون بر يَطْلِقْ كِنَمْبَرْ برْ واحد يَطْلِقْ بنت كِنَا علم للتصغير الميم الساكنه ضمير المتككلم بَرْ موجود

Çeviri yazı: yaṭlıḳ: el bınt lıḳ hiye el lāḥiḳa lil ‘adād kannahā tekūn mu‘addete la ānn na‘trebe ehlinā yaḳūlūn bir yaṭlıḳ kinem bar bir vāḥid yaṭlıḳ bınt kine ‘alem lil taṣġīr el mīm es sākine żammīr el mütekellim bar mevcūd

Çeviri: Kız, lıḳ eki isimden isim yapan ektir. Bir yaṭlıḳ kinem bar cümlesinde bir sayı olan bir yaṭlıḳ kız kine küçültme belirtir mim harfi ise konuşan kişiyi belirtir bar ise mevcut olma durumunu belirtir.

D nüshası 44b/2-5: يَطْلِقْ: البنت لِقْ هي اللاحقه للاعداد كانها تكون معدة لان نعترب اهلنا يقولون بِر يَطْلِقْ كِنَمْبَرْ بِرْ واحد يَطْلِقْ بنت كِنَا علم للتصغير الميم الساكنه ضمير المتككلم بَرْ موجود

Çeviri yazı: yaṭlıḳ: el bınt lıḳ hiye el lāḥiḳa lil ‘adād kannahā tekūn mu‘addete la ānn na‘trebe ehlinā yaḳūlūn bir yaṭlıḳ kinem bar bir vāḥid yaṭlıḳ bınt kine ‘alem lil taṣġīr el mīm es sākine żammīr el mütekellim bar mevcūd

Çeviri: Kız, lıḳ eki isimden isim yapan ektir. Bir yaṭlıḳ kinem bar cümlesinde bir sayı olan bir yaṭlıḳ kız kine küçültme belirtir mim harfi ise konuşan kişiyi belirtir bar ise mevcut olma durumunu belirtir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yuṭluḳ

V nüshası 30b/23, D nüshası 44b/6: يُطْلُقْ: السنه الجزبه

Çeviri yazı: yuṭluḳ: es sene el cezibe

Çeviri: Kurak geçen yıl.

Sözlükler: DLT: yutuk- “kuraklıktan arıklamak, ölüm hâline gelmek” (Atalay, c.4, 1986, s. 518), yutiq- “a calamity that kills by cold” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 234), yutık- “(hayvanlar) kardan ve soğuktan ölmek, afetten kırılmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 990); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaġ

V nüshası 31a/1, D nüshası 44b/7: يَغْ:ا لسمن

Çeviri yazı: yaġ: es semin

Çeviri: Yağ.

Sözlükler: DLT: yağ “yağ (Oğuzca) iç yağı” (Atalay, c.4, 1986, s. 725), yāγ “oil” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 209), yāg “Oğuzlarda iç yağ” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 940); CC: yav “yağ” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 881), jaγ/jav “fett” (Grönbech, 1942, s. 109); Ter. T: yaġ “yağ” (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yaġ “yağ” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yaġ “yağ” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: yaġ “yağ, içyağı” (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yaġ “yağ” (Atalay, 1945, s. 275), yaġ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: yaġ “grease, fat, oil” (Golden, 2000, s. 195), yaġ “yağ” (Güner, 2017, s. 130); Bül. Müş: jaγ “tłuszcz” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yaġ “yağ” (Al-Turk, 2012, s. 128).

yaġı

V nüshası 31a/1, D nüshası 44b/7: يَاغِي: المحرب

Çeviri yazı: yaġı: el muḥarib

Çeviri: Düşman.

Sözlükler: DLT: yagı “düşman” (Atalay, c.4, 1986, s. 726), yaγı “enemy” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 209), yagı “düşman” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 940); CC: yagı “savaş, cenk” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 596), jaγy “feind” (Grönbech, 1942, s. 596); Ter. T: yaġı “düşman” (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yagı- “tehdit etmek” (Atalay, 1945, s. 275)[72]; King Dic: yaġı “enemy” (Golden, 2000, s. 128), yaġı “düşman” (Güner, 2017, s. 130); Bül. Müş: jav “wojna” (Zajączkowski, 1958, s. 25)[73].

yoġun

V nüshası 31b/2, D nüshası 44b/8: يُغُنْ: الثخين

Çeviri yazı: yoġun: eṯ ṯeḫīn

Çeviri: Yoğun.

---

72 Al-Turk’un eserinde sözcüğe yer verilmemiştir.
73 Al-Turk, Zajackowski’nin okuyuşuna (?) işareti koyarak şüpheyle bakmıştır (Al-Turk, 2012, s. 105).

Sözlükler: DLT: yogun "yoğun, şişkin, kalın" (Atalay, c.3, 1986, s. 29), yoγūn "bulky" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 229), yogun "her şeyin irisi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 979); CC: yoġun "kalın, kaba" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 610), joγan/joγun "dick" (Grönbech, 1942, s. 125); Ter. T: yoġun "kaba, kalın" (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yoġun "yoğun, iri, kalın" (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yoġun "kalın" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yoġun "kalın, şişkin, sert, büyük" (Eminoğlu, 2011, s. 313); Tuh. Z: yovun "yoğun, kalın, ağır" (Atalay, 1945, s. 288), yoġun/yowun "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 131); King Dic: yoġun "thick, fat" (Golden, 2000, s. 119), yoġun "iri, kaba, şişman" (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: yok.

yıġın

V nüshası 31a/2, D nüshası 44b/8: يِغِنْ: الكومه

Çeviri yazı: yıġın: el kevme

Çeviri: Yığın.

Sözlükler: DLT: yıgın "yığın, küme, yığılmış" (Atalay, c.3, 1986, s. 19), yiγin "kawma" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 224), yıgın "(toprak vb. şeylerin) yığını, yığın" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 970); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yıg- "yığmak" (Atalay, 1945, s. 285), yıydı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 77); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaġlıḳ

V nüshası 31a/3, D nüshası 44b/8-9: يَغْلِقْ: النشاب المعد العدو

Çeviri yazı: yaġlıḳ: en nuşāb el mu'adde el 'adūv

Çeviri: Düşmana ayrılan ok.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yoġurt

V nüshası 31a/3, D nüshası 44b/9: يُغُرْتْ: الرايب

Çeviri yazı: yoġurt: er rāyīb

Çeviri: Yoğurt.

Sözlükler: DLT: yogurt “yoğurt” (Atalay, c.4, 1986, s. 797), yoγurt “yoghurt” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 229), yugurt “mayalanmış süt, yoğurt” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 985); CC: yugurt “yoğurt” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 611), juγurt “saure milch” (Grönbech, 1942, s. 128); Ter. T: yoġurt “yoğurt” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yoġurt “yoğurt” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yoġurt “yoğurt” (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yok; Tuh. Z: yavurt “yoğurt” (Atalay, 1945, s. 282), yawurt “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 149); King Dic: yoġurt “sour milk it is leban sour horse’s milk” (Golden, 2000, s. 295), yoġurt “yoğurt” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: jaγurt/jáγurt “mleko zsiadłe” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yaġurt “yoğurt” (Al-Turk, 2012, s. 125).

yaġır

V nüshası 31a/4, D nüshası 44b/9: يَغِرْ: عقر الدابة

Çeviri yazı: yaġır: ‘aḳar ed dābbe

Çeviri: Yara, küçük demir kalkan.

Sözlükler: DLT: yagır “at, katır ve eşek gibi hayvanların- sırtında semer, eğer ve yük vurmasından meydana gelen yara, ağır” (Atalay, c.3, 1986, s. 9), yaγır “gall (animal)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 210), yagır “büyükbaş hayvanların yarası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 941); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yağır “hayvanın sırtındaki yara, sırtı yaralı hayvan” (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yok; King Dic: yaġır “a saddle-gall” (Golden, 2000, s. 273), yaġır “(hayvanın sırtındaki) yara” (Güner, 2017, s. 130); Bül. Müş: yok.

yıġruḳ

V nüshası 31a/4, D nüshası 44b/10: يِغْرُقْ: الرجل الذى لا يقدم علي الشيْ

Çeviri yazı: yıġruḳ: er racul elleẕī lā yuḳaddem ‘ala şey’

Çeviri: Hiçbir şeye yanaşmayan adam.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaġrın

V nüshası 31a/5, D nüshası 44b/10: يَغْرِنْ: عظم الكتف

Çeviri yazı: yaġrın: ʻaẓm el kıtf

Çeviri: Omuz kemiği.

Sözlükler: DLT: yarın "kürek kemiği, çiğin kemiği" (Atalay, c.3, 1986, s. 214), yârin "shoulderblade" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 216), yarın "kürek kemiği" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 954); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yagrın "yağrın" (Atalay, 1945, s. 276), yağrın "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 148); King Dic: yağrın "shoulder-blade" (Golden, 2000, s. 207), yağrın "kürek kemiği" (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: yok.

yaġız

V nüshası 31a/6, D nüshası 44b/11: يَغِزْ: لون مشهور في الخيل و يسمي به الارض فيقولون يَغِزْ يِرْ

Çeviri yazı: yaġız: levn meşhūr fī el ḫayl ve yusemmī bihe el ārḍ fe yaḳūlūn yaġız yer

Çeviri: Bilinen bir renk ayrıca bu isimle yerin rengi de belirtilir yaġız yer.

Sözlükler: DLT: yagız "yağız, kızıl ile kara arası renk" (Atalay, c.3, 1986, s. 10), yaγiz "dark brown; dust colored (horse)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 210), yagız "koyu kahverengi, kırmızı ile siyah" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 941); CC: yok; Ter. T: yağız "dört ayağı sekili at" (Toparlı vd, 2000, s. 152); Dur. M: yağız "dört ayağı sekili at" (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yovuz "yağız" (Atalay, 1945, s. 288), yuwuzraḳ "daha kötü" (Al-Turk, 2006, s. 197); King Dic: yağız "darkish brown" (Golden, 2000, s. 175), yağız "yağız" (Güner, 2017, s. 133); Bül. Müş: yok.

yaġmur~ yamġur

V nüshası 31a/6, D nüshası 44b/12: يَغْمُرْ : المطر بالتركماني يَمْغُرْ

Çeviri yazı: yaġmur: el maṭar ve bi't turkmānī yamġur

Çeviri: Yağmur ve Türkmence yamġur

Sözlükler: DLT: yagmur “yağmur” (Atalay, c.4, 1986, s. 729), yaγmur/yamγur “rain” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 209), yagmur “yağmur” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 942); CC: yamgur “yağmur” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 599), jamγur/amγur “regen” (Grönbech, 1942, s. 112); Ter. T: yaġmur “yağmur” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yagmur “yağmur” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yaġmur “yağmur” (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: yaġmur “yağmur” (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yamgur “yağmur” (Atalay, 1945, s. 277), yamġur “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 152); King Dic: yaġmur “rain” (Golden, 2000, s. 200), yaġmur “yağmur” (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: jaγmur “doszcz” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yağmur “yağmur” (Al-Turk, 2012, s. 55).

yaġma

V nüshası 31a/7, D nüshası 44b/12-13: يَغْمَا: النهب

Çeviri yazı: yaġma: en neheb

Çeviri: Yağma.

Sözlükler: DLT: yagmalan- “yağma kılığına girmek, onların huyu ile huylanmak” (Atalay, c.3, 1986, 203), yaγmalan- “anlam verilmemiş”(Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 209), yagmalan- “yağma gibi giyinmek, yağma gibi davranmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 941); CC: yok; Ter. T: yaġmala- “yağmalamak” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yagma “yağma, talan” (Atalay, 1945, s. 276), yaġma “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaġma

V nüshası 31a/7, D nüshası 44b/13: يَغْمَا: السماط و الخوان ايضا

Çeviri yazı: yaġma: es samāṭ ve el ḫuvān eyżān

Çeviri: Sofra.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaġırlıḳ

V nüshası 31a/9, D nüshası 44b/14: يَغِرْلِقْ: المرشحه

Çeviri yazı: yaġırlıḳ: el marşaḥa

Çeviri: Sırtının yara olmaması için örtülen örtü..

Sözlükler: DLT: yagırlığ "yağırlı, sırtı yaralı" (Atalay, c.4, 1986, s. 727), yaγirliγ "dabir" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 210), yagırlıg "yağırlı, yağırı olan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 941); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaġırlıḳ "sırtı yara olmaması için hayvanın sırtına konan keçe" (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yok; King Dic: iĉlik wa yaġırlıġ "stuffing of a saddle and felt placed under the saddle" (Golden, 2000, s. 289), yaġırlıḳ "eyerin altına konulan keçe, eyer dolgusu" (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: yok.

yaġır

V nüshası 31a/9, D nüshası 44b/14: يَغِرْ: ترس الحديد الصغير

Çeviri yazı: yaġır: teres el ḥadīd eṣ ṣaġīr

Çeviri: Küçük demir kalkan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaḳın

V nüshası 31a/11, D nüshası 44b/15: يَقِنْ: القريب

Çeviri yazı: yaḳın: el ḳarīb

Çeviri: Yakın.

Sözlükler: DLT: yakın "yakın" (Atalay, c.3, 1986, s. 22), yaqin "qarīb" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 214), yakın "yakın" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 943); CC: yavoh "yakın" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 604), javux "nahe" (Grönbech, 1942, s. 119); Ter. T: yaḳın "yakın" (Toparlı vd, 2000, s. 153), Dur. M: yaḳın "yakın" (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yaklaş- "yaklaşmak" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yaḳın "yakın, yakınlık" (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yakın/yovuk "yakın" (Atalay, 1945, s.

276/288), yaḳın/yowuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yaqın “near” (Golden, 2000, s. 268), yaḳın “yakın” (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: yok.

yaḳa

V nüshası 31a/11, D nüshası 44b/15: يَقَا: الطوق

Çeviri yazı: yaḳa: eṭ ṭavḳ

Çeviri: Yaka.

Sözlükler: DLT: yaka “yaka, elbise yakası” (Atalay, c.4, 1986, s. 731), yaqa “collar” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 215), yaka “yaka, zırh yakası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 943); CC: jaγa “kragen” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 110), yaḳa “yaka” (Grönbech, 1942, s. 153); Ter. T: yaḳa “yaka” (Toparlı vd, 2000, s. 119); Dur. M: yaḳa “yaka” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yaḳa “yaka, giysi yakası” (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yaka “yaka” (Atalay, 1945, s. 276), yaḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 110); King Dic: yaqa “collar” (Golden, 2000, s. 299), yaḳa “elbise yakası” (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: jaγa “strona, kiermek” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yaġa “yaka, taraf, yan” (Al-Turk, 2012, s. 200).

yaḳmaç

V nüshası 31a/11, D nüshası 44b/15: يَقْمَجْ: السطيح

Okunuş: yaḳmaç: es saṭīḥ

Çeviri: Dam.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yuḳaru

V nüshası 31a/12, D nüshası 45a/1: يُقَرُوْ: فوق

Çeviri yazı: yuḳaru: favḳ

Çeviri: Yukarı.

Sözlükler: DLT: yokaru “yukarı” (Atalay, c. 4, 1986, s. 798), yoqāru “naḥw as-samā‘ ” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 230), yokaru “yukarı, ayağa (kalkmak)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 980); CC: yoḫarı “yukarı” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 893), joxary

“aufwärts” (Grönbech, 1942, s. 125); Ter. T: yoḳarı “yukarı” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yoġarı “yukarı” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yuġarı “yukarı” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yuḳaru “yukarı, üst taraf” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yokarı “”yukarı” (Atalay, 1945, s. 287), yoḳarı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 136); King Dic: yuqarda “above, upwards” (Golden, 2000, s. 315), yuḳar “yukarı, üst” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yoḳuş

V nüshası 31a/12, D nüshası 45a/1: يُقُشْ: العقبة

Çeviri yazı: yoḳuş: el ‘aḳabe

Çeviri: Yokuş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yoḳuş “yokuş” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yokuş “yokuş” (Atalay, 1945, s. 287), yoḳuş “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yoquŝ “rise ascent” (Golden, 2000, s. 247), yoḳuş “yokuş” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yaḳtu

V nüshası 31a/12-15: يَقْتُو: الضو يقال كُزُنْ يَقْتُو اي عينك مضيه مشرقه يكنون بها عن السلامه و يقولون ايضاً في هزا المعني كُزُنْ اَيْدِنْ و يقال ايضاً كُزُنْ يِرِقْ و كله بمعن واحد

Çeviri yazı: yaḳtu: eż żav yuḳāl közün yaḳtu ey ‘aynik mużīyye maşraḳa yeknūn bihā ‘ann es selāme ve yaḳūlūn eyżān fī hezā el ma‘na közün aydın ve yuḳāl eyżān közün yırıḳ ve kullihe bi ma‘na vāḥid

Çeviri: Işık, aydınlık. Gözün aydın olsun anlamında közün yaḳtu, közün aydın ve közün yırıḳ deyimleri kullanılır.

D nüshası 45a/2-4: يَقْتُو: الضو يقال كُزُنْ يَقْتُو اي عينك مضيه مشرقه يكنون بها عن السلامه و يقولون ايضاً في هزا المعني كُزُنْ اَيْدِنْ و يقال ايضاً كُزُنْ يِرِقْ و كله بمعن واحد

Çeviri yazı: yaḳtu: eż żav yuḳāl közün yaḳtu ey ‘aynik mużīyye maşraḳa yeknūn bihā ‘ann es selāme ve yaḳūlūn eyżān fī hezā el ma‘na közün aydın ve yuḳāl eyżān közün yırıḳ ve kullihe bi ma‘na vāḥid

Çeviri: Işık, aydınlık. Gözün aydın olsun anlamında közün yaḳtu, közün aydın ve közün yırıḳ deyimleri kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yoḳṣul

V nüshası 31a/15, D nüshası 45a/5: يُقْصُلْ: الفقير

Çeviri yazı: yoḳṣul: el faḳīr

Çeviri: Yoksul, fakir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yoksul "yoksul, fakir" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 910), joqsul/joxsul "arm, mittellas" (Grönbech, 1942, s. 126); Ter. T: yoḳsul "yoksul, fakir" (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yoḳsız "fakir, yoksul" (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yoḳṣul "yoksul" (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yok; Tuh. Z: yoksul "yoksul, fakir" (Atalay, 1945, s. 287), yoḳṣul "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 134); King Dic: yoksul "yoksul, fakir" (Golden, 2000, s. 287), yoḳsul "fakir, yoksul" (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yaḳnı

V nüshası 31a/15, D nüshası 45a/5: يَقْنِيْ: اللحم السلق و تبدل قافهً خاءً

Çeviri yazı: yaḳnı: el laḥm es saliḳ ve tebeddel ḳāfen ḫā'en

Çeviri: Kaynatılmış et, ḫa harfi kaf harfine dönüştürülmüştür.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yaḫnı "pişmiş et" (Toparlı vd, 1999, s. 128); Kit. E: yok; Tuh. Z: yahnı "yahnı" (Atalay, 1945, s. 276), yaḫnı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 106); King Dic: yaḫni "stew of meat or fish" (Golden, 2000, s. 113), yaḫni "haşlanmış et veya balık yahni" (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: jaḫny "potrewa z mięsa smożonego" (Zajączkowski, 1958, s. 23), yaḫnı/yaqnı "yahni, etli türlü yemeği" (Al-Turk, 2012, s. 132).

yaḳşı

V nüshası 31a/15-16, D nüshası 45a/5-6: يَقْشِي: طيب و تبدل قافهً خاءً

Çeviri yazı: yaḳşı: ṭayyīb ve tebeddel ḳāfen ḫā'en

Çeviri: Güzel, ḫa harfi kaf ile değiştirilmiştir.

Sözlükler: DLT: yaxşı “iyi, güzel, her şeyin güzeli” (Atalay, c.4, 1986, s. 764), yaxŝi “good” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yaxşı “iyi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 961); CC: yakşı “iyi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 597), jaqŝy/jáqŝy/jaxŝy “gut” (Grönbech, 1942, s. 114); Ter. T: yaḳşı “güzel” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yaḳşı “güzel” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yaḫşı “iyi, güzel” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yaḫşı “güzel, iyi, iyice, çok tekrar tekrar, aşırı, katıla katıla (gülmek)” (Eminoğlu, 2011, s. 303); Tuh. Z: yakşı “yahşi, güzel” (Atalay, 1945, s. 276), yaḫşı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 153); King Dic: qılġı yahŝı “good-natured” (Golden, 2000, s. 269), yaḫşı “güzel, iyi” (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: yok.

yoḳ

V nüshası 31a/16, D nüshası 45a/6-7: يُقْ: معدوم و يستعمل بمعن لا

Çeviri yazı: yoḳ: maʻdūm ve yustaʻmel bi maʻna lā

Çeviri: Var olmayan ve yok anlamında kullanılır.

Sözlükler: DLT: yok “yok” (Atalay, c.4, 1986, s. 797), yoq “not existing” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 229), yōk/yok “yok, olmaz, değil” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 980); CC: yok “yok, hayır” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 610), joq/jox/jox “es gibt nicht” (Grönbech, 1942, s. 126); Ter. T: yoḳlu “yoksul, hayır” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yoḳ “yok, hayır” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yoḳ “yok” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yoḳ “yok” (Eminoğlu, 2011, s. 313); Tuh. Z: yok “yok” (Atalay, 1945, s. 287), yoḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 162); King Dic: yoq “not, no” (Golden, 2000, s. 90), yoḳ “hayır, yok” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: joq “nie, nie ma” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yoḳ “yok, hayır” (Al-Turk, 2012, s. 214).

yoḳlu

V nüshası 31a/17, D nüshası 45a/7: يُقْلُو: فقير او ذو معدوم

Çeviri yazı: yoḳlu: faḳīr āv zū maʻdūm

Çeviri: Fakir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yoḳlu “yoksul, fakir” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yig

V nüshası 31a/18, D nüshası 45a/8: يِكْ: الجيد

Çeviri yazı: yig: el ceyyīd

Çeviri: İyi, güzel.

Sözlükler: DLT: yėg "yeğ, üstün, üst, daha iyi, iyi, hayırlı"(Atalay, c.3, 1986, s. 144), yėg "better" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 221), yig "daha iyi anlamında bir söz, yeğ" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yek

V nüshası 31a/18, D nüshası 45a/8: يَكْ: الشيطان

Çeviri yazı: yek: eş şeyṭān

Çeviri: Şeytan.

Sözlükler: DLT: yek "şeytan" (Atalay, c.4, 1986, 768), yäk "devil" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 221), yek "şeytan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 964); CC: yėk "şeytan, iblis" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 885), jek "teufel, teuflisch, böse" (Grönbech, 1942, s. 121); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yek "şeytan" (Atalay, 1945, s. 283), yek "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 99); King Dic: yok; Bül. Müş: jäk "zły duch, diabeł" (Zajączkowski, 1958, s. 25), yek "şeytan, mecaz olarak tohum yapan kasırga" (Al-Turk, 2012, s. 57).

yüŋ

V nüshası 31a/18, D nüshası 45a/9: يُك: الريش

Çeviri yazı: yüŋ: er rīş

Çeviri: Tüy.

Sözlükler: DLT: yük "kuş tüyü, kuş yeleği, ok yeleği" (Atalay, c.3, 1986, s. 45), yük "wiqr" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 235), yük "kuş tüyü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 991); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yüg "yün" (Atalay, 1945, s. 290), yüŋ/tüg "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yük

V nüshası 31a/18-19, D nüshası 45a/9: يُكْ: الحمل و هو كنايه الضمان

Çeviri yazı: yük: el ḥaml ve huve kinaye eż żammān

Çeviri: Yük ve aynı zamanda borca işaret eder.

Sözlükler: DLT: yük "yük, bohça" (Atalay, c.4, 1986, s. 822), yük "ḥiml" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 235), yük "yük" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 992); CC: yük "kefillik, yük" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 899), jük "last" (Grönbech, 1942, s. 130); Ter. T: yüklet- "yükletmek" (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yük "yük" (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yük "yük" (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: yük "yük" (Atalay, 1945, s. 290), yükli "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: bir yük "a load" (Golden, 2000, s. 245), yük "yük" (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: jük "ciężar, ładunek" (Zajączkowski, 1958, s. 27), yük "yük" (Al-Turk, 2012, s. 117).

yikü

V nüshası 31a/19-20, D nüshası 45a/10: يَكُ: الخط في الارض و غيرها بالقبجاقي

Çeviri yazı: yikü: el ḥaṭṭ el ārż ve ġayrihe bilm ḳıbcāḳī

Çeviri: Yerde olan çizgi, hat.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüki

V nüshası 31a/19, D nüshası 45a/10: يُكِي: ثقيل الحركة

Çeviri yazı: yüki: es̱ s̱aḳīl el ḥareke

Çeviri: Ağır hareketli.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yigirmi

V nüshası 31a/19-20, D nüshası 45a/11: يِكِرْمِي: عشرين و يقال إِكِرْمِي

Çeviri yazı: yigirmi: ʻaşrīn ve yuḳāl igirmi

Çeviri: Yirmi aynı zamanda igirmi denir.

Sözlükler: DLT: yigirmi “sayıda yirmi” (Atalay, c.3, 1986, s. 48), yigirmä/yigirmi “twenty” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 235), yigirmi “yirmi” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: yok; Ter. T: yigirmi “yirmi” (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yegirmi “yirmi” (Toparlı, 2003, s. 22); Kav. K: yigirmi “yirmi” (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yok; Tuh. Z: yegirmi “sayıda yirmi” (Atalay, 1945, s. 283), yiŋirmi “yirmi” (Al-Turk, 2006, s. 205); King Dic: yigirmi “twenty” (Golden, 2000, s. 242), yėgirmi “yirmi” (Güner, 2017, s. 136); Bül. Müş: jigirmi “dwadzieścia” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yigirmi “yirmi” (Al-Turk, 2012, s. 181).

yigit

V nüshası 31a/21, D nüshası 45a/13: يِكِتْ: الشاب

Çeviri yazı: yigit: eş şābb

Çeviri: Yiğit, genç.

Sözlükler: DLT: yigit “yiğit, genç, her şeyin genci” (Atalay, c.4, 1986, s. 789), yigit “young man” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 225), yigit “delikanlı, her şeyin genci” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: yėgit “yiğit” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 885), jegit/igit “jung” (Grönbech, 1942, s. 120); Ter. T: yigit “genç, yiğit” (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yigit “yiğit, alp, kahraman” (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yigit “yiğit” (Atalay, 1945, s. 286), yigit “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 109); King Dic: yigit “young man” (Golden, 2000, s. 263), yigit “genç erkek yiğit” (Güner, 2017, s. 138); Bül. Müş: yok.

yüksek

V nüshası 31a/21-22, D nüshASı 45a/14: يكْسَكْ: العلي

Çeviri yazı: yüksek: el ‘alī

Çeviri: Yüksek.

Sözlükler: DLT: yüksek “yüksek” (Atalay, c. 4, 1986, s. 823), yüksäk “feather” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 236), yüksek “yükselmiş, uzun ve yüksek” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 993); CC: yok; Ter. T: yüksek “yüksek” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yüksek “yüksek” (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: yüksek “yüksek” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yüksek “yüksek, yüce, büyük” (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: yok; King Dic: yüksek “highest place” (Golden, 2000, s. 247), yüksek “yüce, yüksek” (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: yok.

yüksük

V nüshası 31a/22, D nüshası 45a/14: يُكْسُكْ: الكشتبان

Çeviri yazı: yüksük: el keştibān

Çeviri: Yüksük.

Sözlükler: DLT: yüksük “terzi yüksüğü” (Atalay, c.3, 1986, s. 46), yüksük “thimble” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 236), yüksük “terzilerin kullandığı tunçtan ve deriden yapılan okçunun parmağındaki yüksüğe benzeyen alet” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 993); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yüksük “dikiş yüksüğü” (Atalay, 1945, s. 290), yüksük “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüklü

V nüshası 31a/22, D nüshası 45a/14-15: يُكْلُو: الحامل

Çeviri yazı: yüklü: el ḥamile

Çeviri: Hamile

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yüklü “hamile” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yükli “yüklü, hamile” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yüklüg “gebe, hamile” (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: yükli “yüklü” (Atalay, 1945, s. 290), yükli “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 80); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yeken

V nüshası 31a/22, D nüshası 45a/15: يَكَنْ: الخمع

Çeviri yazı:yeken: el ḥami‘

Çeviri: Aksak, topal.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yigin

V nüshası 31a/22, D nüshası 45a/15: يِكِنْ: الحصير

Çeviri yazı: yigin: el ḥaṣır

Çeviri: Hasır.

Sözlükler: DLT: yiken "hasır yapılan kovalak otu" (Atalay, c.3, 1986, s. 23), yigän "rushes" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 225), yigen "hasır otu" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: yėgen "hasır, kaba hasır döşek" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 605), jegen "binsenmatte" (Grönbech, 1942, s. 120); Ter. T: yegen "hasır" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yeke kele bu çetük

V nüshası: yok.

D nüshası 45a/15-45b/1: يَكَ كَلاَ بُو جَاتُكْ: القط الموزي

Çeviri yazı: yeke kele bu çetük: el ḳıṭṭ el mūzī

Çeviri: Yaramaz kedi.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yılan

V nüshası 31a/23, D nüshası 45b/1: يِلَنْ: الحَيّه

Çeviri yazı: yılan: el ḥayya

Çeviri: Yılan.

Sözlükler: DLT: yılan "yılan" (Atalay, c.4, 1986, s. 783), yilān "snake" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), yılan "yılan" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 971); CC: yılan "yılan" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 608), jylan/ylan "schlange" (Grönbech, 1942, s.

132); Ter. T: yılan “yılan” (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yılan “yılan” (Toparlı, 2003, s. 124); Kav. K: yılan “yılan” (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yılan “yılan” (Eminoğlu, 2011, s. 310); Tuh. Z: yok; King Dic: yılan “snake” (Golden, 2000, s. 170), yılan “yılan” (Güner, 2017, s. 137); Bül. Müş: jyłan “wąz” (Zajączkowski, 1958, s. 28), yılan “yılan” (Al-Turk, 2012, s. 163).

yalġan

V nüshası 31a/23, D nüshası 45b/1: يَلْغَنْ: الكزب

Çeviri yazı: yalġan: el kezb

Çeviri: Yalan.

Sözlükler: DLT: yalgan “yalan” (Atalay, c.3, 1986, s. 37), yalγān “lie, telling a lie” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 211), yalgan “yalan” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 645); CC: yalgan “yalan” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 873), jalγan “falsch, lügnerisch” (Grönbech, 1942, s. 111); Ter. T: yalan “yalan” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yalġan “yalan” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yalġan “yalan” (Eminoğlu, 2011, s. 304); Tuh. Z: yalancı “yalancı” (Atalay, 1945, s. 277), yalancı/yalġançı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 144); King Dic: yalġan “lie” (Golden, 2000, s. 308), yalġan “yalan” (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yol

V nüshası 31b/1, D nüshası 45b/2: يُلْ: الطريق

Çeviri yazı: yol: et ṭarīḳ

Çeviri: Yol.

Sözlükler: DLT: yol “yol, sefer, ani yola çıkma” (Atalay, c.4, 1986, s. 798), yol “road, journey” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 229), yōl/yol “yol, yolculuk, sefer” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 980); CC: yol “yol” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 610), jol/jól “weg” (Grönbech, 1942, s. 125); Ter. T: yol “yol” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yolçı “tüccar, satıcı” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yok; Kit. E: yol “yol” (Eminoğlu, 2011, s. 313); Tuh. Z: yol “yol” (Atalay, 1945, s. 287), yol “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 36); King Dic: yol “way, road” (Golden, 2000, s. 250), yol “yol” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: joł “szlak, droga” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yol “yol” (Al-Turk, 2012, s. 72).

yoldaş

V nüshası 31b/1, D nüshası 45b/2: يُلْدَاشْ: المعروف فه من الطريق

Çeviri yazı: yoldaş: el ma‘rūf fihe min eṭ ṭarīḳ

Çeviri: Yoldaş.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yoldaş “arkadaş” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yoldaş “yoldaş” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z:yoldaş “yoldaş, yol arkadaşı” (Atalay, 1945, s. 287), yoldaş “yoldaş” (Al-Turk, 2006, s. 239); King Dic: yoldaş “companion” (Golden, 2000, s. 234), yoldaş “arkadaş, ahbap, yoldaş” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: yok.

yel

V nüshası 31b/1, D nüshası 45b/3: يَلْ: الريح يقال يَلَسْتِي هبت الريح

Çeviri yazı: yel: er rīḥ yuḳāl yel esti hebbet er rīḥ

Çeviri: Yel, yel esmesi anlamında yel esti denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yėl “yel, rüzgâr, esinti” (Atalay, c.4, 1986, s. 769), yėl “wind or breeze, demon” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 221), yil/yėl/yel “yol, rüzgâr, karındaki yel, gaz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 974); CC: yėl “rüzgâr, yel” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 605), jel “wind” (Grönbech, 1942, s. 121); Ter. T: yel “rüzgar” (Toparlı vd, 2000, s. 136); Dur. M: yel “rüzgâr, hava” (Toparlı, 2003, s. 122); Kav. K: yok; Kit. E: yel “yel, rüzgâr” (Eminoğlu, 2011, s. 309); Tuh. Z: yel “yel, rüzgar” (Atalay, 1945, s. 283), yel “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 36); King Dic: yel “wind” (Golden, 2000, s. 136), yėl rüzgâr, yel” (Güner, 2017, s. 136); Bül. Müş: jel “wiatr” (Zajączkowski, 1958, s. 26), yel “yel, rüzgar” (Al-Turk, 2012, s. 56).

yeles

V nüshası 31b/2, D nüshası 45b/3: يَلَسْ: النسيم

Çeviri yazı: yeles: en nesīm

Çeviri: Esinti.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jelesär "lekki powiew wiatru, wietrzyk" (Zajączkowski, 1958, s. 26), yel eser "rizgarın hafif esintisi" (Al-Turk, 2012, s. 56).

yıl

V nüshası 31b/2-3: يِلْ: السنه و يقال يِلْقُطْلُو بُلْسُنْ معناه لكن العام مباركا

Çeviri yazı: yıl: es sene ve yuḳāl yıl ḳuṭlu bolsun ma'nāha lekken el 'āmm mubaraken

Çeviri: Yıl, sene, yıl ḳutlu bolsun denir.

D nüshası 45b/2: يِلْ: السنه

Çeviri yazı: yıl: es sene

Çeviri: Yıl, sene, yıl ḳutlu bolsun denir.

Sözlükler: DLT: yıl "yıl, sene" (Atalay, c. 4, 1986, s. 782), yil "year" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), yıl "sene, yıl" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 971); CC: yıl "yıl, sene" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 608), jyl/yl "jahr" (Grönbech, 1942, s. 132); Ter. T: yıl "yıl, sene" (Toparlı vd, 2000, s. 157); Dur. M: yıl "yıl, sene" (Toparlı, 2003, s. 157); Kav. K: yıl "sene" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yıl "yıl, sene" (Eminoğlu, 2011, s. 310); Tuh. Z: yıl "yıl" (Atalay, 1945, s. 285), yıl "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 36); King Dic: yıl "year" (Golden, 2000, s. 135), yıl "sene, yıl" (Güner, 2017, s. 137); Bül. Müş: jył "rok" (Zajączkowski, 1958, s. 28), buyıl "tego roku" (Al-Turk, 2012, s. 191).

yılḳı

V nüshası 31b/3: يِلْقِيْ: البهيه

Çeviri yazı: yılḳı: el behīye

Çeviri: Yılkı, hayvan sürüsü.

D nüshası 45b/5-8: يِلْقِيْ: البهيه هزا اصله و يستعمل في اللغة القبجاقيه للخيل و الذى مختص بالخيل في اللغة التركية يُوْنْدْ و ازا ارادو الشتم قالوا اي يِلْقِي اي يابهيمه

Çeviri yazı: yılḳı: el Behiye hezā āṣlıhā ve yusta'mel fī el ḳıbcāḳiye lil ḫayl ve elleẕī muḫtaṣ bil ḫayl fī el luġa et turkiyā yund ve izā ārādū eş şetm ḳālū ey yılḳı ey yābhīme

Çeviri: Yılkı, hayvan sürüsü Kıpçak Türkçesinde daha çok atlar için kullanılan bir sözcüktür Türkmence de ise yund sözcüğü kullanılır kimi zamanda yılḳı sözcüğünü kullanırlar.

Sözlükler: DLT: yılkı "hayvan, yılkı, hayvan sürüsü, dört ayaklı hayvanlara verilen genel ad" (Atalay, c.4, 1986, s. 784), yilqi "livestock, four-legged animal" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), yılkı "büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 972); CC: yılkı "at" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 890), jylqy "pferdesieh, pferdeherde" (Grönbech, 1942, s. 133); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yılkı "hayvan, hayvan sürüsü" (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yılkı "at sürüsü, yılkı" (Atalay, 1945, s. 285), yılḳı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 86); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yalavaç

V nüshası 31b/3, D nüshası 45b/8: يَلَوَاَجْ: الرسول

Çeviri yazı: yalavaç: er resūl

Çeviri: Resul, peygamber.

Sözlükler: DLT: yalawaç "elçi, peygamber" (Atalay, c.4, 1986, s. 733), yalāwāĉ/yalāvaĉ "Messenger" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 211), yalawaç "elçi, peygamber, yüce Allah'ın elçisi" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 945); CC: yok; Ter. T: yalavaç "peygamber, resul" (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yalavaç "peygamber" (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yalavaç "yalavaç, elçi, peygamber" (Eminoğlu, 2011, s. 304); Tuh. Z: yok; King Dic: yalavaĉ "prophet" (Golden, 2000, s. 198), yalavaç "peygamber" (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: jałavaĉ "wysłannik, paseł" (Zajączkowski, 1958, s. 23), yalawaç "yalvaç, peygamber" (Al-Turk, 2012, s. 49).

yilim

V nüshası 31b/4, D nüshası 45b/8: يِلِمْ: الغرا

Çeviri yazı: yilim: el ġırrā

Çeviri: Tutkal.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yilim/yelim “tutkal” (Atalay, c.3, 1986, s. 20), yelim “glue” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 222), yelim/yilim “kendisiyle tüy ve benzeri şeyler yapıştırılan tutkal” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 964); CC: yėlim “tutkal” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 605), jelim “leim” (Grönbech, 1942, s. 121); Ter. T: yilim “tutkal” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yelim “çiriş” (Atalay, 1945, s. 283), yelim “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 130); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yel

V nüshası 31b/4, D nüshası 45b/8-9: يَلْ: معرفه الفرس

Çeviri yazı: yel: ma‘refe el faras

Çeviri: At yelesi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yalam

V nüshası 31b/4, D nüshası 45b/9-10: يَلَمْ: القدر والجاه يقال يَلَمُنْ يُكسَكْ بُلْسُنْ يَلَمُنْ جاهك و قدرك

Çeviri yazı: yalam: el ḳadr ve elcāh yuḳāl yalamun yüksek bolsun yalamun vāhik ve ḳadrık

Çeviri: Değer, ölçü, kıymet, kader değerin yüksek olsun anlamında yalamun yüksek bolsun denir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yalman

V nüshası 31b/5, D nüshası 45b/10: يَلْمَنْ: اليربوع

Çeviri yazı: yalman: el yarbū‘

Çeviri: Yaban faresi.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yalman “yaban faresi” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yalman “tarla faresi” (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yalman “Arap tavşanı denen bir çeşit tarla sıçanı” (Atalay, 1945, s. 277), yalman “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: yok; Bül. Müş: jałman “gryzanie, mysz

polna" (Zajączkowski, 1958, s. 24), yalmun "kemirgen hayvan, dağ faresi, tarla faresi" (Al-Turk, 2012, s. 155).

yelmük

V nüshası 31b/5, D nüshası 45b/10-11: يَلْمُكْ: نوع من النبات شبه بالكراث

Çeviri yazı: yelmük: nev' min en nebat şebbih bil karāṣ

Çeviri: Pırasaya benzeyen bir bitki.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yulduz

V nüshası 31b/6, D nüshası 45b/11: يُلْدُزْ: النجم

Çeviri yazı: yulduz: en nucm

Çeviri: Yıldız.

Sözlükler: DLT: yulduz "yıldız, yıldızların genel adı" (Atalay, c.3, 1986, s. 40), yulduz "star" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yulduz "yıldız" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 986); CC: yulduz "yıldız" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 897), julduz "stern" (Grönbech, 1942, s. 128); Ter. T: yulduz "yıldız" (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yuldız "yıldız" (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yulduz "yıldız" (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yılduz "yıldız" (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yulduz "yıldız" (Atalay, 1945, s. 288), yulduz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 164); King Dic: yulduzjı "astronomer" (Golden, 2000, s. 306), yulduzçı "müneccim, falcı" (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: jalduz/jälduz "gwiazda" (Zajączkowski, 1958, s. 24), yalduz, yaldız "yıldız" (Al-Turk, 2012, s. 51).

yuldurum

V nüshası 31b/11, D nüshası 45b/11-13: يُلْدُرُمْ: الزجاج و هو البرق في لغه التركمان يقال يُلْدُرُمْ يَلْدِرْدِي اي البرق برق

Çeviri yazı: yuldurum: ez zacāc ve huve el barḳ fī lugā et turkmān yuḳāl yuldurum yaldırdı ey al barḳ barraḳ

Çeviri: Yıldırım, Türkmencede yıldırım düşmesi için yuldurum yaldırdı denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yuldırım "şimşek" (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yok; Kav. K: yıldırım "yıldırım" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yıldırım "yıldırım" (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yıldırım "yıldırım" (Atalay, 1945, s. 285), yıldırım "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 114); King Dic: yıldırım "lightning" (Golden, 2000, s. 140), yıldırım "yıldırım" (Güner, 2017, s. 137); Bül. Müş: jałdrym "szkło" (Zajączkowski, 1958, s. 23), yaldırım "cam, sırça" (Al-Turk, 2012, s. 88).

yelken

V nüshası 31b/7, D nüshası 45b/13: يَلْكَنْ: القلع

Çeviri yazı: yelken: el ḳal'

Çeviri: Yelken.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yelken "yelken" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yelken "yelken" (Toparlı, 2003, s. 122); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yėlken "yelken" (Atalay, 1945, s. 284), yelkėn "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 141); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yülek

V nüshası 31b/7, D nüshası 45b/13: يُلَكْ: القده السهم

Çeviri yazı: yülek: el ḳadda es sihem

Çeviri: Ok ucu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yalaḳ

V nüshası 31a/8, D nüshası 45b/14: يَلَقْ: الملعقه للكلب خاصه

Çeviri yazı: yalaḳ: el mal'ka lil kelb ẖassa

Çeviri: Köpeğe has yiyecek.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yalaḳ “yalak” (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yuluv

V nüshası 31b/8, D nüshası 45b/15: يلو: الفرا

Çeviri yazı: yuluv: el fırā

Çeviri: Fidye.

Sözlükler: DLT: yoluğ “fidye, feda, kurban” (Atalay, c.4, 1986, s. 801), yuluγ “ransom” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 232), yulug “feda” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 987); CC: yuluv “fidye” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 898), juluv “lösegeld” (Grönbech, 1942, s. 129); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yüldürük

V nüshası 31b/8, D nüshası 45b/15: يُلْدُرُكْ: بزر القصب

Çeviri yazı: yüldürük: bızr el ḳasb

Çeviri: Kamış tohumu.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jüldiräk “nasienie trzciny” (Zajączkowski, 1958, s. 27), yüldirek “kamış tohumları” (Al-Turk, 2012, s. 69).

yular

V nüshası 31b/9, D nüshası 45b/15: يُلَرْ: المجر

Çeviri yazı: yular: el mecr

Çeviri: Yular.

Sözlükler: DLT: yular “at yuları” (Atalay, c.3, 1986, s. 9), yular “halter (horse)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yular “yular” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 986); CC: yok; Ter. T: yular “yular” (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yular “yular” (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yok; Kit. E: yular “yular, hayvanı idare etmek için başına takılan ip”

(Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yular “yular” (Atalay, 1945, s. 288), yular “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 100); King Dic: yular “yular” (Golden, 2000, s. 179), yular “yular” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yilik

V nüshası 31b/9, D nüshası 45b/15: يِلِكْ: المخ

Çeviri yazı: yilik: el maẖ

Çeviri: İlik.

Sözlükler: DLT: yilik “ilik” (Atalay, c.4, 1986, s. 790), yilik “marrow” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 226), yilik “Oğuzcada ilik” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 975); CC: yilik “kemik iliği, ilik” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 610), jilik “knochenmark” (Grönbech, 1942, s. 124); Ter. T: yok; Dur. M: ilik “ilik” (Toparlı, 2003, s. 85); Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yilik “kemik yağı” (Atalay, 1945, s. 286), yilik “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 90); King Dic: yilik “marrow” (Golden, 2000, s. 214), yilik “kemik iliği” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: yok.

yalaŋuz

V nüshası 31b/9, D nüshası 45b/15-46a/1: يَلَنُزْ: فرد

Çeviri yazı: yalanuz: ferd

Çeviri: Yalnız.

Sözlükler: DLT: yalnğus “yalnız, kimsesiz” (Atalay, c.4, 1986, s. 736), yalŋus “lone” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 210), yalŋus “yalnız, tek başına” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 946); CC: yalguz “yalnız, tek, sadece” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 598), jalγuz/jalγyz “einzig, allein, bloss, ausschliesslich” (Grönbech, 1942, s. 111); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yalguz “yalnız” (Eminoğlu, 2011, s. 304); Tuh. Z: yalıgız “yalnız” (Atalay, 1945, s. 277), yalıŋız “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 206); King Dic: yalġuz “alone” (Golden, 2000, s. 273), yalġuz “yalnız, tek” (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: jalγuz “sam, sam jeden” (Zajączkowski, 1958, s. 24), yalġuz “yalnız” (Al-Turk, 2012, s. 101).

yelve

V nüshası 31b/10, D nüshası 46a/2: يَلْوَا: السلوي

Çeviri yazı: yelve: es selvī

Çeviri: Bıldırcın.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yumşaḳ

V nüshası 31b/10-11: يُمْشَقْ: الناعم و في كتاب بيلك الرخو

Çeviri yazı: yumşaḳ: en nā'im ve fī kitāb-ı Beylik/Bilik er raẖū

Çeviri: Küçük ve Kitab-ı Beylik/Bilik'te yumuşak

D nüshası 46a/3: يُمْشَقْ: الناعم

Çeviri yazı: yumşaḳ: en nā'im

Çeviri: Küçük.

Sözlükler: DLT: yumşak "yumuşak" (Atalay, c. 4, 1986, s. 813), yumŝaq "layyin" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yumşak "her şeyin yumuşağı, yumşak" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 988); CC: yumşak "zayıf, zayıfça, cılız" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 612), jymŝaq/jumŝaq "wiech, zart, schäclich" (Grönbech, 1942, s. 133); Ter. T: yumşaḳ "yumuşak" (Toparlı vd, 2000, s. 159); Dur. M: yumşak "yumuşak" (Toparlı, 2003, s. 125); Kav. K: yok; Kit. E: yumşaḳ "yumuşak, hafif, gevşek" (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yumçak "yumşak" (Atalay, 1945, s. 289), yumçaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 166); King Dic: yumaq "soft" (Golden, 2000, s. 269), yumşaḳ "yumuşak" (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yemiş

V nüshası 31b/11: يَمِشْ: الفاكيه و في كتاب بيلك الثمره

Çeviri yazı: yemiş: el fakihe ve fī kitāb-ı beylik/bilik eṯ ṯemere

Çeviri: Meyve ve Kitab-ı Beylik/Bilik'te semere.

D nüshası 46a/3: يَمِشْ: الفاكهه و في كتاب بيليك الثمره

Çeviri yazı: yemiş: el fakihe ve fī kitāb-ı bilik eṯ ṯemere

Çeviri: Meyve ve Kitab-ı Bilik'te semere.

Sözlükler: DLT: yėmiş "meyva" (Atalay, c.4, 1986, s. 772), yemiŝ "fruit" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 221), yemiş/yīmiş/yimiş "meyve" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 966); CC: yėmiş "yemiş" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 605), jemiŝ "frucht, dost" (Grönbech, 1942, s. 121); Ter. T: yemiş "meyve" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yemiş "meyve, yemiş" (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yemiş "meyve" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yok; Tuh. Z: yemiş "yemiş" (Atalay, 1945, s. 284), yemiş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 136); King Dic: yemiŝ "fruit(s)" (Golden, 2000, s. 254), yėmiş "meyve" (Güner, 2017, s. 136); Bül. Müş: yok.

yama

V nüshası 31b/12, D nüshası 46a/4: يَمَا: الرقعه

Çeviri yazı: yama: er ruḳ'a

Çeviri: Yama.

Sözlükler: DLT: yamağ "yama" (Atalay, c. 4, 1986, s. 738), yamāγ "ruq'a" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 211), yamag "yama" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 947); CC: yama- "yamamak" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 598), jama- "flicken" (Grönbech, 1942, s. 112); Ter. T: yok; Dur. M: yama "yama" (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yok; Kit. E: yamaġ "yama, deliği kaplamak için kullanılan parça" (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yama "yama" (Atalay, 1945, s. 277), yamalıḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 190); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yemek

V nüshası 31b/12, D nüshası 46a/4: يَمَكْ: قبيله من القبجاق

Çeviri yazı: yemek: ḳabīle min el ḳıbcāḳ

Çeviri: Kıpçaklardan bir kabile.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yemdü

V nüshası 31b/13, D nüshası 46a/5: يَمْدُو: العانه

Çeviri yazı: yemdü: el 'ānaha

Çeviri: Kasık kılı.

Sözlükler: DLT: yamdu "kasık" (Atalay, c.3, 1986, s. 31), yämdü "the pubes" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 222), yemdü "kasık kılı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 965); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yamdı "kasık" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yemdü "pubes" (Golden, 2000, s. 212), yėmdü "kasık, kasık kılı" (Güner, 2017, s. 136); Bül. Müş: yok.

yom

V nüshası 31b/13-14, D nüshası 46a/5-6: يَمْ: الفال و يقال له ايضا يُرَا يُمْلَدِي فول يقال اَيْكُو يَمْ يُمْلَغِل اي فول له فالا جيداً

Çeviri yazı: yom: el fāl ve yuķāl lehu eyżān yora yomladı favval yuķāl eygü yam yomlaġıl ey favval lehu ceyyiden

Çeviri: Fal, fal yorumladı anlamında yora yamladı denir ayrıca iyi fal yorumla anlamında eygü yam yamlaġıl denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yamyaşıl

V nüshası 31b/14-15, D nüshası 46a/6-7: يَمْيَشِل: لالاخضر جدا و الميم بدل مين الباء

Çeviri yazı: yamyaşıl: el āḫżar cidden ve el mīm bddel min el bā'

Çeviri: Yemyeşil, be harfi mim harfine dönüştürülmüştür.

Sözlükler: Sözcük, daha önce yapyaşıl maddesinde incelenmiştir.

yem

V nüshası 31b/15-17, D nüshası 46a/7-9: يَمْ: الطعام و يطلق علي علف الدواب و يقال اطْغَاْ يَمِنْ اَصْ اَطْغَا للفرس علقه اَصْ علق الماضي منه اصدي

Çeviri yazı: yem: eṭ ṭa'ām ve yuṭlaķ 'ala 'alf ed duvāb ve yuķāl aṭġa yemin aṣ aṭġa lil faras 'alliķa aṣ 'alliķ el māżī minhe aṣdı

Çeviri: Yiyecek, at yemi. Atın yemini ver anlamında aṭġa yemin aṣ denir aṭġa yönelme hali aṣ asmak fiili ve bunun geçmiş zaman şekli aṣdı'dır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yėm “azık, yemek, taam” (Atalay, c.4, 1986, s. 771), yäm “condiments” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 222), yīm “yiyecek, rızık” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 975); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yim “yem, yemek” (Eminoğlu, 2011, s. 312); Tuh. Z: yem “yem” (Atalay, 1945, s. 284), yem “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 120); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yumurtġa

V nüshası 31b/17: يُمُرْتْغَا: البيض و في كتاب بيلك بالقاف

Çeviri yazı: yumurtġa: el bayż ve fī kitāb-ı beylik/bilik bil ḳāf

Çeviri: Yumurta Kitab-ı Beylik/Bilik’te ḳaf ile söylenir.

D nüshası 46a/9: يُمُرْتْغَا: البيض و في كتاب بيليك

Çeviri yazı: yumurtġa: el bayż ve fī kitāb-ı bilik

Çeviri: Yumurta Kitab-ı Bilik’te

<u>Sözlükler:</u> DLT: yumurtga “yumurta, bütün kuşların yumurtaları, insanların ve hayvanların taşakları” (Atalay, c.3, 1986, s. 433), yumurtγa “egg, testicle” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yumurtga “tavuk ve diğer kuşların yumurtası” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 988); CC: yumurtka “yumurta” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 898), jumurtqa “ei” (Grönbech, 1942, s. 129); Ter. T: yumurtḳa “yumurta” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yamurṭḳa “yumurta” (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yamurḍa “yumurta” (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yumurtġa “yumurta” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yumurtḳa “yumurta” (Atalay, 1945, s. 289), yumruṭḳa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 60); King Dic: yumurda “eggs” (Golden, 2000, s. 293), yumurda “yumurta” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: jamurtγa “jajko” (Zajączkowski, 1958, s. 24), yamurda yamurṭuġa “yumurta” (Al-Turk, 2012, s. 129).

yumaḳ

V nüshası 31b/17-18, D nüshası 46a/10: يُمَقْ: الخيط الملفف بعضه علي بعض مدورا

Çeviri yazı: yumaḳ: el ḫayṭ el muleffef ba‘ḍa ‘ala ba‘da mudavvaran

Çeviri: Birbirine dolanmış iplik.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yumğak “yumak, yuvarlanan ve yuvarlak olan her şey” (Atalay, c.3, 1986, s. 44), yumγāq “rounded, circular” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yumgak

"her şeyin yuvarlak ve yumru olanı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 988); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yumgaklı "yumru" (Atalay, 1945, s. 289), yumġaḳlı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 159); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yumaḳ közlü

V nüshası 31b/18-19, D nüshası 46a/11-12: يُمَقْ كُزْلُوْ: اي ذو عين غضيض و يكني عن الموت كُزِ يُمُلْدِي اي غمضت عينه

Çeviri yazı: yumaḳ közlü: ey ẕū ‘ayn ġażżīż ve yekni ‘ann el mevt közi yumuldu ey ġammażat ‘aynihe

Çeviri: Yumak gözlü aynı zamanda ölüme işaret eder közü yumuldu denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yumuş

V nüshası 31b/19, D nüshası 46a/14: يُمُشْ: الحآجه

Çeviri yazı: yumuş: el ḥāce

Çeviri: Durum, haber, sebep.

Sözlükler: DLT: yumuş "hizmet, vazife, elçilik, iki ve ikiden artık kimse arasında elçilik" (Atalay, c.3, 1986, s. 12), yumuş/yumiŝ "message" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yumuş "iki veya daha fazla adam arasındaki haberleşme, haber götürüp getirme" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 988); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yumuşçı

V nüshası 31b/19, D nüshası 46a/14-15: يُمُشْجِيْ: الغلام المتصرف في الحاجه

Çeviri yazı: yumuşçı: el ġulām el muṭaṣarrıf fī el ḥāce

Çeviri: Haber getirip götürmede kullanılan çocuk.

Sözlükler: DLT: yumuşçı "melek" (Atalay, c.3, 1986, s. 12), yumuĉı "angel" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 233), yumışçı "melek" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 988);

CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaman

V nüshası 31b/19-20, D nüshası 46a/12: يَمَنْ: الشر

Çeviri yazı: yaman: eş şerr

Çeviri: Kötülük.

Sözlükler: DLT: yaman "kötü, her şeyin kötüsü" (Atalay, c.3, 1986, s. 30), yaman "vile" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 212), yaman "her şeyin kötüsü, kötü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 947); CC: yaman "kötü, fena" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 598), jaman "schlecht, böse, übel" (Grönbech, 1942, s. 112); Ter. T: yaman "kötü" (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yaman "kötü, fena" (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yaman "kötü" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yamanlık "kötülük" (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yaman "yaman" (Atalay, 1945, s. 277), yaman "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 171); King Dic: yaman "spoiled, bad" (Golden, 2000, s. 263), yaman "kötü, yaman" (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yemdi

V nüshası 31b/20-21, D nüshası 46a/13-14: يَمْدِي: العانه يقال يمدن قبرغل اي شعرتك انتفز

Çeviri yazı: yemdi: el ʻānaha yuḳāl yemdin ḳopargıl ey şaʻratak ıntafaz

Çeviri: Kasık kılı, kasık kılının döküldüğünü ifade etmek için yemdin ḳopargıl denir.

Sözlükler: Sözcük, daha önce yemdü maddesinde incelenmiştir.

yün

V nüshası 32a/1: يُنْ: الرش في كتاب بيلك

Çeviri yazı: yün: er riş fī kitāb-ı beylik/bilik

Çeviri: Yün, Kitab-ı Beylik/Bilik'te

D nüshası 46b/3-4: يُنْ: الرش في كتاب بيلك

Çeviri yazı: yün: er riş fī kitāb-ı bilik

Çeviri: Yün, Kitab-ı Bilik'te

Sözlükler: DLT: yünğ "yün, yün sümeği" (Atalay, c.4, 1986, s. 825), yuŋ "wool (sheep, camel)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 234), yuŋ "yün, deve tüyü" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 989); CC: yuŋ "yün" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 612), juŋ "wiolle, flaumfeder" (Grönbech, 1942, s. 129); Ter. T: yüŋ "yün" (Toparlı vd, 2000, s. 161); Dur. M: yünçi "yüncü" (Toparlı, 2003, s. 126); Kav. K: yok; Kit. E: yüŋ "yün, pamuk" (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: yüng "yün" (Atalay, 1945, s. 291), yün "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 109; King Dic: yün "wool" (Golden, 2000, s. 301), yün "yün" (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: jüng/jün "piora (ptasie), pierze" (Zajączkowski, 1958, s. 28), yüng "yün, tüy" (Al-Turk, 2012, s. 177).

yanaḳ

V nüshası 32a/1: يَنَقْ: الحد و في كتاب بيلك يناغ

Çeviri yazı: yanaḳ: el ḥadd ve fī kitāb-ı beylik/bilik yanaġ

Çeviri: Yanak, Kitab-ı Belik/Bilik'te yanaġ

D nüshası 46b/4: يَنَقْ: الحد و في كتاب بيلك يناغ

Çeviri yazı: yanaḳ: el ḥadd ve fī kitāb-ı bilik yanaġ

Çeviri: Yanak, Kitab-ı Bilik'te yanaġ

Sözlükler: DLT: yanğak "ağzın iki yanında dişlerin oturduğu kemik, kapı söğesi, her şeyin yanağı" (Atalay, c.3, 1986, s. 376), yaŋāq "cheekbone, side" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 212), yaŋak "ağzın iki tarafında, dişlerin oturduğu kemik, bir şeyin yanı, kenarı" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 949); CC: yaŋak "çene" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 599), jaŋaq/jaaq/jaax "wange, kinnbocken, kiefer" (Grönbech, 1942, s. 113); Ter. T: yaŋak "yanak" (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yaŋaḳ "yanak" (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yanak "yanak" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yaŋaḳ "yanak, yüzün bir bölümü" (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yanak "yanak" (Atalay, 1945, s. 277), yanaḳ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 84); King Dic: yanġaq "cheek" (Golden, 2000, s. 205), yaŋaḳ "yanak" (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yiŋ

V nüshası 32a/1, D nüshası 46b/5: يِنْ: الكم

Çeviri yazı: yin: el kemm

Çeviri: Elbise yeni.

Sözlükler: DLT: yėnğ "yen, elbise yeni" (Atalay, c. 4, 1986, s. 773), yėŋ "sleeve" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 223), yīn/yin "yen" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 977); CC: yėŋ "elbise kolu, yen" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 606), jeŋ "ärmel" (Grönbech, 1942, s. 122); Ter. T: yok; Dur. M: yeŋ "elbise yeni" (Toparlı, 2003, s. 123); Kav. K: yok; Kit. E: yiŋ "giysi kolu, giysi kolunun el üzerine gelen kısmı" (Eminoğlu, 2011, s. 312); Tuh. Z: yenğ "elbise yeni" (Atalay, 1945, s. 284), yeŋ "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 146); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yan

V nüshası 32a/1, D nüshası 46b/5: يَنْ: الجنب

Çeviri yazı: yan: el canib

Çeviri: Yan, taraf.

Sözlükler: DLT: yan "yan" (Atalay, c. 4, 1986, s. 740), yaŋ "pattern" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 213), yān "kalça kemiklerinin başları, kalça kemiği" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 948); CC: yok; Ter. T: yan "yan" (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yan "yan, yan taraf" (Toparlı, 2003, s. 120); Kav. K: yan "yan" (Toparlı vd, 1999, s. 129); Kit. E: yan "yan, yan taraf, kalça kemiği, uca kemiği" (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yan "yan" (Atalay, 1945, s. 277), yan "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 74); King Dic: yan "side" (Golden, 2000, s. 307), yan/yaŋ "taraf, yan" (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yon

V nüshası 32a/1, D nüshası 46b/5: يُنْ: الحق

Çeviri yazı: yon: el ḥaḳḳ

Çeviri: Hak, adalet.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yiŋi

V nüshası 32a/1, D nüshası 46b/5-6: يَنِي: الجديد

Çeviri yazı: yeni: el cedīd

Çeviri: Yeni.

Sözlükler: DLT: yenği "yeni" (Atalay, c.4, 1986, s. 773), yeŋi "new" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 213), yaŋı "yeni" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 949); CC: yaŋı "yeni" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 875), jany/jány "neu" (Grönbech, 1942, s. 113); Ter. T: yeŋi ay "hilâl, yeni ay" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yok; Kav. K: yengi "yeni" (Toparlı vd, 1999, s. 131); Kit. E: yeŋi "yeni, taze, henüz" (Eminoğlu, 2011, s. 284); Tuh. Z: yenği "yeni" (Atalay, 1945, s. 284), yengi/yangı "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 75); King Dic: yengi "new" (Golden, 2000, s. 260), yaŋı "yeni" (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yüŋül

V nüshası 32a/1, D nüshası 46b/6: يُنُلْ: الخفيف

Çeviri yazı: yünül: el ḫafīf

Çeviri: Hafif.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yüŋül "hafif, yeğni" (Argunşah ve Güner, 2015, s. 614), jeŋül/jeŋil "leicht" (Grönbech, 1942, s. 122); Ter. T: yüŋül "hafif" (Toparlı vd, 2000, s. 161); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yüŋül "hafif, ağırbaşlı, olmayan" (Eminoğlu, 2011, s. 291); Tuh. Z: yüngül "yeğni, hafif, yuka" (Atalay, 1945, s. 291), yeŋil/yeŋül "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 85); King Dic: yüngül "light (of weight)" (Golden, 2000, s. 121), yüŋül "hafif" (Güner, 2017, s. 141); Bül. Müş: yok.

yaŋa

V nüshası 32a/2, D nüshası 46b/6-7: يَنَا: الجبه يقال بُوْ يَنَا اي الذى بزه الجبه

Çeviri yazı: yana: el cebhe yuḳāl bu yana ey elleẕī bi haza el cebhe

Çeviri: Cephe, bu yana denilerek yön belirtilir.

Sözlükler: DLT: yanğa “herhangi bir ırmağın bir yanı, geçesi” (Atalay, c.3, 1986, s. 369), yaŋa “side (river) bank (canal)” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 212), yaŋa “Oğuzcada ırmağın kenarı” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 949); CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yana “yine, tekrar” (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yana “yön, cihet” (Atalay, 1945, s. 277), yana “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 76); King Dic: yanġa “side” (Golden, 2000, s. 307), yan/yaŋ “taraf, yan” (Güner, 2017, s. 132); Bül. Müş: yok.

yaŋlış

V nüshası 32a/3, D nüshası 46b/7: يَنْلِشْ: الغلط

Çeviri yazı: yanlış: el ġalaṭ

Çeviri: Hata.

Sözlükler: DLT: yanğılmas “yanılmaz” (Atalay, c.3, 1986, s. 59), yaŋ- “return” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 212), yaŋılmas “yanılmayani yanılmaz (âlim vb.)” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 949); CC: yaŋıl- “hata etmek, yanılmak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 875), jaŋılmaq “falla” (Grönbech, 1942, s. 113); Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yaŋıl- “yanılmak” (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yanglış- “yanılmak” (Atalay, 1945, s. 278), yaŋlıştı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 132); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yaŋak

V nüshası 32a/3, D nüshası 46b/8: يَنَقْ: الحنك

Çeviri yazı: yanaḳ: el ḥank

Çeviri: Yanak.

Sözlükler: Sözcük, daha önce yanak maddesinde incelenmiştir.

yenci

V nüshası 32a/4, D nüshası 46a/15: يَنْجِي: العجين

Çeviri yazı: yenci: el ‘acīn

Çeviri: Hamur.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yençi “hamur” (Atalay, 1945, s. 284), yençi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 125); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yançuḳ

V nüshası 32a/4-5, D nüshası 46a/15-46b/1: يَنْجُقْ: الخريطه يقال يِكِتْ قُشْ يَنْجُقْ بَشْ المعني الشاب طيب و خريطه صفر

Çeviri yazı: yancuḳ: el ḥarīṭa yuḳāl yigit ḳuş yancuḳ beş el ma‘na eş şābb ṭayyib ve ḫarīṭa ṣıfır

Çeviri: Cep, yigit ḳoş yancuḳ boş denir.

Sözlükler: DLT: yançuk “torba, kese-para, tütün-” (Atalay, c. 4, 1986, s. 740), yanĉuq “purse” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 212), yançuk “kese, küçük torba” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 948); CC: yançık “kese” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 599), janĉyq/janĉyq “tasche, beutel” (Grönbech, 1942, s. 113); Ter. T: yançuḳ “kese, torba” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yançuḳ “kese, torba, cep” (Eminoğlu, 2011, s. 305); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yavlaḳ

V nüshası 32a/7-8: يَوْلَقْ: مقناه جدا يقولون يَوْلَقْ كُرْكْلُودُر اي حسن جدا و في كتاب بيلك الجدي يولق و تقدم انه يقال فيه أُغْلَق

Çeviri yazı: yavlaḳ: el cidden yaḳūlūn yavlaḳ körklüdür ey ḥasanen cidden ve fī kitāb-ı beylik/bilik el cidī yavlaḳ ve taḳaddam innehu oğlaḳ

Çeviri: Çok, pek, yavlak körklüdür denildiğinde bir şeyin/kimsenin çok güzel olduğu kastedilir aynı zamanda Kitab-ı Beylik/Bilik’te oğlak anlamındadır ve oğlaḳ şekli de vardır.

D nüshası 46b/8-10: يَوْلَقْ: مقناه جدا يقولون يَوْلَقْ كُرْكْلُودُر اي حسنا جدا و في كتاب بيليك الجدي يولق و تقدم انه يقال فيه أُغْلَق

Çeviri yazı: yavlaḳ: el cidden yaḳūlūn yavlaḳ körklüdür ey ḥasanen cidden ve fī kitāb-ı bilik el cidī yavlaḳ ve taḳaddam innehu oğlaḳ

Çeviri: Çok, pek, yavlak körklüdür denildiğinde bir şeyin/kimsenin çok güzel olduğu kastedilir aynı zamanda Kitab-ı Bilik’te oğlak anlamındadır ve oğlaḳ şekli de vardır.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: javłaq "wiełki, ogronmy, straszny" (Zajączkowski, 1958, s. 25), yawlaḳ "yavlak, el-Azīm, Allah" (Al-Turk, 2012, s. 47).

yavuz

V nüshası 32a/8-9, D nüshası 46b/10-11: يَوُزْ: الوحش

Çeviri yazı: yavuz: el vaḥş

Çeviri: Vahşi, kötü.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yawuz "kötü, fena" (Atalay, c.4, 1986, s. 762), yawuz "vile" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 219), yawuz "kötü, bozuk, zavallı, zayıf" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 961); CC: yok; Ter. T: yavuz "kötü" (Toparlı vd, 2000, s. 156); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yavuz "kötü, fena" (Eminoğlu, 2011, s. 308); Tuh. Z: yavuz "kötü" (Atalay, 1945, s. 282), yawuz "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 111); King Dic: yavuz "bad, evil" (Golden, 2000, s. 117), yavuz "kötü" (Güner, 2017, s. 135); Bül. Müş: yok.

yavaş

V nüshası 32a/9-10, D nüshası 46a/11-13: يَوَشْ: الساكن الخلق يقال بُو اَطْ يَوَشْدُر اي هزا الفرس سهل الخلق مؤدب و يسمي به

Çeviri yazı: yavaş: es sākin el ḫalḳ yuḳāl bu aṭ yavaşdur ey hezā el faraş sehl el ḫulḳ müeddep ve yusemmī bihe

Çeviri: Sakin yaratılışlı ve bu at yavaşdur denilirek atın yaratılış şekli ve eğitilmiş olduğu ifade edilir.

<u>Sözlükler:</u> DLT: yawaş "yavaş, yumuşak huylu" (Atalay, c.3, 1986, s. 10), yawaŝ "lāyyin al-jānib, ḥalīm, munqād (animal)" (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 219), yawaş "yumuşak huylu (insan), huysuz olmayan (hayvan)" (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 960); CC: yok; Ter. T: yavaş "uslu, yavaş (at için)" (Toparlı vd, 2000, s. 155); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yavaş "yavaş, sakin, yumuşak huylu" (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yavaş "yavaş, kolay" (Atalay, 1945, s. 281), yawaş "anlam verilmemiş" (Al-Turk, 2006, s. 79); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yavşaḳ

V nüshası 32a/11, D nüshası 46b/13: يَوْشَقْ: صغار القمل

Çeviri yazı: yavşaḳ: ṣıġar el ḳaml

Çeviri: Küçük bit.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yevet

V nüshası 32a/11-12, D nüshası 46b/13-14: يَوَتْ: الجبايه للمساعده علي من خسر شيا في غرس او ولمية او غيرهما

Çeviri yazı: yevet: el cibāye lil muşa'de 'ala min ḫasr şiyā fī ġars āv velmiye āv ġayruhumā

Çeviri: Müsaade anlamında kullanılan bir sözcüktür.

Sözlükler: Sözcük, daha önce evet maddesinde incelenmiştir.

yovı

V nüshası 32a/12-13, D nüshası 46b/14-15: يُوِي: الدخيل في جنس لترك و ليس منهم

Çeviri yazı: yovı: ed daḫīl fī cins et turk ve leyse minhum

Çeviri: Türklerden olan ya da bunlara dahil olan.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yova

V nüshası 32a/13, D nüshası 46b/15-47a/1-2: يُوَا: العاير يقال بُوْ قُيُنْ يُوَادُر يُوَلَدِي امتد و طال نَمَوَا يُوَا الوكر يقال قُشْ يُوَسِي اي وكر الطير يولدي جعل له وكر

Çeviri yazı: yova: el 'āyar yuḳal bu ḳoyun yuvadur yuvaladı emmeted nemeve yuva el vakar yuḳāl ḳuş yuvası ey vakar eṭ ṭayr yuvaladı ca'al lehu vakar

Çeviri: Yuva, koyun yuvası için bu ḳoyun yuvadur denir, yuvaladı fiil şeklidir ayrıca kuş yuvası için ḳuş yuvası denir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yuva "yuva" (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yuva "yuva" (Eminoğlu, 2011, s. 315); Tuh. Z: yuva "yuva"

(Atalay, 1945, s. 290), yuwa “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 126); King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yavuḳ

V nüshası 32a/15, D nüshası 47a/2: يَوُقْ: القريب

Çeviri yazı: yavuḳ: el ḳarīb

Çeviri: Yakın.

Sözlükler: DLT: yaguk “yakın, hısım” (Atalay, c.4, 1986, s. 730), yaqin “qarīb” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 214), yaguk “yakın” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 942); CC: yavoẖ “yakın” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 604), javux “nahe” (Grönbech, 1942, s. 119); Ter. T: yaḳın “yakın” (Toparlı vd, 2000, s. 153); Dur. M: yaḳın “yakın” (Toparlı, 2003, s. 119); Kav. K: yok; Kit. E: yavuḳ “yakın” (Eminoğlu, 2011, s. 307); Tuh. Z: yakın “yakın” (Atalay, 1945, s. 276), yaḳın/yowuḳ “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 138); King Dic: yaqın “near” (Golden, 2000, s. 268), yaḳın “yakın” (Güner, 2017, s. 131); Bül. Müş: yok.

yaylaḳ

V nüshası 32a/17, D nüshası 47a/3: يِيلَقْ: المضيف

Çeviri yazı: yaylaḳ: el mużayyīf

Çeviri: Konuk, misafir.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

yay

V nüshası 32a/17, D nüshası 47a/4: يَايْ: فصل الصيف

Çeviri yazı: yay: faṣlu’ş ṣayf

Çeviri: Yaz mevsimi.

Sözlükler: DLT: yay “ilkbahar, yaz” (Atalay, c.4, 1986, s. 763), yay “spring, summer” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 220), yāy “ilkbahar, yaz” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 961); CC: yay “yaz, yaz mevsimi” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 604), jaj “sommer” (Grönbech, 1942, s. 110); Ter. T: yok; Dur. M: yay “ilkbahar” (Toparlı, 2003, s. 121);

Kav. K: yay “bahar mevsimi” (Toparlı vd, 1999, s. 130); Kit. E: yay “yaz, yaz mevsimi” (Eminoğlu, 2011, s. 308); Tuh. Z: yay “yaz” (Atalay, 1945, s. 282), yay/yaz “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 116); King Dic: yay “spring” (Golden, 2000, s. 135), yay “bahar” (Güner, 2017, s. 135); Bül. Müş: jaj “lato” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yay “yaz mevsimi” (Al-Turk, 2012, s. 135).

yuyundu

V nüshası 32a/18, D nüshası 47a/5: يُيُنْدُو: الغساله

Çeviri yazı: yuyundu: el ġasāle

Çeviri: Yıkanma işinden kalan sui yuyuntu.

Sözlükler: DLT: yun- “yıkanmak” (Atalay, c.4, 1986, s. 814), yun- “perform ritual abulations” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 232), yun- “yıkanmak” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 989); CC: yuv- “yıkamak” (Argunşah ve Güner, 2015, s. 612), ju-/juv- “waschen, abwaschen” (Grönbech, 1942, s. 128); Ter. T: yun- “yıkanmak” (Toparlı vd, 2000, s. 160); Dur. M: yok; Kav. K: yu-“yıkamak” (Toparlı vd, 1999, s. 132); Kit. E: yu- “yıkamak” (Eminoğlu, 2011, s. 314); Tuh. Z: yun- “yunmak, yıkanmak” (Atalay, 1945, s. 289), yundı “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 53); King Dic: yummıš “washed” (Golden, 2000, s. 271), yun- “yıkanmak, temizlenmek” (Güner, 2017, s. 140); Bül. Müş: yok.

yiyi

V nüshası 32a/20, D nüshası 47a/7: يِيِي: الرايحة مطلقا

Çeviri yazı: yiyi: er rāyiḥa muṭlaḳa

Çeviri: Keskin koku.

Sözlükler: DLT: yıdh “koku” (Atalay, c.4, 1986, s. 779), yīḍ “fragrance, scent” (Dankoff ve Kelly, c.3, 1985, s. 224), yıḍ “koku” (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 968); CC: yok; Ter. T: yiyi “koku” (Toparlı vd, 2000, s. 158); Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yıyı- “kokmak” (Eminoğlu, 2011, s. 311); Tuh. Z: yi “koku” (Atalay, 1945, s. 286), yi “anlam verilmemiş” (Al-Turk, 2006, s. 96); King Dic: ’lh? “smell” (Golden, 2000, s. 65), yiyle- “koklamak” (Güner, 2017, s. 139); Bül. Müş: jiji- “wydawać woń- śmierdzieć” (Zajączkowski, 1958, s. 57), yiyidi “kokmak, koku yayılmak” (Al-Turk, 2012, s. 243).

yiyin

V nüshası 32a/23, D nüshası 47a/12: يِيِنْ: موالي العدل

Çeviri yazı: yiyin: mevali el ‘adl

Çeviri: Adaletten sorumlu kimse.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: yok; Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: jajan “wyprawa; wymarsz” (Zajączkowski, 1958, s. 23), yayan “yayan, sefer, hareket”[74] (Al-Turk, 2012, s. 103).

yeit

V nüshası 32a/24: ياءِتْ: الشاب و يقال فيه (يِكِتْ)

Çeviri yazı: yeit: eş şāb ve yuḳāl fīhe (yigit)

Çeviri: Genç, yiğit, delikanlı aynı zamanda “yigit” şeklinde de söylenir.

D nüshası: yok.

Sözlükler: Sözcük daha önce yiğit maddesinde incelenmiştir.

3.2. Madde Başı Olmayıp Metinde Yer Alan Diğer İsimler

Bu bölümde yer alan isimler isim ve fiil madde başları altında verilen isimler ile dil bilgisi bölümünde verilen isimlerden oluşmaktadır. Bu isimler, madde başı olmadıklarından diğer sözlüklerle karşılaştırılmamış ancak yapı ve köken bakımından inceleme bölümüne dâhil edilip incelenmiştir.

aġınġaç (D-49a/7)

aḫşam (D-47b/9)

aḳın (D-8a/5-6)

alḳış (ḳıldı) (D-9b/12)

alṭıncı (D-87a/9)

alṭun (D-94a/13)

[74] Al-Turk, çalışmasındaki karşılaştırma bölümünde Kİ’de geçen “yiyin” sözcüğünü “yayan” sözcüğü ile eşleştirmiştir (Al-Turk, 2012, s. 103).

aluraḳ (D-9b/14-15-10a/1)

aman (D-49b/14)

armaġan (D-10b/8-10)

aşçı (D-51a/13)

atçuḳas (D-50b/15)

azacuḳ (D-51a/2)

azcuḳ (D-51a/2)

azçukas (D-51a/5)

baḫşiş (D-16a/1)

baḳış (D-54a/12)

balıḳlıḳ (D-54a/15)

banbuḳ (D-42a/4)

baraġan (D-52b/9)

barıcı (D-52a/13)

barıcı (D-53a/3)

barım (D-54a/5)

barmaḳ (D-54a/5)

barmaḳlıḳ (D-54a/5)

belgürek (D-53a/6)

beylik (D-54b/1)

bıçḳu (D-54b/11)

bilgü (D-54b/12)

bilmaḳ (D-94b/11)

bir anca (D-89b/11)

ditrü (D-22b/2)

dördevü (D-61b/5)

dördüncü (D-87a/9)

dört yüzer (D-87a/4-5)

dünegünden beri (D-88a/10)

düşte (D-79b/3)

elek (D-54b/13)

emek (D-10a/15)

eren (D-57a/14)

esmer (D-81b/10)

eymek (D-52b/1)

ferman (D-47b/10) Farsça

firiştile (D-47b/10)

güllü (D-82b/4)

igirmi birer (D-87a/2)

igirmi iki er (D-87a/2)

ikevülesi (D-61a/12)

iki er (D-86b/14)

iki min (D-87a/5)

iki yüzer (D-87a/4)

ikin ikin (D-87a/15)

ipek (D-43a/10)

ḳaburçaḳ (D-63a/10)

ḳalem (D-88b/7)

ḳarşusında (D-79b/12)

keldükçe (D-60a/10)

kelecek (D-54b/6)

kelek (D-54a/3)

keleken (D-52b/9)

kelici (D-52a/7)

kelim (D-54a/4)

kelme (D-96a/13)

kelmeklik (D-54a/4)

kerep (D-40a/2)

keselteki (D-49a/10)

keskü (D-54b/10)

ḳızarmış (D-82a/5)

kiçücük (D-50b/11)

kidici (D-52a/7)

kiriş (D-49b/15)

ḳonuḳlu (D-67b/6)

kökçek (D-84b/6)

körmekim (D-85a/15)

ḳulçuḳas (D-50b/14)

küleken (D-52b/13)

malluġ (D-51a/3)

meŋzeş (boldı) (D-42a/8)

miner (D-87a/6)

miniş (D-55a/4)

müzd (birdi) (D-41b/11)

ne üçün (D-77a/9)

neden (D-77a/8)

olturġaç (D-9b/2)

on birer (D-86b/15)

on birinci (D-87a/11)

on iki er (D-86b/15-87a/1)

on ikinci (D-87a/11)

on üç (D-87a/1)

onavu (D-61b/1)

onın onın (D-87b/1)

onıncı (D-87a/10)

otraç (D-7a/2-3)

oruç (D-5b/6-7)

oṣurman (?) (D-49a/6)

oṭuruş (D-55a/5)

otuzar (D-87a/3)

örti (D-55b/15)

rumlu (D-51b/1)

rumluġ (D-51a/15)

sançar (D-52a/4) özel isim

ṣançış (D-56a/6)

ṣarı erük (D-5b/2-4)

sekizevü (D-61b/1)

seklinçek (D-49a/13)

seksenici (D-87a/9)

sevmekim (D-85a/8)

sırġa (D-6a/7-8)

ṣoḳurcan (D-49a/9)

ṣonḳur (D-92a/11)

sulṭan (D-76b/5)

sürmelü (D-84a/14)

şamlu (D-51b/1)

şamluġ (D-51a/15)

şeftalü (D-5b/2-4)

tıltaḳ (D-23b/9)

ṭoḳṣanıcı (D-87a/10)

ṭokuṣavu (D-61b/6)

ṭolu ay (D-30b/1)

ṭolun ay (D-30a/15)

ṭonluḳ (D-55a/7)

ṭuracaḳ (D-54b/6)

ṭuraḳ (D-68b/3)

ṭurġan (D-69a/10)

ṭurıcı (D-52a/14)

ṭuruş (D-54a/8)

tümen (D-23b/13)

urucı (D-61a/7)

urulġan (D-57b/6)

urulġan (D-61a/8)

urulmış (D-61a/6)

uruş (D-54a/8)

uruşġa (D-56a/7)

uşlu (D-57a/14)

uşlu (D-90b/10)

üç yüzer (D-87a/4)

üçer (D-86b/13)

üçevü (D-61b/5)

üçevülesi (D-61a/12)

veya (D-97b/6)

ya’cı (D-51a/13)

ya’çuġas (D-50b/15)

yaġmal (D-50a/8)

yamaluḳ (D-55a/8)

yamanraḳ (D-53a/6)

yamlıḳ (D-59b/2)

yarıldıġan (D-60b/3)

yavuzraḳ (D-53a/7)

yedinci (D-87a/9)

yemek (D-94a/4)

yetsiz (D-43b/3-5)

3.3. Karşılaştırma Listeleri

3.3.1. Alfabetik Dönemsel Karşılaştırma

SÖZCÜK	KARAHANLI TÜRKÇESİ	KIPÇAK TÜRKÇESİ
Aba	X	-
Abraḳ	X	X
Ābṭara	-	-
Acı	X	X
Aç	X	X
Açuḳ	X	X
Ad	X	X
Ada	-	X
Aḍaḳ	X	X
Ayuḳ	X	X
Aġ	-	X
Aġ	X	X
Aġaç	X	X
Aġı	-	-
Aġı	X	-
Aġıl	X	-
Aġır	X	X
Aġır	X	X
Aġız	X	X
Aġruḳ	X	X
Aġu	X	X
Aġurçuḳ	-	-
Aġurşaḳ	X	X
Aġuz	X	X
Aḳ	X	X
Aḳ Aygır	-	X

Aķ Az	-	-
Aķ Bars	-	X
Aķça/Aķçe	-	X
Aķruķ	-	-
Aķşaķ	X	X
Al	X	X
Alaķ	-	-
Alçu	-	-
Alem	-	X
Alın	X	X
Alınçı	-	-
Alķış	X	X
Alma	X	X
Alnaķ	-	-
Alp	X	X
Alţaġu	-	-
Alţı	-	X
Altı	-	X
Alu	X	X
Aluķ	X	-
Am ve Amcuķ	X	X
Amaç	X	X
Ana	X	X
Ancaķ	X	X
Anda	X	X
Andan	X	X
Andavuķ	X	X
Anıt	-	-
Anlar	X	X
Ansız	-	X

Anṭ	X	X
Anuḳ	X	X
Aŋ	-	X
Appaḳ	-	X
Ara	X	X
Araba	-	X
Ard	X	X
Arı	X	X
Arıġ	X	X
Arıḳ	X	X
Arḳ	X	X
Arḳa	X	X
Arḳaṭaḳ	-	-
Arḳtaḳ	-	X
Arḳun	X	X
Armaḳ	X	X
Arpa	X	X
Arslan	X	X
Arṭmaḳ	-	X
Arṭuḳ	X	X
Aru	X	X
Aş	-	-
Aşıġ ve Aşlam	X	X
Aşnu	-	-
Aş	X	X
Aşaġa	X	X
Aşaḳ	-	X
Aşınġı Yıl	-	X
Aşḳaḳ	-	X
Aşlıḳ	X	X

Aşnu	X	X
Aşuḳ	X	X
Aṭ	X	X
Ata	-	-
Ata	X	X
Aṭın	-	-
Aṭlu	X	X
Aṭṣız Parmaḳ	-	-
avuṭ	-	-
Av	X	X
Ovlaḳ	-	X
Avlu	-	X
Avra	-	-
Avraṭ	-	X
Avuṣ	X	X
Avut	-	-
Avuz	X	X
Ay	X	X
Ay Seli	-	X
Aya	X	X
Ayaḳ	X	X
Ayanu	X	X
Aydın	X	X
Ayġır	X	X
Ayı	X	X
Aylaḳ	-	-
Ayman	-	X
Ayna	-	X
Ayraḳ ve Ayran	X	X
Ayrı	X	X

Ayrıç	-	-
Ayruḳ	X	X
Ayuḳ	-	-
Ayva	-	X
Az	X	X
Az	-	-
Azıḳ	X	X
Azman	X	X
Azu	X	X
Baba	-	-
Babalaġ	-	X
Baca	X	X
Bacanaḳ	-	-
Baġ	X	X
Baġacı	-	-
Baġır	X	X
Baġır	X	X
Baġırşaġan	-	-
Baġırşaḳ	X	X
Baḳardaḳ	X	X
Baḳır	X	X
Bal	X	X
Bala	X	X
Balavuş	-	X
Balçıḳ	X	X
Baldaran	-	-
Balıḳ	X	X
Balıḳ Bay	-	-
Balḳan	-	-
Balṭa	X	X

Balṭaçaḳ	-	X
Balṭır	-	X
Bar	X	X
Barça	X	X
Barçın	X	X
Bardaḳ	-	X
Barlı	-	-
Barlıġ	X	X
Barma Şuluḳ	-	-
Barmaḳ	-	X
Barş	X	X
Paş	-	-
Başa	X	X
Başaġı Kün	-	X
Başan	X	-
Baş	X	X
Baş Barmaḳ	-	X
Başaḳ	-	X
Başlıḳ	X	X
Başmaḳ	X	X
Batıġ	-	-
Batır	-	-
Baṭman	X	X
Bay	X	X
Bay	X	X
Bayam	-	X
Bayan	-	-
Bayar	-	-
Baz	-	X
Bazar	X	X

Bazıķ	-	-
Bazu	-	-
Bazuķ	-	X
Bebeçük	-	X
Becük	-	-
Beg	X	X
Bek	X	X
Bekiş	-	-
Belgü	X	X
Belgülü	X	X
Belük	-	-
Ben	X	X
Benek	X	X
Penir	-	X
Berk	X	X
Bertük	X	X
Beş	X	X
Beyġanber	-	X
Bez	X	X
Bezek	X	X
Bezevü	-	-
Bezgek	X	X
Bıçaķ	X	X
Biçin	X	X
Bıçuķ	X	X
Bıķın	-	X
Bıldırak	-	-
Bıldırcın	-	X
Bılṭır	-	X
Bısra	-	X

Bibi	-	-
Beçel	X	X
Bigit	-	-
Biker	-	-
Bil	X	X
Bile Vü Birle	X	X
Bilek	X	X
Bilevü	X	X
Bilezik	X	X
Beltek	-	X
Bilge	X	X
Bili Vü Bilüv	X	X
Bilik	-	X
Biltirik	-	-
Binit	-	-
Bir	X	X
Birişik	X	-
Birişmek	X	X
Bis ve Bisü	X	X
Biserek	-	X
Bişi	X	X
Bişik	X	X
Bit	X	X
Bitek	-	-
Biti Vü Bitik	X	X
Bitük	-	-
Biz	-	X
Biz	X	X
Biz	X	X
Boġanaķ	X	-

Boğaz	X	X
Boḳ	X	X
Boḳşaḳ	X	X
Bol	-	X
Boluş/Buluş	X	X
Borla	-	X
Borsuḳ	X	X
Boş	X	X
Boş	-	X
Boşaḳ	X	X
Boy	X	X
Boyun	X	X
Boz	X	X
Boza	X	X
Bozġuş	X	X
Bozuḳ	X	X
Bök	X	-
Bölük	X	X
Bön	X	-
Börçe	X	X
Börek	-	X
Börü	X	X
Böy	X	X
büzük	-	-
Bu	X	X
Bucaḳ	X	X
Buġ	-	-
Buġa	X	X
Buġra	X	X
Buġuz	-	-

Buḳavu	X	X
Bulġamaç	X	X
Bulnaḳ	-	-
Bulun	X	X
Buluṭ	X	X
Bun	X	X
Burç	-	X
Burçaḳ	X	X
Burçalaḳ	-	-
Borgu	X	X
Burun	X	X
Burunduruḳ	X	X
Buşarıḳ	X	-
Busu	X	X
Busu	X	X
Buṭ	X	X
Buṭ	X	X
Buṭaḳ	X	X
Buṭaḳ	X	X
Buyruḳ	X	X
Buz	X	X
Buzavu	X	X
Büker	-	X
Bükrek	X	X
Bükrü	-	X
Bükter	X	-
Bülçek	-	X
Bür	X	X
Bürçek	X	X
Bürgü	-	X

Bürtük	X	X
Bütün	X	X
Bütün	X	X
Bütür	-	-
Celber	-	-
Ci	-	-
Cica	-	-
Ciya/Çiya	-	-
Cömert	-	X
Çölken	-	-
Çabuṭ	X	-
Çeç	X	-
Çaġa	-	-
Çaġılṭılaḳ	-	-
Çaġan	-	X
Çaḳır Közlü	X	X
Çaḳmaḳ	X	X
Çal	X	X
Çala	-	X
Çalıḳ	X	X
Çalḳın	-	-
Çamur	X	X
Çanaḳ	X	X
Çandır	-	-
Çapaḳ	X	X
Çapar	-	-
Çapçıḳ	X	X
Çara	-	X
Çaruḳ	X	-
Çaş	-	-

Çasuṭ	-	-
Çat	X	-
Çatan	-	X
Çatır	X	X
Çav	X	X
Çavuş	X	X
Çeçe Barmaḳ	-	-
Çeke	X	X
Çeker	-	X
Çeker Börek	-	X
Çekirdek	X	X
Çeküç	X	X
Çekürge	X	X
Çelik	-	X
Çemlek/Çömlek	-	X
Çemrü	-	-
Çene	-	-
Çeng	X	-
Çepiş	X	-
Çepni	-	-
Çerça	X	X
Çeri	X	X
Çerpi	-	X
Çetük	X	X
Çevçen	-	-
Çıban	X	X
Çıbıḳ	X	X
Çıġanaḳ	-	X
Çığan	X	X
Çıḳ	X	X

Çıḳmar	-	-
Çıḳrıḳ	-	X
Çımaḳ	-	-
Çınlıḳ	-	X
Çır	X	-
Çıra	-	X
Çıralıḳ	-	X
Çırlaḳ	X	X
Çırlaḳ	X	X
Çırlavuḳ	-	-
Çızuv	-	X
Çiaṭ/Çieṭ/Ciaṭ/Cieṭ	-	-
Çibin	-	X
Çiçek	X	X
Çik	-	X
Çikit/Çiğit	X	-
Çil	-	X
Çile	-	-
Çim	X	-
Çirkeme	-	-
Çirkin	-	X
Çise	-	-
Çiyin	X	-
Çoġrat	-	-
Çoḳ	-	X
Çoḳmar	-	X
Çolmaḳ	-	X
Çolpan	-	X
Çomaḳ	X	X
Çomġa	-	-

Çomġalaķ	-	-
Çor	X	-
Çorlu	-	-
Çömçe	X	X
Çöp	X	X
Çörek	X	X
Çörek	X	X
Çubur/Cubur	-	-
Çuġan	-	-
Çuķur	-	X
Çul	-	X
Çuvalduz	-	X
Çuvu	-	-
Çük	X	X
Çümen	X	X
Çöprek	X	X
Çürük	-	X
Çüş	-	-
Dan	X	X
Dede	X	X
Dede	X	X
Deg/Dek	X	X
Deġme	X	X
Degül	X	X
Deke	X	X
Deknek	-	-
Delü	X	X
Delük	X	X
Demregü	X	X
Depe	X	X

Depek	X	X
Depküç	X	X
Dergü	X	-
Deve	X	X
Deve Balıķ	-	-
Deve Ķuş	-	X
Dezek	X	X
Dıltaķ	X	X
Dın	X	X
Dide	-	-
Digirmen	X	X
Diken	X	X
Dil	X	X
Dilek	X	X
Dilkü	X	X
Dip	X	X
Dipi	X	X
Dirgi	-	X
Diz	X	X
Doķdoķ	-	-
Dulķuķ	X	X
Dökme	-	X
Doġ	X	X
Dumlu	X	X
Duvar	-	X
Düden	-	-
Düdük	-	X
Dügme	X	X
Dügün	X	X
Dükel	X	X

Dümen	X	X
Dümrü	X	X
Dün	X	X
Düpdüz	-	-
Döre	X	X
Dütün	X	X
Düzüm	X	X
Ebçi	-	X
Eçi	X	X
Eçki	X	X
Ėge	X	X
Egin	X	X
Egir	X	X
Eke	X	X
Ekin	X	X
Eksük	X	X
Ela/Ala	X	X
Elek	X	X
Eleşke	-	-
Elgin	X	-
Elig	X	X
Elli	X	X
Ellig	-	-
Emcek	-	X
Emgek	X	X
Enek	X	X
Enilik	X	X
Ense	X	X
Eŋ	X	X
Eŋek	X	X

Er	X	X
Erçel	-	-
Erdem	X	X
Erin	X	X
Erk	X	X
Erkeç	X	X
Ersek	X	X
Erşi	-	-
Erük	X	X
Es	-	-
Eselik	X	X
Esen	X	X
Eski	X	X
Eŝri	X	-
Esrük	X	X
Eş	X	X
Eşek	X	X
Et	X	X
Etek	X	X
Etik	X	X
Etmek	X	X
Ev	X	X
Evdeş	-	X
Evet	X	X
Evli	X	X
Eyegü	X	X
Eyer	X	X
Eygü	X	X
Eze	X	-
Içğı	X	-

Içḳur	X	X
Iġ	-	-
Iġlıḳ	-	X
Ilı Ṣu	X	X
Ipar	X	X
Ir	X	X
Irġaḳ	X	X
Iṣra	X	-
Işıḳ	-	X
Işḳun	X	-
İç Ṭon	X	X
İḍi	X	X
İg/Ig	X	X
İgne	X	X
İki	X	X
İki Bile	-	-
İki Boz Aṭ	-	X
İki Yılı Ṭay	-	-
İkinci	X	X
İkindi	X	X
İl	X	X
İlek	-	-
İlek	-	X
İlgerü	-	X
İlgü	-	-
İlgün	-	-
İlik	X	X
İliki	-	-
İmdi	X	X
İn	X	X

Inam	-	-
İncü	X	X
İnek	X	X
İŋen	-	-
Enir	X	X
İni	X	X
İniş	-	X
İniş	-	X
İp	X	X
İrin	X	X
İrkek	X	X
İrte	X	X
İsi	X	X
İsilik	X	X
İsirġe	-	X
İş	X	X
İşik	X	X
İşim	-	X
İşkik	-	X
İt	X	X
İyin	X	X
İz	X	X
İzlik	X	X
Ḳaba	X	X
Ḳabaḳ	X	X
Ḳabuḳ	-	X
Ḳaburçaḳ	X	X
Ḳaburçaḳlı Baġa	-	X
Ḳaç	X	X
Ḳaçan	X	X

Ḳaġıṭ	-	X
Ḳaḳ	X	X
Ḳaḳ	X	X
Ḳaḳlıḳ	-	X
Ḳaḳraḳ	-	-
Ḳalı	X	-
Ḳalın	X	X
Ḳalḳan	X	X
Ḳam	X	X
Ḳamçı	X	X
Ḳamuç	X	-
Ḳamuġ	X	X
Ḳan	X	X
Ḳanaṭ	X	X
Ḳancuḳ	X	X
Ḳanlı	X	X
Ḳap	X	X
Ḳapḳara	-	X
Ḳapṭan	X	X
Ḳapu	X	X
Ḳar	X	X
Ḳara	X	X
Ḳara Etmek	X	X
Ḳara Yağız	-	X
Ḳaraca Ḳaz	-	X
Ḳaraḳ	X	X
Ḳarapçı	X	X
Karavaş	X	X
Ḳaravul	-	X
Ḳarġa	X	X

Ḳarġu	X	X
Ḳarı	X	X
Ḳarın	X	X
Ḳarındaş	X	X
Ḳarış	X	X
Ḳarlaġuç	X	X
Ḳarlavuç	X	X
Ḳarpuz	-	X
Ḳarşı	X	X
Ḳarṭal	-	X
Ḳaru	-	-
Ḳaṣa	-	-
Ḳaşṭalıḳ	-	X
Ḳaşurḳa	X	X
Ḳaş	X	X
Ḳaşaḳ	-	X
Ḳaşḳa	X	X
Ḳaşuḳ	X	X
Ḳat	X	X
Ḳaṭaġan	-	X
Ḳaṭı	X	X
Ḳaṭı	X	X
Ḳatıḳ	X	X
Ḳatır	X	X
Ḳaṭır	X	X
Ḳaṭırġa	-	X
Ḳaṭun	X	X
Ḳav	-	X
Ḳav	X	-
Ḳavluḳ	-	-

Ḳavluḳ	-	-
Ḳavra	-	X
Ḳavuḳ	X	X
Ḳavuḳ	X	X
Ḳavun	X	X
Ḳavurġa	X	X
Ḳavruk	X	X
Ḳay	X	X
Ḳay	X	-
Ḳaya	X	X
Ḳaydan	-	-
Ḳayır	X	X
Ḳayış	X	X
Ḳayḳıç	X	X
Ḳaymaḳ	-	X
Ḳayırṭmaḳ	-	X
Ḳaz	X	X
Ḳazan	X	X
Ḳazıḳ	X	X
Ḳazıḳ	X	X
Ḳazna	-	X
Kebe	-	X
Kebes/Kepes	X	X
Keçe	X	X
Keçe	X	X
Keçi	X	X
Keçik	X	X
Keçüt	X	X
Kedük	-	X
Keklik	X	X

Keldeçi Yıl	-	X
Keleben/Kelepen	-	X
Kelek	-	-
Kelin	X	X
Kelki	X	X
Keme	-	X
Kemi	X	X
Kemrik	-	-
Kemürdek	-	-
Ken	X	X
Kendir	-	X
Kendü	X	X
Kene	-	X
Keneşke	-	X
Kent	X	X
Kep	-	X
Kepçe	-	-
Kepek	X	X
Kerek	X	X
Kerep	-	X
Keriş	X	-
Kerki	-	X
Kerkü	X	X
Kermen	-	X
Kerpiç	X	X
Kersen	-	-
Kertme	-	X
Kertük	X	X
Kervānserā	-	X
Kesici	X	X

Keski	X	X
Kesük	X	X
Kesüvü	-	X
Keşke	-	X
Keşür	X	X
Kete	-	-
Ketelük/Ketülük	-	-
Ketik	-	X
Ketük	X	X
Ketüren	X	X
Kevenç	X	X
Kevrük	X	X
Kevük	X	X
Kevül	-	-
Kevür	-	X
Key	X	-
Keyesi	-	X
Keykenek	-	-
Keymek	X	X
Keynek	X	X
Kez	-	X
Kezen Kün	-	-
Kezlik	X	-
Ḳıç	-	X
Ḳıçır	-	X
Ḳıl	X	X
Ḳıl Ḳuyruḳ	X	X
Ḳılbaraḳ	-	-
Ḳılçıḳ	-	X
Ḳılıç	X	X

Ķılıķ	X	X
Ķımız	X	X
Ķın	X	X
Ķınıķ	-	-
Ķıpķızıl	-	X
Ķıpķızıl	-	X
Ķır	X	X
Ķırbaţ	-	X
Ķırķ	X	X
Ķırnaķ	X	X
Ķırtuķ	-	-
Ķışġa	X	X
Ķısġaç	X	X
Ķışır	X	X
Ķışķaç	X	X
Ķışraķ	X	X
Ķış	X	X
Ķış	X	X
Ķışlıķ	X	-
Ķıt	-	-
Ķıyma	X	X
Ķız	X	X
Ķızıl	X	X
Ķızılca Ţurġay	-	X
Ķızlıķ	-	X
Kibi	X	X
Kiçi	X	X
Kikiş	-	-
Kilikçe	-	-
Kilim	-	X

Kilit	X	X
Kim	X	X
Kimse	X	X
Kin	X	-
Kin Bala	-	-
Kinçek	-	-
Kindik	-	X
Kirdek	-	X
Kiriş	X	X
Kirpi	X	X
Kirpik	X	X
Kirtü	X	X
Kirtü Söz	-	-
Kiş	X	X
Kişen	X	X
Kişi	X	X
Köşk	-	X
Kiwiz	X	-
Kiyiz	X	X
Ḳoca	-	X
Ḳocadaş	-	X
Ḳoç	X	X
Ḳoḳuz	-	X
Ḳol	X	X
Ḳolan	X	X
Ḳolan	X	X
Ḳolṭuḳ	X	X
ḳuma	-	-
Ḳonç	-	-
Ḳoŋravu	X	X

Ḳonşı	X	X
Ḳonuḳ	X	X
Ḳonuḳluḳ	X	X
Kopuz	X	X
Ḳur	X	X
Ḳorḳaḳ	X	X
Ḳoş	X	X
Ḳoş	X	X
Ḳoşdaş	-	X
Ḳov	X	X
Ḳovu	-	-
Ḳova	X	X
Ḳovu	-	-
Ḳovuḳ	X	X
Ḳoyan	-	X
Ḳoyun	X	X
Ḳoyun	X	X
Ḳoz	-	X
Ḳozaḳ	-	X
Köbek	-	X
Köç	X	X
Köçken	-	X
Kögerçin	X	X
Kök	X	X
Kök	X	X
Kök Çüber	-	-
Kök Yolu	-	-
Kömkök	X	X
Kömüldürük	X	X
Kömülgen	-	-

Kömür	X	X
Kön	X	X
Köngül	X	X
Köŋlek	X	X
Könlük	-	-
Köp	X	X
Köpek	-	X
Köpkök	X	X
Köprü	X	X
Köpük	X	X
Kören	X	X
Körk	X	X
Körklü	X	X
Körpe	X	X
Körtül/Kürtül	-	-
Köşk	X	X
Köt	X	X
Kövek	-	-
Köz	X	X
Köz/Küz	-	-
Közek	-	-
Köznü	X	X
Közsüz	-	X
Közsüz Sebek	-	X
Közüç	X	-
Közündürük	X	X
Ḳuba	X	-
Ḳubaş	-	X
Ḳuçaḳ	X	X
Ḳul	X	X

Ḳulaç	X	X
Ḳulaḳ	X	X
Ḳulp	-	-
Ḳulun	X	X
Ḳuluncı	-	X
Ḳum	X	X
Ḳuma	-	X
Ḳumcı	-	-
Ḳumral	-	X
Ḳumurşaġa	-	X
Ḳupturġa	-	X
Ḳur	X	-
Ḳuraḳ	X	X
Ḳurbaġa	X	X
Ḳurġan	-	X
Ḳurġuşun	X	X
Ḳurşaḳ	X	X
Ḳurṭ	X	X
Ḳurṭaḳ	-	X
Ḳuru	X	X
Ḳuruġı	-	X
Ḳuruṭ	X	X
Ḳusġu	X	X
Ḳusḳun	-	X
Ḳuş	X	X
Ḳuş Ḳuyruġu	-	X
Ḳuşaḳ	-	X
Ḳuşluḳ	X	X
Ḳut	X	X
Ḳoṭuḳ	-	X

Ḳuṭurġan	-	X
Ḳuṭuz	X	-
Ḳuyaş	X	X
Ḳuymaḳ	X	-
Ḳuyruḳ	X	X
Ḳuyu	X	X
Ḳuyuncı	-	X
Ḳuz	X	-
Ḳuzġun	X	X
Ḳuzı	X	X
Ḳuzu Ḳulağı	-	-
Küç	X	X
Küçük	-	X
Küçük	-	X
Kükevün	X	X
Kükremek	X	X
Kül	X	X
Külāf	-	X
Küleç	-	X
Külkeç	-	X
Küllük	-	-
Küme	-	-
Kümüş	X	X
Kün	X	X
Künç	-	X
Künçek	X	X
Künçük	X	X
Kündüz	X	X
Küneri	-	-
Küneş	-	X

Küni	X	X
Künseli	-	-
Küp	X	X
Küpe	X	X
Küpür	-	X
Kürek	X	X
Küreş	X	X
Kürk	X	X
Kürk	X	X
Kürken	-	X
Kürt	X	X
Kürtün	-	-
Küsekün	-	X
Küsken	-	X
Küsük	-	-
Köşek	-	X
Küvelek	-	-
Küyevü	X	X
Küzen	X	X
Laçın	X	X
Laplap	-	-
Leblebü	-	X
Leklek	-	-
Lırp	-	-
Loġ	-	-
Loķ	-	-
Lor	-	-
Lorp	-	-
Lök	-	X
Maçı	X	X

Mama	-	-
Mamuḳ	X	X
Memrec	-	-
Men	X	X
Men	X	X
Men	X	X
Meniz	X	X
Meŋgü Ṣu	-	-
Meŋli	X	X
Mercimek	-	X
Mertek	-	-
Meskit	-	X
Meyi	X	X
Mezdeki	-	-
Min	X	X
Minez	X	X
Monçuḳ	X	X
Monġol	-	-
Moynuz	X	X
Mum	-	X
Munaṭ Çeker	-	X
Munda	X	X
Munu	-	-
Muŋ	X	X
Muŋlu	X	X
Muştuçı	-	-
Muştuluḳ	-	X
Müşk	-	X
Müzdür	-	X
Namaz	-	X

Namāzlaġu	-	X
Naz	-	X
Nazük	-	X
Ne	X	X
Neçe	X	X
Neçük	X	X
Nelük	X	X
Neme	X	X
Nese	-	X
Nevruz	-	X
Nişan	-	X
Nişe	-	X
Nite	X	X
Oġ	X	X
Oġ	-	X
Uġan	X	X
Oġlaḳ	X	X
Oġlaḳ	X	X
Oġlan	X	X
Oġrı/Uġrı	X	X
Oġul	X	X
Oġur	X	-
Oġuz	X	-
Oḳ	X	X
Ol	X	X
Olturḳaç	-	X
Oluḳ	X	-
On	X	X
Onat	-	X
Oŋ	X	X

Oŋ	-	X
Oŋ Ḳolı	-	X
Or	-	-
Orġa	-	-
Orġan/ Urġan	-	X
Orman	-	X
Orta	X	X
Orṭa Parmaḳ	-	X
Ortaḳ	X	X
Oru/Uru	X	X
Örü	-	X
Orun	X	X
Oşurmaḳ	X	X
Ot	-	-
Ot	X	X
Oṭ	X	X
Oṭ	X	X
Oṭaḳ	X	-
Oṭçı	X	X
Oṭluk	-	X
Oṭun	X	X
Oṭuv	-	X
Oṭuv/Uṭuv	-	-
Oṭuz	X	X
Oymaḳ	-	X
Oynaş	X	X
Oyuḳ	X	-
Oyun	X	X
Oyuru	-	-
Öç	X	X

Ögrümük	X	X
Ögü/Ügü	X	X
Ögür	X	X
Öġüt	X	X
Ök	X	X
Öküz	X	X
Öküz Almaşı	-	-
Ölçi	-	X
Ölüg	X	X
Öpke	X	X
Örpek	-	X
Ördek	X	X
Ördek	X	X
Örgüç	X	X
Örkü	-	-
Örmeçek	X	X
Örtü	X	X
Öt	X	X
Ötrük	X	X
Öz	X	X
Öz	X	-
Özen	-	X
Özge	-	X
Ṣabçaḳ	-	-
Ṣaç	X	X
Ṣaç	X	X
Ṣaçaḳ	X	X
Ṣaġ	X	X
Ṣaġ El	X	X
Ṣaġ Yaġ	X	X

Şaġan	-	X
Şaġılmış Süt	-	X
Şaġır	X	X
Şaġış	X	X
Şaġlıḳ	X	X
Şaġlıḳ	X	X
Şaġmal	X	X
Şaġraḳ	X	X
Şaġrı	X	X
Saġsaġan	X	X
Şagṭuç	X	X
Şaḳal	X	X
Şaḳalsız	X	X
Şaḳar	-	X
Şaḳurġa	-	X
Şal	X	X
Şalaça	-	-
Şalamçaḳ	-	-
Selinçek	-	X
Şalıncaḳ	-	X
Şalḳum	-	X
Şamala	-	X
Şamaş	-	-
Şandal	-	-
Şanġır	X	X
Şanḳu	-	-
Şap	X	X
Şapşarı	X	X
Saraça	-	-
Şarban	-	X

Ṣarı	X	X
Ṣarı Ḳavun	-	X
Ṣarımşaḳ	X	X
Ṣarınçḳan	-	X
Ṣarp	-	X
Ṣaşı	X	X
Ṣatılmış	X	X
Ṣatan	X	X
Ṣav	X	X
Ṣavçı	X	-
Ṣavun	-	X
Ṣavun Keyin	-	X
Ṣay	X	X
Ṣaz	-	X
Ṣazaġan	-	X
Sekiz	X	X
Seksen	X	X
Semüz	X	X
Sen	X	X
Seŋir	X	X
Sepkün	-	-
Setkik	-	-
Sevgü	X	X
Sıbıldaḳ	-	X
Sıbızġı	X	X
Ṣıbızġı	X	X
Sıbḳun	-	-
Ṣıçġan	X	X
Ṣıġın	X	X
Ṣıġır	X	X

Ṣıġlıḳ	-	X
Ṣıġraḳ	X	X
Ṣıġza	X	X
Sınuḳ	X	X
Sıpa	X	X
Sırça	X	X
Ṣırt	X	X
Ṣırtlan	-	X
Sıruḳ	X	X
Ṣıyırım	X	-
Sidük/Sidhük	X	X
Sik	X	X
Sikiş	X	X
Sili	X	X
Silig	X	X
Sinek	-	X
Siŋir	X	X
Sirim	X	-
Sirke	X	X
Sitük	X	X
Siz	X	X
Ṣobşavuḳ	-	-
Ṣobu	X	X
Ṣoġan	X	X
Ṣoḳ Barmaḳ	-	X
Ṣol	X	X
Ṣolucan	X	X
Ṣoluḳ	-	X
Ṣoluḳın	-	-
Ṣoluncan	X	X

Ṣon	X	X
Ṣonçuḳ	X	-
Ṣonḳol	-	X
Ṣonra	-	X
Ṣorḳun	-	-
Ṣorma	-	X
Ṣovuḳ	X	X
Sökel	X	X
Sökelek	-	X
Sövük	X	X
Söz	X	X
Ṣu	X	X
Ṣu Ṭarṭarı	-	X
Ṣu Taşı	-	-
Ṣuç	X	X
Ṣuçuḳ	-	X
Suluḳ	-	X
Sövlünçü	-	-
Ṣuluv	X	X
Sonḳur	X	X
Süŋü	X	X
Sü	X	X
Sübürge	X	X
Süçik	X	X
Sülük	-	X
Sümük	-	X
Sümülgün	-	X
Sünük	X	X
Sürçek	X	-
Sürme	-	X

Sürü Ve Sürün	X	X
Sırım	-	X
Sürük Şırt	-	X
Süt	X	X
Sütmek	-	-
Süzme	-	X
Şakird	-	X
Şaḳlaḳ	-	X
Şalgam	-	X
Şamġacı/Şamaġacı	-	X
Şans	-	-
Şār	-	X
Şaşı Közlü	-	X
Şebşebi/Şebşeb	-	-
Şimdi	X	X
Şiş	X	X
Şiş	X	X
Şiş Börek	-	X
Şişek	X	X
Ṭaban	X	X
Ṭabcan	X	-
Ṭaçar	-	-
Ṭaġ	X	X
Ṭaġarçuḳ	X	X
Taḳı	X	X
Taḳı	X	X
Ṭaḳuḳ	X	X
Ṭalaḳ	X	X
Ṭam	X	X
Ṭam	X	X

Ṭamaḳ	X	X
Ṭamar	X	X
Ṭamaşa	-	X
Ṭamcı	-	X
Tamu	X	X
Ṭamzum	X	X
Ṭan	X	X
Ṭan Ṭarı	-	-
Ṭana	-	X
Ṭanışıḳ	-	X
Ṭanışmaḳ	X	X
Ṭansıḳ	X	X
Ṭanuḳ	X	X
Ṭaŋ	X	X
Ṭaŋla	-	X
Ṭap/Ṭab	X	X
Ṭapu	X	X
Ṭapucı	X	X
Ṭar	X	X
Ṭar	X	-
Taraḳ	X	X
Ṭarıġ	X	X
Ṭarlıḳ	X	X
Ṭartu	X	X
Ṭaş	X	X
Ṭaş	X	X
Ṭaşaḳ	X	X
Ṭaşḳun	X	X
Ṭaşlaḳ	-	-
Ṭat	X	X

Ṭaṭ	X	X
Ṭaṭ	X	X
Ṭaṭar	-	X
Ṭatlu	X	X
Ṭay	X	X
Tayı	-	X
Ṭayın	X	X
Taz	-	X
Ṭaz	X	X
Ṭazı	X	X
Ṭazluḳ	-	-
Tepe	X	X
Tebiz	-	X
Tebük	-	-
Tikenek	-	X
Tekçek	-	-
Teke	X	X
Tekne	X	X
Telik	X	X
Telim	X	X
Temir	X	X
Temir Baş	-	-
Temir Boġu	-	-
Temir Ḳazıḳ	-	X
Temren	X	X
Temür	X	X
Ten	X	X
Teniz	X	X
Teŋri	X	X
Tepkeç	-	X

Ter	X	X
Ṭerazi	-	X
Terbes	-	-
Terek	X	X
Teri	X	X
Terk	X	X
Ters	X	X
Tersa	-	-
Tetik	-	X
Teyirme Yüzli	-	-
Teyirmen	X	X
Teyme	X	X
Teze	-	X
Tezek	X	X
Ṭıġraḳ	X	X
Ṭılaḳ	X	X
Tın	X	X
Ṭınç	-	X
Ṭınçlıḳ	-	-
Ṭırnaḳ	X	X
Til	X	X
Tilkü	X	X
Tilsiz	X	X
Tipi	X	X
Tirek	X	X
Tirek	X	X
Tiri	X	X
Tirlik	-	X
Tiş	X	X
Tişi	X	X

Tiyek Aṭ	-	X
Tiz	X	X
Tizgin	X	X
Ṭobalaḳ	X	X
Ṭobalan	-	-
Ṭobra	X	X
Ṭoġa	X	X
Ṭoġan	-	X
Ṭoġru	X	X
Ṭoḳ	X	X
Ṭoḳma	X	X
Ṭoḳşan	X	X
Ṭoḳşuba	-	-
Ṭoḳurçın	-	-
Ṭoḳuz	X	X
Ṭolaḳ	X	X
Ṭolı	X	X
Ṭuluŋ	X	X
Ṭon	X	X
Ṭonuḳ Yüzlü	-	-
Tonuz	X	X
Ṭop	X	X
Ṭopraḳ	X	X
Ṭopuḳ	X	X
Ṭorlaḳ	X	-
Ṭorlamaḳ	-	-
Ṭoru	X	X
Ṭoy	X	X
Toz	X	X
Ṭoz	X	X

Tökmek	-	-
Tölkün/Tülkün	-	-
Törpi	X	-
Tört	X	X
Töş	X	X
Töşek	X	X
Tövmek	X	X
Ṭuc	X	X
Ṭuġluḳ	X	-
Ṭuġrul	X	X
Ṭul	X	X
Ṭulban	-	X
Ṭulḳuḳ	X	X
Tulp	-	-
Tuma	-	-
Ṭuma	-	-
Ṭuman	X	X
Ṭumlu	X	X
Ṭumnu	-	-
Ṭuraḳ	X	X
Ṭuraḳ	-	X
Turp	X	X
Ṭurluḳ	-	-
Ṭurna	X	X
Ṭurṭanaḳ	-	X
Ṭurṭuç	-	-
Ṭuşaḳ	X	X
Ṭuṭaḳ	-	X
Ṭuṭam	-	X
Ṭutġa	-	-

Ṭuṭḳun	X	X
Ṭuṭmaç	X	X
Ṭuṭsaḳ	-	X
Tutuḳ	-	X
Ṭuṭulmaḳ	X	X
Ṭuṭurġan	X	X
Ṭuyaḳ	X	X
Ṭuysu	X	X
Ṭuz	X	X
Ṭuzaḳ	X	X
Ṭuzlu	X	X
Ṭuzluḳ	X	X
Tüklü Elma	-	-
Tügü	X	X
Tükürmek	-	X
Tülük	X	X
Tüvme	X	X
Tümen	X	X
Tün	X	X
Tünegün- Tün Keçe	-	X
Tünle	X	X
Tünlük	X	X
Türk	X	X
Türkmen	X	-
Türlü	X	X
Tütel	-	-
Tütün	X	X
Tüvün	-	X
Tüvür	-	-
Uca	X	X

Ucuz	X	X
Uç	X	X
Uç	X	X
Uç	-	-
Uçan	X	X
Uçar	-	-
Uçmaḳ	X	X
Ud	X	X
Ulaḳ	X	-
Ulaḳ	-	X
Ulan	-	-
Ulu	X	X
Ulu Anası	-	-
Ulu Azu	-	X
Un	X	X
Ur	-	-
Ur	X	X
Uraġut	X	-
Urluḳ	X	X
Urul	-	X
Uş	X	X
Uş	X	-
Uşaḳ	X	X
Uvu	-	X
Uya	X	X
Üyen	-	X
Uyanuḳ	X	X
Uyaṭ ve Uṭ	X	X
Uyġan	X	X
Uyḳu	X	X

Uz	X	X
Uzġun	X	X
Uzun	X	X
Üç	X	X
Üçün	X	X
Üçünci	X	X
Üküş/Öküş	X	X
Ülker	X	X
Ülkü	X	-
Ülü Vü Ülüş	X	X
Ün	X	X
Üstün	X	X
Ötürgü	-	X
Üyez	X	X
Üyük	X	X
Üzen	-	X
Üzre	X	X
Üzüm	X	X
Üzüt	-	X
Ya	X	X
Yaba	-	-
Yabalaḳ	X	X
Yaġ	X	X
Yaġı	X	X
Yaġır	X	X
Yaġır	-	-
Yaġırlıḳ	X	X
Yaġız	X	X
Yaġlıḳ	-	-
Yaġma	X	X

Yaġma	-	-
Yaġmur	X	X
Yaġrın	X	X
Yaḳa	X	X
Yaḳın	X	X
Yaḳmaç	-	-
Yaḳnı	-	X
Yaḳşı	X	X
Yaḳtu	-	-
Yalaḳ	-	-
Yalam	-	-
Yalaŋuz	X	X
Yalavaç	X	X
Yalġan	X	X
Yalman	-	X
Yam	-	-
Yama	X	X
Yaman	X	X
Yamdı	X	X
Yamdu	X	X
Yamyaşıl	X	X
Yamyaşıl	X	X
Yan	X	X
Yanaḳ	X	X
Yançuḳ	X	X
Yaŋa	X	X
Yaŋak	X	X
Yaŋlış	X	X
Yap	X	-
Yapraḳ	X	X

Yar	X	X
Yaraşa	X	X
Yaratġan	X	X
Yarıḳ	X	X
Yarım	X	X
Yarḳın	-	X
Yarlu	-	X
Yarmaḳ	X	X
Yaruḳ	X	X
Yaruḳ	X	X
Yas	X	-
Yaşıç	X	-
Yaşlu	-	-
Yaşşı	X	X
Yaşṭuḳ	X	X
Yaş	X	X
Yaş	X	X
Yaş	X	X
Yaşıl	X	X
Yaşın	X	X
Yaşmaḳ	-	X
Yaṭ	X	X
Yatba	-	-
Yaṭlıḳ	-	-
Yaṭuḳ	X	X
Yavaş	X	X
Yavşaḳ	-	-
Yavuḳ	X	X
Yavuz	X	X
Yay	X	X

Yaz	X	X
Yazı	X	X
Yazu	X	X
Yazuķ	X	X
Yeken	-	-
Yeit	X	X
Yek	X	X
Yeke Kele Bu Çetük	-	-
Yel	X	X
Yel	-	-
Yeles	-	X
Yelken	-	X
Yelmük	-	-
Yelve	-	-
Yem	X	X
Yemek	-	-
Yemiş	X	X
Yer	X	X
Yerdeş	X	X
Yet	-	-
Yetegen	X	X
Yetil	X	-
Yetincek	-	-
Yetmiş	-	X
Yetsiz	-	-
Yetti	X	X
Yevet	X	X
Yıġruķ	-	-
Yığın	X	X
Yıl	X	X

Yılaḳ	-	-
Yılan	X	X
Yılḳı	X	X
Yıptı	-	-
Yıraḳ	X	X
Yırtuḳ	X	X
Yışıḳ	X	X
Yipek	-	X
Yig	X	-
Yigin	X	X
Yigirmi	X	X
Yiğit	X	X
Yikü	-	-
Yilik	X	X
Yilim	X	X
Yinci	-	X
Yiŋ	X	X
Yiŋi	X	X
Yişim	X	X
Yiti	X	X
Yitük	X	X
Yiyi	X	X
Yiyin	-	X
Yoġurt	X	X
Yoğun	X	X
Yoḳ	X	X
Yoḳlu	-	X
Yoḳşul	-	X
Yoḳuş	-	X
Yol	X	X

Yoldaş	-	X
Yon/Yun	-	-
Yorga	X	X
Yorgan	-	X
Yorḳa	-	-
Yorun	X	-
Yovı	-	-
Yöre	X	X
Yöresi	-	-
Yu	X	X
Yubunlu Pazarı	-	-
Yuḳaru	X	X
Yular	X	X
Yuldurum	-	X
Yulduz	X	X
Yuluv	X	X
Yumaḳ	X	X
Yumaḳ Közlü	-	-
Yumşaḳ	X	X
Yumurtġa	X	X
Yumuş	X	X
Yumuşçı	X	-
Yora	-	X
Yuraḳ	-	X
Yurṭ	X	X
Yuşuḳ	-	-
Yuṭluḳ	X	-
Yova	-	X
Yuvlaḳ	-	X
Yuyundu	X	X

Yuzaḳ	-	X
Yüce	-	X
Yük	X	X
Yüki	-	-
Yüklü	-	X
Yüksek	X	X
Yüksük	X	X
Yükü	X	X
Yüldürük	-	X
Yülek	-	-
Yün	X	X
Yüŋül	-	X
Yürek	X	X
Yütürmek	-	X
Yüz	X	X
Yüz	X	X
Yüz	-	-
Yüzük	X	X

3.3.2. Metnin Alfabetik Düzenine Göre Kıpçak Sahası Sözlükleri İle Karşılaştırma

SÖZCÜK	CC	Ter. T.	Dur. M.	Kav. K.	Kit. E.	Tuh. Z.	King Dic.	Bül. Müş.
İp	X	X	X	X	X	X	X	-
Ābṭara	-	-	-	-	-	-	-	-
Aba	-	-	-	-	-	-	-	-
Ebçi	X	X	X	X	-	X	X	-
Appaḳ	-	X	X	X	-	-	-	-
Abraḳ	X	-	-	-	-	X	-	-
Öpke	X	X	X	X	-	X	X	-
Ipar	X	X	-	-	X	X	X	X

Ata	X	-	-	-	-	-	-	-
Et	X	X	X	X	X	X	X	X
Etmek	X	X	-	X	X	X	X	X
İt	X	X	X	X	X	X	X	X
Ot	-	-	-	-	-	-	-	-
Ata	X	X	-	X	X	X	X	X
Ot	X	X	X	-	X	-	X	X
Ötrük	X	X	-	-	-	-	-	-
Ötürgü	X	X	-	-	-	X	-	-
Etik	X	-	-	-	X	-	X	-
Etek	-	X	-	-	X	X	X	-
Öt	X	X	X	X	-	X	X	-
Açuḳ	?	-	-	-	X	X	X	-
Uçmaḳ	X	X	-	-	X	X	X	X
Aç	X	X	-	-	X	X	X	-
Üç	X	X	X	X	X	X	X	X
Üçünci	X	-	-	X	X	X	X	-
Uç	X	X	X	-	X	X	X	-
Öç	X	-	-	-	-	X	-	-
Uçar	-	-	-	-	-	-	-	-
Uç	-	-	-	-	-	-	-	-
Uçan	-	-	-	-	-	X	-	X
Üçün	X	X	-	X	X	X	X	X
Acı	X	X	X	X	X	X	X	-
Eçki	X	X	-	-	X	X	X	X
Uç	-	-	-	-	-	-	-	-
Içḳur	X	-	-	-	X	-	-	-
İç Ṭon	-	X	-	-	-	X	-	-
Eçi	-	X	-	-	-	-	-	X
Içğı	-	-	-	-	-	-	-	-

Ucuz	X	X	X	-	X	X	X	-
Ad	X	-	X	X	X	X	X	-
Ud	-	X	-	-	-	-	-	-
Ada	-	-	-	-	-	X	-	-
İḍi	-	-	-	-	X	X	-	-
Aḍaḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Er	X	X	-	X	X	X	X	-
Uraġut	-	-	-	-	-	-	-	-
Ur	-	-	-	-	-	-	-	-
Or	-	-	X	-	-	-	-	-
Armaḳ	X	X	-	-	X	X	X	-
Ir	-	X	-	-	X	-	-	-
Ur	-	-	-	-	X	-	-	-
Urluḳ	X	X	-	-	X	X	-	-
Ard	X	-	X	-	X	X	-	-
Aru	X	X	X	X	-	-	X	X
Ördek	-	X	X	-	-	X	X	-
Oru/Uru	-	-	-	-	X	X	-	X
Örmeçek	X	X	-	-	-	X	-	-
Arṭuḳ	X	X	-	-	X	X	X	-
Arı	X	X	-	X	-	X	X	-
Arıġ	-	-	-	-	X	-	X	-
Örtü	-	-	-	-	X	X	-	-
Orta	X	X	-	X	X	X	X	-
İrte	X	X	-	-	X	X	X	X
Urul	-	-	-	-	-	X	-	-
Orman	X	X	-	X	-	X	-	X
Ortaḳ	X	X	-	-	X	X	-	-
Ara	X	X	-	-	-	X	-	X
Ersek	X	-	-	-	-	X	X	X

Erçel	-	-	-	-	-	-	-	-
Orġan/ Urġan	-	-	-	-	X	-	-	-
Arḳ	-	-	-	-	X	X	X	X
Arḳun	X	-	-	X	X	-	-	-
Arḳa	X	X	X	X	X	X	X	-
İrkek	X	X	-	X	X	X	X	-
Erkeç	X	-	-	-	-	-	X	X
Örgüç	-	X	-	-	-	X	-	-
Örkü	-	-	-	-	-	-	-	-
Arslan	X	X	X	X	X	X	X	X
Arpa	X	X	X	X	-	X	X	X
Örü	-	X	-	-	-	-	-	-
Erk	X	-	-	-	X	X	-	-
Erdem	X	X	X	-	-	X	-	-
Orun	X	-	-	-	X	-		X
Irġaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Arḳtaḳ	-	-	-	-	-	X	-	X
Arḳaṭaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Araba	X	X	-	-	-	X	-	-
Arṭmaḳ	X	-	X	-	-	-	-	-
Orġa	-	-	-	-	-	-	-	-
Örpek	-	-	-	-	X	-	-	-
Erin	X	X	-	-	X	X	X	-
Orṭa Parmaḳ	-	X	-	-	-	-	X	-
Aṭşız Parmaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Erük	X	-	X	-	-	X	X	-
İrin	-	-	-	X	X	X	X	-
Arıḳ	-	-	-	-	-	-	X	-
Erşi	-	-	-	-	-	-	-	-
Az	X	X	-	X	X	X	X	-

Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Uzġun	-	-	-	-	X	-	-	-
İz	X	-	-	-	X	X	-	-
Uz	X	-	-	-	X	X	X	X
Öz	-	-	-	-	-	-	-	-
Özen	X	X	-	-	-	X	X	X
Özge	X	X	-	X	X	X	X	-
Üzre	X	X	-	-	X	-	-	X
Uzun	X	X	X	X	X	X	X	-
İzlik	-	X	-	-	-	-	-	-
Azıḳ	X	-	-	-	X	X	X	X
Üzüm	-	-	-	-	X	-	X	X
Üzen	X	X	-	-	-	X	X	X
Üzüt	-	-	-	-	-	-	-	X
Öz	X	-	-	X	X	X	-	-
Azu	-	-	-	-	-	X	X	-
Eze	-	-	-	-	-	-	-	-
Azman	-	-	-	-	-	X	-	-
Es	-	-	-	-	-	-	-	-
Esen	-	X	-	-	-	X	X	-
Üstün	X	X	-	X	X	X	X	-
İsirġe	-	X	-	X	X	X	X	-
Esri	-	-	-	-	-	-	-	-
Esrük	X	X	X	X	X	X	X	-
Eski	X	-	-	X	X	X	X	-
İsi	X	X	X	-	X	X	X	X
İsilik	X	X	-	-	X	X	-	X
Eselik	-	X	-	-	-	X	X	-
Aş	X	X	X	X	X	X	X	X
Eş	-	-	-	-	-	-	X	X

İş	X	X	X	-	X	X	X	X
Uş	-	X	-	X	-	-	-	-
Aşaġa	-	X	X	X	X	X	X	X
Aşınġı Yıl	-	-	-	-	-	-	-	X
Aşaḳ	-	-	X	-	X	X	-	X
Aşuḳ	-	-	-	-	-	X	X	-
İşik	X	X	-	X	X	X	-	-
Eşek	X	X	-	X	X	X	X	-
İşkik	X	-	-	-	X	X	-	-
Aşnu	-	-	-	-	X	-	-	-
Işıḳ	-		-	-	-	X	-	X
Işḳun	-	-	-	-	-	-	-	-
Uşaḳ	X	-	-	-	X	-	-	-
İşim	-	X	-	-	-	-	X	-
Aşlıḳ	X	-	X	-	X	X	-	X
Aşḳaḳ	-	X	-	-	-	-	-	-
Uş	X	X	-	-	X	X	X	-
Aş	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşnu	-	-	-	-	-	-	-	-
Aşıġ Vü Aşlam	X	X	X	-	X	X	-	-
Oşurmaḳ	X	-	-	-	X	X	X	-
Işra	-	X	-	-	-	-	-	-
Aṭ	X	X	X	X	X	X	X	-
Aṭlu	X	X	-	-	X	X	X	-
Oṭ	X	X	X	-	X	-	X	X
Oṭluk	X	X	-	-	X	X	-	-
Oṭun	-	-	X	-	X	X	X	X
Oṭaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Oṭuv	X	X	-	-	-	-	-	X

Oţ	X	X	X	-	X	X	X	X
Oţçı	X		-	-	-	X	X	-
oţuv/uţuv	-	-	-	-	-	-	-	-
Aţın	-	X	-	-	-	-	-	-
Oţuz	X	X	X	X	X	X	X	X
Uġan	-	-	-	-	-	-	-	-
Aġurçuķ	-	X	-	-	-	-	-	-
Aġ	X	-	-	-	-	X	X	X
Aġ	-	-	-	-	-	-	-	-
Oġ	-	-	-	-	X	-	-	-
Iġ	-	X	-	-	-	-	-	-
Oġrı/Uġrı	X	-	X	X	X	X	-	-
Oġ	-	X	-	-	X	-	-	-
Oġlaķ	X	X	X	-	X	X	X	X
Oġlan	X	X	-	X	X	X	X	X
Oġul	X	X	-	X	X	X	X	X
Aġıl	-	-	-	-	-	-	-	-
Iġlıķ	-	-	-	-	-	X	-	-
Aġurşaķ	-	X	X	-	X	X	-	-
Aġır	X	X	X	X	X	X	X	-
Oġurlu	-	-	-	-	-	-	-	-
Aġuz	-	X	-	-	-	X	-	X
Oġuz	-	-	-	-	-	-	-	-
Aġı	-	-	-	-	-	-	-	-
Aġır	X	X	X	X	X	X	X	-
Aġız	X	X	X	X	X	X	X	-
Aġruķ	-	-	-	-	-	-	X	-
Aġlaķ	X	X	-	-	-	X	X	-
Aġaç	X	X	X	X	X	X	X	-
Aġı	-	-	-	-	-	-	-	-

Ağu	-	X	-	-	X	X	X	X
Aḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Aḳ Aygır	-	-	-	-	-	X	-	X
Aḳ Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Oḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Aḳruḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Aḳşaḳ	X	-	-	X	X	X	X	-
Aḳça/Aḳçe	X	-	-	X	-	X	X	X
Aḳ Bars	-	-	X	-	-	X	-	-
Ekin	-	X	X	X	X	X	-	X
Öküz	X	X	X	X	X	X	X	X
Öküz Almaşı	-	-	-	-	-	-	-	-
İki	X	X	X	X	X	X	X	X
İki Boz Aṭ	-	-	-	-	-	X	-	X
İki Yılı Ṭay	-	-	-	-	-	-	-	-
İki Bile	-	-	-	-	-	-	-	-
İkinci	X	-	-	X	X	X	X	-
Eksük	X	X	-	-	X	X	X	-
İkindi	X	-	-	-	-	X	X	-
Üküş/Öküş	-	X	-	-	X	-	-	-
Eke	X	X	-	-	-	X	X	-
Öġüt	-	X	-	-	X	X	-	-
İge	X	X	X	-	X	X	X	-
Ök	-	X	-	-	-	-	-	-
Ögür	-	X	-	-	-	-	-	-
Egir	X	X	X	X	X	X	X	X
İg/Ig	-	-	X	-	X	X	-	-
Ögü/Ügü	X	-	-	-	-	X	-	X
Ögrümük	-	X	-	-	-	-	-	-
Egin	-	-	-	X	X	-	X	-

İgne	X	X	X	X	X	X	X	-
Alın	X	X	X	-	X	X	X	-
Elig	X	X	X	X	X	X	X	-
Al	X	X	-	-	X	-	-	-
Ela/Ala	X	X	X	X	X	X	X	-
Ülü Vü Ülüş	X	X	-	X	X	X	X	X
İl	X	X	-	-	X	X	X	X
Ol	X	X	X	X	X	X	X	X
Eleşke	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölü	X	X	-	X	X	X	X	-
Ulu	X	X	X	X	X	X	X	-
Ulu Anası	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulu Azu	-	-	X	-	-	-	-	-
Ilı Şu	-	X	-	-	-	X	-	-
Alp	X	-	-	-	X	-	X	-
Altı	X	X	X	X	X	X	X	X
Alçu	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
İliki	-	-	-	-	-	-	-	-
Olturķaç	X	X	-	X	X	X	X	-
Ovlaķ	-	-	-		-	X	-	-
Ülkü	-	-	-	-	-	-	-	-
İlgik	-	X	X	-	-	X	-	-
Alem	X	-	-	-	X	-	-	-
Alınçı	-	-	-	-	-	-	-	-
İlgerü	X	X	X	X	X	X	X	X
Ölçi	X	X	X	-	X	X	X	X
Elli	-	X	X	X	-	X	X	X
İlek	-	-	-	-	-	-	-	-
İlek	-	X	-	-	-	-	-	-

Ellig	-	-	-	-	-	-	-	-
Oluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Alaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Aluḳ	-	X	-	-	-	-	-	-
Ülker	-	X	-	-	-	X	X	X
Elgin	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulaḳ	-	-	-	-	-	-	-	X
Elek	X	X	X	-	X	X	X	-
İlgü	-	-	-	-	-	-	-	-
Alḳış	X	-	X	X	X	X	-	-
İlgün	-	-	-	-	-	-	-	-
Alma	X	X	X	X	-	X	X	-
Alnaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Alu	X	-	-	-	-	-	-	-
Alṭı	X	X	X	X	X	X	X	X
Alṭaġu	-	-	-	-	-	-	-	-
İmdi	X	X	-	-	-	X	X	-
Emgek	X	-	-	-	X	-	-	-
Emcek	X	X	X	X	X	X	X	-
Am Vü Amcuḳ	X	X	X	X	-	X	X	-
Amaç	-	-	-	-	-	X	X	-
Ana	X	X	-	X	X	X	X	X
Anuḳ	-	X	-	-	X	X	-	-
Enek	-	-	-	X	-	X	X	-
Ün	X	X	-	X	X	X	-	-
Un	X	X	X	X	X	X	X	X
On	-	X	-	X	X	X	X	X
İn	X	-	-	X	X	X	X	-
Ansız	X	-	-	-	-	-	-	-

İŋen	X	-	-	-	-	-	-	-
Andavuḳ	-	-	-	-	-	-	X	-
Anda	X	-	X	X	X	X	X	X
İncü	X	-	X	X	X	X	X	X
Ancaḳ	X	-	-	-	X	X	-	X
Anṭ	-	X	X	X	X	X	X	-
Anlar	X	X	X	X	X	X	-	X
İnek	X	X	X	X	X	X	X	X
İniş	X	X	-	-	-	X	X	-
Enilik	-	X	-	-	-	-	-	-
Inam	-	-	-	-	-	-	-	-
Ense	X	X	X	X	-	X	-	-
İni	X	-	-	-	-	-	X	-
Enir	-	-	-	-	-	-	-	X
İniş	X	X	-	-	-	-	-	-
Andan	X	-	-	X	X	X	X	-
Anıt	-	-	-	-	-	-	-	-
Oŋ	X	-	-	X	X	X	-	-
Oŋ Ḳolı	X	-	-	-	-	-	-	-
Oŋ	X	-	-	-	X	-	-	-
Onat	-	-	-	-	-	X	-	-
Aŋ	-	X	-	-	X	X	X	-
Eŋ	-	-	-	-	-	-	X	-
Eŋek	-	-	-	X	-	X	-	-
Ev	X	X	X	X	X	X	X	X
Evdeş	-	X	-	-	-	-	-	-
Evlü	-	X	-	-	-	X	-	-
Av	X	X	X	-	X	X	X	X
Avlu	-	-	-	-	-	X	X	-
Avut	-	-	-	-	-	-	-	-

Evet	X	-	X	X	-	X	X	-
Avraṭ	-	X	X	X	X	X	-	-
Avra	-	-	-	-	-	-	-	-
Avuş	-	-	-	-	-	-	-	-
Avuz	-	-	X	-	X	X	-	X
Uvu	-	-	-	-	-	X	-	-
avuṭ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ördek	-	X	X	-	-	X	X	X
Uca	X	-	-	-	-	X	-	-
Avlan/Ulan	-	X	-	-	-	-	-	-
Ay	X	X	X	X	X	X	X	X
Ay Seli	-	X	-	-	-	-	-	-
Aydın	X	X	X	-	-	X	X	-
Ayva	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayı	X	-	X	X	-	X	X	X
Oyuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayuḳ	-	X	-	-	X	X	X	X
Uyḳu	X	X	-	X	X	X	-	X
Uyanuḳ	X	X	-	-	X	X	-	-
Üyen	-	-	-	-	-	X	X	-
Uyġan	-	-	-	-	X	-	-	-
İyin	-	X	-	X	X	-	-	-
Oyun	X	-	-	-	-	-	X	-
Eyer	X	X	X	X	-	X	X	-
Üyez	-	X	X	-	-	X	-	X
Uya	-	-	-	-	X	X	-	X
Aya	X	X	-	X	-	X	X	X
Eyegü	-	X	-	-	-	X	X	-
Ayaḳ	X	X	X	-	X	X	X	-

Ayanu	-	-	-	-	-	-	-	-
Oyuru	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayruḳ	X	X	-	X	X	X	X	-
Ayraḳ ve Ayran	X	X	X	-	X	X	X	X
Oynaş	X	-	-	-	X	X	X	X
Ayġır	X	X	X	X	-	X	X	X
Uyaṭ Vü Uṭ	X	X	-	X	X	X	X	-
Aylaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ayna	X	-	-	-	-	X	X	X
Oymaḳ	X	-	-	-	-	X	-	-
Ayman	-	X	-	-	-	X	-	-
Eygü	X	X	-	-	X	X	X	-
İkindi	X	X	-	-	-	X	X	-
Öyük/Üyük	-	X	-	-	X	-	-	X
Ayrı	X	-	-	-	-	X	-	X
Ayrıç	-	-	-	-	-	-	-	-
Bu	X	X	X	X	X	X	X	X
Baba	-	-	-	-	-	-	-	-
Bibi	-	-	-	-	-	-	-	-
Bebeçük	-	-	-	-	-	X	-	-
Babalaġ	X	X	-	-	-	-	-	-
Biti Vü Bitik	X	X	X	X	X	X	X	-
Bit	X	X	X	-	X	X	X	X
Bütün	X	X	X	-	X	X	X	-
Bütün	X	X	X	-	X	X	X	-
Bitük	-	-	-	-	-	-	-	-
Bütür	-	-	-	-	-	-	-	-
Batır	-	-	-	-	-	-	-	-
Batuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-

Bitek	-	-	-	-	-	-	-	-
Baca	-	-	-	-	-	X	-	-
Bucaḳ	X	X	X	-	-	X	-	X
Bacanaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Becük	-	-	-	-	-	-	-	-
Bıçaḳ	X	-	X	X	X	X	X	-
Bucuḳ/Buçuḳ	-	X	-	X	-	X	-	X
Biçin	X	X	-	-	-	X	-	-
Beçel	X	-	-	-	-	-	-	-
Buṭaḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Buṭ	X	X	X	X	X	X	X	-
Birişik	-	-	-	-	-	-	-	-
Birişmek	X	X	X	X	X	X	X	-
Barlı	-	-	-	-	-	-	-	-
Bardaḳ	X	X	X	X	-	X	-	-
Bir	X	X	X	X	X	X	X	X
Bar	X	X	X	X	X	X	X	-
Barlu	X	X	-	-	-	-	-	-
Borgu	X	-	X	-	X	X	-	X
Barmaḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Burunduruḳ	-	X	-	-	X	X	-	X
Burç	X	X	X	-	-	X	-	X
Burçalaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Borsuḳ	-	-	-	-	-	-	-	X
Bürtük	X	-	-	-	-	-	-	X
Bertük	-	-	-	-	-	-	-	-
Bürçek	-	X	-	-	X	X	X	-
Barş	-	X	X	X	-	X	-	X
Bür	X	-	-	-	-	-	-	-
Barma Şuluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-

Biltirik	-	-	-	-	-	-	-	-
Burun	X	X	X	X	X	X	X	-
Borla	-	X	-	-	-	-	-	-
Berk	X	X	-	-	X	X	X	-
Börü	X	-	X	X	-	X	-	X
Barça	X	-	-	X	X	X	X	-
Bürgü	-	-	-	-	-	X	-	X
Burçaḳ	X	X	-	-	-	X	X	X
Börek	-	-	-	-	-	-	-	X
Bürçe	X	X	X	-	-	X	X	X
Barçın	-	-	-	-	-	-	X	-
Bezek	-	-	-	-	X	X	-	-
Biz	X	-	-	-	X	-	X	-
Biz	X	X	X	X	X	X	X	X
Biz	X	X	-	-	X	X	X	-
Buz	X	X	X	X	X	X	X	X
Boz	X	X	X	X	-	X	X	X
Bez	X	X	-	-	X	X	X	-
Bazıḳ	X	-	X	-	-	-	-	-
Bazuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
büzük	-	-	-	-	-	-	-	-
Baz	X	-	-	-	-	-	-	-
Bazu	-	-	-	-	-	-	-	-
Bozġuş	-	X	-	-	-	-	-	-
Bazar	X	X	X	X	X	X	X	X
Bozuḳ	-	-	-	-	X	X	-	X
Buzavu	X	X	X	X	X	-	X	X
Bezevü	-	-	-	-	-	-	-	-
Boza	-	X	X	X	-	-	-	-
Bizgek	X	-	-	-	X	-	-	-

Bis Vü Bisü	X	X	-	X	X	X	-	-
Busu	-	-	-	-	-	X	-	-
Biserek	-	-	-	-	-	X	-	-
Baş Parmaķ	-	-	-	X	X	-	X	-
Bısra	-	X	-	-	-	-	-	-
Baş	X	X	X	X	X	X	X	X
Başlıķ	-	-	-	-	X	-	-	-
Beş	X	X	X	X	X	X	X	X
Başmaķ	X	X	-	X	-	-	-	-
Bişi	X	-	-	-	X	-	-	-
Boş	X	X	X	X	X	X	X	-
Boş	X	X	-	X	-	X	X	-
Boşaķ	X	-	-	-	-	-	-	-
Bişik	-	X	X	X	-	-	X	-
Başaķ	-	-	-	-	X	-	-	-
Paş	-	-	-	-	-	-	-	-
Başa	X	-	X	-	-	X	-	X
Buşarıķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Busu	-	-	-	-	-	X	-	-
Başan	-	-	-	-	-	-	-	-
Başağı Kün	-	-	-	-	-	-	-	X
Buṭaķ	X	X	X	X	X	X	X	X
Buṭ	X	X	X	X	X	X	X	X
Baṭman	X	X	X	X	-	X	X	X
Buġa	X	X	-	X	-	X	-	X
Boġanaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Baġ	X	X	-	X	X	-	X	X
Buġ	-	-	-	-	-	-	-	-
Buġra	-	X	-	-	X	-	X	X
Baġır	X	X	X	X	-	X	X	X

Bağırşağan	-	-	-	-	-	-	-	-
Boğaz	X	X	X	X	X	X	-	X
Bağırşaḳ	-	X	X	-	-	X	X	-
Bağır	-	X	X	-	-	X	X	-
Buğuz	-	-	-	-	-	-	-	-
Bağacı	-	-	-	-	-	-	-	-
Baḳır	X	X	X	X	-	X	X	X
Boḳ	X	X	-	-	-	X	X	-
Bıḳın	-	-	-	-	X	X	-	-
Buḳavu	-	-	X	-	X	X	-	-
Boḳardaḳ	-	X	X	-	-	-	-	-
Boḳşaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Bek	X	X	-	-	-	X		-
Bekiş	-	-	-	-	-	-	-	-
Büker	X	X	-	X	X	X	X	-
Bök	-	-	-	-	-	-	-	-
Bigit	-	-	-	-	-	-	-	-
Bükter	-	-	-	-	-	-	-	-
Biker	-	-	-	-	-	-	-	-
Bükrek	X	X	X	X	-	X	X	-
Büker	X	X	-	X	X	X	X	-
Beg	X	X	X	X	X	X	X	-
Boluş/Buluş	X	X	-	-	-	X	-	-
Bili Vü Bilüv	X	X	X	-	-	X	X	-
Bulġamaç	-	-	X	-	-	-	-	X
Bıldırak	-	-	-	-	-	-	-	-
Bülçek	-	X	-	-	-	-	-	X
Bulnaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilevü	-	X	X	X	-	X	X	-
Bil	X	X	X	X	X	-	X	-

Bilik	-	X	-	-	-	-	-	-
Bilek	-	-	X	X	-	X	X	-
Bölük	-	-	-	-	X	X	-	-
Belük	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilge	X	X	X	-	-	X	X	-
Belgülü	-	-	-	-	X	-	X	-
Bal	X	X	X	X	X	X	X	X
Balavuş	X	-	X	-	-	X	-	-
Bol	-	X	-	-	-	-	-	X
Buluṭ	X	X	X	X	X	X	X	X
Balṭır	-	X	X	X	-	X	X	-
Baldaran	-	-	-	-	-	-	-	-
Bulun	-	-	-	-	X	-	-	-
Balıḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Balıḳ Bay	-	-	-	-	-	-	-	-
Bıldırcın	-	X	-	-	-	-	X	X
Bala	-	-	-	-	X	X	-	-
Bile vü Birle	X	X	X	X	X	X	X	X
Balṭa	X	-	X	X	-	X	X	-
Bılṭır	-	X	-	X	-	X	X	-
Balḳan	-	-	-	-	-	-	-	-
Balçıḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Belgü	-	-	-	-	X	-	X	-
Balṭaçaḳ	X	-	-	-	-	-	-	-
Bilezik	-	X	X	X	X	X	X	-
Beltek	-	-	-	-	X	X	-	-
Ben	X	X	X	X	X	X	X	X
Bun	-	-	-	-	-	X	-	-
Benek	-	-	-	-	-	-	X	-
Binit	-	-	-	-	-	-	-	-

Penir	-	X	X	X	-	X	X	X
Bön	-	-	-	-	-	-	-	-
Bayar	-	-	-	-	-	-	-	-
Bayan	-	-	-	-	-	-	-	-
Boyun	X	X	X	X	X	X	X	-
Bay	X	X	X	X	X	-	X	-
Bay	X	X	X	X	X	-	X	-
Boy	X	X	-	-	-	X	X	X
Böy	X	X	-	-	-	X	-	X
Bayam	X	X	X	-	-	-	-	-
Beyġanber	X	X	X	X	X	X	-	X
Buyruķ	X	X	X	X	X	X	X	X
Tepe	X	X	X	-	-	X	X	-
Tebük	-	-	-	-	-	-	-	-
Tipi	-	X	-	-	-	-	X	-
Tebiz	-	-	-	-	-	-	-	X
Tepkeç	-	X	-	-	-	X	-	-
Tütün	X	X	X	-	X	X	X	X
Tütel	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetik	X	X	-	-	-	-	-	-
Tutuķ	-	-	-	-	X	X	-	-
Türk	-	X	X	-	X	X	-	-
Türkmen	-	-	-	-	-	-	-	-
Türlü	X	-	-	-	X	-	-	-
Ters	X	-	-	-	-	X	-	-
Tersa	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiri	X	X	X	-	X	X	X	-
Tirlik	X	-	X	-	X	-	X	X
Terbes	-	-	-	-	-	-	-	-
Ter	X	X	-	X	X	X	-	-

Turp	-	X	-	-	-	X	-	-
Tirek	X	X	X	-	X	X	X	X
Terk	X	X	-	-	X	-	-	X
Terek	X	-	X	X	X	X	X	X
Törpi	-	-	-	-	-	-	-	-
Teri	X	-	X	X	X	X	X	-
Tört	X	X	X	X	X	X	X	X
Taz	-	-	-	-	X	-	-	-
Tiz	X	X	X	X	X	X	X	-
Toz	-	-	-	-	-	-	X	X
Tezek	-	X	-	-	X	X	X	-
Tizgin	-	X	X	-	X	-	X	-
Teze	-	-	X	-	X	X	-	-
Tişi	X	X	-	X	X	X	X	-
Tiş	X	X	X	X	X	X	X	-
Töşek	X	X	X	X	X	X	X	-
Töş	X	X	-	-	-	X	-	-
Taḳı	X	X	-	X	X	X	-	-
Taḳı	X	X	-	X	X	X	-	-
Tikenek	X	X	-	X	X	X	-	-
Tekçek	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekne	X	-	-	-	-	-	X	-
Teke	X	X	X	-	X	X	X	X
Tükürmek	X	X	-	X	X	X	X	-
Tökmek	-	-	-	-	-	-	-	-
Tüklü Elma	-	-	-	-	-	-	-	-
Telik	-	-	X	-	X	X	-	X
Tilkü	X	X	X	-	X	X	X	X
Til	X	-	X	X	X	X	X	-
Tülük	X	X	-	-	-	-	-	-

Tilsiz	X	-	-	-	-	X	X	-
Temir	X	X	X	X	X	X	X	X
Temir Ķazıķ	-	-	X	X	-	X	-	X
Temir Boġu	-	-	-	-	-	-	-	-
Temir Baş	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuma	-	-	-	-	-	-	-	-
Tüvme	X	X	X	-	X	X	X	X
Tümen	X	-	-	X	-	-	-	-
Tünle	-	-	-	X	-	-	-	X
Teniz	X	X	X	X	-	X	X	X
Tün	X	X	-	X	X	X	X	X
Tünlük	X	-	-	-	X	X	X	-
Tın	X	X	-	-	X	X	X	-
Teŋri	X	X	X	-	X	X	X	X
Ten	X	-	X	-	X	X	-	-
Tüvür	-	-	-	-	-	-	-	-
Tövmek	X	X	X	-	X	X	X	-
Tügü	X	-	-	-	-	-	X	-
Tölkün/Tülkün	-	-	-	-	-	-	-	-
Tüvün	X	-	-	-	-	-	-	-
Tiyek Aţ	-	-	-	-	-	X	-	-
Teyirmen	X	X	X	-	X	-	X	-
Teyirme Yüzli	-	-	-	-	-	-	-	-
Teyme	X	-	-	-	X	-	-	X
Ci	-	-	-	-	-	-	-	-
Çiaţ/Çieţ/Ciaţ/Cieţ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çıbıķ	X	X	-	-	-	-	-	-
Çapaķ	-	-	-	-	-	X	X	-

Çöprek	X	X	X	X	-	X	-	-
Çubur/Cubur	-	-	-	-	-	-	-	-
Çapar	-	-	-	-	-	-	-	-
Çibin	X	X	X	-	X	X	X	X
Çabuṭ	-	X	-	-	-	-	-	-
Çapçıḳ	X	X	X	X	-	X	-	X
Çıban	-	X	-	-	-	X	X	X
Çepni	-	-	-	-	-	-	-	-
Çöp	X	-	X	-	X	X	-	-
Çepiş	-	-	-	-	-	-	-	-
Çat	-	-	-	-	-	-	-	-
Çatır	X	-	X	-	X	X	X	-
Çatan	-	-	X	-	-	X	-	-
Çetük	-	X	X	X	X	X	X	X
Çiçek	X	X	X	X	X	X	X	-
Cica	-	-	-	-	-	-	-	-
Çeç	-	-	-	-	-	-	-	-
Çeçe Barmaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çeri	X	-	X	-	X	X	-	X
Çörek	-	-	-	-	-	X	-	X
Çırlaḳ	X	-	-	-	-	X	-	X
Çırlaḳ	X	-	-	-	-	X	-	X
Çirkeme	-	-	-	-	-	-	-	-
Çerpi	-	-	-	-	-	-	-	X
Çıra	-	-	-	-	-	X	X	-
Çıralıḳ	X	-	X	-	-	-	-	-
Çırlavuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çaruḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çor	-	-	-	-	-	-	-	-
Çorlu	-	-	-	-	-	-	-	-

Çara	-	-	-	-	-	X	-	-
Çürük	-	X	X	-	X	X	-	-
Çörek	-	X	-	-	-	X	-	X
Çerça	-	-	X	-	X	X	-	X
Çır	-	X	-	-	-	-	-	-
Çirkin	X	X	-	X	-	X	X	-
Çızuv	X	-	-	-	-	-	-	X
Çise	-	-	-	-	X	-	-	-
Çüş	-	-	-	-	-	-	-	-
Çasuţ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çaş	-	-	-	-	-	-	-	-
Çığan	-	-	-	-	-	-	X	-
Çuġan	-	-	-	-	-	-	-	-
Çaġa	-	-	-	-	-	-	-	-
Çoġrat	-	-	-	-	-	-	-	-
Çaġan	-	X	-	-	-	X	X	X
Çıġanaķ	-	-	-	X	-	X	-	-
Çaġılţılaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çıķ	X	-	X	X	-	-	X	X
Çoķ	-	-	X	X	X	X	-	-
Çoķmar	X	X	X	X	-	X	-	-
Çıķmar	-	-	-	-	-	-	-	-
Çaķmaķ	-	X	X	X	X	X	X	-
Çuķur	X	-	X	-	X	X	-	-
Çaķır Közlü	-	-	-	-	X	X	X	-
Çıķrıķ	X	-	X	-	-	X	-	-
Çeke	-	-	-	-	X	X	-	-
Çeküç	X	X	X	-	X	X	X	-
Çekirdek	-	X	X	-	-	X	-	-
Çük	-	-	X	-	-	-	-	-

Çik	X	X	-	-	-	X	X	-
Çikit/Çiğit	-	-	-	-	-	-	-	-
Çeker	X	-	X	-	-	-	-	X
Çekürge	-	X	X	-	-	X	-	X
Çeker Börek	-	-	-	-	-	-	-	X
Çal	-	X	X	-	-	X	-	-
Çalıḳ	X	X	-	-	-	-	-	-
Celber	-	-	-	-	-	-	-	-
Çolpan	-	-	-	-	-	X	-	X
Çelik	-	-	-	-	-	-	X	-
Çala	-	-	-	-	X	-	-	-
Çul	-	-	-	-	X	-	-	-
Çalḳın	-	-	-	-	-	-	-	-
Çil	X	-	-	-	-	-	-	X
Çölken	-	-	-	-	-	-	-	-
Çuvalduz	X	-	X	-	-	-	-	-
Çile	-	-	-	-	-	-	-	-
Çolmaḳ	X	-	-	-	-	X	-	-
Çim	-	-	-	-	-	-	-	-
Çümen	-	X	-	-	-	X	-	X
Çomaḳ	-	X	X	-	-	X	X	-
Çımaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çomġalaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Çamur	X	X	-	-	-	X	-	-
Çemlek/Çömlek	X	X	X	-	-	X	-	-
Çömçe	X	X	X	-	X	X	X	-
Cömert	X	X	-	X	X	X	-	-
Çemrü	-	-	-	-	-	-	-	-
Çomġa	-	-	-	-	-	-	-	-

Çanaḳ	X	X	X	X	X	X	-	-
Çınlıḳ	-	-	-	-	-	-	-	X
Çene	-	-	-	-	-	-	-	-
Çandır	-	-	-	-	-	-	-	-
Çeng	-	-	-	-	-	-	-	-
Çav	-	-	-	-	-	X	-	-
Çuvu	-	-	-	-	-	-	-	-
Çevçen	-	-	-	-	-	-	-	-
Çavuş	-	-	-	-	-	-	X	-
Ciya/Çiya	-	-	-	-	-	-	-	-
Çiyin	-	-	-	-	-	-	-	-
Depe	X	X	X	-	-	X	X	-
Dipi	-	-	X	-	-	-	X	-
Dip	X	-	X	-	X	X	-	-
Düpdüz	-	-	-	-	-	-	-	-
Depküç	-	X	-	-	-	X	-	X
Depek	X	X	-	X	X	X	X	-
Dütün	X	-	X	-	X	X	X	X
Dede	-	-	-	-	-	X	-	-
Dide	-	-	-	-	-	-	-	-
Düdük	-	X	X	-	-	X	-	-
Düden	-	-	-	-	-	-	-	-
Tirek	X	X	X	-	-	X	-	X
Dirgi	X	X	-	-	-	-	X	-
Dergü	-	-	-	-	-	-	-	-
Döre	X	-	-	-	-	X	-	-
Dezek	-	-	-	-	-	X	X	-
Düzüm	-	-	-	-	X	X	-	-
Diz	X	X	X	X	X	X	X	-
Doġ	-	X	-	-	-	X	-	-

Doḳdoḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Diken	X	-	-	-	X	X	-	-
Dügün	-	-	-	-	X	X	-	-
Deknek	-	-	-	-	-	-	-	-
Dügme	X	X	X	-	X	X	X	-
Dökme	X	-	-	-	-	-	-	-
Deġme	X	-	-	-	X	X	-	X
Degül	X	-	X	X	-	X	-	-
Dükel	X	-	-	-	X	-	-	-
Deg/Dek	X	-	-	-	-	-	-	-
Deke	X	-	X	X	X	X	X	X
Digirmen	-	-	-	-	-	-	-	-
Delü	X	X	-	-	-	X	X	X
Delük	-	-	X	-	X	X	-	X
Dil	X	X	X	X	X	X	X	-
Dilek	X	-	-	X	X	X	-	-
Telim	-	X	-	-	-	-	-	-
Dilkü	X	X	X	-	X	X	X	X
Dıltaḳ	X	X	-	-	-	X	-	-
Dulḳuḳ	-	-	X	-	X	X	X	-
Dümür	X	X	X	X	X	X	-	X
Dümrü	-	X	-	-	-	X	-	-
Demren	-	X	X	-	-	-	-	-
Demregü	X	-	-	-	-	X	-	-
Dümen	X	-	-	X	-	X	-	-
Dumlu	-	-	-	-	-	-	X	-
Dan	X	-	-	-	X	X	-	-
Dün	X	X	-	X	X	X	X	X
Tünegün-Tün Keçe	X	X	-	X	-	-	X	-

Dın	X	-	-	X	X	X	X	-
Deve	X	-	X	X	X	X	X	X
Deve Balıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Duvar	X	X	X	X	X	X	-	X
Deve Ḳuş	-	-	X	X	-	X	-	X
Dede	-	X	-	-	-	-	-	-
Sübürge	X	X	X	X	X	X	X	-
Sıpa	-	X	-	-	-	-	-	-
Sıbızġı	-	X	X	-	-	X	-	-
Sıbḳun	-	-	-	-	-	-	-	-
Sepkün	-	-	-	-	-	-	-	-
Sıbıldaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Süt	X	X	X	X	X	X	X	X
Sitük	X	-	-	-	X	X	X	-
Sütmek	-	-	-	-	-	-	-	-
Setkik	-	-	-	-	-	-	-	-
Süçik	X	X	X	-	X	-	X	-
Sidük	X	X	-	-	X	X	X	-
Sıruḳ	X	-	-	-	-	-	-	-
Sürü Ve Sürün	X	X	X	-	-	-	X	X
Sirke	X	X	X	X	X	X	X	-
Sürme	-	-	-	-	X	X	-	-
Sirim	-	-	-	-	-	-	-	-
Sürük Şırt	-	X	-	-	-	-	-	X
Sırça	-	X	-	-	X	X	X	X
Saraça	-	-	-	-	-	-	-	-
Sürçek	-	-	-	-	-	-	-	-
Siz	X	X	X	X	-	X	X	X
Söz	X	X	-	X	X	X	-	-

Süzme	X	X	-	-	X	X	-	-
Sağsağan	-	X	-	-	-	X	X	X
Sik	X	X	X	X	X	X	X	-
Sökel	-	X	-	-	X	-	-	X
Sökelek	-	X	-	-	X	-	-	X
Sekiz	X	X	X	X	X	X	X	X
Sikiş	-	X	-	X	-	X	-	-
Seksen	-	X	X	X	-	X	X	X
Sülük	X	X	-	-	-	X	-	-
Silig	X	-	-	X	-	-	X	-
Sövlünçü	-	-	-	-	-	-	-	-
Selinçek	X	-	-	X	X	X	-	-
Sili	X	X	-	X	-	X	X	-
Sümük	-	X	-	X	-	X	-	-
Sümülgün	-	-	-	-	-	X	-	-
Semüz	X	X	X	X	X	X	X	-
Sınuḳ	X	X	-	X	X	X	X	-
Sunḳur	X	X	X	X	-	X	X	X
Sen	X	X	X	X	X	X	X	X
Süŋü	X	X	X	X	X	X	X	-
Seŋir	X	-	-	-	-	-	-	-
Siŋir	X	X	X	-	X	X	X	X
Sünük	X	X	-	X	X	X	-	X
Sinek	-	-	-	-	-	X	-	-
Sövük	X	X	-	X	X	X	-	X
Sü/Süvü	-	-	-	-	-	-	-	-
Sevgü	X	X	X	X	X	-	X	X
Sırım	-	-	-	-	-	X	-	X
Şebşebi/Şebşeb	-	-	-	-	-	-	-	-

Şırşa	-	-	-	-	-	X	-	-
Şār	X	X	X	X	X	X	-	X
Şiş	-	-	X	X	-	X	-	-
Şiş Börek	-	-	-	-	-	-	-	X
Şiş	X	X	X	X	X	X	X	X
Şişek	-	X	-	-	-	X	-	X
Şaşı Közlü	-	-	-	-	-	X	-	-
Şaḳlaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Şakird	-	X	X	X	X	-	-	-
Şalgam	X	-	X	X	-	X	-	-
Şimdi	-	-	-	-	-	X	-	X
Şamġacı/Şam ağacı	-	X	X	-	-	-	-	-
Şanus	-	-	-	-	-	-	-	-
Şu	X	X	X	X	X	X	X	X
Şuluv	-	-	-	-	X	-	X	-
Şoluncan	-	-	-	-	-	X	-	X
Şu Taşı	-	-	-	-	-	-	-	-
Şu Ṭarṭarı	-	-	-	-	-	-	-	X
Şobu	-	-	-	-	-	-	-	-
Şabçaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
şobşavuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Şıbızġı	-	-	X	-	-	X	-	-
Şap	-	-	-	-	-	X	X	-
Şapşarı	-	X	X	-	-	-	X	-
Şuç	-	-	-	-	-	X	-	X
Şaç	X	X	X	X	X	X	X	-
Şaç	-	X	-	-	-	-	-	-
Şaçaḳ	X	-	-	-	X	X	-	-
Şıçġan	X	X	X	X	-	X	X	X

Ṣuçuḳ	X	-	X	-	-	X	-	X
Ṣarı	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṣarı Ḳavun	-	-	X	-	-	-	-	-
Ṣorḳun	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣarban	X	-	-	-	-	-	-	-
Ṣarp	-	X	X	-	-	X	-	-
Ṣarımṣaḳ	X	X	X	X	-	X	X	X
Ṣırt	X	-	-	-	-	-	-	X
Ṣorma	-	-	X	-	-	-	X	-
Ṣarınçḳan	X	X	-	-	-	X	-	-
Ṣırtlan	-	X	X	-	-	X	-	X
Ṣıyırım	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣazaġan	X	X	-	-	-	X	-	X
Ṣaz	X	X	-	-	-	X	-	-
Ṣaşı	X	-	-	-	-	X	-	-
Ṣatılmış	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṣatan	X	X	-	X	X	X	X	-
Ṣaġılmış Süt	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣaġmal	-	X	-	-	-	X	X	-
Ṣaġ	X	X	X	X	X	X	-	-
Ṣaġ El	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣıġır	X	X	X	X	-	X	X	X
Ṣıġın	-	-	-	-	-	X	X	X
Ṣaġır	-	-	-	-	X	X	X	-
Ṣaġraḳ	X	-	-	-	X	-	X	-
Ṣaġrı	X	X	-	-	-	X	-	-
Ṣaġış	X	X	X	X	X	-	-	X
Ṣıġraḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣaġlıḳ	X	-	-	-	-	X	-	-
Ṣaġ Yaġ	-	X	-	X	-	X	X	-

Şıġza	-	-	-	-	-	-	-	-
Şıġlıķ	X	-	-	-	-	X	-	-
Şaġan	-	-	-	-	-	-	-	-
Şoġan	X	X	X	X	-	X	X	X
Şaġlıķ	-	X	-	-	-	X	X	-
Şagţuç	-	-	-	-	-	-	X	-
Şaķal	X	X	X	X	X	X	X	-
Şaķalsız	-	X	X	X	-	X	X	-
Şaķar	-	-	-	-	-	X	-	-
Şaķurġa	-	-	-	-	-	X	X	-
Şoķ Barmaķ	-	X	-	X	-	-	-	-
Şalıncaķ	-	-	-	X	X	X	-	-
Şoluķ	X	-	-	-	X	X	-	-
Şoluķın	-	-	-	-	-	-	-	-
Şalķum	X	X	X	-	X	X	-	-
Suluķ	-	-	-	-	-	-	X	X
Şol	X	-	X	X	X	X	X	X
Şal	-	-	-	-	-	-	-	-
Şolucan	-	-	-	-	-	X	-	-
Şalamçaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Şamala	X	-	-	-	-	X	-	X
Şalaça	-	-	-	-	-	-	-	-
Şamaş	-	-	-	-	-	-	-	-
Şanķu	-	-	-	-	-	-	-	-
Şandal	-	-	-	-	-	-	-	-
Şon	X	X	-	-	X	X	X	-
Şonçuķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Şonķol	-	-	X	-	-	X	-	-
Şonra	X	X	-	X	X	X	X	-
Şanġır	-	-	-	-	X	X	X	-

Ṣovuḳ	X	-	X	X	X	X	X	X
Ṣavun	-	X	-	-	-	-	-	-
Ṣavun Keyin	-	X	-	-	-	-	-	X
Ṣav	-	-	-	-	-	X	-	-
Ṣavçı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṣay	X	-	-	-	-	X	-	X
Ṭapu	X	X	X	X	X	X	X	-
Ṭap/Ṭab	-	-	-	-	X	-	-	-
Ṭop	X	-	X	-	X	X	-	-
Ṭopraḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭobra	X	-	X	-	-	X	X	-
Ṭaban	X	X	X	X	X	X	-	-
Ṭapucı	-	-	X	-	-	X	-	-
Ṭopuḳ	-	X	X	X	-	X	-	-
Ṭobalan	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭobalaḳ	-	-	-	-	-	X	-	X
Ṭabcan	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭat	-	-	-	-	-	X	-	X
Ṭatlu	X	X	X	X	X	X	X	-
Ṭuc	X	-	-	-	-	-	X	X
Ṭaçar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭuraḳ	X	X	-	X	X	X	X	-
Taraḳ	-	X	X	X	X	X	X	-
Ṭuraḳ	-	X	-	-	-	-	X	-
Ṭar	X	X	-	X	X	X	X	-
Ṭırnaḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ṭartu	X	X	-	-	X	X	X	-
Ṭarıġ	X	X	-	-	-	X	X	X
Ṭurṭuç	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭurluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-

Ṭorlaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭarlıḳ	X	-	-	X	X	X	X	-
Ṭar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭerazi	X	X	X	-	X	-	-	X
Ṭurna	X	X	X	X	-	X	X	X
Ṭoru	-	X	X	-	-	X	X	-
Ṭurṭanaḳ	-	-	-	-	-	-	-	X
Ṭorlamaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭaz	X	-	-	X	X	X	X	-
Ṭuz	X	X	X	-	X	X	X	X
Ṭazı	-	X	X	-	-	X	-	-
Ṭuzlu	-	-	X	-	X	X	X	-
Ṭuzluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭazlaḳ	-	X	-	X	-	X	X	-
Ṭuzaḳ	X	X	X	-	X	X	-	X
Ṭoz	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭaşaḳ	X	X	X	X	-	X	X	-
Ṭuşaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Ṭaşḳun	-	X	-	-	X	X	-	-
Ṭaşlaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭaş	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭaş	X	-	-	-	X	X	X	-
Ṭuṭaḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ṭaṭar	X	-	-	-	-	-	-	-
Ṭuṭḳun	X	X	-	-	X	X	-	-
Ṭuṭġa	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭuṭam	-	-	-	-	-	-	-	X
Ṭuṭurġan	X	X	X	X	-	X	X	X
Ṭuṭulmaḳ	X	-	-	X	X	X	X	X
Ṭaṭ	X	-	-	X	X	X	X	-

Ṭaṭ	X	-	-	X	X	X	X	-
Ṭuṭmaç	-	-	-	-	-	-	X	X
Ṭuṭsaḳ	X	X	-	-	-	X	-	-
Ṭaġ	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭoġan	-	X	-	-	-	X	X	X
Ṭuġluḳ	-	X	-	-	-	-	X	-
Ṭıġraḳ	X	X	-	-	-	-	X	-
Ṭoġru	X	X	-	-	-	X	X	-
Ṭuġrul	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭoġa	X	-	-	-	-	X	-	-
Ṭaġarçuḳ	-	-	-	-	-	X	X	-
Ṭoḳ	X	X	-	-	-	X	X	-
Ṭoḳşan	-	X	X	X	X	X	X	X
Ṭoḳuz	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭoḳurçın	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭaḳuḳ	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭoḳma	X	-	X	-	-	X	-	-
Ṭoḳşuba	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭan	X	X	-	X	X	X	X	X
Ṭoŋ	X	-	-	-	X	X	-	-
Tonuz	X	X	X	X	-	X	X	X
Ṭansıḳ	X	-	-	-	-	X	-	-
Ṭaŋla	-	-	-	X	-	X	X	-
Ṭolaḳ	-	-	-	-	X	X	-	-
Ṭulban	-	-	X	-	-	X	X	-
Ṭalaḳ	-	X	X	X	-	X	-	-
Ṭılaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Ṭulḳuḳ	-	-	X	-	X	X	-	-
Tulp	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭul	X	X	-	-	X	X	-	-

Ṭolı	X	X	-	-	-	X	-	-
Ṭuluŋ	-	X	-	-	-	-	-	-
Ṭamaşa	X	-	X	X	-	X	-	-
Ṭamcı	-	-	-	-	-	-	-	X
Ṭam	X	-	-	X	X	X	-	X
Ṭamzum	-	-	-	X	X	-	-	-
Ṭam	X	-	X	-	X	X	X	X
Ṭamaḳ	X	X	X	-	-	X	-	-
Ṭamar	X	X	X	X	X	X	X	X
Tamu	X	X	-	-	-	X	X	-
Ṭuman	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭuma	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭumlu	X	-	-	-	-	X	X	-
Ṭumnu	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭana	-	X	X	X	-	X	-	X
Ṭınç	X	-	X	-	X	X	-	-
Ṭınçlıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭanuḳ	X	-	X	-	X	X	-	X
Ṭanışmaḳ	-	X	X	-	-	X	X	-
Ṭanışıḳ	-	-	X	-	-	-	-	-
Ṭon	X	X	X	X	X	X	X	X
Ṭonuḳ Yüzlü	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭan Ṭarı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ṭuysu	X	-	-	-	-	-	-	-
Ṭay	-	X	X	X	-	X	X	-
Tayı	-	X	-	-	-	-	-	X
Ṭoy	X	X	-	-	-	-	X	-
Ṭuyaḳ	-	X	-	-	-	X	-	-
Ṭayın	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳupturġa	-	-	-	-	-	X	-	-

Ķapṭan	-	X	X	-	X	-	X	-
Ķap	-	X	-	-	X	-	X	-
Ķapu	X	X	X	X	X	X	X	X
Ķaba	-	-	-	X	X	-	-	-
Ķuba	-	-	-	-	-	-	-	-
Ķabaķ	X	X	-	X	-	X	X	-
Ķaburçaķ	-	X	-	-	-	X	-	-
Ķaburçaķlı Baġa	-	X	-	-	-	X	-	X
Kopuz	X	X	-	-	-	-	X	-
Ķapķara	-	X	X	X	X	-	X	-
Ķıpķızıl	-	X	X	X	X	-	X	-
Ķabuķ	X	-	X	-	-	X	X	X
Ķubaş	-	-	-	-	-	-	-	X
ķatı	X	X	X	-	X	X	X	-
Ķat	X	X	X	X	X	X	X	X
Ķıt	-	-	-	-	-	-	-	-
Ķut	X	X	X	-	-	X	-	X
Ķatır	X	X	X	X	-	X	X	X
Ķotuķ	-	X	X	X	-	X	X	X
Ķatıķ	-	-	-	-	X	X	X	-
Ķuçaķ	X	X	-	-	X	X	-	-
Ķıçır	-	-	-	-	-	X	-	-
Ķocadaş	-	X	-	-	-	-	-	X
Ķaç	-	-	-	-	-	-	X	-
Ķıç	-	X	-	-	-	X	-	-
Ķoca	X	X	X	X	-	X	-	-
Ķaçan	X	X	-	X	-	X	X	X
Ķoç ve ķoçķar	X	X	X	X	X	X	X	X
Ķara	X	X	X	X	X	X	X	X

ḳara etmek	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳara Yağız	-	X	X	X	-	X	-	-
Ḳarış	-	X	-	X	-	X	-	X
Ḳarşı	X	-	-	X	X	X	X	X
Ḳuru	X	X	X	-	X	X	X	-
Ḳaru	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳurġuşun	X	X	X	X	-	X	X	X
Ḳarġa	-	X	X	X	X	X	X	X
Ḳarġu	-	-	-	-	-	-	X	-
Ḳuruṭ	-	X	-	-	-	X	X	X
Ḳaraca Ḳaz	-	-	X	-	-	-	-	X
Ḳarlaġuç	-	X	-	-	X	X	X	X
Ḳurṭaḳ	-	-	-	-	-	X	-	X
Ḳuruġı	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳur	X	X	-	-	X	-	X	-
Ḳır	-	X	-	-	-	X	-	X
ḳar	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳurşaḳ	X	X	-	-	-	X	X	X
Ḳarapçı	X	-	-	-	-	-	-	-
Ḳarın	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳarındaş	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳırnaḳ	-	X	X	-	X	X	X	-
Karavaş	X	X	-	-	X	X	-	-
Ḳırbaṭ	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳorḳaḳ	X	X	X	X	X	X	-	-
Ḳurṭ	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳırḳ	-	X	X	X	-	X	X	X
Ḳaravul	-	-	-	-	-	X	-	-
Ḳarlavuç	-	-	-	X	X	X	X	X
Ḳarṭal	-	-	X	-	-	X	-	X

Ḳırtuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳarı	X	X	-	X	X	X	X	-
Ḳurbaġa	-	X	X	-	X	X	X	X
Ḳarpuz	-	X	-	X	-	X	-	-
Ḳur	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳaraḳ	-	-	-	-	-	X	X	-
Ḳuraḳ	X	-	-	-	-	-	-	X
Ḳurġan	X	X	-	-	-	X	-	X
Ḳaz	X	X	X	X	-	X	X	X
Ḳız	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳuz	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳoz	X	X	X	-	-	X	-	-
Ḳozaḳ	-	X	-	-	-	X	-	-
Ḳızıl	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳıpḳızıl	-	X	X	X	X	X	X	-
Ḳuzı	X	-	X	X	-	-	X	X
Ḳuzu Ḳulağı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳızılca Ṭurġay	-	X	-	-	-	X	-	X
Ḳızlıḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Ḳuzġun	-	-	-	-	-	X	-	-
Ḳazıḳ	-	X	X	-	X	X	X	X
Ḳazan	X	-	X	X	-	X	X	-
Ḳazna	X	X	-	-	-	-	-	-
Ḳusḳun	-	X	-	-	-	-	X	-
Ḳaşaḳ	X	X	-	-	-	-	X	-
Ḳuşaḳ	-	X	X	X	-	-	-	-
Ḳuşluḳ	-	X	-	X	X	X	-	-
Ḳış	X	-	-	X	X	X	X	X
Ḳaş	X	X	X	X	X	X	X	-

Ḳuş	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳoş	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳoş	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳış	X	-	-	X	X	X	X	X
Ḳaşḳa	X	-	-	-	-	X	-	-
Ḳuş Ḳuyruġu	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳoşdaş	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳışlıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳaşuḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳısraḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳışġa	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳaşa	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳısġaç	X	-	-	-	-	X	X	X
Ḳışır	-	X	-	-	X	X	X	-
Ḳusġu	X	X	-	-	X	X	-	-
Ḳaşurḳa	-	X	-	-	-	-	-	-
Ḳışḳaç	X	-	-	-	-	X	X	X
Ḳaşṭalıḳ	-	-	X	-	-	X	-	-
Ḳaġıṭ	X	X	X	X	-	X	-	-
Ḳuṭurġan	-	X	-	-	X	X	-	X
Ḳaṭı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳaṭırġa	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳaṭaġan	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳoṭuḳ	-	-	X	X	-	X	X	X
Ḳaṭır	X	X	X	X	-	X	X	-
Ḳaṭun	X	X	X	-	X	-	-	-
Ḳaṭı	X	X	X	-	X	X	X	-
Ḳuṭuz	-	-	-	-	X	-	-	-
Ḳoḳuz	-	-	-	-	-	X	-	X
Ḳaḳlıḳ	-	-	-	-	X	-	-	-

Ḳaḳ	-	-	-	-	X	X	-	-
Ḳaḳraḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳaḳ	-		-	-	-	-	-	X
Ḳayḳıç	X	-	-	-	X	X	X	-
Ḳul	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳol	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳulaç	-	X	-	-	-	X	X	X
Ḳıl	-	X	-	-	-	-	-	X
Ḳalın	X	X	X	-	X	X	-	-
Ḳolan	X	X	X	-	X	X	X	X
Ḳolan	X	X	X	-	X	X	X	X
Ḳılbaraḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳıl Ḳuyruḳ	-	X	-	-	-	-	-	X
Ḳavluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳulaḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳılçıḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Ḳolṭuḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳalḳan	X	-	X	X	X	X	X	-
Ḳulp	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳalı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳılıḳ	X	X	-	-	X	X	X	-
Ḳılıç	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳulun	X	X	-	-	X	X	X	X
Ḳuluncı	-	-	-	-	-	-	X	-
Ḳonuḳ	X	X	-	X	X	X	X	-
Ḳonuḳluḳ	-	-	X	-	-	X	-	-
Ḳınıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳancuḳ	X	X	X	-	-	X	-	X
Ḳonşı	X	X	X	X	X	X	-	-
Ḳın	X	X	X	-	X	X	X	-

Ḳan	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳonç	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳanaṭ	-	X	X	-	X	X	X	X
Ḳoŋravu	X	-	-	-	X	-	-	-
Ḳazıḳ	-	-	X	-	X	X	X	-
Ḳanlı	-	X	-	-	-	-	X	-
Ḳam	X	X	-	-	-	X	X	-
Ḳum	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳumcı	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳamçı	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳamuġ	-	-	-	-	X	-	X	-
ḳuma	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳuma	X	-	X	-	X	X	-	-
Ḳumurşaġa	-	X	X	-	-	X	X	X
Ḳumral	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳımız	-	-	X	-	-	X	-	-
Ḳamuç	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳav	X	X	X	-	-	X	-	-
Ḳav	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳavra	X	-	-	-	-	-	-	-
Ḳavuḳ	-	-	-	-	X	X	X	X
Ḳov	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳovu	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳavluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳavurġa	X	-	-	-	X	-	-	-
Ḳavun	X	X	X	X	X	X	X	-
Ḳavuḳ	-	-	-	-	X	-	-	-
Ḳovuḳ	X	-	-	-	X	-	-	-
Ḳavruḳ	X	-	-	-	X	X	X	X
Ḳova	-	-	X	-	X	X	X	-

Ḳov	-	-	-	-	-	X	-	X
Ḳoyun	X	X	X	X	X	X	X	X
Ḳoyan	X	X	-	-	-	-	-	X
Ḳuyu	X	-	X	-	X	X	X	X
Ḳay	X	-	X	X	-	X	X	-
Ḳaya	X	X	-	-	-	X	-	X
Ḳay	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳayırṭmaḳ	-	-	-	-	-	-	-	X
Ḳoyun	-	-	X	-	-	X	-	-
Ḳaymaḳ	-	-	-	X	-	X	-	-
Ḳuymaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳuyruḳ	X	X	X	-	X	X	X	X
Ḳayır	-	X	-	-	-	X	-	X
Ḳuyuncı	-	X	-	-	-	X	-	-
Ḳıyma	-	-	-	-	-	X	X	-
Ḳaydan	-	-	-	-	-	-	-	-
Ḳayış	-	X	-	-	-	X	X	-
Ḳuyaş	X	X	-	X	X	X	-	X
Kebe	-	-	-	-	-	X	-	-
Kep	-	-	-	-	-	X	-	-
Küp	-	X	-	-	-	X	X	-
Köp	X	X	-	-	X	X	X	-
Köpük	-	-	X	-	X	X	-	X
Köpek	-	-	-	-	-	-	-	X
Küpür	-	-	-	-	-	X	-	-
Küpe	X	X	-	-	X	X	X	-
Köprü	X	X	X	-	-	X	X	X
Köbek	-	X	X	-	X	X	X	-
Kepek	X	-	X	X	-	X	X	X
Kepçe	-	-	-	-	-	-	-	-

Köpkök	-	X	X	X	-	-	-	-
Kibi	X	-	X	X	-	X	X	X
Kebes/Kepes	X	X	-	-	-	-	-	-
Ketik	-	-	-	-	-	X	-	-
Ketük	-	-	-	-	-	X	-	-
Ketüren	X	X	X	X	X	X	X	-
Köt	X	X	X	X	-	X	X	-
Kete	-	-	-	-	-	-	-	-
Ketelük/Ketü lük	-	-	-	-	-	-	-	-
Keçe	X	X	-	-	-	-	X	-
Köç	X	X	-	X	X	-	X	X
Köçken	-	X	-	-	-	-	-	X
Keçi	-	X	X	X	-	X	X	X
Kiçi	X	-	X	X	X	X	X	-
Keçüt	-	X	-	-	X	X	X	X
Keçe	X	X	-	X	X	X	X	-
Küç	X	X	X	X	X	X	X	-
Keçit	-	X	-	-	X	X	X	X
Küçük	-	X	-	-	-	X	-	-
Küçük	-	X	-	-	-	X	-	-
Kedük	-	-	-	-	X	X	-	-
Kören	X	X	-	X	X	X	X	X
Kerek	X	-	X	-	X	X	-	-
Kürk	-	X	-	-	-	X	X	-
Kürken	-	-	-	-	-	X	-	X
Kerki	X	X	-	-	-	-	X	-
Kerpiç	X	X	-	-	-	X	X	-
Kirpik	X	X	-	X	-	X	X	-
Körk	X	-	-	-	-	-	-	-

Körklü	X	-	-	-	X	X	X	-
Kürk	-	X	-	-	-	X	X	-
Kürek	X	X	X	-	-	X	-	-
Kerkü	X	X	-	-	-	X	-	-
Küreş	-	X	-	-	X	X	X	-
Kirdek	X	-	-	-	-	X	-	-
Kirtü	X	X	-	-	-	X	-	-
Kerep	-	-	-	-	-	-	-	X
Kirpi	X	-	X	-	X	X	X	X
Körpe	X	-	-	-	-	-	-	-
Kirtü Söz	-	-	-	-	-	-	-	-
Kertük	-	-	-	-	-	X	-	-
Körtül/Kürtül	-	-	-	-	-	-	-	-
Kersen	-	-	-	-	-	-	-	-
Keriş	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiriş	-	X	X	-	X	X	X	-
Kertme	X	-	-	-	-	-	-	-
Kürt	-	-	-	-	-	-	-	-
Kervānserā	-	X	-	-	-	-	-	X
Kermen	X	X	-	-	-	-	-	-
Kürtün	-	-	-	-	-	-	-	-
Közsüz	X	X	-	X	X	-	X	X
Köz	X	X	X	X	X	X	X	X
Közek	-	-	-	-	-	-	-	-
Köz/Küz	-	-	-	-	-	-	-	-
Kez	X	-	-	-	-	X	-	X
Kezlik	-	-	-	-	-	-	-	-
Közündürük	-	-	-	-	-	-	X	-
Kezen Kün	-	-	-	-	-	-	-	-

Köznü	X	X	X	X	X	-	X	-
Küzen	-	X	-	-	-	X	-	X
Közüç	-	-	-	-	-	-	-	-
Közsüz Sebek	X	-	-	-	-	X	X	X
Kiyiz	X	X	X	-	-	X	X	-
Kesici	X	X	-	X	X	X	X	-
Kesük	-	-	-	-	-	-	-	-
Kesüvü	-	-	-	-	-	X	-	-
Keski	-	-	-	X	-	X	-	-
Küsük	-	-	-	-	-	-	-	-
Köşek	-	-	-	-	-	X	X	X
Köşk	-	-	-	-	X	X	-	-
Kişen	X	X	X	-	-	X	X	-
Köşk	-	-	-	-	X	X	-	-
Keşür	-	X	X	X	-	X	X	-
Keşke	X	-	-	X	-	X	-	X
Kişi	X	X	X	X	X	X	X	X
Kiş	X	-	-	-	-	X	X	-
Kök	X	X	X	X	X	X	X	X
Kök Yolu	-	-	-	-	-	-	-	-
Küsekün	-	-	-	-	-	X	-	-
Küsken	-	X	-	-	-	X	-	-
Kükevün	-	-	-	-	-	X	-	-
Kögerçin	X	X	X	X	X	X	X	X
Kikiş	-	-	-	-	-	-	-	-
Kök Çüber	-	-	-	-	-	-	-	-
Keklik	-	-	X	-	-	X	X	X
Kök	X	X	-	-	-	X	X	X
Kükremek	X	X	X	-	X	X	-	X
Keldeçi Yıl	-	X	-	-	-	-	X	X

kül	-	X	X	X	X	X	X	X
Külāf	X	X	X	X	-	X	-	-
Küleç	X	X	X	X	X	X	X	-
Kilikçe	-	-	-	-	-	-	-	-
Kelek	-	-	-	-	-	-	-	-
Küllük	-	-	-	-	-	-	-	-
Kilim	X	X	-	-	X	X	X	-
Kilit	-	X	X	X	-	X	-	-
Kelki	X	X	X	X	X	X	X	X
Külkeç	-	-	-	-	-	X	-	-
Keleben/Kelepen	X	-	-	-	-	-	-	-
Kelin	X	X	-	-	X	X	X	-
Küyevü	X	X	-	-	X	X	X	-
Kimse	-	-	-	X	-	X	-	-
Kemrik	-	-	-	-	-	-	-	-
Kemürdek	-	-	-	-	-	-	-	-
Kömür	X	X	X	-	-	X	X	X
Kemi	X	X	X	-	X	X	X	X
Keme	-	-	-	-	-	X	-	-
Küme	-	-	-	-	-	-	-	-
Kim	X	X	X	-	X	-	X	-
Kümüş	X	X	X	X	X	X	X	X
Kömülgen	-	-	-	-	-	-	-	-
Kömüldürük	X	-	-	-	-	-	-	-
Kömkök	-	-	X	X	-	-	-	-
Kene	-	X	-	-	-	X	-	-
Kün	X	X	-	X	X	X	X	X
Kön	-	-	-	X	X	X	X	-
Ken	X	X	-	X	X	X	X	-

Kin	-	-	-	-	-	-	-	-
Kin Bala	-	-	-	-	-	-	-	-
Kinçek	-	-	-	-	-	-	-	-
Künç	-	-	-	-	-	-	-	X
Könlük	-	-	-	-	-	-	-	-
Köngül	X	X	X	X	X	-	X	-
Kendü	X	-	-	X	X	X	-	X
Keneşke	X	-	-	-	X	X	-	-
Kent	X	X	-	X	-	X	X	X
Kendir	X	X	X	-	-	X	-	-
Kindik	X	X	-	X	-	X	X	-
Künçek	X	X	X	X	-	X	X	-
Köŋlek	X	X	X	X	X	X	X	-
Kündüz	-	X	-	X	X	X	X	X
Künseli	-	-	-	-	-	-	-	-
Küneri	-	-	-	-	-	-	-	-
Küneş	X	X	X	X	X	X	X	-
Könçük	X	-	X	X	-	X	X	-
Küni	X	-	-	-	X	X	-	-
Kevenç	-	-	-	-	X	-	-	-
Küvelek	-	-	-	-	-	-	-	-
Kevül	-	-	-	-	-	-	-	-
Kevük	-	-	-	-	-	X	-	X
Kövek	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiwiz	-	-	-	-	-	-	-	-
Kevür	-	-	X	X	X	X	-	X
Kevrük	-	-	-	-	-	-	-	X
Keymek	X	X	X	X	X	X	-	-
Keyesi	X	-	-	-	-	-	-	-
Key	-	X	-	-	-	-	-	-

Keynek	X	-	-	-	X	X	X	-
Keykenek	-	-	-	-	-	-	-	-
Laplap	-	-	-	-	-	-	-	-
Leblebü	-	-	-	-	-	X	-	-
Laçın	-	X	X	-	-	X	X	X
Lorp	-	-	-	-	-	-	-	-
Lırp	-	-	-	-	-	-	-	-
Lor	-	-	-	-	-	-	-	-
Loġ	-	-	-	-	-	-	-	-
Laḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Leklek	-	-	-	-	-	-	-	-
Lök	-	-	-	-	-	-	-	X
Maçı	X	X	-	-	-	X	-	-
Mertek	-	-	-	-	-	-	-	-
Mercimek	-	X	X	X	-	-	X	X
Müzdür	-	-	-	-	-	X	-	-
Mezdeki	-	-	-	-	-	-	-	-
Meskit	-	-	-	-	X	-	-	-
Muştuluḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Muştuçı	-	-	-	-	-	-	-	-
Müşk	-	-	-	-	X	-	-	-
Mama	-	-	-	-	-	-	-	-
Mamuḳ	X	X	X	X	X	X	-	-
Memrec	-	-	-	-	-	-	-	-
Mum	-	-	X	X	-	X	-	X
Men	X	X	X	X	X	X	X	X
Min	X	X	X	X	X	X	X	X
Minez	-	X	-	-	X	-	X	X
Meniz	-	X	-	-	-	-	X	-
Men	X	-	-	-	X	X	-	X

Muŋ	-	-	-	-	X	X	-	-
Muŋlu	-	-	-	-	X	-	-	-
Men	-	-	-	-	-	X	-	-
Meŋli	-	-	-	-	-	-	-	-
Monġol	-	X	-	-	-	-	-	-
Munaṭ Çeker	-	-	-	-	-	-	-	X
Munda	X	-	X	X	-	X	X	X
Meŋgü Ṣu	-	-	-	-	-	-	-	-
Munu	-	-	-	-	-	-	-	-
Monçuķ	-	-	-	-	X	X	-	-
Meyi	X	-	X	-	-	X	X	-
Moynuz	X	X	-	-	X	X	-	X
Ne	X	X	X	X	-	X	X	X
Nite	-	X	-	-	-	X	-	-
Neçe	X	X	-	X	-	X	X	X
Neçük	X	X	X	X	X	X	X	X
Naz	-	-	-	-	X	X	-	-
Nazük	X	-	-	-	-	X	-	-
Nese	-	X	-	-	-	X	X	X
Nişe	-	-	-	-	-	-	X	-
Nişan	X	X	-	-	X	X	-	-
Nelük	-	-	X	-	-	X	-	X
Namaz	-	X	-	X	X	-	-	X
Namāzlaġu	-	-	-	-	X	X	-	X
Neme	X	-	-	-	X	X	X	X
Nevruz	-	-	-	-	-	-	-	-
Ya	X	X	X	X	X	X	X	-
Yu	X	X	-	-	-	-	-	-
Yapraķ	X	X	X	X	X	X	X	X
Yabalaķ	-	-	-	-	-	-	-	X

Yap	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaba	-	-	-	-	-	-	-	-
Yubunlu Pazarı	-	-	-	-	-	-	-	-
Yıptı	-	-	-	-	-	-	-	-
Yipek	X	X	-	-	-	X	-	-
Yamyaşıl	-	X	X	X	-	-	-	-
Yiti	X	X	-	-	X	X	-	-
Yetegen	-	-	-	-	-	X	-	X
Yetil	-	-	-	-	-	-	-	-
Yitük	-	-	-	X	X	X	-	-
Yetti	X	X	X	X	X	X	X	X
Yetmiş	-	X	X	X	-	X	X	X
Yetincek	-	-	-	-	-	-	-	-
Yet	-	-	-	-	-	-	-	-
Yetsiz	-	-	-	-	-	-	-	-
Yütürmek	X	-	-	-	-	-	-	X
Yatba	-	-	-	-	-	-	-	-
Yüce	-	X	-	-	-	-	X	X
Yaruḳ	-	-	X	-	X	X	X	X
Yarḳın	X	-	-	-	-	X	-	X
Yarıḳ	-	X	-	-	X	-	X	-
Yora	X	-	-	-	X	-	-	X
Yorun	-	-	-	-	-	-	-	-
Yorgan	-	X	X	X	-	X	X	-
Yorga	-	X	-	-	X	X	X	-
Yöre	-	-	-	-	X	-	-	-
Yöresi	-	-	-	-	-	-	-	-
Yarmaḳ	-	X	X	X	X	X	X	X
Yer	X	X	X	X	X	X	X	-

Yar	-	X	-	-	X	X	-	X
Yerdeş	-	X	X	-	-	X	-	X
Yırtuḳ	X	X	-	-	X	X	X	-
Yaratġan	X	X	-	X	X	X	-	-
Yurṭ	X	X	-	-	-	X	-	X
Yarlu	X	-	-	-	-	-	X	-
Yaruḳ	X	X	X	-	X	X	X	-
Yıraḳ	X	X	X	-	X	X	X	-
Yuruḳ	X	X	-	-	-	X	-	-
Yürek	X	X	X	-	X	X	X	-
Yarım	X	-	-	X	X	X	X	X
Yorḳa	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaraşa	-	X	X	-	-	X	X	-
Yazı	X	X	X	-	-	X	X	X
Yaz	X	-	X	X	X	X	X	X
Yazu	-	X	X	X	X	X	-	-
Yüz	X	X	X	X	X	X	X	X
Yüz	X	X	X	X	X	X	X	-
Yüz	-	-	-	-	-	-	-	-
Yüzük	X	X	X	X	-	X	X	-
Yazuḳ	X	X	X	-	X	X	-	X
Yuzaḳ	X	-	X	-	-	X	-	-
Yaşmaḳ	-	X	-	-	-	X	X	-
Yaş	X	X	-	-	X	X	-	X
Yaş	X	-	-	-	X	-	X	X
Yaşıl	X	X	X	X	X	X	X	-
Yışıḳ	-	-	-	-	-	-	X	-
Yuşuḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaş	-	-	-	-	-	X	-	-
Yaşın	-	-	-	-	X	-	-	X

Yişim	-	-	-	-	-	-	-	-
Yas	-	-	X	-	-	-	-	-
Yaşşı	X	X	X	-	X	X	-	-
Yaşṭuḳ	X	X	X	X	X	X	X	-
Yaşlu	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaşıç	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaṭ	-	X	X	-	-	X	X	-
Yaṭuḳ	-	-	-	-	X	-	X	-
Yaṭlıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yuṭluḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaġ	X	X	X	X	X	X	X	X
Yaġı	X	X	-	-	-	X	X	X
Yoğun	X	X	X	X	X	X	X	-
Yığın	-	-	-	-	-	X	-	-
Yaġlıḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yoġurt	X	X	X	X	-	X	X	X
Yaġır	-	-	-	-	X	-	X	-
Yıġruḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaġrın	-	-	-	-	-	X	X	-
Yaġız	-	X	X	-	-	X	X	-
Yaġmur	X	X	X	X	X	X	X	X
Yaġma	-	X	-	-	-	X	-	-
Yaġma	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaġırlıḳ	-	-	-	-	X	-	X	-
Yaġır	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaḳın	X	X	X	X	X	X	X	-
Yaḳa	X	X	X	-	X	X	X	X
Yaḳmaç	-	-	-	-	-	-	-	-
Yuḳaru	X	X	X	X	X	X	X	-
Yoḳuş	-	-	-	-	-	X	X	-

Yaķtu	-	-	-	-	-	-	-	-
Yoķşul	X	X	X	X	-	X	X	-
Yaķnı	-	-	-	X	-	X	X	X
Yaķşı	X	X	X	X	X	X	X	-
Yoķ	X	X	X	X	X	X	X	X
Yoķlu	-	-	-	-	-	-	-	-
Yig	-	-	-	-	-	-	-	-
Yek	X	-	-	-	-	X	-	X
Yük	-	-	-	-	-	X	-	-
Yük	X	X	-	X	X	X	X	X
Yikü	-	-	-	-	-	-	-	X
Yüki	-	-	-	-	-	-	-	-
Yigirmi	-	X	X	X	-	X	X	X
Yiğit	X	X	-	-	X	X	X	-
Yüksek	-	X	X	X	X	-	X	-
Yüksük	-	-	-	-	-	X	-	-
Yüklü	-	-	-	X	X	X	-	-
Yeken	-	-	-	-	-	-	-	-
Yigin	X	X	-	-	-	-	-	-
Yeke Kele Bu Çetük	-	-	-	-	-	-	-	-
Yılan	X	X	X	X	X	-	X	X
Yalġan	X	X	X	-	X	X	X	-
Yol	X	X	X	-	X	X	X	X
Yoldaş	-	X	X	-	-	X	X	-
Yel	X	X	X	-	X	X	X	X
Yeles	-	-	-	-	-	-	-	X
Yıl	X	X	X	X	X	X	X	X
Yılķı	X	-	-	-	X	X	-	-
Yalavaç	-	X	X	-	X	-	X	X

Yilim	X	X	-	-	-	X	-	-
Yel	-	-	-	-	-	-	-	-
Yalam	-	-	-	-	-	-	-	-
Yalman	-	X	X	-	-	X	-	X
Yelmük	-	-	-	-	-	-	-	-
Yulduz	X	X	X	X	X	X	X	X
Yuldurum	-	X	-	X	X	X	X	X
Yelken	-	X	X	-	-	X	-	-
Yülek	-	-	-	-	-	-	-	-
Yalaḳ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yuluv	X	-	-	-	-	-	-	-
Yüldürük	-	-	-	-	-	-	-	X
Yular	-	X	X	-	X	X	X	-
Yilik	X	-	X	-	-	X	X	-
Yalaŋuz	X	-	-	-	X	X	X	X
Yelve	-	-	-	-	-	-	-	-
Yumşaḳ	X	X	X	-	X	X	X	-
Yemiş	X	X	X	X	-	X	X	-
Yama	X	-	X	-	X	X	-	-
Yemek	-	-	-	-	-	-	-	-
Yamdu	-	-	-	X	-	-	X	-
Yam	-	-	-	-	-	-	-	-
Yamyaşıl	X	-	X	X	-	-	-	-
Yem	-	-	-	-	X	X	-	-
Yumurtġa	X	X	X	X	X	X	X	X
Yumaḳ	-	-	-	-	-	X	-	-
Yumaḳ Közlü	-	-	-	-	-	-	-	-
Yumuş	-	-	-	-	-	-	-	-
Yumuşçı	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaman	X	X	X	X	X	X	X	-

Yamdı	-	X	-	X	-	-	X	-
Yün	X	X	X	-	X	X	X	X
Yanaķ	X	X	X	X	X	X	X	-
Yiŋ	X	X	X	-	X	X	-	-
Yan	-	X	X	X	X	X	X	-
Yon/Yun	-	-	-	-	-	-	-	-
Yiŋi	X	X	-	X	X	X	X	-
Yüŋül	X	X	-	-	X	X	X	-
Yaŋa	-	-	-	-	X	X	X	-
Yaŋlış	X	-	-	-	X	X	-	-
Yaŋak	X	X	X	X	X	X	X	-
Yinci	-	-	-	-	-	X	-	-
Yançuķ	X	X	-	-	X	-	-	-
Yavlaķ	-	-	-	-	-	-	-	X
Yavuz	-	X	-	-	X	X	X	-
Yavaş	-	X	-	-	X	X	-	-
Yavşaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yevet	X	-	X	X	X	X	X	-
Yovı	-	-	-	-	-	-	-	-
Yova	-	X	-	-	X	X	-	-
Yavuķ	X	X	X	-	X	X	X	-
Yılaķ	-	-	-	-	-	-	-	-
Yay	X	-	X	X	X	X	X	X
Yuyundu	X	X	X	X	X	X	X	-
Yiyi	-	X	-	-	X	X	X	X
Yiyin	-	-	-	-	-	-	-	X
Yeit	X	X	-	-	X	X	X	-

3.4. Yapı Bakımından İsimlerin İncelenmesi

3.4.1. Türkçe Kökenli İsimler

3.4.1.1. Basit İsimler

aba (Clauson, 1972, s. 5)

aç (Clauson, 1972, s. 17)

ad (Clauson, 1972, s. 32)

aḍaḳ (Clauson, 1972, s. 45)

aġı (Clauson, 1972, s. 78)

aġı (Clauson, 1972, s. 78)

aġıl (Clauson, 1972, s. 83)

aġır (Clauson, 1972, s. 88)

aġır (Clauson, 1972, s. 88)

aġız (Clauson, 1972, s. 98)

aġu (Clauson, 1972, s. 78)

aġuz (Clauson, 1972, s. 98)

ağaç (Clauson, 1972, s. 79)

aḳ (Clauson, 1972, s. 75)

al (Clauson, 1972, s. 120)

ala (Clauson, 1972, s. 126)

alp (Clauson, 1972, s. 127)

altı (Clauson, 1972, s. 130)

alṭı (Clauson, 1972, s. 130)

alṭun (Clauson, 1972, s. 131)

am (Clauson, 1972, s. 155)

ana (Clauson, 1972, s. 169)

anır/enir (Clauson, 1972, s. 188)

aŋıt (Clauson, 1972, s. 176)

aŋ (Clauson, 1972, s. 166)

eŋ (Clauson, 1972, s. 166)

ara (Clauson, 1972, s. 196)

ard (Clauson, 1972, s. 200)

arıḳ (Clauson, 1972, s. 213)

arḳ (Clauson, 1972, s. 213)

arḳa (Clauson, 1972, s. 215)

armağan (Eren, 1999, s. 18)

ırḳıṭaḳ (?)

arḳun (Clauson, 1972, s. 89-90)

arslan (Clauson, 1972, s. 238)

aru (Clauson, 1972, s. 196)

aşıġ (Clauson, 1972, s. 244)

aşlam (?)

aşnu (?)

aş (Clauson, 1972, s. 253)

aşaḳ (Clauson, 1972, s. 259)

aşaġa (Clauson, 1972, s. 259)

aşḳaḳ (?)

aşuḳ (Clauson, 1972, s. 259)

aṭ (Clauson, 1972, s. 33)

ata (Clauson, 1972, s. 40)

ata (?)

aṭın (?)

avuṭ (?)

av (Clauson, 1972, s. 3)

avra[75](?)

avuz (Clauson, 1972, s. 98)

ay (Clauson, 1972, s. 265)

aya (Clauson, 1972, s. 267)

ayaḳ (Clauson, 1972, s. 145)

ayanu[76](?)

aygır (Clauson, 1972, s. 47)

ayı (Clauson, 1972, s. 182)

ayran (Clauson, 1972, s. 276)

---

[75] Avra ismi ile DLT'deki "awruzı (buğday ve arpanın ununu karıştırıp yapılan ekmek vb. karışık yiyecek) (Ercilasun-Akkoyunlu, 2014, s. 565)" ismi arasında bağlantı olduğu düşünülmekle birlikte bunu tanıklayacak başka bir kanıt bulunamamıştır.

[76] Ayanu (beslemek, büyütmek) isminin DLT'de geçen ve "koruma" anlamına "aya-" fiiili ile bir ilişki içinde olduğu düşünülmektedir (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 566).

ayuḳ[77](?)

az (Clauson, 1972, s. 277)

az (?)

azıḳ (Clauson, 1972, s. 283)

azu (Clauson, 1972, s. 283)

baba (tdk.gov.tr 09.10.2018)

bağır (Clauson, 1972, s. 317)

bağır (?)

baḳır (Clauson, 1972, s. 317)

bala (Clauson, 1972, s. 332)

balçıḳ (Clauson, 1972, s. 333)

baldaran (?)

balıḳ (Clauson, 1972, s. 335)

balṭa (Clauson, 1972, s. 333)

balṭır (Clauson, 1972, s. 333)

bar (Clauson, 1972, s. 353)

parmaḳ (tdk.gov.tr 09.10.2018/ Gülensoy, 2011, s. 687)

baş (?)

baş (Clauson, 1972, s. 375)

bay (Clauson, 1972, s. 384)

bayar (?)

baz (Clauson, 1972, s. 388)

beçel: Clauson, sözcük hakkında açıklama yapmanın çok zor olduğunu söyler (Clauson, 1972, s. 295).

[77] "ayuḳ" isminin "o, şu" olarak zamir anlamına yakın kullanım KB'de geçen "kök ayuḳ (Arat, 2003, s. 196)" ifadesinde geçmektedir.

bek (Clauson, 1972, s. 323)

ben (Clauson, 1972, s. 346)

berk (Clauson, 1972, s. 323)

beş/biş (Clauson, 1972, s. 376)

bıḳın (?)

bılṭır (Clauson, 1972, s. 334)

bibi (?)

bil (Clauson, 1972, s. 330)

bilek (Clauson, 1972, s. 338)

bir (Clauson, 1972, s. 353)

bişik (Clauson, 1972, s. 380)

bit (Clauson, 1972, s. 296)

biz (Clauson, 1972, s. 388)

biz (tdk.gov.tr 09.10.2018)

boḳ (Clauson, 1972, s. 311)

boḳṣaḳ: Clauson, ismin kökeni hakkında emin değildir (Clauson, 1972, s. 320).

bol (Clauson, 1972, s. 330)

boş (Clauson, 1972, s. 376)

boş (Clauson, 1972, s. 376)

boy (Clauson, 1972, s. 296)

boz (Clauson, 1972, s. 388)

bön (Clauson, 1972, s. 347)

börü (Clauson, 1972, s. 356)

böy (Clauson, 1972, s. 323)

bu (Clauson, 1972, s. 291)

buġ (?)

buġa (Clauson, 1972, s. 312)

buġra (Clauson, 1972, s. 317)

bulaḳ (Clauson, 1972, s. 336)

bulnaḳ (?)

buluṭ (Clauson, 1972, s. 333)

bun (Clauson, 1972, s. 347)

burun (Clauson, 1972, s. 366)

bud (Clauson, 1972, s. 297)

buṭ (Eren, 1999, s. 65)

buz (Eren, 1999, s. 65)

bük (Clauson, 1972, s. 324)

bülçek (?)

bür (?)

ci (?)

cica (?)

ciya/çiya (?)

çaġa (?)

çaġan (Clauson, 1972, s. 470)

çal (Clauson, 1972, s. 417)

çamur (Eren, 1999, s. 78)

çanaḳ (Clauson, 1972, s. 425)

çapar (?)

çaruḳ (Clauson, 1972, s. 428)

çaş (?)

çat (?)

çav (Clauson, 1972, s. 393)

çavuş (Clauson, 1972, s. 399)

çömlek (Eren, 1999, s. 100)

çemrü (?)

çene (?)

çepiş (Clauson, 1972, s. 399)

çerpi (?)

çevçen (?)

çıġanaḳ (?)

çıġan (Clasuon, 1972, s. 408-409)

çıḳ

çıḳmar (?)

çır (Clauson, 1972, s. 427)

çırlavuḳ (?)

çiaṭ/çieṭ/ciaṭ/cieṭ (?)

çibin (Eren, 1999, s. 71)

çiçek (Clauson, 1972, s. 400)

çik (?)

çikit/çigit (Eren, 1999, s. 91)

çil (?)

çim (?): Clauson, sözcüğün türemiş olma ihtimalini göz önünde bulundurur (Clauson, 1972, s. 421).

çirkeme (?)

çoġan (?)

çoġrat (çokrat- fiili ile kök gibi duruyor zira çoġrat sözcüğü mayalanmış yoğurt anlamına geliyor yani sütün kaynatılmış hali çoḳrat- fiili de kaynatmak anlamına geliyor.)

çoḳ (Clauson, 1972, s. 405)

çolpan (Clauson, 1972, s. 418)

çomġalaḳ (?)

çöp (Eren, 1999, s. 100)

çörek (Eren, 1999, s. 101)

çörek (Eren, 1999, s. 101)

çubur/çupur (?)

çuvu (?)

çük (Clauson, 1972, s. 441)

dan (Clauson, 1972, s. 510)

dede (Clauson, 1972, s. 451)

dede (Clauson, 1972, s. 451)

deg/dek (Clauson, 1972, s. 475)

deke(Clauson, 1972, s. 477)

delim (Clauson, 1972, s. 499)

delü (Clasuon, 1972, s. 493)

depe (Clauson, 1972, s. 436)

deve (Clauson, 1972, s. 447)

dezek (Clauson, 1972, s. 574)

dın (Clauson, 1972, s. 512)

dil (Clauson, 1972, s. 489)

dilkü (Clauson, 1972, s. 498)

dip (Clauson, 1972, s. 434-437)

dipi (Clauson, 1972, s. 436)

diz (Clauson, 1972, s. 570)

duġ/doġ (?)

düden (Eren, 1999, s. 125)

dümrü (Clauson, 1972, s. 509)

dümür (Clauson, 1972, s. 508)

dün (Clauson, 1972, s. 513)

döre (Clauson, 1972, s. 531)

eçi (Clauson, 1972, s. 20)

eçki (Clauson, 1972, s. 24)

eke (Clauson, 1972, s. 160)

ekmek (Clauson, 1972, s. 60)

el (Clauson, 1972, s. 140)

eleşke (?)

elik/ilek (Clauson, 1972, s. 142)

elli (Clauson, 1972, s. 141)

ense (?)

er (Clauson, 1972, s. 192)

erin (Clauson, 1972, s. 232)

erk (Clauson, 1972, s. 220)

erkeç (Clauson, 1972, s. 223)

erük (Clauson, 1972, s. 222)

es (Rasanen, 1969, s. 49)

esen (Clauson, 1972, s. 248)

eski (Clauson, 1972, s. 246)
esri (Clauson, 1972, s. 250)
eş (Clauson, 1972, s. 253)
et (Clauson, 1972, s. 33)
etek (Clauson, 1972, s. 50)
etik (Clauson, 1972, s. 50)
ev (Clauson, 1972, s. 2)
evet (Clauson, 1972, s. 935)
eyegü (Clauson, 1972, s. 272)
eyer (Clauson, 1972, s. 63)
eygir (Clauson, 1972, s. 47)
eze (Clauson, 1972, s. 160)

ıġ (Clauson, 1972, s. 75)

ıpar (Clauson, 1972, s. 878)

ır (Clauson, 1972, s. 192)

ırḳıtaḳ (?)
iḍi (Clauson, 1972, s. 41)
ig/ıg (Clauson, 1972, s. 75)
iğne (Clauson, 1972, s. 110)
iki (Clauson, 1972, s. 100)
il (Clauson, 1972, s. 121)
ilek (?)
ilki (?)
in (Clauson, 1972, s. 165)
ip (Eren, 1999, s. 192)

irkek (Clauson, 1972, s. 223-224

irte (Clauson, 1972, s. 202)

iş (Clauson, 1972, s. 254)

işik/eşik (Clauson, 1972, s. 260)

işim (?)

it (Clauson, 1972, s. 34)

iz (Clauson, 1972, s. 277)

ḳaba (Clauson, 1972, s. 580)

ḳaburḳa (Eren, 1999, s. 199-200)

ḳaç (Clauson, 1972, s. 589)

ḳaḳ (Clauson, 1972, s. 608)

ḳaḳ (Clauson, 1972, s. 608)

ḳalın (Clauson, 1972, s. 622)

ḳalḳan (Clauson, 1972, s. 621)

ḳam (Clauson, 1972, s. 625)

ḳamuç (Clauson, 1972, s. 626)

ḳan (Clauson, 1972, s. 629)

ḳanaṭ (Clauson, 1972, s. 635)

ḳancuḳ (Clauson, 1972, s. 634)

ḳanlı (Clauson, 1972, s. 638)

ḳap (Clauson, 1972, s. 578)

ḳar (Clauson, 1972, s. 641)

ḳara (Clauson, 1972, s. 643)

ḳarġa (Clauson, 1972, s. 653)

ḳarġu (Clauson, 1972, s. 653)

ḳarı (Clauson, 1972, s. 644)

ḳarın (Clauson, 1972, s. 661)

ḳarlaġuç (Clauson, 1972, s. 657)

ḳarlavuç (Clauson, 1972, s. 657)

ḳarṭal (Clauson, 1972, s. 649)

ḳaş (Clauson, 1972, s. 669)

ḳaşaḳ (Clauson, 1972, s. 671)

ḳaşḳa (Clauson, 1972, s. 671

ḳat (Clauson, 1972, s. 593)

ḳatır (Clauson, 1972, s. 604)

ḳaṭır (Clauson, 1972, s. 604)

ḳav (Clauson, 1972, s. 579)

ḳav (Clauson, 1972, s. 579)

ḳavuḳ (Clauson, 1972, s. 583)

ḳay (Clauson, 1972, s. 674)

ḳay (Clauson, 1972, s. 674)

ḳaya (Clauson, 1972, s. 674)

ḳayır (Clauson, 1972, s. 678)

ḳayış (Clauson, 1972, s. 607)

ḳaz (Clauson, 1972, s. 679)

kebe (Clauson, 1972, s. 678)

keçe (Clauson, 1972, s. 694)

keçi (Clauson, 1972, s. 24)

kemi (Clauson, 1972, s. 721)

ken (Clauson, 1972, s. 724)

kendü (Clauson, 1972, s. 728)

kepek (Clauson, 1972, s. 688)

kermen (Eren, 1999, s. 180-181)

kertme (?)

kevük (Clauson, 1972, s. 689)

kez (?)

ḳıç (?)

ḳıçır (?)

ḳıl (Clauson, 1972, s. 614)

ḳılıç (Clauson, 1972, s. 618)

ḳımız (Clauson, 1972, s. 629)

ḳın (Clauson, 1972, s. 630)

ḳır (Clauson, 1972, s. 641)

ḳırḳ(Clauson, 1972, s. 650)

ḳış (Clauson, 1972, s. 670)

ḳış (Clauson, 1972, s. 670)

ḳıt (?)

ḳız (Clauson, 1972, s. 679)

kibi (Clauson, 1972, s. 686)

kiçi (Clauson, 1972, s. 696)

kim (Clauson, 1972, s. 720-721)

kin (Clauson, 1972, s. 725)

kindik (Clauson, 1972, s. 729)

kirtü (Clauson, 1972, s. 738)

kiş (Clauson, 1972, s. 752)

kişi (Clauson, 1972, s. 752)

kiwiz (Clauson, 1972, s. 692

kiyiz (Clauson, 1972, s. 707)

ḳol (Clauson, 1972, s. 614)

ḳolan (Clauson, 1972, s. 622)

kopuz (Clauson, 1972, s. 588)

ḳor/ḳur (Clauson, 1972, s. 642)

ḳoş (Clauson, 1972, s. 670)

ḳoş (Clauson, 1972, s. 670)

ḳov (Eren, 1999, s. 218)

ḳov (?)

ḳovu (?)

ḳoyan (Clauson, 1972, s. 678)

ḳoyun (Clauson, 1972, s. 631)

ḳoyun (Clauson, 1972, s. 631)

köbek (Clauson, 1972, s. 688)

köç (Clauson, 1972, s. 693)

kögerçin: Clauson, ismin türemiş olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, 7 s. 13). Eren, ismin morfolojik bakımdan açıklanmaya muhtaç olduğunu söyler (Eren, 1999, s. 168).

kök (Clauson, 1972, s. 708)

kök (Clauson, 1972, s. 708)

kön (Clauson, 1972, s. 725)

könül (Clauson, 1972, s. 731)

köp (Clauson, 1972, s. 686)

körpe (Clauson, 1972, s. 737)

köt (Clauson, 1972, s. 700)

köz (Clauson, 1972, s. 756)

köz/küz (Clauson, 1972, s. 756-757)

ḳuba (Clauson, 1972, s. 581)

ḳubaṣ (?)

ḳul (Clauson, 1972, s. 615)

ḳulaç (Clauson, 1972, s. 618)

ḳulaḳ (Clauson, 1972, s. 621)

ḳulun (Clauson, 1972, s. 622)

ḳum (Clauson, 1972, s. 625)

ḳumurṣaġa (Clauson, 1972, s. 628)

ḳupturġa (?)

ḳur (Clauson, 1972, s. 642)

ḳurṭ (Clauson, 1972, s. 648)

ḳuş (Clauson, 1972, s. 670)

ḳut (Clauson, 1972, s. 594)

ḳuṭuz (Clauson, 1972, s. 608)

ḳuyaş(Clauson, 1972, s. 679)

ḳuz (Eren, 1999, s. 272)

ḳuzġun (Clauson, 1972, s. 682)

ḳuzı (Eren, 1999, s. 272)

küç (Clauson, 1972, s. 693)

kül (Eren, 1999, s. 273)

kümüş (Clauson, 1972, s. 723)

kün (Clauson, 1972, s. 725)

künçek: Clauson, ismin türemiş olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 728).

küp (Clauson, 1972, s. 687)

küpe (Clauson, 1972, s. 687)

kürk (Clauson, 1972, s. 741)

kürk (Clauson, 1972, s. 741)

kürt (Clauson, 1972, s. 738)

köşek/köşek (Clauson, 1972, s. 753)

küzen (Clauson, 1972, s. 761)

men (Clauson, 1972, s. 346)

men (Clauson, 1972, s. 346)

men (Clauson, 1972, s. 346)

meniz (Clauson, 1972, s. 352)

meyi (Clauson, 1972, s. 348)

min (Clauson, 1972, s. 346)

minez (<bınar?)

monçuḳ (Clauson, 1972, s. 349)

moynuz (Clauson, 1972, s. 352)

muŋ (Clauson, 1972, s. 346)

ne (Clauson, 1972, s. 774)

oġ (Clauson, 1972, s. 75)

oġ (Clauson, 1972, s. 76)

oġrı (Clauson, 1972, s. 90)

oġul (Clauson, 1972, s. 83)

oḳ (Clauson, 1972, s. 76)

ol (Clauson, 1972, s. 123)

oluḳ (Clauson, 1972, s. 136)

on (Clauson, 1972, s. 166)

oŋ (Clauson, 1972, s. 166)

oŋ (Clauson, 1972, s. 167)

or (Clauson, 1972, s. 192)

orġa/urġa (?)

orta (Clauson, 1972, s. 203)

orun (Clauson, 1972, s. 233)

ot (Clauson, 1972, s. 34)

ot (Clauson, 1972, s. 34)

oṭ (Clauson, 1972, s. 34)

oṭ (Clauson, 1972, s. 34)

oṭuv (?)

oṭuv/uṭuv (?)

oṭuz (Clauson, 1972, s. 74)

oyuḳ (Clauson, 1972, s. 270)

oyuru (?)

öç (Clauson, 1972, s. 18)

ögü/ügü (Clauson, 1972, s. 101)

ögür (Clauson, 1972, s. 112)

öpke (Clauson, 1972, s. 9)

ördek (Eren, 1999, s. 316-317)

öt (Clauson, 1972, s. 35)

öyük/üyük (?)

öz (Clauson, 1972, s. 278)

öz (Clauson, 1972, s. 278)

ṣaç (Eren, 1999, s. 348)

ṣaç (Clauson, 1972, s. 794)

ṣaġ (Clauson, 1972, s. 803)

ṣaġan (?): Clauson, ismi “sağ-” kökünden gelen ve “sağımlık koyun” anlamına gelen “sağın” (Clauson, 1972, s. 811) ismi ile birleştirmiştir ancak buradaki isim, “kargı, mızrak” anlamına gelmektedir.

ṣaġır (Eren, 1999, s. 348-349)

ṣaġrı (Eren, 1999, s. 349-350)

saġsaġan (Clauson, s. 1972, 818)

ṣaḳurġa (Eren, 1999, s. 351)

ṣal (Eren, 1999, s. 352)

ṣanġır (Eren, 1999, s. 348-349)

ṣap (Eren, 1999, s. 356)

ṣarı (Clauson, 1972, s. 848)

ṣav (Clauson, 1972, s. 782)

ṣavun (?)

ṣay (Clauson, 1972, s. 858)

ṣaz (?)

sekiz (Eren, 1999, s. 359-360)

seksen (Eren, 1999, s. 360)

semüz (Clauson, 1972, s. 830)

sen (Clauson, 1972, s. 831)

seŋir (Clauson, 1972, s. 840)

ṣıġın (Clauson, 1972, s. 811)

ṣıġır (Clauson, 1972, s. 814)

ṣıġraḳ (Clauson, 1972, s. 815)

sırça (Clauson, 1972, s. 846)

ṣırt (Clauson, 1972, s. 846)

ṣırtlan(Eren, 1999, s. 366-367)

sıruḳ (Clauson, 1972, s. 847)

sik (?)

sinek (Clauson, 1972, s. 838)

siŋir (Clauson, 1972, s. 841)

sirim (?)

sirke (Clauson, 1972, s. 850)

siz (Clauson, 1972, s. 860)

ṣobu (Clauson, 1972, s. 784)

ṣoġan (Clauson, 1972, s. 812)

ṣol (Clauson, 1972, s. 824)

ṣon (Clauson, 1972, s. 832)

ṣonra (?)

söz (Clauson, 1972, s. 860)

ṣu (Clauson, 1972, s. 783)

ṣuç (Clauson, 1972, s. 794)

ṣuçuḳ (Eren, 1999, s. 376)

sunḳur (Clauson, 1972, s. 838)

sülük (Clauson, 1972, s. 827)

sürçek: Clauson, ismin türemiş olma ihtimali üzerinde durur ancak kökene ilişkin herhangi bir açıklama yapmaz (Clauson, 1972, s. 845).

süt (Clauson, 1972, s. 798)

şiş (Clauson, 1972, s. 856)

şiş (Clauson, 1972, s. 856)

ṭaban (Clauson, 1972, s. 441)

ṭaġ (Clauson, 1972, s. 463)

ṭaḳuḳ (Clauson, 1972, s. 468)

ṭalaḳ (Clauson, 1972, s. 495)

ṭam (Clauson, 1972, s. 502)

ṭam (?)

ṭamcı (?)

ṭan (Clauson, 1972, s. 516)

ṭap/ṭab (Clauson, 1972, s. 434)

ṭar (Clauson, 1972, s. 528)

ṭar (Clauson, 1972, s. 528)

ṭaş (Clauson, 1972, s. 587)

ṭaş (Clauson, 1972, s. 587)

ṭat (Clauson, 1972, s. 449)

ṭaṭ (Clauson, 1972, s. 449)

ṭaṭ (Clauson, 1972, s. 449)

ṭay (Clauson, 1972, s. 566)

tayı (?)

ṭaz (Eren, 1999, s. 106)

taz (?)

tepe (Clauson, 1972, s. 436)

teke (Clauson, 1972, s. 477)

temir (Clauson, 1972, s. 508)

ten (Clauson, 1972, s. 511)

teŋri (Clauson, 1972, s. 523)

ter (Clauson, 1972, s. 528)

terek (Clauson, 1972, s. 543)

teri (Clauson, 1972, s. 531)

tezek (Clauson, 1972, s. 574)

tın (Clauson, 1972, s. 512)

ṭırnaḳ (Clauson, 1972, s. 551)

til (Clauson, 1972, s. 489)

tilkü (Clauson, 1972, s. 498)

tipi (Clauson, 1972, s. 436)

tirek (Clauson, 1972, s. 543)

tiş (Clauson, 1972, s. 557)

tişi (Clauson, 1972, s. 560)

tiz (Clauson, 1972, s. 570)

ṭoġa (Clauson, 1972, s. 468)

ṭoġan (Clauson, 1972, s. 470)

ṭoḳurçın (?)

ṭoḳuz (Clauson, 1972, s. 474)

ṭolı (Clauson, 1972, s. 491)

ṭuluŋ (Clauson, 1972, s. 502)

ṭon (Clauson, 1972, s. 513)

ṭon (Clauson, 1972, s. 513)

tonuz (Clauson, 1972, s. 527)

ṭop (Clauson, 1972, s. 434)

ṭoru(Eren, 1999, s. 120)

ṭoy (Clauson, 1972, s. 449)

toz (Clauson, 1972, s. 570)

ṭoz (Clauson, 1972, s. 571)

tört (Clauson, 1972, s. 534)

töş (Clauson, 1972, s. 558)

ṭuc (Clauson, 1972, s. 449)

ṭul (Clauson, 1972, s. 490)

ṭuma (?)

ṭuman (Clauson, 1972, s. 507)

ṭumnu (?)

ṭurna (Clauson, 1972, s. 551)

ṭuṭaḳ (Eren, 1999, s. 122)

ṭuyaḳ (Clauson, 1972, s. 519)

ṭuz (Clauson, 1972, s. 571)

tükü (?)

tün (Clauson, 1972, s. 513)

uca (Clauson, 1972, s. 20)

ucuz (Clauson, 1972, s. 32)

uç (Clauson, 1972, s. 17)

uç (Clauson, 1972, s. 17)

uç (Clauson, 1972, s. 17)

ud (Clauson, 1972, s. 34)

ulaḳ: Clauson, ismin türemiş olabilme ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 136)

ulu (Clauson, 1972, s. 136)

un (Clauson, 1972, s. 166)

ur (?)

ur (?)

uraġut: Clauson, ismin türemiş olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 218)

uṣ (Clauson, 1972, s. 240)

uş (Clauson, 1972, s. 240)

uṭ (?)

uvu (Clauson, 1972, s. 78)

uya (Clauson, 1972, s. 267)

uyaṭ (Clauson, 1972, s. 268)

uz (Clauson, 1972, s. 277)

üç (Clauson, 1972, s. 18)

üçün (Clauson, 1972, s. 28)

ülker (Clauson, 1972, s. 143)

ün (Clauson, 1972, s. 167)

üyez (Clauson, 1972, s. 276)

ya (Clauson, 1972, s. 869)

yabalaḳ (Eren, 1999, s. 441)

yaġ(Clauson, 1972, s. 895)

yaġı (Clauson, 1972, s. 898)

yaġır (Clauson, 1972, s. 905)

yaġır (Clauson, 1972, s. 905)

yaġma (?)

yaġma (?)

yağrın (Clauson, 1972, s. 941)

yalaŋuz (Clauson, 1972, s. 930)

yalman (Clauson, 1972, 9 s. 36)

yom (Clauson, 1972, s. 933)

yaman (Clauson, 1972, s. 937)

yemdi (Clauson, 1972, s. 935)

yemdü (Clauson, 1972, s. 935)

yan (Clauson, 1972, s. 940)

yaŋa (Clauson, 1972, s. 943)

yap (Clauson, 1972, s. 870)

yar (Clauson, 1972, s. 953)

yaraṣa (Clauson, 1972, s. 970)

yarḳın (?)

yarmaḳ (Clauson, 1972, s. 967)

yas (Clauson, 1972, s. 971)

yaş (Clauson, 1972, s. 977)

yaş (Clauson, 1972, s. 977)

yaş (Clauson, 1972, s. 977)

yaṭ (Clauson, 1972, s. 882)

yay (Clauson, 1972, s. 985)

yaz (Clauson, 1972, s. 987)

yeit(Clauson, 1972, s. 911)

yel (Clauson, 1972, s. 916)

yel (Clauson, 1972, s. 916)

yer (Clauson, 1972, s. 954)

yeti (Clauson, 1972, s. 886)

yevet (Clauson, 1972, s. 935)

yıl (Clauson, 1972, s. 917)

yılaḳ (?)

yılan (Clauson, 1972, s. 930)

yışıḳ (Clauson, 1972, s. 980)

yig (Clauson, 1972, s. 909)

yigirmi (Clauson, 1972, s. 915)

yigit (Clauson, 1972, s. 911)

yilik(Clauson, 1972, s. 927)

yiŋ (Clauson, 1972, v940)

yiŋi (Clauson, 1972, s. 943)

yiyi (Clauson, 1972, s. 883)

yoġun (Clauson, 1972, s. 904)

yol (Clauson, 1972, s. 917)

yon (?)

yorun(Clauson, 1972, s. 950)

yöre (Clauson, 1972, s. 956)

yu (Clauson, 1972, s. 869)

yular (Clauson, 1972, s. 932)

yulduz (Clauson, 1972, s. 922)

yumurtġa: Clauson, ismin türemiş olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 938)

yurṭ (Clauson, 1972, s. 958)

yova (Eren, 1999, s. 460-461)

yüce (?)

yük (?)

yük (?)

yün (Clauson, 1972, s. 941)

yürek (Eren, 1999, s. 462)

yüz (Clauson, 1972, s. 982)

yüz (Clauson, 1972, s. 982)

yüz (?)

yüzük (Eren, 1999, s. 462)

3.4.1.2. Türemiş İsimler

3.4.1.2.1. İsimden İsim Yapım Ekiyle Kurulan İsimler

3.4.1.2.1.1. +A

sıp+a (Clauson, 1972, s. 783)

3.4.1.2.1.2. +ç/+Aç

ayrı+ç

yaşı+ç (Clauson, 1972, s. 986)

3.4.1.2.1.3. +AGU/+AVU/+Av/+Ov

alṭ(ı)+ağu (Güner, 2013, s. 108)

dört+evü (Güner, 2013, s. 108)

on+avu

sekiz+evü

ṭoḳus+avu

üç+evü

3.4.1.2.1.4. +AK/+Aẖ

baş+aḳ (Eren, 1999, s. 43)

bard+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

baş+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

buṭ+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

buṭ+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

bük(ü)r+ek (Eren, 1999, s. 61)

en+ek (Eren, 1999, s. 135)

eŋ+ek (Eren, 1999, s. 135)

in+ek (Eren, 1999, s. 191-192)

ḳab+aḳ (Clauson, 1972, s. 582)

ḳış(ı)r+aḳ (Clauson, 1972, s. 668)

köz+ek (Güner, 2013, s. 109)

oġ(u)l+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

ov(u)l+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

sökel+ek (Güner, 2013, s. 109)

ṭaş+aḳ (Eren, 1999, s. 396)

ṭıl+aḳ (Clauson, 1972, s. 495)

ṭuz+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

yan+aḳ (Güner, 2013, s. 109)

yaŋ+ak (Güner, 2013, s. 109)

yib+ek (Eren, 1999, s. 192)

3.4.1.2.1.5. +An

av(u)l+an/ul+an< oġ(u)l+an (Eren, 1999, s. 304-305)

er+en (Güner, 2013, s. 110)

oġ(u)l+an (Eren, 1999, s. 304-305)

3.4.1.2.1.6. +Ar/+ŞAr

bir+er

dört yüz+er

igirmi bir+er

igirmi iki+er

iki+er

iki yüz+er

min+er

on bir+er

on iki+er

otuz+ar

üç+er

üç yüz+er

yüz+er

3.4.1.2.1.7. +CA/+şA

ala+ca (Güner, 2013, s. 110)

aḳ+ça/aḳ+çe (Güner, 2013, s. 110)

bar+ça (Güner, 2013, s. 111)

kara+ca (Güner, 2013, s. 110)

kel-dük+çe

ḳızıl+ca (Güner, 2013, s. 110)

kilik+çe

ne+çe (Clauson, 1972, s. 775)

ni+şe (Clauson, 1972, s. 775)

sarı+ca (Güner, 2013, s. 110)

3.4.1.2.1.8. +CAK/+şAK

aġur+şaḳ (Clauson, 1972, s. 92)

balṭa+çaḳ (Güner, 2013, s. 111)

bur+çaḳ (Clauson, 1972, s. 357)

bür+çek (Clauson, 1972, s. 357)

ḳabur+çaḳ (Güner, 2013, s. 111)

kin+çek (Güner, 2013, s. 111)

kinik+çe

kök+çek

örüm+cek (Güner, 2013, s. 111)

ṣab+çaḳ (Güner, 2013, s. 111)

3.4.1.2.1.9. +CI/+şI

alan+cı

aş+çı

eb+çi (Clauson, 1972, s. 6)

er+şi (Güner, 2013, s. 112)

il+çi (Güner, 2013, s. 112)

ḳarap+çı

kesi+ci

ḳulun+cı

ḳum+cı

ḳuyun+cı

muştu+çı

oṭ+çı/oṭa+çı (Clauson, 1972, s. 44)

ṣav+çı (Clauson, 1972, s. 785)

ṭapu+cı (Clauson, 1972, s. 438)

ya+cı

yumuş+çı (Clauson, 1972, s. 939)

3.4.1.2.1.10. +çIK/+çUK

az+a+çıḳ (Güner, 2013, s. 113)

az+cuk (Güner, 2013, s. 113)

aġar+çuḳ (Clauson, 1972, s. 92)
am+cuḳ (Güner, 2013, s. 114)
bebe+çük (Güner, 2013, s. 114)
çağan+çuḳ
küçük+cük (Güner, 2013, s. 113)
ne+çük(Clauson, 1972, s. 775)
ṣon+çuḳ
ṭaġar+çuḳ (Güner, 2013, s. 114)
yan+çuḳ (Güner, 2013, s. 114)
kıl+çık (Güner, 2013, s. 114)

3.4.1.2.1.11. +çUKAz/+çUKAs

at+çuḳas (Güner, 2013, s. 114)
az+çuḳas (Güner, 2013, s. 114)
ḳul+çuḳas
ya+çuġas

3.4.1.2.1.12. +DAm

er+dem (Güner, 2013, s. 115)

3.4.1.2.1.13. +DAş

ev+deş (Güner, 2013, s. 115)

ḳarın+daş (Güner, 2013, s. 116)

yer+deş (Güner, 2013, s. 116)

yol+daş (Güner, 2013, s. 116)

3.4.1.2.1.14. +dIrIK/+dUrUK/+tIrIK

burun+duruḳ (Güner, 2013, s. 117)

3.4.1.2.1.15. +GA/+KA/+ẖa

öz+ge (Güner, 2013, s. 117)

3.4.1.2.1.16. +gen/+ken

yeti+(e)gen (Güner, 2013, s. 118)

3.4.1.2.1.17. +GI/+GU/+KI

bel+gü (Güner, 2013, s. 118)

buza+vu (Clauson, 1972, s. 391)

ey+gü (Güner, 2013, s. 118)

köz+nü (Clauson, 1972, s. 761)

3.4.1.2.1.18. +(U)K

çıb+ıḳ (Clauson, 1972, s. 395)

ḳab+uḳ

ḳara+ḳ (Clauson, 1972, s. 652)

kirpi+ (k) (Clauson, 1972, s. 737-738)

orta+k (Clauson, 1972, s. 205)

ṭop+uḳ (Güner, 2013, s. 119)

3.4.1.2.1.19. +(I)l

yaş+ıl (Güner, 2013, s. 120)

3.4.1.2.1.20. +lA

bile (Güner, 2013, s. 120)

bir+le (Güner, 2013, s. 120)

ṭaŋ+la (Güner, 2013, s. 120)

tün+le (Güner, 2013, s. 120)

3.4.1.2.1.21. +lIG/+lUG/+lI/+lU

aṭ+lu (Güner, 2013, s. 121)

av+lu (Güner, 2013, s. 121)

bar+lı (Güner, 2013, s. 121)

bar+lu (Güner, 2013, s. 121)

belgü+lü (Güner, 2013, s. 121)

çor+lu (Güner, 2013, s. 121)

dum+lu (Clauson, 1972, s. 506)

el+lig (Clauson, 1972, s. 141)

ev+lü (Güner, 2013, s. 121)

ḳonuḳ+lu

körk+lü (Güner, 2013, s. 121)

mal+luġ

meŋ+li

muŋ+lu (Clauson, 1972, s. 769)

oġur+lu (Güner, 2013, s. 122)

rum+lu

rum+luġ

ṣu+luv

sürme+lü

şam+lu

şam+luġ

ṭat+lu (Güner, 2013, s. 122)

ṭum+lu (Clauson, 1972, s. 506)

ṭuz+lu (Clauson, 1972, s. 575)

tür+lü (Clauson, 1972, s. 546)

yama+luḳ

yar+lu

yaṣ+lu

yoḳ+lu

yük+lü (Güner, 2013, s. 122)

3.4.1.2.1.22. +lIK/+lUk/+lIẖ/+lUẖ

aş+lıḳ (Güner, 2013, s. 124)

balıḳ+lıḳ

bar-maḳ+lıḳ

baş+lıḳ (Güner, 2013, s. 123)

bey+lik

bil+(l)ik (Güner, 2013, s. 124)

çın+lıḳ

çıra+lıḳ (Güner, 2013, s. 124)

en+i+lik (Güner, 2013, s. 124)

ese+lik

ıġ+lıḳ

isi+lik (Güner, 2013, s. 124)

iz+lik (Güner, 2013, s. 124)

ḳaḳ+lıḳ

ḳav+luḳ

kek+lik (Clauson, 1972, s. 710)

kete+lük/ketü+lük

kez+lik (Clauson, 1972, s. 760)

ḳış+lıḳ (Clauson, 1972, s. 672)

ḳız+lıḳ (Güner, 2013, s. 123)

ḳonuḳ+luḳ

kön+lük (Güner, 2013, s. 123)

ḳuş+luḳ (Güner, 2013, s. 124)

kül+lük

muştu+luḳ

ne+lük (<ne+gülük?)

oṭ+luk (Güner, 2013, s. 124)

ṣaġ+lıḳ (Clauson, 1972, s. 809)

ṣaġ+lıḳ (Güner, 2013, s. 123)

su+luḳ (Clauson, 1972, s. 832)

ṭar+lıḳ (Güner, 2013, s. 123)

ṭınç+lıḳ (Güner, 2013, s. 123)

tir+(i(g))+lik (Güner, 2013, s. 123)

ṭon+luḳ

ṭuġ+luḳ

ṭur+luḳ

ṭuz+luḳ

tün+lük

ur+luk

uş+lu (Güner, 2013, s 122)

yaġ+lıḳ

yaġır+lıḳ

yam+lıḳ

yaṭ+lıḳ

yoḳ+luḳ

yuṭ+luḳ

yüzer+lik

3.4.1.2.1.23. +mAn

or+man (Eren, 1999, s. 309)

3.4.1.2.1.24. +(I)n/+(U)n

al+ın (Güner, 2013, s. 125)

bod+un (Clauson, 1972, s. 306)

boy+un (Güner, 2013, s. 125)

oṭ+(u)n (Eren, 1999, s. 304)

öz+en (Clauson, 1972, s. 289)

uz+un (Güner, 2013, s. 125)

üz+en (Clauson, 1972, s. 289)

3.4.1.2.1.25. +(X)nCX

alṭı+ncı (Güner, 2013, s. 125)

biş+inci (Güner, 2013, s. 125)

dört+üncü (Güner, 2013, s. 126)

iki+nci (Güner, 2013, s. 125)

iki+ndi (?????)

on bir+inci

on iki+nci

on+ıncı

seksen+inci

ṭokṣan+ıncı

üç+ünci (Güner, 2013, s. 126)

yedi+nci

yigirmi+nci

3.4.1.2.1.26. +rAK/ +rAḫ

belgü+rek (Güner, 2013, s. 126)

yaman+raḳ (Güner, 2013, s. 126)

yavuz+raḳ (Güner, 2013, s. 127)

yig+rek

3.4.1.2.1.27. +sAK

ṣarım+ṣaḳ (Clauson, 1972, s. 853)

3.4.1.2.1.28. +sIK/+sUK

ṭan+sıḳ (Güner, 2013, s. 127)

3.4.1.2.1.29. +sul

yoḳ+ṣul (Güner, 2013, s. 127)

3.4.1.2.1.30. +sIz/+sUz

an+sız (Güner, 2013, s. 128)

köz+süz (Güner, 2013, s. 128)

şaḳal+sız (Güner, 2013, s. 128)

til+siz (Güner, 2013, s. 128)

3.4.1.2.1.31. +t

ög+(ü)t(?)

öz+(ü)t

yeit<yeg+it

3.4.1.2.1.32. +TI İsimden Zarf Yapım Eki

am+tı (Tekin, 2003, s. 85)

ekin+ti (Tekin, 2003, s. 85)

3.4.1.2.1.33. +tuḳ

ḳol+ṭuḳ (Güner, 2013, s. 129)

3.4.1.2.2. Fiilden İsim Yapım Ekiyle Kurulan İsimler

3.4.1.2.2.1. -A

baş-a (Clauson, 1972, s. 371)

çek-e

keç-e (Clauson, 1972, s. 694)

yor-a (Güner, 2013, s. 130)

3.4.1.2.2.2. -Aç

kül-eç (Güner, 2013, s. 130)

küz- eç (?)

3.4.1.2.2.3. -AçAK

kel-eçek (Güner, 2013, s. 130)

ṭur-acaḳ (Güner, 2013, s. 130)

3.4.1.2.2.4. -AGAn

bar-aġan (Güner, 2013, s. 131)

kel-eken (Güner, 2013, s. 131)

kül-eken

yel-(e)ken: İsmin kökeni çok tartışmalıdır. Eren, ismin kökenini hakkında bir görüş belirtmez (Eren, 1999, s. 449-450).

3.4.1.2.2.5. -AK/-Aḫ

ay(ı)r-aḳ (Güner, 2013, s. 131)

bıç-aḳ (Güner, 2013, s. 132)

boġ-aġ (Güner, 2013, s. 131)

boş-aḳ (Güner, 2013, s. 131)

bör-ek (Tietze, 2002, s. 311)

dep-ek (Clauson, 1972, s. 438)

ḳorḳ-aḳ (Güner, 2013, s. 131)

köyn-ek (?)

ḳuç-aḳ (Güner, 2013, s. 132)

ṭur-aḳ (Clauson, 1972, s. 538)

yuz-aḳ/yoz-aḳ (?)

3.4.1.2.2.6. -am

ṭuṭ-am (Güner, 2013, s. 132)

3.4.1.2.2.7. -An

dik-en (Güner, 2013, s. 132)

uç-an (Güner, 2013, s. 132)

3.4.1.2.2.8. -AnAK

boġ-anaḳ (Güner, 2013, s. 133)

dek-(e)nek (Güner, 2013, s. 133)

teg-enek (Güner, 2013, s. 133)

3.4.1.2.2.9. -AsI

key-esi (Güner, 2013, s. 133)

3.4.1.2.2.10. -ç

keven-ç (Güner, 2013, s. 133)

ṭın-ç (Güner, 2013, s. 133)

3.4.1.2.2.11. -(I/U)ç

ḳam-çı (Clauson, 1972, s. 626)

3.4.1.2.2.12. -çAK

em-cek (Güner, 2013, s. 134)

salın-cak (Güner, 2013, s. 134)

ṣalın-caḳ (Güner, 2013, s. 134)

yetin-cek (Güner, 2013, s. 134)

3.4.1.2.2.13. -DI/-DU

yaḳ-tu (Güner, 2013, s. 135)

yıp-tı (?)

yuyun-du (Güner, 2013, s. 135)

3.4.1.2.2.14. –(I/U)G/-(I/U)K/(I/U/O)v

ada<otru-ğ (Clauson, 1972, s. 65; Eren, 1999, s. 2)

arı-g (Güner, 2013, s. 135)

bil-üv (Güner, 2013, s. 135)

böl-ük (Clauson, 1972, s. 339)

buṣar-ıḳ (Clauson, 1972, s. 374)

çız-uv (Güner, 2013, s. 135)

dılta-ḳ (Clauson, 1972, s. 495)

dol(u)ḳ-uḳ (Clauson, 1972, s. 496)

ö-k (Clauson, 1972, s. 99)

sili-g/sili-k (Clauson, 1972, s. 826)

ṭol(u)ḳ-uḳ/ṭul(u)ḳ-uḳ (Clauson, 1972, s. 496)

ṭuşa-ḳ (Clauson, 1972, s. 562)

yit-ük (Clauson, 1972, s. 889)

yul-uv (Clauson, 1972, s. 925)

3.4.1.2.2.15. -GA/-KA/-ẖa

bil-ge (Güner, 2013, s. 136)

çekür(t)-ge (Clauson, 1972, s. 415)

ısır-ġa (Güner, 2013, s. 137)

ḳaşur-ḳa (Güner, 2013, s. 136)

ḳatır-ġa (?)

ḳavur-ġa (Güner, 2013, s. 137)

keneş-ke (Güner, 2013, s. 136)

ḳış-ġa (Güner, 2013, s. 136)

ḳov-(g)a (Clauson, 1972, s. 583)

köl(i)-ki (Clauson, 1972, s. 718)

sübür-ge (Güner, 2013, s. 137)

yor(ı)-ġa (Clauson, 1972, s. 964)

yor-ḳa (?)

3.4.1.2.2.16. -GAç/-Kaç

ağın-ġaç (Güner, 2013, s. 137)

ḳıs-ġaç (Güner, 2013, s. 137)

ḳış-ḳaç (Güner, 2013, s. 137)

oltur-ḳaç (Güner, 2013, s. 137)

3.4.1.2.2.17. -GAK

biz-gek (Güner, 2013, s. 137)

buc-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 294)

dirs-(g)ek (Clauson, 1972, s. 553)

eş-(g)ek (Clasuon, 1972, s. 260)

in-(g)ek (Clauson, 1972, s. 184)

kür(i)-(g)ek (Clauson, 1972, s. 743)

saç-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 796)

ṭam-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 505)

ṭobal-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 441)

ṭuṭ-ġa(k) (Clauson, 1972, s. 453)

yap(u)r-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 880)

3.4.1.2.2.18. –GAn/-KAn/-An

çat-(g)an (?)

ḳaz-(g)an (Clauson, 1972, s. 682)

ketür-(g)en

köç-ken (Güner, 2013, s. 137)

kömül-gen (Güner, 2013, s. 137)

kör-(g)en

ḳuṭur-ġan (Güner, 2013, s. 138)

o-ġan/u-ġan (Güner, 2013, s. 138)

or-gan (Güner, 2013, s. 138)

ṣarınç-ḳan (Clauson, 1972, s. 845-846)

ṣıç-ġan (Güner, 2013, s. 138)

ṭur-ġan

urul-ġan

uy-ġan (Clauson, 1972, s. 38)

yal-ġan (Clauson, 1972, s. 926)

yarat-ġan (Güner, 2013, s. 138)

yigin<yeg-gen (Clauson, 1972, s. 913)

yor-ġan (Clauson, 1972, s. 906)

yum-(g)aḳ (Clauson, 1972, s. 936)

3.4.1.2.2.19. -GI/–GU/-KI/-KU/-vU/-v

baḳa-vu (Clauson, 1972, s. 314)

beze-vü (Güner, 2013, s. 139)

bıç-ḳu (Güner, 2013, s. 138)

bil-gü

bile-vü (Güner, 2013, s. 138)

demre-gü (Clauson, 1972, s. 509)

der-gü (Clauson, 1972, s. 544)

dir-gi (Clauson, 1972, s. 544)

il-gü (Güner, 2013, s. 139)

ker-ki (Güner, 2013, s. 138)

ker-kü (Güner, 2013, s. 138)

kes-ki (Güner, 2013, s. 138)

kesü-vü (Güner, 2013, s. 139)

ķoŋra-vu (Güner, 2013, s. 138)

ķus-ġu (Güner, 2013, s. 139)

küye-vü (Clauson, 1972, s. 703)

namazla- ġu (Güner, 2013, s. 139)

ör-kü (?)

sev-gü (Güner, 2013, s. 139)

sıbız-ġı (Clauson,1972, s. 794)

şıbız-ġı (Clauson, 1972, s. 794)

uy-ķu

ül-kü (Güner, 2013, s. 139)

ütür- gü (Güner, 2013, s. 139)

yıl-ķı (Clauson, 1972, s. 925)

3.4.1.2.2.20. -GIç/-GUç/-Kıç/-KUç/-vUç

dep-küç (?)

ör-güç (Güner, 2013, s. 140)

tep-keç (?)

3.4.1.2.2.21. -GUK

iş-kik (?)

3.4.1.2.2.22. -GIn/-GUn/-Kın/-KUn/-ḫIn/-ḫUn

az-ġun (Güner, 2013, s. 140)

el-gin (Clauson, 1972, s. 928)

sep-kün (Güner, 2013, s. 141)

sıb-ḳun

sümül-gün

ṭaş-ḳun (Güner, 2013, s. 141)

tiz-gin (Güner, 2013, s. 141)

ṭuṭ-ḳun (Güner, 2013, s. 140)

3.4.1.2.2.23. -I/-U

acı-(g) (Clauson, 1972, s. 21)

al-u(?)

arı-(g) (Clauson, 1972, s. 213)

aş(ı)n-u (Clauson, 1972, s. 264)

ay(ı)r-ı (Clauson, 1972, s. 63-64)

bil-i (Güner, 2013, s. 141)

biş-i

bit-i

bus-u (Güner, 2013, s. 141)

bus-u (Güner, 2013, s. 141)

çer-i (Clauson, 1972, s. 428)

ige-(k)

is-i

ḳap-u (Güner, 2013, s. 141)

ḳar(ı)ş-u (Clauson, 1972, s. 664)

ḳaṭ-ı (Güner, 2013, s. 141)

ḳaṭ-ı (Güner, 2013, s. 141)

ḳat-ı (?)

köp(ü)r-ü (Clauson, 1972, s. 690)

ḳur-u (Clauson, 1972, s. 652)

ḳuy-u (Clauson, 1972, s. 598)

ölç-i

öl-ü (Güner, 2013, s. 141)

ört-ü (Güner, 2013, s. 141)

ör-ü

ör-ü

ṣaṣı-(g)

ṣıġza-(g)

sil-i (Clauson, 1972, s. 826)

süçi-(g) (Clauson, 1972, s. 796)

sür-ü (Güner, 2013, s. 141)

taḳ-ı (Clauson, 1972, s. 466)

taḳ-ı (Clauson, 1972, s. 466)

ṭap-u (Güner, 2013, s. 141)

ṭarı-(g) (Clauson, 1972, s. 537)

ṭart-u (Güner, 2013, s. 141)

tir-i (Clauson, 1972, s. 543)

ṭoġ(u)r-u (Clauson, 1972, s. 473)

törp(i)-i (Clauson, 1972, s. 533)

ül(e)-ü

yaḳ(ı)ş-ı

yama-(g)

yaṣ(ṣ)-ı

yaz-u (Güner, 2013, s. 141)

yaz-u

yit-i

3.4.1.2.2.24. -ICI/-UCI/-GUçI

bar-ıcı

bir-ici

çor-ıcı

kel-ici

kid-ici

ṭur-ıcı

ur-ucı

3.4.1.2.2.23. –(I/U)K/-(I/U)ẖ

abra-ḳ

aç-uk (Güner, 2013, s. 143)

aġla-ḳ (Clauson, 1972, s. 84)

aġru-ḳ (Clauson, 1972, s. 90)

aḳru-ḳ (Clauson, 1972, s. 90)

aḳṣa-ḳ (Güner, 2013, s. 143)

ala-ḳ (Güner, 2013, s. 145)

anu-ḳ (Güner, 2013, s. 143)

art-uk

ayla-ḳ

ayr-uḳ (Güner, 2013, s. 143)

ay-uḳ (Güner, 2013, s. 143)

bağırṣa-ḳ (Clauson, 1972, s. 319)

bat-uḳ (Güner, 2013, s. 146)

bert-ük (Güner, 2013, s. 145)

beze-k (Güner, 2013, s. 146)

bir-iş-ik (Güner, 2013, s. 145)

biti-k (Güner, 1972, s. 303)

boz-uḳ (Clauson, 1972, s. 390)

buç-uḳ (Güner, 2013, s. 143)

buy(u)r-uḳ (Clauson, 1972, s. 387)

çal-ıḳ (Güner, 2013, s. 143)

çapa-ḳ (Clauson, 1972, s. 418)

çek-üç<çek-ük (Clauson, 1972, s. 415)

çekirde-k

çıḳ(ı)r-ıḳ

çırla-ḳ (Güner, 2013, s. 146)

çırla-ḳ (Güner, 2013, s. 146)

çüpre-k

çürü-k

del-ük (Clauson, 1972, s. 498)

dile-k (Güner, 2013, s. 145)

düdü-k (Clauson, 1972, s. 455)

eksü-k (Güner, 2013, s. 143)

ele-k (Güner, 2013, s. 145)

emge-k (Güner, 2013, s. 145)

erse-k (Güner, 2013, s. 144)

esrü-k (Güner, 2013, s. 144)

ırġa-ķ (Güner, 2013, s. 144)

ışı-ķ (Güner, 2013, s. 146)

il-ik (Güner, 2013, s. 145)

ķaşu-ķ (Clauson, 1972, s. 671)

ķatı-ķ (Güner, 2013, s. 146)

ķav-uķ (Clauson, 1972, s. 576)

ķaz-ıķ (Clauson, 1972, s. 682)

ķaz-ıķ (Clauson, 1972, s. 682)

ked-ük (Güner, 2013, s. 146)

ker(g)e-k (Clauson, 1972, s. 742)

kert-ük (Clauson, 1972, s. 739)

kes-ük (Clauson, 1972, s. 749)

ket-ik (Güner, 2013, s. 146)

ket-ük (Güner, 2013, s. 146)

kevre-k (Clauson, 1972, s. 690)

ķıl-ıķ(Clauson, 1972, s. 620)

kirpi-k (Güner, 2013, s. 145)

ķon-uķ (Clauson, 1972, s. 637)

ķovu-ķ (Clauson, 1972, s. 583)

kömüldür-ük (Clauson, 1972, s. 722)

könle-k (Clauson, 1972, s. 732)

köp-ük (Clauson, 1972, s. 687)

kör-k (Clauson, 1972, s. 637)

közündür-ük (Clauson, 1972, s. 761)

ḳura-ḳ (Clauson, 1972, s. 653)

ḳurṣa-ḳ (Clauson, 1972, s. 657)

ḳuy(u)r-uḳ (Clauson, 1972, s. 604)

künçü-k(Clauson, 1972, s. 728)

küs-ük (?)

ota-ḳ (Clauson, 1972, s. 46)

örbe-k/ örpe-k

öt(ü)r-ük (Clauson, 1972, s. 66)

sın-uḳ (Clauson, 1972, s. 837)

sid-ük (Güner, 2013, s. 146)

sit-ük (Güner, 2013, s. 146)

ṣolu-ḳ (Güner, 2013, s. 146)

ṣovu-ḳ (Clauson, 1972, s. 808)

söv-ük (Güner, 2013, s. 146

süm(kür)-ük (Güner, 2013, s. 146)

sün-ük (Güner, 2013, s. 146)

ṭan(ı)ş-ıḳ (Güner, 2013, s. 145)

ṭanu-ḳ (Güner, 2013, s. 144)

tara-ḳ (Güner, 2013, s. 145)

ṭazla-ḳ (Clauson, 1972, s. 576)

tel-ik (Güner, 2013, s. 144)

teti-k (Güner, 2013, s. 144)

ṭıġra-ḳ (Clauson, 1972, s. 471)

ṭo-ḳ (Clauson, 1972, s. 464)

ṭola-ḳ (Güner, 2013, s. 146)

ṭopra-ḳ (Clauson, 1972, s. 443)

töşe-k (Güner, 2013, s. 145)

tut-uḳ (?)

ula-ḳ (Clauson, 1972, s. 136)

uşa-ḳ (Clauson, 1972, s. 16)

uy-an-uḳ

yala-ḳ (?)

yar-ıḳ (Güner, 2013, s. 144)

yaru-ḳ (Güner, 2013, s. 144)

yaru-ḳ (Güner, 2013, s. 144)

yaṣṭu-ḳ (Clauson, 1972, s. 967)

yaṭ-uḳ (Clauson, 1972, s. 887)

yavu-ḳ (?)

yaz-uḳ (Güner, 2013, s. 145)

yıra-ḳ (Güner, 2013, s. 144)

yırt-uḳ (Güner, 2013, s. 144)

yo-ḳ (Clauson, 1972, s. 895)

yumşa-ḳ (Güner, 2013, s. 144)

yur-uḳ (?)

yükse-k (Güner, 2013, s. 145)

yüksü-k (Clauson, 1972, s. 916)

yükür-ük (?)

3.4.1.2.2.25. –(I/U)l

düke-l (Güner, 2013, s. 147)

ḳız-ıl (Clauson, 1972, s. 683)

ṣaḳa-l (Clauson, 1972, s. 808)

sök-el/sük-el (?)

ṭuġru-l (?)

ur- ul (Güner, 2013, s. 147)

3.4.1.2.2.26. -(I/U)m

bar-ım

düz-üm (Güner, 2013, s. 147)

ina-m

kel-im

ṣalḳ-um (Güner, 2013, s. 147)

ṣıyır-ım (Clauson, 1972, s. 802)

ṭam(u)z-um (Güner, 2013, s. 147)

üz-üm (Clauson, 1972, s. 288)

yar-ım (Güner, 2013, s. 148)

ye-m (Clauson, 1972, s. 934)

yil-im (Güner, 2013, s. 148)

yiş-im (Clauson, 1972, s. 982)

yuldur-um (Clauson, 1972, s. 923-924)

3.4.1.2.2.27. -mA

deġ-me (Clauson, 1972, s. 482)

dök-me (?)

düg-me (Güner, 2013, s. 149)

ısıt-ma

ḳıy-ma (Güner, 2013, s. 148)

sür-me (Güner, 2013, s. 148)

süz-me (Güner, 2013, s. 148)

tey-me (Clauson, 1972, s. 482)

ṭoḳ-ma (Clauson, 1972, s. 476)

tü-me (Güner, 2013, s. 149)

3.4.1.2.2.28. -mAç

bulġa-maç (Güner, 2013, s. 149)

ṭuṭ-maç (Güner, 2013, s. 149)

3.4.1.2.2.29. -mAK/-mAḫ

ar-maḳ

arṭ-maḳ

bar-maḳ

baş-maḳ (Clauson, 1972, s. 382)

bil-maḳ

bir-iş-mek

çaḳ-maḳ (Clauson, 1972, s. 408)

çol-maḳ (tola- fiilinden geliyor olabilir)

ey-mek

ır-maḳ (Güner, 2013, s. 150)

ḳayraṭ-maḳ (?)

key-mek (Güner, 2013, s. 150)

kör-mek

ḳuy-maḳ (Clauson, 1972, s. 677)

kükre-mek (Clauson, 1972, s. 713)

oṣur-maḳ (Clauson, 1972, s. 251)

oy-maḳ

süt-mek

ṭanış-maḳ (Clauson, 1972, s. 526)

ṭorla-maḳ

tök-mek (Clauson, 1972, s. 477)

töv-mek (Güner, 2013, s. 150)

ṭuṭul-maḳ (Clauson, 1972, s. 456)

tükür-mek

yaş-maḳ

ye-mek

yütür-mek (Clauson, 1972, s. 893)

3.4.1.2.2.30. -mAl

ṣaġ-mal (Güner, 2013, s. 150)

yaġ-mal

3.4.1.2.2.31. -mAn

az-man (Güner, 2013, s. 151)

baṭ-man (Clauson, 1972, s. 305-306)

teyir-men (Clauson, 1972, s. 486)

3.4.1.2.2.32. -mUK

ögrü-mük (Güner, 2013, s. 151)

3.4.1.2.2.33. -mIr+/-mUr

yamġur<yaġ-mur (Güner, 2013, s. 151)

kö(y)-mür (Eren, 1999, s. 256)

3.4.1.2.2.34. -(I/U)n

aḳ-ın (Güner, 2013, 151)

bıç-ın/biç-in (Güner, 2013, s. 151)

bul-un(Clauson, 1972, s. 342-343)

büt-ün (Clauson, 1972, s. 306)

büt-ün (Clauson, 1972, s. 306)

çık-ın (Güner, 2013, s. 151)

düg-ün (Güner, 2013, s. 152)

düt-ün (Güner, 2013, s. 152)

eg-in (Clauson, 1972, s. 109)

ek-in (Güner, 2013, s. 152)

iri-n (Clauson, 1972, s. 233)

iy-in (Clauson, 1972, s. 274)

ḳav-un (Clauson, 1972, s. 220)

kel-in (Güner, 2013, s. 152)

kişe-n (Clauson, 1972, s. 754)

oy-un (Clauson, 1972, s. 274)

tüt-ün (Güner, 2013, s. 152)

yaḳ-ın (Clauson, 1972, s. 904)

yaş-ın (Güner, 2013, s. 152)

yıġ-ın (Güner, 2013, s. 152)

3.4.1.2.2.35. -(I/U)r

çuḳ-ur (Güner, 2013, s. 152)

ḳış-ır (Clauson, 1972, s. 668)

ṭam-ar (Clauson, 1972, s. 508)

3.4.1.2.2.36. -(I/U)ş

alḳ(a)-ış (Clauson, 1972, s. 137)

baḳ-ış

bir-iş

bol-uş/bul-uş (Güner, 2013, s. 153)

çal-ış (Güner, 2013, s. 152)

in-iş (Güner, 2013, s. 153)

in-iş (Güner, 2013, s. 153)

ḳar-ış (Clauson, 1972, s. 663)

ker-iş (Clauson, 1972, s. 747)

kir-iş (Güner, 2013 s., 153)

ḳon-şı (Güner, 2013, s. 153)

küre-ş (Güner, 2013, s. 153)

oyna-ş (Güner, 2013, s. 153)

ök-üş/ük-üş (Clauson, 1972, s. 118)

ṣaġ-ış (Güner, 2013, s. 153)

sik-iş (Clauson, 1972, s. 823)

ül(e)-üş (Clauson, 1972, s. 153)

yaŋ(ı)l-ış (Clauson, 1972, s. 951)

yava-ş (Clauson, 1972, s. 880)

yum-uş (Eren, 1999, s. 459)

3.4.1.2.2.37. -(I/U)t

av-ut

bün-üt (?)

çab-uṭ (Clauson, 1972, s. 396)

ḳavu-t (Clauson, 1972, s. 610)

keç-it (Güner, 2013, s. 154)

keç-üt (Güner, 2013, s. 154)

ḳuru-ṭ (Güner, 2013, s. 154)

ona-t (Güner, 2013, s. 154)

yoğur-t (Güner, 2013, s. 154)

3.4.1.2.2.38. -(I/U)z

ḳoḳ-uz (Clauson, 1972, s. 619)

yaġ-ız (Clauson, 1972, s. 909)

yav-uz (Clauson, 1972, s. 881-882)

3.4.1.2.3. İsim-Fiil Ekleri İle Kurulmuş Olanlar

3.4.1.2.3.1. -mA İsim-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

kel-me

3.4.1.2.3.2. -mAk İsim-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

sev-mek

3.4.1.2.3.3. -mAKlIK/-mAḫlIḫ İsim-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

kel-meklik

3.4.1.2.3.4. -ş+ İsim-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

meŋze-ş

min-iş (Güner, 2013, s. 353)

otur-uş (Güner, 2013, s. 354)

şanç-ış (Güner, 2013, s. 354)

ṭur-ış (Güner, 2013, s. 354)

ur-uş (Güner, 2013, s. 354)

3.4.1.2.4. Sıfat-Fiil Ekleri İle Kurulmuş Olanlar

3.4.1.2.4.1. -GAn/-Kan/-An Sıfat-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

biril-gen

depele-gen

3.4.1.2.4.2. -mIş Sıfat-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

biril-miş

ḳızar-mış

urul-mış

3.4.1.2.5. Zarf-Fiil Ekleri İle Kurulmuş Olanlar

3.4.1.2.5.1. -p Zarf-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

ṭol-b/ṭul-b/ṭol-p/ṭul-p (Clauson, 1972, s. 492)

3.4.1.2.5.2. -U Zarf-Fiil Eki ile Kurulmuş Olanlar

bis-ü

ditr-ü

3.4.1.2.6. Türkçe Kök ve Moğolca Ekli Yapılardan Oluşan İsimler

bay+an (Sertkaya, 2010, s. 196-197)

3.4.1.2.7. Farsça İsim ve Türkçe Ekli Yapılardan Oluşan İsimler

firişti+le

gül+lü

ḳasta+lıḳ

ḳoca+daş

ḳoş+daş

namazla-gu (Güner, 2013, s. 139)

3.4.1.2.8. Arapça Nispet Eki ile Kurulanlar

buğday+î

3.4.1.2.9. Çekim Ekleri ile İşletilmiş İsimler

3.4.1.2.9.1. +lAr Çokluk Eki

a(ol)+n+lar

3.4.1.2.9.2. I. Tekil Şahıs İyelik Eki +m

ini+m

3.4.1.2.9.3. III. Tekil Şahıs İyelik Eki +I/+U/+sX

yöre+si

3.4.1.2.9.4. Bulunma Eki: +DA

a(ol)+n+da

düş+te

mu+n+da

3.4.1.2.9.5. Ayrılma Eki: +Dan/+dIn

a(ol)+n+dan

ay+dın

3.4.1.2.9.6. Vasıta Eki: +n/+lA/+lAyIn

üst+(ü)n

3.4.1.2.9.7. Yön Gösterme Eki: +GArI/+GArU/+KArI/+KArU/+ArI/+ArU/+rA

il+gerü

üz(e)+re

yuḳ+(g)aru

3.4.1.3. Birleşik İsimler

aḳ aygır

aḳ az

aḳ bars

ancaḳ (Clauson, 1972, s. 174)

andavuḳ

anṭ

aşıngı yıl

aṭşız b/parmaḳ

ay seli

balıḳ bay

barma ṣuluḳ

başağı kün

baş b/parmaḳ

bilezik

bir anca

birin birin

bozġuş

bugün

buġuz

çaḳır közlü

çeçe barmaḳ

çeker börek

çımaḳ (çim+ak*)

degül

deve balıḳ

deve ḳuş

ıçḳur

ılı ṣu

içton

iki bile

iki boz aṭ

iki min

ikin ikin

iki yılı ṭay

ilgün

ḳaburçaḳlı baġa

kara etmek

ḳara yağız

ḳaraca ḳaz

karavaş

keldeçi yıl

keşken yıl

kezen kün

ḳıl ḳuyruḳ

ḳılbaraḳ

ḳızılca ṭurġay

kirtü söz

kök çüber

kök yolu

közsüz sebek

ḳumral

ḳurbaġa

ḳuş ḳuyruġu

ḳuzu ḳulaġı

kündüz (?)

küneri

künseli

mengü ṣu

munaṭ çeker

neden

nelük< ne+gülük

neme

ne üçün

nite

oġlaḳ yıldızı

oŋ ḳolı

on üç

onın onın

orṭa b/parmaḳ

öküz almaşı

ṣaġ el

ṣaġ yaġ

ṣaġılmış süt

ṣarı ḳavun

ṣavun keyin

ṣoḳ barmaḳ

ṣonḳol

ṣu ṭarṭarı

ṣu taşı

sürük ṣırt

süvrücibin

şamġacı/şamaġacı

şaşı közlü

şimdi

şiş börek

ṭan ṭarı

temir baş

temir boğu

temir ḳazıḳ

teyirme yüzli

tiyek aṭ

ṭoḳṣan (Clauson, 1972, s. 473)

ṭolu ay

ṭolun ay

ṭonuḳ yüzlü

tüklü elma

tüngün- tün keçe

ulu anası

ulu azu

yeke kele bu çetük

yetmiş

yubunlu pazarı

yumaḳ közlü

3.4.1.4. Pekiştirilmiş İsimler

appaḳ
düpdüz
ḳapḳara
ḳıpḳızıl
ḳıpḳızıl
kömkök
köpkök
ṣapṣarı
ṣobṣavuḳ
yapyaşıl
yamyaşıl

3.4.2. Yabancı Dilden Girenler

alçu (tdk.gov.tr 10.11.2018)

alem(tdk.gov.tr 10.11.2018)

amaç(tdk.gov.tr 10.11.2018)

aḫşam (Eren, 1999, s. 6)

aman (tdk.gov.tr 06.12.2018)

araba

avraṭ (tdk.gov.tr 10.11.2018)

avuṣ

ayna (tdk.gov.tr 10.11.2018)

ayva (Clauson, 1972, s. 268)

baca (tdk.gov.tr 10.11.2018)

baġ (tdk.gov.tr 10.11.2018)

baḫşiş (tdk.gov.tr 06.12.2018)

barcın (Clauson, 1972, s. 357)

barṣ (Clauson, 1972, s. 368)

başlıḳ

batır

bayam (tdk.gov.tr 10.11.2018)

bazara(tdk.gov.tr 10.11.2018)

penir(tdk.gov.tr 10.11.2018)

beyġanber(tdk.gov.tr 10.11.2018)

bez(tdk.gov.tr 10.11.2018)

biserek

boza (Tietze, 2002, s. 304)

buġa (Clauson, 1972, s. 312)

burç(Clauson, 1972, s. 771-772)

bürtük (Clauson, 1972, s. 307)

cömert (tdk.gov.tr 12.11.2018)

çeç (Eren, 1999, s. 82)

çara (tdk.gov.tr 12.11.2018)

çaşuṭ (Clauson, 1972, s. 431)

çatır (Clauson, 1972, s. 403)

çeker (tdk.gov.tr 12.11.2018)

çeng (Clauson, 1972, s. 424)

çıban (Clauson, 1972, s. 396)

çıra (Eren, 1999, s. 90)

çirkin (tdk.gov.tr 12.11.2018)

çiyin (Clauson, 1972, s. 402)

çor (Eren, 1999, s. 98)

çömçe (Clauson, 1972, s. 422)

çul (Eren, 1999, s. 101)

çuvalduz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

dide (tdk.gov.tr 12.11.2018)

duvar (tdk.gov.tr 12.11.2018)

dümen (Clauson, 1972, s. 507)

erişte (Eren, 1999, s. 137)

esmer (tdk.gov.tr 06.12. 2018)

humma (tdk.gov.tr 06.12.2018)

ışḳun (Clauson, 1972, s. 259)

inci (Eren, 1999, s. 190-191)

ḳaġıṭ (tdk.gov.tr 12.11.2018)

ḳahbe (tdk.gov.tr 06.12.2018)

ḳamuġ (Clauson, 1972, s. 627)

ḳapṭan (Clauson, 1972, s. 582)

ḳaravul (Tietze, 2016, s. 123)

ḳarġu (Clauson, 1972, s. 653)

ḳarpuz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

ḳaṭun (Clauson, 1972, s. 602)

ḳazna (tdk.gov.tr 12.11.2018)

kelek (Eren, 1999, s. 228; Steingass, 1944, s. 1008)

kendir (Clauson, 1972, s. 729)

kene (Eren, 1999, s. 230-231)

kent (Eren, 1999, s. 231)

kepçe (Eren, 1999, s. 231)

kerep (Salan, 2012, s. 64)

kervānserā (tdk.gov.tr 12.11.2018)

keşke (tdk.gov.tr 12.11.2018)

keşür (Clauson, 1972, s. 754)

kete (Eren, 1999, s. 235)

kevür (tdk.gov.tr 12.11.2018)

key (Clauson, 1972, s. 700)

kilim (Eren, 1999, s. 243)

kilit (Eren, 1999, s. 244)

kirdek (Eren, 1999, s. 154)

kişk (Eren, 1999, s. 262)

ḳoç (Eren, 1999, s. 247)

ḳoçḳar (Clauson, 1972, s. 592)

ḳoz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

köşk (Eren, 1999, s. 262)

ḳulp (tdk.gov.tr 12.11.2018)

ḳuma (Eren, 1999, s. 266)

ḳurġuşun (Clauson, 1972, s. 656)

ḳoṭuḳ

külāf

küme (Eren, 1999, s. 274)

laḳ

leblebü (Eren, 1999, s. 280)

leklek (tdk.gov.tr 12.11.2018)

lor (tdk.gov.tr 12.11.2018)

mamuḳ (tdk.gov.tr 12.11.2018)

mercimek (tdk.gov.tr 12.11.2018)

meskit (tdk.gov.tr 12.11.2018)

mezdeki

mum (tdk.gov.tr 12.11.2018)

munaṭ çeker

müşk (tdk.gov.tr 12.11.2018)

müzd (www.lugatim.com 07.02.2018)

müzdür (Salan, 2012, s. 62)

namaz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

naz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

nazük (tdk.gov.tr 12.11.2018)

nevruz (tdk.gov.tr 12.11.2018)

oruç (www.lugatim.com 07.12.2018)

öküz (Eren, 1999, s. 314-315)

şaġraḳ (Clauson, 1972, s. 815)

şamala (Argunşah ve Güner, 2015, 547)

şandal (tdk.gov.tr 12.11.2018)

şarban

semere (www.lugatim.com 07.12.2018)

sulṭan (www.lugatim.com 07.12.2018)

şakird (tdk.gov.tr 12.11.2018)

şalgam (tdk.gov.tr 12.11.2018)

şār

şeftali (www.lugatim.com 07.12.2018)

şırşa

ṭamaşa (tdk.gov.tr 12.11.2018)

tamu (tdk.gov.tr 12.11.2018)

ṭana (Eren, 1999, s. 105)

ṭayın (Clauson, 1972, s. 569)

ṭazı

ten

teniz (Clauson, 1972, s. 527)

ṭerazi (tdk.gov.tr 12.11.2018)

terk (Clauson, 1972, s. 542)

ters (Clauson, 1972, s. 553)

tersa (www.nisanyansozluk.com 13.11.2018)

teze (tdk.gov.tr 13.11.2018)

ṭobra (Eren, 1999, s. 414)

ṭulban (Eren, 1999, s. 420)

turp (Eren, 1999, s. 419)

ṭuṭurġan (Clauson, 1972, s. 460)

tümen (Clauson, 1972, s. 507)

uçar (Golden, 2000, s. 249)

uçmaḳ (Clauson, 1972, s. 257)

veya (<Ar.+Far.) (www.lugatim.com 07.12.2018)

yaḳnı (Eren, 1999, s. 440)

yalavaç (Clauson, 1972, s. 921)

yek (Clauson, 1972, s. 910)

yet (kubbelatilugati.com 13.11.2018)

3.4.2.1. Alıntı İsim Olma İhtimali Olanlar

alma: İsim, TDK'nin internet ağ sayfasında Türkçe kökenli olarak gösterilmişken (tdk.gov.tr 09.10.2018) Clauson, sözcüğün yabancı kökenli olduğunu savunur ancak sözcüğün kökeni hakkında verdiği bilgi ise, Indo-European kökenli olabileceğidir (Clauson, 1972, s. 146).

arpa: Gülensoy'un eserinde ve TDK'nin internet ağ sayfasında isim, Türkçe olarak gösterilmiştir (tdk.gov.tr 09.10.2018/ Gülensoy, 2011, s. 79). Clauson, sözcüğün

yabancı kökenli olabileceğini ifade eder, köken olarak da Indo-European kökenli olabileceğini ifade eḍer (Clauson, 1972, s. 198).

bal: TDK'nin internet ağ sayfasında ve Gülensoy'un eserinde Türkçe olarak gösterilmiştir (tdk.gov.tr 09.10.2018/ Gülensoy, 2011, s. 106). Clauson, sözcüğün Indo-European kökenli olabileceğini söyler (Clauson, 1972, s. 330).

beg: Sözcük TDK tarafından Türkçe olarak gösterilmektedir (tdk.gov.tr 09.10.2018). Clauson, ismin Çince ödünçleme bir isim olduğunu savunur (Clauson, 1972, s. 323).

benek: İsim, TDK tarafından Türkçe kökenli olarak gösterilmektedir. (tdk.gov.tr 09.10.2018). Clauson, ismin Farsçadan ödünçleme olabileceği ihtimali üzerinde durmaktadır (Clauson, 1972, s. 350).

borsuḳ: TDK, ismi Türkçe kökenli vermektedir (tdk.gov.tr 09.10.2018). Clauson, ismin Toharcadan alıntı olabileceğini söylemektedir (Clauson, 1972, s. 369).

burgu: Clauson, telaffuzunun kesin olmadığını belirttiği ismin ödünçleme olabileceğini söyler. Ancak köken hakkında herhangi bir açıklama vermemektedir (Clauson, 1972, s. 361).

bürçe: Gülensoy, ismin Türkçe olduğunu savunur (Gülensoy, 2011, s. 195). Clauson, ismin Moğolcadan alıntı olduğunu söyler (Clauson, 1972, s. 362).

Çetük: Clauson, ismin alıntı olabileceğini söyler (Clauson, 1972, s. 402).

Çoḳmar: Clauson, sözcüğün yabancı asıllı olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 422).

Çomaḳ: Clauson, sözcüğün yabancı asıllı olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 422).

Kebes/kepes: Clauson, sözcüğün yabancı kökenli olabileceğini söylemektedir (Clauson, 1972, s. 692).

Kerpiç: Clauson, ismin yabancı kökenli olabileceğini söyler (Clauson, 1972, s. 737).

ḳırnaḳ: Clauson, ismin Arapçadan alıntı olabileceğini söyler (Clauson, 1972, s. 661).

Köpek: Eren, diğer araştırmacıların ismin yabancı kökenli olduğu savlarını sayarak bunlara eleştiriler getirmiş ancak ismin kökeni ya da morfolojisi için herhangi bir açıklama vermemiştir (Eren, 1999, s. 257-258).

Laçın (?): Eren diğer araştırmacıların görüşlerini sıralamakla birlikte ismin

kökenine dair herhangi bir açıklama getirmemiştir (Eren, 1999, s. 277), Clauson ise, Toharca olma ihtimali üzerinde durmuş ancak Toharcada gösterdiği "laçın" ismi "sarp, dik dağ" anlamına gelmektedir (Clauson, 1972, s. 763).

Maçı (?): Clauson, ismin alıntı olduğunu söyler ancak köken hakkında herhangi

bir bilgi vermez (Clauson, 1972, s. 765).

Şişek: Eren, ismin kökeninin bilinmediğini ifade eder (Eren, 1999, s. 388-390).

ṭabcan: Clauson, yabancı kökenli olma ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 436).

Tebiz: Clauson, sözcüğün alıntı olabileceği ihtimali üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 448)

tekne: Clauson, sözcüğün alıntı olma ihtimali olma üzerinde durur (Clauson, 1972, s. 484).

Üyen: Eren, ismin kökeninin açık olmadığını ifade eder (Eren, 1999, s. 425).

3.4.3. Özel İsimler

ābtara
alnaḳ
aṣ
balḳan
baṣan
becük
bekiş
çandır
çepni
digirmen
ḳaydan

ḳınıḳ

küneri

künseli

meŋli

monġol

oġuz

sancar

ṣatılmış

ṣonḳur

ṭacar

ṭaşlaḳ

ṭaṭar

ṭoḳṣuba

ṭurṭuç

türk

türkmen

tütel

tütel

yatba

yemek

BÖLÜM IV

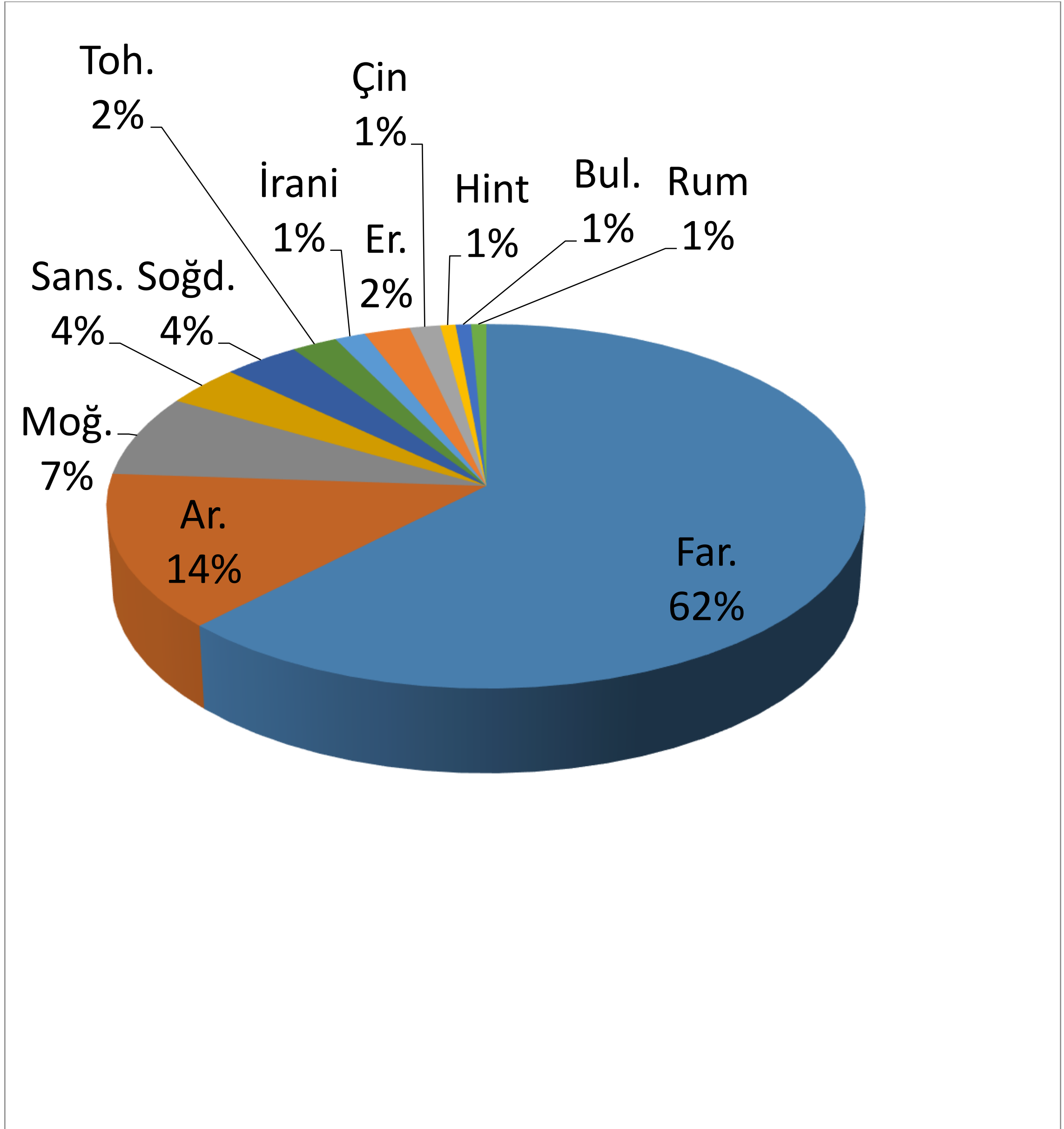
SONUÇ

İncelenen eserde 1607 isim ve isim soylu (edat, zamir, zarf, bağlaç) madde başı tespit edilmiştir.

Eserde tespit edilen madde başlarının %8.2’si, 150 isim yabancı kökenlidir. Yabancı kökenli isimlerin dağılımına bakılacak olursa 90 Farsça kökenli (*aġ, aġ, alçu, amaç, ayna, ayva, baca, bağ, baḫşiş , barṣ, başlıḳ, bayam, bazara, benir, beyġanber, boza, cömert, çeç, çara, çeker, çeng, çıra, çirkin, çiyin, çömçe, çuvalduz, dide, duvar, dümen, erişte, ferman, firişte, ışḳun, ḳaġıṭ, ḳamuġ, ḳapṭan, ḳarġu, ḳarpuz, ḳaṭun, ḳazna, kelek, kene, kepçe, kermen, kervānserā, keşke, keşür, kevür, kilim, kilit, kirdek, ḳoca, ḳocadaş, ḳoşdaş, köşk, köşk, külāf, leklek, lor, mamuḳ, mercimek, mum, müşk, müzdür, namaz, namāzlaġu, naz, nazük, nevruz, oruç, oruspu, ṣaġraḳ, ṣamala, ṣarban, şeftali, şakird, şalgam, şār, şırşa, ṭamaşa, ṭana, ṭazı, ten, ṭerazi, tersa, teze, ṭobra, ṭulban, turb, yaḳnı*), 24 tanesi Arapça kökenli (*‘alem, ‘avraṭ, aman, batır, bez, buġa, çaşuṭ, çul, esmer, humma, ḳaḥbe, ḳalem, ḳoz, küme, laḳ, leblebü, meskit, mezdeki, munaṭ çeker, ṣandal, sulṭan, terk, veya, yet*), 10 tanesi Moğolca kökenli (*biserek, ḳaravul, ḳoç, ḳoçḳar, ḳuma, ḳurġuşun, teniz, ters, uçar, ṭuṭurġan*), 6 tanesi Sanskritçe kökenli (*araba, burç, çatır, çiyin, kendir, yek*), 4 tanesi Soğdça kökenli (*uçmaḳ, tamu, kent, key*), 3 tanesi Toharca kökenli (*öküz, tümen, dümen “Burada şunu ifade etmek gerekir tümen/dümen sözcükleri aynı sözcüğün t->d- değişimi geçirmiş şeklidir bu nedenle Toharca kökenli isimlerin sayısını iki kabul etmek mümkündür.”*), 3 tanesi İranî kökenli (*aḫşam, bürtük, yalavaç*), 3 tanesi Ermenice kökenli (*çor, kete, loġ*), 2 tanesi Çince kökenli (*tayın, inci*), bir tanesi Hintçe (*çıban*), bir tanesi Bulgarca (*avus*), iki tanesi Rumca (*kerep, kulp*). Yabancı kökenli isimlerin kendi aralarındaki oranlarına bakıldığında Farsça %62, Arapça yüzde %14, Moğolca %7, Sanskritçe %4, Soğdça %4 Toharca %2, İranî %1, Ermenice %2, Çince %1 ve Rumca, Hintçe ile Bulgarcanın toplam oranı ise %3’tür. Alıntı isimlerin grafiksel olarak gösterimi ise:

Tablo1

Diğer Dillerden Alınan İsimlerin Kendi Aralarındaki Dağılımı

Türkçe kökenli isimlerden 11 tanesi pekiştirme yoluyla kurulmuştur (*appaḳ, düpdüz, ḳapḳara, ḳıpḳızıl, ḳıpḳızıl, kömkök, köpkök, şapşarı, şobşavuḳ, yapyaşıl, yamyaşıl*). Burada asıl dikkat çekici unsur ise *kömkök/köpkök* ve *yapyaşıl/yamyaşıl* bu pekiştirmeli isimlerin alternatif yapılarının olduğu gözlemlenmektedir. Bunun olası nedeni ise, müellifin aynı sözcüğün farklı derleme kaynaklarından derlenmiş olmasıdır.

Ayrıca eserdeki madde başlarının 85 tanesi birleşik yapıdan oluşmaktadır: *aḳ aygır, aḳ az, aḳ bars, ancaḳ, andavuḳ, anṭ, aşıngı yıl, aṭṣız b/parmaḳ, ay seli, balıḳ bay, barma ṣuluḳ, baṣağı kün, baş b/parmaḳ, bilezik, bozġuş, buġuz, çaḳır közlü, çeçe barmaḳ, çeker börek, çımaḳ/çımıḳ, degül, deve balıḳ, deve ḳuş, ıçḳur, ılı ṣu, içton, iki bile, iki boz aṭ, iki yılı ṭay, ilgün, ḳaburçaḳlı baġa, kara etmek, ḳara yağız, ḳaraca ḳaz, karavaş, keldeçi yıl, kezen kün, ḳıl ḳuyruḳ, ḳılbaraḳ, ḳızılca ṭurġay, kirtü söz, kök çüber, kök yolu, közsüz sebek, ḳurbaġa, ḳuş ḳuyruğu, ḳuzu ḳulağı, kündüz, küneri, künseli, mengü ṣu, munaṭ çeker, nite, oŋ ḳolı, orṭa b/parmaḳ, öküz almaṣı, ṣaġ el, ṣaġ yaġ, ṣaġılmış süt, ṣarı ḳavun, ṣavun keyin, ṣoḳ barmaḳ, ṣonḳol, ṣu ṭarṭarı, ṣu taşı, sürük ṣırt, süvrücibin, şamġacı/şamaġacı, şaşı közlü, şimdi, şiş börek, ṭan ṭarı, temir baş, temir boğu, temir ḳazıḳ, teyirme yüzli, tiyek aṭ, ṭonuḳ yüzlü, tüklü elma, tüngün- tün keçe, ulu anası, ulu azu, yeke kele bu çetük, yetmiş, yubunlu pazarı, yumaḳ közlü*.

Eserden çıkartılan bir başka sonuç ise, hem söz içi ve söz sonu –g-/-g seslerinin korunduğu örneklere sık rastlanması hem de kimi sözcüklerin –g-/-g sesli şekli ile birlikte –g-/-g sesi (*sürüg~sürü, ṣıçġan, ṣarı, silig~sili*) düşmüş şeklinin verilmiş olmasıdır. Söz içi ve söz sonu –g-/-g sesleri ile ilgili duruma bakıldığında bu durum, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bulunan ve “olġa-bolġa sorunu” olarak adlandırılan dil hususiyetini andırmaktadır. Keza müellifin eserini oluştururken Kitāb-ı Beylik/Bilik isimli eser dışında hiçbir esere bağlı kalmaksızın derleme yoluyla oluşturduğunu kendi ifadelerinden anlamak mümkündür, zira müellif Kitāb-ı Beylik/Bilik isimli eserden dahi sınırlı sayıda sözcük/isim almıştır. Bu ses hususiyetinin en olası açıklaması ise, kaynak kişilerin farklı coğrafyalardan olmasıdır.

Eserde tespit edilen söz başı t->d- değişimleri Oğuz Türkçesinin Kıpçak Türkçesine olan etkisini göstermektedir. Bilindiği gibi Kıpçak Türkçesi söz başı t- tarafındayken Oğuz Türkçesi d- tarafındadır. Eserde söz başı t->d- değişimi geçirmiş ancak her iki şeklin de yer aldığı tespit edilen örneklerden birkaçı burada verilmiştir: *temür>dümür (demir), tipi>dipi (tipi, şiddetli soğuk rüzgar), teb/pe> depe (tepe), tumlu>dumlu (soğuk, dumlu) vb.*

Türkçe kökenli sözcüklerin telaffuzunun yazımda gösterilmesi konusunda kimi zaman nüshalar arasında farklılık olduğu gözlemlenmektedir:

açuḳ

V nüshası 2b/7: أجُق: المفتُوح

Okmunuşu: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

D nüshası 3b/15: آَچُقْ: المفتوُح

Çeviri yazı: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

K nüshası 3b/9: اَجُقْ: المفتوح

Çeviri yazı: açuḳ: el maftūḥ

Çeviri: Açık.

Buçuḳ

V nüshası 8b/22: بُجُقْ: النِصف

Okunuşu: bucuḳ: en nıṣf

Anlamı: Yarım.

D nüshası 13b/2: بْچُقْ: النصف

Okunuşu: buçuḳ: en nıṣf

Anlamı: Yarım.

Ipar

V nüshası 2b/1: أِبَار: المسك

Okunuşu: ıpar: el misk

Anlamı: Misk, güzel koku.

D nüshası 3b/8: اِپَارْ: المِسْك

Okunuşu: ıpar: el misk

Anlamı: Misk, güzel koku.

K nüshası 3a/16: اِپَارْ: المِسْك

Okunuşu: ıpar: el misk

Anlamı: Misk, güzel koku.

Dipi

V nüshası 14a/21: دِبِيْ: ريح يجي بالثَّلج

Çeviri yazı: dibi: rīḥ yecī bis̲ s̲ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

D nüshası 22a/10: دِبِيْ: ريح يجي بالثَّلج

Çeviri yazı: dibi: rīḥ yecī bis̲ s̲ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

K nüshası 23a/8: دِپِيْ: ريح يجي بالثَّلج

Çeviri yazı: dipi: rīḥ yecī bis̲ s̲ellec

Çeviri: Soğuk rüzgar, tipi.

Sözlükler: Sözcük, daha önce incelenmiştir.

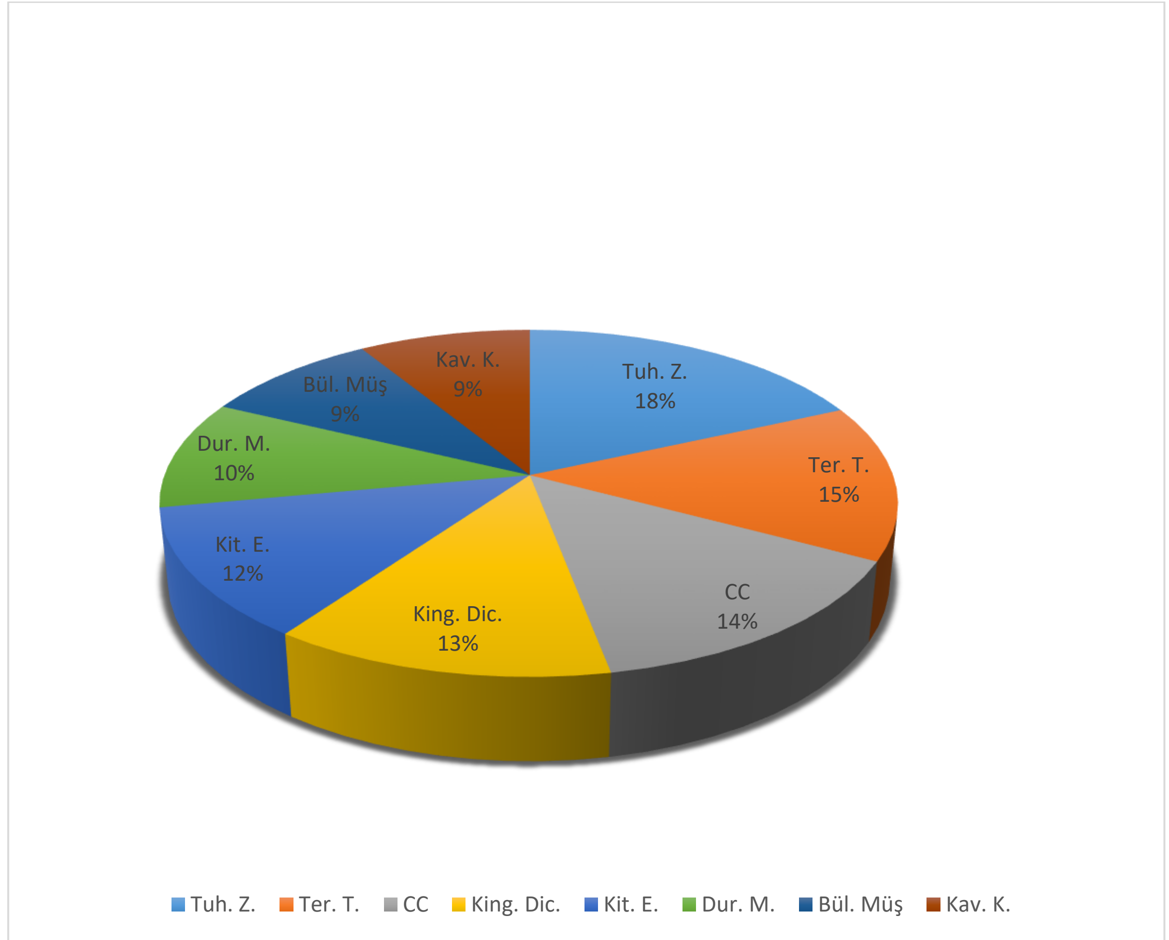
Yukarıdaki örneklerde de görüleceği gibi "buçuk" isminde c ve ç ayrımını göstermek için D nüshasında altı üç noktalı cim harfi kullanılmıştır, ayrıca ıpar sözcüğündeki "b" ve "p" seslerini ayırt edici harfler kullanılmıştır. Bunun dışında Türkçe kökenli sözcüklerin okunuşunu göstermek amacıyla V ve D nüshalarında genel olarak harekelendirme sistemine dikkat edilmiştir ancak K nüshasında buna pek özen gösterilmemiştir yine söz konusu sistemin Arapça açıklamalarda düzenli olarak uygulanmadığı da tespit edilmiştir.

Eserdeki iki isimde söz başı t->ç- değişimi tespit edilmiştir: *toġan /çoġan (doğan kuşu)* ve *çolmak (dolanan şey)*. Söz konusu isimlerden *toġan /çoġan*'ın *toġan* isminden –zira eserde ismin *toġan* şekli de mevcuttur- *çolmak* isminin ise *tol*- fiil kökünden geldiği tahmin edilmektedir.

Eserin DLT ile benzerlik oranı %61.9 ortak olan isim sayısı ise, 995'tir. Kıpçak sahasındaki diğer sözlüklerle benzerlik oranı ise %78.59 ortak olan isim sayısı ise 1256'dır. Bu durumda eserin DLT ile benzerlik oranı Kıpçak sahasında yazılmış diğer sözlüklerden daha fazladır. Kıpçak sahasındaki sözlüklerin yukarıdan aşağıya doğru bir benzerlik oranı sıralaması yapıldığında ise şu durum karşımıza çıkmaktadır: Tuh. Z.

%58.07, 930 ortak isim, Ter. T. %46.30, 741 ortak isim, CC %45.11, 722 ortak isim, King Dic. %40.86, 654 ortak isim, Kit. E. %38.73, 621 ortak isim, Dur. M. %32.16, 514 ortak isim, Bül. Müş. %28.84, 461 ortak isim, Kav. K. %27.90, 447 ortak isim. Bu durumun grafik hâlinde gösterimi ise aşağıda verilmiştir:

Tablo2: Kıpçak Sahasındaki Diğer Sözlüklerin Benzerlik Oranlarının Kendi Aralarındaki Dağılımı

Eserde Şeyh Fahreddin'den derlendiği bilgisi verilen isimler ise; *işkik, ḳoca, köpkök, ṣalaça* ve *uya*'dır.

Eserindeki malzemeyi güvendiği insanlardan derlediğini ifade eden müellif, Kitāb-ı Beylik/Bilik isimli eserden kimi alıntılar yapmıştır. Alıntılanan ve Kitāb-ı Beylik/Bilik kaydı verilen isimler ise: *baṣa, bişik, buğra, burunduruḳ*, *buzavu*, *ḳarşu, ḳışġa*, *ḳonç, köngül, ḳulaç, ḳulaḳ*, *ḳurşaḳ, küzen, töşek, uya, yanaḳ*, *yavlaḳ, yemiş, yumşaḳ, yumurtġa, yün*'dür.

İncelenen nüshalarda kimi isimlerin bir nüshada yer alıp diğerinde yer almadığı tespit edilmiştir. V nüshasında yer almadığı tespit edilen isimler: *boluş/buluş, büker, eygir, keçit, kermen, kiş, küçük, küçük, kürtün, men, müzdür, yapyaşıl, yeke kele bu çetük, yıptı, yipek* D nüshasında yer almayan isimler: *ada, ala, aṭlu, çırlaḳ, degül, ıṣra, ip, ot, ṣağan, selinçek, semüz, sen, seŋir, sevgü, sınuḳ, sili, silig/silik sinek, siŋir, sövük, suluncu, sunḳur, süŋü, sülük, sümük, sümülgün, sünük, süvrücibin, süvü, ten, ṭuṭsaḳ, ḳaburçaḳlı bağa, ḳarın, ḳarındaş, ḳalı, ḳuma, ḳotuḳ, ketüren, yarım, yorḳa, yaraṣa, yazu, yaz, yazu, yüz, yüz, yüz, yüzük, yazuḳ, yuzaḳ, yaşmaḳ, yaş, yaş, yaşıl, yışıḳ, yuşuḳ, yaş* iken K nüshasında yer almayan isimler ise: *eygir, biz, büker, boluş/buluş, tükü, çızuv, çıḳmar, sıpa, ṭuṭḳun, ḳusḳun, ḳuma, köbek, kepek, keçit, küçük, küçük, kermen, kürtün, kiş*'tir.

Müellif kimi isimler için eserinde morfolojik bilgiler vermiştir. Eserde morfolojik bilgilerin verildiği isimler: *aç, alaḳ, alṭağu, alu, andan, anuḳ, aŋ, appaḳ, arṭuḳ, avlu, bar, baş, bek, bertük, biçin, biti vü bitik, boluş/buluş, boşaḳ, bun, busu, bünüt, çala, çırlaḳ, çig, çise, çul, değme, dın, düpdüz, ellig, iç ṭon, il, it, ḳaç, ḳara yağız, ḳarşu, kedük, kendü, ketüren, kilikçe, kören, külāf, küneri, künseli, loġ, namaz, oṭluk, ṣarban, siz, ṣonḳol, ṣonra, şamġacı/şamaġacı, şimdi, ṭapucı, tizgin, ṭoḳ, tonuz, yaṭlıḳ, yazu, yem, yet, yetmiş, yorga, yuruḳ, yuva, yürek*. Bunun yanında ses bilgisinin verildiği isimler de mevcuttur. Tespit edilebilen isimler: *ağız, aġuz, ard, arḳ, başaḳ, başmaḳ, ben, benir, bıldırcın, bilevü, biz, bozġuş, busu, buṭ, buṭaḳ, buṭaḳ, buzavu, çağan, çeri, çıra, çırlaḳ, değme, deke, dıltaḳ, dil, dilkü, diz, dulḳuḳ , dün, dütün, eğin, emgek, erkeç, etik, eygir, ısırġa, igne, ip, ḳatır, ḳavurġa, keçi, kedük, keneşke, ketüren, kiçi, kimse, kin, ḳonru kopuz, ḳovuḳ, ḳoz, köbek, kömkök, köpkök, kören, ḳulaç, ḳulaḳ, ḳurġuşun, ḳusġu, ḳut, kül, küneş, küyevü, mamuḳ, mercimek, munaṭ çeker, oğul, olturḳaç, orġan/ urgan, oṭuv, öt, sağsağan, ṣanġır, semüz, ṣıçġan, sidük/sidhük, ṣol, süçi, şamġacı/şamaġacı, ṭaṭar, ṭatlu, ṭazı, temür, ṭuṭḳun, ṭuṭurġan, ṭuyaḳ, ud, uya, uyan/oyan, yapyaşıl, yaḳnı, yaḳşı, yamġur, yamyaşıl, yanaḳ, yaşıç, yavlaḳ, yeti, yipek, yigirmi, yumurtġa, yuruḳ*'tur.

Hemen her isimde olmasa dahi kimi isimlerde müellif isimle ilgili lehçe bilgisi vermekte ya da bahsettiği lehçede ismin nasıl söylendiğine dair bilgi vermektedir. Eserde üç farklı lehçeden bahsedilmektedir: Türkmence, Kıpçakça, Toksoba. Türkmence kaydı verilen ya da Türkmence de ismin nasıl olduğuna dair bilgi verilen isimler: *beg, ben, benir, bıldırcın, bilevü, buġuz, emgek, etik, kertme, ḳışġa, kiçi, közsüz, ḳurġuşun, ḳurṭ, ḳusġu, kürt, moynuz, nite, ṣanġır, semüz, ṣıçġan, ṭuyaḳ, uyan/oyan, yamġur, yuldurum*. Kıpçakça kaydı verilen isimler ise: *ağız, bağacı, bay, bıldırcın, buġuz, bulun, çeçe*

barmaḳ, çıra, demren, eğin, erkeç, in, keçe, keçi keme, kerpiç, key, kiçi, küme, küneş, kürt, moynuz, nelük, oğul, orġan/ urgan, ṣaġ el, ṣarınçḳan, semüz, süçi, ṭoḳṣuba, ṭuyaḳ, uyan/oyan, uyaṭ ve uṭ, üzre, yılḳı. Toksoba kaydı ile de sadece tek bir sözcük tespit edilebilmiştir: *oṭuv*.

Müellif eserinin girişinde sözcüklerin okunuşunu ayırt etmek (ش\ق\ح gibi) ve sözcüklerin hangi dilden (Farsça için ف Arapça için ع gibi) oldukları belirtmek amacıyla kısaltmalar kullandığını eserin girişinde belirtmiş olmasına rağmen bahsedilen kısaltmalara eserin sözlük bölümü içerisinde yer alan ve tezde incelenen isim veya isim soylular için kullanılmadığı tespit edilmiştir. Eserde gözlenebildiği kadarıyla ve yukarıda da bahsedildiği gibi Türkçe sözlüklerin okunuşunu göstermek adına harekelerin hemen hemen istisnasız bir şekilde kullanıldığı saptanmıştır. Sözcüklerin hangi dilden alıntılandığı ise, genel olarak- eğer buna dair bir bilgi var ise- madde başının açıklamasında verilmiştir. Müellif durumu izah etmek adına ya "…. Dilden Türkçeleştirilmiştir" ifadesini kullanmakta ya da açıklamada doğrudan ismin ait olduğu dilin ismini vererek orijinal şeklinin nasıl olduğundan bahsetmektedir.

Eserde birden fazla kez yazılmış olan madde başları vardır. Bunlar göz önüne alındığında eserin isim bakımından söz varlığı zenginliğinin, tespit edilen sayıdan (1607) daha az olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Eserde tekrarlanan madde başlarının sayısı 108'dir. Tekrarlanan madde başları ise: *aḍaḳ~ayaḳ, alṭı~altı, ard~art, biz~biz, ṭaḳı~ṭaḳı, çörek~çörek, tepe~depe, tipi~dipi, tirek~direk, tepküç~depküç, tütün~dütün, tezek~dezek, tiz~diz, tiken~diken, tüme~dügme, teyme~degme, telik~delük, til~dil, teke~deke, tilkü~dilkü, temir~dümür, tümen~dümen, tün~dün, tın~dın, dede~dede, sitük~sidük, silig~sili, sünük~süvük, sıbızġı~ṣıbızġı, salıncaḳ~ṣalıncaḳ, ṣoluncan~ṣolucan, ṣaġır~ṣanġır, ṭaṭ~ṭaṭ, dulḳuḳ ~ṭolḳuḳ, dumlu~ṭumlu, ḳıpḳızıl~ḳıpḳızıl, ḳoş~ḳoş, ḳış~ḳış, ḳışġaç~ḳışḳaç, ḳaṭır~ḳaṭır, ḳavluḳ~ḳavluḳ, keçüt~keçit, ḳuma~ḳuma küçük~küçük, ketik~kedük, kürk~kürk, kişk~köşk, könçek~könçük, ben~men, yapyaşıl~yamyaşıl, yamdı~yemdü, yanaḳ~yanaḳ, evet~yevet, yigit~yeit*'tir. Bu madde başlarının birden fazla kez verilmesinin nedenlerine bakıldığında ya tonlulaşmayı (t-~d-) göstermek, ya aynı sözcüğün Arapçadaki ṣad veya sin ile telaffuz edilebileceğini belirtmek (s-~ṣ-), ya aynı sözcüğün alternatifli şekillerinin olabileceğini belirtmek (*yab/pyaşıl~yamyaşıl, kömkök~köb/pkök*) veyahut herhangi bir ses olayından kaynaklanan farklılaşma sonucu hem eski şekli hem de yeni şekli göstermek (*sünük~ süvük, ŋ>g>v*) olduğu gözlemlenmektedir. Ancak bu durumda asıl ilgi çekici nokta ise, müellifin okuyucuya

aynı sözcüğün karşılaşılma olasılığı olan bütün şekilleri vermeye çalışmış olmasıdır. Zira bunu kimi kez tek bir madde başı içerisinde " şu lehçede şu şekilde geçer" (*Oğul, oğlan Kıpçakça uvul. Bkz. Oğlan maddesi vd.)* okuyucuya sunarken kimi zaman da aynı sözcüğün ses değişimi geçirmiş hâllerini farklı madde başlarında okuyucuya sunmaktadır. Söz ettiğimiz ikinci durum da aynı sözcüğün birden fazla kez geçmesine yol açmıştır. Bunun ile birlikte kimi madde başlarında birden fazla isim için tek bir açıklama verilmiş ("biti" ve "bitik" madde başlarının tek bir madde başında birleştirilerek anlamlandırılması gibi) veyahut bir ismin açıklamasında aynı anlama gelen başka bir isim (örneğin "ersek" madde başının açıklamasında aynı anlama gelen "orospu" ve "kahpe" sözcüklerinin verilmesi gibi) de yer almıştır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda bin altı yüz yedi madde başından tekrarlanan madde başlarının sayısı çıkarıldığında geriye bin beş yüz elli üç farklı madde başı kalmaktadır. Geriye kalan bu sayıya isim ve fiil madde başları altında geçen ve Türkçede kullanılan (Türkçe kökenli veya yabancı kökenli isimler) isimler ile gramer bölümünde konu açıklamalarında geçen örneklerde kullanılan isimler dâhil edildiğinde toplam eserde geçen isim sayısı, 1813'tür.

Tüm eserlerde eksiksiz olarak tespit edilebilen isimler: *et, it, üç, arslan, oṭuz, aḳ, öküz, inek, bu, buṭaḳ, bir, buz, baş, beş, buṭaḳ, buṭ, bal, buluṭ, balıḳ, bile vü birle, balçıḳ, ben, buyruḳ, tört, temir, sen, şiş, ṣu, ṣarı, ṭopraḳ, ṭoz, ṭaş, ṭağ, ṭaḳuḳ, ṭuman, ḳapu, ḳat, ḳar, ḳarın, ḳarındaş, ḳurṭ, ḳız, ḳızıl, ḳuş, ḳoyun, yağ, yoḳ, yıl, yulduz, yumurtġa*. Kıpçak sahasında yazılmış sözlüklerde tespit edilebilen ancak DLT'de yer almayan isimler ise: *altı, ilgerü, alṭı*'dır. Bu isimleri Swadesh'in listesinde yer alan sözcüklerle karşılaştırmasında ortak olan isimler ise: *et, üç, aḳ, buluṭ, bu, bir, buz, baş, beş, balıḳ, bile vü birle, ben, tört, sen, ṣu, ṣarı, ṭoz, ṭaş, ṭağ, ḳar, ḳarın, ḳurṭ, ḳızıl, ḳuş, yağ, yıl, yulduz, yumurtġa*'dır. Tespit edilen 51 isimden 29 tanesi Swadesh'in belirlemiş olduğu yüz temel sözcük listesindeki isimlerden oluşmaktadır.

Taramaya esas olan eserlerde bulunmayıp sadece Kİ'de olan isimler ise; *ābṭara, agı, aġurçuḳ, aḳ az, aḳruḳ, alaḳ, alınçı, alnaḳ, alṭağu, aŋıt, arḳaṭaḳ, aṣ, aṣnu, ata, aṭın, aṭṣız /parmaḳ, avut, avra, aylaḳ, ayuḳ, az, baba, babalaġ, bacanaḳ, baġacı, baġırṣaġan, balıḳ bay, balḳan, barlı, barma ṣuluḳ, baṣ, batıġ, batır, bayan, bayar, bazıḳ, bazu, becük, bekiş, belük, bezevü, bıldırak, bibi, bigit, biker, bil, biltirik, binit, bitek, bitük, büzük, buġ, buġuz, bulnaḳ, burçalaḳ, buṣarıḳ, bütür, celber, ci, cica, ciya/çiya, çölken, çeç, çaġa, çaġılṭılaḳ, çalḳın, çandır, çapar, çaṣ, çasuṭ, çeçe barmaḳ, çemrü, çene, çepni, çevçen, çıḳmar, çımaḳ/çımıḳ, çırlavuḳ, çiaṭ/çieṭ/ciaṭ/cieṭ, çile, çirkeme, çise, çiyin, çoġan, çoġrat, çomġa, çomġalaḳ, çorlu, çubur/cubur, çuvu, çüş, deknek, deve balıḳ, dide, doḳdoḳ, düden, düpdüz, ellig, erçel, erşi, es, ıġ, iki bile, iki yıllı ṭay, ilek, ilgü, ilgün,*

ınam, inen, ḳaḳraḳ, ḳaṣa, ḳavluḳ, ḳavluḳ, ḳaydan, kelek, kemrik, kemürdek, kepçe, kersen, kete, ketelük/ketülük, kevül, keykenek, kezen kün, ḳılbaraḳ, ḳınıḳ, ḳırtuḳ, ḳıt, kikiş, kilikçe, kinçek, kirtü söz, ḳonç, ḳovu, ḳovu, kök çüber, kök yolu, kömülgen, könlük, körtül/kürtül, kövek, köz/küz, közek, ḳulp, ḳumcı, ḳuzu ḳulağı, küme, küneri, künseli, kürtün, küsük, küvelek, laplap, leklek, lırp, loġ, loḳ, lor, lorp, mama, memrec, meŋgü ṣu, mertek, mezdeki, monġol, munu, muştuçı, or, orġa, ot, oṭuv/uṭuv, oyuru, öküz almaṣı, örkü, ṣabçaḳ, ṣalaça, ṣamaṣ, ṣandal, ṣanḳu, saraça, sepkün, setkik, sıbḳun, ṣobṣavuḳ, ṣoluḳın, ṣorḳun, sövlünçü, ṣu taşı, sütmek, şans, şebşi/şebşeb, ṭaçar, ṭan ṭarı, ṭaşlaḳ, ṭazluḳ, tebük, tekçek, temir baş, temir boğu, terbes, tersa, teyirme yüzli, ṭınçlıḳ, ṭoḳṣuba, ṭoḳurçın, ṭonuḳ yüzlü, ṭorlamaḳ, tökmek, tölkün/tülkün, tulp, ṭuma, ṭumnu, ṭurluḳ, ṭurṭuç, ṭuṭġa, tüklü elma, tütel, tüvür, uçar, ulan, ulu anası, yaġır, yaġlıḳ, yaġma, yaḳmaç, yaḳtu, yalaḳ, yalam, yam, yaṣlu, yatba, yaṭlıḳ, yavşaḳ, yeken, yeke kele bu çetük, yel, yelmük, yelve, yemek, yet, yetincek, yetsiz, yıġruḳ, yılaḳ, yıptı, yikü, yon, yorḳa, yorun, yovı, yöresi, yubunlu pazarı, yumaḳ közlü, yuşuḳ, yüki, yülek, yüz.

Eserde art damak ŋ sesi olması gereken kimi isimlerin diş eti n sesi ile yazıldığı tespit edilmiştir. Tespit edilen isimler ise, "*aydın, bun, dan, in, inen, irin, ḳalḳan, ken, men, min, oṭun, ṭan, ṭansıḳ, teniz, tonuz'*dur.

Caferoğlu yayını ile çalışmamız arasında okuma anlamlandırma farklılıkları bulunmakta bununla birlikte Caferoğlu yayınında gözden kaçan bazı madde başları tespit edilmiştir. Bunlardan bazılarını örnek teşkil etmesi adına buraya almanın faydalı olduğu kanaatindeyiz: "ır" (şarkı söylemek, şarkı) madde başı Caferoğlu tarafından "sıkılmak" (Caferoğlu, 1932, s. 40) anlamıyla verilmişken "ördek" gibi birçok sözcüğün çevirisi de "bugünkü manasında" (Caferoğlu, 1932, s. 66) açıklaması yapılarak bırakılmış ve Arapça çevirisi birebir verilmemiştir. "ersek" (erkeğe düşkün kadın) benzeri yapılarda Arapça açıklaması çok uzun olduğu ve içerisinde başka isimlere de yer veren açıklamalar Caferoğlu tarafından tek bir sözcük ile karşılanmakta ve Arapça açıklamalarda geçen diğer isimler ayrı madde başları olarak verilmektedir. Bu örneği biraz daha somutlaştıracak olursak:

Bizim açıklamamız;

ersek

V nüshası 3a/10-11, D nüshası 5a/ 3-4, K nüshası 4b/16: اَرْسَك: و يقال اُرُسبى القحبْه و هى منقوله

Çeviri yazı: ersek: ve yuḳāl uruspi el ḳaḥbe ve hiye menḳūle

Çeviri: Ersek, azgın kadın ve aynı zamanda oruspu, kahpe de denir.

Caferoğlu açıklaması;

Ärsäk: Orospu (Türkm.) (Caferoğlu, 1932, s. 12)

Bizim açıklamamız:

erük

V nüshası 3a/21-23, D nüshası 5b/2-4, K nüshası 5a/15-5b/2: اَرُكْ: الاجاص و هو مشترك بين الخوخ و القراصيا وَالبرقوق وَالمشمش

فاذا اَرَادو المشمش قَالى صرِى اَرُكْ يقال للَخوخ شفتلو و هى فاريسيّه

Çeviri yazı: erük: el icāṣ ve huve muşterek beynu’l ḫūḫ ve’l ḳarāṣīyā ve’l berḳūḳ ve’l mışmış fāiẕā ārādū el mışmış ḳālā ṣarı erük yuḳāl lil ḫūḫ şeftalü ve hiye fārīsīyye

Çeviri: Kara erik, erik, şeftali, kayısı ve vişne/kiraz gibi meyveler için ortak bir isimdir ancak kayısı için sarı erik şeftali için ise şeftali sözcüğü kullanılır ve şeftali sözcüğü Farsçadır.

Caferoğlu açıklaması:

Ärük: Erik, sarı erik, şeftali (Caferoğlu, 1932, s. 12)

Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere Caferoğlu, madde başını tek bir sözcükle açıklamakla yetinmiş ve Arapça açıklamada yer alan diğer isimleri ise ayrı madde başları hâlinde göstererek bunları da yine müellif tarafından verilen ana madde başına gönderme yaparak eserine almıştır.

Bunun yanında biz çalışmamızda özellikle yuvarlak ünlülerde ince sıradan ya da kalın sıradan mı veya geniş yuvarlak mı dar yuvarlak mı okunacağına karar veremediğimiz durumlarda ihtiyatlı davranıp birden çok şekli vermeye çalıştık ancak Caferoğlu, tek bir şekli göstermiştir. Bu durumu da bir örnekle açıklamak gerekirse:

Bizim okumamız:

örpek

V nüshası 3a/20, D nüshası 5a/15, K nüshası 5a/13-14: اُرْبَك: الشَعَفِة عَلى رَاس الرُّمح او عَلى هوادى الجمَال

Çeviri yazı:örpek: eş şa‘fe ‘ala rās er-rumuḥ āv ‘ala huvādī el cemel

Çeviri: Mızrağın başındaki saç veya devenin hörgücündeki kıl/saç.

Sözlükler: DLT: yok; CC: yok; Ter. T: yok; Dur. M: yok; Kav. K: yok; Kit. E: ürpek "ürpermiş, keçeleşmiş saç, dağınık saç" (Eminoğlu, 2011, s. 300); Tuh. Z: yok; King Dic: yok; Bül. Müş: yok.

Caferoğlu okuması:

Örpäk: Mızrağın ucundaki tuğ, develerin boynundaki kotaz (Caferoğlu, 1932, s. 66)

Örnekte de görüldüğü gibi biz madde başını ihtiyatla "örbek/ örpek/ürbek/ürpek" olarak dört farklı şekilde verdik zira Kit. E. isimli eserde ismin "ürpek" şeklinin olduğu da tespit edilmiş ancak Caferoğlu, sözcüğün geniş yuvarlak sıradan şeklini vermekle yetinmiştir. "Azġun, beçel, bür, busu, baş parmaḳ, baṣ, bünüt, çürük, ṣatan, ṣavun, ṭazlaḳ, ṭıġraḳ, ḳoca, yap, yet, yılaḳ, yevet" gibi kimi madde başlarının ise Caferoğlu yayınında yer almadıkları tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

Açık, F. (2011), Türkçe öğretimi üzerine yabancı yazarların hazırladığı ders kitaplarında söz dağarcığı ve kültürel unsurlar:“A Practıcal Grammar of the Turkish Language”,“Turkish Literary Reader” ve *“Gramatika Turetskogo Yazıka” Örneklemlerinde.* IV. Uluslarası Türkçe Öğretimi Sempozyumu, Muğla.

Adıgüzel M.S. (2000). Avusturalya’da Türkoloji ve Türkçe öğretimi. *Türk Dili, 578, Ankara,* 143-150.

Adji, M. (1999). *Türklerin ve büyük bozkırın kadim tarihi* (Z. Bağlan Özer, Çev.). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı,

Ağakay, M. A. (1964). Pekiştirmeli sıfatlar. *Türk Dili, 156,* 881-883.

Ağar, M. E. (2006), Türkçe öğretimin tarihçesi. *Journal Human Sciences*, 1-10.

Akış, İ. Ve Stefan C.A. (2014). Romanya’da Türkçenin dünü bugünü. *Türk Dünyası Araştırmaları, sayı:209,* 101-127.

Aksan, D. (1998). Türklerde sözlükçülük, bugün Türkiye’de sözlük. *Kebikeç, 6*, 115-118.

Alagöz, E. (2011). Eski kıpçak Türkçesinde hayvan adları ve kavram alanı. Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Altınkaynak, E. (2008). Deşt-i Kıpçak Balballarıı. *Turkish Studies, 3 (4),* 97-119.

Al-Turk, (2012). Kitābu bulġatu’l-muştāķ fì luġati’t-türk we’l-ķıfçāķ üzerine dil incelemesi. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Argunşah M. (2013). Kitâbü’l ef’âl Kıpçakça bir sözlük müdür?. *Bengü Bitig, Ankara,* 101-107.

Arat, R. R. (1977). *Kıpçak.* İslam Ansiklopedisi. C. VI, 713-716.

Arat, R. R. (2003). Kutadgu Bilig III Çeviri (8. baskı), Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Argunşah, M. (2004). Kıpçakça Sözlüklerdeki İmla Sorunları, V. *Uluslararası Türk Dil Kurultayı (20-26 Eylül 2004, Ankara) Bildiriler, C2*, 3337-3349.

Argunşah, M. ve Güner, G. (2015). *Codex Cumanicus.* Ankara: Kesit Yayınları.

Arkış, C.İ. ve Stedan C.A. (2014). Romanya’da Türkçenin dünü bugünü. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, 209,* 101-127.

Arslan, M. (2012). Tarihî süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi-öğrenimi çalışmaları, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sayı 9(2),*167-188.

Aslanov, B. (1992). *Esireddin ebu hayyan el-endülüsi kitab al-idrak li-lisan al-atrak,* (Elmi Redaktör Prof. Dr. Basuf Aslanov). Bakü: Azerbaycan Devlet Neşriyat Poligrafiya Birliği,.

Atalay, B. (1945). *Ettuhfet-üz-Zekiyye Fil-Lûgat-it-Türkiyye.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1985). *Divanü Lûgat-it- Türk Tercümesi I.* Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1985). *Divanü Lûgat-it- Türk Tercümesi II.* Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1985). *Divanü Lûgat-it- Türk Tercümesi III.* Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1986). *Divanü Lûgat-it- Türk Dizini.* Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.

Ateş, E. (2015). XII. ve XIII. Yüzyıllarda güney Kafkasya'da Kıpçaklar.Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ayaz, F. Y. (2015). *Memlükler (1250-1517).* İstanbul: İSAM Yayınları.

Aykaç, N. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler. *Electronic Turkish Studies, 10(3).*

Ayyubi, N. A. Önemli bir Türkçe sözlük. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 13,* 65-101.

Barın, E. (2010), Yabancılara Türkçe Öğretimi Amacıyla Yazılan Ecnebilere Mahsus Elifba Kitabı Üzerine, *Türklük Bilimi Araştırmaları, 27 (27)*, 121-136.

Barthold, W. (2015). *Uluğ Beg ve zamanı* (İ. Aka, Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 230.

Barthold, W. (2017). *Orta Asya Türk tarihi hakkında dersler* (R.H. Özdem, Çev.) Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Baskakov, H. A. (1958). *Karakalpakşa-Russa Sözdik*. Moskova: Jet Tilhem Milliy Sözdikler Memleket Baspası.

Baskakova, H. A. (1963). *Nogaysko-Ruskiy Slovar*. Moskova: Gosudarstvennoe İzdatelctuo İnostrannıx.

Baskakova, H. A. Vd. (1974). *Karaimsko-Rusko-Polskiy Slovar*. Moskova: Wydawnictwo Russkıj Jazyk.

Baskın, S. (2015), Memlûk dönemi Türkçe sözlüklerinin yapısı. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, sayı:1*, 23-40.

Bayniyazov, A. & Bayniyazova, C. (2014), Kazakistan'da Kıpçak sözlükleri ve XVIII-XX. Yüzyıllar arası sözlük çalışmaları. *Bilig, sayı:71*, 81-82.

Bayraktar, N. (2003), Yabancılara 937ürkçe öğretiminin tarihsel gelişimi, *Dil Dergisi, 119*, 58-71.

Bazin, L. (1988). Türk dillerinin müşterek tarafları ve temayülleri. *Tarihî Türk Şiveleri*, 15-30.

Berta, A. (1996). *Devarbale wortbildung im mittelkiptschakisch-türkischen.* Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.

Berta, A. (1998). *Kumanların kökeni Macaristan'daki Kumanların erken tarihi.* (E. Ceylan, Çev). Prof. Dr. Kemal Eraslan Armağanı: Bir Türk Dünyası İncelemeleri.

Biçer, N. (2011). Kıpçak dönemi eserlerinin yabancılara Türkçe öğretimi açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Eğitim Kültür Dergisi, 1(4),*107-133.

Birol, N. (1991). İbni Battuta çağında Deşt-i Kıpçak ve Türkistan. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Blasing, U. Anadolu saman yığınları hikayesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, (2),*121-144.

Blasing, U. (2010). Ordu'daki Çal Kiraz ile Kaşgari'nin Çal Qoy'u Türkçe'nin söz ve kültür tarihine renkli bir gezinti. *Türk Dilleri Araştırmaları, 20*, 35-74.

Bodrogligeti, A. (1992). Eski Kıpçakça sahasındaki çalışmalar. *Türk Dili*, 175-192.

Boswell A.B. (1927). "Kıpçak Türkleri", *The Slavonic Review, Vol. 6, No. 16 (Jun., 1927),* 68-85.

Caferoğlu, A. (1931), *Kitāb al- İdrāk li-lisān al-Atrāk*. İstanbul: Evkaf Matbaası.

Clauson G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century turkish*. London: Oxford Universitiy Press.

Çakmak, C. (2014), Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihçesine genel bir bakış denemesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü, cilt:4, sayı:2,* 167-182.

Çelik, H. A. (1986). Ebû Hayyân el-Endelüsî ve tefsirindeki metodu. *Atatürk Üniversitesi İlâhiyât Tetkikleri Dergisi, sayı (7),* 187-216.

Çetin, E. (2012). "Uygurca kiçig erdek, Karahanlı Türkçesi çıçalak ve Türkiye Türkçesi serçe parmak sözleri üzerine. *Turkish Studies,* 1217-1227.

Dankoff, R. & Kelly, J. (1982), *Compendium of the Turkic Dialects, part I.* Cambridge: Harvard University Press.

Dankoff, R. & Kelly, J. (1984), *Compendium of the Turkic Dialects, part II.* Cambridge: Harvard University Press.

Dankoff, R. & Kelly, J. (1985), *Compendium of the Turkic Dialects, part III.* Cambridge: Harvard University Press.

Demirci, J. (1992). Memlük-Kıpçak edebiyatına katkılar. *Türkoloji Dergisi, Cilt:10, sayı:1,* 131-142.

Demirci, J. Cumhuriyet'in 80. Yılında Türkiye'de Memlûk-Kıpçak Türkçesi Çalışmaları.

Develi H. (2002). *Kitâbü'l idrâk*. İslam Ansiklopedisi C. 26, Ankara: TDV.

Dilaçar, A. (1989). 1612'de Avrupa'da yayımlanan ilk Türkçe gramerin özellikleri. *Belleten, TDK Yayınları,* 197-210.

Ditters, E. (1984). "The E Structure Of The Masdar-Nounphrase Accordıng To 'Abu Hayyän Al-' Andalusı", Zeitschrift für Arabische Linguistik. *No. 15, Studies in the History of Arabic Grammar — Proceedings of the First Symposium on the History of Arabic Grammar, held at Nijmegen, 16–19th April 1984 (1985),* pp. 67-79.

Doerfer, G. (1963). Türkische und Mongolische Elemente ım Neupersischen, Band I, Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.

Doerfer, G. (1967). Türkische und Mongolische Elemente ım Neupersischen, Band II, Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.

Doerfer, G. (1967). Türkische und Mongolische Elemente ım Neupersischen, Band III, Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.

Doerfer, G. (1967). Türkische und Mongolische Elemente ım Neupersischen, Band IV, Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.

Doğan, C. (2014). Harezm Türkçesi ile Memlük Kıpçak Türkçesi eserlerin karşılaştırmalı gramer denemesi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Doğan, Y. (2016). Ebû Hayyân el-Endelüsî'nin Kitâbu'l- İdrâk li-lisâni'l-Etrâk Adlı Eserinin Dilbilim Açısından İncelenmesi, *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi, 20,* 329-348.

Durmuş, O. (2003). Karahanlı, Harezm ve Kıpçak Türkçelerinde Arapça alıntı öğeler. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.

Eckmann, J. (1964). Memlûk Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına dair. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 12,* 35-41.

Eckmann, J. (1963). The Mamluk-Kıpchak Lıterature. *Central Asiatic Journal, Vol. 8, No. 4,* 304-319.

Eker, S. (2010). Orhon Yazıtları: İran dilleri ile ilk temaslar ve benzer birkaç öğe üzerine. *Orhun Yazıtlarının Bulunuşundan 120 Yıl Sonra Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl Konulu III. Uluslararası Türkiyat Sempozyumu,* 321-332.

Eminoğlu, E. (2011), *Kitâbü'l-Ef'âl –Kıpçakça satır arası sözlük*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Eren, H. (1998). *Türklük bilimi sözlüğü/yabancı Türkologlar I.* Ankara: TDK.

Eren, H. (1999). *Türk dilinin etimolojik sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basımevi, 2. Baskı.

Eren, H. (2003). Coğrafî adların etimolojik sözlüğü, *TDAY Belleten. C. II*, 171-186.

Ercilasun, A. B. & Akkoyunlu, Z. (2014). *Dîvânu Lugâti't türk giriş-metin-çeviri-notlar-dizin.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erdal, M. (1991). Old Turkic Word formation. Wiesbaden: Otto harrassowitz.

Erdem Çiçek S. Kıpçak sözlüklerindeki Moğolca unsurlar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, (1),* 49-98.

Ermers, R. (1999), *Arabic Grammars of Turkıc The Arabic Linguistic Model Applied to Foreign Languages &Translation of ʾAbū Ḥayyān al- ʾAndalusī's Kitāb al- ʾdrāk li- Lisān al-ʾAtrāk, Leıden-Boston.* Köln: Brill.

Fazlullah, R. (2013). *Cāmiu't-Tevārih* (İ. Aka, M. Ersan, A. Hesamipour Khelejani, Çev.). , Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, IV/A-2-1.1. Dizi, Sayı 7.

Gabain, A. V. (1998). Codex Cumanicus' un dili. *Tarihî Türk Şiveleri. Ankara*, 67-109.

Golden, P. B. (1984). Cumanica I: The Qipchaqs in Georgia. *Archivum Eurasiae Medii Aevi 4*, 45-87.

Golden, P. B. (1992). *An Introduction to the History of the Turkic Peoples Ethnogenesis ans State-Formation in Medieval and Early Modern Eurasia and the Middle East.* Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

Golden, P. B. (1995). The Days of the Week in Turkic: Notes on the Cumano-Qıpcaq Pattern, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hung. Tomus XLVIII (3),* 363-375.

Golden, P. B. (1995). Cumanica IV: The Tribes of the Cuman-Qipchaqs. *Archivum Eurasiae Medii Aevi 9,* 99-122.

Golden, P. B. (2006). Cumanica V: The Basmils and Qipchaqs. Archivum Eurasiae Medii Aevi. Vol. 15, 101–118.

Golden, P. B. (1998). Religion among the Qípčaqs of Medieval Eurasia. *Central Asiatic Journal, Vol.42, No. 2,* 180-237.

Golden, P. B. (2000). *The Kıng's Dıctıonary.* Leiden-Boston-Köln: Brill.

Golden, P.B. (2002). *Kıpçak kabileleri üzerine notlar: Kimekler ve Yemekler* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Yeni Türkiye Yayınları, C2, Ankara, 757-766.

Golden, P. B. (2011). Studies on the peoples and cultures of the Eurasian Steppes(ed: Catalin Hriban). Romania: Editura Academi.

Golden, P. B. (2014). *"Qıpcaq", Turcology and Linguistics* (Ed: Nurettin Demir, Birsel Karakoç, Astrid Menz). Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 183-202.

Göçer, A. Ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies, Volume, 6/3,* 797-810.

Göçer, A., Tabak, A. G. G., ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları, (32),* 73-126.

Gökbel, A. (2002). *Kıpçaklar ve Kumanlar* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). *Ankara:Yeni Türkiye Yayınları, C2,* 729-756.

Görgün, T. (2017). *Ebû Hayyân el-Endelüsi, Ebû Hayyân el-Endelüsi Nedir, Anlamı Hakkında Bilgi,* Diyanet İslam Ansiklopedisi.

Grigoreviç Agacanov, S. (2002). *Oğuzlar* (Çev: Ekber N. Necef, Ahmet Annaberdiyev). İstanbul: Selenge Yayınları.

Grönbech, K. (1942), *Komanısches Wörterbuch.* Kopenhagen: Eınar Munksgaard.

Gül, B. (2006). Almanya'da Türkoloji çalışmaları, *TürkBilig, 4,* 56-117.

Gülensoy, T. (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe sözcüklerin köken bilgisi sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Baskı.

Gülsevin, G. (2008). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kıpçakça Denilen Unsurlar Üzerine 2: (Ç>Ş Değişmesi). *Turkish Studies, 3(3),* 378-387.

Güner, G. (2010). Kıpçak Türkçesindeki meslek adları üzerine içerik ve yapı bakımından bir sınıflandırma denemesi. *Turkish Studies, 5(3),*1416-1448.

Güner, G. (2012). The king's dictionary: the Rasûlid Hexaglot üzerine düşünceler. *Dil Araştırmaları, 10,* 141-150.

Güner, G. (2013). *Kıpçak Türkçesi grameri.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Güner, G. (2018). Memlük-Kıpçak sözlük ve gramerlerinde kişi adları. *Dil Araştırmaları, Güz 23,* 103-122.

Güner, N. (2013), Kadınla ilgili eski Türkçe bir kelime: Uragut. *Turkish Studies, Volume 8/9 Summer,* Ankara, 2659-2669.

Halasi-Kun, T. (1976). Unidentified medieval settlements in Southeastern Hungary: Bozvar, Castellum Cikovasarhely. *Castrum Cseri, and Sugya,* 137-153.

Halası-Kun, T. (2012), “Kıpçak Türkçesi Filolojisi X: Et-Tuhfe ve Onun Müellifi, (M. Salan, Çev.). *Dil Araştırmaları, 11, Güz*, 185-195.

Halperin, C.J. (2018). *The Kıpchak connection the Ilkhans, the Mamluks and Ayn Jalut*. Cambridge University Press, 229-245.

İnan, A. (1953). XIII.-XV. Yüzyıllarda Mısır’da Oğuz-Türkmen ve Kıpçak Lehçeleri ve” Halis Türkçe. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, sayı 1*, 53-71.

İpek, B. (2016). Türkiye Türkçesinde sözcük türleriyle yapılan pekiştirme. *Karadeniz, 32,* 145-156.

İzbudak, V. (1989*) El-İdrāk Haşiyesi.* Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 27, (2. Bs.).

Kafalı, M. (2011). Dest-i Kıpçak ve Cuci ulusu. *Tarih Dergisi/ Turkish Journal of History, 25*, 179-188.

Kafes, M. (1994). *Ebû hayyân*. İslam Ansiklopedisi, İstanbul: TDV c10, 152-157.

Kafes, M. (1994). Ebû hayyân el el-endelûsi’nin hayatı ve el-bahru’l-muhit isimli tefsirindeki metodu. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Kafesoğlu, İ. (1958). *Türkmen adı, manası ve mahiyeti.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Kahriman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E., ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, 1(1),* 80-132.

Karahan, A. (2006). Memlük-Kıpçak Türkçesi sözvarlığı: yansıma fiiller üzerine bir inceleme. *Türklük Bilimi Araştırmaları, sayı 20,* 105-124.

Karahan, A. (2008). Et-Tuhfetu’z-Zekiyye Fi’l-Lugati’t-Türkiyye’de alet isimleri. *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi*, 51-62.

Karakaya, M. (2010). Tarihi kıpçak metinlerinde dini terminoloji. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Karaşlar, M. S. (2012), Dīvānu Luġāti’t-Türk’teki Oğuzca eylemlerin eski kıpçak Türkçesindeki görünümü, *JASSS, Volume 5*, 121-132.

Kasapoğlu Çengel, H. (2012). Ermeni harfli Kıpçak Türkçesi. *Dil Araştırmaları, 10,* 17-81.

Kayapınar, A. (2002). *Kumanlar ve ikinci Bulgar devleti* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 2, 810-819.

Kaymaz, Z. Kitâbul’l İdrâk’li-Lisani’l Etrâk’e Eklemeler. *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri,* 28 Eylül- 1 Ekim 2015 Saraybosna.

Kaymaz, Z. (2016). Kitâb-ı Beylik nasıl bir eserdi?. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, sayı 55,* 149-157.

Kaymaz, Z. *Kitâbul'l İdrâk'li-Lisani'l Etrâk hakkında bazı notlar* (Ed: Bilgehan Atsız Gökdağ, Nazım Muradov). Ankara: Prof. Dr. Tofiq Hacıyev Türklük Biliminde Bir Ömür, Akçağ Yayınları.

Kaymaz, Z. (2017). *Kitâbul'l İdrâk'li-Lisani'l Etrâk eserinin Kahire nüshası üzerine mülahazalar*. Kazguu Üniversitesi.

Keleş, B. (2002). *Memlûkler döneminde idarî yapı* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 309-319.

Keleş, B. (2002). Memlûkler *döneminde sosyal yapı. Türkler* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 394-398.

Keleş, B. (2002). *Memlûklerde ticaret. Türkler*. (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 431-445.

Kıldıroğlu, M. About Çortan/Çorton/Curtan/Cordan/Jertan/Şortan/Yortan Yordan Kipchaks Clan of Kypchaks. *Belgü, sayı (2),* s. 123-136.

Kıldıroğlu, M. (2013*). Kırgızlar ve Kıpçaklar IX. Asrın ikinci yarısından XVI. Asra kadar Kırgızlar ve Kıpçakların etno-siyasi ilişkileri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, IV/A-1.1. Dizi, Sayı 14.

Kılıç, A. (2007). Türkçe-Farsça manzum sözlüklerden tuhfe-i vehbì (metin), *Turkish Studies, 1,* 410-475.

Kılıçarslan, M., & Kahya, H. (2009). Yunanca–Osmanlıca/Karamanlıca bir sözlük: Leksikon Ellinoturkikon. *Electronic Turkish Studies, 4(4),* 725-742.

Kızıltoprak, S. (2002). *Memlûk sistemi* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 320-336.

Klyashtorny, S.G. (2013). "Polovets Problemi (II): Kıpçaklar, Kumanlar ve Polovetsler", (C. ÇAKMAK, Çev.), *Türk Kültürü,* 175-180.

Koç, K. Vd. (2007), Türikşe-Kazakşa Sözdik, Almatı:

Kononov, A.N. (2015). Kıpçak, Kuman, Kumuk kavim adlarının etimolojisi üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı Dergisi, 10*, 518-526.

Kopraman, K. Y. (1992). *Mısır Memlûkleri* (1250-1517) (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 166-216.

Korkmaz, A. (2014). 11. ve 14. Yüzyıllar arasında Doğu Avrupa'da bir Türk kavmi: Kuman-Kıpçaklar. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.

Kortantamer, S. (2002). Memlûk Toplumunda Kadın. (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 5, 394-398.

Kumekov, B.E. (2001). XII-XIII. Asrın Başında Batı Deşt-i Kıpçak'taki Kıpçak Boy Birliklerinin Etnonimleri Hakkında (M. Kıldıroğlu, Ç. Samudinov, Çev.). *KTMU Sosyal Bilimler Dergisi, Bişkek, sayı 1,* 380-395.

Kumekov, B. (2002). *Kimekler* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C2, 767-775.

Kumekov, B. (2002). *Kıpçak Hanlığı* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 2, 776-784.

Kun, T. H. (2018). Philogica I. *DTCF Dergisi, 5(1).*

Kun, T. H. (2018). Philologica II. *DTCF Dergisi, 7(2).*

Kun, T. H. (2018). Philologica III. Kazan Türkçesine ait dil yadigârları. *DTCF Dergisi, 7(4).*

Kurat, A.N. (1972). *IV – XVIII. Yüzyıllarda karadeniz kuzeyindekı̇ türk kavimleri ve devletleri.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Kut, A. T. (1972). Türkçe yazma eserler katalogları repertuvarı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, sayı 20,* 183-240.

Mansuroğlu, M. (1988). *Ebü Hayyân.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Ansiklopedisi.

Meydan Larousse (1971). *Ebü Hayyân.* C4, İstanbul.

Muktar, C. (1986), İslamda sözlük çalışmaları. *Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, sayı:4,* 331-360.

Nalcıoğlu, A. U. (2002). Avusturyalı orientalist Hammer-Purgstall'da Osmanlı şiiri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 9(20),* 138-143.

Nazlı, M. (2012). El-kavâninü'l külliye li-zalati'l –lugâtit türkiyye'de fiillerin incelenmesi ve eski anadolu Türkçesi ile kıyaslanması. Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Osmanbegovıç-Bakşıç, S., & Arslan, M. (2014). Yabancı dil öğretim aracı olarak Saraybosna Gazi Husrev Bey Kütüphanesi'ndeki Türkçe-Boşnakça sözlükler. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, XIV/2,* 1-16.

Ögel, B. (2010). *Türk mitolojisi.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 5. Baskı.

Ölmez, M. (1994). Türk dillerinin sözlükleri ve türk sözlükçülüğü. *Uygulamalı Dilbilim Açısından Türkçenin Görünümü,* 88-100.

Ölmez, M. (1998). Dosya: tarihi türk dillerinin sözlükleri. *Kebikeç, sayı 6,* 109-110.

Ölmez, M. (2013). Ermenice torun'un türkçesi var mıydı?. *Derin Tarih, Haziran 2013, 15,* 88-89.

Öner, M. (2013). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Baskı.

Öner, M. (2018). Bugünkü Kıpçak Türkçesi ortak söz varlığı denemesi. *Belleten, 77.*

Öner, M. (2015). *Kazan-Tatar Türkçesi sözlüğü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özçelik, S. (2012). "m, p, r, s Uünsüzleriyle yapılan pekiştirme ve kuralları üzerine. *Belleten,* 29-42.

Özgür C. (2003). Kıpçakça yazılmış eserlerde Türkmence (Oğuzca) unsurlar. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 30,* 349-357.

Özgür, C. (2009), Kıpçak sahasına ait sözlük ve kaynaklarda at ve atçılıkla ilgili terminoloji. *Turkish Studies, Volume 4/4 Summer,* 890-905.

Özgür, C. (2012). "Kıpçak türkçesi ile yazılmış Kitâbü'l Havl'ın yazmalarında karışık dil özelliklerinin görünümü. *Turkish Studies, sayı 7(1),* 1781-1792.

Özşahin, M. (2013). Kıpçak söz varlığında mevsimler. *Electronic Turkish Studies, sayı 8(4),* 1187-1196.

Özyetgin, A. M. (2001), Türk ad bilimine malzemeler: Kitābu'l-İdrāk li Lisāni'l-Etrāk'te kişi adları. *Bilig, 19,* 21-29.

Özyetgin, A. M. (2001), *Ebū Ḥayyān Kitābu'l İdrāk li Lisāni'l Etrāk Fiil: Tarihî-karşılaştırmalı bir gramer ve sözlük denemesi*. Ankara: Köksav.

Özyetgin, A. M. (2003), 14. Yüzyılda ünlü arap filolog Ebû Ḥayyān'ın bilgisi dâhilindeki türk dünyası. *Türkoloji Dergisi, XVI, 2,* 35- 51.

Parlak, O. (2006). Ebû hayyân el-Endelusi'nin hayatı ve İrtişâfu'd-Darab Min Lisâni'l Arab adlı esrinin tahlili. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Pekacar, Ç. (2011). *Kumuk Türkçesi sözlüğü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pritsak, O. (1988). *Kıpçakça* (M. Akalın, Çev.). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay: 73, Seri: IV, Sayı A.21, 111-122.

Räsänen, M. (1969). Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen, Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.

Safran, M. (1989). Yaşadıkları sahalarda yazılan lügatlara göre Kuman Kıpçaklar'da siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel yaşayış. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Safran, M. (2002). *Kuman/Kıpçaklar* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C 2, 785-792.

Salan, M. (2010), Et- tuhfetü'z zekiyye fi'l-lugati't türkiyye'de fiil. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Salan, M. (2012), Kitabü'l İdrak li Lisâni'l-Etrâk'te alıntı kelimeler. *Gazi Türkiyat*, s. 53-66.

Schütz, E. (2014). Kıpçak dillerindeki ön ses d- üzerine düşünceler (M. Salan, Çev.). *Dil Araştırmaları, sayı 15,* 245-257.

Sertkaya, O. F. (2010). Kelime dağarcığımızdan: Bay, Bayan, Bayın ve Sayın kelimeleri üzerine. *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, (705),* 195-203.

Seynov, C. C. M. (1994), *KırımskoTatarsko- Ruskiy Slovar*. Ternopoli: Smnvıı.

Sobernheim, M. (1987). *Memlükler.* MEB: İslam Ansiklopedisi, 689-692.

Steingass, F. (1998), A Comprehensive Persian-English Dictionary, Beirut: Librarie du Liban.

Şahin, İ. (2015). Türk dılinde renk adı +man sistemi ve {man} ekinin kökenine dair *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 4/1,* 45-68.

Tavkul, U. (2000). *Karaçay-Malkar Türkçesi sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Taymas, A. B. (1932). Kitâb al-İdrâk li-Lisân al-Atrâk I. *Azerbaycan Yurt Bilgisi Dergisi, Nisan-Mayıs, 4-5,* 177-187.

Taymas, A. B. (1932). Kitâb al-İdrâk li-Lisân al-Atrâk II. *Azerbaycan Yurt Bilgisi Dergisi, Haziran-Temmuz, 6-7,* 233-245.

Taymas, A. B. (1955). Seyf Sarayî'nin Gülistan tercümesini gözden geçiriş. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1955. Ankara,* 73–98.

Tekin, T. (1975), Ana Türkçede Aslî Uzun Ünlüler, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Tenişev, E. G. (1997), Leksika, Moskova: Rossiykaya Akademiya Nauk İnstitut Yazıkoznaniya.

Timur Ağırdere, S. (2010). XVIII yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı İmparatorluğunda İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu (1669-1873). *Turkish Studies,* 694-704.

Tiryaki E.N. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde tarihi bir kaynak: Ed-Dürretü'l Mudiyye Fi'l-Lügati't Türkiye. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi, 1(1).*

Toker, M. (2010). Divânü Lügâti't-Türk'teki tek heceli fiillerin Oğuz ve Kıpçak grubu türk lehçelerindeki durumuna istatistiksel bir bakış. *Turkish Studies, 5(2),* 1353-1382.

Toker, M. Ve Uygun M. (2016). Bozkır adında geçen boz ve kır adlarının dünden bugüne kullanım alanları ve kullanım özellikleri. *Uluslararası Sempozyum Geçmişten Günümüze Bozkır, 6-8 Mayıs 2016, Konya.*

Toparlı, R. (2002). Kıpçak *dili ve edebiyatı, türkler* (ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 814-821.

Toparlı, R. Vd. (1999). *El-Kavânînü'l- Külliyye li-Zabti'l Lügati't-Türkiyye.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., vd. (2000). *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R. (2003). *Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l Lügati't Türkiyye.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., vd. (2007). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Baskı.

Tryjarski, E. (1976). A Fragment of an Unknown Armeno-Kipchak Text from Polish Collections.

Toprak, F. (2003), Divānü Lugati't Türk'te Kıpçakça kaydıyla verilen kelimelerin tarihî kıpçak sözvarlığı içindeki yeri. *Türkoloji Dergisi, XVI, 2,* 79-102.

Torun, Y. (2005). Nurullah Ataç'ın denemelerinde devrık yapılar. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Turan, F. (2005). Risâle-i Zebân ve Anadolu'da Türk gramerciliğinin kuruluşu üzerine. *İlmi Araştırmalar, 19*, 141-148.

Ulutürk, B. Kıpçak Türkçesi söz varlığındaki meyve vermeyen ağaç adları üzerine bir inceleme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, (2),*197-208.

Uraksin, Z. G. (1996), *Başkursko-Ruskiy Slovar*. Moskova: İzdatelstvo Digora Ruskiy Yazık.

Vâsâry, I. (2012*). Kumanlar ve Tatarlar Osmanlı öncesi Balkanlar'da doğulu askerler (1185-1365)* (A. C. Akkoyunlu, Çev.). İstanbul: Yapı kredi Yayınları.

Wensinck, A.J. (1987). *Memlükler.* MEB: İslam Ansiklopedisi, 689-689.

Yalvar C. (2018). Kıpçak türklerinin kökenlerine dair bazı değerlendirmeler. *Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü I. Uluslararası Türk Kültürü ve Tarihi Sempozyumu 19-20-21 Nisan Bildiri Kitabı,* İstanbul.

Yalvar C. (2018). Deşt-i Kıpçak'ta Moğol hakimiyeti ve Kuman-Kıpçaklar. *Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü Araştırma Dergisi, Cilt 2, 1,* 3-29.

Yalvar C. (2018). The origin of the kıpchak turks and early historical periods. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, R. (2013). Ed- Dürretü'l Mudıyye Fi'l Lugati't Türkiyye'nin Memluk Türkçesi ve Oğuz Türkçesi nüshalarının karşılaştırılması. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yiğit, İ. (2002). *Memlukler*. TDV: İslam Ansiklopedisi, 90-97

Yudahin, K. K. (2011), Kırgız sözlüğü (Abdullah Taymas, Çev.), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yücel, M.U. (2002). *Kıpçaklar.* TDV: İslam Ansiklopedisi, 420-421.

Yücel, Ü. (1999). Türk Okçuluğu, Ankara: AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.

Yükselen G. Ve Peler A. (2015). Tarihte Türk- Ermeni temasları sonucunda ortaya çıkmış bir halk: Ermeni Kıpçakları veya Gregoryan Kıpçaklar. *Turkish Studies, 10 (8),* 253-272.

Zajaczkowski, A. (1958). *Vocabulaire Arabe-Kıptchak Bulgat al-Mustaq, Fi Lugat At-Türk Wa-L –Qıfzaq.* Warszawa: Panstwowe Wydawnictwo Naukowe.

Zajaczkowski, A. Ve Bingöl, N. "Mısır Memluk Devleti'nin Şahnâme'sinin 947ürkçe en eski şiir çevirisi (XV-XVI. Yüzyıl). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 14,* 65-76.

www.almaany.com

www.lugatim.com

www.nisanyansozluk.com

www.tdk.gov.tr

www.wikipedia.org

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Adem BULUT

Adres: Bey mahallesi 16083 sokak numara: 2 Seyhan/ADANA

Cep: 0544 592 09 11

Elektronik mektup adresleri: adem.bulut.1682@gmail.com abulut@beu.edu.tr

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lisans: Kafkas Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (İÖ) (2009-2013)

Yüksek Lisans: Kahramanmaraş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı/ Eski Türk Dili (2014-2016)

Yüksek Lisans: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı/ Eski Türk Dili (2016-2019)